www.burmeseclassic.com

မြန်မာ့ စွယ်စုံကျမ်း

အတွဲ-၂ (ကျ - ခွံ)

အပိုင်း-က

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း

အတွဲ – ၂

BURMESE CLASSIC .com

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျန်စစ်သားမင်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း

စာပေဗိမာန်

၏

ရုပ်ပြဗဟုသုတဘဏ်

BURMESE CLASSIC .com

အတွဲ – ၂

ကျ – ခုံ

ရန်ကုန်မြို့

မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန်စာပေအသင်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဖတ်ချင်ဖွယ်ရာအဖြာဖြာ

တခါတရံ ပျင်းပျင်းရှိ၍ စာအုပ်လှန်လိုသောအခါ အောက်ပါ ထိုရာအကြောင်းရပ်တို့မှ ဆွဲရာရွေးနုတ်၍ လေ့လာ ပါက စာရှုသူသည် အပျင်းလည်းပြေ ဗဟုသုတလည်းပွားပေလိမ့်မည်။ ထိုင်ရာမထဘဲ ကမ္ဘာ့မြို့ကြီး၊ နယ်ကြီး၊ နိုင်ငံကြီးများသို့ရောက်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များနှင့် ရင်းနှီးစွာ ကမ္ဘာ့သမိုင်းကိုလည်း သုံးသပ်ခွင့် ရနိုင်မည့်ပြင် သိပ္ပံပညာ၏ အံ့ဖွယ်ရာအကြောင်းများကိုလည်း သိနားလည်လာပေလိမ့်မည်။ ထို့မှမက အနာရောဂါကွယ်များ၏အရေးသာကိုပါ ထင်ရှားစွာခံစားရမည့်ပြင် အားလပ်ရိုက် အပျင်းပြေရန် နည်းများလည်း ရရှိပေတော့။

ထင်ပေါ် ကျော်ကြားပုဂ္ဂိုလ်များ

ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပြောင်စေသောကျေးဇူးရှင်များ ... ၁၀၅
ခရစ်ယာန်သာသနာပြုဆရာမကောရှင် ... ၂၁၁
တရုတ်ပထဝီဗာတပည့်ရှင် ... ၂၁၆
ခရစ်ယာန်တို့၏ကယ်တင်ရှင် ... ၂၆၈
အင်္ဂလိပ်ကဗျာစာဆိုတို့၏ဖခင် ... ၃၅၅
ကမ္ဘာ့အသံရှင်ရုပ်ရှင်လူရွှင်တော် ... ၃၇၅

လောကီထူးမှတ်လူတို့ဇာတ်

ပဌမမြန်မာနိုင်ငံတော်ကိုစည်းလုံးပေးခဲ့သောမင်း ... ၉၁
ကမ္ဘာ့ဗလူမျိုးတို့၏ဘိုးဘေးအနွယ် ... ၂၄၀
ခရစ်ယာန်သာသနာပြုမြင်ပြောင်းလဲရေး ... ၂၃၂
မိခင်ဦးစီးသည့်အိမ်ထောင်စုစနစ်ရှိသောလူမျိုး ... ၂၇၂
ဗြိတိသျှအင်ပိုင်ယာဘုတ်မြစ်ချောင်ပွဲ ... ၂၉၂

သစ်ပင်ပန်းမာလ်တိရစ္ဆာန်

အရွက်လှ၍အပွင့်မွှေးသောအပင်မျိုး ... ၃၁
ကမ္ဘာ့ရိုက္ခာချက်သတ္တဝါ ... ၇၅
လူစကားပြောနိုင်သည့်မြွေစိမ်းရောက် ... ၁၆၃
မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုတွင်အရေးပါသောအပျက် ... ၂၂၃
လူ့စိတ်နှင့်အနီးစပ်ဆုံးသတ္တဝါ ... ၃၇၀
ငှက်များရောဂါဖြစ်စေသောအင်းဆက်ပိုး ... ၄၂၆
အလေ့ကျပေါက်သောရွှေဥဒေါင်းလူတို့၏အစာ ... ၄၃၀

တမြေရပ်ခြားဒေသများ

မြင်သစ်ဆန်းသည့်ကနေဒါနယ်တနယ် ... ၁၉၅
သံနှင့်သံမဏိလုပ်ငန်းထွန်းကားသောရုရှနိုင်ငံ၌ ... ၂၉၀
တောင်အမေရိကတိုက်အနောက်ကမ်းရိုးတန်း
နိုင်ငံ ... ၃၇၃
ခေါင်းဆောင်ကြီးမှာဆာရစ်ပြုစုခဲ့သော
အမေတနိုင်ငံ ... ၃၆၀

ထိကျသိကောင်းအရပ်ရပ်

လူထုအတွက်ထိန်းသိမ်းအပ်သောသဘာဝ
အမွေအနှစ် ... ၂၀
အနာရောဂါကိုကာကွယ်သော
နည်းလမ်းကောင်း ... ၉၆

ကရုဏာရှင်များ၏လက်တွေ့ကူညီမှု ... ၁၅၄
လူမှုရေးစံနစ်တခု ... ၂၈၀
ရွှေ့မှုတဆင့်လူသို့ကူးစက်သောရောဂါ ... ၄၁၄

သုခုမင်ကြောင်းစုံလင်

သမိုင်းဝင်ခေတ်ဦးကမှတ်တမ်းတင်နည်း ... ၃၇
ဂုဏ်ထူးနှင့်ဘာသာအတွက်
အဆောင်အယောင် ... ၈၄
သာသနာရေးဆိုင်ရာတူရိယာ ... ၁၁၈
ရှေးအကျဆုံးမြန်မာသီချင်း ... ၁၄၉
ထူးခြားထင်ရှားသည့်မြန်မာ့ကျက်သရေဆောင်
ဆင်ယင်မှုတခု ... ၃၀၅

လုပ်ငန်းဆောင်တာအဖြာဖြာ

ကမ္ဘာကြီး၏ခေတ်သစ်ကြော်ငြာနည်းများ ... ၁၄၀
ဒေသသစ်တို့ကိုရှာဖွေ၍ လောကကိုအကျိုး
ပြုသည့်လုပ်ငန်း ... ၂၁၄
စိုးဆောင်ပညာ ... ၃၇၀
ရှေးအကျဆုံးအိမ်တွင်းမှုပညာ ... ၄၃၃

သိပ္ပံအံ့ဖွယ်အသွယ်သွယ်

သိုးမွေးကဲ့သို့ရက်လုပ်နိုင်သောမီးမလောင်ကျောက် ... ၃၅
သိပ္ပံခေတ်တွင်မရှိမဖြစ်သောစိန်နက် ... ၆၀
ကမ္ဘာတလွှားသို့လျှပ်စစ်ဓာတ်မြင့်သတင်းပို့ခြင်း ... ၁၂၄
အာကာသတခွင်ကိုတန်ဆာဆင်သည့်စိန်ပွင့်များ ... ၁၂၉
ခေတ်ပြောင်းပြုလုပ်ရာ၌အသုံးဝင်သောသစ်စေး ... ၄၃၀

မြည်တော်သာရန်အခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတော်၏အရှေ့တံခါးပေါက် ... ၈၇
အမြင့်မြတ်ဆုံးသောဆုလာဘ်အတွက်စီစဉ်သည့်ဌာန ... ၁၀၃
ကယားပြည်နယ်ကမ္ဘာ့ရှမ်းတည်သောနယ် ... ၁၇၅
မောင်လမ်းဒေသကရွှေမ်းအနွယ်ဖွားတိုင်းရင်းသား ... ၁၉၉

အားလပ်ချိန်ဝယ်ပျော်ရွှင်ဖွယ်

လူတို့စိတ်ပျော်ရွှင်ရာကြက်ပွဲ ... ၁၆၄
အိန္ဒိယနိုင်ငံကထုတ်သောကစားနည်း ... ၁၆၈
မြန်မာ့ဓာတ်ဖြစ်သောကစားခုံစားနည်း ... ၄၃၃

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဗဟုသုတစစ်တမ်း

ဤကျမ်းတွင် များစွာသောပြဿနာတို့ကို ဖြေရှင်းထားပေသည်။ စာရှုသူသည်မိမိမည်မျှမှတ်မိ၍ အသိဉာဏ်အခြေ၊ ဗဟုသုတအခြေ မည်မျှကြွယ်ဝနေပြီကို မှတ်ကျောက်တင်ကြည့်ရန်အောက်ပါမေးခွန်းများဖြင့် စစ်တမ်းထုတ်သင့်ပေသည်။ အကယ်၍ အဖြေမပေးနိုင်ရှိအံ့၊ ညွှန်းထားသောစာမျက်နှာတွင် ဖြန့်လည်မတ်ရှုလေ့လာရန်တိုက်တွန်းရပေသည်။

၁။ ကျောက်ကပ်၏ကိစ္စကားအဘယ်နည်း။ ၂၈
၂။ ရှေးဦးဆုံးကျောက်စာရေးထိုးသောလူမျိုးမှာမည်သည့်လူမျိုးဖြစ်သနည်း။ ၃၇
၃။ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းဟူသည်ကားအဘယ်နည်း။ ၅၅
၄။ ကမ္ဘာတွင်စိန်အများဆုံးကိုမည်သည့်ဒေသမှထွက်သနည်း။ ၆၆
၅။ ကျွန်ုပ်စ်သားမင်းသည်မွန်မြန်မာစည်းလုံးခိုင်မြဲရေးကိုမျှော်ကာမည်ကဲ့သို့ဆောင်ရွက်ခဲ့သနည်း။ ၉၅
၆။ နေထက်ကြီးမားရှိပိုမိုတောက်ပသောကြယ်များရှိပါသလော။ ၁၂၉
၇။ ကြယ်တံခွန်သည်အဘယ်ကြောင့်နေမက်သို့အမြဲဦးတိုက်နေသနည်း။ ၁၃၄
၈။ ကြေးငွေနည်းမရိယာဘယ်အမျိုးမျိုးကိုသင်မည်မျှသိသနည်း။ ၁၄၀
၉။ ကြက်ခြေနီအသင်းပေါ် ပေါက်လာရခြင်းကားအဘယ်ကြောင့်နည်း။ ၁၅၄
၁၀။ မည်သည့်သတ္တဝါသည်ရေရကြောက်သလောက်သန့်ရှင်းသနည်း။ ၁၇၆
၁၁။ ကမ္ဘာပေါ် ၌စစ်တပ်တိုင်းအမြဲရှိရသောအခြေခံအင်အားကြီး ၃ ခုကားအဘယ်နည်း။ ၁၈၄
၁၂။ ကိုးနိုင်သည့်ငှက်များရောဂါကိုပျောက်ကင်းစေနိုင်သလော။ ၁၉၅
၁၃။ ကွန်ဆားဗတစ်ပါတီနှင့်လစ်ဗရယ်ပါတီတို့သည်မည်သည့်ပါတီများမှဆင်းသက်ကြသနည်း။ ၂၁၃
၁၄။ ကွန်မြူနစ်နှင့်ဆိုရှယ်လစ်မည်သို့ကွာခြားသနည်း။ ၂၂၀
၁၅။ နန်းတော်တိုင်ကိုထုံးတို့မိဖြ်မိပိလက်ည္ဘိုးကိုကိုယ်တော်တိုင်ဖြတ်သောဘုရင်ကားမည်သူနည်း။ ၂၂၄
၁၆။ ကမ္ဘာတွင်ကျွန်း၏ဂုဏ်သတ္တိများနှင့်ယှဉ်နိုင်သောသစ်ရှိပါ၏လော။ ၂၃၆
၁၇။ ထိန်းရကြက်သားနှင့်ထိန်းမရကြက်သားဆိုသည်ကိုသင်မည်သို့နားလည်သနည်း။ ၂၄၇
၁၈။ ဓမ္မတို့သည်မြန်မာနိုင်ငံရှိမည်သည့်တိုင်းရင်းသားများနှင့်အနွယ်တူသနည်း။ ၂၄၈
၁၉။ ဓရှင့်ကိုပုဆိန်အဖြစ်အသုံးပြုသောလူမျိုးကိုသိပါသလော။ ၂၅၇
၂၀။ ရေကြောင်းသုံးနာရီဟူသည်အဘယ်နည်း။ ၂၆၃
၂၁။ ဗိဇင်အာလတွင်အဘယ်ကြောင့်ခရစ္စမတ်ပွဲပြုလုပ်သနည်း။ ၂၆၇
၂၂။ ခုနစ်ရုပ်ကြယ်နှင့်ဓဝဲကြယ်မည်သို့ခြားနားသနည်း။ ၂၉၂
၂၃။ ဓဲသည်မည်သို့မည်ပုံလူကိုဥပဒ်ပေးနိုင်သနည်း။ ၃၀၀
၂၄။ ခန္တီးရှပ်တို့သည်အဘယ်ကြောင့်အိမ်များကိုတောင်ဖက်သို့မျက်နှာမူ၍ဆောက်သနည်း။ ၃၂၆
၂၅။ ချီလီနိုင်ငံသည်စက်မှုလက်မှုနိုင်ငံလောလယ်ယာစိုက်ပျိုးသည့်နိုင်ငံလော။ ၃၄၈
၂၆။ မြိုမျှော်စေရာထမ်းအမှတ်အဖြစ်အဘယ်ကြောင့်ချိုးငှက်ကိုဆောင်ပြသနည်း။ ၃၅၉
၂၇။ ချက်ကိုဆလိုဗားကီးယားနိုင်ငံဟုအဘယ်ကြောင့်ခေါ် သနည်း။ ၃၆၄
၂၈။ စဥ့်ကူနယ်မြေတိုက်တွင်ရေနံတူးပေါ် ရနိုင်ကြောင်းမည်သူစတင်ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခဲ့သနည်း။ ၃၇၆
၂၉။ ချင်းများအဘယ်ကြောင့်ပယ်ထိုးကြသနည်း။ ၃၉၄
၃၀။ ချောင်းဆိုးရခြင်း၏အကြောင်းများကားအဘယ်နည်း။ ၃၉၆
၃၁။ မြန်မာနိုင်ငံရေးတွင်သမတအမည်ဖြင့်ရှေးဦးစွာကျော်ကြားခဲ့သူကားမည်သူနည်း။ ၄၀၆
၃၂။ ချုပ်ဝတ်တန်ဆာကိုအစဦးဆုံးမည်သည့်ပစ္စည်းဖြင့်ပြုလုပ်သနည်း။ ၄၁၆
၃၃။ ပန်းနာရောဂါအတွက်ဆေးဖက်ဝင်သောသစ်ပင်ကိုသိပါသလော။ ၄၃၀
၃၄။ ခြသေ့်နှင့်ကျားကိုမျိုးစပ်နိုင်ပါသလော။ ၄၃၂
၃၅။ နိုင်ငံခြားဘုရင်များထံမှဆုတံဆိပ်အများဆုံးရသည့်ရှေးမြန်မာမင်းမှုထမ်းတဦးကားမည်သူနည်း။ ၄၄၄
၃၆။ မည်သည့်နိုင်ငံများသည်သစ်ကျားပင်ကိုစီးပွားဖြစ်စိုက်ပျိုးကြသနည်း။ ၄၅၉

www.burmeseclassic.com

ပိဋကတ်စာပေ ကျွမ်းကျင်သောကျစွာမင်းမြတ်

တိုင်းပြည်နိုင်ငံသာယာဝပြောချိန်တိုင်းတွင် သာသနာဘာသာ ထွန်းကားစမြဲဖြစ်ပေရာ၊ ကျစွာမင်းလက်ထက် စာပေများတိုးတက်လာရခြင်းသည် နိုင်ငံသာယာ၍ မင်းမြတ်ကိုယ်တော်တိုင်က ပိဋကတ်ကျွမ်းကျင်ကာ ကြိုးစားပို့ချပေးနိုင်ခြင်း ကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။

ကျစွာမင်း။ ။မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းတွင် ကျစွာမင်းအများရှိသည်အနက်၊ ဓမ္မရာဇာဘွဲ့ခံ ကျစွာမင်းသည် ပုဂံ နေပြည်တော်၌ ပုဂံခေတ် ကျောက်စာများအရ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၅၉၇ ခု၊ နံကာလ ဆန်း ၁၄ ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့တွင် နန်းတက်သည်။ ခမည်းတော်မှာ နန်းတောင်းများဟုတွင်နေသော နားတောင်း များမင်းဖြစ်သည်။ ကျစွာမင်း၏ဘိုးတော် နရပတိစည်သူမင်းနှင့် ခမည်းတော် နားတောင်းများမင်းတို့၏ လက်ထက်တော်တို့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ဖျားနှင့် တောင်ဖျားဒေသတို့ကို စစ်ဆင်အောင်နိုင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည် သာမက၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းနှင့် နိုင်ငံခြားဆက်သွယ်ရေးကောင်းမွန်စွာရှိနေပြီး ဖြစ်ရကား ကျစွာမင်း စိုးစံသောအချိန်သည် နိုင်ငံငြိမ်းချမ်းသာယာ၍ ယဉ်ကျေးမှုအချက်အလက်များ ကောင်းစွာ တိုးတက်ဆဲဟု ဆိုနိုင်သည်။

ပုဂံခေတ် မင်းတို့၏ နန်းစံသက္ကရာဇ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရာဇဝင်ကျမ်းအများ ကွဲလွဲနေကြသည်။ ကျောက်စာပါ သက္ကရာဇ်တို့နှင့်အနီးစပ်ဆုံး သက္ကရာဇ်များကို ဇာတာပုံ ရာဇဝင်၌သာ တွေ့ရသည်။ ကျစွာမင်းနန်းစံနှစ်ကို ဦးကုလား ရာဇဝင်၌ ၅၈၁ ခု၊ တွင်းသင်းတိုက်ဝန် ရာဇဝင်၊ မှန်နန်းရာဇဝင်နှင့် ဇာတာပုံရာဇဝင်တို့၌ ၅၉၆ ခုဟု ဖော်ပြထားသည်။ စာပေကျမ်းဂန်တွင်ကျနစွာ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်သော မင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ပိဋကတ်သုံးပုံကို ကိုးခေါက်ပြန်၍ သင်တော်မူခဲ့ကြောင်းနှင့် မြန်မာရာဇဝင်တို့၌ဆိုသည်။ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းတို့မှ အထူးထူးသော အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ကြံတော်မူသည်ဖြစ်၍ မေးအံ့သောအရာ၌ ထိုမင်းနှင့်တူသူမရှိ၊ အရိယာသင်္ဃာတော်တို့အားလည်း တစ်နေ့၊ ခုနစ်ဝါရ စာချတော်မူ၏။ စေတသိက် ရုပ်နိဗ္ဗာန်ရုပုဂ္ဂိုလ် တို့အားလည်း သိစေလို၍၊ မောင်းမတို့အားပြည့်နှင်းစရာ ပရမတ္ထဗိန္ဒုကိုလည်း စီရင်တော်မူ၏။ သဒ္ဒါဖက်ကလည်း သဒ္ဒဗိန္ဒုကျမ်းကို အဖွင့်ဋီကာနှင့်တကွ ပြုစုတော်မူ၏။ ထိုမင်းသည်သာမက သမီးတော် သံပျင် မင်းသမီးပင်လျှင် ရဟန်းသံဃာတော်တို့အား စာပို့ချနိုင်လောက်အောင် စာပေကျမ်းဂန်တို့၌ ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်သည်။ သမီးတော်၏ခင်ပွန်း သံပျင် အမတ်သည်လည်း သံပျင်ဋီကာကို စီရင်သည်ဟုဆိုသည်။

နရပတိစည်သူဘုရင် စိုးစံသည့်နှစ်များအထက်က မွန်စာ၊ ပါဠိစာနှင့် ပျူစာတို့ထွန်းကားခဲ့၍ နရပတိစည်သူ လက်ထက်ရောက်မှ မြန်မာစာကို တိုင်းပြည်စာပေအနေဖြင့် တွင်ကျယ်စွာအရေးတယူ သုံးစွဲကြောင်းရေးထိုးခဲ့သော ကျောက်စာများကိုထောက်ထား၍ သိရှိနိုင်သည်။ ကျစွာမင်းလက်ထက် တိုင်းနိုင်ငံ ဝပြောသာယာ၍ သာသနာတော်ရေးတွင်များစွာထွန်းကား တိုးတက်ခဲ့သည်မှာသံသယဖြစ်ဖွယ်မရှိပေ။မြန်မာစာအသုံးအနှုံး များပြားလာသည်နှင့်အမျှ ပါဠိကျမ်းဂန်တို့မှ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆို လေ့လာကြံဆကြည့်အတိုင်း၊ ဤမင်းလက်ထက်တွင် သာသနာရေးဆိုင်ရာစာပေ ထွန်းကားတိုးတက်ခြင်း၊ သာသနာတော်နေရောင်လရောင် ထွန်းပြောင်ခြင်းများ ရှိခဲ့သည်။

သာသနာရေးနှင့်စာပေတွင် ကောင်းစွာ မွေ့လျော်လိုသောကြောင့် တူးရှင်းတောင်ခြေက ကျသောရေကို ကန်ကြီးဆည်၍ ကြာမျိုးငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံစေ၏။ ဝမ်းဘဲ၊ ဟင်္သာ၊ ကြိုးကြာ၊ ရေကြက်၊ စက္ကဝက် စသော ရေငှက် အပေါင်းတို့ မြူးပျော်ကျက်စားကြ၏။ ကန်အနီးတွင် လယ်ယာများစီရင်၍တစ်နှစ် ၃ သီးစိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ ကန်အနီးတွင် မင်းတဲ သာယာစွာဆောက်၍ တစ်နေ့ခုနစ်ဝါ စာပို့ချတော်မူကြောင်း ရာဇဝင်တို့၌ပါရှိသည်။

ပြုတော်မူသော ကုသိုလ်တော်တို့မှာ စကုမြို့ ခဲတော်ကြီးအရပ်၌ ပြာသာဒ်ကျောင်းနှင့် ပုဂံမြို့ ပြဿဒါးဘုရားဖြစ်သည်။ ကျစွာမင်းသည် ၁၆ နှစ် စိုးစံအုပ်ချုပ်၍ သားတော် ဥဇနာမင်း ထီးနန်းဆက်ခံလေသည် ။ **ဦးဘရှင်**

ကျဘမ်း၊ မောင်၊ ခုံတော်။ ။မောင်ကျဘမ်းကို သက္ကရာဇ် ၈၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပုဂံမြို့၌မွေးဖွားသည်။ ဖခင်မှာ ဦးဉာဏ်လင်း၊ မိခင်မှာဒေါ်နှင်းဖုံဖြစ်သည်။ ဦးဉာဏ်လင်း ဒေါ်နှင်းဖုံတို့တွင် သား ၅ ဦး ဖွားမြင်သော်လည်း တစ်ယောက်မျှအဖတ်မတင်ခဲ့ချေ။ မိဖနှစ်ပါးတို့သည် သားသမီးအဖတ်တင်စေသောငှာအမျိုးမျိုးသော ယာယီယတြာနှင့်တကွ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးနောက်၊ သားတစ်ယောက် ထွန်းကားလာပြန်ရာ ထိုသားငယ်ကို ယာယီယတြာ နည်းများစွာတို့ဖြင့် ကြံဖန်ဖမ်းယူရသောကြောင့် မောင်ကြံဖမ်းဟု အမည်မှည့်ခေါ်သည်။ မောင်ကြံဖမ်းကို ပုဂံမြို့ ရွှေဂူကျောင်း ဆရာတော်ထံတွင် အပ်နှံ၍ ပညာသင်ကြားစေသည်။ ရှင်သာမဏေဘဝမှ ရဟန်းဘောင်သို့ တက်ရောက်ခဲ့ရာ ဘွဲ့မှာ ရှင်ကုဏ္ဍလဖြစ်သည်။

ရှင်ကုဏ္ဍလသည် ဘာသန္တရ၊ ဂန္ထာရကျမ်းဂန်များနှင့် တကွ ရာဇသတ်ဓမ္မသတ် ဖြတ်ထုံးကြီး တို့ကို ကျနသေချာအောင် လေ့လာဆည်းပူးခဲ့ပြီးနောက် ရဟန်း ၅ ဝါတွင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

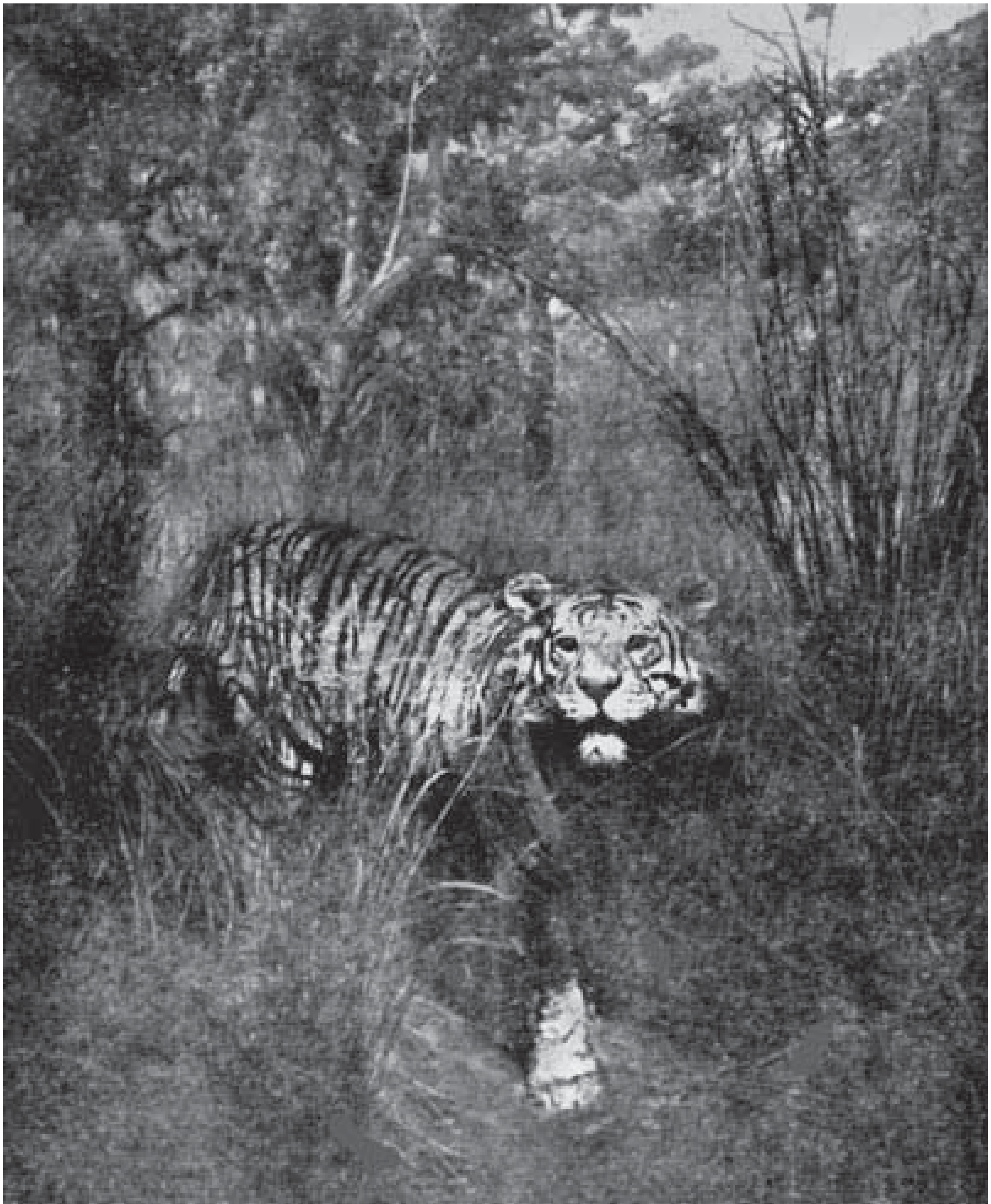

တောတခိုတွင် ဘုရင်တဆူ မင်းမူသည့်ကျား

ကျားဆရာ ကြောင်ဟူသောဆိုရိုးစကားအတိုင်း ကြောင်မျိုးဝင်တိရစ္ဆာန်ဖြစ်၍ ယင်းအမျိုးတွင် အလှပဆုံးနှင့် အချိုးအကျဆုံးဖြစ်သည့်ပြင် ရဲစွမ်းသတ္တိအရာတွင်လည်း အစွမ်းဆုံးဖြစ်သည်၊

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လူဝတ်လဲခဲ့သည်။ ထို့နောက်ပုဂံမြို့တွင် ရှေ့နေအဖြစ် အသက်မွေးမြူသည်။ ခဲရာခဲဆစ် ကျစ်လစ်နက်နဲသော အမှုအခင်းမှန်သမျှတွင် ရှေ့နေမောင်ကြံဖမ်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်ကနိုင်သည်ချည်းဖြစ်သည်။ ရှေ့နေလိုက်စဉ်သူတစ်ပါး၏ စကားအကျကို ဖမ်းယူပြောဆိုခြင်းအရာတွင် လွန်စွာမှ လျင်မြန်ကျွမ်းကျင်ရကား ရဟန်းရှင်လူအများတို့က သူ့အား မောင်ကျဘမ်းဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ အစီအစဉ်မရှိဘဲ အကြောင်းရပ်တစ်ခုကို ရုတ်ခြည်း ပြောဆိုခြင်းမျိုးကို ကျဘမ်းစကားပြောနည်းဟု ယခုတိုင်တွင်လျက်ရှိနေသည်။ ပုဂံမြို့နယ်တွင် မောင်ကျဘမ်းနှင့် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သော ရှေ့နေရှေ့ရပ် ကျမ်းတတ်ခုံမင်းများ မရှိရကား၊ ဆရာတော် သံဃာတော်များနှင့် တကွ ရှေ့နေရပ်များ ပါဝင်သော ပြည်သူလူထု အစည်းအဝေးကြီးက မောင်ကျဘမ်းအားသမတစ်ခုံအဖြစ် တင်မြှောက်ကြသည်။

မောင်ကျဘမ်းသည် သမတစ်ခုံမင်းအဖြစ်ဖြင့် အတန်ကြာ အောင်ရှုပ်ထွေးဆန်းကြယ်သော အမှုအခင်းတို့ကို ဖြောင့်မတ်စွာ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင်ခုံ တော်အဖြစ်နှင့် ဆောင်ရွက်ရသည်ထက် အင်းဝ နေပြည်တော်သို့ သွားရောက်လျက် ရှေ့နေ လိုက်ရခြင်းက ပိုမို၍ ဂုဏ်သတင်း ပျံ့သင်းမည်ဟု ယူဆပြီးလျှင် အင်းဝမြို့သို့ သွားရောက်၍ ရှေ့နေလိုက်ပြန်သည်။

မောင်ကျဘမ်းမှာ ရာဇသတ် ဓမ္မသတ်များကို တတ်သိကျေပွန်သည့်အပြင် ဆင်ခြေဆင်လက်သန်သူဖြစ်သဖြင့် ရှေ့နေရှေ့ရပ်ခုံမင်းများနှင့်တကွ လွှတ်တော်ဝန်ကြီးများပင် မေတ္တာပြယ်လျက်ရှိကြသည်။ တစ်ရံခါသော်မောင်ကျဘမ်းက နန်းစဉ်လက်သုံး ဓမ္မတာသတ္တာတော်ကျမ်းကြီးကို ပယ်ဖျက်ငြင်းဆန်ကြောင်းနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်အားလျှောက်တင်ကြလေလျှင် ဘုရင့်အမိန့်တော်ဖြင့် သူ့အား လွှတ်တော် ၅ ရပ် တွင်ရှေ့နေလိုက်ခြင်းကို ပယ်ဖျက်လိုက်လေသည်။

မောင်ကျဘမ်းသည် မိမိကိုယ်တိုင် ရှေ့နေ မလိုက်ရသော်လည်းအင်းဝနေပြည်တော်ရှိ ရှေ့နေရှေ့ရပ်များအား အမှု၏ ခက်ခဲနက်နဲ လျှို့ဝှက်အပ်သော အဆစ်အပိုင်းများကိုသင်ကြားပြသကာ အပူဇော်ခံ၍ စားသောက်နေထိုင်လေ၏။

မောင်ကျဘမ်းပေါ်ထွန်းသောခေတ်မှာ အင်းဝဘုရင် ဒုတိယမင်းခေါင်လက်ထက် ပေလေးပင် သျှင်လေးပါးဟု ထင်ရှားကျော်စောသောရဟန်းတော်များနှင့် တစ်ခေတ်တည်းပင် ဖြစ်သည်။ မောင်ကျဘမ်းမှာ ထောင်လွှားတက်ကြွလျက်ပြောဆိုတတ်သဖြင့်၊ ရဟန်းတော်များနှင့်လည်းမကြာခဏ အငြင်းဖြစ်ပွားလေ့ရှိသည်။ အခါတစ်ပါး၌ မောင်ကျဘမ်းက အင်းဝနေပြည်တော်တွင် ဆွမ်းတစ်အုပ်မျှကို ဘယ်အိမ်မှာမဆို ပါးရိုက်ဖိတ်တော့ရနိုင်သည်ဟု တောင်တွင်းကြီးဆရာတော် ရှင်ဥတ္တမကျော်အား လျှောက်ထားမိချေသောကြောင့် ထိုဆရာတော်က မောင်ကျဘမ်း၏ဇနီးအား ပါးကိုရိုက်၍ ဆွမ်းဖိတ်ဖူးကြောင်း၊ မောင်ကျဘမ်း၏မာနကို နှိမ်ရာတွင် သပိတ်မှောက်ကံ ပေါ်ပေါက်လာကြောင်း အဆိုရှိသည်။

မည်သို့ဖြစ်စေကာမူ မောင်ကျဘမ်းမှာ ကျမ်းဂန်ကျေပွန်ထူးချွန်တတ်မြောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည့်ပြင် တန်နုပ္ပတ္တိဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူလည်း ဖြစ်သည်။ တစ်ရံရောအခါ မောင်ကျဘမ်းသည် တရားခုံရုံးပေါ်တွင် မိမိ၏ဂုဏ်ပုဒ်ကိုဖော်၍ ကိုယ်ရည်သွေး စာတစ်ပုဒ်ကို ရုတ်ခြည်းဆိုလိုက်သည်မှာ 'တိတ်လည်း လေးတန်၊ ဗျာဒိတ်ခံသည်၊ နေရပ်မှာပြည်ရွှေဂံ၊ အမိမယ်နှင်းဖဲ၊ ရှေ့နေတွင်ဘက်မစံ၊ ကျော်စောသူငါ မောင်ကြံ၊ဘုရားမှာ ကကုသန်'ဟုဖြစ်သည်။ မောင်ကျဘမ်း၏ ကွယ်လွန်သောခုနှစ်သက္ကရာဇ်ကို မတွေ့ရ သေးချေ။

ကျား ။ ။ခြင်္သေ့ကိုသာလျှင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ရဲစွမ်းသတ္တိနှင့် ပြည့်ဝသည်ဟု ယူဆကိုးကားလေ့ရှိကြ၏။ သို့ရာတွင် ခြင်္သေ့နှင့်သတ္တိတွင်မခြားသောကျားကိုလည်း လျစ်လျူရှုထားရန် မသင့်ပေ။

ခြင်္သေ့သည် အာဖရိကတိုက်တောများတွင် စိုးမိုးနေသည်ကို တွေ့ရသကဲ့သို့ ကျားသည်လည်း အာရှတိုက်တစ်ခွင်တွင် သားကောင်တို့အပေါ်၌ မင်းမူလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ အကယ်စင်စစ် ကျားမှာ ကျားဆရာကြောင်ဟူသော ဆိုရိုးစကားအတိုင်း ကြောင်မျိုးတွင်ပါဝင်သည်။ အိမ်တွင် လက်သတ်မွေးထားသော ကြောင်နှင့် နှိုင်းစာကြည့်ပါမူ အရွယ်အစားကြီးမားခြင်းမှလွဲ၍ ခြားနားချက်များစွာ မရှိလှသည်ကို တွေ့ရမည်။

ကျားသည် တောက်ပြောင်လှပသော အသွေးအမွေး၊ အချိုးအစားကျနပြေပြစ်သော ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်၊ ဖျတ်လတ်ပေါ့ပါးသော ကိုယ်ဟန်တို့ကြောင့်၊ ကြောင်မျိုးဝင်တိရစ္ဆာန်အပေါင်းတို့တွင် အလှပဆုံးနှင့် အချိုးအကျဆုံးဖြစ်သည်။ အာရှတိုက်တစ်ခွင်လုံးတွင် ကျားအမျိုးမျိုး ရှိသည့်အနက်၊ ဗင်္ဂလားကျားမျိုးမှာ လူသိအများဆုံးဖြစ်သည်။ အခြားအတော်အသင့် လူသိများသော ကျားမျိုးတို့မှာ မန်ချူးရီးယားကျား၊ ကော်ကေးရှား ကျားနှင့် ပသျှူးကျားမျိုးတို့ ဖြစ်သည်။ လူသိအများဆုံး ဗင်္ဂလားကျား၏ အသွေးအမွေးမှာ အခြားသောကျားများနှင့်မတူ၊ နီဝါဝါအရောင်ရှိပြီးလျှင် တစ်ကိုယ်လုံးတွင် အနက်ရောင်အစင်းကြောင်းကြီးများဖြင့် လှပစွာရှိသည်။ ကျားကို သဘာဝကဤကဲ့သို့ မြေကြီးနှင့် ခွဲမရအောင် ရောင်စုံခြယ်၍ ပေးထားသောကြောင့် တောချုံ ပိတ်ပေါင်းများအကြား သို့မဟုတ် မြက်ရှည်တောကြီးများ၏အလယ်တွင် ရှိနေလျှင်၊ ကျားမှန်း ရုတ်တရက်ခွဲခြား သိနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြောင်မျိုးတွင် ပါဝင်သောတိရစ္ဆာန်များမှာ ရေနှင့် များစွာ မနီးစပ်ကြချေ။ သို့သော်ကျားမှာ ဤသို့ မဟုတ်ဘဲ တစ်မျိုး တစ်ဖုံ ထူးနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ကျားသည် ရေကူးကျင်လျင်၏။ ထိုမျှသာမက အလွန့်အလွန်အခက်အခဲအကျဉ်းအကျပ်တွေ့နေရသည့်အခါများတွင် သစ်ပင်ကိုပင် တက်နိုင်သေးသည်။ ကြောင်ကဲ့သို့ ညဥ့်အချိန်တွင် ပို၍မျက်စိစူးသဖြင့် နေ့အခါတွင် သားကောင်လိုက်လေ့မရှိဘဲ ညအခါမှသာ လှည့်လည်ကျက်စားလေ့ရှိသည်။ အစာရှာထွက်သည့်အခါတွင် အမဲကောင်ကို မှောင်ခိုပုန်းလျိုး၍ အုပ်ဖမ်းသတ်ဖြတ်စားသောက်တတ်သည်။ သားကောင်လိုက်ရာတွင် အလွန်ပင်ရဲစွမ်းသတ္တိရှိ၍ မည်သည့် သတ္တဝါမျိုးကိုမဆို အယဉ်အရိုင်း မရွေး တွေ့မရှောင် ကိုက်သတ်လေ့ ရှိသည်။

ကျားသည် လူကို အလိုအလျောက်ရန်ပြုခဲသည်။ လူကို သတ်ဖြတ်စားသောက်ရန်လည်း အပတ်တကုတ် ကြိုးပမ်းအားထုတ်လေ့မရှိပေ။ သို့ရာတွင်လူ၏အသားကို တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ မြိုးမြိုးမြက်မြက် စားလိုက်ရဘူးသော ကျားသည် လူကိုပင်လိုက်လံသတ်ဖြတ်စားသောက်တတ်သည်။ ယခင်ကစားခဲ့ဘူးသော အခြားအသားအားလုံးကို ပစ်ပယ်၍၊ လူ၏အသားကိုသာ တန်းတန်းစွဲတပ်မက်၍နေသောကျားမှာ အမှန်ပင်ကြောက် ရာကောင်းပေသည်။ ကအိန္ဒိယနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့ရှိ တောထူထပ်သောနေရာများတွင်ကျားကိုအလွန်တရာကြောက်ရွံ့ကြသည်။ အထူးသဖြင့် အိန္ဒိယတိုင်းရင်းသားများသည် ကျားကို လွန်စွာကြောက်ရွံ့ကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအရပ်ဒေသများတွင် တစ်နှစ်တစ်နှစ်လျှင် ကျားကြောင့် လူတစ်ထောင်မျှ သေဆုံးကြရသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အသက်အရွယ်ငယ်သေးသောကျားပျိုများသည် သန်စွမ်းရဲရင့်ကြသဖြင့် ကျားအိုများထက် ပို၍ကြောက်စရာ ကောင်းသည်။

အမဲလိုက်သမားများသည် ကျားပစ်ထွက်ရာ၌ အသက်ဆံဖျား စွန့်စားရသည်။ အချို့ကျားပစ်သမားများသည် ကျားကိုဆင်ပေါ်မှအကာအကွယ်ယူ၍ ပစ်လေ့ရှိကြ၏။ အချို့မှာလည်းကျွန်ုပ်တို့မြန်မာနိုင်ငံ၌ မကြာခဏ တွေ့ရသည့်အတိုင်း မြင့်မားသောသစ်ပင်ပေါ်တွင် လင့်စင်များထိုးကာ ပစ်လေ့ရှိသည်။ ထိုသို့ပစ်သည့် အခါတွင် မိမိတို့အလိုရှိသည့် နေရာသို့ ကျားရောက်လာစေရန် ပစ်ကွင်းတွင် အမဲသေကောင်ဖြင့် မျှားခေါ်ရသည်။

သို့သော် ကျားကိုပစ်ခတ်ဖမ်းယူရန်မှာ ထင်သလောက် မလွယ်ကူချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျားသည် အကောင်ကြီးပင်ကြီးငြားလည်း အလွန်ပေါ့ပါးဖျတ်လတ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ကျားမှာ အစာကိုရှာဖွေရာ၌

သားငယ်များအပေါ်တွင် အခြားတိရစ္ဆာန်များနည်းတူ ကြင်နာယုယလေ့ရှိသည့် ကျားမကြီး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သော်လည်ကောင်း၊ အစာရှာဖွေရာတွင်တွေ့ရသော အန္တရာယ်များကို ရှောင်ကွင်းရာ၌သော်လည်းကောင်း၊ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် ပါးနပ်လျင်မြန်ရှုံသာမက၊ ရဲလည်းရဲရင့်ပေသည်။ ကျားမှာ သူ့ဇာတိတောရိုင်းဒေသနယ်တွင်ဖြစ်မူ၊ အသွေးအသားကို လိုချင် မက်မောဆုံးသောသတ္တဝါဖြစ်သည်။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် မနေရဘဲ အချုပ်အနှောင်ခံနေရသောအခါများတွင်၊ ကျားသည် မည်သူကိုမဆို သစ္စာဖောက်ဖျက်လျက် အသက်ကို ရန်မူရန် အခွင့်အရေးကို အမြဲတမ်း ရှာဖွေနေတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် တိရစ္ဆာန်ရုံများသို့ အလည်အပတ်သွားသည့် အခါတွင် ကျားကို သွား၍ မစဘဲ စည်းကမ်းသေဝပ်စွာ ကြည့်ရှုရန် သတိပြုရမည်။

ကျားအမသည် တစ်ကြိမ်လျှင် ၂ ကောင်မှ ၅ ကောင်အထိ သားပေါက်တတ်၏။ မွေးဖွားပြီးစ ကျားကလေးသည် မိခင်ကျားမကြီးနှင့် အချိန်အတန် ကြာသည့်တိုင်အောင် အတူတကွ နေထိုင်လေ့ရှိ၏။ အသက်သုံးနှစ်အရွယ်ခန့်တွင် သားကောင်လိုက်ပုံလိုက်နည်းကို မိခင်ကျားမကြီးက ကောင်းစွာ သင်ကြားပြသပေးသည်။ ထို့နောက်မှ မိမိသဘောအလျောက် တစ်သီးတခြားသားကောင် လိုက်ထွက်နိုင်သည်။ တိရစ္ဆာန်ရုံများတွင် ယခုအခါ ခြင်္သေ့နှင့် ကျားကိုအတူတကွထား၍ မျိုးစပ်ပေါက်ဖွားစေနိုင်သည်ကိုတွေ့ရ၏။ ဖခင်ကကျား၊ မိခင်ကခြင်္သေ့မဖြစ်လျှင်ကျားခြင်္သေ့ဟုခေါ်၍၊ ခြင်္သေ့ကဖခင်ဖြစ်လျက် မိခင်က ကျားမဖြစ်လျှင် ခြင်္သေ့ကျားဟု ခေါ်ကြလေသည်။

ကျားထိုးခြင်း ။ ။ကျားထိုးခြင်းသည် လွန်စွာရေးကျသော အိမ်တွင်းကစား မှုတစ်ခုဖြစ်၍၊ ကမ္ဘာပေါ်ရှိနိုင်ငံတိုင်းလိုလိုမှာပင် တွေ့ရှိနိုင်လေသည်။ ယခုရေးသားသည့် ကျားထိုးခြင်း အကြောင်းမှာ အင်္ဂလိပ် ကျားထိုးခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျားထိုးရန်ခုံမှာစစ်တုရင်ခုံကဲ့သို့ အဖြူအနက်ကွက်ကျားဖော်ထားသည့်အကွက် ၆၄ ကွက်ပါရှိသော စက္ကူချပ်ထူသို့မဟုတ်သစ်သားခုံဖြစ်လေသည်။ ကျားများမှာ သစ်သားသို့မဟုတ် အမာခံဝတ္ထုဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည့်အပြားဝိုင်းကလေးများဖြစ်လျက် အဖြူအနက် ခွဲခြားထားလေသည်။ ကျားထိုးခြင်းကို လူနှစ်ယောက်သာ ကစားနိုင်သည်။ စ၍ကစားရာတွင် တစ်ယောက်ကကျားအဖြူ ၁၂ ကောင်ကိုယူ၍၊ အခြားတစ်ယောက်က ကျားအနက် ၁၂ ကောင်ကိုယူပြီးလျှင် မိမိဖက် နောက်ဆုံးသုံးတန်းရှိ အနက်ကွက်များပေါ်တွင် ချထားရသည်။

ကျားထိုးသည့်အခါ မိမိနှင့်ဆိုင်ရာကျားများကို တစ်လှည့်စီတစ်ကွက်ကျ ရွှေ့သွားရသည်။ ကျားအနက်ကို ယူသောသူသည် ဦးဆုံးစတင်၍ ရွှေ့ရ၏။ ပွဲပြီးသည့်အခါ ကျားများကို လဲလှယ်၍ ကစား ရလေသည်။

ကျားများကို ရှေ့တည့်တည့် အကွက်သို့မရွှေ့ရချေ။ ရှေ့ဖက်ဗယ်ညာ ထောင့်တန်းအကွက်များ ရှိသည်တွင် လစ်လပ်နေသော အနက်ကွက်သို့ ရွှေ့ရသည်။ နောက်သို့ ပြန်၍မရွှေ့နိုင်ချေ။ ရန်သူကျားသည် မိမိကျား၏ အရှေ့ကွက်တွင်ရှိ၍၊ ထိုရန်သူကျား၏ နောက်ဖက်ရှိအကွက် သည်လပ်နေခဲ့လျှင်၊ မိမိ၏ကျားသည် ရန်သူ ကျားကိုကျော်၍ ကွက်လပ်သို့ခုန်ကာ နေရာယူလိုက်ပြီးလျှင် ရန်သူကျားကို စားနိုင်လေသည်။ ထိုအကွက်နှင့်ဆက်၍ တည့်တည့်ဖြစ်စေ၊ ထောင့်ချိုးဖြစ်စေ၊ တစ်ကွက်ကျော်လွတ်နေသေးလျှင် ရန်သူကျားနှစ်ကောင်သုံးကောင်လုံးကို တစ်ကြိမ်တည်း၌ပင် စားလိုက်နိုင်သည်။ စားလိုက်သောကျားများကို ကျားခုံပေါ်မှဖယ်ယူ

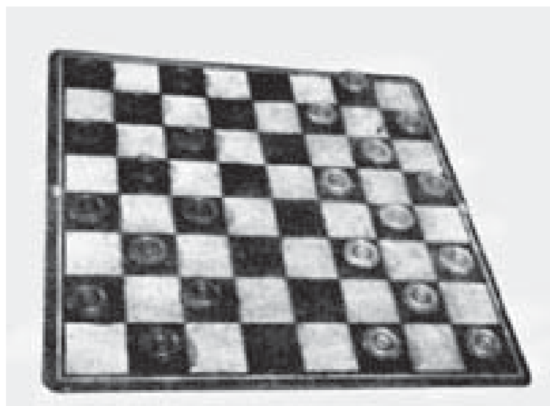

ကစားရန် ကျားကွက်တွင်ကျားများကို အသင့်စီထားပုံ ယာဖက်ရှိအဖြူကျားနှင့် ဝဲဖက်ရှိအနက်ကျားများသည် ဗယ်ညာ ထောင့်တန်းကွက်များကို ရွှေ့ကြရမည်။

ထားရ၏။ဤသို့ဖြင့်ကျားတစ်ကောင်သည် ရန်သူ၏နောက်ဆုံးတန်းသို့ရောက်ရှိသွားလျှင် ထိုးကျားကို အရောင်တူကျားတစ်ကောင် ထပ်ဆင့်ပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် ဘုရင်မြှောက်လိုက်ရလေသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းကို ကင်းခေါ် ကျားကြီးပေးရသည်ဟု ခေါ်သည်။ ကင်းသည်လွန်စွာတန်ခိုးကြီး၏။ မိမိနေရာအကွက်မှ ရှေ့သို့ဖြစ်စေ၊ နောက်သို့ဖြစ်စေ၊ ထောင့်ချိုးအတိုင်း လေးဖက်လေးတန်ကွက်တူနေရာလပ်တို့သို့ လိုသလိုတက်နိုင်၊ ဆုတ်နိုင်၊ ကျော်နိုင်၊ စားနိုင်သည်။ ကင်းသည် ထိုမျှအခွင့်အရေးရသော်လည်း၊ တစ်ခါတစ်ရံ အရွှေ့မှားသွားပါက သာမာန်ရန်သူကျား၏ အစားကို ခံရတတ်သည်။ ကျားများအားလုံး အစားခံရသည့်အခါဖြစ်စေ၊ ပိတ်မိနေသည့်အခါဖြစ်စေ၊ ထိုကျားများကိုကိုင်၍ ကစားသူသည်ရှုံးလေတော့သည်။

တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် အပြီးအပိုင်အနိုင်မကစားနိုင်ဘဲ ကျားကွက်လည်နေသောပွဲကို သရေပွဲဟုခေါ်သည်။ ကျားများကိုရွှေ့မိလျှင် ပြန်၍မချရတော့ဘဲ ဆက်၍သာ ရွှေ့သွားရ၏။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရွှေ့ပြီးသော ကျားကိုလည်း ပြန်၍ ရုပ်သိမ်းနိုင်ခွင့် မရှိချေ။ စည်းကမ်းတစ်ခုအရဆိုသော်၊ ရန်သူကျားကိုစားနိုင်သော အခွင့်အရေးရလျက် မစားဘဲနေခဲ့လျှင် ထိုမစားသော ကျားကို တစ်ဘက်ကစားသူက သိမ်းယူနိုင်ခွင့် ရှိလေသည်။

ကျားထိုးခြင်းသည် လွန်စွာစိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်း၍ လူငယ်လူရွယ်ကျောင်းသားများသာမက၊ လူအများပင် နှစ်သက်ကြသောကစားနည်းတစ်မျိုးဖြစ်၏။ ထိုကစားနည်းမှာ အပျင်းဖြေသဘောမျှသာမဟုတ်၊ ထိုးထွင်းဉာဏ်ထက်သန်စေရန်အတွက်လည်း များစွာ အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော ကစားနည်း တစ်ခု ဖြစ်လေသည်။

ကျား–မ ပညာရေး ။ ။ကျား–မ ပညာရေးမှာ ကျောင်းများတွင် ယောကျ်ားကလေးနှင့်မိန်းကလေးများကို တတ်နိုင်သမျှအတူတူရောပြီး တစ်ချိန်တည်း၌ စာသင်ခန်း တစ်ခုတည်းတွင် သင်အံ့စာတစ်မျိုးတည်းကို သင်ရိုးသင်တမ်း ကုန်ဆုံးသည်အထိ အတူသင်ကြားခြင်းကို ဆိုလို သည်။ ရှေးအခါများက မိန်းကလေးများ၏ ပညာသင်ကြားရေးကို ဂရုမပြုခဲ့ကြချေ။ မိန်းကလေးဆိုလျှင် ပညာကို ထူးချွန်အောင် သင်ရန်မလို၊ ယောကျ်ားများကို ဖျော်ဖြေရန်အတွက် သူတို့၏ရုပ်ရည်လှပမှု၊ ကိုယ်ဟန်ကြော့ရှင်းမှုတို့လောက်ကို ဂရုစိုက်ကာ ပြုပြင်နေရန်သာ ရှိသည်ဟူသော ရှေးခေတ် တစ်ယူသန်ဝါဒစွဲကြောင့် မိန်းမပညာတတ်များ ခေါင်းပါးခဲ့လေသည်။ သို့သော်တဖြည်းဖြည်း ခေတ်ပြောင်းလာသည်နှင့်အမျှ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေးသဘောထား၊ ငွေရေးကြေးရေး အခြေအနေနှင့် သာသနာရေး အယူအဆစသည်တို့မှာလည်း ပြောင်းလဲလာလေရာ၊ မိန်းကလေးများအား ပညာသင်ကြားပေးရန် ခေတ်အလျောက် လိုအပ်လာသည်ဟု သဘောပေါက်ခဲ့ကြသည်။ အစ၌ မိန်းကလေးများကို ပညာသင်ကြားပေးရန် မိန်းကလေးကျောင်းများကို သီးသန့်ဖွင့်ပေးခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက်တွင် ငွေရေးကြေးရေး သက်သာချောင်ချိမှုအတွက် ယောကျ်ားကလေးကျောင်းများမှာပင် မိန်းကလေးများကိုတပါတည်း လက်ခံ၍ ပညာသင်ကြားပေးခဲ့၏။သို့သော် မူလတန်းများလောက်တွင်သာ ထိုသို့ ပူးတွဲလက်ခံကာ သင်ကြား ပေး

ကျား–မ ပညာရေးစနစ်ကို လက်တွေ့စမ်းသပ်လျက်ရှိသော မြို့မအမျိုးသားအမျိုးသမီး အထက်တန်းကျောင်းကြီး

www.burmeseclassic.com

သည်။ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းများ၌ကားသီးသန့်ခွဲခြား၍ သင်ကြားနေခဲ့ကြရသေးသည်။ စကော့တလန်ပြည်တွင် ၁၇ ရာစုနှစ်နောက်ပိုင်းလောက်မှစ၍ မူလတန်းများ၌ ကျား-မ တွဲ၍ ပညာသင်ကြား ခွင့်ပြုခဲ့ရာ၊ ထိုအချိန်မှ စတင်၍ ထိုကျောင်းမျိုးများ စမ်းသပ်ဖွင့်လှစ်ခဲ့လေသည်။ အင်္ဂလန် ပြည်တွင် ထိုကဲ့သို့ ကျား-မ တွဲ၍ ပညာသင်ကြားပေးသောကျောင်းများ ဗီဒေးနှင့်ဗက်ဒဖော့တွင် ရှိခဲ့သော်လည်းစကော့တလန်ပြည်၊ ဥရောပတိုက်နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတို့တွင် ရှိကြသော ကျောင်းများလောက် ခေတ်မစားချေ။

ကျား-မတွဲ၍ ပညာသင်ကြားရခြင်းမှာ ယောကျ်ားကလေးနှင့် မိန်းကလေးတို့သည် အိမ်တွင် ငယ်စဉ်အခါက အခွင့်အရေး အတူတူရသကဲ့သို့ ကြီးပြင်းသည့်အခါတွင်လည်း အခွင့်အရေးအတူတူရရှိလျက် တာဝန်ကို ညီတူညီမျှထမ်းဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ဖြစ်လေသည်။ ယောကျ်ားကလေးနှင့် မိန်းကလေးတို့သည် ငယ်စဉ်ကအတူနေပင်ဖြစ်သော် လည်း သွေးသားမတော်စပ်ပါက အရွယ်ရောက်လာသောအခါ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်ဆံရမည်ကို ရှက်သလို ကြောက်သလိုရင်ဖိုလျက် နှလုံးသားမသန့်ရှင်းမှုများ ပေါ်ပေါက်လာတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးအခါက အရွယ်ရောက်ပြီဖြစ်သော ကျား-မ တွဲနေသည်ကိုမနှစ်သက်တတ်ကြချေ။ သို့သော်ကျား-မ တွဲ၍ ပညာသင်ကြားရေးကို အားမပေးခြင်းကြောင့် အကျိုးဆုတ်ယုတ်စေနိုင်သည်။ ကျားနှင့် မတို့ခွဲခြားနေလျှင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ပို၍စိမ်းပြီး မခေါ်ရဲ မပြောရဲဖြစ်သွားတတ်၏။ ကျားနှင့်မ နေ့စဉ်အတူတွေ့ရဖန်များလျှင် ယောကျ်ားကလေးနှင့် မိန်းကလေးတို့ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်ဆံရာတွင် စိတ်သန့်ရှင်းလာ၍ ထူးခြားတုန်လှုပ်ခြင်း ရှိတော့မည် မဟုတ်ချေ။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းများ၌ ကျားမတွဲ၍ ပညာသင်ကြားပေးလျှင် တစ်နည်းအားဖြင့် အကျိုးရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ ယခုခေတ်တွင်ကျား-မတွဲ၍သင်ကြားသောကျောင်းများ အမြောက်အမြား ရှိနေရုံမျှမက၊ တက္ကသိုလ်များမှာပင် သီးခြားအမျိုးသမီး တက္ကသိုလ် ဟူ၍ မရှိဘဲ ကျား-မတွဲ၍ သင်ကြားပေးသော တက္ကသိုလ်များသာ ရှိလေသည်။ ကျား-မတွဲ၍ သင်ကြားနိုင်သည့် အတွက် ယောကျ်ား ကလေးများအား သင်ကြားပေးသော အတတ်ပညာရပ်များကို မိန်းကလေးများသည်လည်း ဆည်းပူးလာနိုင်ပြီးလျှင် ယောကျ်ားနည်းတူ အရာရာတွင် အမြင်ကျယ်လာ၍ မိန်းမပညာတတ် အများအပြားထွန်းကား ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ဤသို့ အကျိုးရှိသော်လည်း အပြစ်ကား မလွတ်သေးပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယောကျ်ားကလေးနှင့်မိန်းကလေးတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး စိတ်ဓါတ်တွင်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ကာယသန့်စွမ်းမှုတွင်လည်းကောင်း၊

ကျား-မတွဲ၍ ပညာသင်သော ကျောင်းစာသင်ခန်းတစ်ခု

မတူညီကြသဖြင့် ယောကျ်ားများနှင့် သင့်လျော်သောဘာသာရပ်သည် မိန်းကလေးများနှင့်မသင့်လျော်ဘဲ မိန်းကလေးများနှင့်သင့်လျော် သောဘာသာရပ်သည်လည်း ယောကျ်ားကလေးများနှင့် မသင့်မလျော် ဖြစ်တတ်လေသည်။ သို့သော်လည်း တက္ကသိုလ်ကျောင်းများသို့ ရောက်လာကြသော အခါ၌ကား များသောအားဖြင့် ဘာသာရပ်များကို ကျားမနှစ်ဦးစလုံး လိုက်နာလေ့လာ နိုင်ရန်အတွက် သင့်လျော်အောင် စီစဉ် ပေးထားလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှေးအထက်ကာရီက မိန်းကလေးများသည်ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၌ စာသင်ကြားခွင့်မရရှိခဲ့ကြချေ။ လူကျောင်းများ၌သာ ယောကျ်ားကလေးများနှင့် ရောနှော၍သင်ကြားခဲ့ရသည်။ သို့သော် အထက်တန်းကျောင်းများတွင်မူ ထိုသို့ ရောနှောသင်ကြားပေးခြင်းကို ၁၉၁၈ခုနှစ် ခန့်ကစတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ပထမတွင် မိန်းကလေးအထက်တန်းကျောင်းမရှိသော မြို့များတွင် အထက်တန်းပညာကို သင်ကြားလိုသောမိန်းကလေးများအား ယောကျ်ားကလေးကျောင်းများသို့ တက်ရောက်သင်ကြားခွင့်ပြုခဲ့သည်မှ တစ်စတစ်စပွားများ လာခဲ့သည်။ ထိုသို့အစမ်းသဘောတီထွင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာမှ အောင်မြင်လာသည်ကို တွေ့ရှိရသဖြင့် ကျား-မ စာသင် ကျောင်းများမြောက်မြားစွာ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ဤ စံနစ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရန်ကုန်မြို့

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ပေါ်ရှိ မြို့မအမျိုးသား အမျိုးသမီး အထက်တန်းကျောင်းတော် ကြီးမှာမြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျား–မအတူရောရှေ၍ ပညာဆည်းပူးရာ စံပြကျောင်းကြီးတစ်ခုဖြစ်ပေသည်။

အိန္ဒိယကျားသစ်၏ သဘာဝအနေ
သားကောင်ကို ခုန်အုပ်ရန် ဤသို့စောင့်နေသည်။

ကျားသစ် ။ ။ ကျားသစ်သည် ကြောင်မျိုးတွင်ပါဝင်၍ ကျားနှင့်ခြင်္သေ့မှ လွဲလျှင် ကြောက်မက်ဖွယ် အကောင်းဆုံးသော သတ္တဝါဖြစ်သည်။ ကိုယ်ပေါ်တွင် နှင်းဆီပွင့်များ သဖွယ် အဝါခံတွင်မည်းနက်သော အကွက်များ ရှိခြင်းကြောင့် အထူးလှပသည်။ ကျားသစ်တို့သည် ပျမ်းမျှခြင်း အားဖြင့် ပခုံး၌ ၂ ပေ ၄ လက်မခန့်မြင့်၍၊ နှာဖျားမှအမြီးဖျားအထိ ၇ ပေခွဲခန့်ရှည်တတ်ကြသည်။ အချို့သောကျားသစ်ထီးတို့မှာ ၉ ပေအထိပင်ရှည်ကြ၏။ အထီးသည် ပိဿာ ၃၀ မှ ၅၀ အထိ အချိန်စီး၍ အမသည် ၂၅ ပိဿာခန့်သာ ရှိတတ်သည်။ ကျားသစ်အမသည်တစ်ကြိမ်လျှင် ၂ကောင်မှ ၄ ကောင်အထိ သားပေါက်တတ်၏။

ကျားသစ်သည် ခုန်နိုင်လွှားနိုင်၍၊ သစ်ပင်များ ပေါ်သို့လည်းအထူးလျင်မြန်ပေါ့ပါးစွာ တက်နိုင်သည်။ ထိုသို့တက်ပြီးလျှင် ခိုင်ခံ့သောသစ်ကိုင်းတစ်ခုပေါ်တွင် ငြိမ်သက်စွာဝပ်၍ ပုန်းကွယ်နေပြီးနောက်၊ သစ်ပင်အောက်မှ ဖြတ်သွားသော သမင်ဒရယ်၊ ချေငယ်၊ စိုင်၊ ဆတ်စသည့် သားကောင်များပေါ်သို့ခုန်အုပ်တတ် သည်။ တစ်ခါတစ်ရံမြစ်ချောင်းအနီးရှိ ချုံဖုတ်အောက်၌ ပုန်းကွယ်နေပြီးလျှင်၊ ရေသောက် ဆင်းလာသော သားကောင်များကို ဖမ်းဆီးစားသောက်တတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံလည်း ရွာတွင်းသို့ပင်ဝင်ရောက်၍ ခွေး၊ ဆိတ်၊ နွားငယ်စသောသားကောင်များကို ဖမ်းယူကိုက်ချီသွား တတ်သည်။

ကျားသစ်သည် အာရှတိုက်၊ အာဖရိကတိုက်နှင့် မလ္လာယုကျွန်းစုများ၌ နေထိုင်ပေါက်ပွား၏။ အမေရိကတိုက်၌ ဂျက်ဂွားခေါ် ကျားသစ်တစ်မျိုးရှိရာ အာရှတိုက်၊ အာဖရိကတိုက်ရှိ ကျားသစ်များနှင့်အမဲကွက်ပေါ် ပုံချင်းမတူချေ။

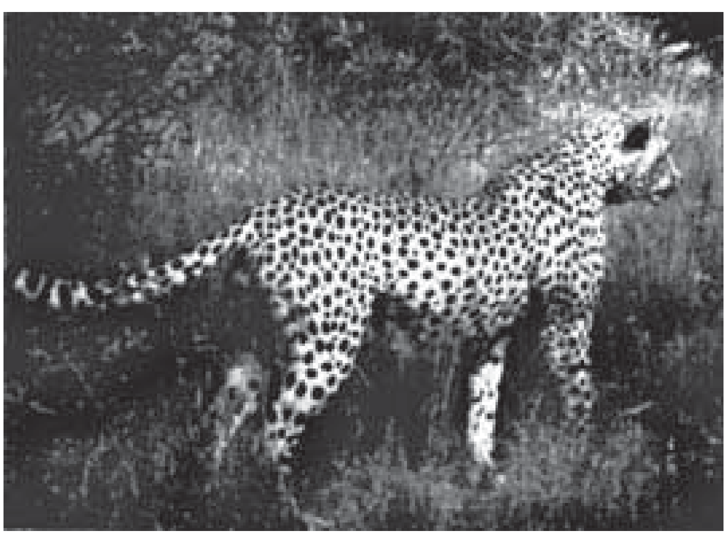

ကမ္ဘာပေါ်တွင် အပြေးအမြန်ဆုံးတိရစ္ဆာန်ဖြစ်သည့် 'ချီးတား' ခေါ်ကျားသစ်မျိုး

အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ချီးတားခေါ် ကျားသစ် (သစ်ကျုတ်)တစ်မျိုးရှိ၍၊ ယင်းတို့ကို အမဲလိုက်ရန် ငယ်စဉ်ကပင်သင်ကြားလေ့ကျင့် ပေးထားနိုင်သည်။ ထိုကျားသစ်ကို အမဲလိုက် ကျားသစ်ဟုလည်းခေါ်ကြ၏။ ယင်းတို့ကို အင်္ဂလန်ပြည်၌ ပြေးပွဲတွင် စမ်းသပ်၍ အသုံးပြုခဲ့ဘူး၏။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် တစ်ကိုယ်လုံးမည်းမှောင်၍ အရေပေါ်တွင် အနက်ကွက် ရေးရေးသာထင်သော ကျားနက်ခေါ် ကျားသစ်နက်တစ်မျိုးလည်း ရှိသေးသည်။ ကျားသစ်နက်၏ ကိလေသာနည်းပါးမှုကို တင်စား၍ ကျားသစ်နက်၏အရေ (သစ်နက်ရေ)ကို ဟိန္ဒူ ယောဂီတို့အမြတ်တနိုးဆောင်ကြသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မြန်မာတို့တွင် တိရစ္ဆာန်တို့နှင့်ခိုင်းနှိုင်း၍စကားပုံသုံးစွဲ တတ်ကြသကဲ့သို့၊ အနောက်နိုင်ငံတို့၌လည်း ကျားသစ်၏ အကွက်ကိုအကြောင်းပြု၍ စကားပုံသုံးစွဲလေ့ရှိကြ၏။ ယင်းမှာ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ဇာတိသဘော သို့မဟုတ် အပြစ်အနာအဆာတို့ကို ဖျောက်ဖျက်ကွယ်ဝှက်ခြင်း ငှါမတတ်နိုင်သည့်အဖြစ်ကိုပေါ်လွင်စေရန် 'ကျားသစ်အကွက် မပြောင်းနိုင်သလိုဘဲ' ဟု ပုံခိုင်း ပြောဆိုတတ်ကြလေသည်။

ကျားသစ်။အမေရိကန်။ ။(အမေရိကန်ကျားသစ်၊–ရှု။)

ကျီး ။ ။ကျွန်ုပ်တို့နေ့စဉ်နှင့်အမျှ တွေ့မြင်နေရသော ငှက်များတွင် ကျီးသည် ရှောင်၍မလွတ်၊ နေရာတကာတွင် တွေ့မြင်ရသော ငှက်ဖြစ်သည်။ ငှက်အပေါင်းတွင် ကျီးသည် လူ့လောကနှင့် အနီးကပ်ဆုံးဟု ဆိုရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ လူအချင်းချင်း စကားပြောရာတွင်၊ 'ကျီးကိုဘုတ်ရှိသေ၊ ဘုတ်ကိုကျီးရှိသေ'၊ 'နတ်ကရာကျီးမော' စသည်ဖြင့် ပြောဆိုသုံးစွဲ ကြသည်။

ကျီးပါဝင်သော ပုံဝတ္ထုများတွင် အထင်ရှားဆုံးကား ဘုရားဟောတိကနိပါတ် ဥလူကဇာတ်၌ပါရှိသော ကျီးနှင့်ခင်ပုပ်တို့၏ကမ္ဘာရန်အကြောင်းပင်တည်း။

ကမ္ဘာဦး၌ လူများ၊ ခြေလေးချောင်းတိရစ္ဆာန်များ၊ ငါးများသည် စည်းဝေးကြ၍၊ မဟာသမတ၊ ခြင်္သေ့၊ ငါးကြီးအာနန္ဒာတို့ကို အသီးသီးမိမိတို့ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ မင်းမြှောက်ကြရာ၊ ငှက်များကလည်းအားကျမခံ မင်းမြှောက်ရန် စည်းဝေးကျင်းပကြသည်။ အစည်းအဝေးတွင် ငှက်များက ခင်ပုပ်ငှက်ကို မင်းမြှောက်ရန်သဘောတူညီကြ၏။ ထို့နောက် အားလုံး သဘောတူညီချက်ရရန် ကန့်ကွက်သူရှိမရှိ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်မေးလေရာ နောက်ဆုံးအကြိမ်တွင်ကျီးတစ်ကောင်က 'ခင်ပုပ်ငှက်သည် အမျက်မထွက်မီကပင် ကြောက်မက်ဖွယ်မျက်နှာရှိသည်။ အမျက်ထွက်သည့်အခါတွင်မူဆိုဖွယ်ရာရှိတော့မည်မဟုတ်' ဟုကန့်ကွက်သဖြင့် ခင်ပုပ်ငှက်လည်း မင်းမဖြစ်တော့ဘဲ၊ ထိုအခါမှစ၍ ကျီးနှင့် ခင်ပုပ်ငှက်တို့သည် ကမ္ဘာရန် ဖြစ်လာကြသည်ဟု ဆိုလေသည်။

ကျီးသည် ပါဏဗေဒအရ ကော်ဗီဒဟူသောမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ထိုမျိုးရင်းတွင်ဖွက်ကုလား၊ တောကျီး၊ ကျီးအနှင့်သပိတ်လွယ် ရင်ကျားစသည့်ငှက်များလည်း ပါဝင်သည်။ ကျီးဟုဆိုရာတွင် ဤနေရာ၌ မြို့ကျီးဟုခေါ်ကြသော ကျီးမျိုးကို ဆိုလိုသည်။ ကျီးသည်အလျား ၁၈ လက်မခန့်ရှိ၍ အမွေးအတောင် နက်သည်။ သို့ရာတွင် သဘာဝ၏ဆန်းကြယ်သောသဘောကြောင့် တစ်ခါတစ်ရံ ဩစတြေးလီးယားတိုက်ကဲ့သို့သော ဒေသ၌ ကျီးဖြူကို တွေ့ရတတ်သည်။

ကျီးသည် အခြားငှက်များကဲ့သို့ ထူးထူးထွေထွေ မမြည်တတ်ဘဲ၊ အားအားဟူ၍သာ အော်တတ်သည်။ နေ့လည်နေ့ခင်း အိမ်အနီးအပါးတွင်ကျီးတစ်ကောင်တည်း သာယာစွာမြည်လာလျှင် ကျီးသာသည်ဟု ဆိုကြသည်။ မြို့ကျီး၏မြည်သံသည် တောကျီးသံကဲ့သို့ စူးရှမာကျောခြင်းမရှိချေ။ ကျီးမျိုးတွင် မြို့ကျီးနှင့် တောကျီးဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိသည်။ မြို့ကျီးတပါး ကျန်ကျီးများကို တောကျီးဟုခေါ်ကြသည်။ တောကျီးသည် မြို့ကျီးနှင့် ဆင်တူသော်လည်း ကိုယ်ထည်မှာအနည်းငယ်ပို၍ ကြီးမားသည်။ နှုတ်သီးလည်း အနည်းငယ်ပို၍ တုတ်သည်။ အလျားမှာ လက်မ ၂၀ မှ ၂၂ လက်မအထိ ရှည်သည်။ နေ့နေ့နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ပျံတတ်ပြီးတောင်ပံကို မှန်မှန်ရိုက်တတ်သည်။ အတောင်များသည် မြို့ကျီး၏အတောင်များထက် သိသိသာသာကြီးမားပြီး အနည်းငယ်ကျဲသည်။ အရောင်မှာမူ မြို့ကျီးနှင့်မခြား နက်ကျောလေသည်။

မြို့ကျီးကဲ့သို့ပင်၊ အားအားဟုအော်တတ်သော်လည်း တောကျီးကန်း၏အသံသည် တစ်ခါတစ်ရံခက်ထန်၍ တစ်ခါတစ်ရံတွင်သာယာနာပျော်ဖွယ် ကောင်းသည်။ အလွန်ပူပြင်းသော နေ့လည်အခါများတွင် အရိပ်ကောင်းသော သစ်ကိုင်းများတွင် နားကာ အာလုပ်သံကြီးနှင့်ပျင်းရိဘွယ် 'မ – – ဝါ၊ မ – – ဝါ 'ဟု အော်တတ်သည်။ တောကျီးများသည် အဓိပ္ပာယ် တစ်မျိုးစီ ရှိသော အသံသုံးလေးဆယ်နှင့် အချင်းချင်း ဆက်သွယ်လေ့ ရှိကြသည်။

လူနေရပ်ကွက်တွင် အမြဲတစေတွေ့နိုင်သည့် ကျီး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ခရစ္စမတ်ပွဲတော်သုံး မစ္စယ်တိုးကျီးပေါင်းပွင့်ခက်များ

တောကျီးဟုဆိုရစေကာ ထိုငှက်များသည်တောထဲတွင် သာမနေဘဲ မြို့နီးချုံစပ်များသို့လည်း လာရောက်ကြသေးသည်။ တောကျီးတို့သည် အုပ်အသင်းဖွဲ့ကာ နေတတ်၍ နံနက်စောစောအသိုက်မှထလာပြီးလျှင် နေဝင်ဆည်းဆာတွင် အိပ်တန်းတက်ကြသည်။

တောကျီးသည် အခြားမျိုးတူငှက်များကဲ့သို့မြေပြင်တွင် ကျက်စားသောတွေ့ရာစား ငှက်မျိုးဖြစ်သည်။ လူတို့စွန့်ပစ်သော စားကြွင်းစားကျန်များ၊ အမှိုက်သရိုက်များ၊ အစေ့မဲ့သီးများ၊ ကြွက်၊ ကြောင်စသော နို့တိုက်တိရစ္ဆာန်ကလေးများ၊ အသေကောင်ပုပ် များကို စားလေ့ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် ငှက်ဥများနှင့် ပေါက်ခါစငှက်ကလေးများကိုဖျက်ဆီးစားသောက် တတ်သည်။ ထို့ကြောင့်တောကျီးကန်းကို ငှက်တို့၏ ရန်သူ အမှတ် ၁ ဟု ခေါ်ထိုက်သည်။ ဆိုးသွမ်းသော အခြားအကျင့် တစ်ရပ်မှာ သေခါနီးတိရစ္ဆာန်၏ မျက်လုံးကို ဖောက်စားတတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

မိတ်လိုက်ချိန်ဖြစ်သော ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ငှက်ဖို၏အမူအရာမှာ အလွန်ထူးခြားသည်။ ထိုအချိန်တွင် ငှက်မ၏ရှေ့တွင် ခြေကလေးမြှောက်ကာ၊ ခေါင်းကလေးငုံ့ကာ၊ အတောင်ဖြန့်ကာ၊ အမြီးကြွကာနှင့် ငှက်မကိုမြူတတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ငှက်ဖိုသည်မိမိသဘောကျသော ငှက်မထံသို့ အစာကိုချီ၍ လာတတ်သည်။ ငှက်မကကြိုက်လျှင် လက်ခံ၏။ အဖိုနှင့်အမသည် ရာသက်ပန် တွဲဖက်နေထိုင်လေ့ရှိသည်။

မတ်လမှ မေလအထိသည် တောကျီးကလေးများပေါက်ချိန်ဖြစ်သည်။ တစ်မြဲလျှင် အများအားဖြင့် ၄ ဥ မှ ၅ ဥ အထိရှိ၍ တစ်ခါတစ်ရံ ၆ ဥရှိသည်။ ဥမှာ ရှည်မျောမျောဖြစ်ပြီး အခွံမှာ ချောမွတ်သည်။

တောကျီးကန်းကို မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကွင်းပြင်များ၊ တောင်ခြေများနှင့် တောင်မြင့်များတွင် လှည့်လည်ကျက်စားလျက်ရှိသည်ကို အနှံ့အပြားတွေ့နိုင်သည်။

ကျီးတာရာ ။ ။(တာရာကြီးကိုးလုံး။)

ကျီးပေါင်း ။ ။ကျီးပေါင်းသည် အခြားသစ်ပင်၏ပင်စည်နှင့် အကိုင်းအခက်များပေါ်တွင် တွယ်ကပ်မှီခို၍ ရှင်သန်ကြီးပွားရသော ချုံပင်မျိုးဖြစ်သဖြင့်၊ အပင်လောက၌ အလွန်ထူးဆန်းသော အပင်ဟုဆိုရပေမည်။ ကျီးပေါင်းသီးတို့ကိုကျေးငှက်များ ကိုက်ချီစားသောက်ယင်း သစ်တစ်ပင်မှ တစ်ပင်သို့ လူးလာပျံသန်းစဉ်၊ သစ်ကိုင်းပေါ်တွင် နှုတ်သီးမှ တွယ်ကပ် ကျန်ရစ်ခဲ့ သောအစေ့များမှ ကျီးပေါင်းပင်များ ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

လူနှင့်တိရစ္ဆာန်ကိုယ်ပေါ်ရှိ သန်းနှင့်လှေးတို့သည်၎င်း၊ ကိုယ်တွင်းရှိတုတ်ကောင်၊ သံကောင်တို့သည်၎င်း၊ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်တို့၏ သွေးသားကိုမှီ၍ ရှင်သန်ကြီးပြင်းရသဖြင့်၊ ယင်းတို့မှီခိုရာ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်တို့၏ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေ၏။ ထို့အတူ၊ ကျီးပေါင်းတို့သည်လည်း မိမိတို့ရှင်သန်ကြီးပွားမှုအတွက် လိုအပ်သောအာဟာရဓာတ်အချို့ကို ပင်မ

အခြားသစ်ပင်ကိုမှီခို၍ ပေါက်ရောက်သော ကျီးပေါင်းပင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သစ်ပင်မှ စုပ်ယူရရှိသဖြင့်ထိုအပင်၏ ကြီးပွားဖွံ့ဖြိုးရေးကို နည်းနှင့်အများထိခိုက်စေသည်။

ကျီးပေါင်းပင်တို့သည် ရုက္ခဗေဒအလိုအရ 'လိုရန်သေစီ' မျိုးရင်းတွင်ပါဝင်၍ မျိုးကွဲပေါင်း ၃၀ ထက် မနည်း ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌မူ၊ သရက်ကျီးပေါင်း၊ မန်ကျည်းကျီးပေါင်း၊ ဆီးကျီးပေါင်း၊ ထနောင်းကျီးပေါင်း စသည်ဖြင့် မှီခိုခံရသော သစ်ပင်ကို လိုက်၍အမည် အမျိုးမျိုးမှည့်ခေါ်လေ့ရှိကြသည်။

သရက်ကျီးပေါင်း စသော ကျီးပေါင်းအချို့ကို မြန်မာတောသူတောင်သားများ တစ်ခါတစ်ရံဆေးတံလုပ်လေ့ရှိသည်။ ထိုမှတစ်ပါး၊ ကျီးပေါင်းတို့သည် ငယ်ရွယ်သောချုံပင်မျှသာဖြစ်သဖြင့်၊ ယင်းတို့ကို မယ်မယ်ရရ အသုံးချ၍မရပေ၊ သို့ရာတွင် သာမန်အပင်တို့ကဲ့သို့ မြေတွင်မပေါက်ဘဲ အပင်မြင့်ပေါ်၌ ပေါက်သောကြောင့် သာမန်အပင်များထက်မြင့်မြတ်သည်ဟူ၍ကား၊ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှာပင် ယုံကြည်ယူဆလေ့ရှိကြပေသည်။ ကျီးပေါင်းများမှ ပီယဆေးဖော်နိုင်သည် ဟူ၍မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပြောလေ့ပြောထရှိခြင်းမှာ၊ ထိုယူဆချက်ကြောင့်ဖြစ်ဟန်တူ၏။ အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်၊ ဥရောပစသောအနောက်တိုင်း များတွင်လည်း မစ္စယ်တိုးဟူသော ကျီးပေါင်းတချို့မှာ ရှေးခေတ်မှစ၍ အလွန်ထင်ရှားခဲ့ ရုံမက၊ ထိုအပင်များကို ယခုခေတ်တိုင်အောင် ပွဲလမ်းသဘင် အခမ်းအနားများတွင် အထူးသဖြင့်ခရစ္စမတ်ပွဲတော်အခါတွင် ထုံးတမ်းဓလေ့အရ အမြတ်တနိုးသုံးစွဲလာခဲ့ကြပေသည်။ မြေသို့မခသေးသော မစ္စယ်တိုးပင်သည် ချမ်းသာသုခကိုပေးသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘေးအန္တရာယ်ကင်း ဝေးစေသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လာဘ်လာဘရွှင်လန်းစေသည်ဟူ၍လည်းကောင်း ယုံကြည်ကြသည်။ မစ္စယ်တိုးပင်သည် သမပိုင်းဒေသ၌ ပန်းသီးပင်များပေါ်တွင်လည်း ပေါက်နိုင်၏။ သို့သော် ဝက်သစ်ချ ပင်ပေါ်၌ အတွေ့ရရှားပါးသဖြင့် ဝက်သစ်ချမှရသော မစ္စယ်တိုးကို သာ၍ပင် မြင့်မြတ်သေးသည်ဟု ယူဆကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ မုတ္တမနယ်ရှိမြင့်မားသော တောတောင်ဒေသများတွင်မစ္စယ်တိုးကို တွေ့ခဲ့ရဘူးသည်။ မစ္စယ်တိုးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အနောက်နိုင်ငံများ၌ ရှိခဲ့သည့် ထူးဆန်းသောအလေ့အထ တစ်ခုမှာ၊ ခရစ္စမတ်ပွဲတော် အခါတွင် မစ္စယ်တိုးပင်ဆွဲချိတ် ထားသည့်နေရာအောက်သို့ ဝင်မိသော အမျိုးသမီးတစ်ဦးဦးကို နမ်းခဲ့သော် အပြစ်မရှိဟူသတတ်။

ဤသို့လျှင် ကျီးပေါင်းတို့ကို မြင့်မြတ်သည်ဟု ယူဆကြလင့်ကစား၊ ထိုအပင်တို့သည် မှီခိုတွယ်ကပ်ရာ ပင်မကို နှိပ်စက်တတ်သည့်သဘောရှိသောကြောင့်၊ ကပ်ပါးရပ်ပါး လူစားမျိုးကို ကျီးပေါင်းနှင့်နှိုင်းပြလေ့ရှိကြသည်။

ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော် ။ ။ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော်မှာ ဇိနတ္ထပကာသနီ၊ စွယ်စုံကျော်ထင်အဖြေ၊ ကဗျာသာရတ္ထ သင်္ဂဟကျမ်း၊ မင်္ဂလတ္ထဒီပနီနိသျ၊ မဟာဝင်ဝတ္ထု၊ ကျီးသဲမေတ္တာစာစသော ကျမ်းပြုဆရာတော် ဖြစ်သည်။(ကျမ်းပြုဆရာတော်များ–ရှု။)

ဘွဲ့တော်မှာအရှင်မုနိန္ဒာဘိဓဇ ဖြစ်၍ရွှေတောင်မြို့ ကျီးသဲရွာလေးထပ်ကျောင်းကြီးတွင်သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၇၉ ခုသီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၈ ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင်ရွှေတောင်မြို့ကျီးသဲရွာ ရှမ်းတန်းကလေးရပ်၌ဖွားမြင်တော်မူသည်။ ငယ်မည်မှာဦးကင်းဖြစ်သည်။

ငယ်ရွယ်စဉ်ကစ၍ ပိဋကတ်အခြေပြုစာတို့ကို သင်ကြားတတ်မြောက်ခဲ့လျက် ၁၉ နှစ်နှင့်၆ လ အရွယ်တွင် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးနောက် မန္တလေးရတနာပုံ နေပြည်တော်သို့ တက်ကာတံဆိပ်တော် အထပ်ထပ်ရတော်မူသော မောင်းထောင် သာသနာပိုင်ဆရာတော်၊ မိတ္ထီလာဆရာတော်၊ ခင်မကန်ဆရာတော်၊ ရွှေတိုက်ဝန် ဆရာတော်စသော ဆရာတော်ကြီးတို့ထံ၌ ပိဋကတ်ကျမ်း၊ လောကီကျမ်းများကို သင်ကြားတတ်မြောက်တော်မူသည်။

ထို့နောက် ရွှေတောင်မြို့သို့ပြန်လာ၍ မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်နော်ရထာဘွဲ့ခံ ဝန်ကြီးဦးမှူ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော ကျီးသဲရွာ အရှေ့ဖက်ရှိ လေးထပ်ကျောင်းကြီးတွင် သီတင်းသုံးယင်း စာပေကျမ်းဂန်များကို ပြုစုတော်မူသည်။

ဆရာတော်ကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၁၂၅၆ ခုနှစ်သက်တော် ၇၇ နှစ်ဝါတော် ၅၇ ဝါမြောက်တွင် ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူလေသည်။

ဆရာတော်ကြီး ပြုစုခဲ့သော စာပေကျမ်းဂန်တို့ကားများလှ၏။ ဇာတိရပ်ရွာတွင် သီတင်းသုံးသော ကျောင်းအမည်ကို လိုက်၍ မြန်မာ့ဂန္ထဝင်တွင် ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်ဟူ၍ ထင်ရှားကျော်စောပေသည်။

ကျူတန်လူမျိုး ။ ။(တျူတန်လူမျိုး–ရှု)

ကျူဒါဘုရင်များ ။ ။(တျူဒါဘုရင်များ–ရှု။)

ကျူနီးဖောင်းစာ ။ ။ကျူနီဖောင်းဆိုသည်မှာ မြားဦးသဏ္ဍာန်ရှိသော ရှေးအခါကရေးထိုးသည့် ကမ္ပည်းစာတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ထိုစာမျိုးကို ဆူမီးယားရီးယန်းလူမျိုးတို့က စတင်တီထွင်ရေးသားကြ၍၊ မက်ဆိုပိုတေးမီးယားနယ်ရှိတိုင်းဂရစ်နှင့် ယူဖရေးတီးမြစ်ဝှမ်းဒေသတွင် ရှေးအကျဆုံးသော ကျူနီးဖောင်းအရေးအသားမျိုးကို တွေ့ရ၏။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

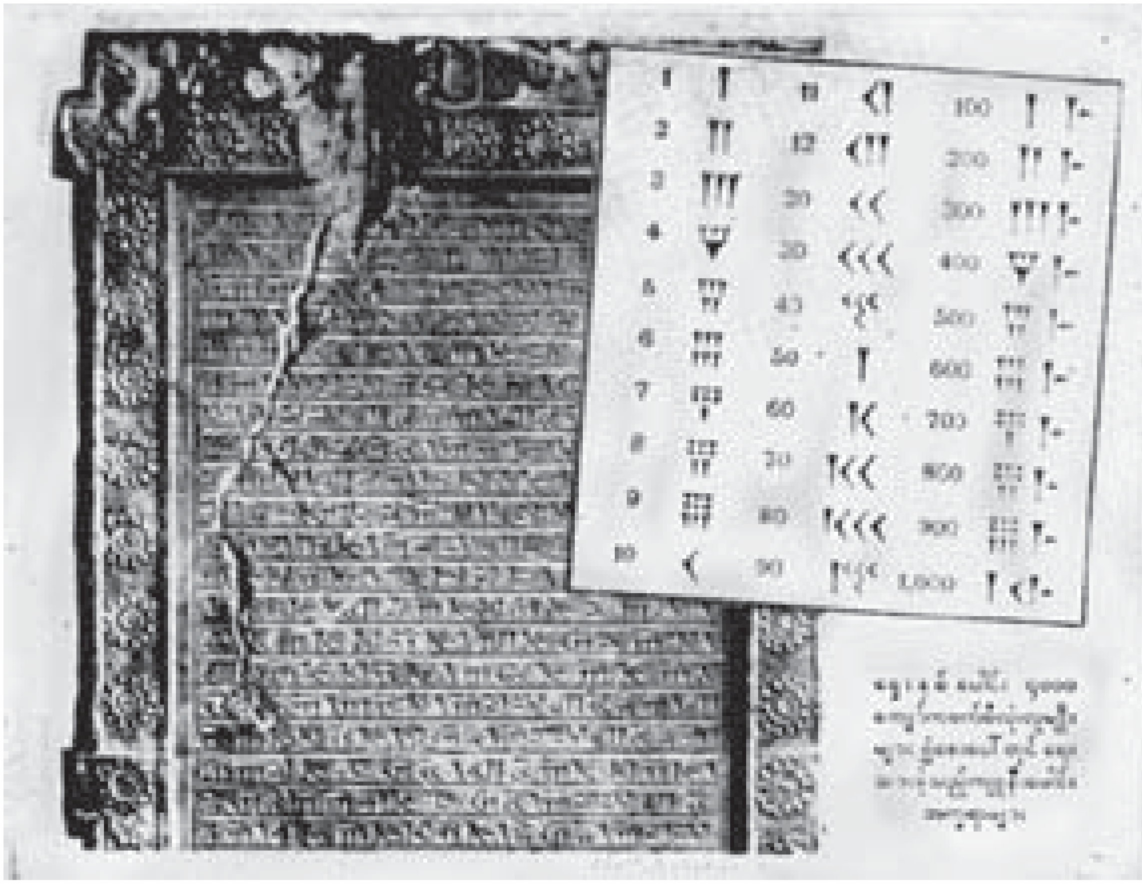

အရုပ်နှင့် သရုပ်ဖော်ရေးနည်းမှ တဖြည်းဖြည်းကျူနီးဖောင်းရေးနည်းကို ထွင်ယူကြ၏။ ကျူနီဖောင်း အက္ခရာများ မှာရွှံ့ပြားပေါ်တွင် ကညစ်ဖြင့်ရေးသား၍၊ ရွှံ့ပြားကိုမီး ဖုတ်ပြီးလျှင် ကမ္ပည်းစာများကို အစွန့်ရှည်စွာတည်တံ့အောင် ပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကျူနီဖောင်းအရေးအသားများကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်၍ ဘာသာပြန်ရန်အလွန်ခဲယဉ်း၏။ အကြောင်းမှာ လက္ခဏာအမှတ်အသားတစ်ခုသည် အဓိပ္ပာယ် အမျိုးမျိုး ပေါက်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်၏။ လက္ခဏာများသည် အတူယှဉ်တွဲထားသော အမှတ်အသားကို လိုက်၍ အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး ပြောင်းနိုင်၏။ ၁၈၀၀ ပြည့်နှစ်ခန့်တွင် ဂျီအက်(ဖ) ဂရိုတီဖင်းဆိုသူ ဂျာမန်လူမျိုးတစ်ဦးသည် ထိုကျူးနီဖောင်း အရေးအသားများကို ကြိုးစား၍ဘာသာပြန်ခဲ့ရာ၊ ၁၈၅၀ ပြည့်နှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ပြီးဆုံးအောင်မြင်လေသည်။ ထိုအက္ခရာများကို ဖတ်နိုင်ခြင်းအားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သိနှင့်ပြီးသော ရှေးဟောင်းသမိုင်းများကို အထောက်အပံ့များစွာ ပေးလေသည်။ ကျူနီဖောင်း အရေးအသားများတွင် ဆူမီးယားရီးယန်းလူမျိုးတို့ အက္ခရာများသည် ရှေးအကျဆုံးဖြစ်သည့်အပြင် အရှုတ်ထွေးဆုံးလည်းဖြစ်သည်။ အက်ကေးဒီးယန်းဆူမီးယားရီးယန်းလူမျိုးတို့၏ ကျူနီဖောင်းအက္ခရာစာလုံးရေပေါင်းမှာ ၆၀၀ နီးပါးခန့်ရှိလေသည်။

ကျူဂါးဒင်းဥယျာဉ် ။ ။အင်္ဂလန်ပြည် ဆာရီနယ်အတွင်းရှိ ကျူးရွာတွင်ကျူးဂါးဒင်းခေါ် ကမ္ဘာကျော်ဘုရင့် ရက္ခဗေဒ ဥယျာဉ် ရှိ၏။ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည်သူမှန်သမျှ ထိုနေရာသို့ ရောက်လျှင် ကျူးဂါးဒင်းသို့ သွားရောက်မကြည့်သူ မရှိချေ။ သို့ဖြစ်ရာ ကျူးဂါးဒင်းသည် ကြည့်ရှုသူများနှင့် အမြဲ စည်ကားလျက် ရှိလေသည်။

တတိယ ဂျော့ဘုရင်၏ မယ်တော်သည် ကျူးနန်းတော်နှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော မြေ ၉ ဧကခန့်တွင် ဝီလျံ အိုက်တန်ဆိုသူအား ဥယျာဉ်ငယ်တစ်ခု ပြုစု ပျိုးထောင်စေခဲ့ရာ နောင်တဖြည်းဖြည်း ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်းဖြင့် မူလ ၉ ဧကမျှကျယ်သောဥယျာဉ်ငယ်မှာ ဧက ၃၀ အထိ ကျယ်ပြန့်လာလေသည်။ ထို့ပြင် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှအပင်အမျိုးမျိုးကို လိုလေသေး မရှိအောင် စုဆောင်းရှာဖွေလျက် အမျိုးမျိုး ကြံဖန်ကာ စိုက်ပျိုးထားခဲ့သဖြင့် အံ့သြဖွယ်ကောင်းလှသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အထူးသဖြင့် ကျူးဂါးဒင်းသည် ဥယျာဉ်ပြုစုစိုက်ပျိုးရေးနှင့် စီးပွားဖြစ် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာတို့၏ သုတေသနဌာနကြီးသဖွယ် ဖြစ်လာသည်။ ဂရင်းနစ် နက္ခတ်မျှော်စင်သည် နက္ခတ္တဗေဒပညာအတွက် အကျိုးဆောင်ခဲ့သကဲ့သို့ ကျူးဂါးဒင်းသည်လည်း ရုက္ခဗေဒပညာအတွက် အကျိုးဆောင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုကြသည်။ ကျူးဂါးဒင်းတွင် မျိုးပွားပြုစုပျိုးထောင်ပေးခဲ့၍ နယ်ပယ်သစ်များသို့ ယူဆောင် စိုက်ပျိုးစေခဲ့သော စီးပွားဖြစ်အပင်များမှာ ပေါင်မုံ့သီးပင်၊ နာနတ်ပင်၊ ငှက်ပျောပင်၊ လက်ဖက်ပင်၊ ကာဖီပင်၊ ကိုကိုးပင်၊ ကော်ဖတ်ပင်၊ လျှော်ထွက်အပင်များ၊ ဆိုးဆေးထွက်အပင်များ၊ ကွီနိုင်ပင် စသည်တို့ ဖြစ်လေသည်။

ကျူးဂါးဒင်းမှတစ်ဆင့် ၁၈ဖ၀ပြည့်နှစ်တွင် တောင်အမေရိကတိုက်မှ ကွီနိုင်ရရှိသော ဆင်ကိုနာပင်ကို အိန္ဒိယသို့လည်းကောင်း၊ ကော်ဖတ်ပင်ကို ၁၈၇၅ ခုနှစ်တွင် မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်သို့လည်းကောင်း ယူဆောင်စိုက်ပျိုးခဲ့သည်။

ဥယျာဉ်အတွင်း၌ သီးပင်၊ပွင့်ပင်၊ ရွက်လှပင်၊ ရှားစောင်းပင်၊ နွယ်ပင်၊ ကျောက်ပန်းပင်၊ သစ်ခွပင်မှ စ၍အပင်မျိုးပေါင်း ၄၀၀၀၀ ကျောက်ကို အမျိုးအစား ခွဲခြား၍ စိုက်ပျိုးထားလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရာသီလိုက် ပွင့်သော ပန်းပင်များပင် ကြည့်ရှု၍မကုန်နိုင်အောင် များလှသည်။ ရာသီဥတု၊ မြေမျိုးစသည့် မတူကွဲပြားသောအရပ်ဒေသများမှ ယူဆောင်ခဲ့သော အပင်များကို မှန်အမိုးအကာအိမ်များအတွင်း မူလယူဆောင်ခဲ့ရာဒေသ၏ ရာသီဥတုမြေမျိုးစသည်တို့နှင့်တူညီအောင် ဖန်တီး၍ ပြုစုစိုက်ပျိုးထားသဖြင့် ရာသီအလိုက်ပွင့်သီးလျက် ရှိလေသည်။ ထိုအိမ်များအပြင် စာကြည့်တိုက်၊ ပြတိုက်များနှင့် ရုက္ခဗေဒဆိုင်ရာ လက်တွေ့စမ်းသပ်ခန်းလည်းရှိ၏။ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ အပင် အမျိုးမျိုးကို ရှာဖွေစုဆောင်း၍ တာရှည်ခံစေရန် ဆေးစိမ်၍ ပြတိုက်တွင်ထားသည်။ ဆေးစိမ် ထားသောအပင် အမျိုးပေါင်း ငါးသန်းကျော်မျှရှိ၍ထိုအပင်သေပြတိုက်သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကြီးဆုံးဖြစ်သည်ဟုဆိုကြသည်။ ဝိတိုရိယဘုရင်မကြီးသည် ကျူးဂါးဒင်းကို တိုင်းသူပြည်သားတို့အား ၁၈၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် လွှဲအပ်ခဲ့ လေသည်။

ကျူးနစ်ပြည် ။ ။(တျူးနစ်ပြည်–ရှု။)

ကျူးပစ်နှင့် ဆိုက်ကီး ။ ။ဗီးနပ်ခေါ် အချစ်နတ်သမီး၏ ရင်နှစ်သားချစ်ဖြစ်၍၊ မိခင်၏အနားတွင် လေးမြားတို့ဖြင့် အမြဲခစားကာ ကစားလျက် ရှိသူကား ကျူးပစ်နတ်သားပင် ဖြစ်၏။ နတ်လောကတွင် ကျူးပစ်ဖူးစာရေး နတ်ကလေးအား နတ်ပြောင်နတ်ရွှတ်နတ်ပျော် ကလေးအဖြစ် အပြစ်ကိုဖွေမယူကြဘဲ ချစ်ခင်ကြလေသည်။ ထို နတ်ရုပ်ကလေး၏

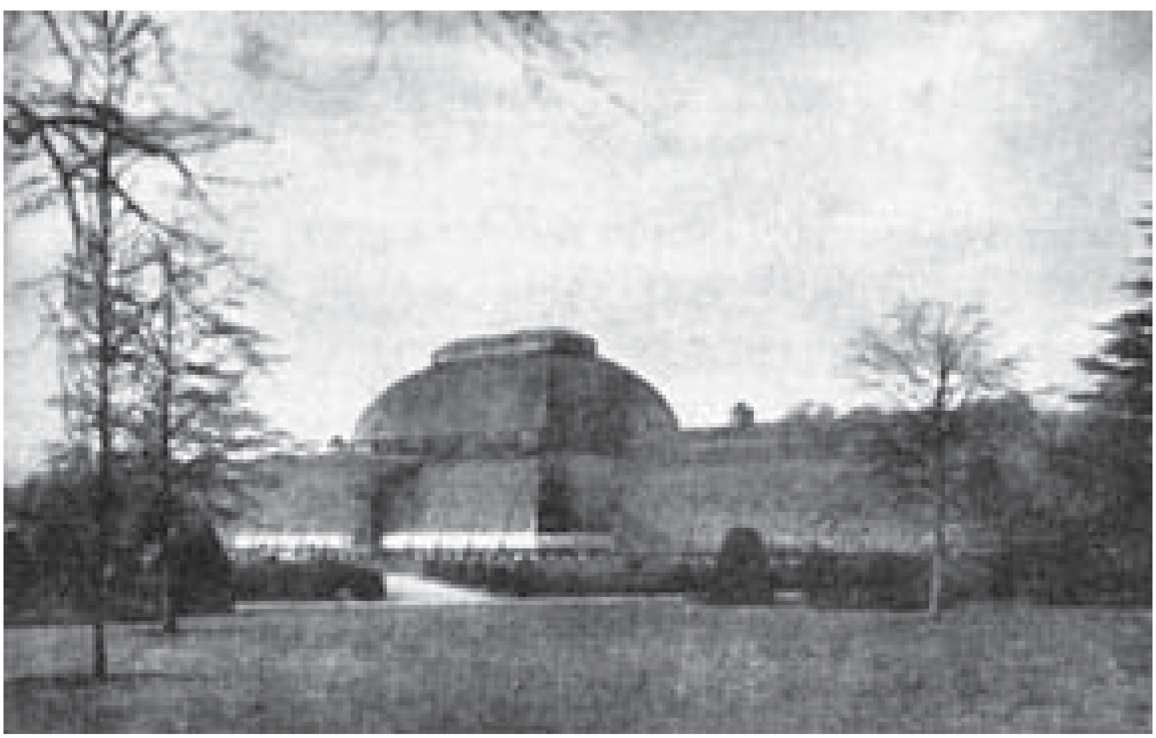

ရေခြား၊ မြေခြား၊ ရာသီခြားဒေသများမှ ယူဆောင်လာသော အပင်အမျိုးမျိုးကို ထည့်သွင်းစိုက်ပျိုးထားရာ မှန်အမိုးအကာအိမ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လန်ဒန်မြို့တွင် စိုက်ထူထားသော ကျူးပစ်နတ်သား၏ ရုပ်တု

မြားချက် ထိသူမှန်သမျှ အသက်ပင်မသေသော်လည်း ချစ်စိတ်ကြောင့် ဒုက္ခအရောက်ကြီးရောက်ကြရ၍ အချစ်ကြောင့် အပျော်ကြီးလည်း ပျော်ကြရ၏။ နတ်လူမဟူ သက်ရှိသူမှန်သမျှအား အနည်းနှင့်အများ ချစ်ဒုက္ခပေးတတ်သော ထိုနတ်ကလေးကိုယ်တိုင်ပင်လည်း ချစ်ဒုက္ခ ခံစားရခြင်းမှ မကင်းခဲ့ချေ။

ကျူးပစ် နတ်သားကလေးနှင့် ဆိုက်ကီး မင်းသမီးကလေးတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကား များစွာစိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလေသည်။ ရှေးအခါတုန်းက ရှင်ဘုရင်တစ်ပါး၌ သမီးတော်သုံးပါးရှိရာတွင် အကြီးနှစ်ပါးမှာ အထိုက်အလျောက် အိမ်ထောင်ဖက် ပြည့်ကြသော်လည်း အချောဆုံးဖြစ်၍အထွေးဆုံးသမီးဖြစ်သူ ဆိုက်ကီ မင်းသမီးကလေးမှာမူ နတ်တမျှ အလှလွန်သဖြင့်၊ လူသားမင်းသားတို့သည် သူ၏မေတ္တာပန်းကို ဆင်မြန်းရန် မဝံ့ကြချေ။ ထို့ကြောင့်ဖူးစာရှင်ကင်းရုံမျှမက အလှလွန်သည့်အတွက်ကြောင့်ပင်အချစ်နတ်သမီး ဗီးနပ်၏ ငြူငြင်မှု ချစ်မုန်းမာန်ဒဏ်ကိုပင် ခံနေရရှာသည်။

ဗီးနပ်သည် ဆိုက်ကီးကို စိတ်ဒုက္ခရောက်စေလိုသဖြင့် သားမောင်ကျူးပစ်အား ဆိုက်ကီးမင်းသမီးကလေးကို စိတ်သဘောအယုတ်ဆုံးနှင့် ရုပ်အဆိုးဆုံးသူတစ်ဦးနှင့် ဖူးစာမျှပေးရန် အမိန့်ပေးလိုက်သည်။ မယ်တော်မိန့်ခွန်းကို မသွေဖီဝံ့သော ကျူးပစ်သည် အမိန့်တော်အတိုင်းဆောင်ရွက်ရန် ဆိုက်ကီးထံရောက်ခဲ့၏။ သို့သော် ဆိုက်ကီးမင်းသမီးကလေးကိုမြင်လျှင်မြင်ခြင်း စုံမက်ချစ်ခင်လှသောကြောင့် အမိန့်တော်ကို မေ့ကာသူကိုယ်တိုင် ချစ်စိတ်ဝင်မိသဖြင့် လူသူမနီးသော လုံခြုံသည့် တောသာခေါင်တစ်ခုသို့ ခေါ်ဆောင်သွားလေသည်။ ထိုအခါမှစ၍ ကျူးပစ်နတ်သားကလေးသည် ညဥ့်အချိန်မှသာလျှင် လာရောက်၍ ဆိုက်ကီးနှင့် အတူနေပြီးလျှင်မိမိအား မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း ဘယ်သောအခါမျှ မမေးရန် တားမြစ်ထားလေသည်။ ယင်းသို့ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ကျူးပစ်လာနေသည်ကို မနာလိုသော ဆိုက်ကီး၏ အစ်မဖြစ်သူများက ကျူးပစ်သည် လူမဟုတ်ဘဲ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သည်ဟု ပြောကာ ညီမငယ်အား စုံစမ်းရန်တိုက်တွန်း၏။ ဤကဲ့သို့ အတန်တန်တိုက်တွန်းချက်ကို နားယောင်မိရှာသော ဆိုက်ကီးသည်ကျူးပစ် နတ်သားကလေး အိပ်နေစဉ်မီးထွန်း၍ထကြည့်လေသည်။ ကျူးပစ်သားနားသော ရုပ်ရည်ကို မြင်ရသော မင်းသမီးကလေးမှာ များစွာနှစ်ထောင်းအားရလှသဖြင့် မေ့မောနေစဉ်မီးခွက်မှ ဆီပူစက်

ကျိုးပွဲပျက်စီးနေသော ဆိုက်ကီးမင်းသမီး၏ ကျောက်ရုပ်

သည်ကျူးပစ် နတ်သားကလေး အပေါ်သို့ ကျသွားလေသည်။ နတ်သား ကလေးလည်း ဆိုက်ကီးအား အပြစ်တင်ကာ ရုတ်တရက် ပျောက်ကွယ်သွားလေသည်။
အမှုလွန်ပြီးမှ နောင်တရသော ဆိုက်ကီး မင်းသမီးကလေးသည် ကျူးပစ်နတ်သားကလေး ပျောက်သွားသောကြောင့်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ခြေရာ ထပ်မျှတရစပ် ရှာသော်လည်း အမောသာလျှင် အဖတ်တင်လေသည်။ ယင်းသို့ စိတ်နှလုံး မချမ်းမြေ့ဘဲ လိုက်ရှာယင်းပင် ဗီးနပ်၏နန်းတော်သို့ရောက်သွား၏။ ဗီးနပ်လည်း ယခင်ကမလိုမုန်းထား စိတ်အရင်းခံရှိသဖြင့် ဆိုက်ကီးကလေး အား သာမန်လူသားတို့ မစွမ်းဆောင်နိုင်သော ကြီးလေးသည့် အလုပ်တာဝန်ကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု ထမ်းဆောင်စေသည်။

ယင်းသို့အားဖြင့် မယ်တော်ဗီးနပ်က ကျူးပစ်နှင့် ဆိုက်ကီးတို့၏ချစ်ခြင်းကိုခွဲသော်လည်း ဖူးစာဖက်မှန်ရကား နောက်ဆုံး၌ ကျူးပစ်နတ်သားကလေးနှင့် ဆိုက်ကီးမင်းသမီးကလေးတို့မှာ နတ်ဘုရင် ဂျူပီတာ၏ ကူညီစီမံချက် အရ ပြန်လည်တွေ့ဆုံ၍ လက်ထပ်လိုက်ကြ၏။ ရောမလူမျိုးတို့သည် ' အချစ်သည် မျက်စိမရှိ ' ဟူသော စကားနှင့်အညီ မျက်စိကို အဝတ်ဖြင့် စည်းထား၍ လေးနှင့်မြားကို ကိုင်ထားသော ကျူးပစ်၏ပုံများကို ထုတ်လုပ်ကြလေသည်။ သက်ရှိနတ်လူသတ္တဝါ မှန်သမျှတို့သည် ကျူးပစ်နတ်သားကလေး၏ မြားချက်ဖြင့် မည်သူမျှ မလွတ်ကင်းကြပေ။ ဂရိလူမျိုးတို့ကမူ ကျူးပစ်နတ်သားကလေးအား အီးရော့ အချစ်နတ်သားကလေးဟူ၍ ကိုးကွယ်ကြလေသည်။

ကျူးဗားကျွန်း ။ ။ကျူးဗားကျွန်းမှာ အနောက်အိန္ဒိယကျွန်းစုများထဲတွင် အကြီးဆုံးနှင့် လူဦးရေအများဆုံးဖြစ်၏။ ကျွန်း၏ ပုံသဏ္ဍာန်မှာ ငှက်၏ လျှာကဲ့သို့ ခပ်ကွေးကွေးဖြစ်၏။ ကျူးဗားကျွန်းသည် မက္ကဆီကို ပင်လယ်ကွေ့ အဝင်ဝ အလယ်တွင်ရှိသဖြင့် အဝကို ဝင်ပေါက်နှစ်ပေါက်ဖြစ်အောင်အညီအမျှ ပိုင်းခြားထားသကဲ့သို့ တည်ရှိနေလေသည်။ ထိုကျွန်းသည် ဖလော်ရီဒါ ပြည်နယ် ကီးဝက်မှ မိုင် ၁၀၀ ခန့် ကွာ၍ ယုကတန်ကျွန်းဆွယ်မှ မိုင် ၁၃၀ ဝေးသည်။ တောင်ဖက် ၈၅ မိုင်အကွာတွင် ဂျမေးကားကျွန်းနှင့် အရှေ့ဖက် မိုင် ၅၀ ခန့်အကွာတွင် ဟေးတီးကျွန်း ရှိလေသည်။ ကျူးဗားကျွန်းသည် အလျားမိုင် ၇၃၀ နှင့် အနံပျမ်းမျှမိုင် ၅၀ ရှိ၏။ အိုင်းအော့ပိုင်း အမည်ရှိသော ကျွန်းကလေးကို ထည့်သွင်း ရေတွက်မည် ဆိုလျှင် ကျူးဗားကျွန်း၏ အကျယ်အဝန်းမှစတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၃၄၆၇၄၈ ရှိလေသည်။ လူဦးရေ မှာ ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ၅၅၂၃၀၀၀ ဖြစ်၏။ ကျွန်း၏ ကမ်းရိုးတန်း တစ်လျှောက်တွင် ကျွန်းငယ်ကလေးများ၊ ပင်လယ်ကွေ့များ၊ ကျောက်ခက်တန်းများ ပေါများလှ၍ ကမ်းရိုးတန်း၏ အလျားမှာ ၂၂၀၀ မိုင် ရှိလေသည်။

ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းမှာ အကွေ့အကောက် များပြားလှသဖြင့်သင်္ဘောဆိပ်ကောင်းများရှိ၏။ ဆိပ်ကမ်းများ တွင်ရှိသည့် ဟာဗားနားမြို့၊ ဆီယင်ဖွေးဂိုးမြို့နှင့် ဆန်တီယာဂဒီကျူးဗားမြို့တို့မှာ ကြီးကျယ်သော သင်္ဘောဆိပ်မြို့ကြီး များဖြစ်ကြသည်။ ဂွမ်တာနာမို ဆိပ်ကမ်းကို ရေတပ်စခန်းပြုလုပ်ရန် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ ငှါးထားလေသည်။

ကျူးဗားကျွန်း၏ စီးပွားရေးတွင် အရာရောက်လှသော ဆေးစိုက်ခင်းကြီးများ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျူးဗားကျွန်း၏ မြေမျက်နှာပြင်မှာမညီညာလှချေ။ မြောက်ဘက်ကမ်းခြေပိုင်းတွင် မြေပြင်သည် အရှေ့ဘက်သို့ တဖြည်းဖြည်းမြင့်တက်သွားရာ၊ ကိပ်မေစီအငူစွန်းတွင် ပေ ၆၀၀ ခန့် မြင့်လေသည်။ တောင်ဘက်ကမ်းခြေ၌ကား မြေမှာ နိမ့်၍ သဲဆန်လေသည်။ ကျွန်း၏အရှေ့ဘက်တွင် ဆီယယ် ရာမာအက်စတြာတောင်တန်းကြီးသည် ကိပ်ဒီကရုမှ ဆန်တီ ယာဂိုမြို့အထိ ဆန့်တန်းလျက် တည်ရှိသည်။

ကျူးဗားကျွန်းတွင် မြစ်ချောင်းပေါများ သော်လည်း တိုတောင်းသောကြောင့် ရေကြောင်းသွားလာမှု အတွက် အသုံးမဝင်လှချေ။ ဉီရီရိုနီတောနယ်တွင် ရှိသော ကော်တိုမြစ် သာလျှင် မိုင် ၂၅၀ ရှည်၍ ၅၅ မိုင်အထိ လှေသင်္ဘော အငယ်စားများ ဆန်တက်သွားလာနိုင်သည်။

ကျူးဗားကျွန်း၏ ထူးခြားချက်တစ်ခုမှာ မြေအောက်ဂူနှင့် ဉမင်လိုဏ်ခေါင်းများ ပေါများလှခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ဉမင်လိုဏ် ခေါင်းများသည် မြေအောက်ရှိ ထုံးကျောက်များ ရှိရာနေရာ များတွင် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိရာ အချို့မြစ်ငယ် ချောင်းငယ်များ သည် ထိုမြေအောက်ဉမင်များမှ စတင်ဖြစ်ပေါ်ကြ၍ အချို့မြစ်များသည် ယင်းတို့ကို ဖြတ်သန်းစီးဆင်းကြ လေသည်။

ကျူးဗားကျွန်းတွင် ခြောက်သွေ့သောရာသီနှင့် စိုစွတ် သောရာသီဟူ၍ ရာသီဉတု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ခြောက်သွေ့သော ရာသီမှာ နိုဝင်ဘာလမှ ဧပြီလအထိ ဖြစ်၍ စိုစွတ်သောရာသီ မှာ မေလမှ အောက်တိုဘာလ အထိ ဖြစ်သည်။ ပင်လယ်မှ လေရသောကြောင့် အပူသက်သာ၏။ အတွင်းပိုင်းများမှာ သာ၍ အေး၏။ လေမုန်တိုင်းများလည်း မကြာခဏ ကျရောက်တတ်သည်။

ကျူးဗားကျွန်းကို ၁၄၉၂ ခု အောက်တိုဘာလ ၂၇ရက် နေ့တွင်ခရစ္စတိုဖာကိုလံဗပ်သည် အမေရိကတိုက်သို့ ပထမ ဆုံးအကြိမ်ရောက်ရှိစဉ်က စတင်တွေ့ရှိခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် ၁၅၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ ထိုကျွန်းကိုစပိန်က ကိုလိုနီနယ်အဖြစ် တည်ထောင်အုပ် ချုပ်လာခဲ့ကြရာ၊ ၁၈၉၈ ခုနှစ်အထိ ကြာမြင့်ခဲ့၏။ ထို့နောက် စပိန်နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့ စစ်မက်ဖြစ်ပွားကြသည်တွင် ကျူးဗားကျွန်းကို စပိန်က လက် လွှတ်ရပြီးလျှင် စစ်ပြေငြိမ်းရေးစာချုပ်အရ အမေရိကန်ပြည် ထောင်စု စစ်ဖက်ဌာနမှယာယီသိမ်းပိုက်လေသည်။ ၁၉၀၂ ခုနှစ်တွင် ကျူးဗားသမတစ်နိုင်ငံကိုတည်ထောင်လိုက် ကြလေသည်။

ကျူးဗားကျွန်းမှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးသော နိုင်ငံဖြစ်၍ ထိုကျွန်းရှိလူဦးရေ တဝက်ခန့်မှာ စိုက်ပျိုးရေးဖြင့် အသက် မွေးမြူကြသည်။ ကျွန်း၏တစ်ဝက်ခန့်မှာ သစ်တောများဖုံး လွှမ်းလျက် ရှိ၏။ နိုင်ငံခြားသို့ တင်ပို့ရသော ထွက်ကုန် များ၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ လယ်ယာကိုင်းကျွန်းနှင့် သစ်တော များမှရရှိသောပစ္စည်းများ ဖြစ်သည်။ ကျူးဗားကျွန်းတွင် ကြံပင်၊ ဆေးရွက်၊ ငှက်ပျော၊ ကာဖီစသည်တို့ကိုစိုက် ပျိုးကြ၏။ ထွက်ကုန်စဝ ရာခိုင်နှုန်းမှာ သကြားဖြစ်၍ ကမ္ဘာ ပေါ်တွင် ဒုတိယသကြားအထွက်ဆုံးသော နိုင်ငံဖြစ်သည့်ပြင်၊ ပထမတန်းဆေးရွက်များထွက်သော နိုင်ငံလည်းဖြစ်လေ သည်။ ကျူးဗားကျွန်းမှ သံ၊ ကြေးနီ၊ ကရိုမီယမ်၊ မန်ဂနိ စသောသတ္တုများထွက်သည်။ သကြားလုပ်ငန်း၊ အရက် ချက်လုပ်ငန်း၊ ဆေးလိပ်၊ စီးကရက်၊ ဆပ်ပြာ၊ ဉီးထုပ်နှင့်ဖိနပ်လုပ်ငန်း များလည်းထွန်းကား၍ ကျွန်း၏ လူဦးရေ ရာခိုင်နှုန်း ၂၀ လောက်မှာ ထိုလုပ်ငန်းများတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ကြလေသည်။

စပိန်လူမျိုးတို့ ကြီးစိုးစဉ်က တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အား လွန်စွာနှိပ်စက်သဖြင့် အမျိုး ပျောက်လုနီးပါး ဖြစ်ခဲ့ သည်။ ထို့ကြောင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုး ရေးကို ချဲ့ထွင်လုပ်ကိုင် ကြသောအခါ အာဖရိကတိုက်မှ နီးဂရိုးကပ္ပလီလူမျိုးတို့ကို အလုပ်ကြမ်းများ၌ အသုံးပြုရန် ခေါ်ယူရလေသည်။

ကျူးဗားကျွန်း၏လူဦးရေ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းမှာ လူဖြူများဖြစ်၍ ၂၄ ရာခိုင်နှုန်းမှာ နီးဂရိုး ကပ္ပလီလူမဲများ ဖြစ်ပြီးလျှင် ၁ ရာခိုင်နှုန်းမှာတရုတ်လူမျိုးများ ဖြစ်လေသည်။ ဟာဗားနားမြို့သည် ကျူးဗားကျွန်း၏မြို့တော်ဖြစ်၍ အ ကြီးဆုံးမြို့လည်း ဖြစ်သည်။ ထိုမြို့၏လူဦးရေမှာ ၆၇၁၇၆ယောက် ဖြစ်၍ တက္ကသိုလ်ကျောင်း တစ်ခုရှိ၏။ အခြားမြို့ကြီး များမှာ သင်္ဘောဆိပ်မြို့များဖြစ်သော ဆန်တီယာဂဒီကျူးဗားနှင့် ဆီယင်ဖွေးဂိုးတို့ ဖြစ်လေသည်။

ကျူးရီး၊ အမ် (ခရစ် ၁၈၆၇–၁၉၃၄) ။ ။ မာရီ ကျူးရီကို ၁၈၆၇ ခု နိုဝင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် ပိုလန်နိုင်ငံ ဝါဆောမြို့၌ ဖွားမြင်သည်။ ပိုလန်လူမျိုးမိဖများမှ မွေးဖွား ခဲ့သူဖြစ်၍၊ သူ၏ဖခင်မှာ ဝါဆောမြို့ကောလိပ်ကျောင်းမှ ရူပဗေဒပါမောက္ခ လာဒစ္စလော့စကလိုဒေါ့စကား ဆိုသူဖြစ် ပေသည်။

အသက်အရွယ်ငယ်စဉ်ကပင် မာရီသည် ဖခင်၏ လက်တွေ့ စမ်းသပ်ခန်းထဲတွင်သာ အချိန်ဖြုန်းလေ့ ရှိသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကြီးပြင်းလာသည့်အခါ ဖခင်၏အလုပ်တွင် စိတ်ဝင်စားလာပြီးလျှင် ဖခင်ထံတွင် အခြေခံသိပ္ပံပညာရပ် များကို သင်ကြားခဲ့၏။ ဉာဏ်ပညာထက်မြက်သည့် အလျောက် ဆရာကြီး၏တပည့်များက မာရီအား ပါမောက္ခ ကလေးဟူ၍ အမည်ပေးခဲ့ကြသည်။ မာရီသည် အသက် ၁၆ နှစ်အရွယ်တွင် သင်္ချာနှင့်သိပ္ပံပညာရပ်များ၌ ထူးချွန်သဖြင့် ရွှေတံဆိပ်ဆု ရခဲ့ဘူး၏။

ရုရှားနိုင်ငံတွင် ကလေးထိန်း ဆရာမ အလုပ်ကို ခေတ္တ လုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီးနောက် မာရီကျူးရီးသည် တော်လှန်ရေး

www.burmeseclassic.com

ကျောင်းသားအဖွဲ့တွင် ပါဝင်ခဲ့သဖြင့် ဝါဆောမြို့မှပါရစ်မြို့တော်သို့ တိတ်တဆိတ် ထွက်ပြေးခဲ့ရသည်။ ထိုနောက် မာရီသည် ပညာဆက်လက်သင်ကြားခွင့် ရရှိသဖြင့် ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း သင်ယူခဲ့သည်တွင် သိပ္ပံဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် ပါမောက္ခ ပီယဲကျူးရီနှင့် မာရီတို့သည် တစ်ဦးကို တစ်ဦး မေတ္တာသက်ဝင် ချစ်ခင်ခဲ့ကြရာ ၁၈၉၅ ခုနှစ်တွင် ထိမ်းမြား လက်ထပ်လိုက်ကြသည်။ ပီယဲကျူးရီမှာ ထိုစဉ်က ပါရစ်မြို့ရှိ ရူပဗေဒနှင့်ဓါတုဗေဒပညာရပ်များကို သင်ကြားပို့ချသော မျူနီစီပယ်ကျောင်း အထွေထွေ ရူပဗေဒ ပါမောက္ခဖြစ်သည်။ ဝါသနာ တူညီလှသော ဇနီးမောင်နှံတို့သည် သိပ္ပံပညာ ပြဿနာများကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်လျက် သုသေတန လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ ကြသည်။ ၁၀၉၆ ခုနှစ်တွင် အမ်ဗက္ကရယ် ဆိုသူသည် အလွန်အလေးချိန်စီးသော ယူရေနီယမ်သတ္တုတွင် ရေဒီယိုသတ္တိရှိကြောင်း စုံစမ်းရှာဖွေ တွေ့ရှိခဲ့လေသည်။

မေရီနှင့် ပီယဲ တို့သည် အမ်ဗက္ကရယ် ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သော ရေဒီယိုသတ္တိတွင် များစွာ စိတ်ဝင်စား လာကြ၍ အခြား ဒြပ်စင် များတွင်လည်း ထိုရေဒီယိုသတ္တိရှိမည်ဟု ယုံကြည်သဖြင့် စူးစမ်းရှာဖွေကြည့်ရာတွင် သိုရီယမ် သတ္တုတွင်လည်း ရေဒီယို သတ္တိရှိကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ၁၈၉၈ ခု ဇွန်လတွင် သူတို့သည် ပစ်ချဗလင်း ကတ္တရာမှ ရေဒီယို သတ္တိရှိသော ဒြပ်စင်တစ်ခု တွေ့ရှိခဲ့လေသည်။ ယင်းကို မာရီသည် သူ၏ ဇာတိချက်ကြွေ ပိုလန်ပြည်ကို ဂုဏ်ပြုသော အနေဖြင့် ပိုလိုနီယမ်ဟု မှည့်ခေါ်ခဲ့၏။ ထိုနှစ်တွင်ပင် ဂျီးဗီးမွန်ဆိုသူနှင့်အတူ

နိုဗဲဆုကို နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင်ရရှိခဲ့သူ ရူပဗေဒပါရဂူမာရီကျူးရီး

ရေဒီယမ်ကို တွေ့ရှိပြန်သည်။ သူတို့သည် ပိုလိုနီယမ်နှင့် ရေဒီယမ်တို့ကို ပစ်ချဗလင်းကတ္တရာမှ ပင်ပန်းကြီးစွာ ထုတ်ယူရရှိခဲ့ကြသည်။ ရေဒီယမ်မှာယခုအခါကင်ဆာနှင့် အခြားရောဂါများကို ကုသရာတွင် အသုံးပြုရသော ထူးဆန်းသည့်ဒြပ်စင်တစ်ခု ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၀၃ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်ပြည်တော်ဝင်အသင်းက ကျူးရီဇနီးမောင်နှံတို့အား အကြီးဆုံး သိပ္ပံ ဂုဏ်ထူးဖြစ်သော ဒေဗီတံဆိပ်ဖြင့် ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ်၌ပင် ရူပဗေဒ ပညာရပ်အတွက် အမ်ဗက္ကရယ်နှင့် တွဲဖက်၍၊ နိုဗဲဆုကို ရရှိခဲ့၏။

၁၉၀၄ ခုနှစ်တွင် ပီယဲကျူးရီသည် ဆော်ဗွန်းတက္ကသိုလ်၌ ရူပဗေဒပါမောက္ခရာထူးကို ရလေသည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၀၆ ခု ဧပြီလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ပါမောက္ခ ပီယဲကျူးရီသည် ပါရစ်မြို့တော်၌ ကုန်တင်ရထား မတော်တဆကြိတ်မိသဖြင့် အနိစ္စ ရောက်သွားလေသည်။

မာရီကျူးရီးလည်း ခင်ပွန်းသည်၏ ပါမောက္ခ ရာထူးကို ဆက်ခံရရှိခဲ့လေသည်။ သူသည် ရေဒီယမ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ ရေဒီယမ်ကို ပထမဆုံး သန့်သန့်ထုတ်ယူနိုင် ခဲ့၍၊ ရေဒီယမ်၏ အက်တမ် အလေးဆနှင့် ရုပ်ဂုဏ်များကို စူးစမ်း တွေ့ရှိလာပြန်၏။

ထိုကြောင့် ၁၉၁၁ ခုနှစ်တွင် ဓာတုဗေဒ ပညာရပ် အတွက် နိုဗဲဆုဖြင့် ဒုတိယ အကြိမ် ချီးမြှင့်ခြင်း ခံရပြန်သည်။ နိုဗဲဆုကို နှစ်ကြိမ် ရခဲ့သူများတွင် ပထမဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ထူး ဖြစ်ပေသည်။

သူတို့ဇနီးမောင်နှံ တွေ့ရှိခဲ့သော ရေဒီယမ်ဒြပ်စင်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ သုတေသနလုပ်ငန်းများ မကြာခဏဆောင်ရွက်ခဲ့ရာတွင် ယင်းဒြပ်စင်၏ရေဒီယိုသတ္တိဒဏ်ကို ခံရဖန်များသဖြင့် သွေးအားနည်းသောရောဂါ ရရှိပြီး မဒမ်ကျူးရီးသည် ၁၉၃၄ ခု ဇူလိုင် ၄ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သွားလေသည်။ သူ့တွင်သမီးနှစ်ယောက် ကျန်ခဲ့ရာအကြီးသမီး ရင်းကျူးရီးနှင့် သူ၏ခင်ပွန်းသည် ဖရက်ဒရစ်ဇောလျိုးတို့သည် မိဖများ၏ သုတေသနလုပ်ငန်းကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ ၁၉၃၅ ခုနှစ် တွင် ဓါတုဗေဒပညာအတွက် နိုဗဲဆု ရရှိခဲ့လေသည်။

သမီးအငယ် အိဗကျူးရီးသည် သူ့မိခင်အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး အတွင်းက လစ်ဗီးယား၊ ရုရှား၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် တရုတ်နိုင်ငံစစ်မျက်နှာများသို့ စစ်သတင်းထောက်အဖြစ် ရောက်ခဲ့ဘူးလေသည်။(ရေဒီယမ်–ရှု။)

ကျူးရင်မြို့ ။ ။(တျူးရင်မြို့–ရှု။)

ကျေး ။ ။(ကြက်တူရွေး–ရှု။)

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျေးကျွန်စံနစ် ။ ။ကမ္ဘာပေါ်တွင် ကိုယ်ပိုင်ကျေး ကျွန်များထားရှိသည့်စံနစ်သည် ရှေးပဝေဏီ အခါကာလက ပင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘာဦးလူတို့သည် ရေကြည်ရာမြက်နုရာ ရှာဖွေယင်း အုပ်စုတစ်ခုနှင့်တစ်ခု အမြဲတစေယှဉ်ပြိုင် တိုက်ခိုက်လေ့ရှိကြသည်။ ပထမသော် နိုင်သည့်အုပ်စုက ရှုံးသည့်အုပ်စုကို တစ်ယောက် မကျန် သတ်ဖြတ်ပစ်လေ့ရှိသည်။ လူတို့သည် ရှာဖွေစား သောက် နေထိုင်သောဘဝမှ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုး နေထိုင်တတ်သော အဆင့်အတန်းသို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ တိုက်ပွဲတွင်အရှုံးရသူတို့ကို သတ်ပစ်မည့်အစား မိမိတို့လုပ်ငန်းများတွင် ခိုင်းစေရန် ကျွန်အဖြစ်ထားကြသည်။ ကျေးကျွန် စံနစ်သည် ယခုခေတ်မျက်စိတွင် ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ဆန့်ကျင် သောစံနစ်တစ်ခု ဖြစ်ငြားသော်လည်း ကမ္ဘာဦးလူတို့အဖို့ ကျေးကျွန်စံနစ် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းကား လူ့ယဉ်ကျေးမှု တစ်ဆင့် တက်လာသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ကျေးကျွန်ဖြစ်လာရသည့် အကြောင်းရပ်များမှာ ကြွေးမြီများမပေးဆပ်နိုင်၍လည်းကောင်း၊ ကြီးကျယ်သော ပြစ်မှုတစ်စုံတစ်ရာကို ကျူးလွန်မိ၍လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ လွတ်လပ်မှုကို လောင်းတမ်းကစားခြင်းဖြင့် ဆုံးပါး၍လည်းကောင်း ဖြစ်သည်။ ရှေးဂျာမန်လူမျိုးတို့တွင် လောင်းတမ်းကစားရာ၌ ရှုံး၍ ကျွန်အဖြစ်ခံရသူများကို တွေ့ရသည်။ ဘုရားဟောဇာတ်နိပါတ်များတွင်လည်း အလောင်းအစား ကစားမှုများတွင် ရှုံး၍ ကျွန်ခံရပုံများ၊ ကြွေးငွေ မပေးဆပ်နိုင်၍ ကျွန်ခံရပုံများနှင့် ပုစ္ဆာပြဿနာကို မဖြေနိုင်၍ ကျွန်ဖြစ်ရပုံများကိုတွေ့ရလေသည်။

ကျွန်များ မွေးမြူထားရှိခြင်းစံနစ်မှာ ရှေးဦးခေတ် အီဂျစ်နိုင်ငံ၊ ဗက်ဗီလုံးနိုင်ငံ၊ ဂရိနိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် တရုတ်နိုင်ငံများတွင် အထူးဖွံ့ဖြိုးခဲ့သည်။ အီဂျစ်နိုင်ငံတွင် ပိရမစ်ခေါ် ဘုရင့်သင်္ချိုင်းဂူကြီးများကို ကျွန်ပေါင်းများစွာတို့ လုပ်ဆောင်ခဲ့ရသည်။ ဗက်ဗီလုံး နိုင်ငံမှ ဘုရင်ဟမ္မူရာဗီ၏ ဓမ္မသတ်ကျမ်းသည် ကျေးကျွန်များကို အသိအမှတ်ပြုသည့်ပြင် ကျွန်ကျင့်ဝတ် သခင်ကျင့်ဝတ်များကို သတ်မှတ်ပေးခဲ့သည်။ ဂရိနိုင်ငံမှပညာရှိကြီး ပလေးတိုးက ဂရိအမျိုးသားအချင်းချင်း ကျွန်မပြုရဟုဆိုသည်။ ထို့ပြင် ကျွန်ကျင့်ဝတ် သခင်ကျင့်ဝတ်များကို ပြဋ္ဌာန်းညွှန်ကြားခဲ့သည်။ ဟီဗြူလူမျိုးတို့သည် မိုးဇက်၏ ဓမ္မသတ်ကျမ်းအရ မိမိတို့လူမျိုးကျွန်များကို ၆ နှစ်လျှင် တစ်ကြိမ်ကျလွတ်လပ်ခွင့်ပေးသည်။ လူမျိုးခြားကျွန်များကိုမူ အနှစ်တစ်ရာလျှင် ၂ ကြိမ်ကျလွှတ်လေ့ရှိသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား မပွင့်မီကပင် ကျေးကျွန်ထား၍ ခိုင်းစေသော စံနစ်ရှိခဲ့သည်။ ပိဋကတ် ကျမ်းဂန်များအရ အန္တောဇာတ အိမ်ပေါက်ကျွန်၊

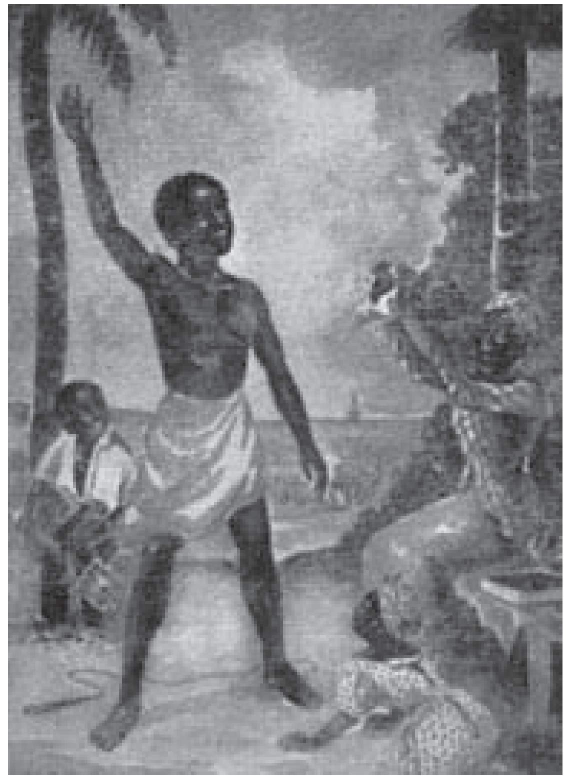

ကျေးကျွန်စနစ်ဖျက်သိမ်းသဖြင့် ရွှင်မြူးနေကြသောကပ္ပလီမိသားတစ်စု

ဓနက္ကီတ ငွေဝယ်ကျွန်၊ သာမံဒါသဗျုဂတ ကိုယ်တိုင်ကျွန်ခံသောကျွန်၊ ကရမရာနိတ သုံ့ရကျွန်ဟူ၍ ၄ မျိုးဖော်ပြပါရှိသည်။ မနုကျယ်ဓမ္မသတ်တွင် 'အစဉ်ကျွန် ရိုး၊ သားပေါက်၊ မြေးလတ်၊အောက်ကလက်၊ ကျွန်ထက်၊ ကျွန်ပင်၊ ကျွန်စဉ်'ဟုကျွန် ၇ မျိုးကို ပြဆိုသည်။

အခြားဓမ္မသတ်ကျမ်းများတွင် 'ဟီနကုလ ဓနက္ကီတကျွန်၊ ၎င်းသားသားပေါက်၊ ၎င်းသားမြေးလတ်၊ ၎င်းသားအောက်ကလတ်၊ ၎င်းသားကျွန်ပင်၊ ၎င်းသားကျွန်ရိုး၊ ၎င်းသားကျွန်စင်၊ ၎င်းသားသန္တက'ဟူ၍ကျွန် ခုနစ်မျိုးပြဆိုသည်။ ထိုမှတစ်ပါးကျွန်ခုနစ်ရပ်၊ ကျွန်ရှစ်ရပ်၊ ကျွန်ကိုးရပ် စသည်ဖြင့် ဋီကာများ၌ဖော်ပြပါရှိသည်။ တစ်ဖန် ကျွန် ၉ ရပ်မှတစ်ရပ်လျှင် ၇ မျိုး ၄ မျိုး စသည်ဖြင့် ပွားများလာရာ စုစုပေါင်းကျွန် ၆၇ မျိုးရှိကြောင်း ပြဆို ပြန်သည်။ ပြဆိုခဲ့သော သာမန်ကျွန် များမှတစ်ပါး ဘုရားကျွန်၊ သံဃာကျွန်နှင့် ပုဏ္ဏားကျွန်များလည်း ရှိသေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှေးအခါက ကျေးကျွန်များကို အဆောင်အယောင်အဖြစ် ထားရှိခြင်း ကျေးကျွန်များကို မွေးမြူခိုင်းစေခြင်းတို့မှာ အိန္ဒိယယဉ်ကျေးမှုမှ ရရှိဟန်တူသည်။ သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်တွင် ကျွန်ကျင့်ဝတ် ၅ ပါး၊ သခင်ကျင့်ဝတ် ၅ ပါးဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဥရောပတိုက်၌ ၅ ရာစုနှင့် ၆ ရာစုနှစ်များတွင် ကိုယ်ပိုင်ကျေးကျွန်ထားသည့်စံနစ် ခေတ်မှိန်သွားပြီးနောက် မြေကျွန်ထားရှိသည့်စံနစ်တစ်မျိုး ပေါ်ပေါက်လာသည်။ မြေကျွန်များမှာ မြေရှင်ကြီးများ၏ လယ်မြေများတွင် လုပ်ကိုင်ပေးရခြင်း၊ မြေရှင်ကြီးများအတွက် စစ်တိုက်ပေးရခြင်း စသောအမှုတို့ကို ပြုရလေသည်။ (ကံကျွေးချစံနစ်–ရှု။)ကာလကြာလတ်သော် မြေကျွန်စံနစ်မှာလည်း တဖြည်းဖြည်း မှေးမှိန်၍လာခဲ့သည်။ အင်္ဂလန်ပြည်တွင် ၁၃၈၁ ခုနှစ်တောင်သူလယ်သမားများ ပုန်ကန်ထကြွမှုကြီး ပေါ်ပေါက်ပြီးနောက် မြေကျွန်စံနစ်ပျောက်ပျက်သွားသည်။ ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် ၁၉ ရာစု အစပိုင်းတွင်လည်းကောင်း၊ ရုရှားနိုင်ငံတွင်၁၉ ရာစု အလယ်လောက်တွင်လည်းကောင်း၊ ပပျောက်သွားလေသည်။

၁၅ ရာစုနှစ်တွင် ပေါ်တူဂီလူမျိုးများက အာဖရိကတိုက်သားများ ကို ကျွန်အဖြစ် ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်လာသည်မှ အစပြု၍ ကျေးကျွန်စံနစ် အသက်တစ်ဖန်ပြန်ဝင်လာခဲ့သည်။ အမေရိကတိုက် အနောက်အိန္ဒိယကျွန်းစုနှင့် ဩစတြေးလီးယားတိုက်များတွင် လယ်ယာကိုင်းကျွန်းများ လုပ်ကိုင်ရန်နှင့် သတ္တုတွင်းများ တူးဖော်ရန်အတွက်လုပ်သားပေါင်း မြောက်မြားစွာ လိုလေရာ ကျွန်အရောင်းအဝယ်စံနစ် ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့ လေသည်။ နီးဂရိုးခေါ် ကပ္ပလီလူမျိုးများမှာ ဥရောပတိုက်သားများနှင့် အာရပ်လူမျိုး ကျွန်ကုန်သည်များလက်ထဲတွင် အဆင့်ဆင့် ရောင်းစားခြင်းကို ခံခဲ့ကြရ၏။(ကပ္ပလီလူမျိုး–ရှု။)ထိုစဉ်အခါက အစိုးရများသည် ကျွန်ကုန် ကူးခြင်းလုပ်ငန်းကို အားပေးအားမြှောက် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ၁၈ ရာစုနှစ် ကုန်ဆုံးခါနီးတွင် ကျွန်ကုန်ကူးခြင်းကို လူအများ စက်ဆုပ် ရွံရှာလာကြသည်။ ကျွန်များ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ရှေ့ဆောင် လှုံ့ဆော်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ ပေါ်ထွက်လာကြသည်။ ကျေးကျွန်စံနစ်ဆိုးရွားကြောင်း စာအုပ်စာတမ်းများလည်းပေါ်ထွက် လာခဲ့လေသည်။ ဥရောပတိုက်တွင် ကျွန်ကုန်ကူးခြင်းလုပ်ငန်းကိုပထမဆုံး ပိတ်ပင်လိုက်သောနိုင်ငံမှာ ဒိန်းမတ်နိုင်ငံဖြစ်သည်။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် ကျေးကျွန်စံနစ်ကို အပြင်းအထန် ကန့်ကွက်ရှုံ့ချသူတို့မှာ 'ကွိတ်ကာ' အသင်းဝင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ၁၈၀၇ခုနှစ်တွင်ဝီလျံဝီလဗာဖို့ဆိုသူ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၏ ကြိုးပမ်းချက်အရ ဗြိတိသျှပါလီမန်မှ ကျွန်ကုန်ကူးခြင်း လုပ်ငန်းကိုပိတ်ပင်လိုက်သည်။ သို့သော် ၁၈၃၃ ခုနှစ်ရောက်မှ ဗြိတိသျှအင်ပိုင်ယာအတွင်းတွင် ကျေးကျွန်စံနစ်ကို လုံးဝပယ်ဖျက်လိုက်လေသည်။

အင်္ဂလိပ် လူမျိုးတို့၏ စံနမူကိုလိုက်၍ ၁၈၄၈ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်အင်ပိုင်ယာအတွင်း ကျေးကျွန်စံနစ်ကို ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။ ၁၈၆၃ခုနှစ်တွင် ဟော်လန်ပြည်၌လည်းကောင်း၊ ၁၈၇၈ ခုနှစ်တွင် ပေါ်တူဂီနိုင်ငံ၌လည်းကောင်း၊ အသီးသီး ပယ်ဖျက်ပိတ်ပင်ခဲ့ကြသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသည် ၁၈၀၈ ခုနှစ်ကပင် အလားတူပိတ်ပင်မှုကို ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း ဝါဂွမ်းစိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် စီးပွားလမ်းဖြောင့်နေသော အမေရိကန်တောင်ပိုင်းသားများကမူ ကျွန်များကိုမလွှတ်လိုကြပေ။ အမေရိကန်တောင်ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်း ပြည်တွင်းစစ်

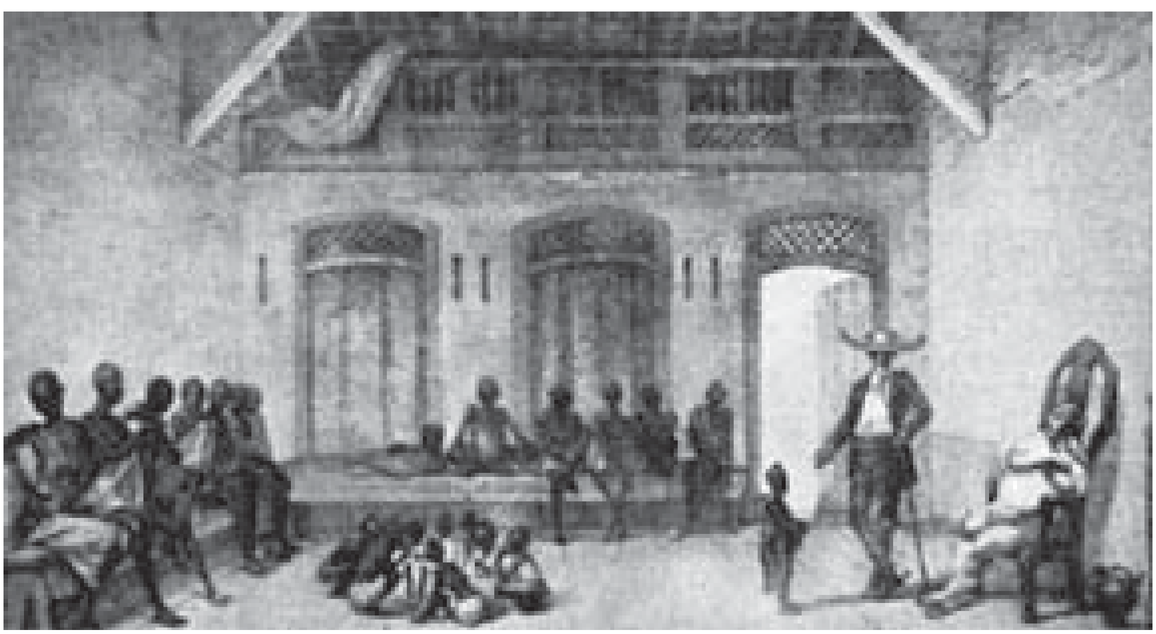

၁၉ ရာစုနှစ် ဗရာဇီးနိုင်ငံတွင် ကပ္ပလီများအား စေခိုင်းအသုံးချရန်အတွက် အရောင်းအဝယ်ပြုရာကျွန်းဈေး၏ ရှုခင်းတစ်ရပ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဖြစ်ကြရသည့် အကြောင်းရင်း များတွင် ကျွန်ပြဿနာမှာ အကြောင်းရပ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ (လင်ကွန်း ၊ အေ–ရှု။) ၁၈၆၃ခု နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့တွင် သမတလင်ကွန်း ထုတ်ပြန်ကျေညာသော ကျေးကျွန်များ လွတ်မြောက်ရေး ကျေညာစာတမ်းမှာ သမိုင်းထိုးလောက်သော ကျေညာစာတမ်းကြီး ဖြစ်ပေသည်။ ပြည်တွင်းစစ်ကြီး ပြီးဆုံးပြီးနောက် ၁၈၆၅ ခုနှစ်တွင်အခြေခံအုပ်ချုပ်ရေး ဥပဒေကိုပြင်ဆင်လိုက်သောအခါ အမေရိကန်နိုင်ငံတဝှန်းလုံး၌ ကျေးကျွန်စံနစ်ကို တားမြစ်ပိတ်ပင် လိုက်တော့ သည်။

တရုတ်နိုင်ငံတွင် ရှေးအထက် ကျော်ကာရီမှ စ၍ ကျေးကျွန်များထားခြင်း စံနစ်ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့ရာ တရုတ်အမျိုးသားအစိုးရလက်ထက်မှစ၍ အပြင်းအထန် နှိပ်ကွပ်ခဲ့သည်။ ခရစ်နှစ်၂၀ ရာစုအထဲ၌ပင် ကျွန်ကုန်ကူးခြင်း၊ ကျွန်မွေးမြူခြင်း အလုပ်များသည် အာရေဗျကျွန်းဆွယ်၊ အက်ဗီဆီးနီယားပြည်နှင့် အခြားအုပ်ချုပ်မှုနှင့်ကင်းကွာသော အစွန်အဖျားဒေသများတွင် ရှိနေသေးသည်။ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် အက်ဗီဆီးနီယားနိုင်ငံကို အီတလီက ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်လိုက်သောအခါမှ အက်ဗီဆီးနီယားနိုင်ငံတွင် ကျေးကျွန်စံနစ်ကွယ်ပျောက် ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ဖက် အစွန်အဖျားဖြစ်၍ အုပ်ချုပ်ရေး ကင်းကွာသောဟူးကောင်းတောင်ကြားဒေသနှင့် တြိဂံနယ်မြေများတွင်ကျေးကျွန်များရှိခဲ့လေရာ ၁၉၂၇ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၂၉ ခုနှစ်အတွင်း ဘုရင်ခံဆာဆပင်ဆာဟား ကုတ်ဗတ္တလာနှင့် ဆာချားအင်းနစ်တို့လက်ထက်တွင် ကျွန်ပေါင်း၉၀၀၀ ခန့်ကို လျော်ကြေးငွေ ၅ သိန်းကျော်ပေး၍ လွတ်လပ်ခွင့်ပေးခဲ့သည်။ အမှန်စင်စစ် ယင်းဒေသများတွင် ထိုအချိန်အခါက အုပ်ချုပ်မှုလုံးဝမရှိဘဲနယ်ခြား စစ်တပ်များက တစ်နှစ်လျှင် ၁ ကြိမ် ၂ ကြိမ်မျှကင်း လှည့်လည်မှုသာရှိသဖြင့် ကျွန်များလွတ်လပ်မှု ဤမျှ ကြန့်ကြာခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၃၀–၃၁ ခုနှစ်တွင် ကချင် တောင်တန်းသားများ ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီးနောက် ထိုဒေသများကို အုပ်ချုပ်မှုစည်းဝိုင်းထဲသို့ သွတ်သွင်းခဲ့သည်။

နိုင်ငံပေါင်းချုပ်အသင်းကြီးသည် ကျေးကျွန်စံနစ် တိုက်ဖျက်ရန်စုံစမ်းရေး အဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်း၍၎င်း၊ ၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် ညီလာခံသဘင်ကြီးကျင်းပ၍လည်းကောင်း၊ အနည်းနည်းအဖုံဖုံကြိုးစားခဲ့သည်။ ယခုအခါ ထိုလုပ်ငန်းရပ်များကို ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးက ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ၁၉၄၈ ခုဒီဇင်ဘာလ ၈ရက်နေ့တွင် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးက လူ့အခွင့်အရေး ကျေညာစာတမ်းကြီးကို လက်ခံ ခဲ့သည်။

ထိုကျေညာစာတမ်း၏ အပိုဒ် ၄ တွင် မည်သူ့အားမျှ ကျွန်အဖြစ်ထားရှိခြင်း၊ ကျွန်သဖွယ် ခိုင်းစေခြင်းများကို မပြုလုပ်ရ။ ထို့ပြင် ကျွန်မွေးမြူခြင်းစံနစ်နှင့် ကျွန်ကုန်ကူးခြင်း လုပ်ငန်းများကို မည်သည့်အသွင်နှင့် ရှိစေကာမူ ပိတ်ပင်ရမည်ဟု ပါရှိသည်။ ဤကျေညာချက်ကို အခြေခံပြု၍ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများသည် ကျေးကျွန်စံနစ် ပပျောက်ရေးကို မိမိတို့၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် ထည့်သွင်း၍လည်းကောင်း၊ အက်ဥပဒေများပြဋ္ဌာန်း၍လည်းကောင်း၊ ဆောင်ရွက်နေကြ၏။

ဤမျှလုပ်ရှားတိုးတက်နေသော ခေတ်ကြီး၌ပင် ကမ္ဘာ့အရှေ့အလယ်ပိုင်း ဒေသများတွင် ကျွန်ပေါင်း ၁ သန်းခန့်၊ အာရေဗျနိုင်ငံတွင် ၅ သိန်းနှင့် အီသီအိုးပီးယားနိုင်ငံတွင် ကျွန်များရှိသေးကြောင်း သိရသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးသည် ကျေးကျွန်စံနစ်ကို အမြစ်မှ တွန်းလှန်ဖြိုဖျက်ရန် ကြိုးစားလျက် ရှိလေသည်။

ကျေးငှက်များ၊ မြန်မာနိုင်ငံ ။ ။(မြန်မာနိုင်ငံ ကျေးငှက်များ–ရှု။)

ကျေးရွာသာယာမှု။ ။မြို့ကြီးပြကြီးများသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အထူးသင့်လျော်သော်လည်း စိမ်းလန်းစိုပြေသော သဘာဝ၏သာယာမှုများ ကိုမူ ကျေးလက်တောရွာများတွင်သာ တွေ့နိုင်ပေသည်။ တောတောင်ရေမြေ၊ ထွေထွေစိမ့်စမ်း၊ တောလမ်းတောင်လမ်း အုံ့မခန်းသောသဘာဝလောကကြီး၏ ရှုခင်းများကို လူတိုင်းပင်ရှုလိုမြင်လိုကြသည်။အထူးသဖြင့် စက်ရုံအလုပ်ရုံများ၊ ယာဉ်ရထားများဖြင့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိသော မြို့ကြီးပြကြီးတွင်နေထိုင်သူတို့သည် တောသူတောင်သားများထက် ဩကာသ လောကကြီး၏ သဘာဝအလှကို ကြည့်ရှုခံစားလိုကြပေသည်။ မြို့ကြီး ပြကြီးများတွင်ပန်းခြံများ၊ ရေကူးကန်များ၊ တိရစ္ဆာန်ရုံများထားရှိခြင်းမှာ တောလက်ကျေးရွာများသို့ မသွားနိုင်သူများအဖို့ အပန်းဖြေနိုင်ရန် သဘာဝကို တု၍ပြုပြင်စီရင်ထားခြင်းများ ဖြစ်သည်။

တသွင်သွင် စီးကျနေသော စမ်းချောင်းကလေးများ၊ စိမ်းလန်းသော တောတန်းကလေးများ၊ တောတွင်းပျော်ကျေးငှက်တိရစ္ဆာန်များ၊ သဘာဝမြက်ခင်းကလေးများ၊ တောင်ပူစာကလေးကိုကွေ့၍ ဖောက်ထားသော လှည်းလမ်းကလေးများ၊ ခင်တန်းမြင့်ပေါ်တွင် ထန်းညိုပင်အကြား မှ ငွါးငွါးစွင့်စွင့် တည်ရှိနေသော စေတီများတို့သည် တွေ့မြင်ရသူအပေါင်းတို့၏ စိတ်နှလုံးကို နှစ်သိမ့်ကြည်နူး ရွှင်မြူး ငြိမ်းအေးစေပေသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့ကြီးပြကြီးများမှ ပင်ပန်းနွမ်းနယ် ငြီးငွေ့ဖွယ်ရာတို့နှင့်နေ့စဉ် တွေ့ကြုံနေကြရသူများသည် မကြာခဏ ကျေးလက်တောရွာများသို့ သွားရောက်ကာ သဘာဝ၏ သာယာမှုကို သိမ်းကျုံးခံစားရင်း စိတ်သောကများကို ဖြေဖျောက်လေ့ရှိကြသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျေးလက်တောရွာမှ သာယာမှုများကို အချိန်မရွေး ကြည့်ရှု ခံစားနိုင်ကြခြင်းအလို့ငှာ ကျေးလက်တောရွာရှိ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်များကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန် လိုပေသည်။ ထိုသို့ စောင့်ရှောက်ရာ၌ သဘာဝအတိုင်း ပေါက်ရောက်ဖြစ်ထွန်းနေသော ရုပ်ဝတ္ထုများကို နဂိုအတိုင်း မပျောက်မပျက်၊ မချွတ်ယွင်းရအောင် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ပိုမိုလှပတင့်တယ်စေရန် လူတို့ ပြုပြင်စီမံမှု များလည်းပါဝင်သည်။ ပမာအားဖြင့် တောတွင်း၌ သစ်ပင်များပြုန်းတီး မသွားစေရန် တောမီးမလောင်စေရအောင် တင်ကြို ကာကွယ်ခြင်း၊ သစ်ပင်များကို စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ မခုတ်လှဲစေခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ ကျေးငှက်တိရစ္ဆာန်များ ပျော်ပါး မြူးတူးနိုင်စေရန်အတွက် သစ်သီးဝလံပင်များ၊ ရေအိုင်များတို့ကိုမပျက်စီးရအောင်ထိန်းသိမ်းရန်လိုသည့် အပြင် အရမ်းမဲ့အမဲလိုက်ခြင်း ငှက်ပစ်ခြင်းများကိုလည်း တားမြစ်ပိတ်ပင်ရပေမည်။ တစ်ခါတစ်ရံ သဘာဝ ရုပ်ဝတ္ထု များကို နဂိုအတိုင်း ထိန်းသိမ်းထားရုံနှင့် မဖြစ်နိုင်ရကား လူတို့၏ ပြုပြင်စီမံမှုများကို ဖြည့်စွက်ရ ပေသည်။ ဥဒါဟရုဏ် လူသွားလမ်းအနီး ကုန်းမြင့်ပေါ်ရှိ ကျောက်တုံးကြီး တစ်ခုမှာ မိုးရေ တိုက်စားသဖြင့် ခြေရင်းများပေါ်၍ယိမ်းယိုင်နေ ခဲ့လျှင် ထိုကျောက်တုံးကြီးကို အဝေးသို့ ဖယ်ရှားပစ်သင့် ပေသည်။ တောတွင်း၌ သစ်ပင်ပန်းပင်တို့သည် အချို့နေရာ တွင် အလွန်ကျဲစွာ ပေါက်ရောက်နေတတ်ပေရာ လူတို့က မျက်စိပသာဒနှင့်ကိုက်ညီအောင် ခုတ်ထွင်ပြုပြင် ပေးရပေမည်။ တောပန်းအချို့တို့မှာ သဘာဝအတိုင်း ပစ်ထားချေက အမျိုးပီဇပင် သုဉ်းရမည့် အခြေမျိုးသို့ ရောက်ရှိနေလျှင် လူ၏အကူအညီဖြင့် အမျိုးဖြန့် ပေးရန်လိုပေသည်။ ထိုမှ တစ်ပါး တောတွင်း၌ သွားလာမှုလွယ်ကူစေရန်လမ်းများ ဖောက်လုပ်ခြင်း၊ တံတားများခင်းခြင်း၊ လမ်းများမပျက် စီးစေရန်ရေမြောင်းများတူးပေးခြင်း အစရှိသော လုပ်ငန်းများ ကိုလည်း လုပ်ပေးသင့်ပေသည်။

အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် သမိုင်းဝင် သဘာဝအလှ စုဝေးရာ ဒေသများ သာယာမှုပြုစုစောင့်ရှောက်ရန် အမျိုးသား ဘဏ္ဍာထိန်းအဖွဲ့နှင့် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ ကျေးလက်တောရွာ ထိန်းသိမ်းရေး ကောင်စီ တို့သည် တောလက်ကျေးရွာရှိ မြေနေရာ အမြောက်အမြားကို ဝယ်ယူ၍ လူအများအတွက် သာယာသော ရှုခင်းများအဖြစ် ပြုပြင်စီရင် ထားကြသည်။ ထိုအဖွဲ့များနှင့် အခြား အလားတူအဖွဲ့များသည် ကျေး ရွာသာယာမှုကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရုံမျှမက လူအများ အား အဆိုပါထိန်းသိမ်းမှု ပညာရပ်များကိုသင်ကြား ပေးခြင်းနှင့် ထိုလုပ်ငန်းများတွင် စိတ်ပါဝင်စားလာအောင် ဝါဒဖြန့်ခြင်းကိုပါ ပြုလုပ်ပေးလေသည်။ ပမာအားဖြင့် တောတွင်းသို့ ပျော်ပွဲစားထွက်သူတို့အား မီးကြွင်းမီးကျန် များ မထားခဲ့ရန်လည်းကောင်း၊ အမှိုက်သရိုက်ပုလင်းကွဲ ပန်းကန်ကွဲများကိုအရမ်းမဲ့ မပစ်ခဲ့ရန်လည်းကောင်း၊ တောပန်း၊ တောင် ပန်းများကို မဖျက်ဆီးရန်လည်းကောင်း တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ကြသည်။

ထိုမှတစ်ပါး ယင်းအသင်းများက ကြီးမှူး၍ အခါအား လျော်စွာ ပန်းရိုင်းများစုဆောင်းခြင်း၊ ပန်းရိုင်းပြိုင်ပွဲများ ကျင်းပခြင်းစသောလုပ်ငန်းများကို လည်းပြုလုပ်ပေးလေ သည်။ အခြားနိုင်ငံကြီးများတွင်လည်း အလားတူ အသင်း များ ရှိကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျေးလက်တောရွာများ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန်အတွက် သီးခြားအဖွဲ့အစည်းများ မရှိသေး သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောဥပဒေများတွင် တော တွင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ဝါးပင်များကို အရမ်းမဲ့ မဖျက်ဆီး နိုင်စေရန် ကန့်သတ်ချက်များ ထားရှိပေသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံအတွင်းရှိ အချို့ ကျေးလက်တောရွာများနှင့် ပင်လယ် ရေချိုးဆိပ် ဒေသများကို ဒေသန္တရ အဖွဲ့အစည်းများက သော်လည်း၊ လူမှုဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများကသော်လည်း ကောင်း စနစ်တကျထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် သွားပါက မြန်မာ နိုင်ငံအတွင်းတွင် ကျေးရွာ၏သဘာဝအလှသာယာမှု များကို ယခုထက် ဆတက်ထမ်းပိုးတိုး၍ ခံစားနိုင်ကြပေလိမ့်မည်။

ကျော်စွာမင်းများ ။ ။မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းတွင် ကျော်စွာ ဘွဲ့ခံ မင်းများ ပေါ်ထွန်းခဲ့ရာ ပုဂံမင်းဆက်တွင် တစ်ပါး၊ ပင်းယမင်းဆက်တွင် နှစ်ပါး၊ ပေါင်း ၃ ပါးတို့မှာထင်ရှား သော မင်းများဖြစ်၍ အောက်တွင် သက္ကရာဇ်စဉ်အလိုက် ဖော်ပြထားလေသည်။

ကျော်စွာ (သက္ကရာဇ် ၆၄၈–၆၆၀)။ ။၎င်းမင်းသည် ပုဂံမင်း ၅၅ ဆက်တွင် ၅၃ ဆက်မြောက် မင်းဖြစ်သည်။ နရသီဟပတေ့တရုတ်ပြေးမင်း၏ သားတော်အငယ်ဖြစ်၍ မင်းသားဘဝကဒလမြို့စားရသဖြင့် ဒလစားကျော်စွာ ဟုတွင်သည်။ သက္ကရာဇ် ၆၄၈ ခုနှစ်တွင် သီဟသူမင်း ကံ ကုန်သဖြင့်ထီးနန်းဆက်ခံသည်။(နရသီဟပတေ့မင်း–ရှု။)

ကျော်စွာမင်းလက်ထက် ရခိုင်၊ ဓညဝတီ၊ ပဲခူး၊ မုတ္တမ၊ ယိုးဒယား၊လင်းဇင်း၊ လဝိုက်၊ ယွန်းပြည်၊ ဂုံပြည်၊ လူးပြည်၊ မိုင်းမျဉ်းစသော ပြည်နယ်များက ထောင်ထားခြားနား ကြသည်။ သံလွင်မြစ် အနောက်ဖက်ဒေသများ၊ စောလုံ ရှမ်းကိုးပြည်နှင့် ပုသိမ် ၃၂ မြို့တို့သည်သာ ကျော်စွာမင်း၏ ပိုင်ဆိုင်သောနယ်များ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုမင်း၏ မိဖုရားများကား ကျစွာမင်းကြီး၏မြေးတော် စောခင်ထွတ်၊ ပုသိမ်စား ဥဇနာ၏ နှမ ဖွားစောရှင်နှင့် တရုတ်ပြေး မင်း၏ သမီးတော် မင်းစောဦးတို့ ဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျော်စွာမင်းလက်ထက် ခမည်းတော်သူကောင်းပြုခဲ့သော သိခ်ဗိုလ်၏ သား ၃ ဦး ဖြစ်သည့် မြင်စိုင်းမြို့စား အသင်္ခယာ၊ မက္ခရာမြို့စား ရာဇသင်္ကြန်၊ ပင်လယ်မြို့စား သီဟသူမည်သော ရှမ်းညီနောင်သုံးဦးတို့ တန်ခိုး ကြီးမားလာကြသည်။ ထိုအခိုက်တွင် ကျော်စွာမင်းက မိဖုရားစောကို အတိုင်အပင် မရှိသဖြင့် မိဖုရားစောကစိတ်နာ၍ ရန်ငြိုးဖွဲ့လေသည်။ သက္ကရာဇ် ၆၆၀ ပြည့်တွင် ရှမ်းညီနောင် ၃ ဦးတို့သည် မိဖုရားစော၏ အကူအညီဖြင့် မင်းကြီးကို မြင်စိုင်းမြို့သို့ လှည့်ပတ်ခေါ်ဆောင်ပြီးလျှင် နန်းချကာ သင်္ကန်းဝတ်စေကြသည်။

၆၆၂ ခုနှစ်တွင် တရုတ်စစ်သည်များ ချီတက်လာသဖြင့် ရှမ်းညီနောင်တို့က ကျော်စွာကို လုပ်ကြံလေသည်။ ဤမင်း လွန်သော် သားတော်စောနစ် ပုဂံထီးနန်းကို ဆက်ခံသည်။

ကျော်စွာ (၇၀၄–၇၁၂)။ ။ဤမင်းသည် ပင်းယမင်း ၆ ဆက်တွင် ၃ ဆက်မြောက် မင်းဖြစ်သည်။ တစီးရှင်သီဟသူ၏ သားတော်ဖြစ်၍ မင်းသားဘဝက ပင်လယ်မြို့ကို စားရသည်။ ပယ်လယ်မြို့မှ ဆင်ဖြူငါးစီးရသောကြောင့် ငါးစီးရှင်ကျော်စွာဟု ခေါ်တွင်သည်။ သက္ကရာဇ် ၇၀၄ ခုနှစ်တွင်နောင်တော်ဥဇနာမင်းက ထီးနန်းကို လွှဲအပ်ပေးသဖြင့် နန်းတက် ရသည်။ ထိုမင်းသည် ပညာရှိများနှင့် သူရဲကောင်းများကို ချီးမြှင့်မြှောက်စား တော်မူလေ့ရှိသည်။ ထိုမင်းလက်ထက် မြင်းစီး သူရဲကောင်းများ ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ မင်းကြီး ကိုယ်တိုင်ကလည်း မြင်းစီးခြင်း ကာကခြင်းများကို ဝါသနာထုံလေသည်။ 'တာဝတိံသာ နတ်ရွာလော၊ နတ်ရွာလော' အစချီသည့် မြင်စိုင်းမြို့ဖွဲ့ ကာချင်းကို မင်းကြီးကိုယ်တိုင် သီဆို၍ကာကတော်မူကြောင်းနှင့် သမိုင်းအလာ ရှိသည်။ ထိုကာချင်းတွင် မြင်စိုင်းမြို့ကြီးသာယာပုံ၊ မင်းကြီး၍ ခြွေရံ သင်းပင်း၊ ဆင်မြင်းဗိုလ်ပါ ပေါများပုံ၊ တရုတ်စစ်သည်တို့ကို မြန်မာသူရဲကောင်းများက တွန်းလှန်တိုက်ထုတ်လိုက်ပုံများကို သီကုံးဖွဲ့နွဲ့ထားသည်မှာ ဓာတိမာန် တက်စရာပင် ဖြစ်သည်။

ကျော်စွာမင်းတွင် ငခင်ညိုအမည်ရှိသော ကျွန်ယုံတော်တစ်ဦးရှိသည်။ ကျော်စွာမင်းသားဘဝက ညီတော် စစ်ကိုင်းစား အသင်္ခယာစောယွမ်းကို လုပ်ကြံရန် ငခင်ညိုအား စေခိုင်းဘူးသည်။ သို့ရာတွင် ငခင်ညိုမှာထမင်းရှင်၏ ကျေးဇူးကို သိတတ်သူဖြစ်သဖြင့် လုပ်ကြံခွင့်ရသော်လည်း မလုပ်ကြံဘဲ ပြန်ခဲ့သည်။ အကျိုး အကြောင်းကို ပြန်လည် လျှောက်တင်သော အခါ ကျော်စွာက အမျက်မထွက်ဘဲ ဆုလာဒ်များပင် ပေး သေးသည်။ ကျော်စွာမင်းသည် ပင်းယမြို့အနောက် တောင်ထောင့် အရပ်၌လေးမျက်နှာဘုရား တည်တော်မူသည်။ ဘုရားမပြီးမီ ဝေဒနာကျရောက်၍ သက္ကရာဇ် ၇၁၂ ခုနှစ်တွင် နတ်ပြည်စံလွန်သည်။

ကျော်စွာ (၇၁၂–၇၂၁)။ ။ ဤမင်းသည် ငါးစီးရှင်ကျော်စွာ၏သားဖြစ်၍ ပင်းယ မင်းဆက်တွင် ၄ ဆက်မြောက်မင်း ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၇၁၂ ခုနှစ်တွင် ခမည်းတော် လွန်သဖြင့်ထီးနန်းဆက်ခံရသည်။ ဤမင်းကို ၄ စီးရှင်ကျော်စွာဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ မင်းကြီး၏ မိဖုရားများကား သရက်မင်းရှင်စော၏သမီး စောဥမ္မာနှင့် စိုးမင်းကိုယ်တော်ကြီး၏ သမီးရှင်စောကြီးတို့ ဖြစ်ကြသည်။ မင်းကြီးသည် တူရွင်းတောင်ခြေ၌ ဥမင်ဘုရားကို တည်တော်မူခဲ့သည်။

သက္ကရာဇ် ၇၁၂ ခုနှစ်တွင် တောင်ငူစား သင်္ဂပါ ခြားနား၍ ရမည်းသင်း၊ ပက်ပိုင်၊ ပြကောင်၊ တောင်ညို၊တမြင်ဆန်း တည်းဟူသော ရေလွှဲငါးခရိုင်ကိုထိုး၍ သုံ့ပန်းယူသည်။ ထိုနှစ်တွင်ကျော်စွာမင်း နတ်ပြည်စံလွန်တော်မူ၍ ညီတော် နရသူက ထီးနန်းဆက်ခံသည်။

ကျော်ရင်၊ ဦး(မီးပုံးပျံ) ။ ။မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၂၉ ခုနှစ်က အလွန်ထူးချွန် ရဲရင့်သည့် မြန်မာသူရဲကောင်း တစ်ဦးပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ မိမိကိုယ်တိုင် ကြံစည်ပြုလုပ်သော မီးပုံးပျံကိုမြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ရပ်တွင်စီးနင်းလိုက်ပါယင်း ဘားဂျွမ်းအမျိုးမျိုးကစားကာ အသက်ဆံဖျား စွန့်စားပြခဲ့သဖြင့် (မီးပုံးပျံ) ဦးကျော်ရင်ဟု ကျော်ကြားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ဦးကျော်ရင်သည် အဖဦးရွှေဘွား အမိ ဒေါ်မန်းရယ်တို့၏ ပဉ္စမသားဖြစ်၍၊ ၁၈၇၁ ခုနှစ်တွင် ထားဝယ်နယ် ပန်းတလဲရွာ၌ ဖွားမြင်သည်။ ငယ်စဉ်က ဂျွမ်းဘား နပန်း အပြေးပြိုင် စသော ကျန်းမာရေး ကစား ခုန်စားမှုများကို လိုက်စားခဲ့သဖြင့်၊ အသက်ကြီးရင့်သည့်တိုင်အောင် ပေါ့ပါးသည်။ ထူးထူးခြားခြား စွန့်စားကြံစည်လိုစိတ်ရှိ၍ မဖြစ်မနေကြိုးစားမည်ဟူသောဇွဲမျိုးရှိသည်။

သူသည် မြန်မာစာမျှသာ သင်ကြားခဲ့ရ၍၊ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ပထမအကြိမ် မီးပုံးပျံ စီးစဉ်က ထားဝယ်မြို့ အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်း၌ ပုံဆွဲဆရာအဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိသည်။ ထိုစဉ်က ဦးကျော်ရင်သည် အသက် ၆၀ တွင်းသို့ ရောက်နေပြီ ဖြစ်သည်ကတစ်ကြောင်း၊ အင်ဂျင်နီယာစသော ခေတ်ပညာမျိုးတတ် မြောက်ခြင်းမရှိသည်ကတစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များထံမှ မီးပုံးပျံစီးပြခွင့်ရရန်ခက်ခဲစွာကြိုးစားခဲ့ ရသည်။

ဦးကျော်ရင်၏ မီးပုံးပျံမှာ ပိတ်ဖြူဖြင့် ချုပ်လုပ်ထားသည်။ လုံးပတ်အတောင် ၁၀၀၊ အမြင့် အတောင် ၃၀ ခန့်ရှိ၍၊ ရေနံချေးမှိုင်းဖြင့်တက်ရသည်။ လေငြိမ်၍ မှိုင်းကောင်းစွာဝလျှင် အမြင့် ၂ မိုင်ခန့်အထိတက်နိုင်၏။ ဦးကျော်ရင်က မီးပုံပျံအောက်ဖက်ကြိုးတန်းအဆုံးရှိ

www.burmeseclassic.com

သံဘားတန်းပေါ်၌ ဂွမ်းအမျိုးမျိုး ထိုးပြီး လိုက်ပါလေ့ရှိသည်။ တစ်ကြိမ်တွင် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း ရန်ကုန်မြို့ကန်တော်ကြီး အလယ်ကျွန်း(ယခု ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းပန်းခြံ)၌ မီးပုံးပျံစီးပြစဉ် သစ်ပင်နှင့် ရိုက်မိကာလမ်းပေါ်သို့ကျရာမှ ခြေထောက်နှင့် မေးစေ့တွင် ဒဏ်ရာရသွားဘူးသည်။ သို့သော် ဦးကျော်ရင်သည် ထိုအန္တရာယ်မျှကို အမှုမထားဘဲ ဒဏ်ရာပျောက်ပြန်သော်စီးမြဲစီးပြန်သည်။ ဦးကျော်ရင်၏ စွန့်စားမှုမှာ အသက်အန္တရာယ်နှင့် နီးလှသည့်အတိုင်း၊ သူသည် အကြိမ်ပေါင်း များစွာပင် အသက်ဘေးမှ သီသီကလေး လွတ်မြောက်ခဲ့ရပေသည်။

ဦးကျော်ရင်သည် ၁၉၂၉ ခုနှစ်မှ ၁၉၃၉ ခုနှစ်အထိ အသက်အားဖြင့် ၅၆ နှစ်မှ ၆၆ နှစ်အထိ မီးပုံးပျံ ၅ လုံးဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်၌ ၅၅ ကြိမ်တိုင်တိုင် စွန့်စွန့်စားစား စီးပြခဲ့သည်။ များသောအားဖြင့် ဘုရားရန်ပုံငွေ စာသင်ကျောင်းရန်ပုံငွေ စသည်တို့အတွက် အလှူပွဲများသာဖြစ်သည်။ သူ၏စွန့်စားမှုကြောင့် ဆုအမျိုးမျိုး တံဆိပ်အမျိုးမျိုး ချီးမြှင့်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

ဦးကျော်ရင်သည် သူ၏ အစွမ်းသတ္တိကို ကမ္ဘာလှည့်ပြရန်ကြိုးစားခဲ့ဘူး၏။ သို့သော် နိုင်ငံခြားအစိုးရများထံမှ မီးပုံးပျံ စီးပြခွင့် ရရှိရေး မလွယ်ကူမှုကြောင့် ထိုအကြံအထမမြောက်ခဲ့ချေ။ ဦးကျော်ရင်သည် နောက်ဆုံးအကြိမ် မီးပုံးပျံ စီးပြသည့်၁၉၃၉ ခုနှစ်မှာပင် ထားဝယ်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

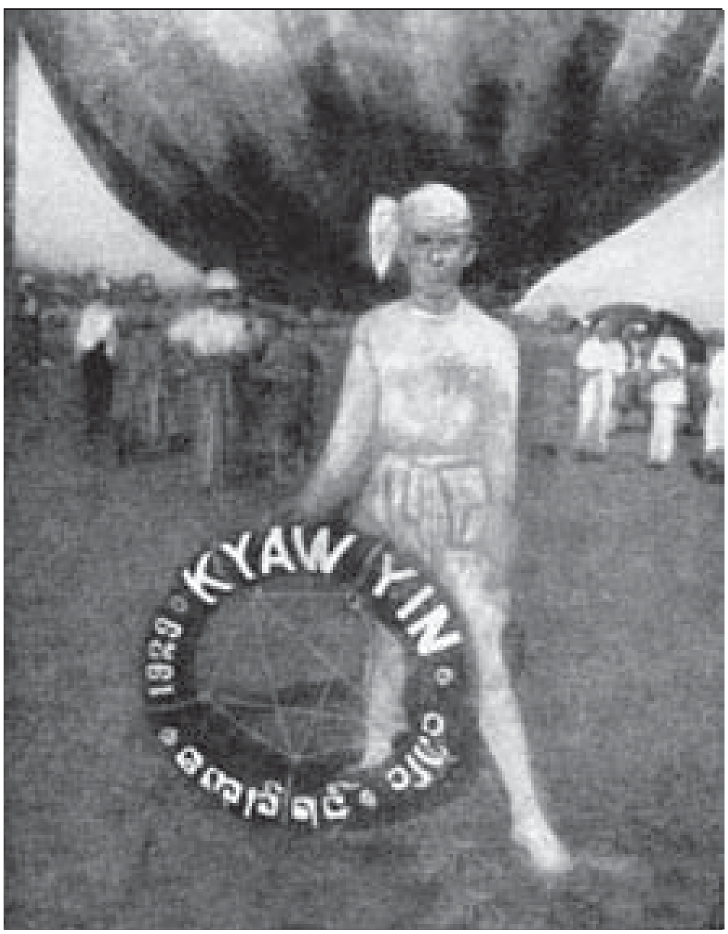

မီးပုံးပျံစီး မြန်မာသူရဲကောင်း ဦးကျော်ရင်

ကျော်ရွှဲ၊ ဦး ။ ။မြန်မာသဘင်လောကတွင် ထင်ရှားသော လူရွှင်တော်များအနက် ဦးကျော်ရွှဲသည် တစ်ဦးအပါအဝင် ဖြစ်သည်။ သူသည် မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်းတွင်မွေးဖွား၍ဇာတ်သဘင်နယ်ထဲသို့ မြေဝိုင်းဗုံရှည်ခေတ်က မြေဝိုင်းလူပျက်အဖြစ် စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် နာမည်ကြီးသော ဆရာပုရုပ်သေးစင်တွင် ရုပ်သေးလူရွှင်တော်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့၏။

ဦးကျော်ရွှဲ့နှင့် တွဲဖက်အသုံးတော်ခံသူမှာ လူရွှင်တော် စန္ဒရော်ဖြစ်၏။ စန္ဒရော် ၏ ရုပ်သေးရုပ်မှာ ကြက်တောင်စည်း နှင့် ဖြစ်၍ ကျော်ရွှဲ့၏ရုပ်သေးရုပ်မှာ နာမည်နှင့်လိုက်အောင် မျက်နှာရွဲ့၍ နားပန်ဆံနှင့်ထုလုပ်ထားသည်။ ဆရာပုစင်တွင် သူတို့ ၂ ဦးအပြင် မင်းသားကြီး ပိဋကတ်ဆရာမောင် လည်းပါသည်။ ဆရာပုစင်သည် ရန်ကုန်မြို့သို့ ဆင်း၍ ကပြလေ့ရှိရာ ဇာတ်စင်နေရာမှာ ရှေးကမုံ့တီကုန်းဟုခေါ်သော စစ်ကဲမောင်ထော်လေးလမ်း ခရစ်ယန် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်နေရာ ကွက်လပ်ဖြစ်သည်။

ဦးကျော်ရွှဲ့၏ ပျက်လုံးများမှာ ယဉ်ယဉ်နှင့်အဓိပ္ပာယ် ပါလှ၍ပရိသတ်များ တသောသောရယ်ရအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်လေသည်။ ညတစ်ညတွင် ဦးကျော်ရွှဲ့နှင့် ဦးစန္ဒရော်လူရွှင်တော် ၂ ဦးတို့ပျက်လုံးထုတ်ပုံမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

'ရွှေတိဂုံတည်သူများ မင်းသိရဲ့လား'ဟု သီချင်းသွား ဖြင့် ဆင့်ကာဆင့်ကာ ပထမလူကမေးလိုက်သည်။ ဆိုင်းက လည်း သီချင်းသွားအလိုက် တီးပေးသည်။ ထိုအခါ ဒုတိယ လူက 'မသိလို့ မောင်ရယ် မောင်ရယ် မေးပါရတယ်'ဟု သီချင်းကို ဆိုင်းချက်နှင့် ဆင့်ကာဆင့်ကာ ဆို၍ ဖြေသည်။

ထိုသို့ အပြန်အလှန် သီဆိုနေကြပြီးနောက် ပထမလူက ဒုတိယလူ၏ ကုပ်ကိုနှိမ်၊ ကျောကိုထုထောင်း ပြီးလျှင် 'မ သေမခြင်းမှတ်ထား၊ ပန်းရန်တည်တယ်' ဟုပြောလိုက်သည်။

ဦးကျော်ရွဲ့သည် စကားဝှက်ဖြင့်ပျက်လုံးများကိုထွင်၍ လည်းပျက်တတ်သည်။ 'အထိုင်မတော် တံမြက်စည်း' ဆိုသော စကားဝှက်ကို 'အထိုင်မတတ်တော့ မပေါ်ဘူး လား၊ တံမြက်စည်းက မလှဲဘူးလား။' 'ပေါ်လှဲ ပဲလှော်'ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်လိုက်ရာ ပရိသတ်များ နှစ်သက်ရယ်မောကြ သည်။သူသည် ဇဝနပဋိဘာန်ဉာဏ် ထက်မြက်သူ တစ်ဦး ဖြစ်သည့်အလျောက် ဟာသပျက်လုံးများကို နိုင်နင်း သည် သာမက ဇာတ်ကွက် ဇာတ်လမ်းအဆင်ပြေသွားစေရန် စကားဖန်ထိုးတတ် သူလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ အား လူကြိုက်များသည်။

ဦးကျော်ရွဲ့သည် ရုပ်သေးလူရွှင်တော် အဖြစ်မျှ အသုံး တော်ခံရသည်ကို မကျေနပ်နိုင်သဖြင့် ရုပ်သေးစင်မှထွက် ပြီးသော် ဦးစိန်ကတုံးဇာတ်အဖွဲ့တွင် ဝင်ရောက်၍ ဇာတ် ခုံပေါ်သို့ လူကိုယ်တိုင် တက်ရောက်ဖြေဖျော်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဦးဖိုးစိန်ဇာတ်အဖွဲ့သို့ ကူးပြောင်း၍ ကပြအသုံး တော်ခံသည်။ ဦးကျော်ရွဲ့မှာ မြန်မာဘုရင် လက်ထက်ကို မီလိုက်သော သဘင်သည်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။(စိန် ကတုံး၊ ဦး။ ဖိုးစိန်၊ ဦး။ မြန်မာဇာတ်သဘင်–လည်းရှု)။

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် မမေ့ထိုက်သူများ

ကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်များဟူ၍ မြန်မာစာပေလောကတွင် ထင်ရှားသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဗဟုသုတတွင်လည်းကောင်း၊ သတ်ညွှန်းတွင်လည်းကောင်း၊ အားထားရာပညာရှင်များ ဖြစ်သဖြင့် သူတို့၏အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို သိသင့်ပေသည်။

ကျော်အောင်စံထားဆရာတော်များ ။ ။ကျော်အောင်စံ ထား အမည်ဖြင့်ဆရာတော် ၄ ပါးပေါ်ထွန်းခဲ့ ကြောင်း ကို ဟင်္သာတစ်မြို့ မြစ်ကွေ့ဆရာတော်အရှင်ပညာဝံ သ၏ မှတ်တမ်းအရသိရသည်။ ထိုဆရာတော်တို့မှာ (၁) ပထမ ကျော်အောင်စံထား အရှင်ဉာဏဝရ (၂) ဒုတိယ ကျော် အောင်စံထားအရှင်ဂုဏာစာရ (၃)တတိယကျော်အောင် စံထား အရှင်ဝရနှင့် (၄) စတုတ္ထကျော်အောင်စံထား အရှင်ကဝိန္ဒတို့ဖြစ်ကြ၏။ ထိုဆရာတော်များအနက် အဘိ ဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟဂဏ္ဌိ ကျမ်းနှင့် မာဂဓအဘိဓာန် စာကိုယ်နိသျ တို့ကိုပြုစုခဲ့သော ပဌမကျော်အောင်စံထားဆရာတော် နှင့် မာဂဓအဘိဓာန် ဋီကာနိသျဟောင်းနှင့် ဝေါဟာရတ္ထ ပကာသနီကျမ်းတို့ကို ပြုစုခဲ့သော ဒုတိယကျော်အောင်စံ ထားဆရာတော်တို့သာထင်ရှား၍ ကျန်ဆရာတော်နှစ်ပါး တို့၏ အကြောင်းကိုမူ ကောင်းစွာ မသိရချေ။

ကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်၊ ပဌမ ။

ပထမကျော်အောင်စံထားဟူ၍ ထင်ရှားသောဆရာတော် ကား၊ သက္ကရာဇ်၁၀၆၇ ခုနှစ်၊ ပုခန်းကြီးမြို့စီရင်စု ပိုက်သင် ရွာတွင် အဖဦးရွှေအောင်၊ အမိဒေါ်ကြုတ်တို့မှ ဖွားမြင်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်ပန်းအောင်ဖြစ်၏။ အင်္ဂါသားတည်း။ အသက် ၆ နှစ်အရွယ်တွင် မိဖများက ပုခန်းကြီးမြို့တောင် ဖက်၊ နောင်ဘရွာ နိဗ္ဗာန်ကျောင်းဆရာဓမ္မနန္ဒာလင်္ကာရ မဟာထေရ်၏တပည့် ပိဋကတ်ဗေဒင်တတ်လှသော အရှင် စန္ဒမဉ္ဇူသာထံတွင်အပ်နှံသည်။ ကျောင်းနေသူငယ်အဖြစ် နှင့်ပင် မဟာနိပါတ်၊ ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့တို့ကို ကုန် အောင် သင်အံလေ့ကျက်ခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် သာမဏေ ပြုရာ၊ ၃နှစ်အတွင်း သာမဏေတို့သင်ရိုးကုန်သဖြင့် သာမဏေ ကျော်ဟုထင်ရှားသည်။ သာမဏေဘွဲ့မှာ ရှင်ဉာဏဝရဖြစ် သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၅ခုနှစ်တွင်ဆရာရင်းဖြစ်သော အသျှင်စန္ဒ မဉ္ဇူသာ ပျံလွန်တော်မူသဖြင့်၊ အဝမြို့တော်သို့တက်၍၊ မင်းဆ ရာတော်ဖြစ်သော အောင်မြေစံလွတ်မိုးထိဆရာတော်ထံ တ ပည့်ခံသည်။ အသက် ၁၉ နှစ်တွင် ပဌမကျော်ဘွဲ့ရသည်။

ပဌမကျော်ဘွဲ့ရပြီးနောက် နေရင်းရွာသို့ပြန်၍၊ ပုခန်း စည်သူရှင်ဘုရား အနောက်မျက်နှာရှိ မတောင့်တကျောင်း တွင် စာပေကျမ်းဂန် ပို့ချသည်။ ထိုစဉ်အတွင်း ဆရာတော် သည်မင်း၏ တံဆိပ်တော်နာမံတော် ကိုဖွင့်ပြရာဖြစ်သော ရာ ဇာဓိရာဇာနာမတ္ထပကာသနီကျမ်းကိုပြုစုသည်။ ရာဇလင်္ကာရကျမ်း၊ကစ္စာယနသာရနိသျသစ်အကျယ်၊ ကမ္မဝါစာဂဏ္ဌိကျမ်း၊ ဒုဋ္ဌက္ခရဂဏ္ဌိကျမ်း၊ စက္ကင်္ကဝိနိစ္ဆယ၊ မဟာနမက္ကာရပါဠ်နိသျ၊ အဌသာလိနီဂဏ္ဌိပပ္ပကျမ်း၊ ပါတိ မောက္ခခလိယတနကျမ်းများကို ပြုစုတော်မူသည်။ အဘိ ဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာကိုလည်း မြန်မာဘာသာဖြင့် အဖွင့်ဂဏ္ဌိ စီရင်တော်မူသည်။

ထို့နောက် အဝမြို့သို့ပြန်၍၊ ဟံသာဝတီရောက်မင်းက ကပ်လှူသော ကျောင်းဆောင်ငယ်ပေါင်း ၁၀၀ ရှိသည့် ကျော်အောင်စံထားကျောင်းတွင် သီတင်းသုံးသည်။ ကျော် အောင်စံထားဟု ကမ္ပည်းတပ်ထားသောကျောင်းတွင် ပထမ

www.burmeseclassic.com

ဦးဆုံး သီတင်းသုံးသည်ဖြစ်၍ ကျောင်းကိုအစွဲပြုလျက်ပထမ ကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်ဟုတွင်သည်။ ယင်း ကျောင်းတွင်သီတင်းသုံး၍ တပည့်တပန်းတို့အားစာ ပေပို့ ချရာ၊ တပည့်များထဲတွင်နောင်အခါ ဒုတိယကျော်အောင် စံထား အမည်နှင့် ထင်ရှားမည့် အရှင်ဂုဏစာရနှင့် ကဝိလက္ခဏသတ်ပုံကျမ်းပြု ဆရာအဖြစ်နှင့်ကျော်ကြား လတ္တံ့သော စိန္တကျော်သူဦးသြတို့ ပါဝင်ကြသည်။(စိန္တ ကျော်သူ၊ ဦးသြ–ရှု။)

ဆရာတော်သည် သက်တော် ၄၁နှစ်တွင် ခက်ခဲနက်နဲ သော အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာအမည်ရှိသော မာဂဓဘာသာ အဘိ ဓာန်ကျမ်း၏နိသျကို ပြုစုသည်။ ယင်းအဘိဓာန်နိသျ ပြီးစီး သည်နှင့် ၁၁၀၈ ခုနှစ်တွင်၊ ယိုသစ်စထန်းရည် အုန်း ရည်တို့ကို ရဟန်းတို့ သောက်သင့်မသောက်သင့် ပလိုင်း ဆရာတော် အရှင်သုဇာတနှင့် အငြင်းအခုံရှိသဖြင့်၊ သုရာဝိနိစ္ဆယ နှင့်အနုသုရာဝိနိစ္ဆယကျမ်း များကိုရေးသားစီရင်သည်။

ထို့နောက်တိုင်းပြည် မငြိမ်မသက်ရှိသည်နှင့် ဆရာတော် သည် အရှည့ဝါသီတောမှီခိုအောင်းသီတင်းသုံး လိုကြောင်း ဖြင့် ဘုရင်မင်းမြတ်ထံ စာသွင်းရာ ၃ ကြိမ် ၃ ခါမြောက်မှ အခွင့်ရ၏။ ရလှျင်ရခြင်းပင်အလုံမြို့ကျေးလက် ညောင် ကန်ရွာသို့ ကြွသွား၍ ညောင်ကန်ရွာ အနောက်တိုက်ခေါ် သည့် ကျောင်းတိုက်တံတိုင်း၏ အရှေ့ဖက်တွင် ဝါးကျောင်း ဆောက်၍ သီတင်းသုံး တော်မူသည်။

ပဌမကျော်အောင်စံထားဆရာတော်သည် အလောင်း မင်းတရားကြီး မြန်မာနိုင်ငံတော်ကို အသစ်တည်ထောင် ကာ၊ ကုန်းဘောင်ရွှေမြို့တော်တွင် ကြင်နှံဖွင့်သော သက္က ရာဇ် ၁၁၁၅ ခုနှစ်တွင် ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသည်။

ကျော်အောင်စံထားဆရာတော်၊ ဒုတိယ

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၀၆၀ ကျော်ခန့်တွင်မြန်မာစာပေ လောကဌ် ထူးခြားသောပုဂ္ဂိုလ် လေးဦးပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ(၁)သန်ကြီးပဒေသရာဇာ (၂)ရာဇဝင်ဆရာ ဦးကုလား (၃)အသျှင်ဥက္ကံသမာလာနှင့်(၄) ဒုတိယ ကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်တို့ ဖြစ်သည်။

ဒုတိယကျော်အောင်စံထားဟူသော အမည်ဖြင့် ကျော် ကြားခဲ့သောဆရာတော်ကား မြန်မာစာပေ ပြန်လည်ထူ ထောင်သည့် ညောင်ရမ်းခေတ် သက္ကရာဇ် ၁၀၈၀ ပြည့် နှစ်တွင် ငဇင်ရိုင်းရွာ၌ ဖွားမြင်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ငယ်မည်၊ မိဖအမည်နှင့် ငယ်ဆရာ အမည်တို့ကိုကား မသိရချေ။ သို့သော် ပထမကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်၏တပည့် ဖြစ်ကြောင်းကိုမူ သိရှိမှတ်သားရပေသည်။ ရှင်ဘွဲ့မှာ ဂုဏာ စာရဖြစ်သည်။

ရတနာပူရ အင်းဝရွှေပြည် တတိယနန်းတည် ဆင်ဖြူရှင် မင်းလက်ထက် သူကောင်းပြုခံရသော ညအရွတ်ဝန်မင်းသည် ရွှေမြို့တော်အရှေ့မျက်နှာ ကြေးနီချောင်း အနီးတွင် ကျောင်းဆောက်၍ အရှင်ဂုဏာစာရအား လှူဒါန်းသည်။ ထိုအခါမှစ၍ အရှင်ဂုဏာစာရအား လှူဒါန်းသည်။ ထိုအခါမှစ၍ အရှင်ဂုဏာစာရသည် ကြေးနီချောင်း (ဝါ) ကြေးနီကျောင်း ဆရာတော်ဟု ထင်ရှားသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၅ ခုနှစ်တွင်ဆရာဖြစ်သော ပထမကျော် အောင်စံထားဆရာတော် ပျံလွန်တော်မူသည်တွင်၊ သက် တော် ၃၅ နှစ်မျှသာ ရှိသေးသောတပည့် ကြေးနီ ကျောင်း ဆရာတော် အရှင်ဂုဏာစာရသည် ကျော်အောင်စံထား ကျောင်းတွင် ဒုတိယဆက်ခံသီတင်းသုံးရလေသည်။ ထိုမှ စ၍ ဒုတိယကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်ဟု ထင်ရှားခဲ့၏။

ဒုတိယကျော်အောင်စံထားဆရာတော်သည် ရှေးပညာ ရှိတို့အပင့်အရစ်၊ သဝေ၊ နိဂ္ဂဟိတ် သတ်ပုံသတ်ညွှန်းတို့ လွယ်ကူစေရန်၊ ပို့ဒကဗျာလင်္ကာချေင်းတို့တွင် ကာရန်စောင့် ၍လည်းကောင်း၊ ခွဲထားပြု၍လည်းကောင်း၊ စပ်ဆိုခဲ့သမျှကို မပြည့်စုံသည်ကို ဖြည့်စွက်၍လည်းကောင်း၊ ရှိပြီးဝေါဟာရ များကို စစ်ဆေးဝေဖန်၍ ယူသင့်သည်ကိုယူ၊ ပယ်သင့်သည်ကို ပယ်၊ သန့်စင်သင့်သည်ကိုသန့်စင်၊ စည်းပြုသင့်သည်ကို စည်းပြု၍လည်းကောင်း ဝေါဟာရတ္ထပကာသနီကျမ်းကြီး ကို ပြုစုတော်မူရာ သက္ကရာဇ် ၁၁၃၁ ခုကဆုန်လပြည့်ကျော် ၄ရက်တွင် ထိုကျမ်းကြီးသည် ပြီးစီးအောင်မြင်ခဲ့၏။ မြန်မာ ဘာသာဗေဒပညာကို လေ့လာလိုက်စားသူတိုင်း လက်မ လွှတ်ထိုက်သည့် ကျမ်းကြီးဖြစ်သည်။ ဝေါဟာရတ္ထပကာသနီ ကျမ်းကဲ့သို့သော ကျမ်းမျိုးကား မြန်မာ့ဂန္ထဝင်တွင် တစ်စောင် တည်းသာ ထွက်ပေါ်ခဲ့ဘူးသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

စတုရင်္ဂဗလအမတ်ကြီး ပြုစုခဲ့သော မာဂဓအဘိဓာန် ဋီကာပါဌ်ကိုလည်း စာသင်သားတို့ အကျိုးစီးပွား အလို့ငှာ ဆရာတော်သည် မာဂဓအဘိဓာန်ဋီကာပါဌ်နိသျအဖြစ်ဖြင့် ပြုစုတော်မူရာသက္ကရာဇ် ၁၁၄စနှစ် ပြီး၏။ ထို့မျှမက သေး၊ သက်တော် ၇၁ နှစ် သက္ကရာဇ် ၁၁၅၁ ခုနှစ်တွင် ဝုတ္တောဒယဆန်းကျမ်းနိသျနံကျယ်ကြီး ကိုလည်း ရေးသားပြုစုတော်မူလေသည်။

ပိဋကတ်သမိုင်းစာတမ်းအရ၊ ဒုတိယကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်သည်၊ အထက် ဖော်ပြပါကျမ်း ၃ ကျမ်းသာ ပြုစုခဲ့ကြောင်း သိရ၏။ ဆရာတော်သည် မည်သည့်ခုနှစ်တွင် ပျံလွန်တော်မူကြောင်းကိုမသိရချေ။

ကျောရိုးရှိသတ္တဝါ ။ ။ကမ္ဘာ၌ ရှိရှိသမျှသော သက် ရှိသတ္တဝါ အားလုံးကို အကြမ်းအားဖြင့် အမြင့်တန်းစား သတ္တဝါမျိုးနှင့် အနိမ့်တန်းစား သတ္တဝါမျိုးဟူ၍ အပိုင်း ကြီး နှစ်ပိုင်း ခွဲထားသည်။ အမြင့်တန်းစား သတ္တဝါမျိုး တွင် ကျောရိုးရှိသတ္တဝါများ အားလုံးပါသည်။ အမည်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အားဖြင့်ပင် အဆိုပါသတ္တဝါမျိုး၌ လှုပ်ရှားနိုင်သော အဆစ်များဖြင့် ဆက်လျက်ရှိသည့်ကျောရိုးပါရှိကြောင်း သိသာနိုင်ပေသည်။ များသောအားဖြင့် ဦးခေါင်းခွံလည်း ပါရှိတတ်၏။ ဒုတိယအပိုင်းဖြစ်သော အနိမ့်တန်းစားသတ္တဝါတို့မှာ ကျောရိုးမဲ့သတ္တဝါမျိုး ဖြစ်၍၊ ယင်းတို့၌ ကျောရိုးရော ဦးထိပ်ခွံပါ မပါကြပေ။

အမြင့်တန်းစား သတ္တဝါမျိုးတွင် တစ်ဖန် မျိုးပေါင်းများ အဖြစ်ဖြင့် အဆင့်ဆင့် ခွဲထားပြန်သည်။ ပထမမျိုးပေါင်းတွင် နို့တိုက် သတ္တဝါများ ပါဝင်၍ ဤမျိုးပေါင်းတွင် လူသည် ထိပ်တန်းက လိုက်သည်။ နို့တိုက် သတ္တဝါတို့မှာ နွေးသောသွေးရှိ၍ လေကိုအဆုတ်ဖြင့် ရှူရှိုက်ကြသည်။ အရေးအကြီးဆုံး အချက်မှာ ဤသတ္တဝါမျိုးသည် သားငယ်များအား မိမိတို့ရင်၌ဖြစ်သော နို့ရည်ကို တိုက်ကျွေးခြင်းဖြင့် မွေးမြူပြုစုတတ်သော အချက်ပင် ဖြစ်၏။

ကျောရိုးရှိသတ္တဝါများတွင် ငှက်များက ဒုတိယလိုက်သည်။ ယင်းတို့သည်လည်း သွေးနွေး သတ္တဝါ များပင်ဖြစ်၍၊ လေကိုရှူရှိုက်ကြ၏။သို့သော်ပထမ မျိုးပေါင်းစုနှင့်ကွာခြားချက်မှာ နို့တိုက်သတ္တဝါ များကိုယ်ပေါ်၌ ဆံပင်ကဲ့သို့သော အမွေး အမှင်များဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိ၍၊ ငှက်များ၌မူ ငှက်မွေးကဲ့သို့သော အမွေးအတောင်များဖြင့်ဖုံးလွှမ်းနေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန်ငှက်တို့သည် ဥမှပေါက်ဖွားလာကြ၍၊ ယင်းတို့ကိုယ်စဉ်ကမိခင် ငှက်မများက ကျွေးမွေးပြုစုစောင့်ရှောက် သော်လည်း၊ နို့တိုက်သတ္တဝါတို့ကဲ့သို့ နို့တိုက်နိုင်ခြင်းမရှိချေ။

တတိယမျိုးပေါင်းမှာ တွားသွားကောင် များဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့၏ကိုယ်တွင် အကြေးများ ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိ၍၊ တွားသွားတတ်သည့် သွေးအေးသတ္တဝါမျိုး ဖြစ်သည်။ ငှက်များ အလားတူ ဥများကို ဥကသော်လည်း၊ ငှက်တို့ကဲ့သို့ ပေါက်ခါစ သားငယ်များကို ဂရုစိုက်စောင့်ရှောက်ခြင်းမရှိကြပေ။ ဥများ ဥပြီးလျှင် ပစ်ထားတတ်ကြသည်။ သို့သော် တွားသွားကောင် ပေါက်စကလေးများသည် ဥမှ ပေါက်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မိမိတို့၏အစာကို မိမိတို့ဘာသာ ရှာဖွေစားသောက်နိုင်ကြသည်။ မြွေနှင့် ဖွတ်၊ ပုတတ်၊ ပုတ်သင် စသည်တို့မှာ တွားသွားကောင်များဖြစ်ကြသည်။

စတုတ္ထမျိုးပေါင်းဖြစ်သော ကျောရိုးရှိသတ္တဝါမျိုးမှာ ကုန်းရေနှစ်ဌာနတွင် ကြီးပြင်းလာသော ဖားများဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့သည် ပထမအရွယ်ရှိ ဖားလောင်းအဖြစ်ဖြင့် ရေထဲ၌ကုန်လွန်စေပြီးသော်၊ကျန်အရွယ်ကို ကုန်းပေါ်၌ လေရှူသတ္တဝါ အဖြစ်ဖြင့် ကုန်ဆုံးစေလေသည်။

ကျောရိုးရှိသတ္တဝါများအနက် အနိမ့်ဆုံးအတန်းစားဖြစ်သော ပဉ္စမမျိုးပေါင်းမှာ ရေထဲ၌ နေထိုင်ကျက်စားသည့် ငါးများပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့သည် သွေးအေးသတ္တဝါများဖြစ်၍၊ ပါးဟက်ဖြင့် အသက်ရှူကြသည်။ များသောအားဖြင့်ကိုယ်ပေါ်တွင် အကြေးများဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိတတ်သည်။

ပါဏဗေဒပါရဂူအချို့က အမြင့်တန်းစား ကျောရိုးရှိ သတ္တဝါများသည် တီကောင် အစရှိသည့် အနိမ့်တန်းစားသတ္တဝါများမှ တဖြည်းဖြည်း ဆင့်ကဲဖြစ်လာသည်ဟု ယူဆ ကြသည်။ သို့သော် ကျောရိုးရှိသတ္တဝါများ ဆင့်ကဲဖြစ်လာကြပုံနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ပါဏဗေဒပါရဂူကြီးများ ယူဆပုံချင်း မတူကြချေ။(နို့တိုက်သတ္တဝါ၊ ငှက်၊ တွားသွားကောင်၊ ငါး။ –ရှု)

ကျိုတိုမြို့ ။ ။ဤမြို့သည် ဂျပန်ယဉ်ကျေးမှု စတင်ထွန်းကားရာ မြို့ဖြစ်သည်။ 'အရှေ့ဖျား ရောမမြို့တော်'ဟု

ဂျပန်ဘုရင်တို့၏ နေပြည်တော်ဟောင်း တိုကျိုမြို့မှ ယွန်းထည်လုပ်ငန်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လည်း တွင်သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံတွင် စတုတ္ထအကြီးဆုံးမြို့ကြီး ဖြစ်၍ ၇၉၄ ခုနှစ်မှ ၁၈၆၈ ခုနှစ်တိုင် မင်းနေပြည်တော် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘာပေါ်၌ အလှဆုံးသော မြို့ကြီးတစ်မြို့ လည်း ဖြစ်၏။

ကျိုတိုမြို့သည် ဟွန်ရှူးကျွန်း ဗီဝါအိုင်အနီးတွင်ရှိ သည်။ စိမ်းစိုမြင့်မားသော တောင်ကုန်းများ အနားသတ် ထားသည့် သာယာလှပသော လွင်ပြင်ပေါ်တွင် မြို့တည် ရှိသည်။ ရှေးဟောင်းအနုပညာ၏ လက်ရာဖြစ်သော အ ဆောက်အအုံကြီးများ၊ လှပသောပန်းဥယျာဉ်များ၊ ဘုံအ ဆင့်ဆင့်ရှိသော စေတီပုထိုးများ၊ ကျောင်းကန်တန်ဆောင်း ကြီးများဖြင့် သိုက်မြိုက်တင့်တယ်လှသော မြို့ကြီးဖြစ် သည်။ အဆောက်အုံနှင့် လမ်းများတည်ဆောက်ထားပုံမှာ တရုတ်ဆန်သည်။ လမ်းမကြီးများမှာ ဖြူးဖြောင့် ကျယ်ဝန်းပြီးတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ထောင့်မှန်ကျကျ ဖြတ်လျက် ရှိလေသည်။

ကျိုတိုမှာ သာသနာရေးအချက် အချာမြို့ ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီ ဘုရားကျောင်း ၈၇၈ခုရှိ၍၊ ရှင်တို အယူဝါဒီဆင်းတု ၈၂ ခုရှိသည်။ တန်ဆောင်းကျောင်းကြီးများမှာ ကြီးမားခန့်ညားသော သစ်ပင်ကြီး များအကြား၌ မြေခံအဆင့်ဆင့်နှင့် တင့်တယ်စွာတည်ရှိကြသည်။ ယင်း တို့အနက် ဘုရားကျောင်းတစ်ခုမှာ ကမ္ဘာပေါ်၌ အကြီးဆုံးသော သစ် အဆောက်အုံကြီး ဖြစ်သည်။ အခြားအဓိကရ အဆောက်အုံမှာ ဂျပန်မင်းများ စံပျော်ခဲ့သော နန်း တော်ကြီးနှင့် နီဂျိုရဲတိုက်ကြီးဖြစ် သည်။ ထိုရဲတိုက်ကြီးမှာ ၁၅ရာစုနှစ်၊ စံပြဗိသုကာလက်ရာဖြစ်သည်။

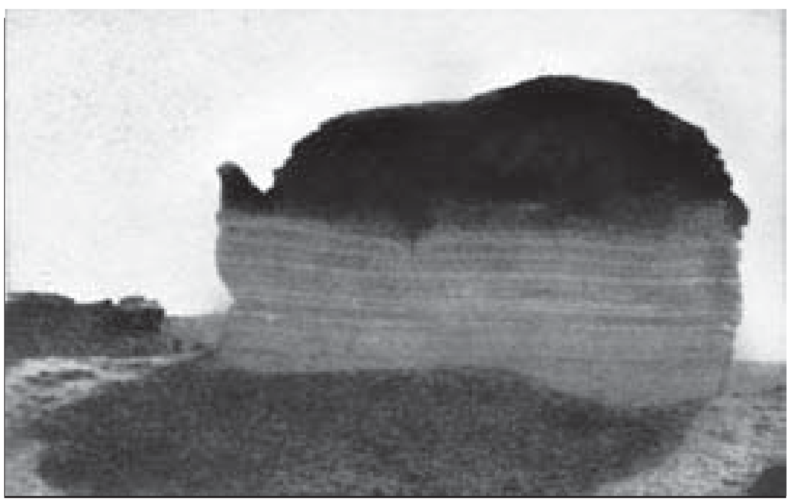

အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ ဝိုင်အိုမင်းပြည်နယ်ရှိ ဂရင်းမြစ်အတွင်းတွင် အံ့သြဖွယ်ရာတည်ရှိနေသော တီးကတ်တယ်ရှေ့ခေါ် ကျောက်တောင်

ကျိုတိုမြို့တွင် တက္ကသိုလ်နှစ်ခုရှိသည်။ ခေတ်မီ စက်ရုံ အလုပ်ရုံများ မရှိချေ။ ပိုးထည်၊ ကြွေထည်၊ ယွန်းထည်၊ ပန်းထိမ်၊ ပန်းပုစသောလက်မှုလုပ်ငန်းများကိုသာ လုပ် ကိုင်ကြသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများတွင်အခြားဂျပန်မြို့များ က ကျိုတိုမြို့ကို မယှဉ်နိုင်ကြချေ။ (ဂျပန်အနုပညာ–ရှု။)

ကျိုတို ဆင်ခြေဖုံးတွင် လက်ဖက်ပင် အကြီးအကျယ် စိုက်ပျိုးသည်။ ကျိုတိုလက်ဖက်ခြောက်မှာ ဂျပန်နိုင်ငံ တွင်အကောင်းဆုံးဖြစ်၏။ သို့သော် ပြည်ပသို့မတင်ပို့ဘဲ နိုင်ငံတွင်း၌သာ သုံးစွဲလေသည်။

နှစ်ပေါင်း တစ်ထောင်ကျော် မင်းနေပြည်တော်ဖြစ်ခဲ့ရာမှ မေဂျီဘုရင်လက်ထက်တွင်တိုကျိုသို့ မြို့တော်ပြောင်း လိုက်သည်။ သို့ပင်ငြားလည်း ဂျပန်မင်းများသည် ကျိုတို နန်းတော်ကီး၌သာလျှင် ဘိသိက်ခံလေ့ ရှိကြသည်။

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဂျပန်မြို့ကြီးများအနက် ကျိုတိုတစ်မြို့သာလျှင် မဟာမိတ်တို့၏ ဖုံးကဲတိုက်ခိုက်ခြင်းမှ လွတ်ကင်းခဲ့သည်။ ကျိုတိုလူဦးရေမှာ ၁၉၅၀ပြည့်နှစ် သန်းကောင်စာရင်းအရ ၁၁၀၁၈၅၄ ဖြစ်၏။

ကျိုအိုး ။ ။(ဗိုင်လာအိုး။)

ကျောက် ။ ။ဘူမိဗေဒတွင် ကျောက်ကို အမျိုးခွဲခြားထား ပုံမှာ မီးသင့်ကျောက်ခေါ် အပူကြောင့် ဖြစ်သောကျောက်၊ အနည်ကျကျောက်ခေါ် ရေစီးတွင်အနည်အနှစ်ထိုင်၍ ဖြစ်လာသော ကျောက်နှင့် အသွင်ပြောင်း ကျောက်ခေါ် ဖိ အား၊ အပူနှင့် ဓာတ်ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်လာသည့် ကျောက် ဟူ၍သုံးမျိုးဖြစ်သည်။ အများအားဖြင့် ကျောက် ဖြစ် ရပ်ကြွင်းများကို အနည်ကျကျောက်များတွင်တွေ့ရ သည်။ အနည်ကျကျောက်ဖြစ်ရန် ပစ္စည်းများသည် ကုန်း ပေါ်မှ ပယ်လယ်နှင့်မြစ်များသို့ မျောပါသွား၍ ရေအောက် တွင် မြေဖြူ၊ ထုံးကျောက် သို့မဟုတ် သဲကျောက်အဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိကြသည်။(ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း–ရှု။)

ကျောက်ပွ၊ နှမ်းဖတ်ကျောက်၊ မီးတောင်ချော်နက်နှင့် အော့ဗဆစ်ဒီကျောက်တို့သည် မီးတောင်ပေါက်ကွဲမှု ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ကမ္ဘာမြေလွှာအတွင်းရှိအပူ ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်ပေါ်လာရသည့် မီးသင့်ကျောက် များဖြစ်သည်။ စကျင်ကျောက်သည် အသွင်ပြောင်းကျောက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

များတွင် ခရစ္စတယ်အသွင်ဖြင့်တွေ့ရသော ကျောက်မျိုး ဖြစ်သည်။ ဤကျောက်သည် ထုံးကျောက်မှတစ်ဆင့် ဖြစ်လာ၏။ အသွင်ပြောင်းကျောက်တစ်မျိုးဖြစ်သည့် သင်ပုန်းကျောက်သည် ယေလကျောက်မှဖြစ်၍ ကွာကျောက် (ကျောက်သလင်း)မှာမူကား သဲကျောက် တစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ (ကျောက်ပွ၊ ကျောက်သလင်း၊ နှမ်းဖတ်ကျောက်၊ စကျင်ကျောက်၊ သင်ပုန်းကျောက်–လည်းရှု။)

ကျောက်ကတ္တရာ ။ ။ကျောက်ကတ္တရာ ဆိုသည်မှာ ကျောက်ရောစွဲနေသော ကတ္တရာမျိုး ဖြစ်သည်။ ကျောက်ကတ္တရာတွင် သဲကျောက်နှင့် ထုံးကျောက် တို့သည် သဘာဝအလျောက် ကတ္တရာနှင့် မြဲမြံစွာ ရောနေကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျောက်ကတ္တရာကို ဗစ်တျူမီနပ်ကျောက် (ဗစ်တျူမင်ပါသောကျောက်) ဟူ၍လည်းခေါ်လေ့ရှိ၏။ ကျောက်ကတ္တရာသည် ရိုးရိုးကတ္တရာကဲ့သို့ပင် လမ်းခင်းရန်အတွက် အသုံးဝင်၏။ ကျောက်ကတ္တရာကို ကမ္ဘာအနှံ့အပြားၥ ရရှိ၏။ အများဆုံးရနိုင်သော ဒေသများမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ စစ္စလီကျွန်း၊ အယ်လဆက်နယ်၊ အီတလီနိုင်ငံ၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံ၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတို့ဖြစ်ကြသည်။ (ကတ္တရာ–ရှု။)

ကျောက်ကပ်။ ။ကျောက်ကပ်သည် ကျောရိုးရှိသတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါ တစ်ခုဖြစ်၍ ကျောရိုး၌သို့မဟုတ် ကျောက်ကုန်း ရိုး၏ခါးပိုင်း ဘိုစ်ဖက် တစ်ချက်တွင် ကပ်လျက်တည်ရှိသည်။ လူတို့တွင် ကျောက်ကပ်တို့သည် ပဲနောက်စေ့သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ပမာဏအားဖြင့် အလျား၄ လက်မ အကျယ်၂ လက်မရှိပြီးလျှင် ၁ လက်မ ခန့်ထုသည်။ အလေးချိန်အားဖြင့် ၉ကျပ်သား ခန့်ရှိ၏။

လက်ျာဖက်ရှိ ကျောက်ကပ်နှင့် လက်ဝဲဖက်ရှိ ကျောက်ကပ်တို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခုပ်ကွေးကွေးဆိုင်၍နေ၏။ လက်ျာဖက်ကျောက်ကပ်သည် အထက်၌ အသည်းရှိနေသဖြင့် လက်ဝဲဖက် ကျောက်ကပ်ထက် အနည်းငယ် အောက်ကျ၍နေသည်။ ဧသြတခေါ် သွေးကြောမမှလာသော သွေးလွှတ်ကြောသည် ကျောက်ကပ်ထဲသို့ ခွက်နေသော နေရာ တွင်ဝင်၏။ သွေးပြန်ကြောသည်လည်း ဤနေရာမှ စ၍ထွက်သည်။ နဗ်ကြောနှင့် ဆီးကြောတို့သည် ကျောက်ကပ် တွင်းသို့ ဝင်သောအခါ ကထော့သဏ္ဌာန် ကား၍သွားသည်။ ထိုကားနေသောအပိုင်းကို ကျောက်ကပ်ခွက်ဟု ခေါ်သည်။

ကျောက်ကပ်သားမှာ အတွင်းအပြင် မတူချေ။ အပြင်သားသည်ညို၍ ချောမွတ်၏။ အတွင်းသားကား ဖြော့သော အဆင်းရှိပြီး အတွင်းဖက်သို့ချွန်း၍ အမြောင်းမြောင်း ပေါ်နေသည်။ ကျောက်ကပ်တစ်ခုလုံး၌ အလွန်သေးငယ်မှုန်မွှားသော ပြွန်ကလေးများပြည့်လျက်ရှိ၏။ ထိုပြွန်ကလေးများသည် အပြင်လွှာ၌ တည့်တည့်တန်းလျက် စီနေ၏။ အတွင်းလွှာ၌ကား ခွေလျက်တည်နေကြ

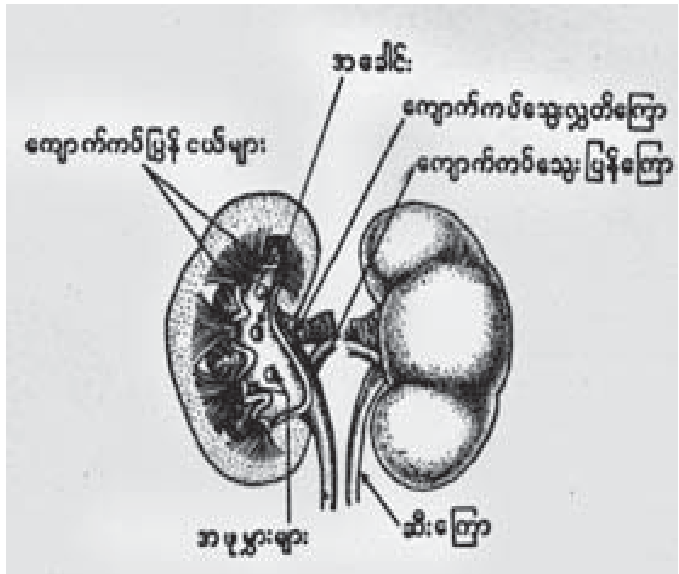

ကျောက်ကပ်၏ပုံအနေအထား
ဝဲဖက်ကျောက်ကပ်မှာအတွင်းသားကိုပြ၍ ယာဖက်ပုံမှာအပြင်မှမြင်ရပုံဖြစ်သည်။

သည်။ကျောက်ကပ်၏ကိစ္စမှာ သွေးထဲမှကျင်ငယ်ရည်ကို စစ်ထုတ်ယူ၍ ဆီးကြောမှတစ်ဆင့် ဆီးအိတ်သို့ပို့ပေးရန် ဖြစ်သည်။ ကျောက်ကပ်အတွင်းရှိ သွေးကြောတွင် ဆဲများ စီတန်းလျက်ရှိရာ ဤဆဲများသည် ဖြတ်သန်းသွားသော သွေးကြောများမှ ဆီးကိုစစ်ထုတ်ပေးလေသည်။ လူကောင်းတစ်ယောက်တွင် ပျမ်းမျှခြင်းအားဖြင့် တစ်နေ့လျှင် ကျပ် ၈ဝသားခန့် (၃ ပိုင့်မှ ၄ ပိုင့်အထိ) ဆီးသွား၏။ ထိုဆီးထဲတွင် ကိုယ်တွင်း၌ မလိုအပ်သော အညစ်အကြေးများ ပါသွားသည်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်ကပ်၏ကိစ္စ ပျက်ပြားအောင် နှောင့်ယှက်မှု ဟူသမျှသည် ကိုယ်တွင်း၌ အဆိပ်အတောက် ဖြစ်စေမည့် အညစ်အကြေးများကို စုဝေးစေရာ ရောက်သည့်အပြင် အသက်၏ အန္တရာယ်ကိုပင် ဖြစ်စေရာ ရောက်သည်။ ဉဒါဟရဏ် ဆောင်ရသော် ဗရိုက်ရောဂါ ခေါ် ကျောက်ကပ်ရောင်ရောဂါဖြစ်သောအခါ ကျောက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကပ်သည် မိမိ၏ကိစ္စကို ကောင်းမွန်စွာမဆောင်ရွက်နိုင်တော့ချေ။ ထိုအခါ ယူရီးယားခေါ် အဆိပ်တစ်မျိုးသည် သွားရိုးသွားစဉ်အတိုင်းဆီးနှင့် ပါမသွားဘဲ သွေးတွင် စုရုံးလာပြီးလျှင် လူ၏ အသက်အန္တရာယ်ကို ဖြစ်စေတတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံလည်း ကျောက်ကပ်တွင် ကျောက်တည်၍ ဆီးကြောင်း ပိတ်သွားသဖြင့် ဆီးမသွားနိုင်ဘဲ ဖြစ်တတ်သည်။ ထိုအခါမျိုးတွင် ကျောက်ကို လျင်မြန်စွာ ခွဲထုတ် မပစ်နိုင်က မကြာမီ သေဆုံးသွားတတ်သည်။ လူတို့တွင် ဖြစ်တတ်သည့် ရောဂါအားလုံး လိုလိုပင် ကျောက်ကပ်ကို အနည်းနှင့်အများ ထိခိုက်ပျက်ပြားစေတတ်သည်။ ထို ကြောင့် ရောဂါတစ်ခုခုဖြစ်၍ ဆရာဝန်ထံ သွားရောက်ပြသ သည့်အခါ ဆီးကိုချက်၍ ဓါတ်ခွဲကြည့်လေ့ရှိသည်။

ကျောက်ကြီးမြို့ ။ ။ကျောက်ကြီးမြို့သည် တောင်ငူခရိုင်ရွှေကျင်နယ်တွင်ပါဝင်၍ကျောက်ကြီးမြို့နယ်၏ ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်သည်။ စစ်တောင်းမြစ်အတွင်းသို့ စီးဆင်းသော ကျောက်ကြီးချောင်းကမ်းနဖူးပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။ ချောင်းသည် မြို့ကိုပတ်၍စီးဆင်းသည်။ မြို့တည်နေပုံမှာ ချောင်းကို အရှေ့အနောက်ခွ၍ တည်သည်။ မြို့အကျယ် အဝန်းမှာ အလျား ၂မိုင် အနံ ၁/၂ မိုင်ခန့်ရှိ၍ မြို့နယ်မှာမူ စတုရန်းမိုင် ၁၂၁၇ ကျယ်ဝန်း၏။ မြို့ပေါ်တွင်လူနေအိမ်ခြေ၄၀၀ ခန့်ရှိ၍ ၁၉၅၃ ခုနှစ်သန်းခေါင်စာရင်းအရလူဦးရေ ၁၄၈၉ ယောက် ခန့် ရှိသည်။ ကရင်လူမျိုးမှာ အများစုဖြစ် သည်။

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအတွက် လုပ်ကိုင်သော လုပ်ငန်းများကား လယ်နှင့်ကိုင်းများဖြစ်သည်။ သို့သော်စပါးကို ကျောက်ကြီးမြို့နယ် စစ်တောင်းမြစ် ဝှမ်းတလျှောက်တွင် ၁၀ မိုင်ခန့်မျှသာစိုက်ပျိုးသည်။ လမ်းခင်း ကျောက်တူးလုပ်ငန်းလည်းရှိသည်။ ထို့ပြင်မြို့၏မြောက်ဖက် ၂၄ မိုင်ကွာရှိထင်ရှားသော မုံးရွာကြီး၌ကွမ်းသီးလုပ်ငန်းကို အကြီးအကျယ်လုပ်ကိုင်ကြသည်။ နာမည်ကျော် တောင်ငူကွမ်းသီး မှာမုံးရွာမှ ထွက်သော ကွမ်းသီးဖြစ်သည်။

မြို့ပေါ်၌ မြို့ပိုင်ရုံး၊ ရဲဌာန၊ အလယ်တန်းကျောင်း၊ ဆေးရုံများရှိသည်။ ပြည်တော်သာစီမံကိန်းအရ မြို့အရှေ့ဖက်နှင့် အနောက်ဖက်ကို ဆက်သွယ်ဆောက်လုပ်ထားသော ဈေးတံတားကြီးခေါ် တံတားကြီးရှိသည်။ မြို့အရှေ့ဖက် တစ်မိုင်ခန့်အကွာ တောင်ပေါ်၌ ခြေတော်ရာဘုရားခေါ် ထင်ရှားသော စေတီတစ်ဆူ ရှိသည်။ မြို့ အနောက်ပိုင်းကား ပို၍စည်ကားသည်။

နှစ်စဉ် ကျင်းပလေ့ရှိသော ပွဲတော်ကား ရှင်ဥပဂုတ်ဖောင်တော်မျှောပွဲ ဖြစ်သည်။ ထိုပွဲတော်ကိုနှစ်စဉ် တော်သလင်းလပြည့်နေ့တွင်ကျင်းပရာ လှေပြိုင်ပွဲ၊ ရေးကူးပြိုင်ပွဲနှင့် ဝမ်းဘဲဖမ်းပွဲများပါ ကျင်းပကြသည်။

ကျောက်ကြီးရောဂါ။ ။ကျောက်ကြီး ရောဂါသည် ကူးစက်တတ်သော ရောဂါဖြစ်သည်။ ကျောက်ကြီးကို ကျကျောက်ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုတတ်ကြသည်။ကလေးလူကြီးမရွေး ကျောက်ကြီးရောဂါ ဖြစ်တတ်သည်။ ထိုရောဂါသည် လူကို သေစေနိုင်သည်။ မသေသော်လည်း ကျိုးကန်းစေနိုင်သည်။ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက်လည်း ဖြစ်စေတတ်သည်။ ကျောက်ကြီး ရောဂါဖြစ်ရခြင်းမှာ ခန္ဓာကိုယ်တွင်းသို့ ဗိုင်းရပ်ပိုးများ ဝင်ရောက်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ရောဂါဖြစ်နေသူ၏ ထွက်သက်လေတွင်လည်းကောင်း၊ကျောက်ဖုများ ကျောက်ဖေးများတွင်လည်းကောင်း ရောဂါမျိုးစေ့ပိုးများစွာပါရှိ၏။ ကျောက်ဖေးကွာချိန်၌ ကျောက်ဖေးမှုန်များသည် လေနှင့်လွင့်စင်ပြီးလျှင် ရောက်လေရာ၌ လူများကို ရောဂါကူးစက် စေနိုင်သည်။

ကျောက်ကြီးရောဂါ ဖြစ်စေသောဗိုင်းရပ်ပိုးများသည်

ကျောက်ကြီးမြို့၏အရှေ့ပိုင်းနှင့်အနောက်ပိုင်းဆက်သွယ်ထားသောမြို့လည်တန်တား

အလွန်သေးငယ်သော်လည်း အသက် ပြင်းသောကြောင့်၊ ကျောက်ပေါက်သူ၏ အထည်အဝတ်များ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ စသည်တို့တွင် လပေါင်းများစွာ အသက်ရှင်၍ နေနိုင်ကြသည်။ ရောဂါမျိုးစေ့ ဝင်ပြီးနောက် ၇ ရက်မှ ၁၅

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရက်အတွင်း လူနာသည်စ၍ဖျားချ၏။ ချမ်းစိမ့်စိမ့်ဖြစ်ခြင်း အော့အန်ခြင်း ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ ခါးကိုက်ခြင်း၊ အသား အရေတောင့်တင်းခြင်း အစရှိသည့် လက္ခဏာများပေါ်လာ၏။ ကျောက်လုံးများထွက်ခါနီးတွင် အသားထဲ၌ ခဲလုံးကလေးများဝင်နေသကဲ့သို့ နာကျင်တတ်၏။

၃ရက်ဆက်ဖျားပြီးသောအခါ ကျောက်ဖုကလေးများသည် လက်ဖျား၊ ခြေဖျား၊ မျက်နှာတို့တွင် ပထမပေါ်လာ၏။ ထို့နောက်အခြားနေရာများ၌ ပေါ်လာ၏။ အဖုများမှာ ဝိုင်း၍ နီပြီးမာနေ၏။ ကျောက်ဖုများ သည် ၄ ရက်ခန့်ကြာသောအခါ ရေကြည်တည်၍ဖောင်းကြွလာ၏။ ထိုနောက် အဖုများမှာ ထိပ်ပြား၍ အလယ်၌ မဲနက်လာ၏။ ကျောက်လုံး အတွင်းရှိ ရေကြည်သည် နောက် ၇ ရက် ၈ ရက်ကြာသောအခါ ပြည်ဖြစ်လာ၏။ ထို့နောက် ၁ ရက် ၂ ရက်မျှ ကြာသောအခါ ကျောက်လုံးများ ညှိုး၍ခြောက်လာ၏။ ထို့နောက်အဖေးဖြစ်ပြီးလျှင် ရက်ပေါင်း ၂၀ခန့်အကြာတွင်ကွာကျ၏။ ကျောက်ဖေးကွာကျသော နေရာများတွင်ကျောက်ပေါက်မာများ ကျန်ခဲ့သည်။ ကျောက်လုံးများထွက်ပေါ်သည်မှစ၍ ကျောက်ဖေးများ ကွာကျသည်အထိ အများအားဖြင့် တစ်လခန့်ကြာ၏။

ကျောက်ကြီးတစ်ခါပေါက်ပြီးလျှင် များသောအားဖြင့် တစ်သက်တာတွင် နောက်ထပ်ကျောက်ပေါက်ခဲ၏။ သို့သော် ကျောက်ပေါက်မာရှိသောလူ၌ နောက်ထပ်ကျောက် ပေါက်သည်လည်း ရှိတတ်သည်။ လူတစ်ဦးတည်း၌ ၃ ကြိမ် ကျောက်ပေါက်သည်ကို တွေ့ရှိဘူးကြောင်း စာဆိုလည်း ရှိပေသည်။ ကျောက်လုံးများ မထွက်မီစဖျားသည့်အချိန်မှ အနာဖေးကွာကျ၍ အသားချောမွတ်သွားသည့်အချိန်ထိ ကျောက်ရောဂါသည် အခြားလူများသို့ ကူးစက်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်ပေါက်သည့် လူနာကို သီးသန့်ခွဲခြား၍ ထားရန်မှာ အရေးကြီးပေသည်။ ဥပဒေကလည်း လူနာကို သီးသန့်ခွဲခြားထားရန် ပညတ်ထား၏။

ကျောက်ကြီးရောဂါအတွက် မုချပျောက်ကင်းစေသော ဆေးဟူ၍ မရှိသေးပေ။ လူနာကို ကြည့်ရှုပြုစုခြင်းသည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်ပေသည်။ လူနာကို ကျောက်ပေါက်ဘူးသူ သို့မဟုတ် မကြာသေးမီက ကျောက်ဆေးထိုးထားသူသာ လျှင် ပြုစုသင့်၏။ လူနာလုံးဝ ပျောက်ကင်းသောအခါ ဖြစ်စေ၊ သေဆုံးလျှင်ဖြစ်စေ၊ လူနာ၏ အဝတ်အစားများကို မီးရှို့ပစ်သင့်၏။ အဖိုးတန်ပစ္စည်းများကိုမူ ရေနွေးပြုတ်ခြင်း၊ နေပူလှန်းခြင်း၊ ပိုးသေဆေးဖျန်းပက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရမည်။

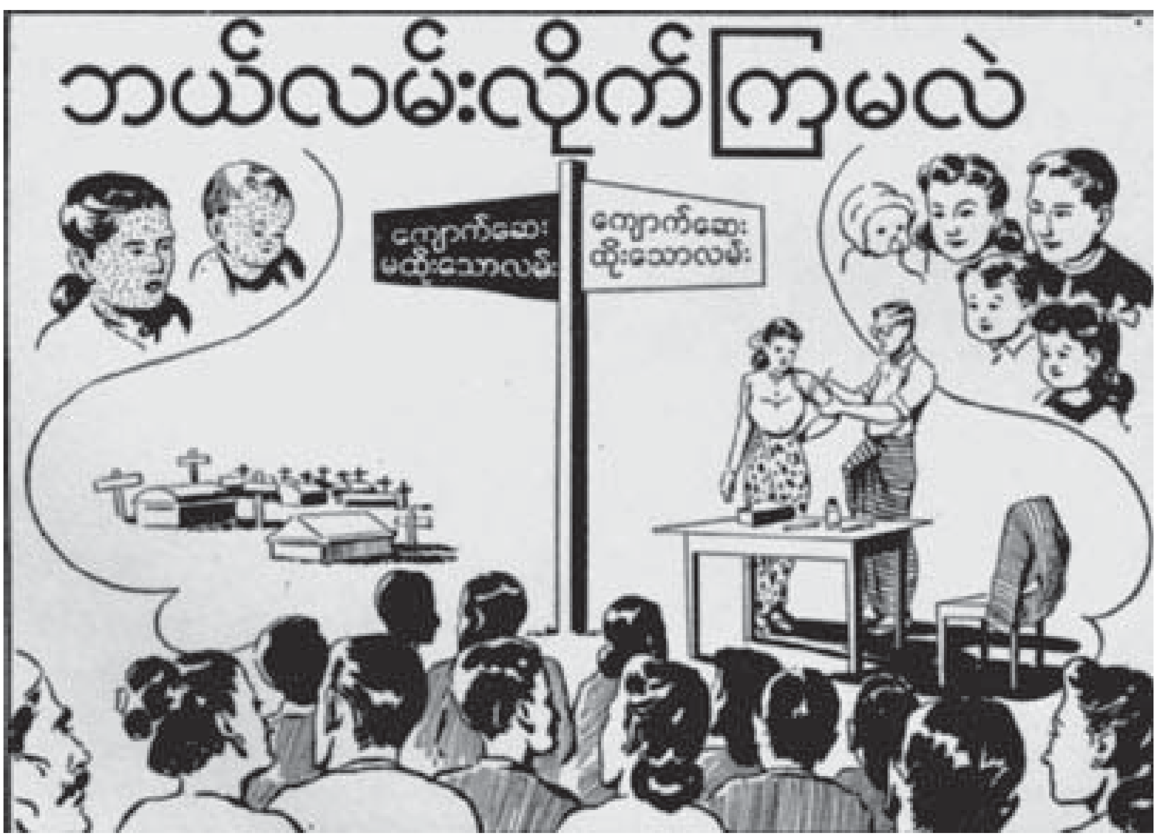

ကျောက်ကြီးရောဂါကိုအချိန်မီကာကွယ်ရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရက ပြည်သူလူထုအား ဤသို့သောနံရံကပ်ကြော်ငြာများဖြင့် သတိပေးလေ့ရှိ၏။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တောတောင်စိမ့်စမ်းတို့တွင် လုပသောအရွက်များဖြင့် ဝေဝေဆာဆာတန်ဆာဆင်ကြသော ကျောက်ခက်ပင်အမျိုးမျိုး

ကျောက်ဆေးထိုးခြင်းသည် ကျောက်ကြီးရောဂါမဖြစ်အောင်ကာကွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရှေးအခါကမြန်မာနိုင်ငံတွင် မြန်မာနည်းဖြင့်ကျောက်ထိုးပေးခဲ့ကြသည်။ ထိုနည်းမှာ ကျောက်ပေါက်သူ၏အနာမှ ပြည်ကိုဖြစ်စေ၊ ကျောက်ဖေးများကို အမှုန့်ကြိတ်၍ဖြစ်စေ၊ ကျောက်မပေါက်သေးသော ကလေးများကို ထိုးပေးခြင်း ဖြစ်၏။ ကံကောင်းလျှင်ကျောက်လုံးအနည်းငယ်သာ ထွက်၍ ရောဂါပျောက်ကင်းသွား၏။ ထိုးသွင်းသော ကျောက်ရည်ကို ချင့်ချိန်တိုင်းတာခြင်း မပြုနိုင်သဖြင့် မကြာခဏ ကျောက်လုံးအထွက်များ၍ သေဆုံးကြရသည်။ ယခုအခါ မြန်မာနည်းထက်ပို၍ စိတ်ချရသောနည်းဖြင့် ကျောက်ထိုးပေးနေပြီဖြစ်ရာ ဤနည်းကိုကုလားကျောက် သို့မဟုတ် နွားကျောက်ထိုး ဟူ၍ ခေါ်ကြသည်။ ဤနည်းဖြင့် ့အသုံးပြုရသော ကျောက်ရည်ကို ကျောက်ကြီးရောဂါဖြစ်သော နွားကလေးတို့မှ ရရှိကြသည်။ (ကျောက်ဆေးထိုးခြင်း–ရှု။)

မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရသည် ကျန်းမာရေးစီမံကိန်းများပြုလုပ်ကာ ကျောက်ကြီးရောဂါ ကာကွယ်ရန်အတွက် ကျောက်ထိုးဆရာသင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်၍လည်းကောင်း၊ ကျောက်ထိုးဌာနများ အပုံ့အနှံ့ထားရှိ၍၎င်း၊ ရောဂါကာကွယ်ရန် အသိဉာဏ်ပေးသည့် စာတမ်းများ ရုပ်ရှင်များ ဝေငှပြသ၍ လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပေသည်။

ကျောက်ခက်ပင်မျိုး။ ။တောတောင် စိမ့်စမ်းဂနိုင်တို့၌ အရွက်အလက် ဝေဝေဆာဆာနှင့် ထူထပ်စွာ ပေါက်လေ့ရှိသော ကျောက်ခက်ပင်တို့သည် ယင်းတို့၏လုပသော အရွက်များဖြင့် ပေါက်ရောက်ရာ အရပ်ဒေသများကို တန်ဆာဆင်ကြငြားသော်လည်း အပွင့်ပွင့်သောအပင်များ မဟုတ်ချေ။

အန္တေးခါတ်၊ ရေ၊ အရိပ်အာဝါသစသည်တို့မှာ ကျောက်ခက်ပင်များ ကောင်းမွန်စွာ တိုးတက်ကြီးထွားမှုအတွက် လိုအပ်ပေသည်။ အချို့သောကျောက် ခက်ပင်မျိုးသည် စိုစွတ်သည့် တောင်ခြေ ချိုင့်ဝှမ်းတို့၌ ပေါက်ရောက်၏။ အချို့မှာ အရိပ်အာဝါသ ကင်းမဲ့သည့်လယ်ကွင်းခေါင်ခေါင်တွင် ပေါက်တတ်၏။ ရေထဲတွင် ပေါက်နိုင်သော ကျောက်ခက်ပင်မျိုးကိုမူ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဖလော်ရီဒါပြည်နယ် တောင်ပိုင်း၌ တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

ကျောက်ခက်ပင်အမျိုးပေါင်း မြောက်မြားစွာရှိသည့်အနက် ကျွန်ုပ်တို့ လေ့လာရန် အတွေ့လွယ်နိုင်ဆုံးသော အပင်မှာ ဥရင်ကောက်ပင် ဖြစ်၏။ ဥရင်ကောက်ပင်သည် စိုစွတ်သော နေရာများ၌ ပေါက်တတ်သည်။

စိမ်းလန်းလုပသောအရွက်များရှိ၍ အမြင့်တစ်တောင်နီးပါးအထိ ကြီးနိုင်သည်။ မြေကြီးမှထွက်ခါစတွင် အညွန့်သည် လိပ်လျက်ရှိ၍နောက်မှ တဖြည်းဖြည်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ပြန့်လာသည်။ ပင်စည်မှာအမှန်အားဖြင့် မြေကြီးအောက်တွင်ကပ်လျက်ရှိ၍ ရိုင်းဇုမ်ဟု ခေါ်သည်။ အရွက်များမှာလည်း ရိုးရိုးအရွက်နှင့် မတူဘဲအလက် ကလေးများနှင့်တူ၏။ အလက်များ ရင့်လာသောအခါ အောက်ဖက်၌အညိုရောင်အစက်များ ပေါ်လာသည်။ မှန်ဘီလူးဖြင့်သေချာစွာကြည့်လျှင် အစက်တစ်ခု၌ ညိုသောအရာဝတ္ထုကလေး အများအပြား ပါဝင်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထိုအရာဝတ္ထုတစ်ခု၌ အလက်နှင့်တွယ်ကပ်ထားသော အတံတစ်ခုရှိသည်။ မျိုးမှုန်များဖြစ်ပေါ်ရာ နေရာဖြစ်သောကြောင့်ရုက္ခဗေဒပါရဂူများက ယင်းတို့ကိုစပိုရန်ဂျီးယား တစ်နည်း 'မျိုးမှုန်အိမ်'ဟု ခေါ်ကြသည်။ မျိုးမှုန်များ မှည့်သောအခါ မျိုးမှုန်အိမ်သည် ပေါက်ကွဲ၍ မျိုးမှုန်များကို ပြင်ပသို့လွင့်စင်သွားစေသည်။ သေးငယ်လှသော ဤမျိုးမှုန်များကိုလေကလည်း သယ်ယူပေးသောကြောင့် ဝေးလံသောဒေသများသို့ ရောက်ရှိပေတော့သည်။ မျိုးမှုန်သည် အပင်သစ်ကို ပေါ်ပေါက်စေမည့် သေးငယ်လှသော အစေ့ကလေးပင် ဖြစ်၏။ အပင်တစ်ပင်၌မျိုးမှုန်သန်းပေါင်း များစွာဖြစ်ထွန်းသော်လည်း အားလုံးမှအပင်ပေါက် လာသည်မဟုတ်၊ အားလုံးမှသာ ပေါက်လာမည်ဆိုပါက မြေတစ်ပြင်လုံး ကျောက်ခက်ပင်တို့နှင့် ပြည့်နှက်ကျပ်တည်း၍ နေပေလိမ့်မည်။များသောအားဖြင့် မသင့်လျော်သော အရပ်ဒေသတို့တွင်ကျရောက်၍ ပျက်စီးကြရ၏။ စိုစွတ်ထိုင်းမှိုင်းအရိပ်အာဝါသကောင်းသောနေရာတွင် ကျရောက်မှသာ တိုးတက် ကြီးထွားနိုင်သည်။

ကျောက်ခက်ပင် ပေါက်လာပုံ

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သင့်လျော်သော ဒေသတွင် မျိုးမှုန်သည် အခြေစိုက် ပေါက်ရောက်သည်။ ရှေးဦးစွာ ညောင်ရွက်ပုံသဏ္ဌာန်ကဲ့သို့ ဖြစ်လာ၍ အမွေးသိမ် များဖြင့် မြေကြီးကို ခိုင်မြဲစွာ တွယ်ကပ်ထား၏။ ယင်းကို ပရိုသဲလပ်ဟု ခေါ်သည်။ ပရိုသဲလပ်၏ အောက်ဖက်တွင် မျိုးစေ့အိမ်ကလေးများ ရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ အလွန်သေးငယ်၍ မှန်ဘီလူးဖြင့် အသေအချာကြည့်မှ မြင်ရသည်။ မျိုးစေ့အိမ် အချို့တွင် ဖိုမျိုးစေ့များရှိ၍ အချို့တွင် မမျိုးစေ့များ ရှိ၏။ အချိန် ရောက်သောအခါ ဖိုမျိုးစေ့တို့သည် မမျိုးစေ့များရှိရာသို့ရွေ့လျား ပူးပေါင်းမှုကြောင့် မျိုးစေ့များ အောင်လာသည်။

အောင်သောမျိုးစေ့မှ မကြာမီ အပင်သစ် ထွက်လာတော့သည်။ များသောအားဖြင့် ပရိုသဲလပ်တစ်ခုမှ တစ်ပင်သာ ပေါက်တတ်၏။ အပင်သစ်သည် အစာရမှု အတွက် ပရိုသဲလပ်အပေါ်၌ မှီခိုရ၏။ တစ်စတစ်စနှင့် အပင်ကြီးလာ၍ ယင်းမှ အမြစ်သည် မြေဆီလွှာသို့ သက်ဆင်းပြီးသော် အရွက်ကလေး တစ်ခုသည် အလင်း ကျရာဖက်သို့ ထိုးထွက်လာသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ပရိုသဲလပ် အပေါ်၌ မမှီခိုတော့ဘဲ မိမိအစာကို မိမိဖာသာ ရယူနိုင် တော့သည်။ ပရိုသဲလပ်သည် ညှိုးနွမ်း၍ သေလေတော့၏။ အပင်လည်း ဆက်လက် ကြီးထွားလာပြီးလျှင် မျိုးပွားခြင်းကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သည်။

များစွာသောကျောက်ခက်ပင်တို့မှာ မြေငုပ်ပင်စည်ရှိ၍ မျိုးမှုန်တို့သည် လှပသောအလက်များအောက်ဖက်၌ ဖြစ်ပေါ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မျိုးမှုန်အိမ်များကို အလက်ကြောများပေါ်တွင် တွေ့နိုင်၍ တစ်ခါတစ်ရံ အလက်စောင်းများပေါ်တွင် တွေ့ရ၏။

ရှဉ့်မတက်၊ အဖိုးကြီးမုတ်ဆိတ် စသည်တို့မှာလည်း ကျောက်ခက်ပင်များပင် ဖြစ်၏။ သို့သော် မြေပေါ်တွင် ပေါက်လေ့မရှိဘဲ သစ်ပင်များပေါ်တွင်သာ ပေါက်လေ့ရှိသည်။ သမပိုင်းတို့၌ကျောက်ခက်ပင်မျိုးပေါင်းမြောက်မြားစွာကို တွေ့နိုင်သော်လည်း တကယ့်ကျောက်ခက်ပင်အစစ်ကိုမူ အပူပိုင်းဒေသများ၌သာ တွေ့မြင်နိုင်သည်။ စိုစွတ်ထိုင်းမှိုင်းသော ထိုဒေသများ၌တန်ဆာဆင်မှုကို ဖန်တီးပေးသကဲ့သို့ရှိ၏။ သစ်ပင်တမျှကြီးမားသော ကျောက်ခက်ပင်များလည်း ရှိကြ၏။ ယင်းတို့၏ပင်စည်သည် ကြီးမား၍ မွေးညှပ်များဖြင့် ဖုံးလွှမ်းနေသည်။ အဖျားမှ ကြီးမားသောအလက်များ ထိုးထွက်နေ၏။ အကိုင်းဟူ၍ မရှိပေ။ အလက်သည် ၁၅ ပေ၊ ပေ ၂၀ ခန့်မျှရှည်၍ ရွက်မြွှာများသဖွယ်ဘေး၌ ပြတ်လျက်ရှိ၏။ အပူပိုင်းတောများတွင် အလှဆုံးအပင် များပင်တည်း။

ကျောက်ခက်ပင်သည် တန်ဆာဆင်မှုအတွက် သက်သက်လောက်သာဖြစ်သည်။ အပွင့်ပွင့်သော အပင်များလောက်အသုံးမကျပေ။ ဥရင်ကောက်ပင်ကို တို့စရာအဖြစ် မြန်မာနိုင်ငံတွင်စားသုံးကြသည်။ ကျောက်ခက်ဖိုပင်ကို တုတ်ကောင်ကျဆေးအဖြစ် အသုံးပြုကြသည်။ ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်း၌ ကျောက်ခက်ပင်များမှ မြွေဆေး၊ ဝမ်းနာပျောက်ဆေးစသည်တို့ကို ဖော်စပ်ကြသော်လည်း တကယ်စွမ်းသောဆေးများကား မဟုတ်ကြပေ။

ကျောက်ခက်ပင်မှ ခြည်မျှင်ကို တောင်း၊ ဦးထုပ်၊ အဝတ်အထည်ရက်လုပ်ရာတွင် အသုံးပြု၏။ ဖိလစ် ပိုင်ကျွန်း၌ စီးကရက်ဗူးများပင် လုပ်ကြသည်။ ကျောက်ခက်ပင်တစ်မျိုး၏ လျှော်သည် ကြိုးကျစ်ရာတွင်အလွန်အသုံးကျ၏။ ရေငန်နှင့်ထိသော်လည်း မဆွေးမမြည့်သောကြောင့် အလွန် အဖိုးတန်သည်။

အမှန်အားဖြင့်ကား ကျောက်ခက်ပင်များကို အိမ်များတွင် အလှအပတန်ဆာဆင်ရန်အတွက်သာ စိုက်ကြပေသည်။ (မျိုးစေ့မျိုးမှုန်–လည်းရှု။)

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဂူနေ ရှေးလူများ အမဲလိုက်ရန် ဟန်ပြင်နေကြပုံ

ကျောက်ခတ်သုံးကျောက်လက်နက်တို့မှာ ယခုခေတ်အမြင်နှင့်ကြည့်လျှင် ရယ်ဖွယ်ရာဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် အဆောက်အအုံဖြင့် မနေတတ်ကြသေးသော ဂူနေရှေးလူများအဖို့ ထိုကျောက်လက်နက်များသည် အသက်မွေးမှုကို များစွာထောက်ပံ့ခဲ့ပေသည်။

ကျောက်ခေတ် ။ ။ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်း သိန်းသောင်းများစွာက ဤကမ္ဘာတွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသော ရှေးလူများသည် ကြေးနီ၊ သံ အစရှိသည့် သတ္တုများကို အသုံးမပြုတတ်ကြသေးချေ။ ကျောက်ဖြင့်ပြုလုပ်သော လက်နက်များနှင့်သာ ခုတ်ထစ်ဖြတ်တောက်ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုကျောက်ဖြင့် ပြုလုပ်သော လက်နက်များသုံးခဲ့သည့် အချိန်ကာလကို သမိုင်းဆရာများက ကျောက်ခေတ်ဟု ခေါ်ကြသည်။

ကျောက်ခေတ်သည် နှစ်ပေါင်းမည်မျှကြာအောင် ထွန်းကားခဲ့သည်ကို အတိအကျ မခန့်မှန်းနိုင်ချေ။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာသည် ဟူ၍ သာမန်အားဖြင့် ပြောဆိုနိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ကျောက်ခေတ်သည် ဥရောပ တိုက်တွင်သာမဟုတ်၊ အာရှတိုက်နှင့် အာဖရိကတိုက်များ တွင်လည်း ပေါ်ပေါက် ထွန်းကားခဲ့သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့သိရ၏။ အရပ်ရပ်တွင်ကျောက် ခေတ်ထွန်းကားခဲ့သော်လည်း တစ်နိုင်ငံ၏ ကျောက်ခေတ်နှင့်တစ်နိုင်ငံ၏ ကျောက်ခေတ်သည် တစ်ပြိုင်တည်း မထွန်းကားခဲ့ချေ။ ပမာအားဖြင့် ဥရောပတိုက်တွင် ကျောက်ခေတ်ကုန်ဆုံး သွားသောအခါ အာရှတိုက်နှင့် အာဖရိကတိုက်တို့တွင် ကျောက်ခေတ်ထွန်းကားစဖြစ်ပေမည်။ သို့ဖြစ်၍ အချို့ဒေသ၌ ကျောက်ခေတ် ကုန်ဆုံးခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း သိန်းသောင်း ကြာမြင့်လှပြီ ဖြစ်သော်လည်း အချို့ဒေသများတွင် မကြာသေးမီကမှ ကျောက်ခေတ် ကုန်ဆုံးခဲ့သည်ဟု သိရ၏။

ရှေးခေတ် ကမ္ဘာ့သမိုင်းကို စူးစမ်းလေ့လာသူ သိပ္ပံပညာရှိကြီးများက ကျောက်ခေတ်ကို ကျောက်ခေတ်ဟောင်းနှင့် ကျောက်ခေတ်သစ်ဟူ၍ ကျောက်ခေတ်နှစ်ခေတ် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ကာ မှည့်ခေါ် ရှင်းလင်းထားလေသည်။

လူများသည်ပထမတွင် ကျောက်တုံး ကျောက်ခဲကလေးများဖြင့် ငှက်များ၊ တိရစ္ဆာန်အငယ်စားများကို ပစ်ခတ်ရာမှ ခပ်ကြီးကြီးကျောက်တုံးများကိုမူ အခွံမာသီးများ ထုရိုက် ခွဲတတ်လာသည်ဟု တွေးဆရပေမည်။ ထို့နောက် သွားလာရာ၌ ချွန်ထက်သော ကျောက်စောင်းကျောက်ပွဲကလေးများနှင့် အမှတ်မထင် တိုက်မိ၍ ရှရာမှ ဓါးသဖွယ်အသုံးပြုရန် သိလာဟန်တူသည်။ ဤနည်းမျိုးဖြင့် ကျောက်တုံးကျောက်ခဲကို လက်နက်သဖွယ် သုံးတတ်လာပေမည်။

ဤသို့ဖြင့် နှစ်ပေါင်းထောင်သောင်းများစွာ ကြာသောအခါ လူများသည် လက်ရှိ ကျောက်လက် နက်များကို နဂိုပုံပန်းမှ၊ ကျောက်ကိုထုရိုက်ခြင်းအားဖြင့် လွှာ၍ လိုသလို ပြုပြင်ပြီး သုံးတတ်လာ ပေမည်။ ထိုသို့ ပြုပြင်ထားသော ကျောက်လက်နက်များကို အသုံးပြုလာကြသည့်ခေတ်ကို ကျောက်ခေတ်ဟောင်းဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြ၏။

ဤသို့ ကျောက်တုံး ကျောက်ခဲကို၊ အလွှာအလွှာ ကွာကျအောင် ထုရိုက်၍၊ ဓား၊ လှံ၊ ပုဆိန်သွားနှင့် မြှားသွားများ အဖြစ် အကြမ်းစား အသုံးပြုခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း တစ်သိန်း ငါးသောင်းမျှ ကြာကောင်းကြာခဲ့ပေမည်။ ဤကာလ အတွင်းတွင် ကျောက်လက်နက်တို့သည် ရှေးကထက် များစွာပိုမို၍ ချောမွတ်သေသပ်လာပြီးလျှင် ကျောက်လက်နက်သစ်များထွင်ကာ၊ တိရစ္ဆာန်အရိုးများ၊ ချိုများကိုဖြတ်တောက် ထွင်းဖောက်နိုင်သောအဆင့်သို့ ရောက်လာကြသည်။ ဤမှ တစ်ဆင့်တက်၍ အရိုးများ၊ ချိုများကို ကျောက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လက်နက်များနှင့်အတူ အသုံးပြုလာကြစဉ် ငါးမျှားချိတ် အကြမ်းစား၊ အမြီးတပ်ထားသော မြားတံများ လုပ်တတ်လာလေသည်။ (ယဉ်ကျေးခြင်း−ရှု။) သို့ရာတွင် လူများသည် နေထိုင်ရန် အဆောက်အအုံများကို မဆောက်လုပ် တတ်ကြသေးဘဲ ကျောက်ဂူများထဲတွင်သာ နေထိုင်ကြ၏။ သို့ဖြစ်ရာ ထိုလူများကို ဂူနေရှေးလူများဟု ခေါ်၍ ထိုခေတ်ကို ဂူနေခေတ်ဟု ခေါ်ကြသည်။ (ဂူနေရှေးလူများ−ရှု။)

ဂူနေခေတ် ကုန်ဆုံး၍ ကျောက်ခေတ်သစ်သို့ ကူးပြောင်းလာသောအခါ၊ ကျောက်လက်နက်များသည် ရှေးကထက် အဆများစွာ သေသပ်ကောင်းမွန်လာ၍ အသုံးပြုရာတွင် ယခုခေတ် သံလက်နက်နီးပါးမျှ ခရီး ရောက်လေသည်။ လူများသည် ကျောက်လက်နက်များကို ကျွမ်းကျင်စွာ အသုံးပြုတတ်လာကြသဖြင့် သားရဲတိရစ္ဆာန်များကို ရှေးကကဲ့သို့မကြောက်ကြတော့ချေ။ ဆင်များကိုပင် လှံများဖြင့် ဝိုင်းဝန်းသတ်ဖြတ်ပြီးလျှင် စားသောက်ကြ၏။ ထိုလူများအနက် ဉာဏ်ကောင်းသော သူများသည် မြေတွင်းကြီးများ တူးပြီးလျှင် ကျားများကို ထောင်ကြ၏။ အချို့လည်း မြစ်နားချောင်းနားသို့သွားပြီး ငါးများကို မှိန်းနှင့်ထိုး၍ဖြစ်စေ၊ ငါးမျှားချိတ်နှင့် မျှား၍ဖြစ်စေ၊ ဖမ်းယူကြ၏။

ဤသို့ဖြင့် ကျောက်ခေတ်က လူများသည် မုဆိုးများ တံငါများအဖြစ် အသက်မွေးကြ၏။ ရံဖန်ရံခါ အစားအစာကိုလောက်ငစွာ ဂူတွင်း၌သိုမှီးထား၍ အားလပ်သောအခါ မိမိတို့ နေထိုင်သော ဂူများ၏နံရံလွတ် များပေါ်တွင် မိမိတို့လိုက်လံပစ်ခတ် သတ်ဖြတ်ကြသောဆင်များ၊ ပြောင်များ၏ ပုံတို့ကို ရေးဆွဲကြသည်။ အချို့လည်း ဆေးရောင်စုံ အရုပ်များကိုပင် ရေးဆွဲခဲ့ကြ၏။ ဤသည်ကို ထောက်၍ ပန်းချီဆေးရေးခြင်းအတတ်သည် ကျောက်ခေတ်ကစ၍ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြောင်းကို သိနိုင်ပေသည်။

ဗြိတိသျှကျွန်းစု၊ အာဖရိကတိုက်မြောက်ပိုင်း၊ တောင်အမေရိကတိုက်၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဟိန္ဒူမြစ်ဝှမ်းနှင့် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာအတွင်းရှိ ကျွန်းများတွင် ကျောက်ခေတ်ကလူများ အသုံးပြုခဲ့သော လက်နက်များ ပစ္စည်းများ၊ အဆောက်အအုံများကို ယခုထက်တိုင် တွေ့နိုင်ပေသေးသည်။ (ကျောက်တုရိုင်−ရှု)

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ကျောက်ခေတ်က အသုံးပြုခဲ့သော ကျောက်လက်နက်များ၊ ကျောက်ပစ္စည်းများကို တွေ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် ရေနံချောင်း၊ မကွေး၊ သရက်၊ မြင်းခြံစသောခရိုင်များတွင်တွေ့ရ၏။ ထိုလက်နက်နှင့် ပစ္စည်းများထဲတွင် ကျောက်ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသောတူးရွင်း၊ ပုဆိန်၊ ပဲခွပ်၊ စူး၊ ဆောက်၊ သပ်၊ ထယ်သွားနှင့်

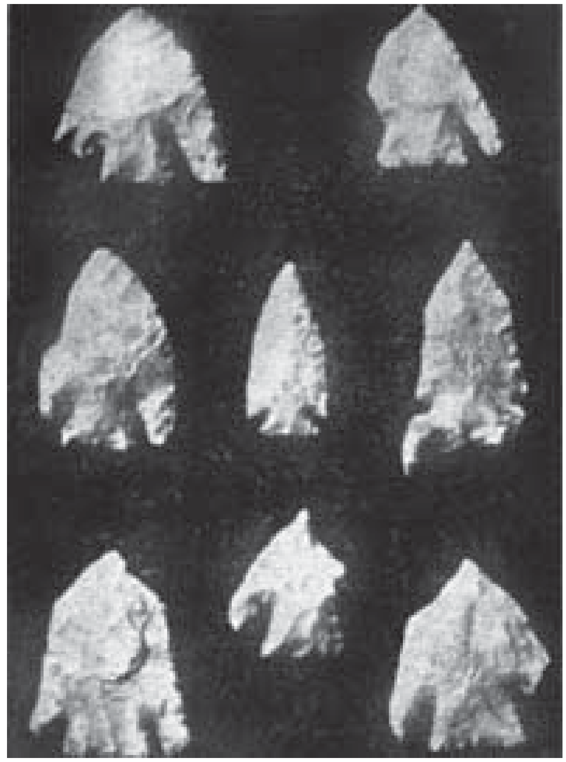

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အိုကလဟိုးမားပြည်နယ်မှ တူးဖော်တွေ့ရှိသော ကျောက်ခေတ်သုံး လှံသွားနှင့်မြားသွားများပုံ

ကျောက်ဘီးများ ပါဝင်သည်။ ကျောက်လက်နက်များမှာ ယခုခေတ်သုံး သံလက်နက်များနှင့် ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ချင်း များစွာတူလှသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကျောက်ခေတ်သုံး အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း မြောက်မြားစွာ မတွေ့ရှိရသေးသည်မှာ ယခုတိုင်အောင် နှံ့နှံ့စပ်စပ် တူးဖော်ရှာဖွေခြင်း မပြုရသေး၍ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်မှ တွေ့ရှိရသော ကျောက်လက်နက်နှင့် ကျောက်ခေတ် လူသုံးပစ္စည်းများကို ကာလကတ္တားပြတိုက်နှင့် လန်ဒန်မြို့ ဗြိတိသျှပြတိုက်တွင် တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

ကျောက်ခတ်သံငှက် ။ ။(ငှက်ကျား−ရှု။)

ကျောက်ချဉ်။ ။ကျောက်ချဉ်သည် အရောင်းကင်း ၍ရှစ်မြှောင့် ခရစ္စတယ်ကလေးများအဖြစ် ဖွဲ့စည်းနေသော အခဲဖြစ်သည်။ ထိုအခဲတွင် ရေ ၄၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့် ပါဝင်၏။ အလျူမီနီယမ် ဆာလဖိတ် (ဓါတ်ဆား) နှင့် ပိုတက်ဆီယမ်ဆာလဖိတ် (ဓါတ်ဆား)သို့မဟုတ် အမိုးနီးယားဆီယမ်ဆာလဖိတ် (ဓါတ်ဆား)နှစ်မျိုးကို အညီအမျှ ရောစပ်ကာအရည်ဖျော်၍ လုပ်လျှင် ရှစ်မြှောင့်ခရစ္စတယ် ကျောက်ချဉ်ခဲကလေးများ ဖြစ်လာသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျောက်ချဉ်ကို သယံဇာတအဖြစ်ဖြင့် တူးဖော်ရရှိနိုင်သည်။ သို့သော် ကျောက်မီးသွေးမှ ဓါတ်ငွေ့ကို ထုတ်ယူရာတွင် ကျောက်ချဉ်ကို ဘေးထွက်ပစ္စည်း အနေဖြင့် အမြောက်အမြားရရှိနိုင်သည်။ ရှေးခေတ်အခါကလူများသည် ကျောက်ချဉ်ပါသော ကျောက်တုံးကို မီးဖုတ်၍ ကျောက်ချဉ်ကို ထုတ်ယူကြသည်။ အလယ်ခေတ်လောက်က ဥရောပနိုင်ငံများ၌ အသုံးပြုသော ကျောက်ချဉ်ကို ဥရောပအရှေ့ဖက်ရှိ မွတ်စလင်နိုင်ငံများမှ ရရှိ သည်။ ၁၅ ရာစုနှစ်သို့ ရောက်သော အခါမှ ကျောက်ချဉ် တွင်းများကို အီတလီနိုင်ငံ တောင်ပိုင်းတွင် တွေ့ရှိကြလေသည်။

ကျောက်ချဉ်၏ထူးခြားသော အချက်တစ်ရပ်မှာ ကျုံ့စေချုပ်စေတတ်သော သတ္တိဖြစ်၏၊ ဥဒါဟရဏ် ကျောက်ချဉ်တစ်ခဲကို နှုတ်ခမ်းတွင် ပွတ်တိုက်ကြည့်လျှင် နှုတ်ခမ်းသည် ကျုံ့ယုံ့ တင်းမာသွားသည်ကို တွေ့ရမည်။ ကျောက်ချဉ်ကို ဆေးဝါးအဖြစ်ဖြင့် အမျိုးမျိုးအသုံးပြုနိုင်ရာ သွေးတိတ်အောင်ပြုခြင်း၊ အနာစိမ်းများ ကုသခြင်းတို့အတွက် ကောင်း၏။ ထို့ပြင် အထည်အလိပ်များ ဆေးဆိုးရာတွင်လည်း ဆေးရောင်ကို ချုပ်ရန်အတွက် အသုံးဝင်သည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့ ချုပ်ဆေး အဖြစ်ဖြင့်အသုံးပြုသော

ဖူးပွင့်စုံဝေဆာ၍ ပဏ္ဏာတင့်နေသော ကျောက်ခွဲပင်

ကျောက်ချဉ်၌ သံဓါတ်မပါအောင် သတိပြုရသည်။ သားရေနယ်ရာ၌လည်းကောင်း၊ စက္ကူလုပ်ငန်းတွင် စက္ကူကိုမင် အစုတ်နည်းအောင် ပြုလုပ်ရာ၌လည်းကောင်း၊ နောက်ကျိသောရေကို ကြည်လင်အောင်ပြုလုပ်ရာ၌လည်းကောင်း၊ ကျောက်ချဉ်ကိုအသုံးပြုကြ၏။ ရေကိုကြည်လင်စေရန် ရေတိုင်ကီများတွင် တစ်ခါတစ်ရံ ကျောက်ချဉ်သက်သက်ကိုဖြစ်စေ၊ ထုံးဖြင့်ရော၍ဖြစ်စေ အသုံးပြုတတ်ကြသည်။ ကျောက်ချဉ်သည် ဆေးဝါးဖက်တွင် အသုံးဝင်သော်လည်း တန်ရုံထက် လွန်၍ စားသုံးမိလျှင် ဥပဒ်ပေးတတ်သည်။ ကျောက်ချဉ်ကို မီးဖုတ်ကြည့်လျှင် ရေသည် အငွေ့ဖြစ်သွား၍ အမှုန့်သာ ကျန်သည်။

ကျောက်ချဉ်ပန်းပင် ။ ။(ကြွေပန်းပင်–ရှု။)

ကျောက်ခွဲပင်။ ။ကျောက်ခွဲပင်သည် ' ဆက်စီဖရာဂေးစီး 'မျိုးရင်းတွင် ပါဝင်သည်။ ဆက်စီဖရိတ်မှာ လက်တင်ဘာသာစကားဖြစ်၍ ကျောက်ခွဲပင်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ အမည်နှင့်လိုက်အောင် ထိုအပင်များသည် ကျောက်မြေကျောက်ခဲများရှိသော နေရာများတွင်သာ ပေါက်ရောက်လေ့ရှိပြီး အမြစ်များသည် မြေကြီးမှ ရေနှင့် ဓါတ်သတ္တုများ ရရှိရေးအတွက် ကျောက်မြေများ ကိုခွဲဖောက်ကာ စွဲမြဲစွာ ပေါက်ရောက်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်ခွဲပင်များသည် အပင်လောကတွင် အတော်အတန် ထင်ရှားသည်။ ယင်းတို့ကို စိုက်ပျိုးရန် လွယ်ကူသည်။ အချို့ကျောက်ခွဲပန်းမျိုးမှာ အလွန်လှပသောကြောင့် ဥယျာဉ်ခြံမြေများတွင် စိုက်ပျိုးကြ၏။

ကျောက်ခွဲပင်များ ပေါက်ရောက်ပုံမှာ ထူးဆန်းသည်။ အချို့မှာတောင်များပေါ်တွင် ရေညှိကမ္ဗလာ ခင်းသကဲ့သို့ စိုစိုပြည်ပြည် စု၍ပေါက်ကြသည်။ အချို့မှာတစ်ပင်စီ ခပ်ခွာခွာပေါက်သည်။ ရွက်လွှာကလေးများမှာ မွဲပြာရောင်ရှိ၍ နုးညံ့သည်။ အပွင့်ကလေးများမှာ အဖြူ၊ အနီ၊ ပန်းရောင်နှင့် မရမ်းစေ့ရောင် စသည်ဖြင့် အရောင်ကွဲ အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ပွင့်ရာတွင် အုံလိုက်စု၍ ပွင့်ညှာခိုင်အဖျားတွင် ပွင့်ကြသည်။ အလွန်လှပသောတောင်ကျောက်ခွဲပန်းရိုင်းတစ်မျိုး၏ အဝါရောင် အပွင့်ကလေးများတွင် အနီစက် ကလေးများ ပါရှိသည်။ အချို့အမျိုးမှာ အပွင့်သီးခြား မပွင့်ကြဘဲ ပင်စည်ဘေးရှိ ဖူးထွက်သော သစ်ဖုလုံးကလေးများမှ ထွက်၍ပွင့်ကြသည်။

ကျောက်ဂွမ်း။ ။ခရစ္စတယ် ပုံရှိ၍ အမျှင်များပါရှိသော ကျောက်မျိုးကိုကျောက်ဂွမ်းဟု ခေါ်သည်။ ဤကျောက်မျိုးမှ ကျောက်သားများကို ဖယ်ရှား၍အမျှင်များကို ထုတ်ယူပြီးလျှင် သိုးမွေးကဲ့သို့ ရက်ယူနိုင်သည်။ ကျောက်ဂွမ်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တွင် မီးခံနိုင်သော သတ္တိရှိခြင်းကြောင့် မီးကာပစ္စည်းများ ပြုလုပ်ရာ၌ဖြစ်စေ၊ မီးခံပစ္စည်းများ ပြုလုပ်ရာ၌ဖြစ်စေ၊ အသုံးပြုသည်။ သိပ္ပံဝေါဟာရအလိုအားဖြင့် ကျောက်ဂွမ်းကို အက်စဗက်စတော့ဟုခေါ်သည်။ ဤစကားမှာ ဂရိဝေါဟာရဖြစ်၍ 'မီးမငြိနိုင်'ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ကျောက်ဂွမ်းတွင် မီးခံခြင်းနှင့် သိုးမွေးကဲ့သို့ ရက်ယူနိုင်ခြင်း ဂုဏ်တို့ရှိကြောင်းကို အလွန်ရှေးကျသော ခေတ်ကပင် လူတို့ သိရှိခဲ့ကြသည်။ ရှားလမိန်း ဘုရင်ထံ၌ ကျောက်ဂွမ်းဖြင့် ရက်လုပ်ထားသည့် စားပွဲခင်းရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထိုစားပွဲခင်းကို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင် လုပ်လိုတိုင်း မီးမြှိုက်ပေးရသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပြောစမှတ်ရှိခဲ့ လေသည်။

ကျောက်ဂွမ်းမှ အမျှင်များကို အထည်ကဲ့သို့ရက်လုပ်ခဲ့သော ပဌမဆုံးနိုင်ငံကား ဣတလီနိုင်ငံဖြစ်သည်။ ကျောက်ဂွမ်းမှ အထည်များ မပြုလုပ်မီ ပထမဆုံး ကျောက်ကို ကြိတ်စက် များတွင် ထည့်၍ ကြိတ်ပြီးလျှင် အမျှင်များကို ထုတ်ယူသည်။ အမျှင်ကောင်းကောင်း ရအောင် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ပြုပြင်ပေးရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ခြည်မျှင်များဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ကြေးနီ သို့မဟုတ် ကြေးဝါ နန်းကြိုးများဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ပူး၍ အမျှင်များဖြစ်အောင် ကျစ်ယူသည်။ ထိုအမျှင်များမှတစ်ဖန် အထည်များ ရက်ယူကြသည်။ ကျောက်ဂွမ်းထည်ကို အသုံးလိုက်၍ အမျိုးမျိုး ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် တစ်နှစ် တစ်နှစ်လျှင် အသုံးပြုလျက်ရှိသော ကျောက်ဂွမ်းတန်ချိန် ၃၅၈၀၀၀ အနက် ၇၈ ရာခိုင်နှုန်းကို ကနေဒါတစ်နိုင်ငံတည်းမှပင် အများအပြား ရရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်ဂွမ်းသည် ကနေဒါနိုင်ငံ၏ ဝင်ငွေကောင်းလှသော ထွက်ကုန်တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။ ကျောက်ဂွမ်းအသင့်အတင့် ထွက်ကြသော အခြားနိုင်ငံများမှာ ရိုးဒီရှားယား၊ ရုရှ၊ တောင်အာဖရိက ပြည်ထောင်စု၊ အီတလီနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့ဖြစ်ကြသည်။

ရေနွေးငွေ့ပိုက်များတွင်သုံးရန် အပူကာပစ္စည်းများကို ရက်ဖိုက်(ခဲနက်) အမဲဆီတို့ဖြင့် ကျောက်ဂွမ်းကို ရောစပ်စီမံ ယူကြသည်။ ဇာတ်ရုံတွင် အသုံးပြုသည့် မီးခံ ကန့်လန့်ကာများမှာ ကျောက်ဂွမ်းပြားများဖြစ်သည်။ ဤမီးခံကျောက်ဂွမ်းပြားများသည် အပြင်အပမှ အနှောင့်အယှက်ပေးမည့် မလိုလားအပ်သော အသံများကို အသင့်အတင့် သက်သာရာ ရစေရန် တားဆီးထားနိုင်သည့်ပြင် ရာသီဥတုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော စိုထိုင်းမှုကို လည်း ကာကွယ်ပေးနိုင်ကြောင်း စမ်းသပ်သုံးစွဲသဖြင့် သိရသည်။

ကျောက်ဂွမ်းသတ္တိ
ကျောက်ဂွမ်းဝတ်စုံဝတ်၍ မီးသတ်ရန်အသင့်ရှိကြသော မီးသတ်ရဲဘော်များ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

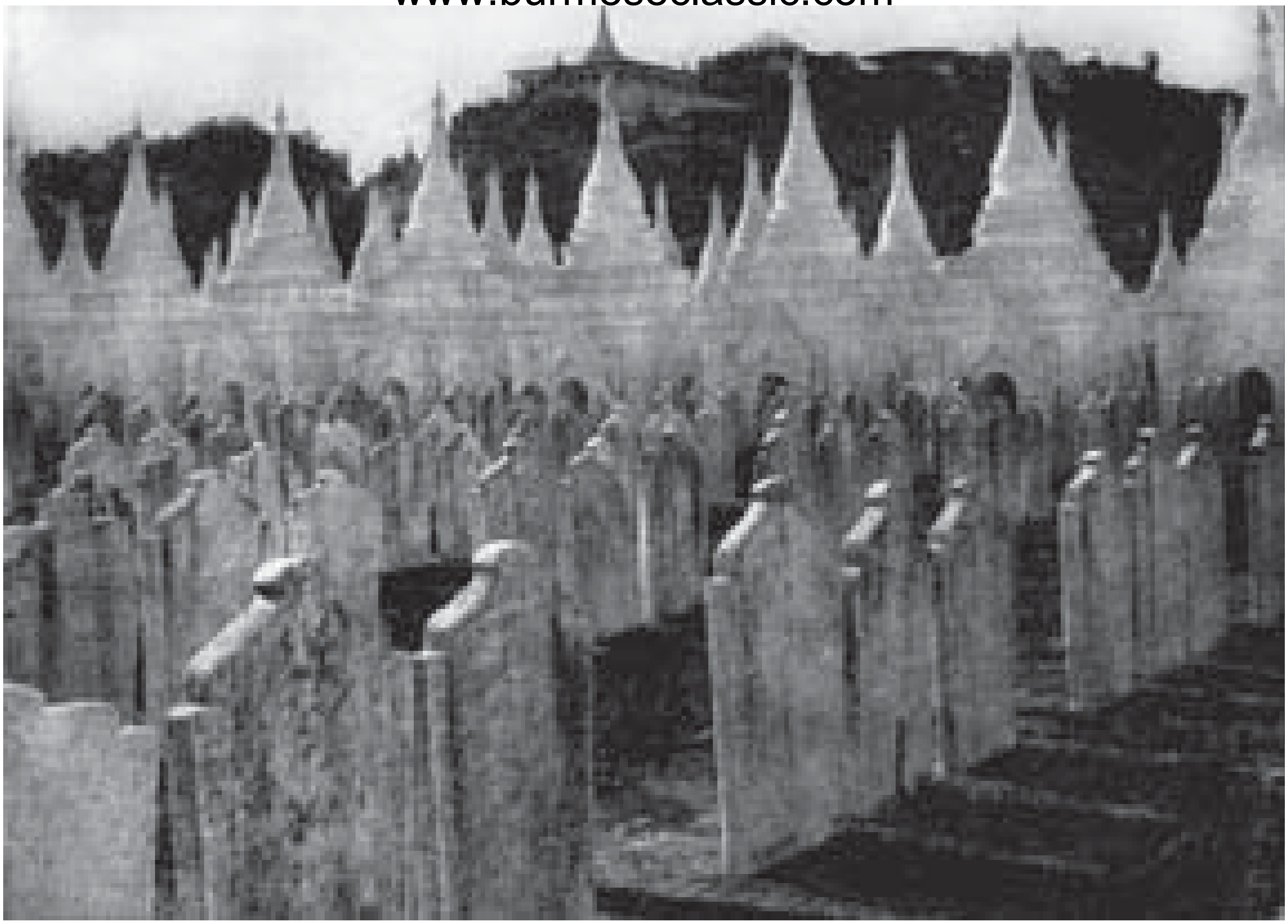

ပဥ္စသံဂါယနာသမိုင်းဝင် ပိဋကတ်ကျောက်စာတော်များ

သာသနာဒါယကာ၊ ရတနာပုံမြို့တည်နန်းတည် မင်းတုန်းဘုရင်မင်းတရားကြီးသည် မန္တလေးမြို့ကုသိုလ်တော်ဘုရားတွင် အမြော်အမြင်ကြီးစွာဖြင့် ဤသို့ကျောက်စာတော်များ စိုက်ထူလှူဒါန်းခဲ့သည်။

ကျောက်စာ ။ ။ရေးလူများသည် အကြောင်းအရာတစ်ခုခုက ပျောက်ပျက်မသွားရအောင် မှတ်သားထားလိုလျှင် ကျောက်တိုင်ကျောက်တုံးများတွင် ရေးထိုး၍ ထားတတ်ကြသည်။ ထိုသို့ရေးမှတ်ထားခြင်းမျိုးကို ကမ္ပည်းကျောက်စာရေးထိုးသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကျောက်ထက်အက္ခရာတင်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ကြသည်။ ကျောက်စာများကို လေ့လာခြင်းဖြင့် ကျောက်စာရေးထိုးသောခေတ်က ယုံကြည်မှုအယူဝါဒများ၊ ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာများနှင့် လူမှုဆက်ဆံရေးများကို မှန်းဆအကဲခတ်နိုင်ရကား ကျောက်စာများသည် နိုင်ငံသမိုင်းကို များစွာ အထောက်အကူပေးနိုင်လေသည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ကျောက်စာရေးထိုးခြင်းဓလေ့ ပေါ်ပေါက်သည်မှာဘီစီ ၃၆၀၀ ခန့်ကပင် ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ရှေးဦးစွာ ကျောက်စာရေးထိုးသော လူမျိုးမှာ အီဂျစ်လူမျိုး ဖြစ်သည်။ အီဂျစ် ပြည်သားများသည် ဟိုင်ယာရိုဂလစ်ခေါ် ရုပ်ပုံ စာအမှတ်အသားဖြင့် ဘုရင်သင်္ချိုင်းများ၊ အထိမ်းအမှတ် အဆောက်အုံများတွင် ရေးထိုးထားခဲ့ကြသည်။ ထိုနောက် နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ ခန့် ကြာသောအခါ ဗက်ဗီလုံးနိုင်ငံနှင့် အခြားမြေထဲ ပင်လယ်ဒေသများတွင် စာရေးစာဖတ်ပညာများ တတ်မြောက်တိုးတက်လာခဲ့ရာ ထိုအရပ်ဒေသများတွင်လည်း ကျောက်စာရေးထိုးသောဓလေ့များ ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ အီဂျစ်နိုင်ငံ၊ စပိန်နိုင်ငံနှင့် မြေထဲပင်လယ် အရှေ့ပိုင်းနိုင်ငံများတွင် တွေ့ရှိရသော ရုပ်ပုံစာအမှတ်အသား အမျိုးပေါင်း ၃၀၀ ကျော်တို့မှာ တစ်နိုင်ငံနှင့်တစ်နိုင်ငံ များစွာတူညီလေသည်။

အီဂျစ်နိုင်ငံ၌ ဘီစီ ၃၄၀၀ မှ ၂၇၀၀ အထိနှစ်အမည်များကို ရေးမှတ်ထားခဲ့သော ကျောက်တုံးတစ်ခုကို တွေ့ရှိသဖြင့် ယခုအခါ စစ္စလီကျွန်း ပါလာမိုပြတိုက်တွင် ထားရှိသည်။ ထိုကျောက်တုံးကို ပါလာမိုကျောက်စာဟု ခေါ်တွင်လျက်ရှိသည်။

ထိုမှတပါး ဗက်ဗီလုံးနိုင်ငံတွင် ဘီစီ ၂၀၀၀ ကျော်က စိုက်ထူခဲ့သော ဟမ္မူရာဗီဘုရင်၏ ဥပဒေစုကျောက်စာတိုင်ကြီးသည်လည်းကောင်း၊ အဆီးရီးယားနိုင်ငံတွင် ဘီစီ ၇၀၀ ခန့်က ဆင်နာကရစ်ဘုရင် စိုက်ထူခဲ့သောကျောက်စာတိုင်သည်၎င်း၊ ဘီစီ ၂၀၀ ခန့်က အီဂျစ်နိုင်ငံတွင် စိုက်ထူခဲ့သော ရိုဇက်တာကျောက်စာတိုင်သည်လည်းကောင်း ထင်ရှားသော

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျောက်စာဟောင်းများ ဖြစ်သည်။ ရိုဇက်တာ ကျောက်စာတိုင်မှာ ဟိုင်ယာရိုဂ လစ်ဖစ်ခေါ် ရုပ်ပုံစာရေးနည်း၊ ဒီမိုတစ်ရေးနည်း၊ ဂရိရေးနည်းဟူ၍ ၃ မျိုးရေးထိုးထားလေသည်။ ပြင်သစ်လူမျိုး ရှမ်ပိုလီယန်ဆိုသူသည် ထိုကျောက်စာတွင် ပါရှိသော ရှေးအီဂျစ်စကားကို အနက်ဖော်ရာတွင်အနှစ် ၂၀ တိုင်တိုင်ကြာမှ အောင်မြင်လေသည်။ ထိုကျောက်စာကို ယခုအခါ ဗြိတိသျှပြတိုက်တွင် တွေ့မြင်နိုင်သည်။

အမေရိကတွင်လည်း ရှေးဟောင်း ကျောက်စာများကို တွေ့ရှိရသည်။ မြောက်အမေရိကတိုက် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံတောင်ပိုင်းတွင်နေထိုင်ခဲ့ကြသော 'မာယာ'ခေါ် လူမျိုးတစ်မျိုးသည် ဘီစီ ၆၀၀ ကျော်ကပင် ကျောက်စာရေးထိုးခြင်း ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့ အသုံးပြုသော မှတ်သားနည်းမှာလည်း ရုပ်ပုံရေးထိုး မှတ်သားနည်းပင် ဖြစ်သည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ကျောက်စာရေးထိုးခြင်း ပေါ်ပေါက်သည့်ခေတ်မှာ ရှေးအီဂျစ်နိုင်ငံ ဗက်ဗီလုံးနိုင်ငံများ၏ ယဉ်ကျေးမှုခေတ်နှင့် တစ်ခေတ်တည်းမှာပင်ဖြစ်သည်။ သိန္ဓုမြစ်ဝှမ်း မိုဟန်ဂျိုဒါရိုဟာရပ်ပ အရပ်များမှ တူးဖော်တွေ့ရှိရသော အချို့ကျောက်စာတို့ကို ယခုတိုင် အနက်ဖော်၍ မရရှိသေးချေ။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌အခြားထင်ရှားသော ကျောက်စာများမှာဘီစီ ၂၅၀ ခန့်က စိုက်ထူခဲ့သော သီရိဓမ္မာသောက ကျောက်စာများပင် ဖြစ်သည်။ သီရိဓမ္မာသောက မင်းတရားကြီးသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ထင်ရှားသော နေရာများတွင် အထိမ်းအမှတ်ကျောက်စာတိုင်များ စိုက်ထူခဲ့သည်သာမက မြတ်စွာဘုရားသခင်၏ ဆုံးမဩဝါဒများကိုလည်း နိုင်ငံတော်အတွင်း အနှံ့အပြားနေရာများ၌ ကျောက်ထက်တွင် ရေးထိုးစေခဲ့သည်။ သီရိဓမ္မာသောက ကျောက်စာများကို ဗြာဟ္မီအက္ခရာ၊ ခရော့ရှတီအက္ခရာများဖြင့် ရေးထိုးခဲ့လေသည်။

တရုတ်နိုင်ငံတွင် ဘီစီ ၂၀၀၀ ခန့် ရှန့်မင်းများလက်ထက်ကပင်စာပေရေးသားမှုကို တတ်မြောက်ကြသော်လည်း ကျောက်ထက်တွင်ရေးထိုးလေ့မရှိဘဲ ဆင်စွယ်၊ လိပ်ခွံ၊ အရိုးများနှင့်ဝါးများအပေါ်တွင်သာ ရေးမှတ်လေ့ရှိလေသည်။ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၂၀၀ ခန့်တွင်မှ တရုတ်စာကောင်းပေကောင်းများကို ကျောက်ပြားများပေါ်တွင် ရေးထိုး၍ ထိုမှတစ်ဆင့် စက္ကူဖြင့် ကူးယူသောစနစ်ကို အသုံးပြုကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျောက်စာရေးထိုးခြင်း အလေ့အထမှာ သရေခေတ္တရာ ခေတ်ကပင် စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေသည်။ သရေခေတ္တရာမြို့ဟောင်းနေရာမှ တူးဖော်ရရှိသော ကျောက်အရိုးအိုးများတွင် ပျူဘုရင်ဘွဲ့များနှင့် ထိုမင်းများ၏ နတ်ရွာစံ သက္ကရာဇ်များ ရေးထိုးထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ပုဂံခေတ်မြန်မာလူမျိုးတို့သည် အထူးသဖြင့် ဘုရားတည်ကျောင်းဆောက် စသောကုသိုလ်ကောင်းမှုများ ပြုပြီးသည့်အခါ အလှူပစ္စည်းစာရင်းနှင့်တကွ ဆုတောင်းစာ၊ ကျိန်စာများကို ကျောက်ထက်တွင်ရေးထိုးသောအားဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ကြလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်တွင် ပျူစာ၊ မွန်စာ၊ မြန်မာစာ၊ ပါဠိစာ၊ သက္ကဋစာစသည်တို့ဖြင့် ရေးထိုးထားသော ကျောက်စာအများတွေ့ရှိရသည်။ ထို့ပြင်ဒူးဂဏန်း ကြေးဂဏန်းများဖြင့် ရေးသားထားသော ကျောက်စာများလည်းရှိသေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း တွေ့ရှိရသော ကျောက်စာများ အနက် ပုဂံမြို့မှ မြစေတီကျောက်စာမှာ အထူးအရေးပါ အရာရောက်သော ကျောက်စာတစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုကျောက်စာမှာ အကြောင်းအရာ တစ်မျိုးတည်းကို ကျောက်တိုင် ၄ မျက်နှာတွင် မြန်မာ၊ မွန်၊ ပါဠိ၊ ပျူ တည်းဟူသော ဘာသာကြီး ၄ မျိုးဖြင့် အသီးသီးရေးထိုးထားခဲ့လေသည်။ မြစေတီကျောက်စာကို လေ့လာခြင်းအားဖြင့် ပုဂံခေတ်၌ သုံးနှုန်းသော ဘာသာစကားများကို သိရှိနိုင်သည့်အပြင် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း အတွက် သက္ကရာဇ်အထောက်အထားများကိုလည်း တိကျစွာ သိနိုင်ပေသည်။ (မြစေတီကျောက်စာ–ရှု။)

ရိုဇက်တာကျောက်စာတိုင်

ဟိုင်ယာရိုဂလစ်ဖစ်ရုပ်ပုံစာရေးနည်း၊ ဒီမိုတစ်ရေးနည်း၊ ဂရိရေးနည်း ၃မျိုးဖြင့် ရေးထိုးထားရာ၊ ပြင်သစ်လူမျိုး ရှမ်ပိုလီယန်သည် အနှစ် ၂၀ တိတိကြိုးစား၍ အနက်ပြန်ဆိုခဲ့ရသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကမ္ဘာ့ ကျောက်စာများ သမိုင်းတွင် ပဥ္စမသံဂါယနာတင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ ရေးထိုးခဲ့သော ပိဋကတ်ကျောက်စာများသည်လည်း အရေးကြီးသော အခန်းတစ်ခု အဖြစ်ပါဝင်သည်။ ပဥ္စမသံဂါယနာတင်ပြီးနောက် မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် ပိဋကတ်တော်များ အစွန့်ရှည်စွာတည်စေအံ့သောငှာ ဝိနည်း ပိဋကတ်တော်ကို ကျောက်ချပ်ရေ ၁၁၁ ပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်တော်ကို ကျောက်ချပ်ရေ ၂၀၈ပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်တော်ကို ကျောက်ချပ်ရေ ၄၁၀ ပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ အသီးသီးရေးထိုးကာ ကျောက်ထက်အက္ခရာ တင်တော်မူခဲ့သည်။ ကျော်ချပ်ရေစုစုပေါင်း ၇၂၉ ချပ်ရှိ၍ ကမ္ပည်းရေးထိုးရာ၌ ၇ နှစ်နှင့် ၅လကျော်မျှကြာလေသည်။ ထိုပိဋကတ် ကျောက်စာတိုင်များကို ကုသိုလ်တော်စေတီမဟာရံအတွင်း လိုဏ်ဂူပြာသာဒ်များဖြင့် တည်ထားကိုးကွယ်တော်မူခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျောက်စာရေးထိုးခြင်းဓလေ့မှာ ယခုတိုင်ထင် ရှားလျက်ရှိသေးသည်။ သို့ရာတွင် ယခုခေတ်ရေးထိုးသော ကျောက်စာများမှာ များသောအားဖြင့် မြန်မာဘာသာသက်သက်ဖြင့် ဖြစ်၍ ရေးထိုးပုံမှာလည်း ယခင်ခေတ် ကျောက်စာများ ရေးထိုးပုံနှင့်မတူပေ။ ရှေးခေတ်က မန်ကျည်းစေ့ အက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးကြသော်လည်း နှောင်းခေတ်များ၌မူ အက္ခရာဝန်းဖြင့်သာ ရေးထိုးလေ့ရှိကြလေသည်။

ကျောက်စုန်းတောက်ခြင်းနှင့်ပိုးစုန်းတောက်ခြင်း။ ။ နေသည်လည်းကောင်း၊ ရေနံဆီမီးသည်လည်းကောင်း၊ လျှပ်စစ်မီးသည်လည်းကောင်း အလင်းရောင်ကို အသီးသီးပေးကြ၏။ ထိုပစ္စည်းတို့သည် အလင်းတစ်ခုတည်းကိုသာ မဟုတ်ဘဲ အပူကိုလည်း တပါတည်းထုတ်ပေးကြသည်။ သို့ရာတွင် ပိုးစုန်းကြုးနှင့် ညကြည့်နာရီများကို ကြည့်မည်ဆိုလျှင် အပူကိုမပေးဘဲ အလင်းတစ်ခုတည်းကိုသာ ပေးတတ်သည့် ပစ္စည်းများလည်း ရှိကြောင်းကို သတိမူမိကြပေလိမ့်မည်။

ကယ်လဆီယမ်ဆာလဖိုက် (ဒ) စထရွန်ရှီယမ် ဆာလဖိုက် (ဒ)နှင့် ဗေရီယမ်ဆာလဖိုက်(ဒ) စသော တွင်းထွက်သတ္တုများကို အလင်းရောင်၌ ပဌမ ခံယူစေပြီးနောက် မှောင်ထဲ၌ထားလျှင် လင်းလျက်နေတတ်သည်။ ထိုပစ္စည်းများနှင့်အလားတူလင်းသည့် ဗက်တီးရီးယား၊ ပိုးစုန်းကြုး၊ တီစုန်း၊ ကင်းစုန်းတို့ကဲ့သို့သော ကုန်းသတ္တဝါ၊ ရေသတ္တဝါများလည်း အများပင် ရှိသည်။ ဤအလင်းမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာပုံ အကြောင်းမှန်ကို အတိအကျ မသိရသေးချေ။ သို့ရာတွင် အထက်ပါပစ္စည်းတို့၏ လင်းပုံမှာ ဖော့စဖေါရပ်ခေါ် ဒြပ်စင်ကို အမှောင်ထဲ၌ထားလျှင်စိမ်းလဲ့လဲ့ အဖြူရောင်ဖြင့် လင်းပုံမျိုးအတိုင်း ဖြစ်သဖြင့် ထိုအလင်းမျိုးကို ဖေါ့စဖေါရက်စင်း (ကျောက်စုန်းတောက်ခြင်း)ဟူ၍ ယေဘုယျအားဖြင့်ခေါ်စမှတ်ပြုကြ၏။

တစ်ဖန် ပစ္စည်းတစ်ခုမှ မိမိဖာသာအလိုအလျောက် ထုတ်ပေးသည့် အလင်းမျိုးကို လူမီနက်စင်း (ပိုးစုန်းတောက်ခြင်း)ဟူ၍လည်းခေါ်ပြန်ရာ ဤဖော့စဖော ရက်စင်းနှင့် လူမီနက်စင်းဟူသော ဝေါဟာရနှစ်လုံးကို အရောရောအနှောနှော သုံးစွဲလေ့ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုဝေါဟာရတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ချင်းမှာ မတူပေ။ အတိအကျ ပြောရလျှင် ဖော့စဖောရက်စင်းမှာ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော တွင်းထွက်သတ္တု တို့ကဲ့သို့ အလင်းရောင်ကို ဖြစ်စေ၊ အခြားအလင်းဓါတ်ရောင်ခြည် တစ်မျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေ ပဌမခံယူပြီးနောက်မှ အမှောင်ထဲ၌ အပူရှိန်ကင်းစွာဖြင့် ဆက်လက်၍ လင်းနိုင်သော သတ္တိကိုသာ ဆိုလိုပေသည်။ ပိုးစုန်းကြုးကဲ့သို့သက်ရှိသတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်မှ ထွက်သောအလင်းမှာမူ ထိုအလင်းနှင့်ခြားနား၍ထိုအလ င်းကိုအမှန်စင်စစ်လူမီနက်စင်းဟူ၍ခေါ်ရာသည်။

ပိုးစုန်းကြုးမှအ လင်းရောင်ပေးသေ ၁အစိတ်အပိုင်းတွင် လူဆီဖာရင်နှင့် လူဆီဖာရေ့ ဟုခေါ်သော ပစ္စည်းနှစ်မျိုးပါဝင်သည်။ လူဆီဖာရင်သည် လေနှင့်ရေ ရှိသောနေရာတွင် အောက်ဆီဂျင်နှင့်ပေါင်းစပ်ပြီးနောက် အလင်းရောင်ကို ဖန်တီးထုတ်ပေးသည်။ လူဆီဖာရေ့ကမူ အင်ဇိုင်းတစ်မျိုးဖြစ်၍အလင်းရောင်ဖြစ်ပေါ်ရေးအတွက် အားပေးသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ ပင်လယ်ပြင်၌ အစုလိုက်အအုပ်လိုက်ဖြစ်စေ၊ တစ်ကောင်ချင်းဖြစ်စေ၊ အလင်းရောင် ထွက်နေသည့် ငါးနှင့်အခြားရေသတ္တဝါများကို တွေ့ရတတ်ရာ၊ ထိုသို့ အလင်းရောင်ထွက်ခြင်းမှာ ထိုသတ္တဝါတို့ကိုယ်ပေါ်တွင်ကပ်နေသော အလင်းရောင်ပေးနိုင်သည့် ဗက်တီးရီးယားများကြောင့်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ဗက်တီးရီးယားများကို ရေထဲ၌ အတွေ့ရများ၍ ဤကဲ့သို့ ကိုယ်ပိုင်အလင်းရောင်ပေးနိုင်သည့် ဗက်တီးရီးယားပေါင်းမှာ အားလုံး ၂၈ မျိုးခန့် ရှိသည်ဟုသိရသည်။

ကျောက်ဆေးထိုးခြင်း။ ။၁၇၆၈ခုနှစ်၊ နွေရာသီတညနေခင်းတွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ ဗရစ္စတိုမြို့အနီးရှိ ဆေးရုံတစ်ရုံ၌ နွားနို့သည်မကလေး တစ်ယောက်သည် မိမိ၏ရောဂါကို ပြသလို၍ ဆရာဝန်ထံသို့ ရောက်လာလေသည်။ ဆရာဝန်က နွားနို့သည်မ၏ ရောဂါမှာကျောက် ကြီးရောဂါဖြစ်ကြောင်းပြောလေသည်။ နွားနို့သည်မကလေးမှာ ထိုသို့ပြောသည်ကို မကျေနပ်နိုင်ဘဲ၊ ‘အိုရှင်၊ ကျမ နွားကျောက်ပေါက်ပြီးပါပြီ။ ကျောက်ကြီးရောဂါ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး’ ဟုပြောဆို၍ ထွက်သွားလေသည်။

www.burmeseclassic.com

ထိုအချိန်၌ ဆရာဝန်၏အနားတွင် အက်ဒွပ်ဂျန္နားဆိုသူ ၁၉ နှစ်အရွယ် ဆေးကျောင်းသားတစ်ယောက် ရှိလေသည်။ ထိုသူတစ်ဦးတည်းသာလျှင် နွားနို့သည်မ၏ စကားကို ဂရုတစိုက်မှတ်သားလိုက်လေသည်။ အက်ဒွပ်ဂျန္နားကား ဆေးပညာကိုပြီးမြောက်အောင် သင်ကြားလျက်နေစဉ် ထိုစကားကိုသတိရနေသည်။ နွားနို့သည်မ၏ စကားမှန်ပါက လူများကို နွားကျောက်ပေါက်အောင် လုပ်ပြီးလျှင် ကျောက်ကြီးရောဂါကို ကာကွယ်ပေးနိုင်မည်ဟု တွေးထင်မိလေသည်။ ထို့ကြောင့် နွားနို့သည်မ၏စကား မှန်မမှန်ကို စုံစမ်းရန် သန္နိဋ္ဌာန် ချခဲ့လေသည်။

ဂျန္နားသည် ၁၇၇၃ခုနှစ်တွင်ဆေးပညာကို သင်ယူတတ်မြောက်ပြီး၍ ဗာကလေးမြို့သို့ ပြန်လာပြီးနောက်၊ ဆေးဆရာအဖြစ်ဖြင့် အသက်မွေးမြူလေသည်။ သူသည် အားလပ်ချိန်များတွင် နွားကျောက် အကြောင်းကို စံနစ်တကျလေ့လာသည်။ ထိုသို့လေ့လာရာတွင် နွားကျောက် ပေါက်ဘူးသူသည် ကျောက်ကြီးရောဂါ မဖြစ်နိုင်ဟုဆိုသော နို့သည်မ၏ အယူအဆမှာ အကယ်ပင် မှန်ကန်ကြောင်းကို သိလေသည်။ ဂျန္နားကားနှစ်ပေါင်း ၂၀ တိုင်အောင် နွား ကျောက်အကြောင်းကို လေ့လာပြီးမှ ကျောက်ကြီးရောဂါ ကာကွယ်နိုင်သည့် ကျောက်ဆေးထိုးနည်းကို သိရှိခြင်းဖြစ်လေသည်။ (ဂျန္နားယ အီး–ရှု။)

၁၇၉၆ ခု မေလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ဂျန္နားသည် အသက် ၈နှစ်အရွယ်ရှိ ဂျိမ်းဖစ်ခေါ် သူငယ်ကလေးကို နွားကျောက်ရည်နှင့် စမ်း၍ ကျောက်ဆေး ထိုးပေးလေသည်။ ကျောက်ဆေး ထိုးပေးသောနေရာ ၌ နွားကျောက်အဖုများ ပေါက်လာသည်။ ထို့နောက်ကလေးကို ကျောက်ကြီးမှ ပြည်များဖြင့် ထပ်၍ထိုးပေးပြန်သည်။ သူထင်မှတ်ခဲ့သည့် အတိုင်းပင် ထိုကလေးတွင် ကျောက်ကြီးရောဂါ မဖြစ်ကြောင်းကိုတွေ့ရသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ကျောက်ကြီးရောဂါကိုကာကွယ်ရန် ကျောက်ဆေးထိုးခြင်းမှာ ခေတ်စားလာ လေသည်။

ဂျန္နားသည် နွားကျောက်မှ ထုတ်ယူရရှိသော နွားကျောက်ရည်ကို 'ဗက်ဆင်း'ဟုအမည်ပေးခဲ့၍၊ ကျောက်ဆေးထိုးခြင်းကို'ဗက်ဆင်းနေးရှင်း'ဟု ခေါ်ခဲ့သည်။ ဗက်ဆင်းဆိုသော စကားမှာ လက်တင်အလိုအားဖြင့် နွားဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည့် 'ဗက်ကာ' ခေါ် ဝေါဟာရကို အစွဲပြုပြီး မှည့်ခေါ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျောက်ဆေးထိုးခြင်း အလေ့အထသည် ချက်ချင်းပင် ဥရောပတိုက်နှင့် အမေရိကတိုက်တို့သို့ပျံ့နှံ့သွားလေသည်။ များမကြာမီ နိုင်ငံအနှံ့အပြားတွင် ကျောက်ကြီးရောဂါကို ယခင်ကလောက် စိုးရိမ်စရာ မရှိအောင် တိုက်ခိုက်နှိမ်နင်းနိုင်ကြလေသည်။ ကျောက်ဆေးထိုးခြင်းသည် ကျောက်ကြီးရောဂါ ကာကွယ်ရေးအတွက်အလွန်ထိရောက်သဖြင့် ယဉ်ကျေးသော တိုင်းပြည်ဟူသ၍၌ ကျောက်ဆေး မထိုးဘဲမနေရဟူသော ဥပဒေကို ထုတ်ပြန်ထားကြလေသည်။

ပဌမဆုံးအကြိမ် နွားကျောက်ရည်နှင့်စမ်း၍ ကျောက်ဆေးထိုးပေးနေဟန်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျောက်ဆည်မြို့၏ စိမ်းလန်းစိုပြည်သော ရှုခင်းတစ်ရပ်

ကျောက်ဆေးကို ၁ ကြိမ်ထိုးရုံဖြင့် ကျောက်ကြီးရောဂါကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ကာကွယ်နိုင်သော်လည်း တစ်သက်လုံး အတွက် လုံလောက်ပြီဟု မယူဆသင့်ပေ။ အနည်းဆုံး ၇ နှစ် ၁ ကြိမ် ထပ်ကာထိုးပေးမှသာ ထိုရောဂါကို အမြဲတမ်းကာကွယ်ပေးရာရောက်လေသည်။ ကျောက်ဆေးထိုးခြင်းသည် ကျောက်ကြီးရောဂါ ဖြစ်သည့်တိုင်အောင်လည်း အသက်ဘေးအန္တရာယ်အတွက် စိုးရိမ်စရာ မရှိချေ။ (ဗီဇမျိုး–လည်းရှု။)

ကျောက်ဆည်ခရိုင် ။ ။ ကျောက်ဆည်ခရိုင်သည် မန္တလေးတိုင်းအတွင်း မိုးခေါင်ရေရှားရပ်ဝန်း၌ လုံးလုံးလျားလျား တည်ရှိသည်။ မြောက်ဘက်တွင် မန္တလေးခရိုင်နှင့် မြစ်ငယ်မြစ်၊ အရှေ့ဘက်တွင် ရှမ်းပြည်နယ်၊ အနောက်ဘက် တွင်မြင်းခြံခရိုင်နှင့်စစ်ကိုင်းခရိုင်၊ တောင်ဘက်တွင် မိတ္ထီလာ ခရိုင်တို့ဖြင့်နယ်နိမိတ်ပိုင်းခြားသတ်မှတ်လျက် ရှိသည်။ ထိုခရိုင်၌ စဉ့်ကိုင်မြို့နယ်၊ ကျောက် ဆည်မြို့နယ်၊ မြစ်သား မြို့နယ်ဟူ၍မြို့နယ် ၃ ခုပါဝင်သည်။

မိုးပါးသောဒေသတွင် တည်ရှိသဖြင့် တစ်နှစ်အတွင်းပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာလက်မ ၃၀ ခန့်သာရှိသည်။ သို့သော် ရှေးမြန်မာဘုရင်များ တူးဖော်သွယ်ဖောက်ခဲ့သော ဆည်မြောင်းများ ရှိသဖြင့် မိုးနည်းစေကာမူ ကောင်းစွာ လယ်ယာလုပ်ကိုင် စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။

အနော်ရထာမင်းသည် ထိုခရိုင်တွင် ဆည်မြောင်းနှင့် ရေလွှဲပေါက် ၉ ခုကို တည်ဆောက်ခဲ့ပြီးလျှင် လယ်တွင်း ၁၁ ရွာကိုပြုစုတော်မူသည်။ လယ်တွင်း၁၁ ရွာမှာပင်လယ်၊ မြစ်မနား၊ မြစ်သား၊ မြင်းခုံတိုင်၊ ယမုံး၊ ပနံ၊ မက္ခရာ၊ တပြက်သာ၊ သင်တောင်၊ တမုတ်ဆိုးနှင့်ခံလူးရွာများဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်ဆည်ခရိုင်ကို ရှေးအခါက လယ်တွင်း ၉ခရိုင်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရေလွှဲ ၉ခရိုင်ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုကြောင်း မြန်မာရာဇဝင်များအရ သိရသည်။ လယ်တွင်း ၉ ခရိုင်တွင် စောလုမြို့၊ ပင်လယ်မြို့၊ မြစ်သားမြို့၊ ပျဉ်းမနားမြို့၊ ပန်လောင်းမြစ် ၄ ခရိုင်ပါဝင်၍ မြောင်လုမြို့၊ မြင်းခုံတိုင်မြို့၊ ပနံမြို့၊ မက္ခရာမြို့နှင့် မြင်စိုင်းမြို့၊ ဇော်ဂျီမြစ်ခရိုင်ပါဝင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းတွင် ဤလယ်တွင်း ၉ ခရိုင်ကို စိုးပိုင်ရသောမင်းများမှာ အလုံးအရင်းနှင့် အင်အားပြည့်ဝမှုများရရှိသဖြင့် ထိုနယ်များကို မြန်မာမင်းအဆက်ဆက်တို့ ပြုစုစောင့်ရှောက်ခဲ့ကြသည်။ ယခုအခါ ရှေးကဖောက်လုပ်ခဲ့သော ဆည်မြောင်းအဟောင်းများနှင့် နောက်ထပ်ဖေါက်လုပ်သောဆည်မြောင်းကို ခေတ်မီစံနစ်တို့ဖြင့် ပြုပြင်စီရင်ထားသည်။ ထို့ကြောင့်လယ်ယာဧကပေါင်း ၁၇၆၀၀၀ ခန့်မျှ စိုက်ပျိုး နိုင်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျောက်ဆည်ခရိုင်သည် ရှမ်းတောင်တန်းများနှင့် ပြိုင်၍ တောင်နှင့် မြောက် တန်းနေသော မြေညီရပ်ဖြစ်၏။ မြောက်ဖက်၌မူ တောင်ထူထပ်သော ရဲယမန်းနယ်ရှိသည်။ ရှမ်းပြည်မှစီးဆင်းလာသော ပန်းလောင်မြစ်နှင့် ဇော်ဂျီမြစ်တို့သည် ကျော်ဆည်ခရိုင်ကို ဖြတ်၍စီးဆင်းသဖြင့် လယ်ယာကိုင်း ကျွန်းများအား ရေသွင်းဖြည့်တင်းပေးနိုင်သည့်ပြင်၊ သစ်ဖောင်များ မျှောရန်အတွက်လည်း အသုံးဝင်လေသည်။

ခရိုင်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင် ၁၂၄၅ ရှိ၍ ၁၉၄၁ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၁၅၂၅၀၈ ရှိ၏။ လူဦးရေ ၃ ပုံ ၂ပုံမှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် အသက်မွေးကြ၏။ ဆည်ရေသောက်လယ်များတွင် စပါးအစိုက်များ၍ အဖြစ်ထွန်းဆုံးအပိုင်းမှာ ဇော်ဂျီမြစ်နှင့် စမုန်မြစ်အကြားရှိ ဒေသများဖြစ်လေသည်။ မိုးပါးသော ဒေသပင် ဖြစ်လင့်ကစား ဆည်မြောင်းများမှ ရေကို အချိန်မရွေးရရှိသဖြင့် အသီးအနှံများကို ၂သီးထပ်၍ စိုက်ပျိုးကြသောကြောင့် ခြောက်သွေ့ခြင်း မရှိဘဲ အမြဲစိမ်းလန်းစိုပြည်လျက်ရှိသော ခရိုင်တစ်ခုဖြစ်သည်။

ကျောက်ဆည်မြို့တွင် နှစ်စဉ်စည်ကားစွာ ကျင်းပလေ့ရှိသောဆင်ပွဲ

ကျောက်ဆည်ခရိုင်တွင် နေထိုင်ကြသောသူများမှာ အများအားဖြင့်မြန်မာများဖြစ်ကြ၍ တောင်ကုန်းဒေသများ၌သာ ဓနုလူမျိုးများ နေထိုင်ကြသည်။

ရန်ကုန်မန္တလေးမီးရထားလမ်းသည်လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်မန္တလေး လမ်းမကြီးသည်လည်းကောင်း၊ ကျောက်ဆည်ခရိုင်ကို ဖြတ်သန်းသွားသဖြင့် မြို့ငယ်ရွာငယ်များသို့ အလွယ်တကူ သွားရောက် နိုင်သည်။

တောင်ကုန်းဒေသများ၌ သစ်တောထူထပ်၍ တောင်မြင့်ပိုင်းများတွင် ထင်းရှူးပင်နှင့် ဝက်သစ်ချပင်များကို တွေ့ရသည်။ တောင်အောက်ပိုင်းတွင် ပျဉ်းကတိုး၊ ကျွန်းစသော သစ်ပင်ကြီးများကို တွေ့ရ၏။

ကျောက်ဆည်ခရိုင်၏ အဓိကထွက်ကုန်မှာဆန်စပါးနှင့် နှမ်းများဖြစ်၏။ အရှေ့တောင်ရိုးတန်း တလျှောက်တွင်နေထိုင် သူများမှာကျောက်များတူးဖော်ခြင်း၊ ထုံးဖုတ်ခြင်း၊ မီးသွေးဖုတ်ခြင်း၊ ထင်းဝါးခုတ်၍ရောင်းချခြင်းများဖြင့် အသက်မွေးမြူနေထိုင်ကြသည်။

ကျောက်ဆည်ခရိုင်မှ သရက်သီးများလည်းထွက်သည်။ အထူးသဖြင့် 'အောင်ဒင်သရက်'နှင့် 'စံရသရက်' များမှာ ရှေးကဘုရင်မင်းများသို့ ဆက်ရသော သရက်များဖြစ်၍ တော်ဝင်သရက်ဟု ယခုတိုင်ထင်ရှားသည်။ အောင်ဒင်သရက် စံရသရက်ဟုခေါ်တွင်ခြင်းမှာ ရှေးက အောင်ဒင်ဆိုသူနှင့် စံရဆိုသူတို့က စတင်စိုက်ပျိုးခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ထိုခရိုင်တွင်ရှေးအစဉ်အလာ ယုံကြည်စွဲလမ်းမှု တခုရှိသည်မှာ ဤလယ်တွင်းနယ်များအတွင်း လူကိုးယောက်တိတိခရီးသွားလာခြင်းပြုလျှင် ဘေးဥပဒ်ရောက်တတ်သည်ဟူ၍ဖြစ်သည်။

ကျောက်ဆည်မြို့။ ။ကျောက်ဆည်မြို့သည် ဇော်ဂျီမြစ်၏ လက်ျာဖက်ကမ်းနဖူးတွင် တည်ရှိ၍ ကျောက်ဆည်ခရိုင်ဝန်ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်မန္တလေး မီးရထားလမ်းတွင် ထင်ရှားသောမြို့တစ်မြို့ဖြစ်၍ မီးရထား လမ်းအတိုင်း မန္တလေးမြို့မှ ၂၇ မိုင်၊ ရန်ကုန်မှ ၃၅၉ မိုင် ဝေးလေသည်။

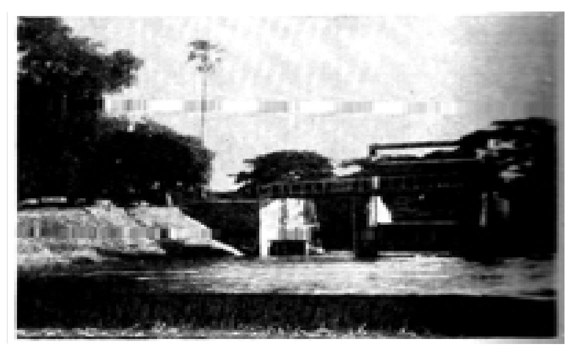

ကျောက်ဆည်ခရိုင်၏အသက်သွေးကြောဖြစ်သည့်ဆည်တစ်ခု

မြို့၏အကျယ်အဝန်းမှာစတုရန်းမိုင် ၁.၀၅ သာရှိသော်လည်းမြို့ကွက်အနေအထားမှာ စံနစ်တကျ ရှိပေသည်။ ကျောက်ဆည်မြို့မှာအမြင့် ၉၇၅ ပေ မြင့်သော ရွှေသာလျောင်း တောင်ခြေတွင် တည်သည်။ ထိုတောင်ထိပ်တွင် ပုဂံ အနော်ရထာမင်း တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့သော စေတီ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တော်တည်ရှိ၍ တောင်ခြေရင်းတွင်မူ ရွှေမုဋ္ဌောစေတီတော် တည်ရှိသည်။

အနော်ရထာမင်းလက်ထက်တော်က ဆည်မြောင်းတည် ဆောက်ရာတွင် ကျောက်များဖြင့် ထုခတ် ဆောက်လုပ်ရသောကြောင့် ကျောက်ဆည်မြို့ဟု ခေါ်တွင်သည်။ ဆည်ကြီးတွင် ရေလွှဲပေါက်များ တပ်ဆင်ထားသဖြင့် မြို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လယ်မြေများအတွက် လိုသမျှရေကို ထုတ်ဝေဖြန့်ဖြူးပေးနိုင်သည်။

ကျောက်ဆည်မြို့သည် ကျောက်ဆည်ခရိုင်တွင် လူဦးရေအများဆုံးမြို့ဖြစ်၍ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ ၈၆၆၈ ယောက်ရှိလေသည်။ မြို့၏ သန့်ရှင်းစည်ပင်ရေးကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ၁၈၈၈ ခုနှစ်မှစ၍ မျူနီစပယ်အဖွဲ့ကို တည်ထောင်ခဲ့၏။

ကျောက်ဆည်မြို့ပေါ်တွင် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း သီတင်းကျွတ်လ၌ 'ဆင်ပွဲ'ဟုခေါ်သော ပွဲတော် ကျင်းပလေ့ရှိသည်။ ဤပွဲတော် ဖြစ်ပေါ်လာပုံမှာ ပုဂံ အနော်ရထာမင်းက လယ်တွင်း ၉ ခရိုင်နယ်များအား နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း မိမိတည်ထားခဲ့သော ရွှေသာလျောင်းတောင်ပေါ်ရှိ စေတီတော်သို့ ဖူးမြော်ကန်တော့ရန် လာကြရမည်ဟု အမိန့်ပေးခဲ့သည်မှစ၍အစဉ်အလာ ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၄ ရက်နေ့တွင် ကျောက်ဆည်မြို့ အနီးအပါး ကျေးရွာများမှ ဆင်ရုပ်ကြီးများ ပြုလုပ်လျက် ကခုန်တီးမှုတ်ကာ ထိုဆင်ရုပ်များဖြင့် မြို့တွင်းသို့ လှည့်လည်ကြသည်။ ရေးအခါက တကယ့်ဆင်များနှင့် လှည့်လည်ကြသည်။ ထို့နောက် ရွှေသာလျောင်းစေတီတော်ကို ဖူးမြော်ကန်တော့ကြပြီးမှလူစုခွဲကြသည်။ လူငယ်လူရွယ်အများပင်ပါဝင်ဆင်နွှဲ ပျော်ရွှင်ကြသော ပွဲတော်ကြီး တစ်ခု ဖြစ်လေသည်။

ကျောက်တုရိုင်။ ။စတုန်းဟင့်ခေါ် ကျောက်တုရိုင်သည် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၊ အိမ်းစဗာရီအရပ်၊ ဆော့စဗာရီ လွင်ပြင်တွင် ရှိသည်။ ဗြိတိသျှကျွန်းစုတွင်အထင်ရှားဆုံးသော ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ် တစ်ရပ်ဖြစ်သော်လည်း၊ မည်သည့်ခေတ်က မည်သည့်အတွက် မည်သူက ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းကိုမူ အတိအကျ မသိရချေ။

အချို့က ကျောက်တုရိုင်မှာ 'ရူးအစ်ခေါ် ရှေးရသေ့ကြီးများ နေနတ်ပူဇော်ပွဲ ကျင်းပရာဖြစ်၍၊ ဘီစီ ၁၇၀၀ ခန့်က ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် လုံလောက်သော သက်သေအထောက်အထား မတွေ့ရချေ။ ထိုထက်ပို၍ ယုတ္တိတန်သောအချက်မှာ ကျောက်ခေတ်သစ်ကအရေးပါသော သင်္ချိုင်းနေရာ ဖြစ်တန်ရာသည် ဟူသည့်အချက် ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမူ ထိုခေတ်ကလက်ရာနှင့် တူသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကျောက်တုရိုင်ကို မြောင်းပတ်လည်ဝိုင်းရံလျက်ရှိ သည်။ ကျောက်တုရိုင်တွင်မြေကြီးထဲ ၄ ၁/၂ ပေ နက်အောင် စိုက်ထူထားသောကျောက်တုံးကြီးများဖြင့်၊ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု

ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏အထင်ရှားဆုံးရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်ကျန်ရစ်သည့်ကျောက်တုရိုင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အကြား ၉ ပေ ကွာခြားသော ဗဟို စက်ဝိုင်း ၂ ထပ် ရှိသည်။ အပြင်စက်ဝိုင်းမှ အချင်းပေ ၁၀၀ ခန့်ရှိ၍၊ သဲကျောက်တုံးကြီး ၃၀ မျှ စိုက်ထားခဲ့သော်လည်း၊ ၁၆ တုံးသာထောင်လျက်ရှိသည်။ ကျန်ကျောက်တုံးများ မှာလဲကျလျက်ရှိသည်။ ကျောက်တုံးကြီးများ အထက်တွင် ထိပ်စီးကျောက်တုံးကြီးများကို ကန့်လန့်ဖြတ်ကာ၊ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်လျက်တင်ထားသည်။

အတွင်းဝိုင်းမှာ ကျောက်ပြာတုံးများဖြစ်၍၊ ၉ခုမျှသာ ထောင်လျက်ရှိပြီးလျှင် ကျန်၁၁ခုမှာ လဲပြိုနေသည်။ ထိပ်စည်းကျောက်တုံးများ မရှိချေ။

စက်ဝိုင်း ၂ ထပ်အတွင်း ကျောက်တုံးများကို မြင်းခွာ ၂ ထပ်ပုံစိုက်ထူထားပြန်သည်။ ကျောက်တုံးများ ပြိုလဲကုန်သဖြင့်မြင်းခွာပုံအတိအကျ မရှိတော့ချေ။ အပြင်မြင်းခွာပုံတွင် ထိပ်စီးကျောက်တုံးများ ကန့်လန့်တင်ထားသည်။ သို့သော် ဆက်လျက်မရှိပေ။ အတွင်းမြင်းခွာပုံ၌မူ ထိပ်စီးကျောက်တုံးများမရှိချေ။

ကျောက်တုရိုင်တွင် ပါဝင်သည့် ကျောက်တုံးကြီးအချို့မှာ၂၆ တန်ကျော်လေး၍ ၂၂ ပေကျော်မြင့်သည်။ ကျောက် ပြာတုံးများ၊ သဲကျောက်တုံးများမှာ ကျောက်တုရိုင်ရှိရာဒေသမှ မထွက်ချေ။ သဲကျောက်တုံးများကိုလ၁၄ မိုင် ကွာ ဒေသ၌သာရရှိသည်။ ကျောက်ပြာတုံးများကား

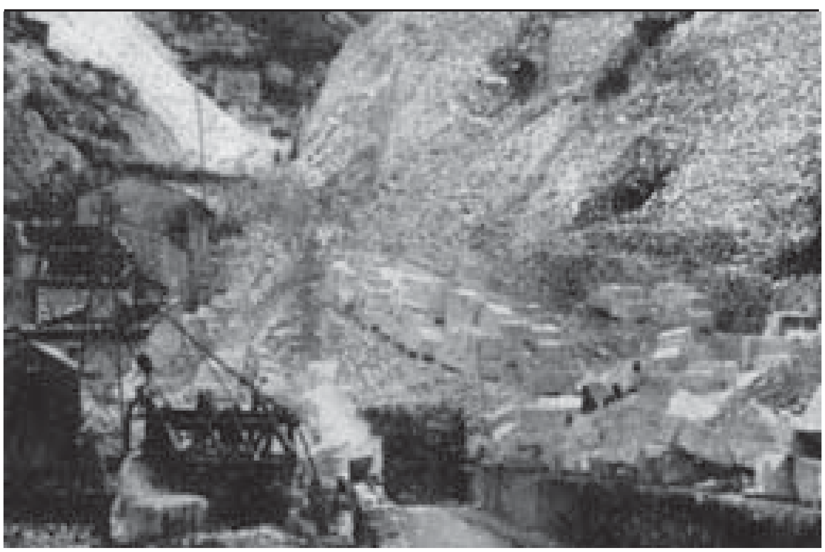

အီတလီနိုင်ငံတောင်ခြေတစ်ခုမှ ကျောက်တူးလုပ်ငန်း

မိုင်၂၀၀ ကျော်ဝေးသော ဝေလပြည်၌ထွက်သည်။ စက်မှုလက်မှု မထွန်းကားသေးသော ထိုခေတ်အခါက၊ ကျောက်တုရိုင်ကို တည်ဆောက်ခဲ့ရသောလုပ်ငန်းမှာ သေးငယ်လွယ်ကူသော ကိစ္စမဟုတ်ကြောင်း ခန့်မှန်းနိုင်ပေသည်။

ဆာစုံစီချမ်၏ကောင်းမှုကြောင့် ၁၉၁၈ ခုနှစ်မှစ၍၊ ကျောက်တုရိုင်မှာ ပြည်သူပိုင် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

ကျောက်တူးလုပ်ငန်း။ ။ကျောက်တူးလုပ်ငန်းသည် အဆောက်အုံများ ဆောက်လုပ်ရန်နှင့်လမ်းများခင်းရန် ကျောက်အမျိုးမျိုးကို မြေလွှာအောက်မှ တူးဖော်ယူသည့် လုပ်ငန်း ဖြစ်သည်။ တူးဖော်သည့်ကျောက်များမှာ စကျင်ကျောက်၊ နမ်းဖတ်ကျောက်၊ ထုံးကျောက်၊ သဲကျောက် စသည်တို့ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့သော ကျောက်ကျင်းကြီးများမှာ တစ်ခါတစ်ရံ ပေရာပေါင်းများစွာ ကျယ်၍ပေ ၁၀၀ ကျော်အောင်ပင် နက်တတ်သည်။

ကျောက်များကို တူးဖော်နည်းမှာ နှစ်နည်းရှိ၏။ တစ်နည်းမှာအဆောက်အုံများတွင် အသုံးပြုရန် အတွက် ကျောက်တုံးကြီးများကို အစိုင်အခဲလိုက် တူးဖော်နည်းဖြစ်၍၊ ဤနည်းတွင် ကျောက်သားကို ထိခိုက်ကျိုးပဲ့စေခြင်း အလျင်းမရှိအောင် တူးဖော်ယူကြရသည်။ ကျောက်အမျိုး အစားကိုလိုက်၍လည်း နည်းအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုကြ ရပေသည်။ အခြားတစ်နည်းမှာ ကျောက်သားများကို အကြေရရှိအောင် တူးဖော်နည်းဖြစ်၍၊ ဤနည်းဖြင့် တူးဖော်ရရှိသော ကျောက်အကြေများကို လမ်းများခင်းရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ကွန်ကရစ်ပြုလုပ်ရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ ကျောက်ကိုအကြေပြုလုပ်ပြီးမှ အသုံးပြုရသော အခြားလုပ်ငန်းများအတွက်လည်းကောင်း၊ အသုံးပြုကြသည်။

ကျောက်များကို စတင်တူးဖော်သောအခါ အပေါ်ယံမြေလွှာ သို့မဟုတ် အသုံးမဝင်သည့်ကျောက်လွှာများကို သင့်တော်သော နည်းများဖြင့် ရှေးဦးစွာဖယ်ရှားပစ်ရသည်။ အပေါ်ယံမြေလွှာကို ဖယ်ရှားရသော အကြောင်းမှာ၊ အများအားဖြင့် ထိုကျောက်လွှာမျိုးတွင် ကွဲကြောင်းအက်ကြောင်းများ ဖြစ်အောင် စားနေတတ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင်လည်း ရာသီဥတု၏ ဒဏ်ကြောင့် အရောင်များလွင့်ပြီးလျှင် ကျောက်သားမှာ ကြေပျက်လျက် နေတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်ကောင်းကိုရလိုသော် အဆိုပါ ကျောက်များကို ပဌမ ဖယ်ရှားပစ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရသည်။ အဆောက်အအုံများအတွက်အသုံးလိုသော ကျောက်တုံးများကို တူးဖော်ရာတွင် 'ဖောက်ခွဲနည်း' နှင့် 'မြောင်းဖောက်နည်း' ဟူ၍ နည်းနှစ်မျိုးရှိသည်။ အစိတ်စိတ်အမြွာမြွာ ကြေမွမသွားတတ်သော ကျောက်မျိုးကို ဖောက်ခွဲနည်းဖြင့် တူးယူကြ၍၊ အခြားကျောက်မျိုးကိုမူ မြောင်းဖောက် နည်းဖြင့်တူးဖော်ယူလေ့ရှိကြသည်။ ဖောက်ခွဲနည်းကို သုံးသောအခါ၊ တူးဖော်လိုသည့် ကျောက်တုံးတလျှောက် လွန်သွားနှင့် အပေါက်များ ထွင်းဖောက်ပြီးနောက် ထိုအပေါက်များတွင် ယမ်းထည့်၍ ဖောက်ခွဲရသည်။ ဤသို့ တူးယူရာတွင်အများအားဖြင့် အတုံးကြီးများရရှိအောင် ပထမ တူးယူလေ့ရှိ၍ ထိုအတုံးကြီးများမှ တဖန် အတုံးငယ်များခွဲယူလေ့ရှိကြသည်။ အတုံးငယ်များခွဲယူရာ၌ အတုံးကြီးများ ခွဲသည့်နည်းအတိုင်းပင် အပေါက် ငယ်များဖောက်၍ ယမ်းများဖြင့် ဖောက်ခွဲယူလေ့ရှိ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ မြောင်းဖောက်စက်သည် သံလမ်းပေါ်၌ ခုတ်မောင်းသည့် စက်ကလေးဖြစ်၍၊ စက်နံဘေးတွင် ဆောက်ရှည်ကြီးများ တပ်ဆင်ထားသည်။ မြောင်းဖောက် လိုသည့်နေရာတွင် ရှေးဦးစွာ သံလမ်းတိုကလေး ကိုခင်းပေးရသည်။ ထို့နောက် မြောင်းဖောက်စက်သည် သံလမ်းပေါ်၌ ရှေ့တိုးနောက်ငင် ခုတ်မောင်းယင်း အထက်အောက် တုန်ကာ ထိုးဖောက်နေသည့် ဆောက်ရှည်ကြီးများဖြင့် မြောင်းကို တဖြည်းဖြည်း ဖောက်သွားသည်။ မြောင်းများကို ဤသို့ ပတ်ပတ်လည် ဖောက်ပြီးသောအခါ၊ အောက်ဖက်မှဖောက်ခွဲနည်းနှင့် ဖြစ်စေ၊ သပ်နှင့် စို့ရိုက်နည်း နှင့်ဖြစ်စေ၊ ကျောက်တုံးကြီးကို ဖြတ်တောက်ဖွဲ့ထုတ်ရသည်။

ပြုပြင်ပြီးကျောက်တုံးများကို ရထားတွဲပေါ်သို့ တင်ဆောင်နေစဉ်

ကြီးမားသော ကျောက်တုံးများကို တစ်ဖန် သယ်ယူပို့ဆောင်ရာ၌လွယ်ကူစေရန် အနံ ၃၊ ၄ ပေ၊ ပြက် ၃ ပေမှ ၅ ပေ၊ အလျား ၆ ပေမှ၁၂ ပေအထိရှိသော အတုံးငယ်များကို၊ ကုန်တင်ကုန်ချမောင်းများဖြင့် သယ်ယူပြီးသော်၊ လော်ရီများဖြင့် တစ်ဆင့် ကျောက်တုံးများကို အလိုရှိသော ပုံအတိုင်းရအောင်ဖြတ်တောက် ခွဲစိတ်အချောကိုင် အရောင်တင်ပေးသည့် ကျောက်အချောကိုင်စက်များရှိရာသို့ ပို့ဆောင်ပေးရသည်။

လမ်းခင်းကျောက်များ တူးဖော်ရာတွင် စရိတ်အသက်သာ ဆုံးဖြစ်စေရန် ဒိုင်းနမိုက် (ယမ်းဘီလူး) များဖြင့် ဖြစ်သလိုပင် ဖြိုခွဲယူလေ့ရှိကြသည်။ ဤကျောက်မျိုးကို ကျောက်ကျင်းများမှ တူးဖော်ယူမည့်အစား၊ သယ်ယူရာ၌ လွယ်ကူစေရန် တစ်ခါတစ်ရံ ကျောက်တောင်နံဘေးမှ ဖြိုယူတတ်ကြသည်။ ဤကျောက်များကို ကျောက်ကြိတ်စက်ရုံများသို့ ပို့ဆောင်ပေးရ၍ ကျောက်ကြိတ်စက်ရုံမှ တစ်ဖန် အလိုရှိသလို ထပ်မံကြိတ်ချေပေးပြန်လေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌လည်း ကျောက်တူး လုပ်ငန်းများရှိရာ ထင်ရှားသောကျောက်တူးဌာနများမှာသထုံခရိုင်၌ မုပ္ပလင်၊ မြိတ်ခရိုင်၌ပထော်နှင့်ပထက်၊ မန္တလေးခရိုင်၌ ရန်ကင်းတောင်နှင့်မန္တလေးတောင်၊ ကျောက်ဆည်ခရိုင်၌ အင်ဒိုင်းတောင်နှင့် ပတ္တာတောင်တို့ဖြစ်သည်။ ထိုကျောက်တူးဌာနတို့၌ တွေ့ရသော ကျောက်များမှာ လမ်းခင်းရန်အတွက် ကောင်းသောကျောက်မျိုးများဖြစ်၍ ထိုကျောက်များကို ဒိုင်းနမိုက်ဖြင့် ဖောက်ခွဲယူကြသည်။ အဆောက်အအုံ ဆောက်လုပ်ရန်ကောင်းသော ကျောက်များကို မြစ်ကြီးနားခရိုင်၊ ရွှေဘိုခရိုင်၊ ပခုက္ကူခရိုင်၊ ရှမ်းပြည်မှ ဇီးပြင်ကြီးအရပ်တို့တွင် တွေ့ရသည်။ ထိုကျောက်များကို

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တိုက်အိမ်ဆောက်လုပ်ရန်ထက် တန်တားများ ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် အတူးများကြသည်။ မန္တလေးမြို့မြောက်ဖက် မိုင် ၂၀ ဝေးသော စကျင်တောင်မှ ရသည့်ကျောက်သည် ကျောက်ရုပ်များထုလုပ်ရန် ကောင်းမွန်သဖြင့် ထိုကျောက်ကို တူးယူ၍ စစ်ကိုင်း၊ မန္တလေး မြို့များသို့ ပို့ပြီးလျှင် ဘုရားရုပ်တုတော်များ ထုလုပ်ကြသည်။

ကျောက်တော်ကြီးဘုရား(မန္တလေး)။ ။ ကျောက်တော်ကြီး ဘုရားမှာ ပဥ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတုန်းမင်း တရားကြီး၏ ကောင်းမှုတော်ဖြစ်၍ မန္တလေးမြို့ မန္တလေးတောင်ခြေရင်း သုဓမ္မာဇရပ်များအနီးတွင် တည်ရှိသည်။ ကျောက်တော်ကြီး ဘုရားမှာ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေနေတော်မူသည့် ရုပ်ပွားတော်ဖြစ်၍ မဟာသကျမာရဇိန်ဟု ဘွဲ့တော်ရှိသည်။ သို့သော် စကျင်တောင်မှ ရသောကျောက်ကို အစွဲပြုသဖြင့် ကျောက်တော်ကြီးဘုရားဟု လူအများက ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ကြသည်။

မန္တလေးမြို့ရှိမဟာသကျမာရဇိန်ကျောက်တော်ကြီးဘုရား

မန္တလေးမြို့မှ မြောက်ဖက် မိုင် ၂၀ ခန့် ဝေးကွာသော စကျင်တောင်မှ ထိုရုပ်ပွားတော် ထုလုပ်မည့် ကျောက်ကို ၁၂၂၆ ခုနှစ် ဝါခေါင်လတွင် တူးဖော်ရရှိလေသည်။ ရှေးဦးစွာ ကျောက်ကို ရုပ်ပွားတော်သဏ္ဍာန် အကြမ်းဆတ် ထုလောင်းစေပြီးသော် ဖောင်ဖွဲ့ထားသော သမ္ဗန်တော်ကြီး ၂ စင်းပေါ်၌တင်၍ မန္တလေး နေပြည်တော်သို့ ပင့်ဆောင်ခဲ့သည်။ ခရီးလမ်းတလျှောက် သမ္ဗန်တော်တွင် အတီးအမှုတ် အကအခုန် တို့ဖြင့် ပွဲသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပလျက် မြို့တော်သို့ စုန်ဆင်းခဲ့သည်။ ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၂ ရက်နေ့တွင် ဖောင်တော်ကို မြန်နန်းစကြာ မီးသင်္ဘောဖြင့် မန္တလေး အနောက်ပြင် အီကင်းရွာဆိပ်သို့ ရောက်သည်အထိ ပင့်ဆောင်စေခဲ့သည်။ ထိုမှခံကုန်းရွာမြောက်၊ ရွှေတချောင်းမြောင်းကိုချိုး၍ မြောင်းတွင်းသို့ သွင်းဆောင်ခဲ့ပြီးနောက် မန္တလေးတောင်သို့ ဒလိမ့်တုံး၊ ကြိုးလွန်များဖြင့် စွတ်ဖားပေါ်တင်ကာ ပို့ဆောင်သည်။ ကျောက်တော်ကြီးဘုရား ရုပ်ပွားတော် ကိန်းဝပ်အံ့သော နေရာသို့အရောက် အစုအမှုထမ်းပေါင်း ၁၂၀၀၀ ကျော်တို့ကို အိမ်ရှေ့မင်း၊ ဝန်ကြီးအတွင်းဝန် စသော ပုဂ္ဂိုလ်များက ကြပ်မ၍ ပင့်ဆောင်စေခဲ့သည်။ ယင်းနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၂ ရက်နေ့တွင် ရုပ်ပွားတော်မှာ ပလ္လင်ပေါ်သို့ ရောက်ရှိလေသည်။ မင်းမှူးမတ်တို့က ကျောက်တော်ကြီးဘုရား မဟာရံ တံတိုင်း ပြင်ပတွင်ဇရပ်ပေါင်း ၃၃ ဆောင်ကို ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းကြသည်။

ကျောက်တော်ကြီး ရုပ်ပွားတော်ကို ကျောက်ဆတ်ပညာသည် အကျော်တို့အား ဆက်လက်၍ ထုလုပ် ချောမောစေပြီးနောက် ၁၂၂၇ ခု ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၇ ရက်နေ့တွင် အခမ်းအနား ကြီးစွာဖြင့် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးကိုယ်တော်တိုင် မျက်ရေးတော်ကို စတင်ရေးသားလျက် မျက်နှာတော် ဖွင့်လေသည်။

ရုပ်ပွားတော်၏ အရွယ်ပမာဏမှာ ထက်ဝယ်တော်အပြန့် ၁၂တောင်။ အဝန်း ၂၈ တောင် ၂ မိုက် ၄ သစ်။ ခါးတော် အဝန်း ၁၀ တောင် ၂ မိုက် ၄ သစ်။ ရင်ပွင့်တော် ပခုန်းစွန်း ဝဲယာ အကျယ် ၈ တောင်။ အဝန်း အတောင် ၂၀။ ဦးခေါင်းတော် အဝန်း ၁၃ တောင်။ စမ္ဗခဏ်မှ ရောင်လျှံတော်ဖျားအထိ ဉာဏ်တော်အမြင့် ၁၇ တောင် ၁ မိုက် ၄သစ်၊ ဖြစ်လေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အမရပူရမြို့ရှိ မဟာသကျရံ့ သီကျောက်တော်ကြီးဘုရား

ထူးခြားချက်မှာ ကျောက်တော်ကြီး ဘုရား၏ လက်ျာနှင့် လက်ဝဲဖက်တွင် အသီတိသာဝက ရဟန္တာရှစ်ကျိပ်တို့၏ ရုပ်တုတော်များက ဝန်းရံလျက်ရှိခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ကျောက်တော်ကြီးဘုရား(အမရပူရ) ။ ။ကျောက်တော်ကြီး ဘုရားသည် ပုဂံမင်းတရား၏ ကောင်းမှုတော်ဖြစ်၍ အမရပူရ မြို့မှ တောင်ဖက် ၃ မိုင်ခန့် ကွာဝေးသော တောင်သမန် အနောက်တောင် ရွာနှစ်ရွာအကြားတွင် တည်ရှိ၏။ မဟာသကျရံသီဟူ သော ဘွဲ့တော်ဖြင့် ထင်ရှားတော်မူလေသည်။

မဟာမင်းထင်စည်သူရေးသည့် မဟာသကျရံသီ ကျောက်တော်ကြီးကျောက်စာအရ၊ ကျောက်တော်ကို ငစဥ့်ကူးမြို့အဝင်၊ စုံမြို့စီရင်စုစကျင်တောင်မှ ပင့်ဆောင်ပြီးလျှင်၊ ဧရာဝတီ မြစ်စဉ်အတိုင်း ပင့်ဆောင်ကာ၊ ရွှေကြက်ယက် ရွှေကြက်ကျ ဘုရားနှစ်ဆူအကြား ခရီးဖြင့် ဝင်တော်မူ၍ တောင်သမန်အင်းအနီး ယခုတည်ရှိသော အရပ်သို့ ပင့်ဆောင်သည်ဟု သိရသည်။

ဒုတိယမဟာရာဇဝင်တော်ကြီးတွင်ကား 'သက္ကရာဇ် ၁၂၁၁ခုနှစ် နယုန်လဆန်း ၁၄ ရက်နေ့ကစ၍၊ ရတနာပူရ အင်းဝမြို့တွင် မဟာသကျရံသီ ကျောက်တော်ကြီးဘုရား ကိန်းဝပ်တော်မူသည့် အုတ်ပြာသာဒ် ပြိုပျက်သည်ကို၊ ကျောက် မော်မြို့စားဝန်ကြီး သတိုးမင်းကြီး မဟာ မင်းလှသီဟသူ၊ ပန်းပဲဝန်အတွင်းဝန် သတိုးမင်းကြီး မဟာ မင်းလှကျော်သူတို့ကို၊ လေ့အမှုထမ်းလူ ၃၀၀၀ ပေးအပ်၍ ပင့်ဆောင်စေရာ၊ သုံးရက်နှင့် မုတ္တမတံခါးပြင်၊ ဘုရားပင့်ဆောင်ရန် ဘောင်ပေါ်သို့ ရောက်ကြောင်း လျှောက် ထား၍၊လည်းကောင်းနှစ်ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၆ရက်နေ့တွင်၊ဆရာတော်သံဃာတော်တို့ ကို၊သမ္ဗန်တော်များတွင်တင်ဆောင်၍၊ ရှေးဦး ရှေးဖျားကြွသွားနှင့်စေပြီးလျှင် ဘဝရှင် မင်းတရားကြီးဘုရား၊ ဖောင်တော်လှေ တော်သမ္ဗန်တော်များနှင့် မင်းညီမင်းသား မှူးတော်မတ်တော်တို့ ခြံရံ၍ ထွက်တော် မူကြီး ထွက်တော်မူပြီးလျှင်၊ ဘုရားတင် ဖောင်ပြာသာဒ်ကို မီးသင်္ဘောတော်နှင့် ဆွဲစေ၍၊ ရွှေမြို့တော်တောင်မျက်နှာ၊ တောင်သမန် အနီးအထက် တည်ထား ဆောက်လုပ် တော်မူသည့် အုတ်ပြာသာဒ် အတွင်း၊ ပင့်ဆောင် ကိုးကွယ်တော်မူ၏' ဟု စုံလင်စွာ ဖော်ပြမှတ် သားပါရှိလေသည်။

ကျောက်တော်ကြီးဘုရားသည် ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ နေတော်မူသော ရုပ်ပွားတော်ဖြစ်၍၊ ဌာပနာပစ္စည်းများမှာ ရွှေဆင်းတု ၁၂ဆူ၊ ငွေဆင်းတု ၃၅၈ ဆူ ဖြစ်သည်။

ဘုရားအတွင်းဖိနပ်တော်နှင့် ကပ်လျက်ရှိသော တန်ဆောင်း၌မဟာသကျရံသီဟူသော စာတမ်းရေးထားသည့် ကျောက်ပြားတစ်ချပ်ရှိ၍ဘုရား၏ တန်ဆောင်း တံတိုင်းအနီး၌မူ မဟာသကျရံသီဘုရား သမိုင်းရေးထားသော ကျောက်ပြားတစ်ချပ်ရှိ၏။ တံတိုင်းမြောက်ဖက်တွင်၊ အရှေ့ အနောက် အတောင် ၂၀၊ တောင်မြောက် ၁၀ တောင်ရှိသော ခြေတော်ရာ တိုက်ပျက်ရှိ၏။ ခြေတော်ရာမှာ ဘုရား၏ အာရုံခံ တန်ဆောင်းသို့ ပင့်ဆောင်ထားပြီးဖြစ်၏။ ဘုရားအရုံခံအတွင်း ကျောဖက်တွင် ရဟန္တာရုပ်တုတော် ၈၈ ဆူ ရှိ၏။

ကျောက်တော်ကြီးဘုရားမှာ ပုဂံပြည်ရှိ အာနန္ဒာ ဘုရားပုံသဏ္ဌာန်ပင်ဖြစ်၍ မြန်မာဗိသုကာများ၏ လက်ရာစစ်ဖြစ်၏။ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်ကား၊ မုတ် ၄ မုတ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တို့တွင် ရေးခြယ်ထားသော ပန်းချီကားများဖြစ်လေသည်။ ထိုပန်းချီကားများသည် စစ်ကိုင်း၊ အမရပူရ၊ အင်းဝ၊ ပုခန်းကြီး၊ ပြည်နှင့် ရန်ကုန်မြို့များရှိ ပုဂံမင်း၏ ကောင်းမှုတော်များဖြစ်သော ပန်းချီကားများဖြစ်သည်။ ထူးခြားချက်မှာ အရှေ့မုခ်တွင်ရေးဆွဲထားသော ကောင်းကင်တမန်ပုံ ၂ ခုပင်ဖြစ်၏။ နက္ခတ်တာရာ ပုံများကိုလည်းတွေ့ရသည်။ ထိုပန်းချီကားများမှာ ထိုခေတ်၏ အဝတ်အစားများကို ဖော်ပြ ထားသော ခေတ်ကြေးမုံများ ဖြစ်၍ တန်ဖိုးရှိလှပေသည်။

ကျောက်တော်မြို့ ။ ကျောက်တော်မြို့သည် စစ်တွေခရိုင် မြို့ဟောင်းနယ်တွင် ပါဝင်၍ မြို့ပိုင်ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်သည်။ ကုလားတန်မြစ်၏ လက်ျာကမ်းပေါ်တွင်တည်ရှိ၍ မြို့၏ အကျယ်အဝန်းမှာ အလျား ၃ မိုင် အနံ ၁/၂ မိုင်မျှရှိသည်။ကျောက်တော်မြို့၏ တစ်ဖက်ကမ်း ကုလားတန်မြစ်ကမ်းပါးရှိကျောက် တော်တောင်ပေါ်တွင် ကျောက်တော်စေတီတည်ရှိသည်။ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ဓညဝတီ ရခိုင်ပြည်သို့ ကြွလာတော်မူခဲ့စဉ် ကျောက်တော်ဘုရား တည်ရှိရာ ကျောက် အတိပြီးသော မောရပဗ္ဗတ တောင်ထက်၌ ရပ်တန့်တော်မူပြီးလျှင် နစဉ်ဘဝတွင်ထိုဒေသ၌ ပန်းပွတ်သမားဖြစ်ခဲ့ဘူးကြောင်း၊ ဘုရားသခင် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူပြီးနောက် ကျောက်ရိုးတော်ဓာတ်ကို ဤအရပ်၌ ဌာပနာကျောက်တော်စေတီဟု တွင်လတံ့ဟူ၍ ဗျာဒိတ်ထားတော်မူခဲ့ကြောင်းနှင့် ရခိုင်ရာဇဝင်များတွင်ပါရှိ၏။ ထိုကျောက်တော်စေတီကို အစွဲပြု၍ ကျောက်တော်မြို့ဟု ခေါ်တွင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျောက်တော်မြို့တွင် ဈေး၊ ဆေးရုံ၊ စာတိုက်နှင့် ကြေးနန်းရုံးများရှိသည့်အပြင် အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းတစ်ကျောင်းလည်း ရှိသည်။ မြို့ပေါ်၌ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ၄ ကျောင်းရှိရာ ယင်းတို့မှာ ရှမ်းရွာကျောင်း၊ မြို့သစ်ကျောင်း၊ သိမ်ကျောင်းနှင့်ကျောက်တော်ကျောင်းများဖြစ်ကြသည်။ မြို့သူမြို့သားများသည် ကျောက်တော်မြို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိကန်များမှ သောက်ရေသုံးရေကို ရရှိကြသည်။

ကျောက်တော်မြို့သည် စစ်တွေမြို့မှချင်းဝိသေသတိုင်း ပလက်ဝမြို့သို့သွားရာ မီးသင်္ဘောလမ်းပေါ်တွင်တည်ရှိ၍ တောင်တန်းဒေသမှ ထွက်သော ကုန်များနှင့် ရခိုင်မြေပြန့်ဒေသမှ ထွက်သောကုန်များ ဖလှယ်ရာဒေသ ဖြစ်သည်။ ပလက်ဝမြို့နယ်မှထွက်သော နာမည်ကျော် ကုလားတန်ဆေးများကို ကျောက်တော်မြို့တွင် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားကြသည်။ ကျောက်တော်မြို့ အနီးတဝိုက်ရှိရွာကြီးများ၌ ရက်သတ္တတပတ်လျှင် ဈေးနေ့ ၂ နေ့မျှ ဖွင့်လှစ်လေ့ရှိသည်။

ကျောက်တော်မြို့မှနှစ်စဉ် စပါးတန်ချိန် ၁၃၀၀၀ ခန့်ထွက်လေသည်။ ယခုအခါ ပိုလျှံသောစပါးများကို နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့မှ တိုက်ရိုက်ဝယ်ယူလျက်ရှိသည်။ထိုနယ်တွင်ထင်ရှားသောစပါး ၂ မျိုးမှာ ငကြိန်သီးခေါ် မီးဒုံးစပါးမျိုးနှင့် လက်ရုံးစပါးခေါ် ငစိန်စပါးမျိုးဖြစ်သည်။ သို့သော် လူကြိုက်အများဆုံး ဆန်မှာ 'ငါးရာဗိုလ်' ဆန် ဖြစ်သည်။

ကျောက်တော်မြို့ တစ်ဖက်ကမ်းမှ အရှေ့ဖက် ၅ မိုင်ခန့်အကွာတွင် မန္တလေးမဟာမုနိ ရုပ်ပွားတော် မူလ ကိန်းဝပ်တော် မူရာ နေရာဟောင်းတည်ရှိ၍ ထိုနေရာတွင် သူဌေးဦးရဲကျော်သူ လှူဒါန်းထားသော ရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူ ကိန်းဝပ်တော်မူသည်။ ကျောက်တော်မြို့မှ မဟာမုနိတန်ဆောင်းသို့ သွားရာလမ်းစဉ် ဖြင့် မြို့ဟောင်းမြို့သို့ ရောက်နိုင်သည်။

မြို့နယ်လူထုမှာ လယ်ယာကိုင်းကျွန်းပေါ်တွင် အမှီပြု၍ နေထိုင်စားသောက်ကြသည်။ ဆန်စပါး၊ နှမ်း၊ မြေပဲနှင့် ဆေးများကို စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြသည်။ နှမ်းနှင့် မြေပဲမှ ဆီကိုကြိတ်ယူသည်။ အချို့မှာ သစ်လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်၍ အသက်မွေးကြသည်။

ကျောက်တန်းမြို့ ။ ။ကျောက်တန်းမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ အောက်ပိုင်း၊ ဟံသာဝတီခရိုင်၊ ကျောက်တန်းမြို့နယ်၏ ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်၍ မှော်ဝန်းမြစ်ကမ်းပေါ်တွင်တည်ရှိသည်။ သံလျင်ကျိုက်ခေါက် ကုန်းတန်းကြီး၏ တစ်ဖက်စွန်းတွင် တည်ရှိ၍ ပင်လယ်ပြင်နှင့် ၁၂ မိုင်ခန့်ကွာဝေးသည်။ မှော်ဝန်းမြစ်ထဲတွင် တန်း၍နေသော ကျောက်တန်းကြီးကို အစွဲပြု၍ ကျောက်တန်းမြို့ဟုခေါ်သည်။

ရှေးအခါက ကျောက်တန်းမြို့သည်၊ ကျောက်တန်း၊ သံလျင်၊ ခရမ်း၊ သုံးခွမြို့နယ်တို့၏ နယ်ပိုင်ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ် ခဲ့၍ သံလျင်သင်္ဘောဆိပ်အထိ ကျေးရွာပေါင်း ၉၀ ကျော် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက်တွင် သံလျင်မြို့ဘီအိုစီကုမ္ပဏီ၏ ဆန္ဒအရ သံလျင်မြို့ကို နယ်ပိုင် ရုံးစိုက်ရာမြို့ လုပ်လိုက်သည်။ လွတ်လပ်ရေး ရပြီးနောက်၊ ကျောက်တန်း မြို့နယ်မှာ တောင်နှင့် မြောက် မိုင် ၂၀၊ အရှေ့နှင့် အနောက် ၃၇ မိုင် ကျယ်ဝန်း၍ စိုက်ပျိုးသော မြေဧက ၁၂၈၅၀၀ နှင့် မြေလွတ်ဧက ၁၀၀၀၀ ခန့် ပါဝင်သည်။ ကျေးရွာပေါင်း ၆၄ ရွာ ပါဝင်၍ သူကြီးပိုင် ၅၃ ပိုင် ရှိသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရကျောက်တန်းမြို့ရှိ လူဦးရေမှာ ၃၇၉၄ဖြစ်၏။

ကျောက်တန်းမြို့ပေါ်တွင် မြို့ပိုင်ရုံး၊တရားမနှင့်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ရဲဌာန၊ စာပို့တိုက်၊ ဆေးရုံ၊ ဈေးရုံးများနှင့်မူလတန်းကျောင်း ၃ ကျောင်း၊ အထက်တန်းကျောင်း ၁ ကျောင်း၊ ရဟန်းတော်ကျောင်း၂၁

www.burmeseclassic.com

ကျောင်းရှိသည်။ မြို့၏အကျယ်အဝန်းမှာ တစ်မိုင်ပတ်လည်ခန့် ရှိသည်။ မြို့နယ်ရှိ လူဦးရေ ရာခိုင်နှုန်း ၉၀ ကျော်မှာ လယ်ယာလုပ်ငန်းကို အမှီပြု၍ အသက်မွေးကြသည်။

ကျောက်တန်းမြို့သည် ဂဝံကျောက်မြေပေါ်တွင် တည်ရှိ၍ မြောက်ဖက်မှတောင်ဖက်သို့ ဆင်ခြေလျှော နိမ့်ဆင်းသွားသည်။ ကျောက်တန်းမြို့မှာ တည်စက မှော်ဝန်းမြစ်ကမ်းတွင် ကပ်လျက်ရှိ၍ ထိုနေရာကို ယခုတိုင် ရွာဟောင်းဟုခေါ်တွင်နေသေးသည်။

ကျောက်တန်းမြို့၏ ကျက်သရေဆောင် ရေလယ်ဘုရား

ကျောက်တန်းမြို့တွင် ထင်ရှားသော အဆောက်အုံများမှာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဓါတ်တော် မွေတော်များကို ဌာပနာသွင်း၍ တည်ထားသော ကျောက်တန်းရေလယ်ဘုရားဘွဲ့ချီသည့် ကျိုက်မှော်ဝန်းဘုရားနှင့်တစ်ဖက်ကမ်းရှိ ကျိုက်ပြာသဒ်တနော်၊ ကျိုက်ပြာသာဒ်တန့်ဘုရားများ ဖြစ်၏။ မှော်ဝန်းမြစ်ထဲရှိ ကျောက်တန်းများကို ဒိုင်းနမိုက်ဖြင့် ဖောက်ခွဲ၍ သင်္ဘောများ ခုတ်မောင်းနိုင်ရန် ရေကြောင်းပြုပြင်ထားသည်။ ကျောက်တန်းမြို့၏ ရာသီဥတုမှာ သာယာ၍ ပင်လယ်လေညှင်းရသည်။ သံလျင်မြို့မှ ကုန်းလမ်း ရေလမ်း နှစ်သွယ်ဖြင့် သွားလာနိုင်သည်။ ကျောက်တန်းမြို့တွင် ရေကောင်းရေသန့် ရရှိသည်။ ရန်ကုန်မှလူများသည် ကျောက်တန်းမြို့သို့ အလည်အပတ်သွားလေ့ ရှိကြသည်။

ကျောက်ထင်းရှူး ။ ။(ထင်းရှူး–ရှု။)

ကျောက်နမ်းဖတ် ။ ။(နမ်းဖတ်ကျောက်–ရှု။)

ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့။ ။ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်း မြင်းခြံခရိုင်ပုဂံ (ညောင်ဦး)နယ်အတွင်း မြို့အုပ်ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်၏။ မြင်းခြံမြို့မှ ၅၈ မိုင် ဝေး၏။ မြို့မှာ စတုရန်း ၂ မိုင်ခန့်ကျယ်ဝန်း၍ ၁၉၅၃ ခုနှစ်သန်းခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၅၄၈၀ ခန့်ရှိသည်။

ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့ကို မြောက်ဖက်မှရှုသော်

လူများသည် တောင်သူ

www.burmeseclassic.com

လုပ်ငန်းဖြင့် အဓိက အသက် မွေးမြူကြသည်။ ထိုမြို့နယ်မှ ထန်းလျက်၊ မြေပဲ၊ နှမ်း၊ ဆီ၊ မန်ကျည်းသီး၊ သနပ်ခါးခေါက် များ အများအပြား ထွက်လေသည်။

ပုဂံပြည်အနော်ရထာမင်း တည်ခဲ့သောမြို့ဖြစ်၍ အနော်ရထာမင်းသည် နောင်တော် စုက္ကတေးမင်းအား စစ်သည်ဗိုလ်ပါ စုဆောင်းကာဤအရပ်မှ တော်လှန် အောင်မြင်ခဲ့လေ၏။ သို့ဖြင့် မမေ့အပ်သောအရပ်ဖြစ်သည့် အတိုင်း မြို့ရွာ တည်ဆောက်ပေးခဲ့သည်။ ကျောက်ပန်းတောင်း မြို့တွင်မြေပြင်မှ ပေ ၆၀၊ ၇၀ ခန့် မြင့်မား၍ ပန်းတောင်း ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော ကျောက်စိုင်ကျောက်တုံးများ သဘာဝ အလျောက် စီရီရီ ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိသည်။ ထိုကျောက်စိုင်များကို အစွဲပြု၍ ကျောက်ပန်းတောင်းဟု အမည်တွင် ဟန်တူသည်။ အချို့ကျောက်တုံး များပေါ်တွင် စေတီများ တည်ထားကိုးကွယ်ထားကြသည်။ ထင်ရှားသောစေတီ များမှာ မြရွှေဂူနှင့်ရွှေတောင်ဦး ဖြစ်သည်။ မြို့၏အရှေ့ မြောက်ယွန်းတွင်ရှိသော ပေ ၄၉၈၁ မြင့်သည့် ပုပ္ပါးတောင် နှင့် ခရီး ၈ မိုင်ခန့်သာ ဝေးသည်။

ပျဉ်းမနားမှ ကျောက်ပန်းတောင်းသို့ မီးရထားလမ်းခွဲ ရှိသည့်ပြင်၊ မြင်းခြံ၊ မိတ္ထီလာ၊ မကွေးမြို့များသို့လည်း မော်တော်ကားလမ်းများဖြင့် ဆက်သွယ်လျက်ရှိလေသည်။

ပုံနှိပ်လောကတွင် ချဲ့ထွင်လာသည့် ပညာရပ်တစ်ခု ။

ကျောက်ပုံနှိပ်အတတ် ထွန်းကားပြန့်ပွားလာခဲ့ရာ ပုံနှိပ်ဖက်တွင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်လာခဲ့ရုံမက ပန်းချီဆရာများ အတွက်လည်း လက်ရာပြ သုခုမပညာရပ်တစ်ခုအဖြစ် အခွင့်အရေးရလာခဲ့ပေသည်။ ယခုအခါတွင်မူ ကျောက်ပုံနှိပ်ဟုခေါ်သော်လည်း ကျောက်ပြားမပါဘဲ အစားထိုးပစ္စည်းများ ထွင်လာနိုင်သည်မှာ အံ့သြဖွယ် ဖြစ်ပေသည်။

ကျောက်ပုံနှိပ်အတတ် ။ ။လစ်သိုဂရပ်ဖီခေါ် ကျောက်ပုံနှိပ်အတတ်မှာ၊ လက်ဦး၌ ကျောက်ပြားသက် သက်ဖြင့် ပုံနှိပ်ယူသော အတတ်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ယခုအခါ ကျောက်ပြားအစား သွပ်ပြားနှင့် အလူမီနီယမ်ပြားများကိုလည်း အသုံးပြုလျက် ရှိကြပေသည်။ လစ်သိုဂရပ်ဖီ ဟူသော ဝေါဟာရမှာ ဂရိစကားမှ ဆင်းသက်လာ၍၊ ကျောက်ပေါ်၌ ရေးခြင်း ဆွဲခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ အလိုရှိသောစာနှင့် ပုံများကို ကျောက်ပြားပေါ်၌ ပထမ ရေးဆွဲပြီးနောက် စက္ကူပေါ်သို့ ပုံနှိပ်ကူးယူရသဖြင့် လစ်သိုဂရပ်ဖီ သို့မဟုတ်ကျောက်ပုံနှိပ် အတတ်ဟု တွင်လာသည်။ ဤအတတ်သည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဖြစ်သော ပုံနှိပ် အတတ်လည်းဖြစ်၍၊ ပန်းချီဆရာများအတွက် ပန်းချီလက်ရာပြ သုခုမပညာ တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ ပုံနှိပ်စာလုံးနှင့် ဗလောက်များတွင် စက္ကူပေါ်၌ မင်ထင်အောင် ရိုက်နှိပ်ပေးရမည့် အစိတ်အပိုင်းများသည်များသောအားဖြင့် ကျန်အစိတ် အပိုင်းများထက် မြင့်ကြွပြီး နေသည်ကို တွေ့ကြရမည်။(ပုံနှိပ် စာလုံး–ရှု။) သို့ရာတွင်ကျောက်ပုံနှိပ်အတတ်၌ ထူးခြားချက်မှာ၊ ပုံနှိပ်စရာကျောက်ပြား သို့မဟုတ် သတ္တုပြား၏ မျက်နှာပြင်သည် တစ်ပြင်လုံးညီညာ ချောမွတ်လျက် ရှိခြင်းဖြစ်သည်။

ကျောက်ပုံနှိပ် အတတ်သည် ဆီနှင့်ရေ ရောစပ်ခြင်းမရှိသည့် အချက်ပေါ်တွင် မူတည် ပေါ်ပေါက်လာသော အတတ်ဖြစ်၍၊ ဤသို့ကျောက်ပုံဖြင့် ပုံနှိပ်သည့်နည်းကို အလွိုက်စီနီဖဲလဒါးဆိုသူ ဂျာမနီနိုင်ငံ ဗာဗေးရီးယား ပြည်နယ် မျိုးနစ်မြို့သား တစ်ဦးက ၁၇၉၆ ခုနှစ်တွင် စတင်တီထွင်ခဲ့လေသည်၊ ဓါတ်ပုံ ဗလောက်များဖြင့် အဖိုးချိုစွာ ရိုက်နှိပ်နိုင်သည့်နည်း ပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက်တွင်၊ ဤကျောက်ပုံနှိပ် နည်းသည် ကွယ်ပျောက်တိမ်ကောလုမတတ်ဖြစ်ခဲ့ရဘူး၏။ သို့သော် ယခုအခါကမ္ဘာကျော် ပန်းချီဆရာကြီးအများကပင်၊ ဤနည်းကိုပြန်လည် အသက်သွင်းခဲ့ကြ၏။ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းတွင် ဤနည်းကို တဖြည်းဖြည်း အသုံးများလာ ကြ၏။ ရောင်စုံမြေပုံနှင့် ရုပ်ပုံ များကိုလည်း ကျောက်ပုံနှိပ်နည်းဖြင့် ပုံနှိပ်ယူကြသည်။ ပုံနှိပ်ကျောက်ပြု လုပ်ပုံမှာ အသားပွသော ထုံးကျောက်ပြားတစ်ချပ်ကို ရွေးဦးစွာ မျက်နှာပြင်ချောမွတ်ညီညာလာအောင် ပွတ်တိုက်ပေးရသည်။ ထို့နောက်အဆီပါသော ကရေယွန် ရောင်စုံ ဆေးတောင့်နှင့်ဖြစ်စေ၊ အမဲဆီကဲ မင်နှင့်ဖြစ်စေ၊ လိုရာပုံ သို့မဟုတ် စာများကိုကျောက်ပြားပေါ်တွင် ရေးဆွဲပြီးလျှင် တမာစေး၊ သို့မဟုတ် ထနောင်းစေးရည်ဖြင့် ကျောက်ပြားမျက်နှာပြင်ကို သုတ်လိမ်း၍ အခြောက်ခံရသည်၊ ထို့နောက် မျက်နှာပြင်ကို ရေဆေးပြီး အဆီကဲမင်လုံးဖြင့် လိမ့်သည်။ မင်လုံးလိမ့်ပြီး မျက်နှာပြင်ကို ထင်းရှူးဆီအမှုန့် နှင့် ပြင်သစ် မြေဖြူအမှုန့် ၂ မျိုး ရောစပ်သည့် အမှုန့်ဖြင့်ဖြူး၍ နိုက်ထရစ်အက်ဆစ်နှင့် ကျောက်ချဉ် ရောသည့် ပျော်ဝင်ရည်ဖြင့် မျက်နှာပြင်တစ်ခုလုံး သန့်လာစေရန် ဆေးစားရသည်။ ထိုအခါ အက်ဆစ်ရည်သည် ဆေးရေးထားသည့် နေရာများမှအပ ကျန်နေရာအားလုံးကို စားပစ်လိုက်သည်။ စားပစ်သည် ဆိုသော်လည်း နိမ့်ချိုင့်သွားအောင် စားပစ်ခြင်းကား မဟုတ်။ ချေးစင်၍ ရေနှင့်ထိကရေစွဲနိုင်အောင် စားခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ထို့နောက် ကျောက်ပြားကို ရေဆွတ်ပေးသောအခါ၊ အက်ဆစ်စားသွားသည့် နေရာများတွင် ရေစို

www.burmeseclassic.com

သွား၍ ဆေးရေးထားသည့် နေရာများတွင်မူ ရေမစိုချေ။

ထိုကျောက်ပြား မျက်နှာပြင်ပေါ်တွင် ပုံနှိပ်မင်ကို ဒလိမ့်ဖြင့် လိမ့်ပေးသောအခါ၊ မင်တွင် ဆီပါနေသည့် အတွက် ဆေးရေးထားသည့် နေရာများတွင်သာ စွဲပြီးလျှင်၊ ရေစိုနေသော နေရာများ၌ မစွဲနိုင်ပေ။ ဤသို့ မင်လိမ့်ပြီးနောက် ကျောက်ပြား မျက်နှာပြင်ပေါ်၌ စက္ကူတစ်ရွက်ကို ဖိနှိပ်ပေးသောအခါ ဆေးတောင့် သို့မဟုတ် မင်ဖြင့် ရေးထားသည့် မူလအတိုင်း စက္ကူပေါ်တွင် ပုံနှိပ်ပြီးသား ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် အရောင်အမျိုးမျိုးနှင့် ပုံနှိပ်လိုသောအခါ ကျောက်ပြားအများကို အသုံးပြုရသည်။ ပုံနှိပ်ကျောက် ပြုလုပ်သည့်ကျောက်ကို ဗာဗေးရီးယားပြည်နယ် ဂျူရာတောင်မှ အများအစား ရရှိသည်။ သို့ သော် ထိုကျောက်မျိုးကို လိုသလောက် မရနိုင်ခြင်း၊ ကွဲလွယ်တတ်ခြင်း၊ အချို့သောခေတ်မီ ပုံနှိပ်စက်မျိုး၌ တပ်ဆင်၍ အသုံးမပြုနိုင်ခြင်း စသော အကြောင်းများကြောင့် အစားထိုးနိုင်သည့် ပစ္စည်းများကို စမ်းသပ်ရှာဖွေခဲ့ကြရာ နောက်ဆုံးတွင် အစ၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သွပ်ပြားနှင့် အလျူမီနီယမ်ပြားများကို တစ်မျိုးတစ်မည် စီမံ၍ အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း တွေ့ခဲ့ရသည်။

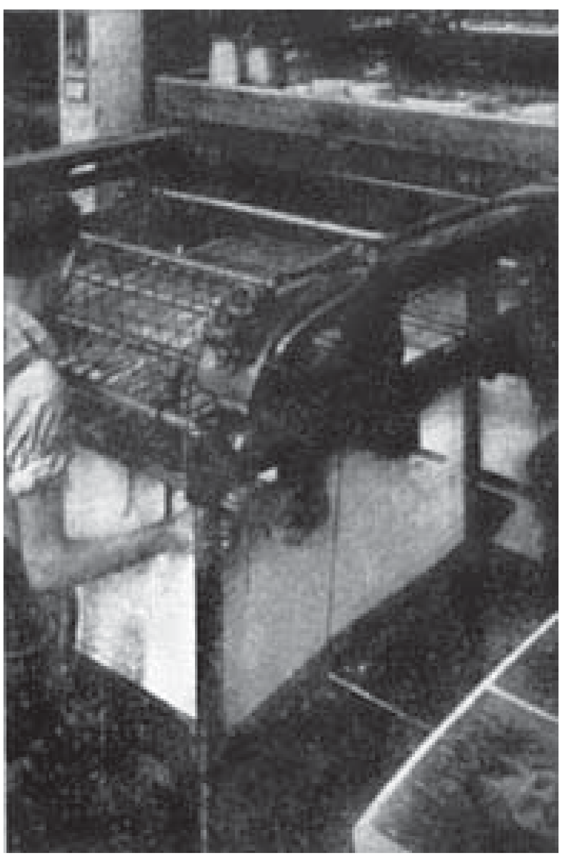

ကျောက်ပုံနှိပ်စက်ကြီးဖြင့် ဆေးရောင်စုံကြော်ငြာများ မြေပုံများကို ဤသို့ရိုက်နှိပ်ပေးလေသည်။

ပုံနှိပ်ကျောက်ပြား (သို့မဟုတ် သတ္တုပြား) ပေါ်၌ ရုပ်ပုံများ စာများကို ရေးသားပုံဖော်ရာတွင်၊ ခဲတံပုံ ဗလောက်ပြုလုပ်သည့်နည်းအတိုင်း၊ ခဲတံပုံမှတစ်ဆင့် ပုံကူးနိုင်သည်။ ထိုနည်းကို ဖိုတိုလစ်သိုဂရပ်ဖီ (ခဲတံပုံ ကျောက်ပုံနှိပ်) နည်းဟု ခေါ်၏။ ဆီမှိုင်း၊ ဆပ်ပြာ၊ ဖယောင်း၊ ဆီတို့ဖြင့် ဖော်စပ်ထားသော ကရေယွန်ဆေးတောင့် သို့မဟုတ် မင်ဖြင့် မျက်နှာပြင်ပေါ်၌ တိုက်ရိုက်မရေးဘဲ ကော်နှင့်သုတ်လိမ်း ထားသော ပုံကူးစက္ကူပေါ်တွင် ပထမ ရေးပြီးမှ၊ ထိုစက္ကူကို မျက်နှာပြင်ပေါ်၌ ဖိ၍ ဆွဲပွတ်ပေးခြင်းဖြင့်လည်း ပုံကူးပေးနိုင်သည်။ ပုံနှိပ်ကျောက်များဖြင့် ပုံနှိပ်သည့်အခါ အော့ဖဆက်ခေါ် တစ်ဆင့်ခံပုံနှိပ် နည်းမျိုးဖြင့်လည်း ပုံနှိပ်နိုင်သည်။ အော့ဖဆက် ပုံနှိပ်နည်းတွင် ပုံနှိပ်ကျောက်ပေါ်ရှိပုံကို ရော်ဘာဒလိမ့်တုံးပေါ်၌ ပထမထင်စေပြီးမှ၊ ရော်ဘာဒလိမ့်တုံးမှ တစ်ဆင့် စက္ကူပေါ်သို့ ပုံကိုကူးပြောင်းပုံနှိပ်ပေးသည်။ ပုံနှိပ် ကျောက်ဖြင့် တိုက်ရိုက်ပုံနှိပ်နည်းတွင် စက္ကူအချောစားကိုသာ အသုံးပြုနိုင်သည်။ သို့သော် တစ်ဆင့်ခံ ပုံနှိပ်နည်းဖြင့် ပုံနှိပ်သော အခါ စက္ကူအကြမ်းစားများကိုလည်း အသုံးပြုနိုင်သည်။ ယခုအခါ ယင်း စက္ကူနှစ်မျိုးလုံးကို အလွယ်တကူ ဝယ်ယူ သုံးစွဲနိုင်ကြသည်။ (ပုံထုထွင်း အတတ်–ရှု။)

ကျောက်ပျဉ်။ ။ကျောက်ပျဉ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးများ အမွှေးနံ့သာ လိမ်းကျံရာ၌ နံ့သာသွေးရာ ကျောက်ချပ်ပြားဖြစ်သည်။ များသောအားဖြင့်မြန်မာ အမျိုးသမီးများသည် သနပ်ခါးကို လိမ်းကျံခြယ်သလေ့ ရှိကြသဖြင့် သနပ်ခါး အများဆုံးသွေးရာ ကျောက်ပြားဖြစ်၍ သနပ်ခါးကျောက်ပျဉ်ဟုလည်းခေါ်သည်။ သို့ရာတွင် နံ့သာဖြူ၊ ကလမက်၊ တောင်နံကြီး၊ စသော နံ့သာတုံးများကိုလည်း ကျောက်ပျဉ်တွင် တင်၍ သွေးလေ့ရှိပေသည်။

ကျောက်ပျဉ်မှာ သာမန် ထီးကျောက်မျိုး ဖြစ်သော ကျောက်ချပ်ပြားကို ဝိုင်းအောင် ဆစ်၍ မျက်နှာပြင် ညီညာအောင် ပြုပြင်ယူရသည်။ ထိုအခါ အဝိုင်း မျက်နှာပြင် ပတ်လည်တွင် ဘေး၌ ဝိုင်းရစ်၍၊ ရေခံတည်ခေါ်ချိုင့်မြောင်း ငယ်ကို ထွင်းထုထားသည်။ မျက်နှာပြင်ကို အလည်သို့ အနည်းငယ် မို့သွားစေသည် ကိုလည်း မြင့်မိုရ်ဟု ခေါ်၏။ ဤသို့ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် သွေးထားသော သနပ်ခါး နံ့သာမှုန့်၊ နံ့သာရည်များ ဘေးပတ်လည် ရေခံတည်မြောင်း ထဲသို့ အလွယ်တကူ လျှောဆင်းနိုင်လေသည်။

ရေခံတည် မြောင်းထဲတွင် သွေးပြီးနံ့သာရည်များကို ထည့်ထားလေ့ရှိလေသည်။ မိမိသဘောကျ သလောက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မြန်မာအမျိုးသမီးတို့၏ သီးခြားယဉ်ကျေးမှုတစ်ရပ်
မြန်မာနိုင်ငံတော်အမျိုးသမီးတိုင်း အလှပြုပြင်ခြယ်လှယ်ရာတွင် ကျောက်ပျဉ် နှင့်သနပ်ခါးသည် မရှိလျှင်မဖြစ် မရေးပါလှ၏။

ရေ၏ အကျဲအပျစ်ကို ထားနိုင်သည်။ ကျောက်ပျဉ်၏ အောက်ခြေတွင်လည်း သုံးချောင်း ထောက်သဖွယ် ခြေဆင့် တပ်ထားသည်။ ဘေးနခမ်းပတ်လည်တွင် လှပသေသပ်စွာ ပွတ်တိုက်၍၊ ပန်းရေး ဆေးခြယ်ထား တတ်ကြသည်။ ကျောက်ပျဉ်ချေမွတ်နေလျှင် သွေးရာ၌ ကျောက်အစား နည်း၍ ကျောက်ပျဉ်မျက်နှာကို အနည်းငယ်ကြမ်းလာ အောင် သံဆူးဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ကျောက်ကြမ်းနှင့်ပွတ်တိုက်၍ ဖြစ်စေ ကြမ်းလာအောင်ပြုလုပ်ရသည်။

ကျောက်ပျဉ်များ အရွယ်အစားစား ရှိစေကာမူ ပုံ သဏ္ဌာန်မှာ တမျိုးတည်းပင်ဖြစ်သည်။ ကျောက်ပြင်များကို အဖိုးမတန်လှသော်လည်း မြန်မာမိန်းကလေးများ၏ မရှိလျှင် မပြီးသည့် အရေးကြီးသော အိမ်ထောင်ပစ္စည်း အသုံး အဆောင် တခုအဖြစ် ထားရှိကြ၍ ဇန်းဖြင့် သေသပ်စွာ ဖုံးအုပ်ကာ အကျော်အနင်းလွတ်သော နေရာများ၌ တရိုတသေ တသီးတသန့် သိမ်းဆည်းထား လေ့ရှိသည်။

ကျောက်ပျဉ်ကို မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်း စစ်ကိုင်း ခရိုင်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း ချောက်မြို့နယ် အတွင်းရှိ ငွေးချိုတောင်အနီး မင်းကန်ရွာများမှ အများအပြား ပြုလုပ်ရောင်းချလေ့ ရှိသည်။ စစ်ကိုင်း နယ်မှ ထွက်သော ကျောက်ပျဉ်မှာ မင်းကန်ရွာမှ ထွက် သောကျောက် ပျဉ်ထက်ကျောက်သားရင့်သဖြင့် လူကြိုက်များပေသည်။

ပဲခူး ရွှေမော်ဓော စေတီတော်၌ ဌာပနာ ပစ္စည်းများ တွင် ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင်၏ သမီးတော် ရာဇဓါတုကလျာ၏ ကျောက်ပျဉ်တစ်ခုဆိုသော ကျောက်ပျဉ်ကို တွေ့ရလေသည်။ အင်းဝခေတ်က အမွှေးနံ့သာတို့ကို ကျောက်ပေါ်၌ သွေး၍ လိမ်း ကျံလေ့ရှိကြောင်းကို သက္ကရာဇ် ၈၅၅ ခုနှစ် ရေး ဘူရိဒတ် ဇာတ်ပေါင်းပျို့၌၊

'ဤ စာသာရ၊ ဂေါသီတကို၊ နားဝနှစ်ဘက်၊ မြကျောက်ထက်၌၊ ဥဏ်လက်ကိုထေး၊ ဖြည်းဖြည်း သွေး၍၊ နံ့မွှေးတသုန်၊ လိမ်းသင့်ကုန်'

စသည်ဖြင့် ရေးသား ဖော်ပြခဲ့သည်ကို ထောက်၍ သိရလေသည်။

ကျောက်ပျဉ်ဖြင့် သနပ်ခါးအမွှေးနံ့သာသွေး၍ လိမ်းကျံသောအလေ့မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရှေးကျသော သီးခြား ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့တစ်ရပ်ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ကျောက်ပျဉ်ပေါ်တွင် အမွှေးနံ့သာကို ရေဖြင့် သွေး ကြရ၍ ဘေးပတ်လည် ရေခံတည်မြောင်း၌ ရေများ သွင်းလောင်းထားသည်ကို ရည်၍ 'ရေပတ်လည် ဆောင်၊ အလည်ခေါင် သောင်ထွန်း၊ မိန်းမလှကျွန်း' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'အနားပတ်လည်၊ ရေကြည်တည်၊ အလည်သောင်ထွန်း၊ နဂါးကျွန်း' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကျောက်ပျဉ်ကို စကားထာ ဝှက်လေ့ရှိကြသည်။

လှချင်ပချင်သော မိန်းကလေးတို့သည် ကျောက်ပျဉ် တွင် နတ်စောင့်သည်ဟုယုံကြည်ကာ သီတင်းကျွတ်လ အခါ များတွင် ဆီမီးများ ထွန်းညှိပူဇော်၍ 'အလှတိုးအောင် စောင်မတော်မူပါ၊ ကျောက်ပျဉ်စောင့်နတ်မင်း' စသည်ဖြင့် ဆုတောင်းလေ့ရှိကြသည်။

မြန်မာတို့၏ ကျောက်ပျဉ်နှင့်သနပ်ခါးမှာ နိုင်ငံခြားသား များ အဖို့တွင် အမြဲတစေ အထူးအဆန်း ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

ကျောက်ပွ။ ။ကျောက်ပွသည် သဘာဝအလျောက် ဖြစ် ပေါ်နေသော ကျောက်မျိုးမဟုတ်၊ သဏ္ဌာန်အားဖြင့် စပန်း ရေမြှုပ်၊ ဖန်တုံးအရိုင်းတို့နှင့် ဆင်တူ၍ အဖြူရောင်မှ အညို ရောင်အထိ အရောင်အမျိုးမျိုးဖြင့် တွေ့မြင်ရတတ်သည်။ မီးတောင်ပေါက်ကွဲရာတွင် ထွက်လာသော ချော်ရည်တို့မှ

www.burmeseclassic.com

အမြှုပ်များသည် ပြင်ပ အအေးဓါတ် နှင့်တွေ့သောအခါ ခရစ္စတယ်များမဖြစ်စီ လျှင်မြန်စွာခဲသွားကြသည်။ ထိုချော်မြှုပ်ခဲသည် ကျောက်ပွဖြစ်လာသည်။(မီးတောင်–ရှု။)

ကျောက်ပွသည် ပွ၍ ပေါ့ပြီးလျှင် ရေ၌ ပေါလောပေါ်သည်။ အမြှုပ်အဖြစ်မှ ရုတ်ခြည်းခဲရသောကြောင့် မွှေးညှင်းပေါက်ကဲ့သို့သောအပေါက်ငယ်တို့ဖြင့် ပြည့်လျက်ရှိ၏။ လက်၌ ဆီချေးစသော ချေးများတင်လျှင် ဤကျောက်ပွနှင့် ပွတ်၍ ဆေးကြောကြသည်။ ထိုမျှသာမက၊ သစ်သား၊ သတ္တု၊ ဆင်စွယ်၊ စကျင်ကျောက် စသည်တို့ကို အရောင်တင်ရာတွင်လည်း ဤကျောက်ပွနှင့် တိုက်ရသည်။ အမှုန့်ပြု၍ ချေးညှော်ချွတ်သော ဆေး၊ သွားတိုက်ဆေးများ အဖြစ်လည်း သုံးရ၏။ အထူးသဖြင့် ဖန်ဖူးဆို့များကို ကျောက်ပွဖြင့် ပွတ်၍ ချောမွတ်ယူကြသည်။

ကျောက်ပွများကို စစ္စလီကျွန်း မြောက်ဖက် မိုင် ၂၀၀ ခန့်ဝေးသော လစ်ပါရီကျွန်းများမှ အများအပြား ရရှိ၍ နိုင်ငံခြားသို့ တင်ပို့ကြသည်။ ကျောက်ပွတွေ့ရှိသော အခြားနေရာများမှ အိုက်စလန်ကျွန်း၊ နယူးဇီလန် ကျွန်း၊ ဟန်ဂေရီနိုင်ငံ၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင် စုအတွင်းရှိနေ ရာအချို့တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ကျောက်ဖြူခရိုင်။ ။ကျောက်ဖြူခရိုင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ ရခိုင်တိုင်းတွင်ပါဝင်သော ခရိုင်တစ်ခုဖြစ်၏။ ကျောက်ဖြူခရိုင်တွင် ရခိုင်ကမ်းရိုး တန်းတစ်လျှောက် ဟန်းတားပင်လယ်အော် မအီချောင်းအထိ ရှည်လျားသော ကမ်းမြောင်ဒေသ အပြင်၊ ထိုကမ်းရိုးတန်း၏အနောက်ဖက်ရှိ ရမ်းဗြဲကျွန်း၊ မာန်အောင်ကျွန်းနှင့် ကျွန်းငယ်ပေါင်း မြောက်မြားစွာတို့ ပါဝင်ပေသည်။

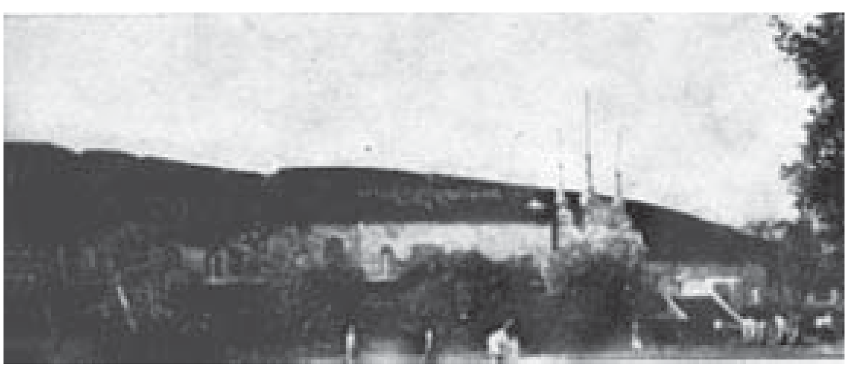

ကျောက်ဖြူမြို့မှ ထင်ရှားသည့် ကျောက်တလုံးဘုရား

နယ်နိမိတ်အားဖြင့် မြောက်ဖက်တွင် စစ်တွေခရိုင်၊ အရှေ့ဖက်တွင် ရခိုင်ရိုးမ တောင်တန်း၊ တောင်ဘက်တွင် သံတွဲခရိုင်၊ အနောက်ဖက်တွင် ဗင်္ဂလားပင်လယ်အော်တို့ တည်ရှိ၏။

ကျောက်ဖြူခရိုင်၏ မြောက်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ပိုင်းမှာ တောတောင်များထူထပ်လျက် တောပိုင်း၌မူ မြစ်ငယ်ချောင်းငယ် များစွာတို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ယှဉ်ကပ် စီးဆင်းလျက်ရှိကြလေသည်။ ကမ်းရိုးတန်းနှင့် ရမ်းဗြဲကျွန်းအကြားတွင် ကျွန်းငယ်ကလေးပေါင်းများစွာရှိသဖြင့် အရှေ့မြောက်ဖက်ရှိ ကျောက်ဖြူသင်္ဘော ဆိပ်ကမ်းကို သဘာဝအားဖြင့် လုံခြုံစေသည်။

ကျောက်ဖြူခရိုင်သည် အရှေ့ဖက်တွင် မင်းဘူးခရိုင်နှင့် နယ်နမိတ်ချင်းစပ်လျက်ရှိသော်လည်း ရခိုင်ရိုးမတောင်ကြီး ခြားလျက်ရှိသောကြောင့် ကူးသန်းဆက်သွယ်ရန် အလွန်ခဲခက်၏။ ထိုရိုးမ တောင်တန်းကို ဖြတ် ကျော်သည့် တောင်ကြားလမ်း ထွက်ပေါက် ၂ ခုသာရှိရာ ယင်းတို့မှာ ဒလက်နှင့်အမ်းတောင်ကြားလမ်းများဖြစ်ကြ၏။ ဒလက်နှင့်အမ်းတောင်ကြားလမ်းမှာ ဖြတ်သန်းရန် အတော်ပင်ခက်ခဲ၏။ အမ်းတောင်ကြားလမ်းမှာမူ ပင်လယ်ပြင်အထက် ပေ ပေါင်း ၄၆၆၄ အထိ မြင့်သော်လည်း နွားလှည်းများပင် ဖြတ်ကျော် နိုင်လေသည်။

ဒလက်မြစ်တွင် ဒလက်ရွာအထိ၊ အမ်းမြစ်တွင် အမ်းမြို့ အထိ လှေများဖြင့်ဆန်တက်နိုင်၏။ ကျွန်းများတွင် ချောင်းငယ်မြောင်းငယ်များရှိ၍ လှေငယ်များဖြင့် သွားလာနိုင်၏။ ကုန်းလမ်းခရီး၌ကား လမ်းပန်း အဆက်အသွယ်ကောင်းစွာမရှိချေ။ ခရိုင်အတွင်းရှိ တောင်ကုန်းများပေါ်တွင် သစ်တောကြီးများရှိ၍ ပျဉ်းကတိုး၊ ကညင် စသည့်သစ်ကြီးများနှင့် ဝါးတောကြိမ်တောများ ဖြစ်ထွန်းသည်။

ခရိုင်သစ် ဖွင့်စအခါက ခရိုင် တစ်ခုလုံးတွင် တောတောင် ထူထပ်လှသဖြင့် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရန် နေရာများစွာ မရှိလှချေ။ ဝီရိယကောင်းသူများသာ တောကြီးများကို ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်းကာ တာတမံများ ဆည်ဖို့၍ အသင့်အတင့် စိုက်ပျိုးကြ၏။ ယခုအခါ တွင်မူကား တစ်ခရိုင်လုံး ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်းပြီး လယ်ယာပြုပြင် စိုက်ပျိုးလာခဲ့ကြသဖြင့် မြေပြန့်လွင်ပြင်များတွင် လယ်များအနှံ့အပြား ရှိနေပေပြီ။ သို့သော် ခရိုင်နယ်နိမိတ် အကျယ် အဝန်း နှင့် နှိုင်းစာလျှင် လယ်ကွက်များ နည်းပါးသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ မြေပြန့်လွင်ပြင်ဖြစ်သော မာန်အောင်ကျွန်း၌မူ ဆန်စပါး ကောင်းစွာဖြစ်ထွန်းသဖြင့် ကျောက်ဖြူ ခရိုင်တွင် စပါးအကောင်းဆုံး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

နှင့် အများဆုံးထွက်ရာ ဒေသဖြစ်သည်။ မြေပုံမြို့နယ်၌ မြစ်ရေရောက်ရှိရာ ကမ်းစပ်မြေများကို ခုတ်ထွင်တိုးချဲ့၍ ရေကာဆည်ကြီးများ ပြုလုပ်ကာ စပါးများစိုက်ပျိုးလေ့ရှိသည်။ ပြည်တော်သာ စီမံကိန်းများ အရကျောက်ဖြူခရိုင်အတွင်း၌ ဆည်ကတုတ်များပြုလုပ်ကာ စပါးစိုက်ပျိုးရေးကို အထူးကြိုးပမ်းလျက်ရှိသဖြင့် ရှေ့နှစ်များတွင် စပါးများ ပိုမိုထွက်ရှိလာမည် ဖြစ်ပေသည်။

မြေအိုးမြေခွက် လုပ်ငန်း၊ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းနှင့် စက္ကူထီးလုပ်ငန်းများ အသင့်အတင့် ရှိ၏။ အခြားထင်ရှားသော လုပ်ငန်းများမှာ ပိုးထည်ခြည်ထည်များ ရက်လုပ်ခြင်း၊ ကြံသကာချက်ခြင်း၊ ဆားချက်ခြင်းတို့ ဖြစ်၏။ ခရိုင်အတွင်း စိုက်ပျိုးရရှိသောသီးနှံများမှာ ဆန်စပါး၊ ကြံ၊ ဝါဂွမ်း၊ ပိုက်ဆံပင်၊ဆေး၊ကွမ်း၊ ခရမ်း၊ ငရုတ်၊ နှမ်း၊ မြေပဲ၊ကြက် သွန်နှင့် အုန်းများဖြစ်ကြ၏။ ကျောက်ဖြူ ခရိုင်အတွင်းမှထွက်သော မာန်အောင်ဆေး၊ ဂန်ဂေါ်ဆားနှင့် ရဲကျွန်းကြက်သွန်တို့မှာ ထင်ရှားသောထွက်ကုန်များဖြစ်၍ ရခိုင်တိုင်းအနှံ့အပြားသို့ တင်ပို့ ရောင်းချရသည်။

ခရိုင်အတွင်းတွင် ပါဝင်သော မာန်အောင်ကျွန်း၌ တောင်နီသို့မဟုတ် မြေနီတောင်ခေါ် နဂါးပွက်တောင် တစ်လုံးရှိ၏။ ထိုတောင်မှာ မီးတောင်ကဲ့သို့ ချော်ရည်မထွက်ဘဲ ရွှံ့များထွက်၏။ ကျောက်ဖြူခရိုင်၌ ရေနံလည်း အနည်းငယ် ရ၏။

ကျောက်ဖြူခရိုင်တွင် ရခိုင်၌ ရှေးအစဉ်အလာအားဖြင့် ထင်ရှားခဲ့သော ရထားပွဲခေါ် ပွဲတော်တစ်ခုကျင်းပလေ့ရှိသည်။ ရထားပွဲမှာ မြန်မာပြည်မကြီးတွင် ခေတ်စားလျက်ရှိသော လွန်ပွဲနှင့် သဘောချင်း တူညီသည်။ ရထားပွဲကျင်းပခြင်း၏အလိုကား မိုးကောင်းစေရန်နှင့်သီးနှံစပါးများ ဖွံ့ဖြိုးဖြစ်ထွန်းစေရန်ဖြစ်သည်။

ကျင်းပပုံမှာ ဘီးလေးဘီးတပ်ထားသော ရထားငယ်တစ်ခုပေါ်တွင် ဝါးပင်ပျိုများကို စုစည်းလျည်နှောင်၍ စိုက်ထူရသည်။ ရထား၏ ရှေ့နှင့်နောက်ဖက်များတွင် လွန်ကြိုးတစ်ချောင်းစီ ချည်ထားရသည်။ လွန်ပွဲများ ကျင်းပသကဲ့သို့ ရထားကိုတစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက်အနိုင် ဆွဲကြသည်။ ရထားဆွဲသောအခါ အတီးအမှုတ် အကျွေးအမွေးများပါ ပါဝင်သဖြင့် ပိုမိုစည်ကား သိုက်မြိုက် လှပေသည်။

ရထားပွဲသဘင်ကို နှစ်စဉ် တပို့တွဲလဆန်း ၁၄ ရက်နေ့ ညဥ့်မှလပြည့်ကျော် တရက်နေ့ညဥ့်အထိ ကျင်းပလေ့ရှိသည်။ တတိယညဥ့် ဖြစ်သော နောက်ဆုံးနေ့၌ ရထားကို မီးရှို့၍ ပွဲအပြီးသတ်လေသည်။

ကျောက်ဖြူမြို့ပေါ်တွင် ယခုအခါ ရထားပွဲသဘင်ကို ဆင်ယင်ခြင်း မပြုလုပ်သော်လည်း ကျောက်ဖြူခရိုင် အတွင်း၌မူ အနှံ့အပြား ပြုလုပ်ကျင်းပမြဲ ကျင်းပလျက်ရှိသေးသည်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၉၅၀ ခန့်တွင်ရခိုင်ဘုရင် မင်းရာဇာကြီး၏သားတော် မင်းခမောင်းနှင့် အတူ ဟံသာဝတီ နေပြည်တော်တွင် ရှိနေသော ရခိုင်စာဆိုတော် ဉက္ကာပျံသည် ရထားသဘင် နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မင်းခမောင်းထံသို့ ဆက်သွင်းသော ဆယ့်နှစ်ရာသီရတုတွင်—

ရာသီကုံလွဲ၊ တပို့ထွေးသည်၊
လွန်းပွေပင်၊ ပျော်ရွှင်လုရတ်မြေ။
ရထားသဘင်၊ နှစ်စဉ်ငယ်ငင်သည်၊
သောင်းခွင် ဤလုပြည်ထက်။
ရွှင်ပျော်ဖွေလူတို့၌
ရာဇဌာနေ၊ မင်းနေပြည်ဝယ်၊
ထိုထိုဇနပုတ်၌၊ ကျူးသံရိုက်
ထိန့်ထိန့်ဆူ၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ယမုန္နာသည်၊
သီဒါချောင်းခြားထူခဲ့။

စသည်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုထားလေသည်။

ကျောက်ဖြူခရိုင်တွင် ကျောက်ဖြူမြို့နယ်၊ ရမ်းဗြဲမြို့နယ်၊ မြေပုံမြို့နယ်၊ အမ်းမြို့နယ်နှင့် မာန်အောင်မြို့နယ်ဟူ၍ ၅ နယ် ပါဝင်သည်။

ကျောက်ဖြူခရိုင်မှာ ဒီမိုကရေစီ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးစံနစ်စတင်စမ်းသပ်ဆောင်ရွက်မည့် ခရိုင်များ အနက် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ပြည်တော်သာ စီမံကိန်း အရ ကျောက်ဖြူခရိုင်အတွင်းတွင် ပြည်တော်သာပန်းခင်းများစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဆည်မြောင်း၊ ရေကတုတ်များပြုလုပ် ခြင်း၊ မြစ်ကျဉ်း သဲသောင်များ တူးဖော်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

ကျောက်ဖြူခရိုင်သည် စတုရန်း မိုင်ပေါင်း ၄၇၉၃ ခန့်ကျယ်ဝန်း၍ ၁၉၄၁ ခုနှစ် သန်ခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၂၅၂၂၈၁ ရှိလေသည်။

ကျောက်ဖြူမြို့။ ။ကျောက်ဖြူမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ ရခိုင်တိုင်း ကျောက်ဖြူခရိုင်ဝန်ရုံးစိုက်ရာမြို့ကြီးဖြစ်၍ ရမ်းဗြဲကျွန်း၏ မြောက်ဖက်အစွန်း သံစစ်မြစ်ဝ၌ တည်ရှိသည်။

ထိုမြို့မှာ ရှေးအခါက ရခိုင်ပြည်၌ မထင်ရှားသော တံငါရွာကလေးမျှသာ ဖြစ်ခဲ့၏။ (၁၈၂၆)ခုနှစ်တွင် ရခိုင်ပြည်ကို အင်္ဂလိပ်တို့ သိမ်းပိုက်သောအခါ ကျောက်ဖြူမြို့ နေရာတွင် စစ်တပ်များ ချထားခဲ့၏။ ထိုအခါ ကျောက်ဖြူမြို့နယ်မြေသည် စစ်တွေ၊ သံတွဲနှင့်ရမ်းဗြဲခရိုင်များ အတွင်းသို့ ကျရောက်ခဲ့၍ အမ်းမြို့မှာ ခရိုင်ဌာနချုပ် ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် အမ်းမြို့မှာ ကျန်းမာရေးနှင့် မညီညွတ်ခြင်း၊ ပင်လယ်ကမ်းခြေနှင့် ဝေးခြင်းတို့ကြောင့် ယခင် စစ်တပ်များ ချထားခဲ့ဘူးသော ကျောက်ဖြူမြို့သို့ ၁၈၃၈ ခုနှစ်တွင် ရွှေ့ပြောင်းရုံးစိုက်ခဲ့၏။ ရမ်းဗြဲခရိုင်နှင့် အမ်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ခရိုင်တို့ကိုလည်းပေါင်း၍ ကျောက်ဖြူခရိုင်ဟု သတ်မှတ်ခဲ့လေသည်၊ ကျောက်ဖြူ မြို့နယ်တွင် ကျေးရွာပေါင်း ၂၇၀ ကျော်ပါဝင်သည်။

ယခုအခါ ကျောက်ဖြူမြို့မှာ ခရိုင်ရုံးစိုက်ရာ စည်ကားသောမြို့ကြီး ဖြစ်လာရုံ မျှမက သင်္ဘောဆိပ်မြို့လည်း ဖြစ်လာ၍ ပင်လယ်ကူး သင်္ဘောကြီးများ ဝင်ရောက် ဆိုက်ကပ်ကြ၏။ မြို့ပေါ်တွင် ခရိုင်ဌာနချုပ် ရုံးများအပြင်ဆေးရုံ၊ ရဲဌာန၊ စာပို့တိုက်၊ စာသင်ကျောင်းနှင့် ဈေးများ ရှိကြ၏။ မြို့စည်ပင်ရေးကို ၁၈၈၅ ခုနှစ်မှစ၍ မျူနီစီပယ် အဖွဲ့က စီမံအုပ်ချုပ်လာခဲ့၏။

ကျောက်ဖြူမြို့၏ အရှေ့တောင်ဖက် ၃ မိုင်ခန့်အကွာစိုင်ချုံရွာ အနီးတွင် နဂါးပွက်တောင်ခေါ် ရွှံ့မီးတောင်ရှိသည်။ မြို့၏ အရှေ့တောင်ဖက် ၁ မိုင်ခွဲခန့်အကွာ ကညင်တောရွာ အနီးရှိ စေတီတောင်ပေါ်တွင် လျောင်းတော်မူ ရုပ်ပွားတော် တစ်ဆူရှိသည်။ မြို့၏အနောက်တောင်ဖက် ၃ မိုင်ခန့် အကွာ ဂုံးရိုက်ရွာသို့ သွားရာလမ်းခရီး၌ ကျောက်တစ်လုံးဘုရား တည်ရှိသည်။ ဤဘုရားမှာ ကြီးမားသောကျောက်တုံးကြီးတစ်ခုကို ဘုံဆောင်ပြာသာဒ်လိုဏ်ဂူနှင့် ရုပ်တုတော်များပါ အပြီးဖြစ်မြောက်အောင် ထုလုပ် မွမ်းမံထားခြင်း ဖြစ်သည်။ လိုဏ်ဂူတော်နှင့်တကွ ဘုရားရုပ်တုတော်များ၊ ပန်းဆိုင်းများ၊ ဘီလူးရုပ်၊ နတ်ရုပ်စသော အရုပ်ဟန် ပန်တို့သည် ရှေးရခိုင်များ၏ ဗိသုကာပညာနှင့် ကျောက်ဆစ်ပညာများကို သရုပ်ဖော် ပြလျက် ရှိသည်။ ကျောက်တစ်လုံးဘုရား၏ တောင်ဖက် ၂ မိုင်ခန့်အကွာ ဂန့်ဂေါ်တောအရပ်တွင် ဂန့်ဂေါ်တောဘုရားဟု ထင်ရှားသော ရုပ်တုတော် တစ်ဆူ ရှိသည်။ ထိုရုပ်တုတော်ကို ပင်လယ်ထဲမှပင့်ဆောင်ရရှိခဲ့သောကြောင့် ပေါ်တော်မူဘုရားဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ကာ ကိုးကွယ်ကြသည်။

စေတီတောင်ဘုရား၊ ကျောက်တစ်လုံးဘုရားနှင့် ဂန့်ဂေါ်တောဘုရားပွဲတော်များကို တန်ခူးလအတွင်းတွင် ကျင်းပလေ့ရှိ ကြသည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ်မှ စ၍ ဆရာဖြစ်သင် ကောလိပ်ကျောင်း ဖွင့်လှစ်ခဲ့၍ ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ဥပစာ ကောလိပ် ကျောင်းကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ဤဥပစာ ကောလိပ်ကျောင်းတွင် အထွေထွေဝိဇ္ဇာပညာရပ်များကို သာမကသချၤာ၊ ရူပဗေဒနှင့်ဓါတုဗေဒ သိပ္ပံပညာရပ်များကိုပါ သင်ကြားပို့ချလျက်ရှိသည်။ ကျောက်ဖြူမြို့မှာ ရန်ကုန်မြို့နှင့် ရေလမ်း လေယာဉ်လမ်းများဖြင့် ဆက်သွယ်လျက်ရှိသည်။ မြို့၏ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင် ၁.၂၂ ရှိ၍ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၇၂၄၁ ယောက် ရှိသည်။

သဘာဝသမိုင်းအတွက် အမွေအနှစ်များ

လူလောကသည် အဆင့်ဆင့်မည်သို့ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ကြွင်းကျန်ရစ်သော ပစ္စည်းများဖြင့် ခန့်မှန်းသိရှိနိုင်ပေသည်။ ထိုပစ္စည်းများသည် သက်ရှိဖြစ်စေ သက်မဲ့ဖြစ်စေပုံမပျက်ဘဲ ကျောက်အဖြစ်ဆန်းကြယ်စွာ ကြွင်းကျန်တည်ရှိနေရစ်သဖြင့် ရှေးဟောင်းသဘာဝသမိုင်းကိုလေ့လာ သူတို့အတွက် အထူးအဖိုးတန်သော အထောက်အပံ့ ကြီးများ ဖြစ်လာပေသည်။

ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း။ ။ရှေးဘူမိဗေဒခေတ်က ရှိခဲ့သောအပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်တို့မှ မြေအောက်တွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ နှစ်မြုပ်၍၊ ကျောက်ရုပ် ကျောက်ပုံ အဖြစ်ပုံမပျက်ဘဲကျန်ခဲ့သည့် အကြွင်းအကျန်များကို ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းဟုခေါ်သည်။ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများ ဖြစ်လာရပုံမှာ ၃ မျိုး ၃ နည်း ရှိသည်။ ပဌမနည်းတွင် သက်ရှိများ၌ ဖွဲ့စည်းပါရှိသော ပစ္စည်းများမှာ မည်သို့မျှပျက်စီး၍ မသွားဘဲ ပကတိအတိုင်း ကျန်ရစ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ဖြစ်ပုံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အထင်ရှားဆုံးမှာ ဆိုက်ဗီးရီးယား ပြည်တွင်တွေ့ရသည့် ရှေးဆင်ကြီးများ၏ အကြွင်းအကျန်များ ဖြစ်၏။ ထိုဆင်ကြီးတို့၏ရုပ်ကလာပ်များကို မြေအောက်၌ နှစ်မြုပ်လျက် အလွန်အကျွံအေးမြသော ရာသီကြောင့် ပုပ်သိုး ခြင်းမရှိဘဲ ပကတိအတိုင်း တွေ့ရလေသည်။ ထိုဆင်ကြီးများသေဆုံးခဲ့သည်မှာ နှစ်ပရိစ္ဆေဒများစွာ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း၊ အသားများမှာ ယခုတိုင် စားသောက်နိုင်လောက်အောင် လတ်ဆတ်သေးကြောင်းကို တွေ့ရသည်။ သို့သော် အများအားဖြင့် ကား တိရစ္ဆာန်အမျိုးမျိုးတို့၏အရိုးများကိုသာ ပကတိအတိုင်း တွေ့ရတတ်သည်။

ဒုတိယနည်းမှာ သက်ရှိတို့၏ ပုံသဏ္ဌာန်အတိုင်း ကျောက်ပုံများအဖြစ် ကျန်ရစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယောက်သွားကဲ့သို့ အခွံရှိသည့် ရေသတ္တဝါများသည် ရေအောက်ရှိ မြေပြင်ပေါ်သို့ ကျရောက်သောအခါ နောက်ကျိနေသော ရွှံ့ရေသည် အခွံထဲသို့ အပြည့် ဝင်ရောက်လာသည်။ အခွံတွင်း၌ ဤသို့ဖြစ်နေစဉ်မှာပင် အခွံပေါ်သို့ ရေမှအနည်ထိုင်လာပြီးလျှင် ရွှံ့နွံများတဖြည်းဖြည်း ဖုံးအုပ်လာကာ အချိန်ကြာမြင့်သောအခါ ကျောက်ဖြစ်လာသည်။ အကယ်၍ ကျောက်တွင်းသို့ ရေစိမ့်ဝင်ရောက်နိုင်လျှင် အတွင်းရှိသည့် မူလပစ္စည်းသည် ရေတွင်ပျော်ဝင်ပါရှိသွားတတ်၍ သက်ရှိတို့၏ပုံသာလျှင် ထင်ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ထိုကျောက်ကို ထုခွဲလိုက်သောအခါ အခွံ၏အပြင်ဖက်ပုံနှင့် အတွင်းဖက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ပုံသည် ကျောက်တွင် ထင်၍ကျန်ရစ်ကြောင်းကို တွေ့ရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အတွင်းဘက်၌ ရေတွင် ပျော်ဝင်ပါရှိသည့် အင်သြဂဲနစ်ပစ္စည်းများသည် အနည်ထိုင်လာကြ၍ မူလအခွံ၏ပုံကို ရရှိလာကြသည်။ အထက်ပါနည်းဖြင့် ရရှိသော ကျောက်ပုံများသည် သက်ရှိသို့မဟုတ် သက်ရှိတွင် ဖွဲ့စည်းပါဝင်သည့် အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတို့၏အရွယ်နှင့်ပုံသဏ္ဌာန်များကိုသာ သိရှိစေနိုင်၍ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းဖက်ရှိ ဖွဲ့စည်းထားပုံကိုမူ မသိရှိစေနိုင်ချေ။

နောက်ဆုံးနည်းဖြင့်ဖြစ်သော ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းမှာ သက်ရှိသို့မဟုတ် သက်ရှိအင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတို့၏ အပြင်ဖက် ပုံသဏ္ဌာန်များကို သာမဟုတ်၊ မူလခန္ဓာအိမ်တွင် ဖွဲ့စည်းပါရှိသည့် ဆဲတို့၏ ဖွဲ့စည်းထားပုံကိုပါ သိရှိစေသောကြောင့် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများတွင် အကောင်းဆုံးနှင့် အသုံးအဝင်ဆုံးဖြစ်သည်။ ယင်းတို့သည် စင်စစ်အားဖြင့် ဓါတ်ပြောင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြလေသည်။ဤပြောင်းလဲမှုတွင် မူလပစ္စည်း၌ ပါရှိသည့် သြဂဲနစ် ပစ္စည်းတို့သည် ခန္ဓာအိမ်မှ ထွက်သွား၍ လစ်လပ်သော နေရာတွင် သဲဓါတ် ထုံးဓါတ်စသော အင်သြဂဲနစ်ပစ္စည်းတို့က ဝင်ရောက်ကိန်းအောင်းနေသည်။ ဤနည်းဖြင့် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း ဖြစ်နေသော သစ်သားများတွင် လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် ခုတ်လှဲထားသောအပင်များမှာကဲ့သို့ ပြင်ပအကြောင်းများ၊ အခေါက်ပုံများ၊ အသက်ရစ်များ၊ တစ်ရှူးများတွင်ရှိသော အမှတ်များနှင့် ဆဲများကိုပင် မြင်ရလေသည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ရှိရှိသမျှ ကျောက်များကို နှစ်မျိုးခွဲထားသည်။ တစ်မျိုးမှာ အပူကြောင့်ဖြစ်သည့် ကျောက်များဖြစ်၍ မီးသင့်ကျောက်ဟုခေါ်သည်။ အခြားတစ်မျိုးမှာ ကျောက်ခဲများ အရည်ပျော်ဝင်နေသော ပစ္စည်းများ၊ သက်ရှိများမှ စွန့်ပစ်သောပစ္စည်းများ အနည်ထိုင်ပြီးနောက် ရေ၏ဖိအားကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော ကျောက်များဖြစ်၍၊ ယင်းကျောက်မျိုးကို အနည်ကျကျောက် ဟုခေါ်၏။ ဤကျောက် နှစ်မျိုးအနက် ဒုတိယ ကျောက်မျိုး၌သာလျှင် ကျောက်ဖြစ် ရုပ်ကြွင်းများကို တွေ့ကြရသည်။ သက်ရှိပစ္စည်းတို့၏ ရုပ်ကလာပ်များသည် ပုပ်သိုးဆွေးမြည့်၍ တစ်ခဏ ခြင်းတွင်ပင် ပျက်စီးသွားတတ်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ သိရသည်။ ထိုသို့ ဆွေးမြည့် ပုပ်သိုးသွားရခြင်းမှာ လေထဲ၌ရှိသည့် အောက်စီဂျင်ကြောင့် ဖြစ်ရာ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းဖြစ်ရန် အသင့်တော်ဆုံး နေရာများမှာ ပင်လယ်များ အိုင်များနှင့် ရွှံ့နွံထူထပ်သော နေရာများ ဖြစ်ကြသည်။ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း ဖြစ်ရာ၌ အရိုးကဲ့သို့ အမာခံကိုယ်ထည်ရှိသော သက်ရှိများသာလျှင် လွယ်ကူစွာဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အလွန်ပျော့ပျောင်း နူးညံ့သော ကိုယ်ထည်ရှိသည့် ရေးအကျဆုံး သက်ရှိများကို ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း အဖြစ်တွေ့ရခဲ၏။(ကမ္ဘာဦး တိရစ္ဆာန်များ–ရှု။)

ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများမှ သိပ္ပံကဝိတို့သည် ကမ္ဘာပေါ်၌ ပထမဆုံးဆဲ တစ်ခုတည်းသာရှိသည့် သက်ရှိများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းနှင့်၊ ထိုသက်ရှိများမှ တဖြည်းဖြည်း ဆင့်ကဲဖြစ်လာသည့်နည်းဖြင့် အဆင့်အတန်းအမြင့်ဆုံး သတ္တဝါများ ဖြစ်လာသည့် လက္ခဏာများကို တွေ့ခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် သက်ရှိများဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို နှစ်သန်းပေါင်း ၁၅၀၀ ထက်မနည်းသော အချိန်အခါက ဖြစ်သည်ဟု ယခုခေတ် သိပ္ပံ ကဝိကြီးများက ယူဆကြသည်။ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများမှ ဤနှစ် ကာလ အပိုင်းအခြားအတွင်း၌ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အမျိုးမျိုးသောသတ္တဝါတို့သည် သူ့ခေတ်နှင့်သူ ဆိုသလို ကြီးစိုးနေထိုင်ခဲ့ကြကြောင်းကို တွေ့ရသည်။ ဤသို့တွေ့ရှိရသည်ကို အခြေတည်၍ သက်ရှိစတင် ပေါ်ပေါက်လာသည့်အချိန်မှ လူဖြစ်လာသည့်အချိန်အထိ ကာလအပိုင်းအခြားကို ခေတ်ငါးခေတ် ပိုင်းခြားပြီးလျှင် ခေတ်တစ်ခေတ်စီကို ထိုခေတ်တွင် ကြီးစိုးခဲ့သော သတ္တဝါအမည်ဖြင့်မှည့်ခေါ်ထားသည်။ ပထမဆုံးခေတ်မှာ ကျောရိုးမဲ့သတ္တဝါခေတ်ဖြစ်၍ ကာလအပိုင်းအခြားအားဖြင့် သက်ရှိများ စတင်ပေါ်ပေါက်လာသည့် အချိန်မှ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်သန်းပေါင်း ၃၅၀ အထိဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်စတွင် ပင်လယ်ကင်းများ၊ ခရုကဲ့သို့သောရေသတ္တဝါများ၊ ခေါင်းပိုင်း ရင်ပိုင်းနှင့်ဝမ်းပိုင်း အပိုင်း ၃ ပိုင်းပါဝင်သော ထရိုင်လိုဗိုက်များသာ ကြီးစိုးခဲ့ကြသည်။ ယခုခေတ်တွင် တွေ့မြင်ကြရသောရေကင်းခေါ်ပီလားမှာ ထရိုင်

ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းဖြစ်ပေါ်လာပုံ

(၁) ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာက ရာသီဥတုပူနွေး၍ မြေပြင်အနှံ့ မှုန့်ရွှံ့ညွန်ပျောင်းများနှင့် အပင်ငယ်များထူထပ်နေသဖြင့် တွားသွားကောင်များ လွတ်လပ်စွာကျက်စားနိုင်ကြသည်။ (၂) ကမ္ဘာမြေပြင်လှုပ်ရှားပြောင်းလဲ၍ တောင်နှင့်ချိုင့်ဝှမ်းများပေါ်လာကာ ရေခန်းခြောက်စပြုသဖြင့် အစာရှားပါးသောကြောင့် အပင်ငယ်အချို့ကြွင်းကျန်ရာ နွံအိုင်များတလျှောက်၌သာ တွားသွားကောင်တို့ အလုအယက်ကျက်စားကြရသည်။ (၃) ဤသို့စားကျက်လုကြယင်း အချင်းချင်းခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားကြသည်။ (၄) ထိုသို့ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခြင်းကြောင့် တွားသွားကောင်အသီးသီးသေဆုံး၍ ရေသို့ကျခဲ့ရာ၊ ရေအောက်တွင်နုံးမြေများဖုံးအုပ်၍ လေသလပ်မခံရသဖြင့် ယင်းတို့၏အရိုးများမှာ ကျောက်အဖြစ်ပြောင်းလဲသွားလေသည်။ (၅) နုံးမြေဖုံးအုပ်၍ ကုန်းပြင်ဖြစ်လာသောထိုနေရာကို တဖန်မြစ်ချောင်းများဖြစ်သန်းစီးဆင်း၍ ရေအောက် မြေပြင်ကို တိုက်စားရာမှ ယခင်တွားသွားကောင်တို့၏ အရိုးများပြန်၍ ပေါ်လာတတ်သည်။ (၆) ထိုပေါ်လာသော အရိုးများကိုယူ၍ ပြတိုက်တွင်တပ်ဆင်လိုက်သောအခါ ကျွန်ုပ်တို့တွေ့မြင်ရသော ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများ ဖြစ်လာလေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

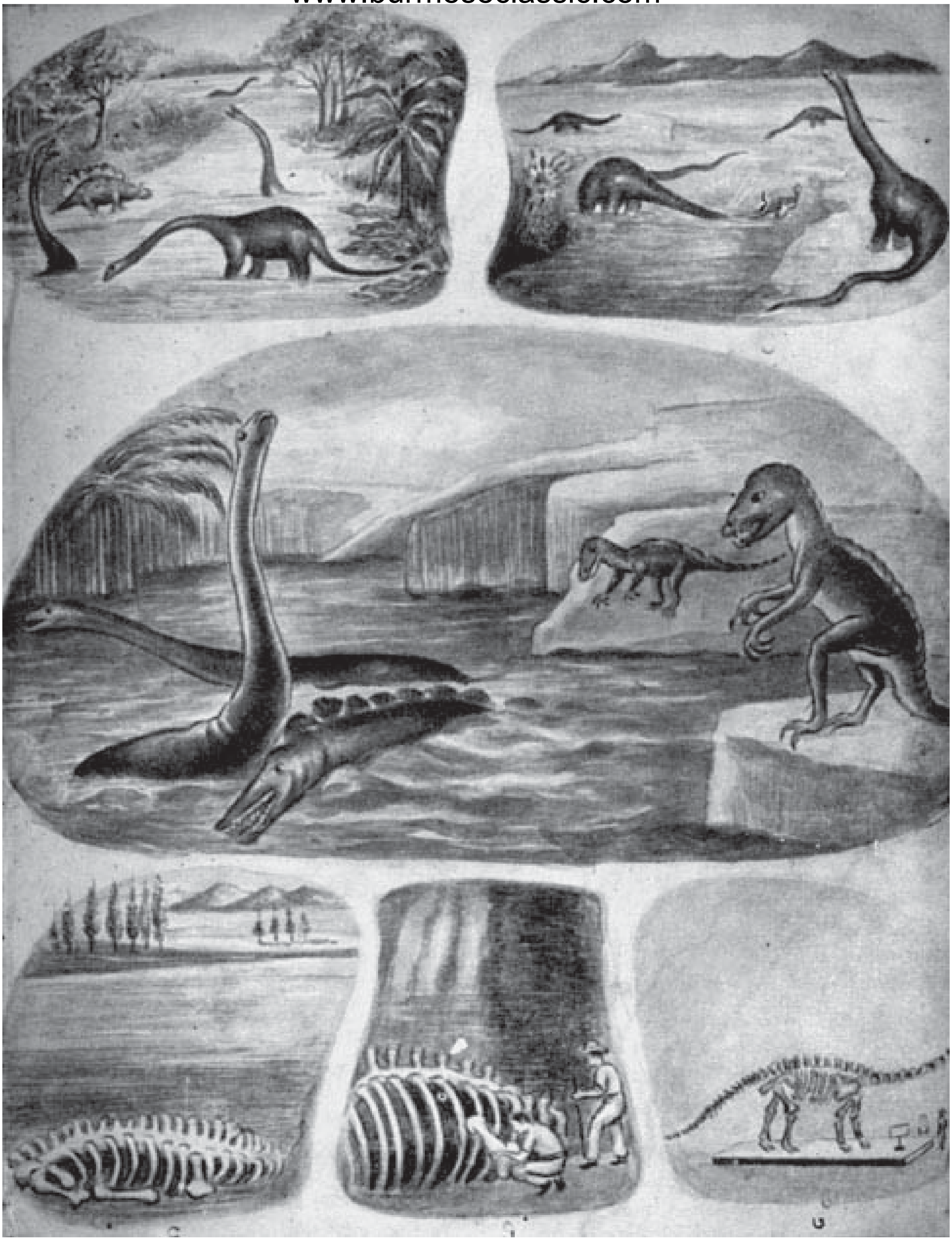

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

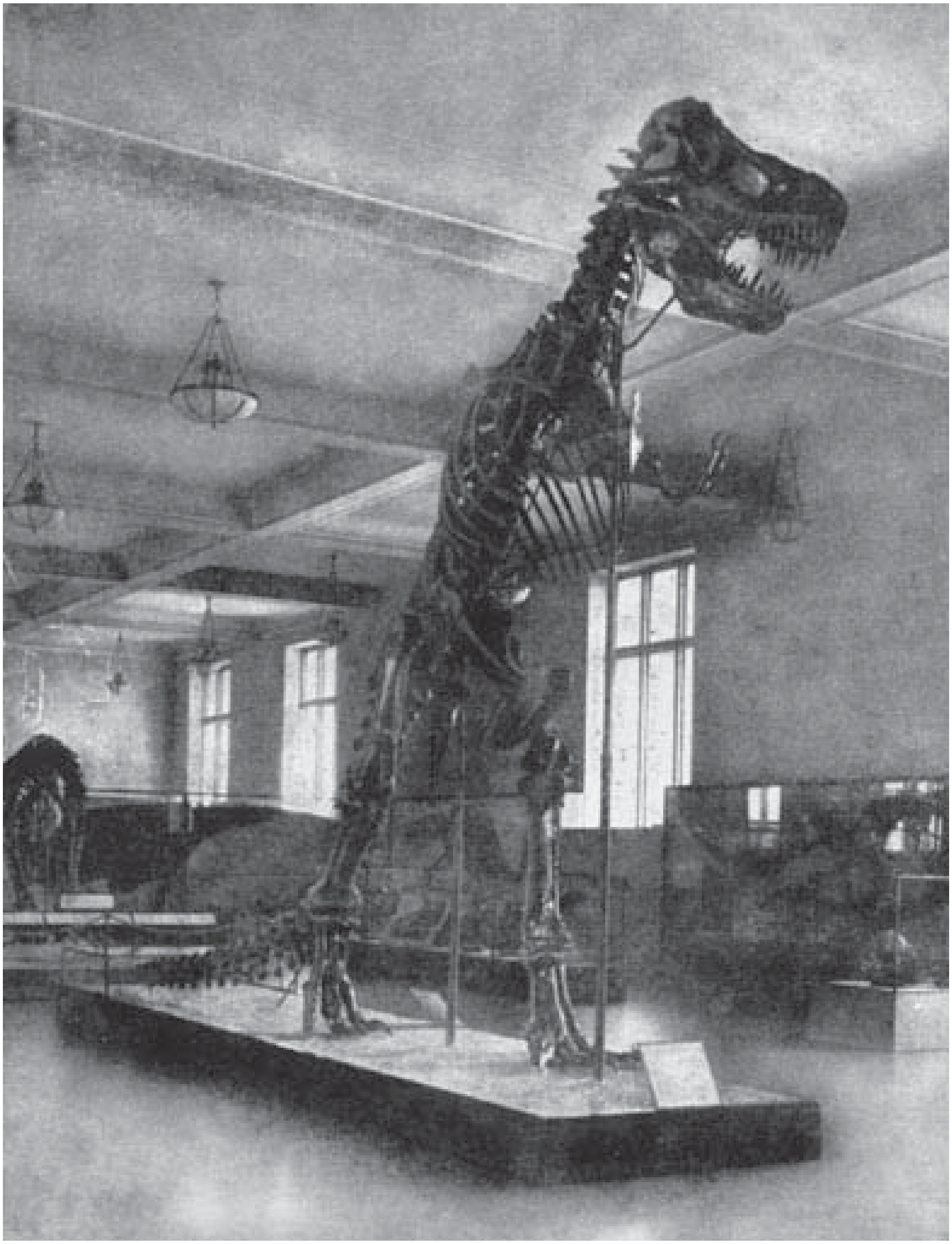

တွားသွားကောင်ခေတ်မှ ဒိုင်နိုဆောကြီးများ၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း
အမေရိကန် သဘာဝသမိုင်းပြတိုက်တွင် ပုံမပျက်တပ်ဆင်ပြသထားသည်ကို တွေ့မြင်ရပုံ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လိုဗိုက်အမျိုးမှ ဆင်းသက်လာခဲ့ကြဟန်တူသည်။ ဒုတိယ ခေတ်ကို ငါးများကြီးစိုးခဲ့ခြင်းကြောင့် 'ငါးခေတ်'ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ တတိယခေတ်ကို ကုန်းနေ၊ ရေသတ္တဝါများ ကြီး စိုးခဲ့သဖြင့် ' ကုန်းနေ ရေသတ္တဝါခေတ် 'ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စတုတ္ထခေတ်ကို တွားသွားကောင်များ ကြီးစိုးခဲ့သဖြင့် 'တွားသွားကောင်ခေတ်' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပဉ္စမခေတ်ကို နို့တိုက်သတ္တဝါများ ကြီးစိုးခြင်းကြောင့် ' နို့တိုက်သတ္တဝါ ခေတ် 'ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ကြသည်။

အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း တစ်ခေတ်မှ တစ် ခေတ်သို့ပြောင်းလဲခဲ့ခြင်းမှာ ကမ္ဘာ၏ပြောင်းလဲမှုနှင့် တကွ သက်ရှိတို့၏ လုံးပန်းမှုများကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ ရှေးခေတ် များတွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည့် အလွန်ကြီးမားကြသော ကုန်းနေ ရေသတ္တဝါနှင့် တွားသွားကောင်များမှာ အကြောင်းကြောင်း တို့ကြောင့် ကမ္ဘာပေါ်မှ ကွယ်ပျောက်သွားခဲ့ကြသည်။ ယခု ခေတ်တွင် တူးဖော်ရရှိသော ကျောက်ဖြစ် ရုပ်ကြွင်းများ အနက် အထူးဆန်းဆုံးမှာ တွားသွားကောင်ခေတ်မှ ဒိုင်နိုဆောနှင့် အစ်သိုင်အိုဆောခေါ် တိရိစ္ဆာန်ကြီးများ ဖြစ် ကြ၏။ထိုတိ ရိစ္ဆာန်များမှာ တစ်ခါတစ်ရံ ပေ ၁၀၀ ခန့်ပင် ရှည်သဖြင့် ကမ္ဘာပေါ်၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် တိရိစ္ဆာန်များတွင် အကြီးမားဆုံး ဖြစ်ကြသည်။ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ တူး ဖော်ရရှိသော ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများကို လေ့လာခြင်း အားဖြင့် ဗြိတိန်ကျွန်း၌ ရှေးအခါက ဆင်များ နေထိုင် ခဲ့သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥရောပတိုက်နှင့် အမေရိက တိုက်တို့တွင် တစ်ခါက အပူပိုင်းဒေသ၌ ပေါက်ရောက်တတ်သည့် သစ်တောကြီးများ ပေါက်ရောက်ခဲ့သည်ကို လည်း ကောင်း၊ ဝင်ရိုးစွန်းဒေသများတွင် တစ်ခါကဆင်များ နေထိုင်ခဲ့၍သစ် တောကြီးများ ပေါက်ရောက်ခဲ့သည်ကို လည်းကောင်း သိရှိကြရသည်။

သက်ရှိတို့သည် ရေမှစတင် ပေါ်ပေါက်လာကြသဖြင့် ပထမဆုံး ဖြစ်သော ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများမှာ ရေထဲ၌ ဖြစ်ပေါ် ကျန်ရစ်ကြသည်။ ရေထဲ၌ဖြစ်သော ကျောက်ဖြစ် ရုပ်ကြွင်းများသည် အစပဌမ၌ကျောက်များနှင့်အတူ ရေ အောက်တွင် နစ်မြုပ်လျက် ရှိကြသော်လည်း၊ ရေအောက်ရှိ မြေပြင်များသည် တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့် ရေပြင် အထက်သို့ ပေါ်လာပြီးနောက် ရေ၏တိုက်စားခြင်း ခံရ သောအခါ ယင်းတို့ပါပေါ်လာကြရလေသည်။ ရှေး ခေတ်ကဤ နည်းဖြင့် မြေပေါ်သို့ပေါ်ခဲ့သော ကျောက် ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းတို့မှာ ပျက်စီးကုန်သဖြင့် ကွယ်ပျောက်ဆုံး ပါးသွားသည်။ အချို့မှာလည်း ရေ၏ဖိအားကြောင့်ဖြစ် စေ၊ ရေတွင်ပျော်ဝင်၍ ဖြစ်စေ ပျက်စီး ကုန်ကြသည်။ ထို့ ကြောင့် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းမှတ်တမ်းများမှာ ပြည့် စုံသင့်သလောက်မပြည့်စုံချေ။ သို့သော် ခေတ်တစ်ခေတ်တွင် နေထိုင်ခဲ့သည့် သတ္တဝါများသည် ထိုခေတ်၏ ရှေးဦးပိုင်း ကျသောခေတ်၌ နေထိုင်ခဲ့သည့် သတ္တဝါများမှ တဖြည်း ဖြည်း ဆင့်ကဲဖြစ်လာသည့်နည်းဖြင့် ဆင်းသက်လာကြ သည်ဟူ၍ ယူဆနိုင်ရန် သက်သေခံ အထောက်အထား များကို မူကား ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများတွင် လုံလုံ လောက်လောက် တွေ့ကြရလေသည်။

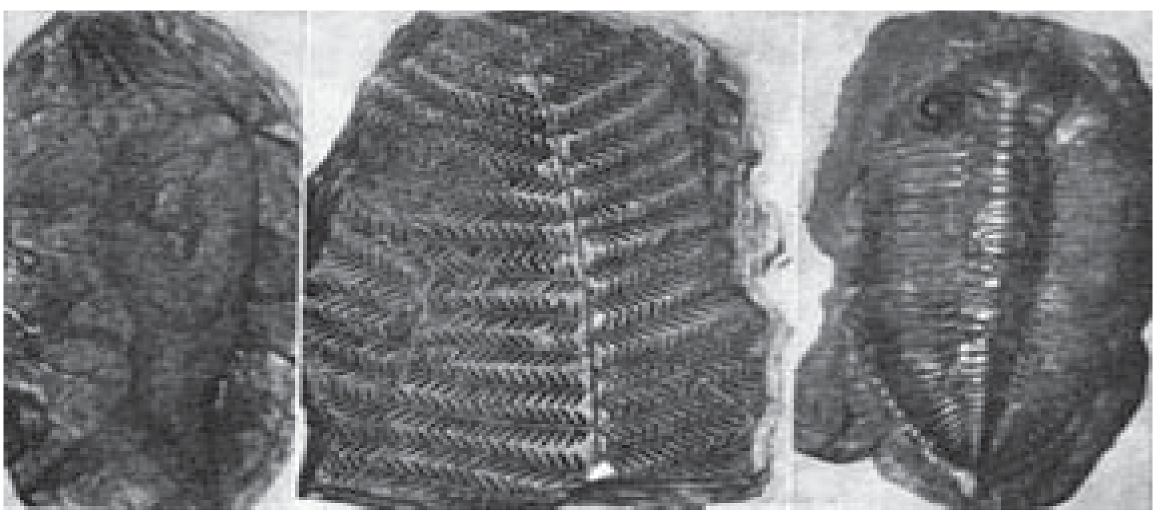

ငါးတစ်ကောင်၏ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း　　ကျောက်သားတွင်ထင်နေသောကျောက်ခက်ပင်　　ထရိုင်လိုဗိုက်များ၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သိပ္ပံခေတ်တွင် မရှိမဖြစ်သော ကျောက်မီးသွေး

သိပ္ပံပညာထွန်းကားသောဤခေတ်တွင် မရှိမဖြစ်သော ကျောက်မီးသွေးသည်ကား စက်မှုလုပ်ငန်းတို့တွင် အရေးပါလှ၏။ သစ်ပင်သစ်ဆွေးဘဝမှ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲကာ ကျောက်မီးသွေး ဘဝသို့ ရောက်ရှိလာ ပုံကား စိတ်ဝင်စားဖွယ်ပင်။ ယင်းမှဓါတ်ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးလည်း ထုတ်ယူနိုင်သဖြင့် အသွင်ဆိုးသလောက် အဖိုးတန်လှပေ၏။

ကျောက်မီးသွေး ။ ။ ကျောက်မီးသွေးကို ကမ္ဘာ့ ထင်းမီးဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ထင်းမီးအဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုလျက်ရှိကြသော ဝတ္ထုပစ္စည်းများတွင် ကျောက်မီးသွေးသည် လူသိအများဆုံး အထင်ရှားဆုံးဖြစ်၏။ အပူဓါတ်ကို ပေးရာ၌လည်း ကျောက်မီးသွေးသည်အင်အားကြီးမား၍ တန်ခိုး အကြီးဆုံးသော ပစ္စည်းတစ်ခုဖြစ်ပေသည်။

ရှေးပဝေဏီကလူများသည် ကျောက်မီးသွေးကို မတွေ့ကြသေး၊ယင်း၏အသုံးဝင်ပုံကိုလည်း မသိကြသေးချေ။ ထိုနောက် အင်္ဂလန်နှင့် စကော့တလန်ပြည်ရှိ လူအချို့သည် ကျောက်မီးသွေး ဟူ၍ မသိဘဲ 'ကန့်ကျောက်'တစ်မျိုးဟု ခေါ်ဆိုကြပြီးလျှင် ကျောက်မီးသွေးကို မြေအောက်မှတူးဖော်၍ ထင်းမီးအလို့ငှာ စတင်အသုံးပြုလာကြ၏။ ထိုမှ တစ်စတစ်စ ယင်း၏အသုံးဝင်ပုံများကို သိ၍လာကြပြီးလျှင် ကျောက်မီးသွေးမှာ ထင်ရှားလာခဲ့၏။ ယခုအခါ၌ အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်၊ ဂျာမနီ၊ ရုရှ၊ ပြင်သစ်၊ အီတလီ၊ အိန္ဒိယ၊ ဂျပန် စသော အရှေ့ဖက် အနောက်ဖက် နိုင်ငံကြီးများရှိ စက်ရုံ အလုပ်ရုံကြီးတိုင်း၌ လိုလိုပင် ကျောက်မီးသွေးကို အကြီးအကျယ် အသုံးပြုနေလေပြီ။(သတ္တုတွင်းများ နှင့် သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း–ရှု။)

ကျောက်မီးသွေး ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ကိုရှေးပဝေဏီက ကမ္ဘာကြီး၏ နေရာအနှံ့အပြားရှိ ရွှံ့ညွန်ပျောင်းများနှင့် ရေတိမ်ရာ အရပ်များတွင် အလွန်မြင့်မားသော သစ်တောကြီးများ ပေါက်ရောက် ဖုံးအုပ်လျက်ရှိလေသည်။ အပင်ကြီးများ သေ၍ လဲကျလျှင် အပင်သစ်များ ထပ်ပေါက်ပြန်၏။ ဤသို့ဖြင့် ပထမလဲကျသွားသော အပင်တို့၏အကြွင်းအကျန်များသည် ရေတွင်နစ်မြုပ်၍ ကာလကြာသော် သဘာဝအလျောက် ဓါတ်ပြောင်းမှုများ ဖြစ်လာသည်။ လက်ဦးတွင် ထိုအကြွင်းအကျန်များသည် ရွံ့နွံထူထပ်သော စိမ့်မြေများတွင် တွေ့ရသော သစ်ဆွေး မီးသွေးများကဲ့သို့ ဖြစ်လာကြ၏။(သစ်ဆွေး မီးသွေး–ရှု) ထို့နောက်အချို့ဒေသများတွင် မြေကြီးသည် အောက်သို့ နစ်မြုပ်သွားပြီးသော် ရေအိုင်များ၊ တိမ်သောပင်လယ်များ၏ အောက်ခင်းပြင်များဖြစ်လာသည်။ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ အလွန်ကြာသောအခါ ထိုအောက်ခင်းပြင်ပေါ်၌ ရွှံ့များ၊ သဲများအပြင် အချို့ဒေသများတွင် ခရု၊ ကမာ၊ သန္တာကောင်မှစ၍ အခွံမာသော ပင်လယ်သတ္တဝါ ကောင်တို့၏ အခွံများ စုပေါင်းဖုံးအုပ်၍ အပေါ်ယံကျောက်ထပ် ဖြစ်လာသည်။ ထိုကျောက်ကပ်သည် ပေ ပေါင်း ရာထောင်မက ထူ၏။ အဆိုပါ ရွှံ့များသဲများနှင့် ကျောက်များ၏ အလွန်လေးလံသော အလေးချိန်သည် ထိုသစ်ရွက်ဆွေး မြေပေါ်တွင် ကာလရှည်ကြာစွာဖိနှိပ်ထား

ကျောက်မီးသွေးကိုလျှပ်စစ်စက်ဖြင့် ဥမင်တွင်းတွင်တူးဖော်ယူစဉ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

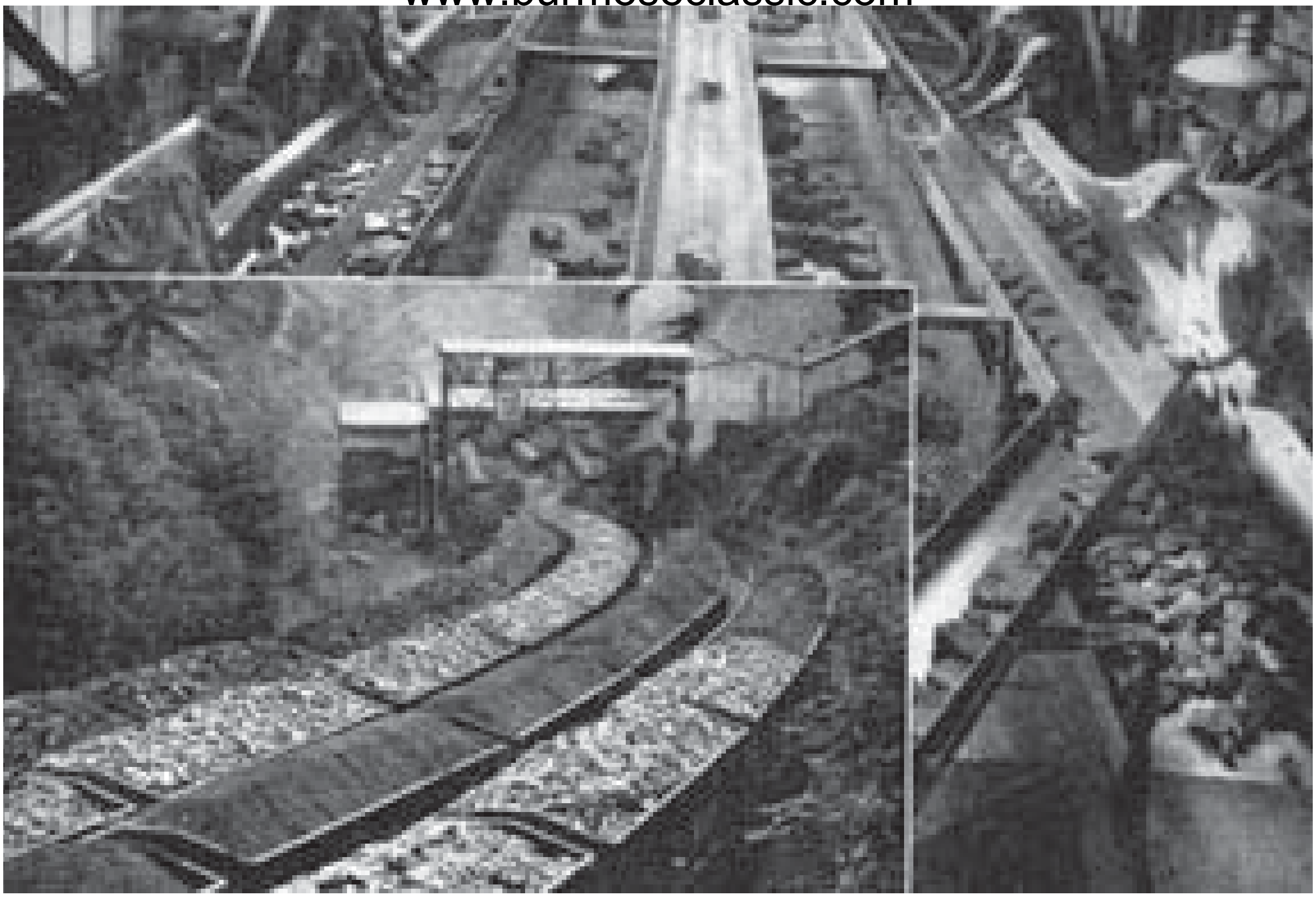

(အတွင်းပုံ) ကျောက်မီးသွေးများကို ဆေးကြောပြီးနောက် မီးရထားတွဲများဖြင့် အရွယ်အစားခွဲခြားသောစက်ရုံသို့ ပို့ရသည်။ စက်ဆန်ကာမှအရွယ်အစားအလိုက် ကျလာသောကျောက်မီးသွေးတုံးများကို ဤသို့တွေ့နိုင်ပေသည်။

မှုကြောင့် သစ်ဆွေး မီးသွေး ဘဝမှ နောက်ဆုံးတွင် ကျောက်မီးသွေး အဖြစ်သို့ တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲ သွားလေသည်။ သို့သော် ကျောက်မီးသွေး ဖြစ်လာရသောလမ်းစဉ်သည် အလွန်နှေး၍ အလွန်လည်းကြာ၏။ အကောင်းဆုံး ကျောက်မီးသွေးကို ကျောက်မီးသွေးခေတ်က မြေလွှာများမှရရှိ၍၊ ထိုကျောက်မီးသွေး ခေတ်ကို ရှေးနှစ်သန်းပေါင်း ၂၀၀ မှ ၂၈၀ လောက် ခေတ်ကဟူ၍ ဘူမိဗေဒပါရဂူများက ယူဆကြလေသည်။(ဘူမိဗေဒ–ရှု)

ယခင်က ကျောက်မီးသွေးအကြောင်းကို အနည်းငယ်မျှသာသိကြသေးသဖြင့် အနည်းငယ်မျှသာ တူးဖော် သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။ သို့သော် စက်ကိရိယာများ ပေါ်ပေါက်ခေတ်စားလာသည့် ၁၈ရာစုနှစ်မှစ၍ ကျောက်မီးသွေးများကို အကြီးအကျယ် တူးဖော်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ ကျောက်မီးသွေးမှာ စက်မှုလုပ်ငန်း အရပ်ရပ်၏ အသက်သွေးခဲ ဖြစ်၍ ကျောက်မီးသွေး တူးဖော်သည့် လုပ်ငန်းမှာ ယခုအခါတွင် ကမ္ဘာ့ ထိပ်တန်း လုပ်ငန်းကြီး တစ်ရပ်အဖြစ် တည်ရှိလေသည်။

တကမ္ဘာလုံးကို ခြုံ၍ ကြည့်လျှင် ကျောက်မီးသွေး အမြောက်အမြား တည်ရှိသည့် ဒေသများမှာ အဓိကအားဖြင့် ဥရောပတိုက်၊ အာရှတိုက်နှင့် မြောက်အမေရိကတိုက်တို့ ဖြစ်ကြ၏။ အာဖရိကတိုက်တောင်ပိုင်း၊ နယူးဇီလန် ကျွန်းနှင့် ဩစတြေးလီးယားတိုက်များ၌လည်း ကျောက်မီးသွေးတွင်းများ ရှိလေသည်။

ကမ္ဘာတွင် ကျောက်မီးသွေး အကြီးအကျယ်ထွက်သည့် တိုင်းနိုင်ငံများမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ အင်္ဂလန်၊ ဂျာမနီ၊ ပြင်သစ်၊ ဗဲလဂျီယမ်နှင့် ရုရှတို့ ဖြစ်ကြသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ တွင်လည်း အထူးသဖြင့် ဗင်္ဂလားပြည်နယ်၌ ကျောက်မီးသွေး တူးဖော်သည့် လုပ်ငန်းသည် တစ်နေ့တခြား ကြီးကျယ်လာသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ၌ ကျောက်မီးသွေး တွင်းများအနည်းငယ်သာ ရှိ၏။ တရုတ်နိုင်ငံ၌မူ ကျောက်မီး သွေး အများအစား ရှိသော်လည်း ခေတ်မီ စက်ကိရိယာ များ မရှိသည့်အတွက် ထွက်သင့်သလောက်မထွက်ဘဲ ရှိနေ၏။ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှ တစ်နှစ်လျှင် ကျောက်မီးသွေးတန်ချိန် ၁၅၀၀၀၀၀၀၀၀ ခန့်ထွက်ရာ၊ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု တစ်ခုတည်းမှ တန်ချိန် ၃၈၀၀၀၀၀၀၀ ခန့်ထွက်၍ ကမ္ဘာတွင် ပထမ စွဲ၏။ ဂရိတ်ဗြိတိန်ကျွန်းမှ တန်ချိန် ၂၂၆၀၀၀၀၀၀ ခန့် ထွက်၍ ဒုတိယလိုက်ပြီးလျှင် ဂျာမနီကတန်ချိန် ၁၄၅၀၀၀၀၀၀ ဖြင့် တတိယ လိုက်လေသည်။ တစ်ကမ္ဘာ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

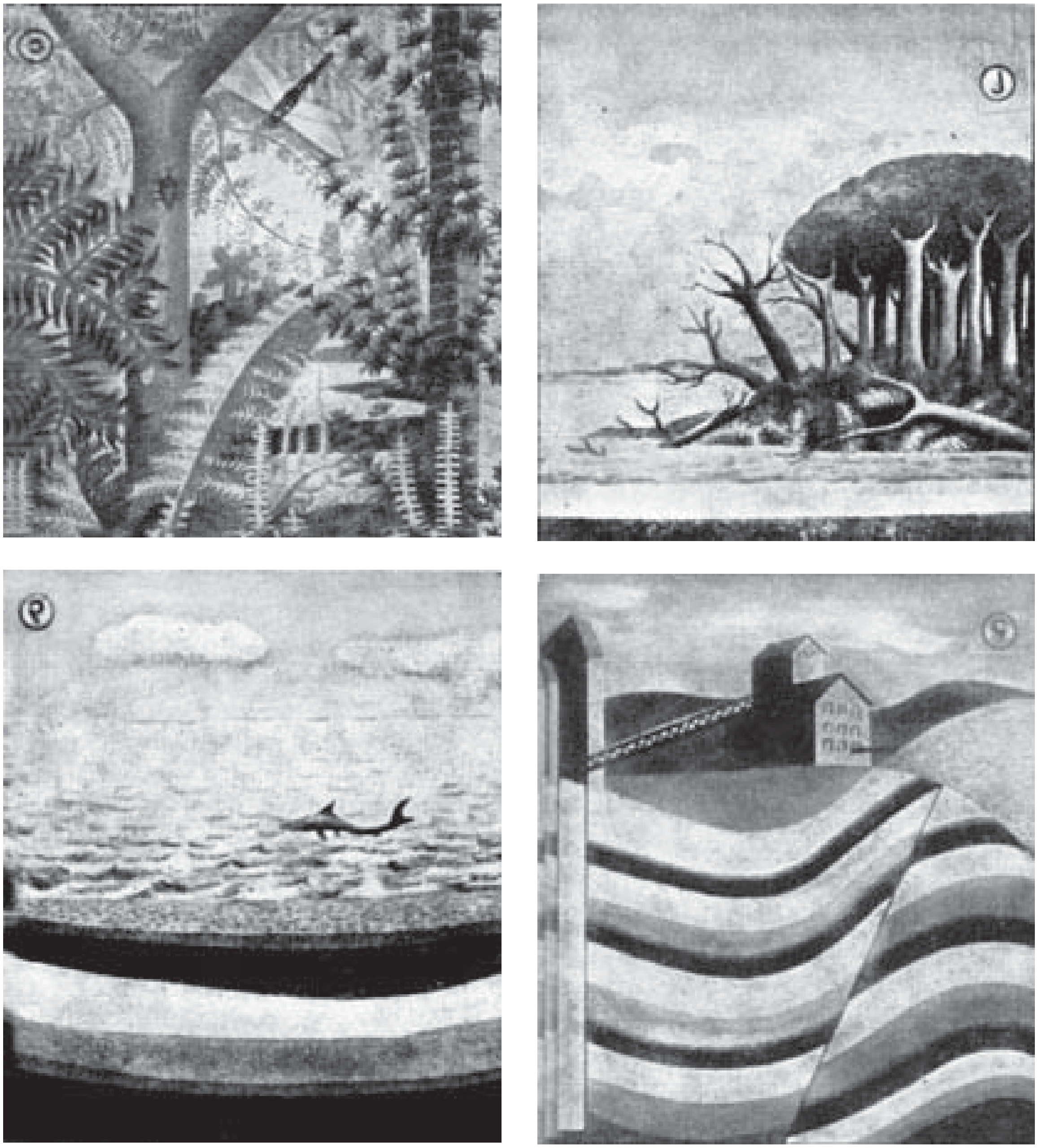

ကျောက်မီးသွေးဖြစ်ပေါ်လာပုံ

(၁) ရှေးပဝေဏီအခါက ကမ္ဘာအနှံ့အပြားတွင်ရွှံ့ညွှန်ပျောင်းများထူထပ်၍ သစ်တောကြီးများဖြင့်ဖုံးအုပ်နေသည်။ (၂) ကာလကြာမြင့်၍ အပင်ကြီးများသေသော် ယင်းတို့၏အကြွင်းအကျန်များသည် ရေတွင်မြုပ်၍ နောင်အခါသစ်ဆွေးမီးသွေးအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားသည်။ ထိုအပင်ကြီးများ၏နေရာတွင် နောက်ထပ်ပေါက်ရောက်သော သစ်ပင်များဖြင့်စိုပြည်နေလေသည်။ (၃) သစ်ဆွေးမီးသွေးပြင်ပေါ်မှရွှံ့များ သဲများနှင့် ပင်လယ်သတ္တဝါများ၏ အရိုးများဖုံးအုပ်၍ အပေါ်ယံကျောက်ထပ်ဖြစ်လာသည်။ ထိုအပေါ်ယံကျောက်ထပ်၏ ဖိနှိပ်မှုကြောင့် အောက်ရှိသစ်ဆွေးမီးသွေးပြင်မှာ ပိုမိုသိပ်သည်းလာကာ တဖြည်းဖြည်းကျောက်မီးသွေးအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲလာသည်။ ဤသို့ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲခြင်းများ အဖန်ဖန်အလဲလဲဖြစ်ပျက်ခြင်းကြောင့် ကျောက်မီးသွေးအလွှာများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ (၄) မြေပြင်၏ဖိအားနှင့် လျှောင်လှုပ်ခြင်းများကြောင့် ကျောက်မီးသွေးအလွှာများမှာ မြင့်မောက်လျက် အချို့နေရာများတွင် အပေါ်ယံမြေလွှာနှင့် ပိုမိုနီးကပ်လာသည်။ ယင်းနေရာများကို စက်ကရိယာများနှင့် တူးဖော်ခြင်းဖြင့် ကျောက်မီးသွေးရရှိလေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လုံးတွင် မြေအောက်၌ ကျောက်မီးသွေးတန်ချိန် ၄၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀ (ကုဋေ ၄ သိန်း)ခန့် ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းကြ၍ နောက်ထပ် အနည်းဆုံးနှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ အထိ သုံးစွဲရန် လုံလောက်သေးသည်ဟု ဆိုလေသည်။

ကျောက်မီးသွေး အမျိုးမျိုး ရှိရာတွင် ကာဗွန်ရာခိုင်နှုန်း ၉၃ မှ ၉၇ အထိ ပါဝင်သော ကျောက်မီးသွေးသည် အမာဆုံး ဖြစ်၍ အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်။ အလတ်စားကျောက်မီးသွေးတွင် ကာဗွန်ရာခိုင်နှုန်း ၉၀နီးပါး ပါဝင်၍ အပျော့စားခေါ် အသုံးအများဆုံး ကျောက်မီးသွေးတွင် ကာဗွန်ရာခိုင်နှုန်း ၈၀ အထိပါဝင်သည်။ ထိုထက် တစ်ဆင့်လျော့သော အပျော့စား ကျောက်မီးသွေးတွင် ကာဗွန်ရာခိုင်နှုန်း

ကလေးဝကျောက်မီးသွေးတွင်း
ကျောက်မီးသွေးနံရံတွင် အပေါက်ငယ်ထွင်း၍ ဖောက်ခွဲမည့် ဒိုင်းနမိုက်ကို ဤသို့ထိုးသွင်းရသည်။

၆၇ မှ ပါဝင်၍ သစ်ဆွေးမီးသွေးတွင်မူ ကာဗွန်ရာခိုင်နှုန်း ၅၀ ခန့်သာ ပါဝင်သည်။(ကာဗွန်–ရှု။)

ကျောက်မီးသွေးကို အိမ်များတွင် ထမင်းဟင်း ချက်ပြုတ်ရန်နှင့် မီးလှုံရန်အတွက် အသုံးပြုကြ၏။ စက်ရုံ အလုပ်ရုံကြီးများတွင် သတ္တုများကျိုရန်နှင့် ရေနွေးငွေ့အား အင်ဂျင်စက်များကို ခုတ်မောင်းရန် အတွက် အသုံးပြုကြ၏။ မီးရထား၊ မီးသင်္ဘော စသောယာဉ်များ တွင်လည်း ကျောက်မီးသွေး မပါလျှင်မဖြစ်ချေ။ ကျောက်မီးသွေး၏ အသုံးဝင်ပုံများကား များလှပေရာ ၊ အမှန်စင်စစ် ကျောက်မီးသွေးသာ မရှိပါက ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အဆောက်အအုံ၊ ယာဉ်ရထားနှင့် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း အရပ်ရပ်တို့သည် ယခုလောက် တိုးတက်ရန် လမ်းမရှိချေ။ ကျောက်မီးသွေးကို 'စိန် နက်' သို့မဟုတ် 'မြေအောင်းနေရောင်' ဟူ၍လည်း ဥရောပတိုက်တွင် ခေါ်ကြ၏။ ကျောက်မီးသွေး တူးဖော်သည့် လုပ်ငန်းသည် စက်ကိရိယာ လူသူမြောက်မြားစွာနှင့် လုပ်ကိုင်ရသည့် လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်သည့် အတိုင်း ကျောက်မီးသွေးထွက်သည့် နေရာများသည် မကြာမီပင်မြို့ကြီး ပြကြီးများ ဖြစ်လာ ကြလေသည်။ ကျောက်မီးသွေးကို ထင်းမီး အဖြစ်သာ အသုံးပြုကြရသည် မဟုတ်၊ ကျောက်မီးသွေးမှ မီးထွန်း ဓါတ်ငွေ့၊ ကုတ်မီးသွေး၊ ကျောက်မီးသွေး ကတ္တရာစသော ပစ္စည်းများကိုလည်း ထုတ်ယူရနိုင်ပြီ။ ယခုအခါ ကျောက်မီးသွေးကို အခြေပြု၍ ဓါတ်ဆီကိုပင်ချက်လုပ်ယူနိုင်ပြီ။ ကျောက်မီးသွေး ကတ္တရာမှတစ်ဖန် ရာထောင်မကသော ဓါတ်ပစ္စည်းများ၊ ဆေးဝင်ပစ္စည်းများကို ပြုလုပ် ထုတ်ယူနိုင်သည်။(ကုတ်မီးသွေး၊ ကျောက်မီးသွေးကတ္တရာ–ရှု။)

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကျောက်မီးသွေး ထွက်သောနေရာ အများအပြားရှိသော်လည်း ကျောက်မီးသွေးကို အကြီးအကျယ် တူးဖော် လုပ်ကိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျောက်မီးသွေး တွင်းများမှာ အသွားအရ မလွယ်ကူသော နေရာများ၌ ရှိသောကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ ကျောက်မီးသွေး အထွက်မှာ အလွန်နည်းသောကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ ရရှိသော ကျောက်မီးသွေးအမျိုးအစားမှာ ညံ့သောကြောင့် တစ်ကြောင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် နိုင်ငံခြားမှ ကျောက်မီးသွေးများကို ယခုထက်တိုင် ဝယ်ယူ တင်သွင်း၍ သုံးစွဲနေရပေသေးသည်။

မကြာသေးမီက အထက်ချင်းတွင်းခရိုင်၊ ကလေးဝမြို့မှ ၄မိုင်ကွာတွင်ရှိသော သစ်ခြောက်အရပ်ရှိ ကျောက်မီး သွေးတွင်း၌ ကျောက်မီးသွေးအကောင်းစား တစ်မျိုးကို တွေ့ရလေသည်။ ထိုကျောက်မီးသွေး တွေ့ရသော နေရာ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အကျယ်အဝန်းမှာ အလျား ၅ မိုင်၊ အနံ ၃၇ ပေ ရှိသည်။ ထိုနေရာမှ ကျောက်မီးသွေး အနည်းငယ်ကို နမူနာအဖြစ် တူးယူပြီးလျှင် ဂျာမနီနိုင်ငံ၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့သို့ စမ်းသပ်စစ်ဆေးရန် ပို့ခဲ့လေသည်။ ထိုနိုင်ငံ တို့မှ ကျောက်မီးသွေးအကြောင်း နားလည်သော ပညာရှင်များက ထိုကျောက်မီးသွေးမှာ အကောင်းဆုံး အမျိုးအစားထဲမှ ဖြစ်၍ မီးသင်္ဘော၊ မီးရထား၊ စက်ရုံကြီး များတွင် အသုံးပြုရန် အလွန်ကောင်းသည်ဟု ဆိုကြသည်။ အမျိုးအစားမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ရသော ကျောက်မီးသွေး အကောင်းစားမျိုးနှင့် ဆင်တူ၍ အာသံပြည်ရှိ ကျောက်မီးသွေးတွင်းများနှင့် သစ်ခြောက် ကျောက်မီးသွေး တွင်းသည် တစ်ကြောတည်း ရှိလိမ့်မည်ဟု ထင်မှတ်ကြသည်။

ယခုအထိ ထိုသစ်ခြောက်တွင်း၌ ကျောက်မီးသွေးကြော ၄၇ ကြော ရှာတွေ့ခဲ့သော်လည်း တစ်ကြောတည်း၌သာလျှင် ကျောက်မီးသွေး တူးဖော်သောလုပ်ငန်း စတင်ခဲ့ ရသေးသည်။ ထိုကျောက်မီးသွေးတွင်းမှတနေ့လျှင် ကျောက်မီးသွေးတန်ချိန် ၁၀၀ ခန့်ရနိုင်လိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းချက်ရှိသည်။ ထိုကျောက်မီးသွေးသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် သုံးလောက်ရုံသာမက နိုင်ငံခြားသို့ပင် တင်ပို့ရောင်းချရန် ပိုလျှံ လိမ့်မည်ဟု ဆိုသည်။ ယခုအခါ သစ်ခြောက် ကျောက်မီးသွေးတွင်းများကို ၁၉၅၂ ခုနှစ် ပြည်တော်သာ စီမံကိန်းအရတူးဖော်လုပ်ကိုင်နေပြီ ဖြစ်သည်။

ကျောက်မီးသွေးကတ္တရာ ။ ။လမ်းခင်းရာတွင် အသုံးပြုလေ့ရှိသော ကျောက်မီးသွေး ကတ္တရာကို လူတိုင်းလိုပင် မြင်ဘူးကြ ပေမည်။ ထိုကတ္တရာကို ကျောက်မီးသွေး အပျော့မျိုးမှ မီးထွန်းဓါတ်ငွေ့နှင့် ကုတ်မီးသွေးထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းတွင်ဘေးထွက်ပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့်ရရှိ၏။ ထိုကျောက်မီးသွေး ကတ္တရာတွင် ဩဂဲနစ်ပစ္စည်း အမြောက်အမြားပါဝင်၍ ထိုပစ္စည်းမှ ပိုးနှိမ်ဆေး၊ဆီချွတ်ဆေး၊ ဆိုးဆေး၊ ရေမွှေး၊ ဓါတ်မြေဩဇာ စသည်ဖြင့် ပစ္စည်းအမျိုးပေါင်းများစွာကို ပြုလုပ်ယူနိုင်ပေသည်။ အမှန်မှာ ကတ္တရာမှ ပစ္စည်း ၁၂ မျိုးလောက်ကိုသာ မူရင်းအားဖြင့် ရရှိနိုင်လေသည်။ သို့ရာတွင် ဓါတုဗေဒ ပညာရှင်သည် ထိုမူရင်းပစ္စည်းများမှ ထောင်ပေါင်းများစွာသော ဒြပ်ပေါင်း အသစ်များကို ဓါတုဗေဒနည်း အမျိုးမျိုးဖြင့်ဖော်စပ် ချက်လုပ်နိုင်ပေသည်။

ကျောက်မီးသွေး ကတ္တရာတွင် ပါဝင်လျက်ရှိသော ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးကို ထုတ်ယူနိုင်ရန်အတွက် ကတ္တရာတန်ချိန် ၂၀ မျှဝင်နိုင်သောသံပေါင်းအိုးကြီးများတွင် ကတ္တရာကို ထည့်၍ အဆင့်ဆင့် ပေါင်းခံနည်းဖြင့် ပေါင်းခံပေးလေ့ရှိသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပေါင်းခံလိုက်သော အခါ ဆူမှတ်အနည်းဆုံးဖြစ်သည့် ပထမဆင့်၌ ဆီအပေါ့စားများကို ရရှိ၏။ ထိုပစ္စည်းများတွင် ဗင်ဇော၊ တော်လျူအောနှင့် ဇိုင်လောခေါ် ပစ္စည်းများပါဝင်သည်။ ဗင်ဇောမှ ဗင်ဇင်း အစစ်ကို ပြုလုပ်၍ ထိုပစ္စည်းမှ တစ်ဖန် အန်နီလင်း နှင့်တကွဆိုးဆေးပေါင်း များစွာကို ပြုလုပ်ယူနိုင်လေသည်။ ဗင်ဇောမှ ဗစ်တားအယ်လမန်ဆီ (ဗာဒမ်စားဆီ) တစ်မျိုးကိုလည်း ပြုလုပ်နိုင်၍ ထိုဆီကို ဆပ်ပြာမွှေးများ ပြုလုပ်ရာတွင် အသုံးပြုလေ့ ရှိကြသည်။ တော်လျူအောမှ ဗင်ဇိုအစ်အက်ဆစ်ကို ပြုလုပ်နိုင်၍၊ ဗင်ဇိုအစ်အက်ဆစ်မှ တစ်ဖန် အစားအစာများတွင် မပုပ်မသိုးရအောင်ထည့်ပေးရသော ဆိုဒီယမ်ဗင်ဇို အိတ်ခေါ်ဓါတ်ဆားတစ်မျိုးကို ပြုလုပ်နိုင်ပေသည်။ တီအင်တီခေါ် အလွန်ပြင်းထန်စွာ ပေါက်ကွဲတတ်သည့် ပစ္စည်း၊ ရိုးရိုး သကြားထက် အဆပေါင်း ၃၀၀ မျှ ပို၍ချိုသော ဆက်ကရင်း သကြားနှင့် အမွှေးနံ့သာများ ပြုလုပ် ယူရသော ဗင်ဇောဒီဟိုက် တို့မှာလည်း တော်လျူအောမှ ပြုလုပ် ယူခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ဇိုင်လောမှ အရောင်အမျိုးမျိုးရှိသော ဆိုးဆေးပေါင်း များစွာကို ပြုလုပ်ယူနိုင်သည်။ (ဆိုးဆေးများ–ရှု။) ဗင်ဇင်းနှင့် တော်လျူအင်းတို့မှ အန်တီဆက်ပတစ် (အပုပ်နိုင် ဆေး)၊ အန်တီပိုင်ရက်တစ် (အဖျားပျောက်ဆေး)၊ ဟစ်ပနော့တစ် (အိပ်ဆေး)ကို ဖော်ယူနိုင် လေသည်။

ပထမဆင့်ထက် အပူချိန် မြင့်သော ဒုတိယဆင့်၌ ကာဗေါ်လစ်ဆီများကိုရ၍ ကာဗေါ်လစ်အက်ဆစ် (သို့မဟုတ် ဖီနော) မှဆိုးဆေး အမျိုးမျိုးအပြင် ပစ်ကရစ်အက်ဆစ်နှင့် ဆယ်လီဆီလစ် အက်ဆစ်များကို ပြုလုပ်ရရှိ၏။(ကာဗေါ်လစ်အက်ဆစ်–ရှု။)ဆယ်လီဆီလစ် အက်ဆစ်မှ အပုပ်နိုင်ဆေးနှင့် အကိုက်အခဲ ပျောက်ဆေးများကိုဖော်ယူနိုင်ရာ အက်စပီရင် ခေါင်းကိုက်ပျောက်ဆေးမှာ အဆိုပါ ဆယ်လီဆီ လစ်အက် ဆစ်မှ ဖော်ယူသည်။ ဖီနောမှ ဗနီလာခေါ် သစ်ခွအနံ့အရ သာနှင့် တူ၍ ထိုအနံ့အရသာ အတွက် အစားထိုး အသုံးပြုလေ့ရှိသော ဓါတ်ပစ္စည်း တစ်မျိုးကိုလည်း ပြုလုပ်နိုင်လေသည်။ ဓါတ်သဘော အားဖြင့် ဖီနောနှင့် တူသော ကရီဆောခေါ် ဓါတ်ပစ္စည်းများကို ဤဒုတိယဆင့်မှာပင်ရရှိသည်။ ထို ဓါတ်ပစ္စည်းများကို စင်ကြယ်အောင် မပြုလုပ်ဘဲ ထိုအတိုင်းပင် ရောဂါပိုး နှိမ်ဆေအဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုနိုင်သည်။ လိုင်ဆောနှင့် ကရီအိုလင်တို့မှာ အဆိုပါ ကရီဆော များကို ရောင်းဝယ်ရာ၌ ခေါ်ဝေါ်အသုံးပြုသည့် ကုန်တံဆိပ်အမည်များ ဖြစ်ကြလေသည်။

တတိယဆင့်တွင် ရရှိသော ပစ္စည်းများ၌ နက်ဖသလင်း၊ ကရီဉိစုတ်များနှင့် ကွင်နိုလင်ခေါ် ပစ္စည်းများ ပါဝင်ကြ၏။ နက်ဖလင်းမှ မဲနယ်ရောင်၊ အဝါရောင်၊ ကြက်သွေးရောင်၊ပန်းရောင်နှင့် အစိမ်းရောင်ဆိုးဆေးများ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကိုလည်းကောင်း၊ ဆေးဝင်ပစ္စည်းများကိုလည်းကောင်း၊ ပရုတ်လုံးများကိုလည်းကောင်း ပြုလုပ်ရရှိနိုင်သည်။ ကရီအိုစုတ်၌ သစ်သားများ မဆွေးမြည့်နိုင် ပိုးမစားစေနိုင်သော သတ္တိရှိသဖြင့် အိမ်တိုင်နှင့်အကာအရံများကို ဤဆီဖြင့်သုတ်လိမ်းပေးရလေသည်။(ကရီအိုစုတ်–ရှု။)ကွင်နိုလင်သည် အပုပ်နိုင်ဆေးဖြစ်သည့်အပြင်ယင်းမှဆိုးဆေးများလည်းဖော်ယူနိုင်သည်။ စတုတ္ထဆင့် ပေါင်းချွေးမှ အန်သရာဆင်းဆီကို ရ၍ ထိုဆီမှ အထူးသဖြင့် ခြည်ထည်များအတွက် အရေးကြီးသော ဆိုးဆေးများကို ပြုလုပ်နိုင် ပေသည်။ အန်သရာဆင်း ဆီကို ထုတ်ယူပြီးသော ပေါင်းဦးထဲ၌ မည်းနက်စေးကပ်သည့် ပစ်ချကတ္တရာသာ ကျန်တော့သည်။ ပစ်ချကတ္တရာ အမာစားကို အလိုရှိလျှင် အန်သရာဆင်းကို အကုန်အစင်ထုတ်ယူရ၍ ပစ်ချကတ္တရာအပျော့စားကို အလိုရှိသော် ပေါင်းအိုးထဲ၌ အန်သရာဆင်း အနည်းငယ်ကျန်နေအောင် ချန်ထားရ၏။ ပစ်ချကတ္တရာမှာ အမှန်စင်စစ် ကတ္တရာစေးမှ အဖိုးတန် ပစ္စည်းများ ထုတ်ပြီးနောက် အကြွင်းအကျန်ပင်ဖြစ်၏။ အကြွင်းအကျန် ဖြစ်သော်လည်း ဤပစ္စည်းကို စွန့်မပစ်ရသေးပေ။ ထိုကတ္တရာချေးမှ အိမ်မိုးရာတွင် အသုံးပြုသောရေခံစက္ကူများ၊ ခြယ်ဆေးများ၊သစ်သား မဆွေးမြည့်အောင် သုတ်လိမ်းပေးသည့် ပစ္စည်းများကို ပြုလုပ်နိုင်၏။ ကတ္တရာချေးကို လမ်းခင်းရာတွင်လည်း အသုံးချနိုင်သည်။

ဖီနော၊ ကရီဆော၊နက်ဖသလင်းနှင့် ကျောက်မီးသွေး ကတ္တရာမှ ရရှိသော အခြား ပစ္စည်းတို့မှ ယခုခေတ် ဓါတုဗေဒ ပညာရှင်တို့သည် ပလပ်စတစ် အသုံးအဆောင်အမျိုးမျိုးကို ပြုလုပ်ယူကြသည်။

ကျောက်မဲမြို့။ ။ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း၊ သီပေါ နယ်တွင် တည်ရှိသော ကျောက်မဲမြို့မှာ ရှမ်းပြည်နယ် မြို့ကြီးများအနက် အရေးပါလှသော မြို့တစ်မြို့ ဖြစ်လေသည်။ သီပေါစော်ဘွားပိုင် သီပေါနယ်တွင် ရှိ၍ ကျောက်မဲမြို့မှာ ထိုနယ်တွင် ဒုတိယ အကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်သည်။ကျောက်မဲမြို့ဟုခေါ်တွင်ရခြင်းမှာမြို့နှင့် အတန်ကွာတွင် ရှမ်းဘာသာအားဖြင့် ကုန်းမဟင်လံ မြန်မာဘာသာအားဖြင့် မည်းနက်သော ကျောက်ဟုခေါ်သည့် ကျောက်တောင်တန်းကြီးတစ်ခု တည်ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကျောက်မဲမြို့၏ အကျယ်အဝန်းဧရိယာမှာ စတုရန်း ၂ မိုင်နီးပါးရှိ၏။ လူဦးရေမှာ ၁၀၀၀၀ ခန့်ရှိလေသည်။ စီးပွားကုန်သွယ်မှု တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလျက်ရှိသည့်ပြင် လူဦးရေလည်း များပြား တိုးတက်သည်နှင့်အမျှ မြို့မှာ တဖြည်းဖြည်းတိုးချဲ့လျက်ရှိပေရာ၊ ကျောက်မဲ နမ်းဆန်း လမ်းတလျှောက်တွင် လူနေ အိမ်ခြေများ တိုးတက်လာသည်ကို တွေ့ရ၏။

ကျောက်မဲမြို့၏ စည်ပင် သာယာရေးကို မြို့မိ မြို့ဖများ ပါဝင်သည့် တောင်းကော်မီတီခေါ် မြို့အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့က စီမံခန့်ခွဲလေသည်။ ထိုအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌမှာ နယ်ဝန်မင်းခေါ် ကျောက်မဲမြို့ပိုင် ဖြစ်၏။ ထိုမြို့ ပေါ်ရှိ ရှမ်း ပြည်နယ်ဆိုင်ရာ အခြားရုံးများမှာ သီပေါနယ် ဆိုင်ရာ နယ်ခြားဝန်ထောက်ရုံး၊ ကျောက်မဲနယ် ဆိုင်ရာ ခရိုင် အင်ဂျင်နီယာရုံး၊ ကျောက်မဲ နယ်ဆိုင်ရာ ခရိုင်ပညာရေးမှူးရုံးတို့ ဖြစ်ကြသည်။

မြို့မှာ ခေတ်မှီမြို့တမြို့ ဖြစ်သည့်အတိုင်း အထက်တန်းကျောင်း၊ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးမှု ဥယျာဉ်တို့လည်းရှိ၏။ အမှန်အားဖြင့် ဆိုသော် ကျောက်မဲမြို့ကို ခရိုင်ဝန် ရုံးစိုက်မြို့ ပြုလုပ်ရန် လျာထားပြီးဖြစ်လေသည်။ အထွေထွေ အုပ်ချုပ်မှု တွင် မူအားဖြင့် သီပေါစော်ဘွားပင် ဦးစီးလျက် ရှိ၍၊ သဿမေဓခွန်၊ ယစ်မျိုးခွန်၊ ဘိန်းခွန်၊ ဈေးခွန် စသည်တို့ကို ကောက်ခံစည်းကြပ်လျက် ရှိသည်။

ကျောက်မဲမြို့မှာ မန္တလေးလားရှိုး မီးရထားလမ်း ပေါ်တွင် အရေးကြီးသော မီးရထားလမ်း မြို့ တစ်မြို့ဖြစ်၏။ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် မန္တလေးမြို့မှ ကျောက်မဲမြို့သို့ မီးရထားလမ်း စတင်ဖောက်လုပ်ရာ၊ ၁၂၆၂ ခုနှစ်တွင် ပြီးစီးသည်။ ၇၅ မိုင်ဝေးသော မိုးကုတ်မြို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ၇၅ မိုင်မျှဝေးသော နမ်းဆင်းမြို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ၆၃ မိုင်ဝေးသော လားရှိုးမြို့နှင့် လည်းကောင်း မော်တော်ကားလမ်း အဆက်အသွယ်များရှိသည်။

အထက်ပါဆက်သွယ်မှု အနေအထားများကိုထောက်ထားခြင်း အားဖြင့် ကျောက်မဲမြို့တည်နေရာမှာ စီးပွားကုန်သွယ်မှုအတွက် အလွန် အရေးပါသောနေရာဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ဖက်အများဆုံးထွက်သောတောင်ပိုင်းနယ်မှာ ကျောက်မဲမြို့၏ ကျောထောက်နောက်ခံဒေသဖြစ်သည်။ ထိုမှတစ်ပါး မြန်မာပြည်မမှလာသော ကုန်ပစ္စည်းများကိုလည်း ကျောက်မဲမြို့မှ၊ ကျောက်မဲနယ်၊ သီပေါနယ်၊ မိုင်းလုံးနယ်များသို့ ဖြန့်ဖြူးရာ ဗဟိုဒေသလည်း ဖြစ်ပေသည်။ မြို့ပတ်ဝန်းကျင်တွင်မူ စပါးစိုက်ပျိုးကြ၏။ မြို့ပေါ်တွင်ထင်ရှားသောစေတီ ၃ဆူရှိရာ မီးရထားဘူတာရုံအနီး၌ ဘိုးဘိုးအောင်ဘုရား၊ မြို့အရှေ့ဖက်၌ ထုံးဘိုတောင်ဘုရားနှင့် အနောက်ဖက်၌ တောင်ပေါ်ဘုရားခေါ် စေတီတော်များ ဖြစ်ကြသည်။ စော်ဘွားကြီး စောကြာဆိုင်ကိုယ်တိုင် စိန်ဖူးတင်လှူသော ပြည်လုံးချမ်းသာ စေတီလည်း အထင်အရှားရှိသေးသည်။ ထို့ပြင် တစ်မြို့လုံးကိုးကွယ်သော ကိုးမြို့ရှင် နတ်ကွန်းကန္နားကြီးလည်းရှိသေးသည်။

မြို့နေလူများစုမှာ ရှမ်းလူမျိုး ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီများဖြစ်ကြသည်။ တည်နေရာနှင့် ကျောထောက်နောက်ခံ ထွက်ကုန်များကို အကြောင်းပြု၍ ကျောက်မဲမြို့မှာ တဖြည်းဖြည်းတိုးတက်ကြီးကျယ်လာမည့် မြို့ကြီးတစ်မြို့ ဖြစ်ပေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လူမျိုးတိုင်းနှစ်သက် တပ်မက်သည့် ရတနာ

ကျောက်မျက်များသည် လှပသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရှားပါးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တန်ဖိုးထား၍နှစ်သက်တပ်မက် ကြပေသည်။ ထိုပစ္စည်းမျိုးကို ပိုင်ဆိုင်ရခြင်း၌ ဂုဏ်ယူတတ်ကြရာအချို့ကျောက်မျက်များသည် ပြည်တန်သည်ဟုပင်အဖိုးဖြတ်ကြသည်။

ကျောက်မျက်။ ။ကျောက်မျက်ဆိုသည်မှာ လူတို့ ပြုပြင်ပြီးနောက် အလှအပ၊ အသုံးအဆောင်အဖြစ်ဖြင့် ဝတ်စားဆင်ယင်ကြသည့် အဖိုးတန် ကျောက်များပင် ဖြစ်လေသည်။ ကျောက်မျက် တို့သည် များသော အားဖြင့် တွင်းထွက်ကျောက်များ ဖြစ်ကြသော်လည်း ကျောက်မျက်အမျိုးတွင် ပါဝင်သော ပုလဲ၊ ပယင်းနှင့် သန္တာတို့မှာမူ တွင်းထွက် ကျောက်မျက်များ မဟုတ်ကြပေ။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အဖိုးတန်ကျောက်အမျိုးပေါင်း ၁၂၀ ခန့်ရှိ၍ယင်းတို့အနက် ၂၅ မျိုး ခန့်သာ အသုံးများသည်။ ကျောက်မျက်ရတနာများ စာရင်းတွင် စိန်၊ ပတ္တမြား၊ မြနှင့် နီလာ ၄ မျိုးသာလျှင် အဖိုးအတန်ဆုံး ဖြစ်ကြ၍ ကျန်ကျောက်စိမ်း၊ ပယင်း၊ မဟူရာ စသည်တို့မှာ အလတ်စား အဖိုးတန် ကျောက်မျက်များ ဖြစ်ကြလေသည်။

ကျောက်မျက်များသည် လူတို့၏ နေထိုင် စားသောက်မှုတို့အတွက် မရှိလျှင် မဖြစ်သောအရာများကား မဟုတ်ကြပေ။ သို့သော် လှပသောပစ္စည်း၌ နှစ်သက်တပ်မက်ခြင်း၊ ရှားပါးသော ပစ္စည်းကို တန်ဖိုးထား၍ ထိုပစ္စည်းမျိုး ပိုင်ဆိုင်မှု၌ ဂုဏ်ယူတတ်ခြင်းမှာ လူတို့၏ သဘာဝ ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ အရောင်အသွေး အားဖြင့် ပြောင်လက် လှပခြင်း၊ တာရှည် အသုံးခံခြင်း၊ ရှားပါးခြင်း စသော ဂုဏ်များနှင့် ပြည့်စုံသည့်ကျောက်မျက်များကို လူတို့သည် ဒေသမရွေး ခေတ်မရွေးဘဲ အလွန်ရှေးကျသော ကာလကပင် မြောက်မြားစွာ တန်ဖိုးထားကာ ထူးထူးခြားခြား ခုံမင်မြတ်နိုးလာခဲ့ကြပေသည်။ ကျောက်မျက်အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက် လူမျိုးအလိုက် အကြိုက် တစ်မျိုးစီရှိကြလေသည်။ အနောက်တိုင်းသား တို့က အမာဆုံးနှင့် အတောက်ပဆုံးဖြစ်သော စိန်ကို ကျောက်မျက်တို့၏ ဘုရင်ဟု ဆိုကြ၏။ တရုတ်လူမျိုးတို့က ကျောက်စိမ်းကို အထူးသဖြင့်နှစ်သက်ကြ၏။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင်မူ ရှေးမင်းများ လက်ထက်မှစ၍ ပတ္တမြားကို သာလျှင် တော်ဝင်ရတနာအဖြစ်ဖြင့် အစဉ်အဆက် မှတ်ယူ၍ တန်ဖိုးအထူးထားကြလေသည်။ ကျောက်မျက်တို့၏ ဘုရင်ဟု ခေါ်ဆိုကြသော စိန်များကိုရှေးက ပြည့်ရှင်ဘုရင်များသာ ပိုင်စိုးသုံးစွဲနိုင်ခဲ့ကြသော်လည်း ယခုသော် လူသာမန်အများကပင် ပိုင်ဆိုင်ဝတ်ဆင်လျက်ရှိကြလေပြီ။ သို့ရာတွင် တကယ်တမ်း အရည်အသွေး ကောင်းလှသော စိန်များမှာမူ တစ်လုံးလျှင် မြန်မာငွေနှင့်ဆိုသော် တစ်ကုဋေကျော်မျှအထိ တန်ဖိုးရှိနိုင်ပေသည်။(စိန်ရတနာ–ရှု။)

ကျောက်မျက်တို့ဖြင့်ပြီးသော လက်ဝတ်တန်ဆာများ

ကမ္ဘာတွင် ပထမဦးဆုံး စိန်များကို အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ရရှိသည်ဟုဆို၏။ သို့သော် ယခုအခါ စိန်ထွက်အများဆုံး ဒေသကား အာဖရိကတိုက်တောင်ပိုင်း ဖြစ်သည်။ ဗြာဇီးနိုင်ငံမှလည်း တစ်ခါက စိန်အမြောက် အမြား တူးဖော်ရရှိခဲ့ဘူးသည်။

ကမ္ဘာကျော် စိန်ကြီးများ အနက် ယခုအခါ အကျော်ကြားဆုံးဟု ဆိုရလောက်သော စိန်ကြီးမှာ 'ကိုဟီးနူး' ပင်ဖြစ်၍ ယင်းမှာ ၁၈၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် အရှေ့အိန္ဒိယ ကုမ္ပဏီက ဝိတိုရိယ ဘုရင်မကြီးထံ ဆက်သသော စိန်ကြီး ဖြစ်လေသည်။ ၁၈ ရာစုနှစ်တွင် ရုရှနိုင်ငံ ဒုတိယ ကက်သရင်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဘုရင်မလက်ဝယ်သို့ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာအဖြစ် ရောက်ရှိလာသော စိန်ကြီးမှာ 'အောလော့ဗ်' ဟူ၍ထင်ရှား၏။ အချို့က ဤစိန်ကြီး ၂ လုံး သည် ၇၈၇ ကာရက်လေး၍ ယနေ့တိုင် အစအနပျောက်နေသော 'ဂရိတ်မဂို'ခေါ် စိန်ကြီးမှ ခွဲစိတ်ထားသော စိန်ကြီးလည်း အဘယ်ပုံ ဖြစ်ပျက်သွားသည်ကို မသိကြရချေ။ ယနေ့အထိ တူးဖော် ရရှိသော စိန်ကြီးများအနက် အကြီးဆုံးမှာ 'ကာလီနန်'ခေါ် စိန်ပင်ဖြစ်၏။ ထိုစိန်ကြီးကို အာဖရိက တိုက်မှ ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင်တူးဖော်ရရှိ၍ ယင်း၏အလေးချိန်မှာ အရိုင်း အတိုင်း ကာရက်ပေါင်း ၃၀၂၄ မျှ စီးလေသည်။

ဒုတိယအမာဆုံး ကျောက်မျက်မှာ ပတ္တမြားဖြစ်၏။ ပတ္တမြားကိုစိန်တို့လောက် ကြီးကြီးမားမား တွေ့ရလေ့မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် အရွယ်ချင်းတူပါက ပတ္တမြားသည် စိန်ထက် တန်ဖိုးကြီးတတ်၏။ အရွယ်ကြီး၍ အရည်အသွေးလည်းကောင်း အနာအဆာလည်း လွတ်ကင်းသော ပတ္တမြားတစ်လုံး သည် အဖိုးမဖြတ်နိုင်အောင် တန်ဖိုးကြီးနိုင်ပေရာ၊ မြန်မာ ဘုရင်များလက်ထက်က အလွန်ထင်ရှားခဲ့သော 'ပတ္တမြားငမောက်'မှာ ပြည်တန်သည်ဟုပင် အဆိုရှိလေသည်။ ယခုအခါ အိန္ဒိယနိုင်ငံ မဟာရာဇာ (စော်ဘွား) အချို့၌ မြို့ကြီးများလောက် အဖိုးတန်သည့် ပတ္တမြား ရှိသည်ဟုသိရ၏။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကြီးဆုံး ပတ္တမြားမှာ ကာရက် ၅၀ မျှ လေး၍ ထိုပတ္တမြားကိုလည်း အိန္ဒိယ မဟာရာဇာ တစ်ဦးက ပိုင်ဆိုင်သည်ဟု သိရသည်။ ဆွီဒင်နိုင်ငံ တတိယ ဂပ်စတား ဗပ်ဘုရင်က ရုရှနိုင်ငံ ကက်သရင်းဘုရင်မသို့ လက်ဆောင်ပေးသည်ဟု ယုံကြည်ရသည့် ပတ္တမြားသည် ခိုဥလောက် ကြီးသည်ဟုဆို၏။ အခြားကမ္ဘာကျော် ပတ္တမြားတစ်လုံးမှာ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ ဆဋ္ဌမ ဂျော့ဘုရင် နန်းတက် စဉ်က ဆောင်းခဲ့သည့် သရဖူတွင် တပ်ဆင်ပါရှိသော ပတ္တမြားကြီးဖြစ်၍ ယင်းမှာ အလျား ၂ လက်မ အနံ ၁ ၁/၂ လက်မ ရှိလေသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပတ္တမြားနှင့် ကျောက်နီ တူးဖော်ရရှိသည့် အရပ်ဒေသများမှာမြန်မာနိုင်ငံ၊ ယိုးဒယားနိုင်ငံနှင့်သီဟိုဠ်ကျွန်းတို့ ဖြစ်ကြ၍ အကောင်းဆုံးပတ္တမြား များကိုမူ မြန်မာနိုင်ငံ မိုးကုတ် နယ်မှ ရရှိသည်။

သွေးကဲ့သို့နီသော ပတ္တမြားနှင့် တောက်ပသော အပြာရောင်ရှိသည့် နီလာမှာ ကျောက်တစ်မျိုးတစ်စားတည်း ဖြစ်ကြောင်းသိရလျှင် ကျွန်ုပ်တို့ အံ့သြ ကြပေမည်။ သို့သော် နီလာနှင့် ပတ္တမြား ၂ မျိုး လုံးမှာ အလျူမီနီယမ်ပါရှိသောကုရုန္ဒံခေါ် ကျောက်မျက်အမာမျိုး တစ်မျိုးတည်းပင်ဖြစ်၍ ခြားနား ချက်မှာ အရောင်သာ ဖြစ်လေသည်။ ကုရုန္ဒံတွင် အဖြူရောင်ရှိလျှင် 'နီလာဖြူ'ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အဝါရောင်ရှိလျှင် 'နီလာဝါ'ဟူ၍လည်းကောင်း၊အစိမ်းရောင်ရှိလျှင် 'နီလာစိမ်း'ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ခရမ်းရောင်ရှိလျှင် 'နီလာခရမ်း'ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပြာစိမ်းစိမ်းအရောင်ရှိလျှင် 'နီလာငှက်ခါး' ဟူ၍လည်းကောင်း အသီးသီးခေါ်ကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ နီလာဖြူကို မိုက္ကရိုစကုပ်မှန်ဘီလူးအဖြစ်ဖြင့်လည်း အသုံးပြုကြသည်။ နီလာကို ပတ္တမြားထွက်ရာဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံ၊ ယိုးဒယားနိုင်ငံနှင့် သီဟိုဠ်ကျွန်းအပြင် မက်ဒါဂက်စကာကျွန်း၊ ဩစတြေးလီးယားတိုက်၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ကသ္မီရပြည်နယ် များတွင် တူးဖော်ရရှိသော်လည်း အကောင်းဆုံးအမျိုးအစားကိုမူ ယိုးဒယားနိုင်ငံနှင့် သီဟိုဠ်ကျွန်းတို့မှ ရရှိသည်ဟုဆိုသည်။

ယခုအခါ ကျောက်နီနှင့်နီလာများကို ဓါတုဗေဒနည်းဖြင့်လည်း ချက်ယူရောင်းချနေပြီ ဖြစ်၍ အလွန်ပေါများစွာ တွေ့နိုင်ပေသည်။ အချို့ ချက်ကျောက်များမှာ တွင်းထွက် ကျောက်နှင့်မခြားအောင် အရည်အသွေးကောင်းလှသဖြင့် ကျောက်အကြောင်း ကျွမ်းကျင် နားလည်သူများသာ အစစ်နှင့်အတုကို ခွဲခြားနိုင်ပေသည်။ ချက်ကျောက်

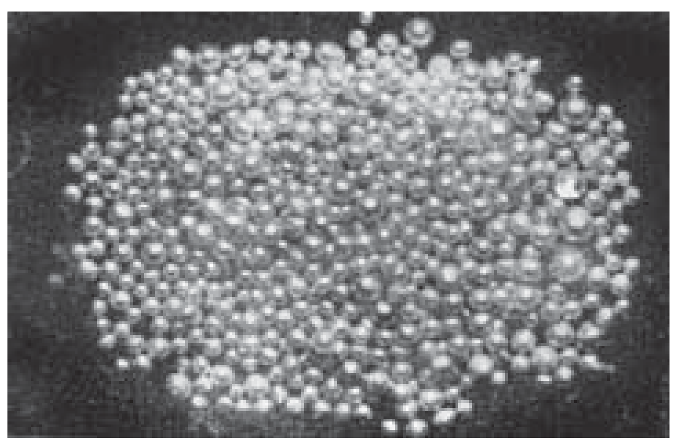

ကျောက်မျက်စာရင်းအဝင်အပါ ပုလဲရတနာများ

များကို အများအားဖြင့် နာရီနှင့် သိပ္ပံဖက်ဆိုင်ရာ ကိရိယာများတွင် အမြောက်အမြား အသုံးပြုကြ၍ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ကျောက်နီ ကာရက်ပေါင်း ၂၀၀၀၀၀၀၀ မျှနှင့် နီလာကာရက်ပေါင်း ၁၂၀၀၀၀၀၀ ကျော်မျှကို ချက်ယူကြလေသည်။

ကျောက်မျက်များသည် လှပအဖိုးတန်သည်ဟု ဆိုရသော်လည်းသဘာဝတွင် တွေ့ရသော ကျောက်ရိုင်းတုံး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျောက်မျက်ရတနာများအား အဆင်တန်ဆာအမျိုးမျိုးပြုလုပ်ယူကြ၏။

မှာ မည်သို့မျှ တောက်ပြောင်လုပခြင်း မရှိပေ။ ကျောက်ရိုင်းများကို ကျောက်မျိုးနှင့် အရည်အသွေးကိုလိုက်၍ သင့်လျော်သော ပုံစံနှင့် အကွက်များ ဖော်ပေးမှ အစွမ်းကုန်တောက်ပြောင်လှပလာသည်။ ကျောက်သွေးသမားကောင်းတစ်ယောက်သည် ကျောက်သွေးအတတ်တွင်သာ ကျွမ်းကျင်ရသည် မဟုတ်။ ကျောက်အကြောင်းကိုလည်း နားလည်ရပေသည်။ သို့မှသာ ကျောက်ကို အရည်ရှိသလောက် အရောင်အသွေး ထွက်၍ တန်ဖိုးအမြင့်ဆုံး ဖြစ်လာအောင် ပြုပြင်ပေးနိုင်ပေသည်။ ကျောက်သွေးအတတ်ကား အလွန်ရှေးကျသောအတတ် ဖြစ်၍ ထိုအတတ်ကို ရှေးဆူမားလူမျိုးတို့သည်ဘီစီ ၃၀၀၀ ကျော်လောက်မှ စ၍ အသုံးချခဲ့သည်ဟု ဆိုလေသည်။

မြတွင်ကြည်လင်စိမ်းမြသော အရောင်ရှိသဖြင့် လူကြိုက်များလေသည်။ အသွေးအရောင်ကောင်း၍ အနာအဆာလွတ်လျှင် မြသည် စိန်နှင့် နီလာ ဥဿဖယားတို့ကိုမမှီသဖြင့် ယင်းတို့လောက် အသုံးမဝင်လှပေ။ မြအကောင်းဆုံး အစားကို တောင်အမေရိကတိုက် ကိုလုံးဗီးယား နိုင်ငံမှ ရရှိလေသည်။

ပုလဲနှင့် သန္တာမှာ ရေမှရသော ကျောက်မျက်များဖြစ်ကြသည်။ ပုလဲကို အများအားဖြင့် ကမာသို့မဟုတ် မုတ်ကောင်၏ကိုယ်တွင်းမှရ၍ သန္တာကို သန္တာကျောက်များရှိသော သန္တာကျောက်တန်းများမှ ရလေသည်။(ကမာ –ရှု။) ပယင်းကိုမူ ရေအောက်တွင် နစ်မြုပ်နေတတ်သော ရှေးဟောင်းသစ်ပင်အချို့၏ သစ်စေး အကြွင်းအကျန်များမှရရှိ၏။ ပုလဲ၏တန်ဖိုးမှာ အရွယ်အရောင်အဆင်းနှင့် အချိုးပြေပြစ်မှုတို့အပေါ်တွင် တည်ရာ တစ်ခါက ပါးရှားဘုရင်သည် ပုလဲတစ်လုံးကိုပေါင် ၁၈၀၀၀၀ အထိ တန်ဖိုးပေး၍ ဝယ်ဘူးသည်ဟု သိရလေသည်။ အကောင်းဆုံး ပုလဲမျိုးကို ရနိုင်သည့် ဒေသများမှာ ပါးရှင်းပင်လယ်ကွေ့နှင့် ပဖိစိတ်သမုဒ္ဒရာ တောင်ပိုင်းရှိ ကျွန်းများ ဖြစ်ကြသည်။

လူတို့သည် ရှေးပဝေဏီကပင် ကျောက်မျက်များ၌ ထူးခြားသော တန်ခိုးများ ရှိသည်ဟု အယူရှိခဲ့ကြသည်။ ဥဒါဟရဏ် မြသည် ရောဂါဘယများကို ကုစားကာကွယ်နိုင်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ခရမ်းကျောက်(စလင်းစွဲ)သည် အရက်မူးပြေစေနိုင်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စိန်သည် အရူးရောဂါကို ကာကွယ်ပေးနိုင်၍ မင်္ဂလာသတို့သားနှင့်သတို့သမီးကို ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ လာဘ်လာဘပြည့်ဝစေနိုင်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပတ္တမြားသည် ဘေးရောဂါအမျိုးမျိုးကို ကာကွယ်နိုင်သည် ဟူ၍လည်းကောင်း အမျိုးမျိုးယုံကြည်ကြ၏။ ပုလဲ၊ သန္တာ၊ နီလာ၊ စိန်၊ ကြောင်၊ မြ၊ ဥဿဖယား၊ ပတ္တမြား၊ ဂေါမိတ်ဟူသောရတနာကိုးပါး စီချယ်သော နဝရတ်လက်စွပ်ကိုလည်း ကျက်သရေမင်္ဂလာနှင့်ပြည့်စုံသည်ဟု ယုံကြည်ကာ ဝတ်ဆင်ကြသည်။ နဝရတ်လက်စွပ်ကို ဝတ်ဆင်သည့် အကျိုးကျေးဇူးကား အောက်ပါလင်္ကာအတိုင်းဖြစ်သည်။

'ပတ္တမြားဘုန်းတောက်၊ မြကျောက်ဧချမ်း၊
စိန်စွမ်းဂုဏ်ရောင်၊ ကြောင်ကားသိဒ္ဓိ၊ မဏိနီလာ၊
မေတ္တာကဲချုပ်၊ ဂေါမုတ် ခွန်အား၊ ဥဿဖယားကျန်းမာ၊
သန္တာကြီးကဲ၊ ပုလဲ ကျက်သရေ၊ ကိုးဂုဏ်ဝေသည်၊ ကိုးထွေ
နဝရတ် စွမ်းရည်တည်း။'

ယခုခေတ်မှာပင် နေ့နံသင့်သော ကျောက်မျက်များကို ဆောင်ထားလျှင် လာဘ်ကောင်းနိုင်သည်ဟု အချို့က စွဲမြဲယုံကြည်ဆဲ ဖြစ်သည်။

ကျောက်သလင်း။ ။ကျောက်သလင်းသည် အတွေ့ရများသော တွင်းထွက်ပစ္စည်း တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ မှန်ကွဲ မှန်စ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

များနှင့် တူသောကြောင့် အလွယ်တကူပင် မှတ်မိနိုင်သည်။ သဲကျောက်များတွင်လည်း သလင်းပွင့်များအနေနှင့် တွေ့ရတတ်၏။ ကျောက်သလင်းသည် ကမ္ဘာ့မြေလွှာတွင် အများအပြားတွေ့ရသော အောက်ဆီဂျင်ဒြပ်စင်နှင့် ဆီလီကွန်ဒြပ်စင်တို့ ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းထားသော ပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် ဓါတုဗေဒအလိုအားဖြင့် ဆီလီကွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဟုခေါ်သည်။ သဲများသည် များသောအားဖြင့် ကျောက်သလင်းများမှ ရေစား၍သော်လည်းကောင်း၊ ပွဲထွက်၍သော်လည်းကောင်း ဖြစ်ပေါ်လာ၏။(ဆီလီကွန်၊ –ရှု။)

ကျောက်သလင်းသည် မှန်ကို ခြစ်နိုင်လောက်အောင် မာ၏။ သို့သော် နီလာနှင့် စိန် တို့ လောက်ကား မမာချေ။ ကျောက်သလင်းသည် မီးခတ်ကျောက်၊ နဂါးသွဲ့ကျောက်၊ မဟူရာကျောက်စသော ကျောက်များတွင် အလွန်သေးသော ခရစ္စတယ်ကလေးများ အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်သည်။(ခရစ္စတယ်–ရှု။) ကျောက်သလင်းသည် အလွန် အသုံးဝင်၏။ ကျောက်သလင်းမှဖြစ်သော သဲနှင့်သဲကျောက်များကို ကော်ပတ် စက္ကူ၊ အရောင်တင်အမှုန့်၊ အပူခံပစ္စည်း၊ ဓါးသွေးကျောက် စသည်တို့ ပြုလုပ် အသုံးပြုကြသည်။ ဝင်ရိုးဗယ်ရင်သေးသေး လိုအပ်သည့် ကိရိယာများ အတွက်လည်း အသုံးပြုကြသည်။ မှန်နှင့်မခြားအောင် ကြည်လင်၍ အလင်းပေါက်သည့် သဘာဝကျောက်သလင်းကို ကျောက်မျက်

ကျောက်သလင်းတုံးများကို အကြမ်းအတိုင်း ဤသို့မြင်ရ၏။

ရတနာအဖြစ်ဖြင့် ဝတ်ဆင်ကြ၍ရေဒီယို၊ တယ်လီဗေးရှင်းနှင့်ရေဒါများတွင် လှိုင်းညှိကိရိယာအဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုကြသည်။ အရည်ကျိုပြီးသား ကျောက်သလင်းသည် အပူအအေးကြောင့် ကားထွက်ခြင်း ကျုံ့ဝင်ခြင်း မရှိသလောက်ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်ရကား အပူအအေးကြောင့် အရွယ်မပြောင်းနိုင်သောမှန်များ၊ မှန်ဘီလူးများ ပြုလုပ်ရာ၌ များစွာအသုံးဝင်သည်။ အပူဒဏ်ကို အလွန်ခံနိုင်သောကြောင့် ရုပ်ရှင်ပြစက် မှန်ဘီလူးများ ပြုလုပ်ရာ၌လည်း အသုံးပြုကြ၏။ (မှန်ဘီလူး–ရှု။)

ကျောက်သလင်းသည် ရေတွင်ဖြစ်စေ၊ အက်ဆစ်တွင်ဖြစ်စေ ပျော်ဝင်ခြင်းမရှိသောကြောင့် ဓါတ်ခွဲခန်း သုံးဖန်ကျုများ ပြုလုပ်ရာ၌လည်းအသုံးပြုကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျောက်သလင်းကို စေတီတော်စိန်ဖူးများ ပြုလုပ်ရာ၌လည်း အသုံးပြုရာ ဗိုလ်တထောင် ကျိုက်ဒေးအပ် စေတီတော်၌ စိန်ဖူးကို မိုးကုတ် မြို့မှရရှိသော ကျောက်သလင်းဖြင့် ပြုလုပ်သည်ဟု သိရသည်။ ထို စိန်ဖူးကြီးသည် အချိန် ၂ ပိသာ၊ လုံးပတ် ၁၅ လက်မ၊ အချင်း ၅ လက်မ၊ အမြင့် ၁၈ လက်မရှိသည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်းရှိ မဟာစေတီတော်မှ စိန်ဖူးကိုလည်း မိုးကုတ်ထွက် ကျောက်သလင်းဖြင့်ပြုလုပ်၍ လှူဒါန်းထားလေသည်။

ကျောက်သလင်းကို ဂေါ်တံဟုလည်းခေါ်သည်။ ကျောက်သလင်းတွင် အမျိုးပေါင်းများစွာ ရှိသည်။ အချို့မှာ ၆ ထောင့်ပုံ သဏ္ဍာန် ခရစ္စတယ်ကလေးများ ဖြစ်၍ အချို့က အတုံးလိုက် ရှိတတ်သည်။

ခရမ်းကျောက်သည် အရောင်ရှိသော ကျောက်သလင်းများတွင် အလွန်ထင်ရှား၏။ အခြားအမျိုးများမှာ ထပ်တရာတု၊ စလင်းနီနှင့် စလင်းညို စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ကျောက်သလင်းကို မြန်မာနိုင်ငံ၌ မြစ်ကြီးနားခရိုင်၊ ကာမိုင်းမြို့ မြောက်ဖက်မိုင် ၂၀ ခန့်တွင် အခြားကျောက်များနှင့်ရော၍ တွေ့ရသည်။ ဂေါ်မိတ်နှင့်ဂေါ်မုတ်သည် ကျောက်သလင်း နှင့် ရော၍ တွေ့ရတတ်သော ကျောက်မျိုးများ ဖြစ်သည်။ ဂေါ်မုတ်သည် ဂေါ်မိတ် အနီမျိုး ဖြစ်လေသည်။

ကျိုက်။ ။ယင်းမှာ မွန်စကား ‘ကျာ်’ ဖြစ်၍ ဘုရား သို့မဟုတ် နတ်ဟုအဓိပ္ပာယ်ရသည်။ မွန်လူမျိုးတို့သည် မိမိတို့ ကိုးကွယ်ရာ၊ အထွတ်အမြတ်ထားရာကို ‘ကျော်’ဟု ရှေ့ကထည့်၍ သုံးကြသည်။ ကျာ်ကို မြန်မာတို့က ကျက်၊ ကျတ်၊ ကျိုက်၊ ကျောက်ဟု အသံပြောင်း၍သုံးစွဲသည်။ အသရေစောင့်နတ်ကို ကျက်သရေဟူ၍ ကျက်အသံထွက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ‘ကျတ်ခေါက်၊ ကျတ်ပွန်၊ ကျတ်သလွန်၊ မွန်တို့ခေါ်ဝေါဟာ၊’ ‘သံလျင်မြို့မြတ်၊ တောင်မတ်မတ်၊ ကျတ်ခေါက်ဘုရားရှင်၊’ ‘သီဒါရစ်ပတ်၊ ပင်လယ်ထွတ်၊ ကျတ်ခမီရှင်ပင်၊’ဟူ၍ ကဝိလက္ခဏာသတ်ပုံတွင် စပ်ထုံးပြမှာကဲ့သို့ ကျတ်ခေါက်၊ ကျတ်ပွန်၊ ကျတ်သလွန်၊ ကျတ်ခမီစေတီတော်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

များတွင် ကျတ်အသံထွက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကျိုက်ထီးရိုး၊ ကျိုက္ကဆန်၊ ကျိုက္ကလို့၊ ကျိုက်သံလန်စသော စေတီများတွင် ကျိုက်အသံထွက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တစ်ခါတစ်ရံ ကျိုက်ပိုင်းဘုရားမှာကဲ့သို့ ကျောက်အသံထွက်ဖြင့်လည်းကောင်း ပြောဆိုနေကြသည်၊ပြောဆိုနေကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်းတွင် ကျိုက်လတ်၊ ကျိုက်ပိ၊ ကျိုက်ထော်၊ ကျိုက်ထို၊ ကျိုက်မရောစသည်ဖြင့် ကျိုက်ပါသော မြို့ရွာအမည် အများအပြား ရှိလေသည်။

ကျိုက္ကမီခရိုင်။ ။ကျိုက္ကမီခရိုင်သည် မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်း တနင်္သာရီတိုင်းတွင်ပါဝင်သော ခရိုင်ဖြစ်၍ စတုရန်းမိုင် ၇၀၆၂ ခန့်ကျယ်ဝန်းလေသည်။ မြောက်ဖက်၌ သထုံခရိုင်၊ အရှေ့ဘက်၌ ဒေါနတောင်တန်းနှင့် ယိုးဒယားနိုင်ငံ၊ တောင်ဘက်၌ ဒေါနတောင်၏တောင်စွယ်ဖြစ်သော မလွှဲတောင်နှင့်ထားဝယ်ခရိုင်၊ အနောက်ဘက်၌ မုတ္တမကွေ့တို့က ဝိုင်းရံလျက်ရှိ သည်။

ကျိုက္ခမီ ခရိုင်သည် အပူပိုင်း ဒေသအတွင်း ကျရောက်၍ ပူပြင်းသော်လည်း ပင်လယ်ကမ်းခြေဖြစ်ခြင်း၊ တောင်ထူထပ်ခြင်း၊ သံလွင်မြစ်၊ ဂျိုင်းမြစ်၊ အတ္တရံမြစ်၊ သောင်းရင်းမြစ်ဝများနှင့်နီးကပ်ခြင်းတို့ကြောင့် ရာသီဥတု မျှတ၍ မြေဩဇာ ကောင်းမွန်သည်။ နှစ်စဉ် ပျမ်းမျှမိုးရေချိန် လက်မ ၁၅၀ ရှိ၍ ပျမ်းမျှအပူချိန် ဒီဂရီ ၈၀ ရှိသည်။ ခရိုင်အတွင်း တွင် ရေပူစမ်းများ ရှိသည်။

မြေနိမ့်မြစ်ဝှမ်းများတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်မှု ဖြစ်ထွန်း၍ကုန်းမြင့်တောင်တန်းများတွင် အဖိုးတန်သစ်များ ပေါက်ရောက်သည်။ ခရိုင်၏ အဓိကလုပ်ငန်းမှာစပါးစိုက်ပျိုးခြင်းဖြစ်၍ ကျွန်းသစ်လုပ်ငန်းလည်း အထူးတွင်ကျယ်သည်။ ဆန်စပါးအပြင် ကြံပင်၊ ဝါဂွမ်း၊ ဟင်းသီး ဟင်းရွက်၊ ကွမ်းသီး၊ဓနိနှင့် သစ်သီးဝလံ များကိုလည်း စိုက်ပျိုးသည်။

ခရိုင်အတွင်းရှိမြစ်များမှာ သံလွင်မြစ်၊ ဂျိုင်းမြစ်၊ အတ္တရံမြစ်နှင့် သောင်ရင်းမြစ်များ ဖြစ်ကြ၏။ သံလွင်မြစ်သည် တိဗက်ပြည်၌ မြစ်ဖျားခံ၍ ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်ကို ဖြတ်ကာ မော်လမြိုင် မြောက်ဖက်မှ စီးဆင်းလာပြီးလျှင် အရှေ့ဖက်မှ စီးဆင်း လာသောဂျိုင်းမြစ်၊အတ္တရံမြစ် တို့နှင့် ပေါင်းကာ မုတ္တမကွေ့ထဲသို့ စီးဝင်သည်။ သံလွင်မြစ်ကြီးမှာ ကျဉ်းမြောင်းသည့်အပြင် ကျောက်ဆောင် ထူထပ်သောကြောင့် ပင်လယ်ဝမှ ၂၈ မိုင်ခန့်အကွာရှိ မော်လမြိုင်မြို့အထိသာ သင်္ဘောကြီးများ ဆန်တက် သွားလာနိုင်၍ ၇၄မိုင်ကွာ သံလွင်နှင့်သထုံခရိုင်နယ်စပ်အထိ ဘော်ငယ်များ သွားလာနိုင်၏။ ကျန်အပိုင်းမှာ သစ်မျှောရန်သာ အသုံးဝင်သည်။

လှိုင်းပွဲမြစ်နှင့် ဟောင်သရောမြစ်တို့မှာ ဂျိုင်းရွာတွင် ပေါင်းဆုံလျက် ဂျိုင်းမြစ်ဟူသော အမည်ဖြင့် အနောက်တည့်တည့်သို့ စီးဆင်း ပြီးလျှင်မုတ္တမကွေ့ ထဲသို့ စီးဝင်၏။ အတ္တရံမြစ်သည် ခရိုင် တောင်ဖက်ကုန်း၌ မြစ်ဖျားခံ၍ မော်လမြိုင်မြို့ အနီးတွင် သံလွင်မြစ် ထဲသို့ စီးဝင်သည်။ သောင်ရင်းမြစ်သည် ဒေါနတောင်တန်းတွင် မြစ်ဖျားခံခဲ့၍ သံလွင်မြစ်ထဲသို့ စီးဝင်သည်။

ခရိုင်အတွင်းရှိ တောင်တန်းများမှာ အရှေ့ဖက်နယ်နိမိတ်ဖြစ် သောဒေါနတောင်တန်း၊ အနောက်ဖက်ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းတလျှောက် ရှိတောင်ညိုတောင်တန်းနှင့်သံလွင်မြစ် တစ်ဖက်ကမ်းရှိမုတ္တမတောင်တန်းတို့ဖြစ်၏။ ဒေါနတောင်တန်းသည် ပေပေါင်း ၅၅၀၀ အထိ မြင့်၍ ထိုတောင်တန်းတွင် ယိုးဒယားနိုင်ငံဖက်သို့ ဖြတ်သန်းသွားလာနိုင်သော တောင်ကြားလမ်းများ ရှိသည်။

ခရိုင်အတွင်းလမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေးမှာ ကောင်းမွန်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ဘီလူးကျွန်း အကာအကွယ်ရှိသော မော်လမြိုင်မြို့ဆိပ်ကမ်းသို့ ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောကြီးများ ဝင်ရောက်ဆိုက်ကပ်နိုင်သည်။ မုတ္တမကွေ့အတွင်း မီးသင်္ဘောအသွားအလာ များစွာပွင့်လင်း၍ သံလွင်မြစ်ကြောင်း၌ ၇၄မိုင်၊ အတ္တရံ မြစ်ကြောင်း၌ ၇၃ မိုင်နှင့် ဂျိုင်းမြစ်ကြောင်း၌ ၄၂ မိုင်အထိ သင်္ဘောငယ်များ သွားလာနိုင်၏။ကုန်းလမ်းဖက်တွင် ကား ပဲခူးမုတ္တမကွေ့ကို ဝိုက်၍ ဖောက်လုပ်ထားသော မီးရထားလမ်းသည် မော်လမြိုင်မြို့တစ်ဖက်ကမ်း မုတ္တမမြို့သို့ ရောက်၏။ မော်လမြိုင်မှရေးမြို့သွားမီးရထားလမ်းမှာလည်း မိုင် ၉၀ မျှ ရှည်လျား၏။ ထိုမှတစ်ပါး ခရိုင် အတွင်းရှိ မော်တော်ကားလမ်းများမှလည်း အသင့်အတင့် ကောင်းမွန်လေသည်။

ကျိုက္ခမီ ခရိုင်ရှိ မြို့များမှာ မော်လမြိုင်၊ ကျိုက်မရော၊ ချောင်းဆုံ၊ ကျိုက္ခမီ၊ ကော့ကရိတ်၊ မုဒုံ၊ ရေး၊ ကြာအင်းမြို့များဖြစ်၍ မော်လမြိုင်မြို့မှာ တနင်္သာရီတိုင်းမင်းကြီးနှင့်ကျိုက္ခမီခရိုင်ဝန်တို့ ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်သည်။ (၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင်ကော့ကရိတ်နှင့် ကြာအင်းမြို့နယ်များကို ကရင်ပြည်နယ် အတွင်းသို့ သွတ်သွင်းလိုက်သည်။)

ခရိုင်အတွင်း၌ ၁၉၄၁ ခု သန်းခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၅၉၃၄၉၀ ယောက်ရှိ၍ လူမျိုးများမှာ မွန်၊ မြန်မာ၊ ကရင်နှင့်နိုင်ငံခြားသားများ ဖြစ်ကြသည်။ ကျေးရွာများတွင် မြန်မာစာပေအပြင် မွန်အမျိုးသားများသော ကျေးရွာများ၌ ကရင်စာပေကို သင်ကြား ကြသည်။ လူဦးရေအားလုံး၏ ၆၃ ရာခိုင်နှုန်းမှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်းသစ်များစွာထွက်၍ ရှေးအခါက မော်လမြိုင်မြို့တွင် သင်္ဘောများတည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ထွက်ကုန်များမှာ ဆန်စပါး၊ ကျွန်းသစ်၊ ကော်ဖတ်စသည် တို့ဖြစ်၍ ထိုပစ္စည်းများကို နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များသို့ သင်္ဘောကြီးများဖြင့်တင်ပို့ရောင်းချကြသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

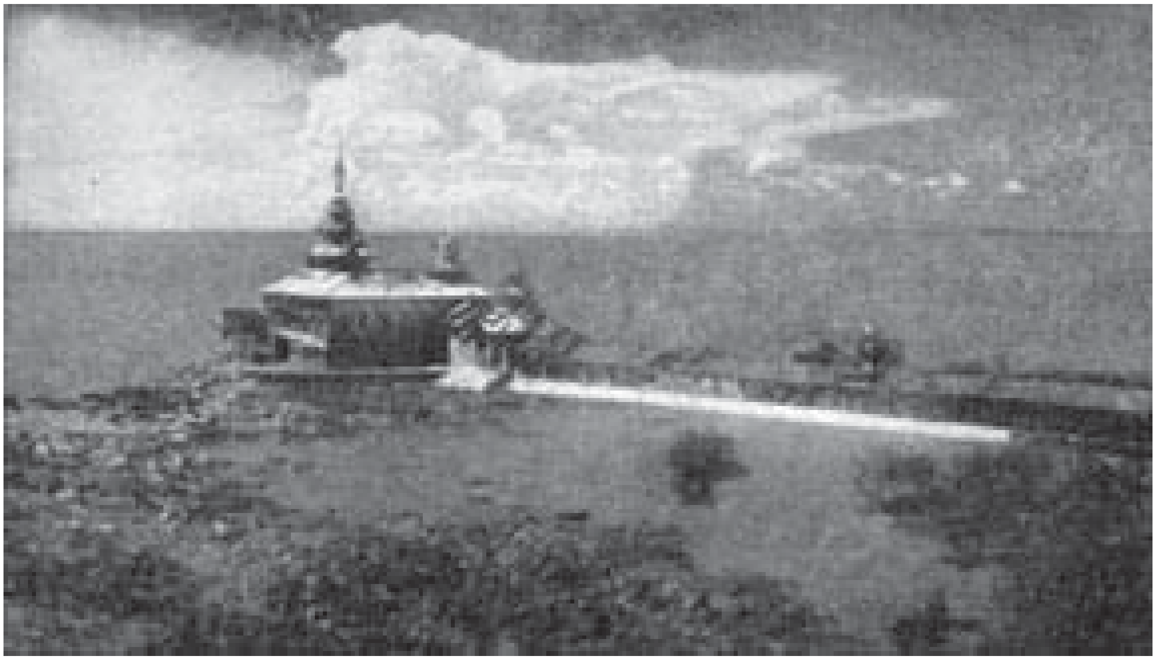

ရေလယ်ကျောက်ဆောင်ပေါ် ကျိုက္ခမီဘုရားကိန်းဝပ်တော်မူရာ အုတ်တိုက်ကျောင်းပြာသာဒ်

ကျိုက္ခမီဘုရား။ ။ကျိုက္ခမီဘုရားမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တန်ခိုးကြီးရုပ်ပွားတော် တစ်ဆူဖြစ်သည်။ တနင်္သာရီတိုင်း ကျိုက္ခမီမြို့၏ အနောက်ဖက်ပင်လယ်ကမ်းခြေမှ တစ်ဖါလုံခန့် ဝေးကွာသော ကျွန်းပေါ်တွင် ကိန်းဝပ် တော်မူသည်။

ရုပ်ပွားတော်မှာ မြတ်စွာဘုရားသခင် ထက်ဝယ်ဖွဲ့ ခွေ နေတော်မူသည့်ပုံ ဖြစ်သည်။ ဉာဏ်တော် ၂ တောင်ခန့်ရှိ၍ နဂါးမင်းကပါးပျဉ်းဖြင့် အုပ်မိုး ပူဇော်နေဟန် ထုလုပ်ထားသည်။ ရုပ်ပွားတော် စံပယ်တော်မူရာ ကျောက်ဆောင်တွင်ပစ္စယံသဖွယ် အဆင့် ၂ ဆင့်ရှိသည်။ အပေါ်ဆင့်တွင် အရံရုပ်ပွားတော် ၈ ဆူရှိ၍အောက်အဆင့်တွင် အရံရုပ်ပွားတော် ၁၂ ဆူရှိသည်။

ကျိုက္ခမီဘုရားမှာ သီဟိုဠ်ကျွန်းမှ ဒေဝါနံပိယတိဿမင်းကြီးက အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့်မျှောလိုက်သော ရုပ်ပွားတော် ၄ ဆူအနက် ရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူ ဖြစ်သည်ဟု သမိုင်းအဆိုရှိသည်။ ဒေဝါနံပိယတိဿမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားအား မဖူးမြင်လိုက်ရသောရှင်လူအများတို့ ကြည်ညိုအားထားကုသိုလ်ပွားစေခြင်းငှာ သိကြားမင်းဖန်ဆင်းပေးသော ရုပ်ပွားတော် ၄ ဆူကို ပင်လယ်ရေပြင်၌ မျှောတော်မူ လေသည်။ ထို ၄ ဆူအနက် ကျောက်လှည်းဘီးခံသော ရုပ်ပွားတော်သည် ကျိုက်ထိုမြို့သို့ ရောက်ရှိ၍ ကျိုက် ပေါလောဘွဲ့အမည်ဖြင့်ထင်ရှားရှိသည်။ ကျွန်းတုံးခံသော ရုပ်ပွားတော်မှာ ရခိုင်ပြည်နယ်သို့ ဆိုက်ရောက်သည်ဟုဆို၏။ ပုသိမ်မြို့သို့ဆိုက်ရောက်သည်ဟုလည်း အဆိုရှိသည်။ သက်န်းတုံးခံသော ရုပ်ပွားတော် ၂ ဆူအနက် တစ်ဆူမှာ ထားဝယ်မြို့သို့လည်းကောင်း၊ ကျန်တစ်ဆူမှာတံခေါင်းပီမြို့ (ယခု ကျိုက္ခမီမြို့)သို့လည်းကောင်း အသီးသီးဆိုက်ရောက်တော်မူလာလေသည်။ ထားဝယ်မြို့သို့ ရောက်ရှိလာသော ရုပ်ပွားတော်ကို လူအများက ပင့်ဆောင်ကိုးကွယ်ထားရာ ရှင်မုဋ္ဌီးအမည်ဖြင့် အထင်အရှားရှိပေသည်။

တံခေါင်းပီမြို့သို့ ဆိုက်ရောက်လာသော ရုပ်ပွားတော်သည် ရှေးမင်းများက ဆံတော်ဓါတ် ၁၁ ဆူ ဌာပနာ၍ တည်ထားခဲ့သော ဇကာဒသစေတီတော်တည်ရှိရာ ရေလယ်ကျောက်ဆောင်အနီးသို့ ဆိုက်ရောက်လာလေသည်။ မြို့သူမြို့သား အပေါင်းတို့သည် ရုပ်ပွားတော်မြတ်ကို အမျိုးမျိုး ကြိုးစား၍ ပင့်ဆောင်ကြသော်လည်း ရုပ်ပွားတော်သည် ရွေ့လျားခြင်းမရှိလေ။ နောက်ဆုံး၌ ငါးပါးသီလကို ခါးဝတ်ကဲ့သို့ မြဲမြံအောင် စောင့်ထိန်းသော မုဆိုးမတစ် ဦးက အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ ပင့်ဆောင်သောအခါမှ ရုပ်ပွားတော် သည် ဇကာဒသစေတီရင်ပြင်သို့ သာသနာနှစ် ၂၃၇ ခု နတ္တော်လဆန်း ၁၅ရက်နေ့တွင် ကြွတော်မူလေသည်။ ရုပ်ပွားတော်ကို ရှေးဦးစွာ ဘုရားအရှေ့ဖက်မုတ်တွင် ပင့် ဆောင်ထားသော်လည်း တောင်ဖက်စူးစူးသို့သာ မျက်နှာတော်လှည့်၍ စံနေတော်မူသဖြင့် ရုပ်ပွားတော် မျက်နှာမူသည်နှင့် အလိုက်သင့်စေရန် တောင်ဖက်မုတ်သို့ ပြောင်း ရွှေပင့်ဆောင်ထားရလေသည်။ ရုပ်ပွားတော်သည် တောင်ဖက်သို့သာ မျက်နှာမူလျက် စံပယ်တော်မူသည်မှာ ထားဝယ်မြို့ရှိ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ထားဝယ်မြို့ရှိ ရှင်မုဋ္ဌိဳးရုပ်ပွားတော်ကို မျှော်ကြည့်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုကြ သည်။ ထိုသို့ မျှော်ကြည့်သည်ကို အစွဲပြု၍ ဤရုပ်ပွားတော်ကို မွန်ဘာသာဖြင့် ကျိုက်ဟမီဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်၏။ မြန်မာ ဘာသာဖြင့် ဘုရားမျှော်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရရှိသည်။ နောင်ကာလကြာသောအခါ ကျိုက်ဟမိမှ ကျိုက္ခမီဟု စကားရွေ့လျောလာခဲ့သည်။ ထိုမျှမကသေး။ ဘုရား၏ဘွဲ့တော်ကို အစွဲပြု၍ တံဖောင်းပီမြို့ကိုလည်း ကျိုက္ခမီမြို့ဟု ခေါ်တွင်လာခဲ့လေသည်။

ရုပ်ပွားတော်မြတ် ရောက်ရှိ၍ ကာလကြာလတ်သော် ဇကာဒသစေတီ ပျက်စီးယိုယွင်းသွားသဖြင့် ဌာပနာတိုက်ကျောက်တုံးကြီးသာ ကျန်ခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် ဝတ်ကျောင်းကြီးဆောက်လုပ်ကာ ရုပ်ပွားတော်ကို ထိုကျောင်းအတွင်းသို့ ပင့်ဆောင်ကိုးကွယ်ကြသည်။ ကျိုက္ခမီရုပ်ပွားတော်တည်ရှိရာ ဝတ်ကျောင်းပေါ်သို့ လှိုင်းတံပိုးမည်မျှပင်ကြီးစေကာမူ ရေမလွှမ်းခြင်းမှာ ဘုရား၏တန်ခိုးတော်ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ဘုရားဝတ်ကျောင်းပေါ်သို့ မိန်းမများ မတက်ကြရချေ။ တက်ရောက်မိလျှင်လည်း အခါမဲ့ လေပြင်းမုန်တိုင်းကျခြင်း၊ မိုးကြီးသည်းထန်စွာ ရွာခြင်းများ ဖြစ်တတ်သည်ဟုဆို၏။ ထိုသို့ တက်ရောက်မိသော မိန်းမများတွင်လည်း ဝေဒနာတစ်ခုခုစွဲကပ်တတ်သည်ဟု စွဲလန်းယုံကြည်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် မိန်းမများသည် ရုပ်ပွားတော်၏ ရှေ့ဖက်တူရူတွင် ဆောက်လုပ်ထားရှိသော အရုံခံဇရပ်ပေါ်မှ သာလျှင် ဖူးမြော်ကြည်ညိုလေ့ ရှိကြသည်။

၁၂၈၇ ခုနှစ်ခန့်တွင် ဘုရားကို မီးပူဇော်ရာမှ မီးစတင်လောင်ကျွမ်းသဖြင့် ကျောင်းပြာသာဒ်များ ပျက်စီးကြလေသည်။ ထို့နောက် ဝံသာနုခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးချစ်လှိုင်ကြီးမှူး၍ အုတ်တိုက် ကျောင်းပြသာဒ်ကို အများ၏ကုသိုလ်ဖြင့် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့၏။

ကျိုက္ခမီ ဘုရားပွဲတော်ကို နှစ်စဉ် သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၂ရက်နေ့မှ လပြည့်နေ့အထိ ကျင်းပလေ့ရှိသည်။ ထိုဘုရားသို့ မော်လမြိုင်မြို့မှ မော်တော်ကားဖြင့်ဖြစ်စ၊ သင်္ဘောဖြင့်ဖြစ်စေတိုက်ရိုက်သွားရောက်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ် မော်လမြိုင်မြို့မှ ၃၅ မိုင်ခန့်ဝေးသော သံဖြူဇရပ်သို့ မီးရထားဖြင့်သွား၍ ယင်းမှတစ်ဆင့် မော်တော်ကားဖြင့် သွားရောက်နိုင်လေသည်

ကျိုက္ခမီမြို့။ ။မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်း တနင်္သာရီ တိုင်း ကျိုက္ခမီခရိုင်၏ ခရိုင်ဝန်ရုံးစိုက်ရာ မြို့ဟောင်းဖြစ်သော ကျိုက္ခမီမြို့သည် ယခုအခါ ကျိုက္ခမီနယ်ပိုင်ရုံးစိုက်ရာ မြို့မျှသာဖြစ်၏။ မော်လမြိုင်မြို့တောင်ဖက် မိုင် ၃၀ အကွာ ပင်လယ်ကမ်းခြေမြို့ဖြစ်၍ အနောက်သို့ စွန်းထွက်နေသော အငူကလေးအပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။ ရေလမ်း ကုန်းလမ်း အဆက်အသွယ်ကောင်းမွန်သည်။ အလျား ၈ ဖာလုံ အနံ ၁ ဖာလုံခန့် ရှိသည်။ သံဖြူဇရပ်မှ ကွေ့၍ လာရသော မော်တော်ကားလမ်းမှာ ၅၅ မိုင် ခန့် ရှည်သည်။ မြို့ပေါ်တွင် နယ်ပိုင် ဝန်ထောက်ရုံး၊ ရဲဌာန၊ စာပို့တိုက်၊ ဆေးရုံနှင့် အထက်တန်းကျောင်းတို့ရှိသည်။ အဘိဓာန်ကျမ်းပြုဆရာ ယု'သန် နေထိုင်ခဲ့ဘူး၍ ယု'သန်၏ ဇနီးမှာ ထိုမြို့၌ပင် ၁၈၂၆ ခုနှစ်၌ ကွယ်လွန်ရာ အုတ်ဂူ ပြုလုပ်ထား၍ ယခုတိုင် ရှိသေးသည်။

ကျိုက္ခမီမြို့သည် ကျမ်းမာရေးအတွက် ပင်လယ်လေညှင်းခံရန် အလွန်သင့်လျော်သော မြို့ဖြစ်သည်။ ကမ်းခြေအနီး ပင်လယ်တွင်းရှိ ရေလယ်ဘုရားမှာ အရပ်ရပ်မှ လာရောက်

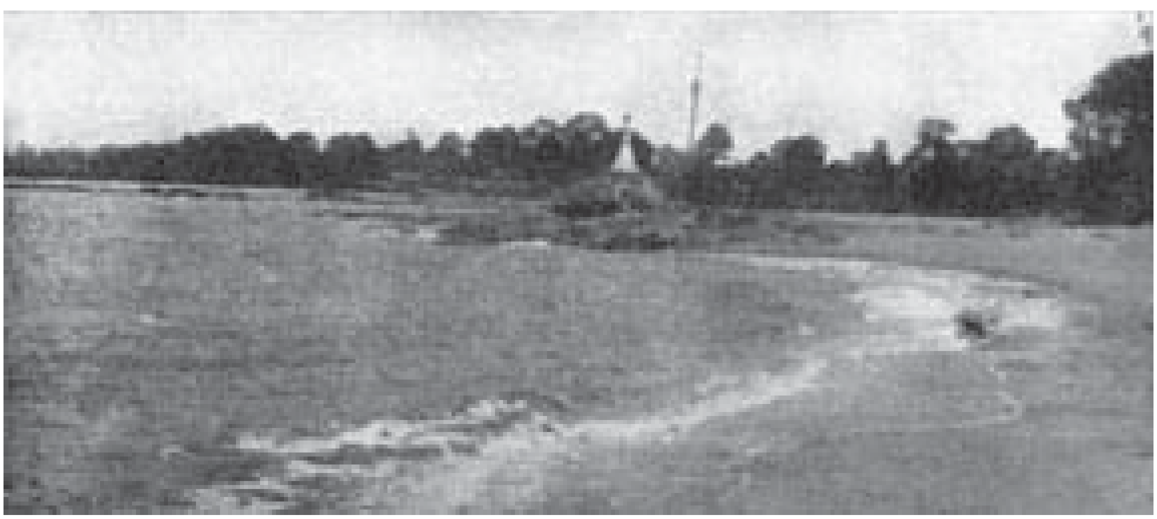

ကျိုက္ခမီမြို့ကမ်းခြေကား ကျန်းမာရေးအတွက် ပင်လယ်လေညှင်းခံရန် သင့်လျော်လှသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဖူးမြော်ကြသော တန်ခိုးကြီးဘုရား တဆူဖြစ်၍ မြို့ကျက်သရေကို ဆောင်ပေသည်။(ကျိုက္ခမီဘုရား–ရှု။)

ကျိုက္ခမီနယ်တွင် ကျိုက္ခမီမြို့နယ်၊ မုဒုံမြို့နယ်နှင့်ရေး မြို့နယ်များပါဝင်၏။ ကျိုက္ခမီမြို့နယ်မှာ မြို့အနီးရှိ ဝါကရ ချောင်းကိုအစွဲပြု၍ ရှေးက ဝါကရမြို့နယ်ဟု တွင်ခဲ့ လေသည်။ မြို့နယ်အတွင်း ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်၍ ကျိုက္ခမီမြို့ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပင်ရွာ၊ ကရုပ္ပိရွာတို့တွင် ဆား ချက်လုပ်ငန်း တွင်ကျယ်လေ သည်။ ကော်ဖတ်ခြံနှင့် အုန်း၊ ကွမ်းသီးစသော သစ်သီးခြံ များလည်းရှိသည်။ ကျိုက္ခမီ မြို့တွင် အိမ်ခြေ ၁၂၀၀ခန့် ရှိ ၍ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်းခေါင် စာရင်းအရ လူဦးရေ ၆၀၀၈ ယောက် ရှိသည်။ ကျိုက္ခမီဟု ခေါ်တွင်ခြင်းမှာ ကျိုက္ခမီဘုရား ကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်၏။

မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်း ကို ဗြိတိသျှတို့ သိမ်းပိုက် စဉ်က စောစွာလာရောက် အုပ်ချုပ်သူ အိန္ဒိယဘုရင်ခံ ချုပ်ဖြစ်နေသော လော့ အမ်းဟတ်ကို အစွဲပြု၍ ကျိုက္ခမီမြို့ကို အင်္ဂလိပ်ဘာ သာဖြင့် 'အမ်းဟတ်မြို့'ဟု အမည်မှည့်ခေါ်တွင်သည်။

ကျိုက်ခေါက်စေတီ ။

ထိုစေတီ သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တန်ခိုးကြီးစေတီ တော်တစ်ဆူ ဖြစ်၍ သံလျင်မြို့တောင်ဘက် သံလျင်ကျောက်တန်းလမ်း အနီး တောင်ကုန်းပေါ်တွင်တည်ရှိသည်။ ကျိုက်ခေါက်စေတီ မှာ ရှေးဟောင်းစေတီတော်တစ်ဆူဖြစ်သည့်ပြင် ရှေးမွန်ဗိသု ကာ ပညာရပ်ကို သရုပ်ပြ သက်သေခံလျက် ရှိသည်။

သံလျင်မြို့တောင်ဖက်ရှိ ကျိုက်ခေါက်စေတီ

ကျိုက်ခေါက်စေတီ၏ ဉာဏ်တော်မှာ၁၃၃ပေ၊ ဖိနပ် တော်အဝန်းမှာပေ ၉၀၀ဖြစ်သည်။ စေတီရင်ပြင်တော်ကို မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်းမှ ကျောက်ပြား အနီများဖြင့်[က] စံနစ် တကျ ဆစ်ချောခင်းကျင်းထားသည်။ ထိုစေတီတော်၏ သမိုင်း အကျဉ်းချုပ်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ဂဝံပတိရဟန္တာ ပင့်လျှောက် ချက်အရ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၁၁ ခုနှစ် ဆောင်းရာသီ၌ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ သထုံပြည်သို့ ကြွတော်မူခဲ့သည်။ သထုံဘုရင် တိဿဓမ္မသီဟရာဇာနှင့် မှူးမတ်ပြည်သူ ပြည်သားတို့က ခမ်းနားကြီးကျယ်သော စံကျောင်းတော် ဆောက်လုပ်၍ ၇ ရက်တိုင်တိုင် ပူဇော်ကြသည်။ ဘုရားသခင် ထိုသို့ စံနေ တော်မူစဉ်အတွင်း ဂစ္ဆဂိရိတောင်မှ တိဿကုမာရ ရသေ့၊ ဗန္ဓဝဂိရိ တောင်မှ သီဟကုမာရ ရသေ့၊ ကုသိနာရုံတောင်ရသေ့၊ ဒိုးခလွန်တောင်ရသေ့ အစ ရှိသောရသေ့တို့သည် လာရောက် ဆည်းကပ်ပူဇော်ကြကုန်သည်။

ထိုအထဲတွင် သီဟဒီပကျွန်း ခေါ် ယခုသံလျင်မြို့မှ တိဿ ရသေ့သည်လည်း တစ်ပါးအပါ အဝင်ဖြစ်သည်။ ရသေ့တို့ သည် မြတ်စွာဘုရားထံတော်၌ ဘုရား ကိုယ်စားကိုး ကွယ်ထားနိုင်ရန် အတွက် မွေတော် ဓါတ်တော်များ ချီးမြှင့်ရန် တောင်းပန်ကြသဖြင့် ရသေ့ အသီးသီးအား ဆံတော် ၁ ဆူ ၂ဆူ စသည်ဖြင့် ပေးသ နားတော်မူသည်။ သီဟဒီပကျွန်း က ရသေ့ကြီး တိဿသည်လည်း ဆံတော် ၂ ဆူရ ရှိခဲ့၏။ ရသေ့ ကြီးသည် ထိုဆံတော်များကို မည်သူ တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမျှ ဖူးမြော်ခွင့်မပေးဘဲ မိမိတစ်ဦး တည်းသာ ကိုးကွယ်မည်အကြံ နှင့် ဆံကျစ်အကြား၌ ကွယ်ဝှက် သိမ်းဆည်း၍ ထားသည်။ ထိုသို့ ကောက်ကျစ်သောအကြံ ရှိသဖြင့် နောင်အခါ တိဿရသေ့ကို တိဿဝင်္ကဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'ရသေ့ကောက်'ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ရသေ့ကောက်မှ စကားရွေ့လျော၍ 'ရသေ့ခေါက်'ဖြစ် လာသည်ဟု ဆိုကြသည်။

ယခုအခါ ကျောက်တန်းဟုခေါ်သော ပါဒမြို့ဘုရင် ဇေယသေနမင်းနှင့် မိဖုရားကြီးတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို လည်း မဖူးမြော်လိုက်ရ၊ ဓါတ်တော်မွေတော် တစ်စုံတစ်ရာကို မျှလည်း မရရှိလိုက်သဖြင့် စိတ်နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်ကာ ဓါတ်တော်များကို စုံစမ်းရှာဖွေသည်။ ထို့နောက် အခိုက် သင့်စွာမင်းနှင့်မိဖုရားကြီးတို့သည် သီဟဒီပကျွန်းမှ တိဿ ရသေ့ကြီးနှင့် တွေ့ဆုံမိကြ၏။ မင်းကြီးလည်း ဓါတ်တော်

www.burmeseclassic.com

မွေတော် များကို တည်ထား ကိုးကွယ်လိုပါသည်။ ရရှိနိုင်မည့်နေရာကို ညွှန်ကြားတော်မူပါဟု ရသေ့အားလျှောက်ထား၏။ ရသေ့ကြီးက ၇ ရက် လွန်မြောက်လျှင် ပြသမည်ဟု ပြောကြားရာမင်းနှင့် မိဖုရားတို့လည်း ရသေ့ကြီးအား နန်းတော်သို့ ပင့်ဆောင်၍ ပူဇော်သက္ကာရ ပြုကြ၏။

နောက်ဆုံး၌ ရသေ့ကြီးသည် မိမိ၏ ဆံကျစ်အကြား၌ သိုထားသာ ဆံတော် ၂ ဆူ အနက် ၁ ဆူကို မင်းကြီးအားပေး၏။ ပါဒမင်းသည် ထိုဆံတော်ကို ဌာပနာ၍ ရှေးလွန်လေပြီးသော ကာလ၌ မြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော် ရွှေဟင်္သာမင်းဘဝက ခိုဝင်နားနေခဲ့ဘူးရာ ကုန်းမြတ်ဖြစ်သော ဥတ္တရာယဂ် ကုန်းတော်ပေါ်တွင် စေတီတစ်ဆူ တည်တော်မူသည်။ ဆံတော်ကို သိုဝှက်ထားသော ရသေ့ခေါက်၏ အမည်ကိုအစွဲပြု၍ ထိုစေတီကို ‘ကျိုက်ခေါက်စေတီ’ဟုခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။ ကျိုက်ခေါက်စေတီကို ဇေယသေနမင်း၊ သိကြားမင်း နှင့် ရသေ့ခေါက် ၃ ဦးတို့ ပူးပေါင်းတည်ခဲ့ကြောင်းနှင့် ဘုရားသမိုင်းများတွင် အမှတ်အသားတွေ့ရလေသည်။

ကျိုက်ခေါက်စေတီကို သံလျင်မြို့ဘောဂသေနမင်း၏ သမီးတော်ရှင်မွေနွန်းက ဒုတိယအကြိမ် ဓါတ်တော်များကို ဌာပနာတော်မူခဲ့၍ နောက်မင်း အဆက်ဆက်တို့ ပြုပြင်တော်မူခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ပေါ်တူဂီလူမျိုး ငစက်ာခေါ် ဖိလစ်ဒီဗရစ်တိုလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၉၆၅ ခုနှစ်မှ ၉၇၅ခုနှစ်ခန့်အတွင်း ကျိုက်ခေါက်စေတီတော်ကိုပြုပြင်မွမ်းမံသည့်သူ မရှိသဖြင့်တောကြီးအတိဖြစ်ပြန်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၃၃ ခုနှစ်တွင် မိုးနဲရောက်ဂန္ဓသာရ အရှင်သူမြတ်ကြီးမှူး၍ မြို့သူမြို့သားတို့က ထပ်လောင်းမွမ်းမံကာ တံတိုင်းကာရံ ဆောက်လုပ်ခဲ့ကြသည်။

ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၁၁၃၆ ခုနှစ် ရွှေတိဂုံစေတီတော်တွင် ထီးတော်အသစ်တင်တော်မူပြီးနောက်၊ ၁၁၃၇ ခုနှစ် ၌ကျိုက်ခေါက် စေတီတော်ကိုလည်း ထီးတော် တင်တော်မူခဲ့သည်။ ၁၁၄၃ခုနှစ်က စေတီတော် ပြိုပြန်ရာ ဘိုးတော်ဘုရားကပြင်ဆင်မွမ်းမံခဲ့လေသည်။ ကျိုက်ခေါက် ဘုရားပွဲတော်ကို နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း တပို့တွဲလပြည့်နေ့တွင် ကျင်းပလေ့ရှိသည်။

ကျိုက်ခေါက်စေတီသည် ရှေးအခါကပင် အထက်အောက် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ထင်လင်း ကျော်ကြားခဲ့သည်။ ကဝိလက္ခဏာ သတ်ပုံဆရာက ‘ သံလျင်မြို့မြတ်၊ တောင်မတ်မတ်၊ ကျတ်ခေါက်ဘုရားရှင် ’ဟု စပ်ဆိုခဲ့သည်။ နဝဒေးကြီး၊ နတ်ရှင်နောင်စသော စာဆိုတော်များကလည်း ကျိုက်ခေါက်ဘုရားတိုင် တုများကို စပ်ဆိုခဲ့ကြလေသည်။

ထူးဆန်းအံ့သဖွယ် စံပယ်တော်မူသည့် စေတီတော်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စေတီပုထိုးအမျိုးမျိုး ရှိကြသည့်အနက် ထူးဆန်း အံ့သြဖွယ် အကောင်းဆုံး တည်ထားသော စေတီဖြစ်ပေသည်။ တည်နေပုံဆန်းကြယ်ခြင်း၊ တောတောင်သာယာ ကြည်နူးဖွယ်ကောင်းခြင်း၊ ဘုရားဖူးသွားရာတွင်နားနေရန် စခန်းအဆင့်ဆင့်ရှိခြင်းများကြောင့် ကျိုက်ထီးရိုး ဘုရားသည်ကျော်စောထင်ရှားလှပေသည်။

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ ။ ။ကျိုက်ထိုနယ်ရှိ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီသည် အရှေ့ရိုးမတောင်တန်း အဝင်အပါဖြစ်သော ပေါင်းလောင်းတောင်ပေါ်တွင် တည်ရှိ၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တန်ခိုးကြီးသော စေတီတစ်ဆူဖစ်သည်။ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီကိုအစွဲပြု၍ စေတီတည်ရှိရာတောင်ကို ကျိုက်ထီးရိုးတောင်ဟု ခေါ်ကြသည်။ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ တည်ရှိရာ တောင်ထွတ်မှပင်လယ်ပြင်မှ ပေ ၃၆၀၀ ခန့် မြင့်သည်။

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ တည်နေပုံမှာ အံ့သဖွယ်ကောင်းလှသည်။ ကြီးမား၍မတ်စောက်သော ကျောက်ဆောင်တစ်ခု၏ အစွန်းတွင် လုံးပတ် ပေ ၅၀ခန့်ရှိသော ဦးခေါင်းပုံသဏ္ဍာန် ကျောက်လုံးကြီးတစ်ခုက ပြုတ်လုတည်းကာ တင်၍နေသည်။ ထိုကျောက်တုံးကြီးပေါ်တွင်မှ ဉာဏ်တော် ၁ ပေခန့်မြင့်သော စေတီတော်ကို တည်ထားသည်။ စေတီတည်ရှိရာ ကျောက်ဆောင်နှင့်ရင်ပြင်တော်ကို ချောက်တစ်ခုခြားနေသောကြောင့် သံတံတားငယ်ဖြင့် ဆက်သွယ်ထားရသည်။ စေတီတည်ထားရာကျောက်တုံးကြီးသည် လူတစ်ယောက် တွန်းလိုက်ရုံမျှဖြင့် လှုပ်ရှား၏။ ထိုကျောက်တုံးကို တွန်း၍ အောက်ခံကျောက်အကြားသို့ အပ်ခြည်ကြိုးကိုသွင်းပြီးလျှင် ဆွဲယူနိုင်သည်။

ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားသမိုင်းမှာ မူအမျိုးမျိုး ကွဲလျက်ရှိသည်။ စစ်ကဲကြီးဦးရွှေနော် ရေးသားသော မွန်ရာဇဝင်နှင့် စေတီတော် သမိုင်းပေါင်းချုပ်အရ ဖော်ပြပါအံ့ ။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် မဟာ သက္ကရာဇ် ၁၁၁ ခုနှစ် ဆောင်းဥတုတွင် သုဝဏ္ဏဘုမ္မိသထုံပြည်သို့ ကြွတော်မူခဲ့ရာ၊ သထုံဘုရင် တိဿဓမ္မ သီဟရာဇာမင်းနှင့် မှူးမတ်ပြည်သူအပေါင်းတို့က စံကျောင်းတော်မဏ္ဍပ်ကြီးကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း ကြသည်။ ဘုရားသခင်သည် ထိုမင်္ဂလာမဏ္ဍပ်တော်၌ ၇ ရက်တိုင်တိုင် စံနေတော်မူစဉ် များစွာသော ဝေနေယျသတ္တဝါတို့အား တရားတော်အမြိုက်ဆေး တိုက်ကျွေးတော်မူသည်။ထိုအခါ ဂစ္ဆဂိရိ တောင်က တိဿကုမာရ ရသေ့၊ ဇန္တဝဂိရိတောင်က သီဟကုမရ ရသေ့၊ ကုသိနာရုံတောင်က ရသေ့၊ ဒိုးကမော့ခတွံဂလိုင်းတောင်က ဗုဒ္ဓာဏ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မြတ်စွာဘုရား၏ ဆံတော်ဓာတ်ကိန်းဝပ်ရာ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ

ရသ့၊ ဒိုးခလွန်တောင်က ရသေ့၊ မဲလံတောင်ကရသေ့၊ ပေါင်း ရသေ့ ၆ ပါးတို့သည် မြတ်စွာဘုရားအား ဖူးမြော်ကန်တော့ကြပြီးနောက်၊ ဓါတ်တော်မွေတော်များ ချီးမြှင့်မစရန် လျှောက်ထားတောင်းပန်ကြသဖြင့် ရသေ့တစ်ပါး လျှင် ဆံတော်တစ်ဆူစီ ပေးသနားတော်မူခဲ့လေသည်။

နောက်နေ့ရက်များမကြာမီ မွတ်လအိတောင်က ကပ္ပရသေ့၊ မွတ်လအပ်တောင်က နာရဒရသေ့၊ ဝါဂရုနယ်လမိုင်းကေ လာသတောင်ကရသေ့၊ ကျိုက္ခမီတောင်က ရသေ့၊ ကော့ယက္ခဇုပ်သွတ် ကျွန်းကနတ်ဘီလူး ညီနောင် ၂ ယောက်၊ ဒိုးယွန်းတောင်က ရသေ့၊ ဆောင်ခဲတောင်က အလ္လကပ္ပရသေ့၊ ပေါင်းဂိုဏ်လ် ၇ ဦးတို့ အဖူးအမြော်ရောက်ကြပြန်သဖြင့် အထက်နည်းတူ ဆံတော်တစ်ဆူစီ ပေးသနားတော်မူခဲ့သည်။ တိဿဓမ္မသီဟ ရာဇာမင်းအားလည်း ဆံတော် ၂ ဆူ ချီးမြှင့် ပေးသနားတော်မူခဲ့လေသည်။

ဒိုးကမော့ခတွံဂလိုင်းတောင်က ဗုဒ္ဓဉာဏရသေ့၊ ဒိုးခလွန်တောင်က ရသေ့နှင့်ကုသိနာရုံတောင်က ရသေ့တို့သည် မိမိတို့ရရှိထားသော ဆံတော်ဓါတ်များကို ဌာပနာခြင်းမပြုကြပဲ သိမ်းည်း၍ထားကြလေသည်။ ကာလအတန်ကြာလတ်သော် ဒိုးခလွန်ရသေ့နှင့် ကုသိနာရုံရသေ့တို့မှာ အိုမင်းမစွမ်းရှိကြသည့်အပြင် အနာရောဂါစွဲကပ်လာသည်နှင့် မကွယ်လွန်မီ မိမိတို့ရရှိထားသော ဆံတော်များကို ဗုဒ္ဓဉာဏရသေ့အား ပေးအပ်ခဲ့လေသည်။

ဗုဒ္ဓဉာဏရသေ့သည် ဆံတော်ဓါတ် ၃ ဆူကို မပျောက်မပျက်ရအောင် မိမိ၏ဆံကျစ်အတွင်း၌ စည်းနှောင်ထားလေ၏။ နောက်နှစ်ကာလအတန်ကြာလတ်သော် အနာရောဂါနှိပ်စက်သဖြင့် ရသေ့ကြီးသည် အကယ်၍ မိမိကွယ်လွန်ခဲ့သော် ဆံတော်ဓါတ် ၃ဆူကို မည်သို့မည်ပုံ ထားခဲ့ရပါမည်နည်းဟု တွေးတောပူပန်ခြင်း ဖြစ်မိလေသည်။ ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် လူ့ပြည်သို့ ဆင်းသက်၍ ရသေ့ကြီး၏ဆန္ဒအတိုင်း ရသေ့ကြီးဦးခေါင်းနှင့်တူသော ကျောက်တုံးကို ရှာဖွေကာ ကျောက်တုံးထဲကို သန်လျက်နှင့်ထွင်း၍ ဆံတော်တစ်ဆူကို ဌာပနာခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ ကျောက်တုံးပေါ်တွင် တည်ထားသော စေတီကိုမွန်ဘာသာအားဖြင့် ကျိုက်အိသိရိုး မြန်မာဘာသာဖြင့် ရသေ့ရွက်သော ဘုရားဟုခေါ်၏။ နောင်ကာလကြာလတ်သော် ကျိုက်အိသိရိုးမှ ကျိုက်ထီးရိုးဟု စကားရွေ့လျောလာလေသည်။ ကျန်ဆံတော် ၂ ဆူကိုလည်း သိကြားမင်းက ဒိုးခလွန်တောင်နှင့် ကုသိနာရုံ တောင်များတွင် အသီးအသီး ဌာပနာ ပေးခဲ့ကြောင်းနှင့်သမိုင်းများတွင် ဆိုသည်။ ထိုစေတီများမှာကေလာသနှင့် ကုသိနာရုံဟု ထင်ရှားသည်။

ကျိုက်ထီးရိုး ရင်ပြင်တော်မှ မြင်ရသော ရှုမျှော်ခင်းမှာ အလွန်သာယာသည်။ အနောက်ဖက်သို့ မျှော်ကြည့်လျှင် စစ်တောင်းမြစ်ကို ကျော်လွန်၍ ပဲခူးရွှေမော်ဒေါ စေတီတော်ကို ဖူးမြင်နိုင်သည်။ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်သို့ တက်ရန် လမ်း ၂ သွယ် ရှိသည်။ တစ်သွယ်မှာ စစ်တောင်းရွာမှ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တက်ရသောလမ်းဖြစ်၍ ကျန်တစ်သွယ်မှာ ကျိုက်ထိုမြို့မှ မော်တော်ကားလမ်းဖြင့် ၉ မိုင်ခန့်ဝေးသော ကင်မွန်းစခန်းမှ တက်ရသောလမ်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယလမ်းမှာ ဘုရားဖူး အများ အသုံးပြုသော လမ်းဖြစ်သည်။ ကင်မွန်းစခန်းမှ ကျိုက်ထီးရိုးရင်ပြင်တော်အထိ ၇ မိုင်ခွဲခန့်ရှိ၍ စခန်းပေါင်း ၂၇ စခန်းကို ဖြတ်ကျော်သွားရသည်။

ကျိုက်ထီးရိုးပွဲတော်အချိန်မှာ နှစ်စဉ် တပို့တွဲလမှ တန်ခူးလ အထိဖြစ်သည်။ ပွဲတော်အချိန်၌ မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်မှ ထောင်သောင်းမကသော ဘုရားဖူးများလာရောက် ကြသည်။ ထိုအထဲတွင် တရုတ်လူမျိုးအများပါဝင်သည်။ ဘုရားသို့ တက်ရာလမ်းတစ်လျှောက်၌ ဘုရားဖူးများနေနားတည်းခိုရန်အတွက် ရေမြောင်ကလေး၊ ရွှေရင်ဆို့၊ ကင်ပွန်းပင်၊ ရေမြောင်းကြီး၊ ဘိုးပြန်တောင်၊ စိုင်တမော့အစရှိသော စခန်း များ၌ ဈေးဆိုင် ကန္နားများ ရှိလေသည်။

ကင်းမွန်းစခန်း၌ ဘိုးဘိုးကြီးနတ်နှင့် ဟုံးနတ်စင်များရှိ၍ လမ်းခရီးတွင် မျှော်တော်ယောင်စေတီ၊ လွမ်းစေတီ၊ ကျောက်သမ္ဘာန် စသောစေတီငယ်များနှင့် ရွှေနန်းကျင် နတ်၊ ပန်တင်နတ်စသော နတ်ကွန်းများကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ ဘုရားဖူးများသည် နေနေနားနား တက်ရောက်လေ့ရှိသည်။ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူနှင့် အိုမင်းမစွမ်းသူတို့သည် အထမ်းပုခက်များစီး၍ တက်လေ့ရှိသည်။ ဘုရားဖူးများသည် ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားမှတစ်ဆင့် မုဆိုးဘုရား၊ ဖားဘုရား၊ နဂါးဘုရားများကို ဖြတ်၍ ၄ မိုင်ခန့်ဝေးသော ကျောက်ထပ်ကြီး ဘုရားသို့လည်း ဘုရားဖူးသွားရောက်လေ့ရှိကြသည်။ ကျိုက်ထီးရိုးရင်ပြင်ပေါ်ရှိ ဘိုးဘိုးကြီးနတ်ရုပ်နှင့် ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားမြောက်ဘက်ရှိ ကျီးကန်းပါးစပ်ခေါ် ကျောက်ဂူနေရာတို့မှာ ဘုရားဖူးများ ဆုတောင်း မိဌာန်ပြု၍ အမွှေးနံ့သာပက်ဖြန်းခြင်း၊ ပိုက်ဆံပစ်ထည့်ခြင်းများ ပြုလုပ်သောနေရာများ ဖြစ်ကြသည်။

ကျိုက်ထိုမြို့။ ။ကျိုက်ထိုမြို့သည် ရန်ကုန် မော်လမြိုင် မီးရထားလမ်းပေါ်တွင်ရှိ၍ ရန်ကုန်မြို့မှ ၉၅ မိုင်၊ ပဲခူးမြို့မှ ၄၈မိုင်အသီးသီး ကွာဝေးသည်။ သထုံခရိုင်၏ နယ်တစ်ခုဖြစ်၍ ကျိုက်ထိုမြို့နယ်နှင့် ဘီးလင်းမြို့နယ် ဆိုင်ရာနယ်ပိုင်ဝန်ထောက် ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်သည်။ မြောက်ဖက်တွင် မြင့်မားသော ပေါင်းလောင်းတောင်တန်းကြီးနှင့် တောင်ဖက်တွင် ပင်လယ်ရေပြင်က နယ်နိမိတ်သတ်ထားသဖြင့် မြို့၏ရှုမျှော်ခင်းမှာ သာယာစိုပြည်သည်။

ကျိုက်ထိုမြို့နယ်သည်စတုရန်းမိုင် ၃၃၆ မိုင်ခန့် ကျယ်ဝန်း၏။ ဤမြို့တွင် မြူနီစီပယ်အဖွဲ့ကို ၁၈၈၉ခုနှစ်ကပင် စတင် တည်ထောင်ခဲ့သည် ၁၉၁၈ခုနှစ်တွင် ကျိုက်ထိုနယ်အင်းမကျေးရွာပေါင်း ၁၇ရွာကို ပဲခူးခရိုင် သနပ်ပင်မြို့နယ်သို့ လွှဲပြောင်းပေးလိုက်ရသဖြင့် အကျယ်အဝန်း စတုရန်းမိုင်၈၃မိုင်မျှ လျော့သွားသည်။ ကျိုက်ထိုမြို့ပတ်ဝန်းကျင်တွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးနိုင်သော လယ်မြေများ အနည်းငယ်မျှရှိသည်။ တစ်ဖန်မြို့၏ တောင်ဖက်ရှိ လယ်မြေများကို ပင်လယ်ရေက တိုက်စားလေ့ရှိပြန်သဖြင့် လယ်ယာလုပ်ကိုင်နိုင်သောမြေများ ပိုမိုနည်းပါးရလေသည်။ ကျိုက်ထိုနယ်မှ ထွက်သော ဆန်းစပါးများသည် နယ်သူနယ်သားများ အတွက်တစ်ခါတစ်ရမလုံမလောက် ဖြစ်တတ်သဖြင့် ပဲခူးနယ်မှ ဆန်စပါးများကို ဝယ်ယူတင်သွင်းရသည်။

ထိုသို့ ကျိုက်ထိုနယ်မှ မြေများလွှဲပြောင်းပေးလိုက်ရခြင်း၊ လယ်မြေများ ရေတိုက်စားခံရခြင်း၊ ဆန်စပါးအထွက်နည်းပါးလာခြင်းတို့ကြောင့် ကျိုက်ထိုမြို့မှာ ယခင်ကလောက် စည်ကားဖွံ့ဖြိုးခြင်း မရှိတော့ချေ။

ကတတ်ချောင်းခေါ် ကျိုက်ထိုချောင်းသည် ကျိုက်ထိုမြို့ကို တောင်နှင့်မြောက် ဖြတ်၍စီးဆင်းသည်။ ကတတ်ချောင်း၏ အရှေ့ဖက်သည် မြို့၏ စည်ကားသော အချက်အခြာ ဒေသဖြစ်သည်။ အနောက်ဖက်မှာမူ ကောစံနိုင်၊ ဘောဂနာစသောရပ်ကွက်များ သာဖြစ်သည်။ ကတတ်ချောင်းနှင့် စစ်တောင်းမြစ်ကို ဆက်သွယ်သော တူးမြောင်းတစ်ခုကို ၁၈၈၂ခုနှစ်က စတင်ဖောက်လုပ်ခဲ့ရာ ၁၈၉၃ ခုနှစ် ကုန်ခါနီးတွင် ပြီးစီးခဲ့ လေသည်။ ထိုတူးမြောင်းသည် ၁၃ မိုင်ရှည်လျား၍ ငွေ ၁၀ သိန်းခန့် ကုန်ကျလေသည်။ တူးမြောင်းဖောက်လုပ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စစ်တောင်းမြစ်မှ မော်လမြိုင်မြို့အထိ လှေသမ္ဗာန်များ သွားနိုင်သော တူးမြောင်းတစ်ခု ဖောက်လုပ်ရန် ဖြစ်လေသည်။

စစ်တောင်းကျိုက်ထို တူးမြောင်းသည် စစ်တောင်း

ကျိုက်ထိုမြို့ရှိ သွန်းဘုရားတန်ဆောင်းပုံ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မြစ်ဝရှိ ဝင်းပတောရွာနှင့် ကျိုက်ထိုမြို့ ကိုဆက်သွယ်ပေးခဲ့လေသည်။ ဝင်းပတောရွာနှင့်ကျိုက်ထိုမြို့ ဘောဂနာရွာများတွင် ရေတံခါးများ ထားရှိခဲ့သည်။ ဝင်းပတောရွာရှိ ရေတံခါးမှာ ပျက်စီးလာခဲ့သဖြင့် ၁၈၉၇ခုနှစ်တွင်မုပ္ပလင်ရွာ၌ ရေတံခါးပြောင်းလဲ ဆောက်လုပ်ခဲ့လေသည်။ ပင်လယ်ကမ်းနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ဖောက်ထားသော စစ်တောင်းကျိုက်ထိုတူးမြောင်းမှာ ပင်လယ်ရေ တိုက်စားသဖြင့် နှစ်အနည်းငယ် အတွင်းပျက်စီးသွားလေသည်။ သို့ဖြင့် စစ်တောင်းမြစ်မှ မော်လမြိုင်အထိ တူးမြောင်း ဖောက်လုပ်ရန်စီမံကိန်းမှာလည်း လက်လျှော့လိုက်ရလေသည်။ စစ်တောင်းမြစ်ဝရှိ ဝင်းပတောရွာမှာလည်း ကမ်းပြိုသဖြင့် လုံးဝ ပျက်စီးသွားခဲ့လေသည်။

ကျိုက်ထိုမြို့အလယ်တွင် ရွှေဘုံသာစေတီတည်ရှိ၍ မြို့၏ အရှေ့တောင်ယွန်းယွန်းတွင် ကျိုက်ပေါလော ရုပ်ပွားတော် တည်ရှိသည်။ ကျိုက်ပေါလော ရုပ်ပွားတော်ကို ပင်လယ်ထဲမှရရှိ၍ သီဟိုဠ်ကျွန်း ဒေဝါနံပိယတိဿမင်းက ပင်လယ်၌ မျှောလိုက်သော ရုပ်ပွားတော် ၄ ဆူအနက် ကျောက်ဘီးပေါ်တွင် သီတင်းသုံး၍ မျောလာသော ရုပ်ပွားတော်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ထိုကျောက်ဘီးကိုလည်း ဘုရားတန်ဆောင်း အတွင်းတွင်တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ကျိုက်ပေါလောတန်ဆောင်းနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်တွင် သွန်းဘုရားကြီးခေါ် ကြေးဆင်းတုတစ်ဆူရှိသည်။ ထိုဆင်းတုတော်မှာ မန္တလေးမြို့မဟာမုနိရုပ်ပုံတော်၏ ပုံကိုယူ၍ သွန်းလုပ်ထားသောရု ပ်တုတော်ဖြစ်သည်။

ကျိုက်ထိုမြို့ပေါ်နှင့် မြို့အနီးတဝိုက်တွင် ကျောင်းသင်္ခမ်းများ၊ စာသင်တိုက်များရှိသည်။ ထင်ရှားသောစာသင်တိုက်များမှ မဟာမေဃဝန်တိုက်၊ ဘုရားကြီးတိုက်၊ သစ်ချတောင်တိုက်နှင့် တက်တောင်ကျောင်းတိုက်များ ဖြစ်ကြသည်။ ကျိုက်ထိုမြို့တွင် အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း၊ စာတိုက်၊ ကြေးနန်းရုံး၊ ဆေးရုံနှင့် မြူနီစီပယ်ဈေးကြီးတို့ ရှိသည်။ မြို့မှာ ကျောထောက်နောက်ခံ နယ်မကောင်းသဖြင့် စည်ကားသင့်သလောက် မစည်ကားဘဲရှိသည်။ သို့သော် ကျိုက်ထီးရိုးပွဲတော်လများတွင် မြို့မှာ ပိုမိုစည်ကားသည်။

မြို့နယ်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသူများမှာ မြန်မာလူမျိုးများဖြစ်၍ရှမ်းနှင့် ကရင်လူမျိုးများ အသင့်အတင့်ရှိသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်သန်းခေါင်စာရင်းအရ မြို့ပေါ်တွင် လူဦးရေ ၁၃၁၇၄ ယောက် ရှိ၏။ မြို့ပေါ်တွင် ရှေးက ရှမ်းများနှင့် တောင်သူများ စတင်နေထိုင်ခဲ့သော ရပ်ကွက်များကို ရှမ်းစု၊ တောင်သူစုဟု ယခုတိုင် ခေါ်တွင်လျက် ရှိသည်။ ကျိုက်ထိုမြို့မှငါးခြောက်၊ ဝါးပတ်ဦးထုပ်နှင့် ခုံဖိနပ်များ ထွက်၏။ မြို့အနီးတွင် ကော်ဖတ်ခြံများရှိသဖြင့် ကော်ဖတ်စေးလည်း အနည်းငယ်ထွက်သည်။

ကျိုက်မရောမြို့။ ။ကျိုက်မရောမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်း တနင်္သာရီတိုင်း ကျိုက္ခမီခရိုင်တွင် ပါဝင်သော မြို့ပိုင် ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်သည်။ မော်လမြိုင်မြို့ အရှေ့တောင်ဘက် အတ္တရံမြစ်ပေါ်တွင် တည်ရှိ၍ မော်တော်ကားလမ်း အတိုင်း ၁၅ မိုင် ကွာဝေးသည်။ ကျိုက်ရောမြို့ကို အတ္တရံမြစ်ကြောင်းမှ လည်း၊ လှေ၊ သင်္ဘောများဖြင့် သွားလာနိုင်သည်။ ကျိုက်မရောကို မွန်သာအားဖြင့်၊ 'ကျာ်မရဟ်' ဟုရေး၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ထင်ရှားသောဘုရား ဖြစ်၏။ ထိုထင်ရှားသော ဘုရားကာကျိုက်မရောမြို့ရှိ ဆုတောင်းပြည့်ဘုရားကြီးပင် ဖြစ်ပေသည်။

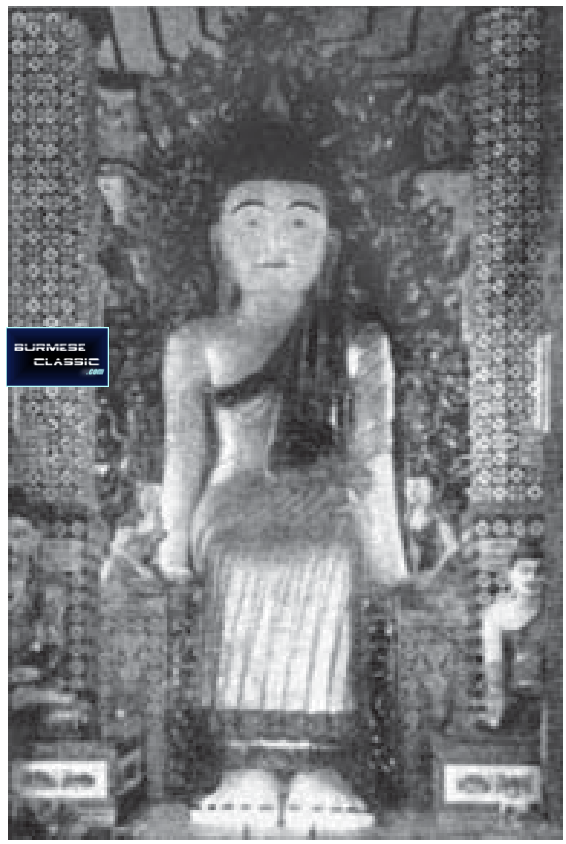

ကျိုက်မရောဆုတောင်းပြည့်ဘုရား

ကျိုက်မရောမြို့နယ်တွင် ကျေးရွာအုပ်စုပေါင်း ၃၅ စုပါဝင်၍ အကျယ်အဝန်းမှာဧက ၂၃၃၀၀ ကျော် ဖြစ်သည်။ မြို့နယ်၏လူဦးရေမှာ ၈၀၀၀၀ ခန့်ရှိ၍၊ မွန်၊ မြန်မာ၊ ကရင်၊ ရှမ်း၊ တောင်သူ၊ တရုတ်၊ ကုလားလူမျိုးများ နေထိုင်ကြသည်။ မွန်အမျိုးသားများမှာ လူများစုဖြစ်သည်။

ကျိုက်မရောမြို့နယ်မှာ တောတောင်ထူထပ်၍ ကော်ဖတ်ခြံ အမြောက်အမြားရှိသည်။ လယ်ယာကိုင်း ကျွန်းလုပ်ကိုင်မှုမှာအဓိက အသက်မွေဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ထိုနယ်မှာ မြေသြဇာညံ့ဖျင်းသည့်ပြင် မကြာခဏ ရေလွှမ်းမိုးခြင်းခံရသဖြင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းများ မဖွံ့ဖြိုးချေ။

ကျိုက်မရောမြို့ပေါ်တွင်အိမ်ခြေ ၆၇၀ ခန့်ရှိ၍ ၁၉၅၃ ခုသန်းခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၄၂၄၄ ယောက်ခန့်ရှိသည်။ မြို့ပေါ်တွင် ရဲဌာန၊ စာပို့တိုက်၊ ဝတ်ကျောင်း၊ ငွေတိုက်၊ အထက်တန်းကျောင်း၊ မြေစာရင်းရုံး၊ သစ်တောဌာနနှင့် ဆေးရုံတို့ရှိသည်။ ဝတ်ကျောင်းမှာ အထင်ရှားဆုံးသောမြို့၏ကျက်သရေဆောင်ဖြစ်၍ သက္ကရာဇ် ၈၁၇ ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့တွင် မွန်ဘုရင်မကြီး၊ ရှင်စောပု တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ဝတ်ကျောင်းအတွင်းရှိ ရုပ်ပွားတော်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ထူးခြားပေသည်။ ဝတ်ကျောင်းအဝင်ဝ လက်ဝဲဘက်၌ မွန်ဘာသာကျောက်စာတစ်ချပ်တည်ရှိသည်။

ကျိုက်မရောမြို့နှင့် ၂၄မိုင်ခန့်ကွာသော အတ္တရံမြစ်ကမ်းနဖူးရှိ ရေပူကျေးရွာတွင် ရေပူကန်များရှိသည်။ ထို့အပြင် ထုံးဖုတ်သော ထုံးကျောက်တောင်ကြီး ၁၅ လုံးခန့်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ကျိုက်မရောမြို့မ ပတ်ဝန်းကျင်၌သာ ထုံးလုပ်ငန်းကိုလုပ်ကိုင်ကြ၍ အခြားကျေးရွာများတွင် မလုပ်ကိုင်ကြချေ။ ထုံးများကို မော်လမြိုင်မြို့မှတစ်ဆင့် ပို့ထုတ်ရောင်းချလေ့ရှိသည်။

ကျိုက်မရောမြို့နယ် ကျေးရွာများတွင် လှည်းဘီးအမြောက် အမြားပြုလုပ်ကြသည်။ ရက်ကန်းလုပ်ငန်းအနည်းငယ်လည်း ရှိသည်။ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း သင်္ကြန်နှစ်ကူးအခါတွင် ရေသဘင်ပွဲတော်နှင့် ကျိုက်မရောမြို့ ဆုတောင်းပြည့် ဘုရားပွဲတော်ကို တပြိုင်တည်းကျင်းပလေ့ရှိ၍ အလွန်စည်းကားလှပေသည်။

ကျိုက်လတ်မြို့။ ။ကျိုက်လတ်မြို့သည် ဖျာပုံခရိုင်အတွင်း နယ်ပိုင်ရုံးစိုက်သော မြို့ဖြစ်သည်။ မအူပင်မြို့အနီး ဧရာဝတီမြစ်မှဖြာထွက်သွားသော သံသပွတ်မြစ၏အဆက် ဖြစ်သည့် ကျိုက်လတ် မြစ်ကမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။

ကျိုက်လတ်ဟူသောအမည်မှာ မွန်စကားဖြစ်၍၊ ဘုရားပြိုဟုအဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ခရစ်နှစ် ၁၈၄၀ ကျော်ခန့်က ယခု ကျိုက်လတ်မြို့ ၆ လမ်းနှင့် ၇ လမ်းအကြား ကမ်းနားဖက် အနီး၌ရှိသော ဥဏ်တော် ၉တောင်ခန့်ရှိ စေတီတစ်ဆူမှာ ရေထဲသို့ ပြုလဲကျသွားကြောင်း အဆိုရှိသည်။ ယင်းစေတီ ပြိုကျသွားသည်ကို အစွဲပြု၍ ကျိုက်လတ်ခေါ်တွင်လာခဲ့သည်ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။ ဤသည်ကိုထောက်၍ ကျိုက်လတ်မြို့ကို မွန်လူမျိုးတို့ စတင်တည်ထောင်ခဲ့ကြသည်ဟု ယူဆကြသည်။ ကျိုက်လတ်မြို့နေရာမှာ ရှေးအခါက အင်းနှင့် ကျေးရွာများရှိခဲ့သည်။ ကျိုက်လတ်မြို့၏ အနောက်ဖက် ယခု ကွင်းပေါက်ပိုင်းဟုခေါ်သော ရပ်ကွက်သည် ရှေးအခါက ဖိုးတောကုန်းဖြစ်၏ဟု အမှတ်အသားရှိသည်။

ခရစ်နှစ်၁၈၇၅ခုနှစ်တွင် သုံးခွခရိုင်ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က မအူပင်နယ်နှင့်ကျိုက်လတ်နယ်တို့မှာ သုံးခွခရိုင်ထဲတွင် ပါဝင်ကြသည်။ ထိုနောက် လူဦးရေများလာသည်ကတကြောင်း၊ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သော လယ်ယာမြေကွက်များ ကျယ်ပြန့်လာသည်က တကြောင်းတို့ကြောင့် ၁၈၉၃ ခုနှစ်တွင် ဤခရိုင်၏ တစိတ်တဒေသကို မြောင်းမြခရိုင်အမည်ဖြင့် ခွဲထုတ်လိုက်သည်။ တဖန် ၁၉၀၃ ခုနှစ်တွင် ဖျာပုံခရိုင်ကို ခွဲထုတ်ပြန်သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ကျိုက်လတ်နယ်နှင့်မြို့မှာ ဖျာပုံခရိုင်အတွင်းတွင် ပါဝင်လေသည်။ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကျိုက်လတ်မြို့၌ တောင်းကော်မီတီဖွဲ့စည်း၍ ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင်မျူနီစီပယ်အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သေည်။

ကျိုက်လတ်နယ်တွင် ကျိုက်လတ်မြို့နယ်နှင့် ဒေးဒရဲမြို့နယ်များပါဝင်သည်။ ကျိုက်လတ်မြို့သည် ရန်ကုန်၊ ဖျာပုံ၊ ဘိုကလေး၊ ဒေးဒရဲ၊ မအူပင်၊ ညောင်တုန်း စသောမြို့များနှင့် ရေလမ်းခရီးဖြင့် အဆက်အသွယ်ရှိ၍ အရောင်းအဝယ်ကောင်းမွန်ပြီးျင် စည်ကားသည်။ မြို့ပေါ်၌ နိုင်ငံတော်အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း၊ ဆေးရုံနှင့်အခြားအစိုးရရုံးများရှိသည်။

ဉဏ်တော် ၉ တောင် ၂ မိုက်ခန့်ရှိသော တိလောကမာရဇိန်ရုပ်တုတော်ကြီးကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၅၂ ခုနှစ်၌ သွန်းခဲ့သည်။ ထို့ပြင် မြို့ကျက်သရေဆောင်ဖြစ်သော လေးထောင့်ကန်ခေါ် ရေကန်ကြီးမှာအလျားပေ ၂၀၀၀ အနံပေ ၈၄၀ အနက်မှာ ၁၀ပေခန့်ရှိသည်။

ကျိုက်လတ်မြို့နယ်သည် ဖျာပုံခရိုင်တွင် အငယ်ဆုံးမြို့နယ် ဖြစ်သည်။ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင် ၂၇၇ မိုင်ရှိပြီး ကျေးရွာ နယ်မြေပေါင်း ၉၃ ခု ပါဝင်သည်။ ကျိုက်လတ်နယ်မှ ဆန်စပါး၊ အုန်းသီးနှင့်ကွမ်းသီးများထွက်သည်။

ကျိုက်လတ်မြို့မှ အနီးပါတ်ဝန်းကျင် မြို့ရွာများသို့ ရေလမ်းဖြင့်သာ သွားလာနိုင်သည်။

နှစ်စဉ်တပို့တွဲလ၌ ရေငန်ပိုင်ဦးရှင်ကြီးအား ပူဇော်ပသသောပွဲကို ကျိုက်လတ်မြို့တွင် ရပ်ကွက်ချင်း အပြိုင်အဆိုင်ကျင်းပလေ့ ရှိသည်။ ၁၉၅၃ခု သန်ကောင်စာရင်းအရ ကျိုက်လတ်မြို့၏ လူဦးရေမှာ ၁၅၈၉၀ ဖြစ်သည်။

ကျိုက်သံလန်စေတီ။ ။ထိုစေတီမှာ မော်လမြိုင်မြို့ ပေါ်တွင် အထင်ရှားဆုံး စေတီဖြစ်၍ မြို့၏အရှေ့ဖက် သံလင်တောင်စွယ်တွင် တည်ရှိသည်။ ဤစေတီသမိုင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍အဆို ၂ မျိုးကွဲပြားလျက်ရှိသည်။ တစ်မျိုးမှာ သာသနာနှစ် ၂၃၆ တွင် ယခုမော်လမြိုင်ခေါ် ရမ္မာဝတီ မြို့မှ မွတ်ပိရာဇာမင်းသည် သထုံပြည်မှ သွားတော်ခါတ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မော်လမြိုင်မြို့၏ အထင်ရှားဆုံးသော ကျိုက်သံလန်စေတီတော်

တစ်ဆူ ရရှိခဲ့သဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသခင် ကြွရောက်နားနေတော် မူဘူးရာ နာဂဝသီတောင်လည်းခေါ် သံလင်တောင်စွယ်တွင် ဌာပနာ၍ စေတီတည်ခဲ့ကြောင်း၊ ဆံတော်ဓါတ်ကိုလည်း ဌာပနာကောင်းနှင့် အဆိုရှိသည်။ ဘုရားတည်ရာတောင်ကို အစွဲပြု၍ စေတီကိုလည်း ကျိုက်သံလင် စေတီဟုခေါ်တွင် လေသည်။ ယခုအခါ စကားရွေ့လျောလာသဖြင့် ကျိုက်သံလန်ဖြစ်လာသည်။ ရှေးအခါက ထိုစေတီတည်ထားရာ တောင်ခြေသည် ပြိုပျက်အံ့ သကဲ့သို့ရှိသောကြောင့် မွန်ဘာသာဖြင့် 'သံလင်'ဟု သမုတ်ခဲ့သည်။

အခြားအဆိုတစ်ရပ်မှာ ရှေးအခါက ရှမ်းစစ်သည်နှင့် မြန်မာစစ်သည်များ သံလွင်မြစ်အရှေ့ဖက်ကမ်းတွင် စစ်ဦးချင်းဆိုင်ကြပြီးနောက် သတိတရားရရှိကြပြီးလျှင် စစ်တိုက်ကြမည့်အစား စေတီတစ်ဆူစီတည်ကြ၍ ရှေးဦး စပြီးစီးသည့်ဖက်မှ အနိုင်ယူကြစတမ်းဟု ကတိပြုကြလေသည်။

ရှမ်းစစ်သည်တို့က အုတ်များဖြင့်တည်ရန် ပြင်ဆင်နေဆဲ မြန်မာစစ်သည်တို့က ခြင်းကြားဖြင့် တည်၍ စေတီအတုရှေးဦးစွာ ပြီးမြောက်နှင့်သောကြောင့် ထိုစေတီကို ရှမ်းတို့မြင်သဖြင့် တကယ်ထင်မှတ်ကာ အရှုံးပေး ဆုတ်ခွာသွားလေသည်။ ထိုသို့ရှမ်းများ လန့်ပြေးသည်ကို အကြောင်းပြု၍ တည်သောစေတီတော်ကို 'ကျိုက်ရှမ်းလန်' ဟုခေါ်ကြောင်း၊ နောင်ကာလရွေ့လျောသဖြင့် 'ကျိုက်သံလန်' ခေါ်ကြောင်းနှင့်လည်း အဆိုရှိသည်။

စေတီတော်သမိုင်းအရ မွတ်ပိရာဇာမင်း တည်စဉ်က စေတီဖိနပ်တော် အတောင် ၄၀၊ ဉာဏ်တော် ၅၅တောင်ရှိလေသည်။ နောက်မင်းအဆက်ဆက်တို့ ထပ်မံပြုပြင်ကြသေးသည်။ ထို့နောက် သက္ကရာဇ်၁၁၂၅ ခု ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက် ယိုးဒယားသို့ ထားဝယ်ကြောင်းချီတက်ခဲ့သော ဗိုလ်ချုပ်မဟာနော်ရထာက တစ်ကြိမ်၊ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပဌမစစ်ပွဲအတွင်းက စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလ၏ လက်ရုံးတစ်ဆူဖြစ်သော စကြာဝန်ကြီးက တစ်ကြိမ်၊ ပြုပြင်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ထို ၂ကြိမ်စလုံး၌ ထီးတင်၍မပြီးမီ မော်လမြိုင်မြို့ကြီး ပျက်စီးခဲ့ကြောင်းနှင့် ကျိုက်သံလန်ဘုရားကျောက်စာတွင် ဖော်ပြထားသည်။

သက္ကရာဇ်၁၁၈၉ခုနှစ်တွင် စစ်ကဲကြီးဦးထော်လေးနှင့် ဦးသီလဗုဒ္ဓိဆရာတော်တို့ ကြီးမှူးရှေ့ဆောင်၍ ကျိုက်သံလန် စေတီတော်ကို ပြုပြင်တည်ဆောက်ပြန်ရာ ၁၁၉၃ ခုနှစ်ပြာသိုလတွင် ထီးတော်တင်ခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ပြုပြင်ခဲ့ ကြောင်းများကို ကျောက်စာ ရေးထိုးထားခဲ့သည်။ ထိုကျောက်စာမှာ 'ကျိုက်သန်လန်ကျောက်စာ'လည်းခေါ် 'စစ်ကဲဦး ထော်လေး ကျောက်စာ'ဟု ထင်ရှားသည်။

ယခုအခါ ကျိုက်သံလန်စေတီတော်၏ ဉာဏ်တော်မှာ ပေ ၁၅၀ ရှိ၍ ဖိနပ်တော် အဝန်းမှာ ပေ ၄၅၀ ရှိသည်။ စေတီရံပေါင်း ၃၄ ဆူ ရှိပေသည်။

၁၃၀၇ခုနှစ်က ကျိုက်သံလန်စေတီကုန်းတော် သုံးပုံတစ်ပုံခန့် ပြိုကျပျက်စီးခဲ့ရာ မြို့သူမြို့သားများက ကျိုက် သံလန် ရင်ပြင်တော် ပြုပြင်ရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့ကာ ထပ်မံပြင်ဆင်ခဲ့သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဟာသအနုပညာရှင် ဦးကျင်ခဲ

ကျင်ခဲ။ ဦး (၁၂၄၈–၁၃၀၀)။ ။ ဦးကျင်ခဲသည် မြန်မာသဘင်လောကတွင် ထင်ရှားသော လူရွှင်တော်တစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။ သီချင်းရေးဆရာလည်းဖြစ်သည်။

ဦးကျင်ခဲကို ပြည်မြို့ သံတချောင်းလမ်း၊ ဘခင် ဆရာလန်း အမိဒေါ်သာတို့မှ ၁၂၄၈ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မိဖများက မောင်ငယ်ဟု နာမည်ပေးခဲ့သော်လည်း၊ အဒေါ်ဖြစ်သူမှည့်ခေါ်ခဲ့သော ကျင်ခဲနာမည်သာ တွင်ခဲ့လေသည်။ ဆရာလန်းမှာ သီချင်းကြီးသီချင်းခံ့များကိုစံနစ်တကျ သီဆိုနိုင်သည့်အပြင် မင်းတုန်းမင်းနှင့် သီပေါမင်းတို့ လက်ထက်များတွင် အမှုတော်ထမ်းခဲ့သော အဆိုတော်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်လေသည်။

ဦးကျင်ခဲ ၁၂ နှစ်အရွယ်တွင် ဆရာလန်းသည်ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့၍ ကြည့်မြင်တိုင် ထီးတန်းအရပ်တွင်နေထိုင်လေသည်။ ဦးကျင်ခဲသည် ဘခင်၏ ဇာတ်အဖွဲ့တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ယင်း ဒေါပုံအုန်းစိန်အဖွဲ့၊ မစိန်ချစ်အဖွဲ့၊ အလုံမစိန်တင်အဖွဲ့၊ မစိန်ပုကြီးအဖွဲ့စသော အငြိမ့်အဖွဲ့များတွင် လူရွှင်တော်အဖြစ် ဝင်ရောက်ကပြခဲ့လေသည်။ အသက် ၁၇ နှစ်အရွယ်တွင်ကြည့်မြင်တိုင်မှ အရပ်သူ မသိန်းမျှင်နှင့် အကြောင်းပါခဲ့သည်။ ၉ နှစ်ခန့် အကြာတွင် ဒေါ်သိန်းမျှင် ဆုံးလေသည်။ မောင်အုန်းလှိုင်နှင့် မောင်အုန်းဆိုင်ဟု သား ၂ယောက်ထွန်းကားခဲ့သည်။ မောင်အုန်းလှိုင်မှာ မင်းသား ကျော်အုန်းလှိုင်အမည်ဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်။ မောင်အုန်းဆိုင်မှာ စာရေးဆရာ ရွှေတိုင်ညွန့်အမည်ဖြင့် ထင်ရှားခဲ့လေသည်။ (ရွှေတိုင်ညွန့်–ရှု)။ နောက်များမကြာမီ ဦးကျင်ခဲသည် အငြိမ့်မင်းသမီး စန္ဒယားမမြရီနှင့် အကြောင်းပါခဲ့သည်။ ၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် ဦးကျင်ခဲသည် ဒေါင်းယာဉ်ပျံမင်းသမီးအဖွဲ့နှင့် အိန္ဒိယပြည်သို့ သွားရောက်ကပြခဲ့လေသည်။

ဦးကျင်ခဲသည် မြန်မာအက၊ ယိုးဒယားအကများကို ကပြနိုင်သည့်အပြင် ပတ္တလား၊ ပတ်ဝိုင်း၊ ဗာဂျာနှင့် နဲများကိုလည်း တီးမှုတ်တတ်လေသည်။ ထို့ပြင် ပန်းချီနှင့် ပန်းပုပညာများကိုလည်း လိုက်စားခဲ့လေသည်။

ဦးကျင်ခဲမှာ အသံအောင်ရုံမျှမက အသံအမျိုးမျိုးဖြင့် သီဆိုနိုင်ခြင်းမှာ သူ၏ ထူးခြားသော အရည်အချင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ဦးကျင်ခဲ၏ပျက်လုံးများ၊ဇာတ်ထုပ်များကို ဓါတ်ပြားသွင်းထားခဲ့သည်။ သီချင်းပေါင်း ၁၀၀ ကျော် ဓါတ်ပြားသွင်းခဲ့ရာ ပဲပြုတ်သည်သီချင်းမှာ ပထမဆုံးသွင်းသော ဓါတ်ပြားဖြစ်သည်။ သူ၏ ဓါတ်ပြားဇာတ်ထုပ်များမှာ ဦးရှင်ကြီး၊ ဖျတ်ဝိဇ္ဇတ္တ၊ ဗုဒ္ဓဝင်၊ မောင်မစ္စက၊ ရေနံချောင်းက ဖေကံကောင်း စသောဇာတ်ထုပ်များ ဖြစ်လေသည်။ သူသည် ဦးသော်တာဆိုသော အမည်ကိုလည်း ယူခဲ့လေသည်။

ဦးကျင်ခဲသည် အခြားသဘင်သည်များအဖို့ တေးသီချင်းများကိုလည်းရေးစပ်ပေးခဲ့လေသည်။ မင်းသား ပုဏ္ဏားပျံကျော်အေးနှင့် ဖိုးစိန်ကြီးတို့အတွက် သီချင်းများ ရေးစပ်ပေးဘူးလေသည်။ ဖိုးစိန်ကြီးသီဆိုလေ့ရှိသော 'အချစ်ဆုံး' သီချင်းနှင့် 'နိဗ္ဗာန်ကူးမဲ့စိန်သီချင်း'များမှာ ဦးကျင်ခဲရေးစပ်ခဲ့သော သီချင်းများ ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင်'လယ်ယာစောင်းမှာ၊ တစ်ယောက်ထဲ နွားကျောင်း လာတာ၊ ပွေ့တစင်းနဲ့ အပျင်းဖြေရကာ' အစချီသော နွားကျောင်းသားသီချင်းနှင့် 'ဘဲကျောင်းသားပျော်ပါးပါတဲ့နေရာ၊ ရွံ့ဗွက်ကယ် ရေအိုင်စောင်းကို၊ မောင်းပြန်ရတာ' အစချီသော ဘဲကျောင်းသား သီချင်းများကိုလည်းရေးခဲ့သည်။

ဦးကျင်ခဲသည် ဇာတ်ခုံပေါ်၌ လူရွှင်တော်အဖြစ်ဖြင့် ကပြခဲ့သော်လည်း ဇာတ်အပြင်ဖက်တွင် အိန္ဒြေရရနှင့် နေထိုင်တတ်သူ ဖြစ်သည်။ ဖိနတ္ထုပကာသနီ၊ ဗုဒ္ဓဝင်စသော ကျမ်းစာအုပ်များကို ဖတ်ရှုလေ့ရှိ၍ အလှူအတန်း၌ ရက်ရောလေသည်။ ရပ်မှုရွာမှုများတွင်လည်း စေတနာထက်သန်စွာ ဝင်ရောက်ကူညီလေ့ရှိသည်။ အရပ်ထဲမှ ယိမ်းအဖွဲ့များ၊ ကျောင်းကပွဲများအတွက် ဝင်ရောက် ကူညီလေ့ရှိသည်။ ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် အသက် ၅၂ နှစ်တွင် မင်းညီနောင်ဇာတ်ထုပ်ကိုဓါတ်ပြားသွင်းနေဆဲ မပြီးမီ ဦးကျင်ခဲ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျောင်း ။ ။(မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးစံနစ်။)

ကျောင်းကုန်းမြို့။ ။ကျောင်းကုန်းမြို့သည် ပုသိမ်ခရိုင် ကျုံပျော်နယ်တွင်ပါဝင်၍ မြို့ပိုင်ရုံးစိုက်ရာမြို့ ဖြစ်သည်။ မီးရထားလမ်း မြို့တစ်မြို့ မဟုတ်ငြားသော်လည်း ပုသိမ်မြို့နှင့် ဟင်္သာတမြို့များသို့ အသုတ်မြို့မှတစ်ဆင့် မီးရထားလမ်း ပေါက်သည်။ ပုသိမ်မြို့ နှင့် မီးသဘော်လမ်းလည်း ဆက်သွယ်လျက်ရှိသည်။ မော်တော်ကားလမ်းအားဖြင့်မူ ဟင်္သာတမြို့မှ ကျောင်းကုန်းမြို့သို့ မိုင် ၆၀ ခန့် ဝေး၍ ကျုံပျော်၊ ရေကြည်၊ အသုတ်မြို့များကို ဖြတ်သန်းသွားရသည်။ ကုန်းလမ်း၊ ရေလမ်းရှိသည့်ပြင် ဆန်စပါးအမြောက်အမြား ထွက်ရာဒေသဖြစ်သည့်အလျောက်၊ ကျောင်းကုန်းမြို့သည် တစ်နေ့တခြား စည်ကား တိုးတက်လျက် ရှိလေသည်။

ကျောင်းကုန်းမြို့ကို ဒကချောင်းက တောင်နှင့်မြောက် ဖြတ်သန်းစီးဆင်းလျက်ရှိသည်။ ချောင်း၏ လက်ဝဲဖက်ကမ်းမှာ စည်ကားရာမြို့၏ အချက်အခြာရပ်ကွက်ဖြစ်သည်။ လက်ယာဘက်ကမ်းတွင် တရုတ်ကုန်းရပ်ကွက်ရှိ၍ လက်ဝဲဘက်ကမ်းကဲ့သို့ မစည်ကားချေ။ မြို့၏အလျားမှာ ၁မိုင်ခန့်ရှိ၍ အနံမှာ ၃ ဖာလုံခန့်ရှိသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ ကျောင်းကုန်းမြို့တွင် လူဦးရေ ၄၃၈၄ ယောက်ရှိသည်။ မြို့၏မြောက်ဖက်တွင် မြောက်ပိုင်းဘုရားဟု ထင်ရှားသော မိုးကောင်းဘုရားနှင့် စဥ့်ကူးဗိုလ် တည်ထားခဲ့သည်ဆိုသော ဘုရားတစ်ဆူရှိသည်။ တောင်ပိုင်းတွင် ပြည်လုံးချမ်းသာဟု ထင်ရှားသော ဘုရားဆင်းတုတော် တစ်ဆူရှိသည်။ မိုးကောင်းဘုရားနှင့် ပြည်လုံးချမ်းသာ ဘုရားပွဲတော်များကို နှစ်စဉ် တန်ဆောင်မုန်းလအတွင်းတွင် ကျင်းပလေ့ရှိသည် မြောက်ပိုင်း ဘုရားပွဲတော် ကျင်းပစဉ်တွင် မိုးရွာသွန်းလေ့ရှိသဖြင့် ထိုဘုရားကို မိုးကောင်းဘုရားဟု ခေါ်ကသည်။ ကျောင်းကုန်းမြို့ တောင်ဖက် ၂ မိုင်ခန့် အကွာ ရေကလုပ်ရွာတွင် ရေကလုပ်ဘုရားဟု ထင်ရှားသော ရှေးဟောင်းဘုရားတစ်ဆူရှိသည်။ ထိုဘုရားကို ပုသိမ်ဘုရင် သမုဒ္ဒဃောသ၏ မိဖုရား ဥမ္မာဒန္တီတည်ထားခဲ့သည်ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

ကျောင်းကုန်းမြို့ကို ဒကမြစ်တစ်ဖက်မှရှုသော်

ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်တွင် သူကြီးပိုင် ၆၀ ခန့်ပါဝင်၍ ရေတက်ရေကျရှိသော ချောင်းငယ် မြောင်းငယ်များကွန်ချာသဖွယ် ဖြတ်သန်းစီးဆင်းလျက်ရှိသဖြင့် မြေဩဇာ အလွန်ကောင်းမွန်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤမြို့နယ်သည် ပုသိမ်ခရိုင်၌ ဆန်စပါးအထွက်ဆုံး မြို့နယ်ဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ်စပါးတန်ချိန် ၁၅၀၀၀၀၀ခန့် ထွက်သည်။ ပြုတ်ဆန်ကောင်းကောင်းထွက်သော မြို့နယ်လည်း ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်ပွားမီက စတီးဘရားသား၊ အေဘီစီ၊ စသောနိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီကြီးများက အဝယ်ဒိုင်များ ဖွင့်လှစ်ထားခဲ့သည်သာမက အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ဆန်စပါးရောင်းဝယ်ရေး ကုမ္ပဏီကြီး ၅ ခု၏ကိုယ်စားလှယ်များ တိုက်ရိုက်စေလွှတ်ကာ ဆန်စပါးများ ဝယ်ယူစုဆောင်းခဲ့သည်။ ကျောင်းကုန်းမြို့တွင် ဆန်စက် ၈လုံးရှိ၍ ဆန်စပါးလုပ်ငန်းများဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း သူပေါများသည်။ ကျောင်းကုန်းမြို့အနီးအနားတွင် ငှက်ပျောနှင့်ပြောင်းဖူးများကိုလည်း အသင့်အတင့် စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြလေသည်။

ကျောင်းကုန်းမြို့ပေါ်တွင် အထက်တန်းကျောင်း၊ ဆေးရုံနှင့် စာပို့တိုက်များရှိသည့်အပြင် မိခင်နှင့်ကလေးများ စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့တစ်ခုလည်း ရှိသည်။ ပြည်တော်သာ စီမံကိန်းအရ ကျောင်းကုန်းမြို့ သဘော်ဆိပ်ဘောတံတားကို အသစ်ပြုလုပ် ပြီးစီးသည့်အပြင် အဝီစိတွင်းများလည်း တူးလျက်ရှိသည်။ မြို့ပေါ်တွင် ဦးပေသီး အထိမ်းအမှတ် စာကြည့်တိုက် ပိဋကတ်တိုက်အမည်ဖြင့် စာကြည့်တိုက်တစ်ခုရှိခဲ့ရာယင်းမှာ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးမဖြစ်မီက ဦးပေသီး၏သားမြေးများက ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကို ရည်စူး၍ လှူဒါန်းထားသော အခမဲ့စာကြည့်တိုက် ဖြစ်သည်။

မြို့ပေါ်တွင် နေထိုင်သူတို့မှာ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီမြန်မာ အများဆုံးဖြစ်၍ ဗမာမွတ်စလင် အတော်အသင့်ရှိသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျောင်းသားနေ့ ။ ။ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ကျောင်းသားနေ့မှာ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့သည် ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့၍ ဖြစ်ပေါ်လာပုံမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

ကျောင်းသားများသည် ဗြိတိသျှအစိုးရ လက်အောက်တွင် အခါအခွင့်သင့်တိုင်း လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဆန္ဒပြခြင်း၊ တောင်းဆိုခြင်း၊ ကြွေးကြော်ခြင်းများကို ပြုခဲ့ကြသည်။

ထို ၁၉၃၈ ခုနှစ်မှာ ဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာဘမော် ခေါင်းဆောင်သော ညွန့်ပေါင်းအစိုးရလက်ထက် ဖြစ်လေသည်။ ထိုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက် (သက္ကရာဇ် ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် နတ်တော်လဆန်း ၉ ရက်) နေ့တွင် ရေနံမြေသပိတ်ကြီး ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ သပိတ်သမား ၁၂၀၀ ကျော်တို့သည်အရေးဆိုရန် ရန်ကုန်မြို့သို့ ခြေလျင်ချီတက်ခဲ့ရာ၊ မကွေးသို့ ရောက်လာကြသည်။ မကွေးတွင် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ ကိုဘဟိန်း၊ အတွင်းရေးမှူး ကိုဗဆွေတို့ ရေနံချောင်း ကျောင်းသားသပိတ်ကိစ္စအတွက် ရောက်နေကြသည်နှင့် ကြုံကြိုက်နေသည်။ အမျိုးသားအရေးဖြစ်၍ ထိုကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် ၂ ဦးကရေနံမြေသပိတ်ကိစ္စ တွင်ကူညီ တရားဟောရာ၊ အစိုးရဖမ်းဆီးလိုက်၏။

ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်မြို့လုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားကိုယ်စားလှယ်များသည်လည်းကောင်း၊ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂသည်လည်းကောင်း၊ အစည်းအဝေးများကျင်းပကာ မိမိတို့ခေါင်းဆောင်များအဖမ်းခံရသည်ကို ကန့်ကွက်သောအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံကျောင်းသားအားလုံးက ၃ ရက်သပိတ်မှောက်ပေးရန် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ထို့ပြင် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့လုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ စုပေါင်း၍၊ ရန်ကုန်မြို့ အတွင်းဝန်များရုံးကြီးကိုဝိုင်းကာ ဝင်ပေါက်ထွက်ပေါက်ကို ပိတ်လျက်သပိတ်တားကြ၏။ နံနက် ၁၁နာရီ အချိန်တွင် သပိတ်တား ပြီး၍ ပြန်ကြရန် လူစုပြီး ရုံးကြီးကိုလှည့်ပတ် ကြွေးကြော်ကြသည်။ ထိုသို့ကြွေးကြော်သော ကျောင်းသားများကို စပတ်လမ်းနှင့် ဖရေဇာလမ်းထောင့်တွင် မြင်းစီးပုလိပ်များက မြင်းနှင့်တိုက်၊ တုတ်နှင့်ရိုက်လေသည်။ ကျောင်းသားကျောင်းသူ အများအပြားပင် ဒဏ်ရာရရှိကြသည်။ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ၁ဦးဖြစ်သော ယုဒသန်ကောလိပ် ဥပစာအထက်တန်းမှ ကိုအောင်ကျော်မှာ ဦးခေါင်းတွင် ဒဏ်ရာပြင်းစွာရ၍ ကွယ်လွန်သွားရှာလေ၏။ ထိုအခါ ကျောင်းသားလောကနှင့်တကွ တစ်နိုင်ငံလုံး သိမ့်သိမ့်တုန်အောင်လှုပ်ရှားကာ အမျိုးသားစိတ်ဓါတ်များ အလွန်တက်ကြွလာကြသည်။ ကိုအောင်ကျော်ကိုလည်း တိုင်းပြည်လူထုက 'နေမျိုးသီဟသူရ'ဘွဲ့ဖြင့် ချီးမြှောက်သည်။ သူ၏စျာပနမှာလည်း မကြုံဘူးအောင်

ကျောင်းသားနေ့အထိမ်းအမှတ်ပွဲကို နှစ်စဉ်ဤသို့ကျင်းပ၏။

အထူးစည်းကား လှလေသည်။(အောင်ကျော်၊ ဗိုလ်–ရှု။) ဤသို့ ကျောင်းသားနှင့် လူထု၏အမျိုးသားစိတ်ဓါတ် တော်လှန်ရေးစိတ်ဓါတ်တို့ကို တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သော ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ကို အမှတ်တရဖြစ်စေရန်၊ 'ကျောင်းသားနေ့'ဟု သတ်မှတ်ခဲ့ကြ၏။ ကျဆုံးရှာသော ကိုအောင်ကျော်ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် 'ဗိုလ်အောင်ကျော်နေ့' ဟုလည်း တွင်သည်။

ကျောင်းဥယျာဉ်များ ။ ။ သစ်ပင်ပန်းမာလ်တို့သည် လူတို့၏စိတ်ကို ကြည်နူးစေသော သဘာဝပစ္စည်းများဖြစ် ကြ၏။ ဥယျာဉ်ပန်းမာလ်များကို မြင်တွေ့ကြည့်ရှုရခြင်း ဖြင့် ဟဒယနှလုံးရွှင်ပြုံးသောအရသာကို လူတိုင်း ဆင်းရဲချမ်းသာမ ရွေးခံစားတတ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ပန်းဥယျာဉ်များကို မိမိတို့နေအိမ်ဝင်းခြံများတွင် ပြုစုစိုက်ပျိုးလေ့ရှိကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ သဘာဝဝတ္ထုများကို လေ့လာသုံးသပ်ရင်း ဥယျာဉ်များ ပြုစုပျိုးထောင်ချင်သော ဝါသနာပါသွားစေရန် ကလေးသူငယ်များကို ကျောင်းသားအရွယ် နုနယ်စဉ်ကပင်စ၍ ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးခြင်းပညာကို သင်ကြား

www.burmeseclassic.com

ပေးသင့်သည်။ စာသင်ကျောင်းမှ အစပျိုးပေးလိုက်သော ဤဝါသနာမှာ နောင်အရွယ်ကြီးပြင်းလာသည့်အခါ သူတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများတွင် အထောက်အပံ့ဖြစ်လာနိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် ယခုအခါခေတ်မီသောနိုင်ငံတိုင်းတွင် စာသင်ကျောင်းများထားရှိကာ သီးခြားဘာသာတစ်ရပ်အနေဖြင့် သင်ကြားပေးလေသည်။ စာသင်ကျောင်းနှင့်တွဲ၍ ထားသော ဥယျာဉ်များမှာ သစ်ပင်ပန်းပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်းအကြောင်းရပ် တစ်ခုတည်းကိုသာ သင်ကြားရန် မဟုတ်ဘဲ သဘာဝသိပ္ပံပညာရပ်များ သင်ကြားရာတွင် လက်တွေ့စမ်းသပ်ရန်အတွက်လည်း အသုံးကျ ပေသေးသည်။ ထိုမှတစ်ပါး စာသင်ခန်းများအတွင်း၌ စာပေသင်ခန်းစာများ သင်ကြားလေ့လာ ဖန်များသဖြင့် ပင်ပန်းငြီးငွေ့လာသော သူငယ်များအဖို့ လဟာပြင် ပန်းဥယျာဉ်များသည် စိတ်၏ သာယာရွှင်လန်းမှုကို ပေးစွမ်းနိုင်ပေသည်။ ဥယျာဉ်ပန်းမာလ်များကို လက်ပွန်းတတီး လေ့လာခွင့် ရရှိသဖြင့်လည်း ကျောင်းသားသူငယ်များမှာ လှပတင့်တယ် ရှုချင်ဖွယ်သောရုပ်ဝတ္ထုများကို မြတ်နိုးခင်တွယ်တတ်သော အလေ့အထကို ရရှိလာကြသည်။

စံနစ်ကျ ကျောင်းဥယျာဉ်ထား ရှိခြင်းအလေ့အထကို

ကျောင်းဥယျာဉ်တွင် လက်တွေ့ပညာများ ဆည်းပူးနေပုံ

၁၈၁၉ ခုနှစ်ခန့်၌ ဥရောပတိုက် ရှလဲဇွစ်ဟိုလစတိုင်နယ်က စတင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် အနှစ် ၅၀ခန့် ကြာသောအခါ ဩစတြီးယားနိုင်ငံနှင့် ဆွီဒင်နိုင်ငံတို့တွင် ကျောင်းတိုင်း ကျောင်းဥယျာဉ်ပြုစုရေး ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ထုတ်ပြန်၍ ကျောင်းတိုင်းတွင် ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးစေခဲ့သည်။ နောက်များမကြာမီအတွင်း ဥရောပနိုင်ငံများတွင် ကျောင်းဥယျာဉ်များထားရှိခြင်း အလေ့သည် ခေတ်စားလာခဲ့သည်။ ယခုအခါ ဆိုဗီယက်နိုင်ငံ၊ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့တွင် မူလတန်းမှစ၍ အထက်တန်းများအထိ နိုင်ငံအနှံ့အပြား စာသင်ကျောင်းများ၌ သဘာဝဝတ္ထုများ လေ့လာရန်နှင့် စိုက်ပျိုးရေးအခြေခံပညာများ ရရှိရန် ဥယျာဉ်များ ပူးတွဲထားရှိပေးလေသည်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၌လည်း စာသင်ကျောင်းများတွင် ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးခြင်း၌ အကျိုးဝင်သော ပညာရပ်များ သင်ကားပေးခြင်း အလေ့အထကို ပဋ္ဌမကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးချိန်မှစတင်ခဲ့သည်။

ရှေးဦးစွာ ဆရာဖြစ်သင်ကျောင်းများတွင် ဥယျာဉ်များ ပြုစုထားပြီးလျှင် ဆရာ ဆရာမလောင်းများအား ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးခြင်းပညာကို သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့သည်မှစ၍ နိုင်ငံအတွင်းရှိ စာသင်ကျောင်းများတွင် ကျောင်းဥယျာဉ်များ ပြုစုခြင်း အလေ့အထသည် တဖြည်းဖြည်း ပြန့်ပွားလာခဲ့သည်။ ကျောင်းဥယျာဉ်ထားရှိခြင်းသည် မြောက်ဘက်တောင်တန်း ဒေသရှိ ကျောင်းများတွင် ပိုမိုအောင်မြင်လေသည်။ ပိုမိုအောင်မြင်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ ထိုကျောင်းများ၌ စိုက်ပျိုးရေးပညာကို အခြေခံမျှသာ သင်ကြား ကြရသည်မဟုတ်ဘဲ ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစားနေသော ကျောင်းသားများအဖို့ ဟင်းကျွေးဟင်းလျာ အဖြစ်အထောက်အပံ့ရသည်အထိ စိုက်ပျိုးပြုစုကြရ သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ပြီးနောက် ပညာရေးစီမံကိန်းသစ်နှင့်ပြည်တော်သာစီမံကိန်းများတွင် နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ စာသင်ကျောင်းများ၌ ဥယျာဉ်များပြုစုထားရန် အစီအစဉ်များပါရှိသည်။ ထိုအစီအစဉ်များအရ ယခုအခါ များစွာသောကျောင်းများတွင် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိနေကြသည်။

ကျောင်းသားများအတွက် စိုက်ပျိုးရေးပညာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန်စာပေအသင်းမှ ထုတ်ဝေသော မူလတန်းစိုက်ပျိုးရေး၊ အလယ်တန်းစိုက်ပျိုးရေး အစရှိသော ခေတ်မီ စာအုပ်စာတမ်းများကို ကျောင်းသုံးအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

အချို့ကျောင်းကြီးများတွင် ဥယျာဉ် စိုက်ပျိုးခြင်းပညာကို စိုက်ပျိုးရေးကျောင်းမှ လက်မှတ်ရဆရာများက သီးသန့်တာဝန် ယူ၍ သင်ကြားပို့ချပေးလေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မြင့်မြတ်သော အခွင့်အာဏာကို ညွှန်းသည့် အဆောင်အယောင်

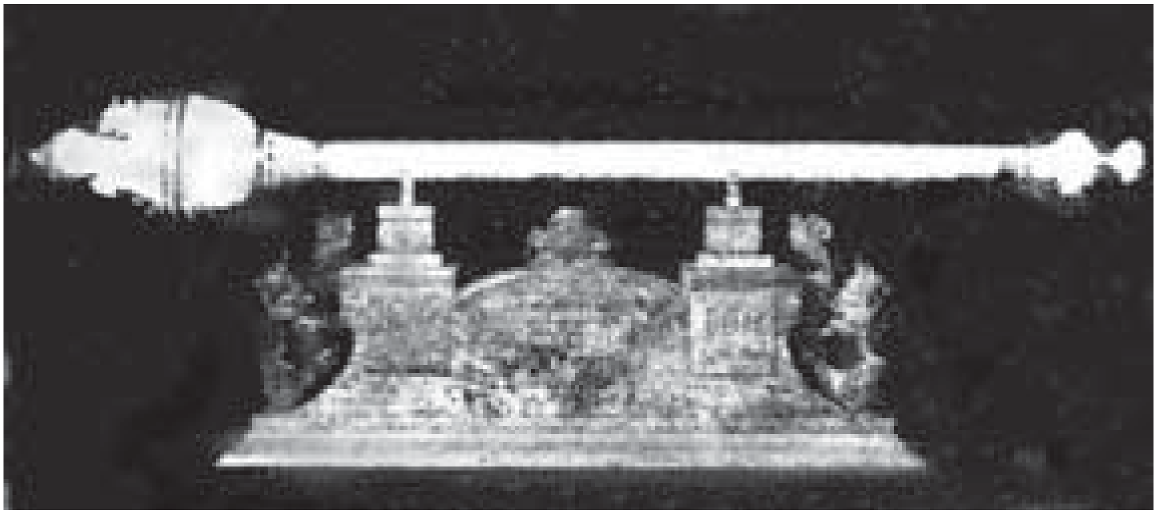

မြန်မာတို့တွင် မင်းခမ်းမင်းနားကိစ္စများ၌ မြင့်မြတ်သောဂုဏ်ထူးနှင့် အခွင့်အာဏာကိုညွှန်းသည့် အဆောင်အယောင်သဘောဖြင့် ကျိုင်းကိုအသုံးပြုကြသည်။ အခြားလူမျိုးများစွာသည်လည်း ကျိုင်းကို မင်းစသည့်ဂုဏ်ကြီးမြင့်သူတို့သာ သုံးစွဲထိုက်သည့် အဆောင်အယောင်ပစ္စည်းဟူ၍ သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ ယခုအခါ၌ပင် ကျိုင်းကိုအထွတ်အမြတ်သဘောဖြင့် လုပဆန်းကြယ် စွာတန်ဆာဆင်မွမ်းမံပြီးလျှင် ဂုဏ်နှင့်အာဏာအဆင့်အတန်းကို သတ်မှတ်သိသာစေရန် အသုံးပြုနေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ကျိုင်း ။ ။ကျိုင်းမှာ မြန်မာမင်းများလက်ထက် ဘုရင် မိဖုရားနှင့် မင်းညီမင်းသားတို့၏အဆောင်အယောင် တစ်ပါး ဖြစ်၏၊ ဘုရင်က ချီးမြှောက်သူကောင်းပြုခံရသူများ လည်း ဘုရင့်အမိန့်အရ ကျိုင်းကို ကိုင်ဆောင်သုံးစွဲခွင့်ရ၏။ ကျိုင်းကို ဘုရင်၊ မိဖုရား၊ မင်းညီမင်းသား စသည်တို့ မင်းပွဲသဘင် စသောအခမ်းအနားများသို့ တက်ရောက်သောအခါ ဆိုင်ရာ ကျိုင်းကိုင်အမှုထမ်းများက ကိုင်ဆောင်၍ လိုက်ပါရ၏။

ကျိုင်းမှာ အရိုးရှည်တပ်ထားသော ခမောက်သဏ္ဌာန် အရာဖြစ်၏။ အထွတ်ကို ရွှေချထားခြင်းတစ်မျိုး၊ အထွတ် ရွှေနှင့် အအုံ၊ အရွက်၊ အရိုးတို့ အနီသုတ်ခင်းတစ်မျိုး။ ကျိုင်းဖြူတွင်အထွတ်အနီသုတ်ခြင်း တစ်မျိုးအားဖြင့် ၃ မျိုး ရှိ၏။ ကုန်းဘောင်ခေတ်နောက်ပိုင်းတွင် ကျိုင်းကို လက်ကိုင် အရိုးတွင် မှန်စီ၍လည်း အသုံးပြုကြောင်းကို၊ မြန်မာမင်း အုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်းတွင်ပါသော 'ဝေါရှည်နှင့် ဝေါတော်ရွှေကျိုင်း ၄ ချက်စီ၊ လက်ကိုင် မှန်စီကျိုင်းတော်နှစ်' ဟူသော စကား အရသိရ၏။ တစ်ခါတစ်ရံကျိုင်းကို ရှေ့မှကိုင်ဆောင်ရုံမက ဆောင်းမိုးခြင်းလည်းပြုကြောင်းကိုပြာဋ္ဌိဟာခန်းပျို့လာ 'ယာဉ်ညင်စီးစီး၊ ကျိုင်းထီးဆောင်းဆောင်း' ဟူသော စကား အရလည်းကောင်း လွှတ်တော်သတ်ပုံလာ 'ဆောင်းသည့် ကျိုင်း' ဟူသောစကားအရလည်းကောင်း သိရလေသည်။

ကျိုင်းကို အဆောင်အယောင်အဖြစ် အသုံးပြုရာ၌၊ မင်း နှင့်မိဖုရားကား ဂလက်၊ အိမ်ရှေ့မင်း၊ မင်းညီမင်းသားတို့ကား ၄လက်၊ တစ်ခါတစ်ရံ ၆ လက်ဆောင်၏။ ကျိုင်းကို မင်္ဂလာ အခမ်းအနားများတွင်သာမက အသုဘအခမ်းအနားများ တွင်လည်း အဆင့်အတန်းအလိုက်၊ ဆိုင်ရာအမှုထမ်းများ က ကိုင်ဆောင်၍ လိုက်ပါရသည်။

ကျိုင်းကို မြင့်မြတ်သူတို့၏ အဆောင်အယောင်ဖြစ် သဖြင့် သာမာန်လူတို့နှင့် မထိုက်တန်ရကား၊ 'ကျိုင်းနှင့်သ ပေါက်၊မထောက်မတန်' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'သိုင်းနှင့်ကျိုင်း နှင့် ဂုဏ်ကြီးမြင့်သည်' ဟူ၍လည်းကောင်း စာပေတွင် စပ်ဆို ကြသည်။ ယခုအခါပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ပြည်သူ့လွှတ် တော်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် လူမျိုးစုလွှတ်တော်နာယကတို့တွင် ငွေဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ကျိုင်းကို အဆောင်အယောင် အဖြစ် ထားရှိသည်။ ထိုကျိုင်းမှာ အရှည် ၄ ပေနှင့် ၈ လက်မခွဲရှိ၍ ငွေသားကျပ်ချိန် ၆၀၀ ရှိ၏။ အဆိုပါကျိုင်းသည် ဥက္ကဋ္ဌနှင့် နာယကတို့၏မြင့်မြတ်သော အခွင့်အာဏာကိုပြ၏။ မြန် မာမင်းများ လက်ထက်က ကျိုင်းနှင့် အထွတ်အမြတ်ဖြစ် သောသဘောချင်းသာ တူ၍ပုံသဏ္ဌာန်ချင်းကား မတူချေ။ ယခုကျိုင်းမှာ အနောက်နိုင်ငံများတွင် သုံးသောကျိုင်းနှင့် ပုံပန်းချင်း ဆင်တူသော်လည်း မြန်မာဆန်ဆန် ပန်းပြောက် များဖြင့် ထုလုပ်ထား၏။

ဥက္ကဋ္ဌနှင့်နာယကသည် လွှတ်တော်အစည်းအဝေးခန်းမ သို့ ကြွရောက်သောအခါ ဆိုင်ရာကျိုင်းကိုင်အရာရှိက ဥက္ကဋ္ဌ ကြီး၏ ရှေ့ ၈ ပေခန့်အကွာမှ ကျိုင်းကိုကိုင်လျက် သွားရ၏။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သတ်မှတ်ထားသော နေရာတွင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးထိုင်ပြီးသော အခါ ဥက္ကဋ္ဌကြီးရှေ့ရှိ ကျိုင်းထားရာ သီးသန့်နေရာတွင် ကျိုင်းကို အလျားလိုက်တင်ထားရသည်။ အစည်းအဝေး ပြီး၍ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ပြန်လည်ထွက်ခွာမည့်အခါ ကျိုင်းကိုင် အရာရှိသည် ကျိုင်းကိုယူဆောင်၍ ရှေ့မှသွားနှင့်ရသည်။ ကျိုင်းမှာ လွှတ်တော်တွင် အရေးပါလှ၏။ လွှတ်တော်ထဲ တွင် ကျိုင်းရှိနေလျှင် လွှတ်တော်အစည်းအဝေး ရှိနေသည်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ ရှေ့၌ရှိသောကျိုင်းကို ယူဆောင်သွားလျှင်ပင် အစည်းအဝေး ပြီးဆုံးပြီဟူသော အထိမ်းအမှတ်ဖြစ် တော့သည်။ ကျိုင်းကိုင်အရာရှိကို အစဉ်အလာအားဖြင့် ရဲဝန်ထက် အဆင့်အတန်း နိမ့်သူကိုခန့်ထားရိုးမရှိချေ။

နိုင်ငံတော် တရားလွှတ်တော်ချုပ်နှင့် တရားလွှတ်တော် တရားဝန်ကြီးများလည်း ကျိုင်းအဆောင်အယောင်များ

ရှေးမြန်မာမင်းများ၏ အဆောင်အယောင်ကျိုင်း

ရရှိကြ၍ တရားခွင်သို့ဝင်သည့်အခါကျိုင်းနှင့်ဝင်ကြသည်။ တရားဝန်ကြီးများ၏ ကျိုင်းမှာ တရားဝန်ကြီး၏ အခွင့် အာဏာကို ပြသည့်အပြင် ‘ ဥပဒေနှင့် တရားမျှတမှု ’၏ အထိမ်းအမှတ်လည်း ဖြစ်သည်။

တရားလွှတ်တော်ချုပ်တွင် သုံးသောကျိုင်းသည် ၆ ပေ ခန့်ရှည်၍ သစ်သားဖြင့် ပြုလုပ်ထား၏။ ကျိုင်း၏ထိပ်မှာ လုံးဝန်း၍ ရွှေချထားသည်။ တရားဝန်ကြီး တရားခွင့်သို့ ကြွလာသည့်အခါ ကျိုင်းကိုင်လုလင်က တရားဝန်ကြီး၏ ရှေ့ ၉ ပေခန့်အကွာမှ ကျိုင်းကိုထမ်း၍ သွားရသည်။ တရား ဝန်ကြီးက နေရာတွင် ထိုင်လိုက်သည်နှင့်တပြိုင်နက်၊ ကျိုင်း ကိုင်လုလင်က ကြမ်းပြင်ကို ကျိုင်းဖြင့်ဆောင့်၍ အချက် ပေးလိုက်သည်။ ယင်းသို့ပြုလုပ်ခြင်းမှာ ထိုအချိန်မှစ၍ တ ရားရုံးထိုင်ပြီဖြစ်ကြောင်း ကျေညာခြင်းပင်ဖြစ်၏။ တရားဝန် ကြီး ပြန်လည်ကြွသွားသည့်အခါ ကျိုင်းကိုင်လုလင်က ဝင် လာသည့်နည်းတူ တရားဝန်ကြီး၏ရှေ့က ထွက်နှင့်ရသည်။

ကျိုင်းမှာ မြင့်မြတ်သောဂုဏ်ထူးနှင့် အခွင့်အာဏာ၏ အထိမ်းအမှတ်ဖြစ်၍ အခြားနိုင်ငံများတွင်လည်း ပါလီမန် လွှတ်တော်များ၊ တရားလွှတ်တော်များ၊ တက္ကသိုလ်များ တွင် ဆိုင်ရာအကြီးအကဲများ၏ အဆောင်အယောင်အဖြစ် ထားရှိ၏။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ လန်ဒန်မြို့တော်ဝန်ထံတွင် ငွေကျိုင်း အဆောင်အယောင်ရှိ၏။ ကျိုင်းကိုင်အမှုထမ်းများကို လည်းထားရှိလေသည်။ ရှေးခေတ်ဟောင်းက စစ်ဖက် ဆိုင်ရာကျိုင်းများကို လက်နက်သဖွယ် အသုံးပြုနိုင်အောင် ပြုလုပ်ထား၏။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင်မူ အလှအပမွမ်းမံထား သောကျိုင်းအပြင် လက်နက်သဖွယ်ကိုင်ဆောင်ရသော ကျိုင်းများကိုလည်း သုံးပြုကြသေးသည်။

ကျိုင်းကောင် ။ ကျိုင်းကောင်သည် နှံကောင်တစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ နှံကောင်တွင် နှံကောင်ချိုရှည်မျိုးနှင့် နှံကောင် ချိုတိုမျိုးဟူ၍ အဓိက ၂ မျိုးရှိသည်။ ထို ၂ မျိုးတွင် မျိုး စိတ်များ ရှိသေး၏။ မြင်တွေ့နေကျဖြစ်သော သာမန်

အုပ်နှင့်ချီ၍ ဖျက်ဆီးတတ်သော ကျိုင်းကောင်

နှံကောင်တို့သည် ချိုရှည်မျိုးပင်ဖြစ်ကြ၍၊ ကျိုင်းကောင် တို့မှာ နှံကောင် ချိုတိုမျိုးတွင် ပါဝင်ကြသည်။ (နှံကောင် –ရှု။) ချိုရှည်၊ ချိုတို ဟူ၍ဆိုရာ၌၊ အမှန်စင်စစ် ဦးချိုကား

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မဟုတ်ကြပေ။ အတွေ့အထိ အာရုံကို စမ်းသပ်သိရှိနိုင်သော အာရုံမှင်များဖြစ်ကြ၍ ဦးခေါင်းထိပ်တွင် ပေါက်သဖြင့် ချိုဟု တင်စားပြီး ခေါ်ဝေါ်ထားခြင်းသာဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြောင်းပင်၊ ကြံပင်၊ နှမ်းပင်စသည်တို့၌ ကျရောက်ဖျက်ဆီးလေ့ရှိသော ပိုးတောင်မာများကို၊ ပိုးကျိုင်းကောင်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကျိုင်းကောင်ဟူ၍လည်းကောင်း ဒေသအလိုက်ခေါ်တတ်ကြရာ၊ ထိုပိုးကောင်မာတို့သည် ဤနှံကောင်မျိုးဝင် ကျိုင်းကောင်များနှင့် မည်သို့မျှမသက်ဆိုင်ချေ။

ဥရောပ၊ အာရှ စသော တိုက်ကြီးတို့တွင် အအေးလွန်သော ဒေသများမှအပ၊ ကျန်အပူပိုင်းနှင့် အပူလျော့ပိုင်းဒေသများ၌ အဆိုပါကျိုင်းကောင်တို့၏ အဖျက်အဆီးဘေးကို ရှေးပဝေဏီကစ၍ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ခံခဲ့ရဘူးသည်။ နှံကောင်တို့သည် အပင်နမှ အရွက်များကို စားလေ့ရှိကြ၏။ ထိုနှံကောင်တို့သည် တစ်ကောင်ချင်း နေလေ့ ရှိ၍၊ စားသောက်ရာ၌လည်း နေးကွေးသဖြင့် အဖျက်အဆီးမသန်လှပေ။

ကျိုင်းကောင်တို့မှာမူ စားသောက်သွားလာပုံ ဖျတ်လတ်လှသည့်အပြင် အုပ်နှင့်ချီ၍ ဖျက်ဆီးတတ်ရကား၊ အသီးအနှံပင်တို့ဖြင့် စိမ်းလန်းစိုပြည်နေသည့် လယ်ယာစိုက်ခင်းကြီးများသည် ကျိုင်းကောင်များ အုပ်လိုက်ကျပြီးနောက်၊ မကြာမီပင် တစ်ကွင်းလုံး တစ်ခင်းလုံး ပြောင်တလင်း ဖြစ်သွားလေတော့သည်။ ကျိုင်းကောင်တို့ကြောင့် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်၌၊ ငွေကုဋေပေါင်းများစွာတန်ဖိုးရှိသော အသီးအနှံများ ပျက်စီးခဲ့ရ၏။ မြန်မာနိုင်ငံ၌လည်း ၁၉၁၁ခုနှစ်က မိတ္ထီလာခရိုင်ရှိ ဝါခင်း ဧကပေါင်း ၂၅ဝ ခန့်တွင်၊ ကျိုင်းတစ်ကြိမ်ကျရောက်ဖျက်ဆီးဘူးသည်။ နောက်ထပ်ကျရောက် ဖျက်ဆီးဘူးသည်ဟူ၍ကား မရှိခဲ့ချေ။

တောင်ပံခတ်သံ တဝီဝီမြည်လျက် အုပ်နှင့်ချီ၍ ပျံသန်းလေ့ရှိသောကျိုင်းကောင်တို့၏ အရေအတွက်မှာ တစ်ခါတစ်ရံ နေပြောက်မထိုးနိုင်လောက်အောင်ပင် များပြားတတ်ရာ၊ ၁၈၈၉ခုနှစ်က ရက်ဒဆီးခေါ် ပင်လယ်နီကိုဖြတ်သန်းသွားသည့် ကျိုင်းကောင်အုပ်ကြီးမှာ စတုရန်းမိုင် ၂၀၀၀ မျှကျယ်ဝန်းသည်ဟု ခန့်မှန်းရလေသည်။ ကျိုင်းကောင်တို့သည် အလွန်ဝေးလံသောခရီးကိုပင် ပျံသန်းနိုင်ရာ၊ ကမ်းခြေမှ မိုင် ၁၂၀၀ မျှဝေးသည့် ပင်လယ်ထက်၌ ပျံသန်းနေသော ကျိုင်းကောင်အုပ်များကို တွေ့ခဲ့ရဘူးသည်။ မီးရထားလမ်းနှင့် မော်တော်ကားလမ်းပေါ်တွင် ကျိုင်းကောင်အုပ်ကျသည့်အတွက်၊ မီးရထားနှင့်မော်တော်ကားများ ဘီးချော်ကာ တိမ်းမှောက်ခဲ့ဘူးကြောင်းကိုလည်း သိရသည်။

အသီးအနှံပင်များကို အင်္ကိစုံ ကျိုင်းကောင်တို့သာလျှင် မဟုတ်၊ ယင်းတို့မှပေါက်ပွားလာကြသော အတောင်မပေါက်သေးသည့် ပိုးသားကလေးများကလည်း ကိုက်ဖြတ်စားသောက်ကြသည်။ ကျိုင်းကောင် အမတို့သည် ဥများကို မြေလွှာအတွင်း၌ ၂၀ မှ ၁၀၀ အထိ အစုလိုက် ဥလေ့ရှိကြသည်။ နွေးသောဒေသများတွင် ၁၀ ရက်မှ ရက် ၂၀ အတွင်း၌ ပေါက်သည်။ အေးသောဒေသများ၌ကား တစ်ဆောင်းလုံး မပေါက်ဘဲနေတတ်သည်။ ဆောင်းကုန်သောအခါ ထိုဥများမှ ပိုးတောင်မာကလေးများ ပေါက်လာကြသည်။ အတောင်မစုံသေးသော ထိုပိုးကောင်ကလေးများသည် တွား၍ ဖြစ်စေ၊ ခုန်၍ဖြစ်စေ သွားလာစားသောက်ယင်း အရေများလဲကာ လျင်မြန်စွာ ကြီးပြင်းကြသည်။ အရေ ၅ ကြိမ် ၆ ကြိမ်မျှ လဲပြီးနောက် ရက်သတ္တ

ကျိုင်းကောင်ကိုအေးမှမြင်ရပုံ

၅ ပတ် ၆ ပတ်ခန့် ကြာသော်၊ အရွယ်ရောက်ကျိုင်းကောင်ကြီးများ ဖြစ်လာကြသည်။

နှံကောင်တွင် ပုံပန်းဓလေ့စသော သဘာဝပြောင်းလဲမှု အခြေအနေ ၂မျိုးရှိကြောင်းသိရသည်။ တစ်ကောင်ချင်း နေလေ့ရှိသော နှံကောင်မျိုးသည် အုပ်နှင့်နေတတ်သော ကျိုင်းကောင်မျိုးတို့ထက် အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဦးချိုရှည်ကာစားသောက် သွားလာပုံနေးကွေး၏။ ထို့ပြင် ဦးခေါင်းကြီး၍ အတောင်တိုပြီးလျှင် ခြေတံရှည်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အုပ်လိုက်နေတတ်သော ကျိုင်းကောင်မျိုးတို့သည် နှံကောင်တို့ထက် ဦးချိုတို့၍ စားသောက်သွားလာပုံ ဖျတ်လတ်၏။ပခုံးကျယ်၍ အတောင်များ ရှည်လျားပြန့်ကားသည်။ နှံကောင်နှင့် ကျိုင်းကောင်တို့၏ သားကလေးများ အချင်းချင်းတွင်လည်း အရောင်အဆင်း အလေ့အထ စသည်များ ခြားနားကြ၏။ သို့ရာတွင် တစ်ကောင်ချင်း နေလေ့ရှိသော နှံကောင်တို့၏ သားကလေးများကို အမြဲလှုပ်ရှားပေးထားသော လှောင်ချိုင့်ဖြင့်မွေးလျှင် အုပ်နှင့်နေတတ်သော ကျိုင်းကောင် အခြေအနေသို့ ပြောင်းလဲသွားသည်။ ထို့အတူ ကျိုင်းကောင်တို့၏ သားကလေးများကိုလည်း တစ်ကောင်ချင်း ကြီးပြင်းစေလျှင် သာမန်နှံကောင် အခြေအနေသို့ပြောင်းလဲသွားသည်။

ကျိုင်းကောင်များကို ကျရောက်လာမှ တိုက်ခိုက်နှိမ်နင်းခြင်းသည် အချည်းနှီးဖြစ်၏။ မပေါက်ပွားမီနှင့် ကြီးပြင်းဆဲ အချိန်တွင် ကြိုတင်သုတ်သင်ပစ်ခြင်းဖြင့်သာလျှင် ယင်းတို့၏ဘေးအန္တရာယ်ကို ကာကွယ်နိုင်သည်။ ယခင်က အချို့အရပ်ဒေသတို့တွင် ကျိုင်းကောင်များလာမည့် လမ်း၌ကျင်းနက်နက်တူးထားပြီးနောက်၊ ကျင်းထဲကျသော ကျိုင်းကောင်များကို မြေဖို့ပစ်နည်း သို့မဟုတ် မီးရှို့ပစ်နည်းတို့ဖြင့် နှိမ်နင်းဘူးသည်။ သို့သော် ထိုနည်းသည် တရွေ့ရွေ့တွားကာ ခုန်ကာလာကြသော ပိုးသားကလေးများကိုသာ နှိမ်နင်းနိုင်၍၊ ပျံသန်းနိုင်သော ကျိုင်းကောင်ကြီးများကို ကားမနှိမ်နင်းနိုင်ချေ။ ယခုခေတ်တွင်မူ ကျိုင်းကောင်များ ဥချပြီးချိန်၌ မြေကိုနာနာထွန်ပေးခြင်းဖြင့် ထိုဥများကို ဖျက်ဆီးပစ်ကြသည်။ ကျိုင်းကောင်ကလေးများ ပေါက်ပွားချိန်၌ ဒလိမ့်လိမ့်၍လည်း ဖျက်ဆီးပစ်ကြသည်။ ဟော့ပါးဒိုဇာခေါ် စက်ဖြင့်လည်း နှိမ်နင်းကြ၏။ ထိုစက်တွင် ဘီး ၂ ဘီး၏အလယ်၌ သေတ္တာရှည်တစ်ခုပါ၍ သေတ္တာအောက် နား၌ ဆီခွက်တစ်ခု ထားသည်။ သေတ္တာနောက်ဖက်၌ အနံကြီးကြီး ရွက်ထည်တစ်ခုကို ဖြန့်၍ တပ်ဆင်ထားသည်။ လယ်ကွင်းအတွင်းသို့ အဆိုပါဟော့ပါးဒိုဇာကိုမောင်းနှင်သောအခါ ကျိုင်းကောင်ကလေးများသည် လန့်ဖျပ်၍ခုန်ကြရာမှ ရွက်ထည်ကို ရိုက်မိပြီးလျှင် သေတ္တာအောက်ခြေရှိ ဆီခွက်ထဲသို့ ကျရောက်ကာ သေကြလေသည်။ အခြားနည်းကောင်းတစ်ခုမှာ စိန်ပါသောအဆိပ်ဆေးမှုန့်ဆေးရည်များကို စိုက်ခင်းအတွင်း ပက်ဖျန်းပေးခြင်း ဖြစ်၏။ စိုက်ခင်းကျယ်လွန်းပါက တစ်ခါတစ်ရံ လေယာဉ်ပျံများဖြင့်ပင် ပက်ဖျန်းပေးကြရသည်။

ကျိုင်းကောင်များကို အစတုံးမျိုးပြုတ်အောင် ဖျက်ဆီးပစ်ရန်မှာယနေ့အထိ မဖြစ်နိုင်သေးပေ။ သို့သော်နိုင်ငံကြီးများတွင် ကျိုင်းကောင်နှိမ်နင်းရေးအတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ညီလာခံများကျင်းပပြီးနောက်၊ ကျိုင်းကောင်များ ပေါက်ပွားရာ ဒေသ၌ဖြစ်စေ၊ ကျိုင်းကောင်များ ကျသည့်စိုက်ခင်းများ၌ဖြစ်စေ အထက်ပါအတိုင်း စံနစ်တကျလေ့လာ နှိမ်နင်းခဲ့သည့် အတွက်၁၉၄၀ပြည့်နှစ်အလွန်မှစ၍ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်၌ ကျိုင်းကောင်တို့ကြောင့် ပြောပလောက်အောင် အပျက်အစီးများမဖြစ်ပွားခဲ့သေးပေ။

ကျိုင်းတုံ ။ ။ကျိုင်းတုံနယ်သည် စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၁၂၃၀၀ ခန့် ကျယ်ဝန်း၍ တောင်ထူထပ်ပေါ များသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်အရှေ့ပိုင်းတွင်အကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်သည့် ကျိုင်းတုံမြို့၏ ရှုမျှော်ခင်းတစ်ရပ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တောင်များအနက် အချို့မှာ ပေ ၅၀၀၀မှ၇၀၀၀ အထိ မြင့်ကြသည်။ မြေပြန့်ဒေသများတွင် လယ်စပါးကိုစိုက်ပျိုး၍ တောင်တန်းဒေသများတွင်မူ ယာစပါးနှင့် ဘိန်းများစိုက်ပျိုးကြသည်။ ကျိုင်းတုံ တစ်နယ် လုံးတွင် ဂုံ၊ ဂေါ့၊ လဟူ၊ လီရှော၊ ရှမ်း၊ ကွီ၊ အင်းသား၊ ရှမ်းတရုတ်၊ မြန်မာအစရှိသောလူမျိုးပေါင်း ၄၀ ကျော် မှီတင်းနေထိုင်ကြသည်။ ၁၉၅၂ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်း အရ နယ်အတွင်း အိမ်ခြေပေါင်း ၄၅၄၉၂ အိမ်ရှိ၍ လူဦးရေ၂၆၇၈၃၆ယောက်ရှိသည်။ အရွယ်ရောက် လူလားမြောက်ပြီးသော ယောကျ်ားတိုင်း မိမိတို့ မိရိုးဖလာ ရှမ်းဘာသာစကားနှင့် စာပေအပြင် ယိုးဒယားဘာသာစာပေ ဂုံဘာသာစာပေတို့ကို တတ်ကျွမ်းနားလည်ကြသည်။

စစ်အတွင်း ဂျပန်များအုပ်စိုးသည့်ခေတ်၌ ကျိုင်းတုံနယ်သည် မိုင်းပန်နယ်နှင့်အတူ ယိုးဒယားနိုင်ငံအတွင်းသို့ သွတ်သွင်းခြင်းခံရသည်။ သို့သော် မဟာမိတ်များ ပြန်ဝင်လာ၍ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးခေတ်၌ ရှမ်းပြည်နယ် အုပ်ချုပ်ရေးထဲသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည်။ ယခုအခါ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ် အရှေ့ပိုင်းဟူ၍ ၃ ပိုင်း ပိုင်းခြားသတ်မှတ်လိုက်သဖြင့် ကျိုင်းတုံနယ်သည် ရှမ်းပြည်နယ်အရှေ့ပိုင်းတွင် ပါဝင်သော နယ်ကြီး တစ်နယ်ဖြစ်လာသည်။

ကျိုင်းတုံမြို့ကား ရှမ်းပြည်နယ်အရှေ့ပိုင်းတွင် အကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်သည်သာမက ရှမ်းပြည်နယ်နှင့်တရုတ်နိုင်ငံ၊ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့်ယိုးဒယားနိုင်ငံ၊ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် အင်ဒိုချိုင်းနားပြည်တို့ကို ကူးသန်းသွားလာနိုင်သော ပြည်ထောင်စုမြန်မာ နိုင်ငံတော်ကြီး၏ အရှေ့ပိုင်းတံခါးပေါက်လည်းဖြစ်ပေသည်။

ကျိုင်းတုံမြို့ကို ခေမာရဋ္ဌတုံကပူရီဟုခေါ်၍ ဘယားဂါဟပ်ဘုရင် လက်ထက်ကစပြီး ထင်ပေါ်ကျော်ကြားလာခဲ့သည်ဟု ရှေးဟောင်းသမိုင်းများတွင် ဖော်ပြပါရှိသည်။

ကျိုင်းတုံဟူသော အမည်နာမ ဖြစ်ပေါ်လာပုံမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာကောင်း၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါ ယခုကျိုင်းတုံမြို့ တည်နေရာ၌ ဆွမ်းဆန် ဆေးရာမှ စီးဆင်းသောရေသည် ကန်တစ်ခုဖြစ်လာ၏။ ထိုကန်ကိုနောင်တုံးဟုခေါ်ကြ၏။ ရှမ်းဘာသာအား ဖြင့် နောင်မှာအင်း၊ တုံးမှာ ခံယူသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ နောင်ကာလရွေ့လျောသဖြင့် နောင်တုံးသည် နောင်တုံ ဖြစ်လာသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ကျိုင်းတုံဟူသော အမည်နာမ ဖြစ်တည်လာလေသည်။ကျိုင်းတုံမြို့၌ လူဦးရေ ၁၂၀၀၀ ခန့်ရှိ၍ ကျိုင်းတုံစော်ဘွား ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်သည်။ ယခုလက်ရှိ စော်ဘွားမှာ စဝ်စိုင်းလုံ ဖြစ်သည်။ မြို့သည် ဇင်းမယ်သွားလမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိ၍ လွယ်လင်မြို့မှ ၂၂၆ မိုင်ကွာဝေးသည်။ မြို့နှင့် ၈ မိုင်ကွာနေရာ၌ လေယာဉ်ပျံ ကွင်းသစ်ကြီးရှိသည်။ ပြည်တော်သာညီလာခံကို ကျိုင်းတုံမြို့၌၁၉၅၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် အောင်မြင်စွာကျင်းပခဲ့သည်။ ကျိုင်းတုံမြို့ အုပ်ချုပ်ရေးမှာ နယ်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တပူးတပေါင်းတည်းဖြစ်သည်။ ရှမ်းပြည်နယ် အရှေ့ပိုင်းဆိုင်ရာ နယ်ခြားဝန်သည် လွယ်မွေတွင် ရုံးစိုက်၍ နယ်ခြားဝန်ထောက်၏ အကူအညီဖြင့်ကျိုင်းတုံမြို့သို့ရံဖန်ရံခါလာရောက်ကြည့်ရှု စစ်ဆေးလေ့ရှိသည်။ ကာကွယ်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ကြည်းတပ်တပ်ရင်းတစ်ခုနှင့် စစ်ရဲများထားရှိ စောင့်ရှောက်ပေးသည်။ ကျိုင်းတုံမြို့ရှိ အကျဉ်းထောင်သည် ရှမ်းပြည်နယ်တစ်ခုလုံးတွင် အကြီးဆုံးအကျဉ်းထောင်ဖြစ်သည်။

မြို့ပေါ်၌ ထင်ရှားသောအဆောက်အုံများမှာ အထက်တန်းကျောင်း၊ဗရင်ဂျီသာသနာပြုများ၏ စိန်လူးဝစ်အလယ်တန်းကျောင်း၊ အမေရိကန်ဗက်ပတစ်စာသင်ကျောင်း၊ တရုတ်ဘုံကျောင်းနှင့် ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီများဖြစ်ကြသော ဂုံလူမျိုးနှင့် မြန်မာလူမျိုးတို့ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သော ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများ ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ပြင် ကျိုင်းတုံ ဆေးရုံကြီးမှာလည်း ကျိုင်းတုံနယ်တွင် အကြီးဆုံးဆေးရုံကြီး ဖြစ်သည်။

ကျော်စောသောစေတီပုထိုးတို့မှာ ကျိုင်းတုံမြို့လယ်၌ တည်ရှိသည့် ရခိုင်ဘုရားကြီးဟူ၍လည်းခေါ်သော မဟာမြတ်မုနိဘုရားကြီးဖြစ်၍ စဝ်ဖကွန် ကျောက်လက် ထက်တွင် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့လေသည်။ ထိုစေတီအပြင် စွန်စလီ၊ စွန်တောင်နှင့် စွန်လွဲစေတီများလည်း ရှိသေးသည်။ ယင်းတို့အနက် စွန်လွဲစေတီတော်ကြီး၏ ထူးခြားချက်တစ်ရပ်ကားကျိုင်းတုံနယ်ကို အုပ်ချုပ်သော မည်သည့်စော်ဘွားမျှ ထိုစေတီတော်ကို သွားရောက်ဖူးမြော်ခြင်း မပြုကြပေ။ အကြောင်းသော်ကား စေတီတော်ကိုတည်သူများဖြစ်ကြသည့် ဝဇနီးမောင်နှံတို့သည် သူတို့အား စေတီတည်ရန် တားမြစ်သောမင်းကို စိတ်နာသဖြင့် ကြောက်မက်ဖွယ်ကျိန်စာဆို ထားခြင်းကြောင့် ပေတည်း။ ကျိန်ဆိုပုံမှာ ကျိုင်းတုံနယ်အတွင်း တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်သော ဘုရင်အဆက်ဆက်သည် မိမိတို့ ဝမောင်နှံတည်ထားသော ဘုရားကိုကိုးကွယ်လျှင် မူးဝေခြင်း၊ လေသင်တုန်းဖြတ်ခြင်းရောဂါနှင့် သေပါစေ၊ အန္တရာယ်ရောက်ပါစေဟူ၍တည်း။

ကျည်းကန်ရှင်ကြီး။ ။ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ထင်ရှားသော ကျမ်းပြုစာဆိုတစ်ဦးကား ကျည်းကန်ရှင်ကြီးဖြစ်၏။ ပခုက္ကူခရိုင်၊ မြိုင်မြို့နယ်လက်တော ဆယ်ရွာအဝင်အပါ ကျည်းကန်ရွာတွင် သက္ကရာဇ၁၁၁၉ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်၏။ စနေသားဖြစ်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်နုဖြစ်၍ ရှင်ဘွဲ့မှာ

www.burmeseclassic.com

နန္ဒဓဇဖြစ်လေသည်၊ ကိုရင်ကြီးအဖြစ် စာပေကျမ်းဂန်များကိုပြုစုခဲ့သောကြောင့် မြန်မာစာပေဂန္ထဝင်တွင် 'ကျည်းကန်ရှင်ကြီး'ဟု ယနေ့တိုင်ထင်ရှားသည်။ ကျည်းကန်ရှင်ကြီးမှာ ညောင်ရမ်းဆယ်ဆက် အင်းဝပျက်တွင် တောင်ငူပြည်ကြီးကို အစိုးရသောရေမြေသခင် ရွှေနန်းရှင့် အဆောင်မြဲမင်း၏မြစ်ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်ကပင် စာပေကျမ်းဂန်များကို ဆည်းပူး၍ ငစဉ့်ကူးမင်းနှင့် ဘိုတော်ဘုရား လက်ထက်တော်တို့တွင် လွှတ်တော် ရုံးတော်များ၌ လှည့်လည်ဝင်ထွက်၍ လွှတ်ရုံးကိစ္စများကို ရှာဖွေစူးစမ်းသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအောက်မြို့ ကျေးရွာများသို့လည်း လှည့်လည်၍ဂန္ထရဗဟုသုတ၊ ဒေသန္တရဗဟုသုတတို့ကို ဆည်းပူးလေသေးသည်။ အသက် ၃၀ကျော်သောအခါ လူ့ဘောင်ကိုငြီးငွေ့၍ ရှင်သာမဏေပြုကာ ဇာတိ ကျည်းကန်ရွာဘုံသာထွန်းကျောင်း၌ပင် စာပေပို့ချနေလေသည်။ ထို့နောက်မှ ဘိုးတော်ဘုရား၏ ပင့်ဆောင်ချက်အရ အမရပူရနေပြည်တော်သို့ လာရောက်၍ မောင်းထောင်သာသနာပိုင်ထံတွင် ဆည်းကပ်မြဲစွဲလေသည်။

ကျည်းကန်ရှင်ကြီးသည် စာပေကျမ်းဂန်တွင် နှံ့စပ်သည်ဖြစ်၍ မုံရွေးဆရာတော်မေးသည့် ခက်ခဲနက်နဲသော ပြဿနာ ၅၅ ချက်ကို ဖြေဆိုရာ'မုံရွေးအမေး ကျည်းကန်အဖြေ' ဟုထင်ရှားသည်။ ခေတ်ကြေးမုံဟုခေါ်အပ်သော အရပ်ရပ်မေတ္တာစာများ၊ မကာရန္တ ဗေဒင်တွက်ရိုး လင်္ကာ၊ သတ္တောဝါဒီ ဆယ်လွန်းတင်ဂါထာကျမ်းတို့ကို ရေးသားစီကုံးသည်။ ထို့ပြင် 'သာကီဝင်နွယ်၊ စောဘုန်းကြွယ်၊ မင်းဘယ်မျှတွင် ပွင့်သနည်း' အစချီသည့် အမေးပုစ္ဆာပေါင်း ၁၁၁၅ ပုဒ်ပါရှိသော စွယ်စုံကျော်ထင်ကျမ်းကြီးကို သက္ကရာဇ် ၁၁၅၈ ခုနှစ်တွင်ပြုစုသည်။

'သတ်ပုံလည်းပါ၊ ပုစ္ဆာလည်းရ၊ သိပ္ပကုံလုံ၊ နှစ်ချက်ဆုံသောကြောင့်၊ စွယ်စုံကျော်ထင် အမည်ရှိသောကျမ်း' ကား ကာရန်သတ်ပုံ၊ သံတူကြောင်းကွဲ သတ်ပုံတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ အထူးထူးသော လောကီလောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော ဗဟုသုတ တို့ဖြင့်ပြည့်ဝလှ၏။ ပမာဆိုသော် ရှေးမြန်မာဘုရင်တို့ ရာဇဘိသေက ခံတော်မူ၍ နန်းသီးသောအခါ စားတော်ခွံ့ ရပုံကို 'ရွှေနန်းသိမ်းအံ့၊ စားတော်ခွံ့၊ နူးညံ့ဆုပ်ပေါင်း ဘယ်မျှနည်း' ဟသောအမေးပုစ္ဆာဖြင့် မေးထားသည်ကို၊ ကျီးသဲ ဆရာတော်က 'ရတနာသုံးပါးကို ရည်၍သုံးဆုပ်၊ မိခင် ဘခင်၊ အဘိုးအဘွားကို ရည်၍ လေးဆုပ်၊ ကိုယ်စောင့်နတ် တကျိပ်ကို ရည်၍ ဆယ်ဆုပ်အားဖြင့် တဆယ့် ခုနစ်ဆုပ် စားရာသည်'ဟု အဘိသေက ကျမ်းအရ ဖြေဆိုထား၏။ ထိုသို့ပိဋကတ်၊ ဗေဒင်၊ လောက၊ ဓမ္မ၊ ရာဇအားဖြင့် အဖက်ဖက်တွင်ဗဟုသုတ ပွားစေမည့် ပုစ္ဆာများ ပါဝင်လေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း စွယ်စုံကျော်ထင်ကျမ်းကို ဖြေဆိုတော်မူသော ကျီးသဲဆရာတော်က ကျမ်း၏ ပဏာမတွင် 'ဤကျမ်းသည် ထူးထူးသော အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်၏။ နက်နဲကျယ်ဝန်း၏။ ပညာရှာသူတို့၏ စီးပွားကို ဆောင်၏။' ဟု ထောမနာခဲ့လေသည်။ ထို့ပြင် စွယ်စုံကျော်ထင်ကျမ်းကို ပြုစုခဲ့သောကျည်းကန်ရှင်ကြီးအား အဖြေကျမ်းကိုစီရင်သော ကျီးသဲဆရာတော်ကပင် 'ကျည်းကန်ရှင်ကြီးသည်၊ ပိဋကတ်ဗေဒင် အရပ်ရပ်ကို နှံ့စပ်၏။ လောက၊ ဓမ္မ၊ ရာဇ အရေးသုံးပါး၌ ကျွမ်းကျင်၏။ ဉာဏ်လည်းထက်မြက်နက်နဲသည်။ ရယ်ရွှင်နှစ်သက်စရာတို့ကိုလည်း တီထွင်ရေးတတ်သေးသည်။ အဖက်ဖက်ကပြည့်စုံရကား လူအားလုံး၏မှီတင်းရာ ပညာသူဌေးကြီးဖြစ်၏။'ဟု ဂုဏ်ပြုချီးကျူးတော်မူလေသည်။

ကျည်းပင်၏ အရွက်နှင့်ညှာတံ

ကျည်းပင်။ ။ကျည်းပင်သည် တွဲလျားကျနေသောညှာတံရှည်တွင် ပွင့်လေ့သီးလေ့ရှိသော အပင်မျိုးဖြစ်သည်။ အမြဲစိမ်းသစ်ပင် ပင်လတ်မျိုးဖြစ်၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်နှင့် ဩစတြေးလီးယားတိုက်မြောက်ပိုင်းတို့တွင် ပေါက်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စိုထိုင်းသော စိမ့်မြေအရပ်များ၌ ပေါက်ကြသည်။ ကျည်းပင်ကို ကျည်းနီပင်ဟူ၍လည်းအချို့က ခေါ်ကြသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သစ်ပင်အမြင့်မှာပေ ၄၀ အထိရှိတတ်၍ ပင်စည်ရင်း အနီးမှ ကောက်ကွေးသော အကိုင်းအခက်များ ထိုးထွက်တတ်သည်။ အခေါက်မှာကြမ်း၍ ညိုမည်းမည်းအရောင်ရှိသည်။ အရွက်မှာလုံ့သွားပုံ ရှိ၍ နွေဥတုတွင် သေးသွယ်ရှည်လျားသော ပန်းပွားသဏ္ဌာန် ပန်းရောင်အပွင့်များ ပွင့်ကြသည်။ အသီးမှာ အစိမ်းရောင် လေးထောင့်ပုံ ၁ လက်မခန့်ရှည်၍အသီးတစ်ခု၌ အစေ့တစ်စေ့စီသာ ပါရှိသည်။

ကျည်းပင်သည် အစေ့မှပေါက်သောအပင်မျိုးဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ရေလွှမ်းသောဒေသမျိုး၌ပေါက်တတ်သည်။

ကျည်းသားမှာပျော့၍ အရောင်ဖြူသည်။ အရောင်တောက်လျက် သစ်ကြောညီညာသောကြောင့် ကျည်းသားကို စားပွဲ၊ ဘီရိုစသည်တို့လုပ်ရန်၌အသုံးပြုကြသည်။ လှေ၊ လှည်း၊ ရေတွင်းကျည်းခွေနှင့် ကျည်ပွေ့များ လုပ်ရ၏။

ကျည်းပင်မှာ အကြီးအသေး ၂ မျိုးရှိသည်။ ထို ၂ မျိုး စလုံးကိုအများအားဖြင့် တနင်္သာရီတိုင်း၌တွေ့ရသည်။

ကျည်းပင်၏အမြစ်ကို ဝမ်းနုတ်ဆေးတွင်လည်းကောင်း အစေ့ကို မျက်စိနာဆေးတွင်လည်းကောင်း၊ အရွက်ကိုဝမ်းကျပျောက်ဆေးတွင်လည်းကောင်း သုံး၍ အခေါက်မှုသားရေနယ်ရာ၌ သုံးကြသည်။

ကျည်းလံပင်။ ။ကျည်းလံပင်ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် မဲဇာမြစ်ဝှမ်း၌ တွေ့ရသည်။ ဤအပင်သည် အလွန် ကြီးမားသော တောသစ်ပင်ကြီး မျိုးဖြစ်၍ အမြင့်ပေ ၁၀၀ အထိ ပင်စည်လုံးပတ် ၁၀ ပေမှ ၁၂ ပေအထိရှိတတ်သည်။ အဖျားပိုင်း၌သာ အကိုင်းအခက်များ ထိုးထွက်လျက်ရှိသဖြင့် ပင်စည်လုံးသည် အကိုင်းအခက်ကင်း၍ ရှည်လျား မြင့်စောက်သည်။

ကျည်းလံသားသည် ပျော့၍ အရောင်မှာ ညိုဖျော့ဖျော့ဖြစ်သည်။ အာသံပြည်၌ ကျည်းလံသားကို တံတား၊ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ၊ လှေနှင့်လှေတက်များလုပ်ရန် အသုံးပြု ကြသည်။

ရန်ကုန်မြို့တွင် မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်မှလာသော သစ်သားတစ်မျိုးဖြင့် သမ္ဗန်များကို ဆောက်လုပ်လေ့ရှိကြသည်။ ယခုအခါ ထိုမလ္လာယုကျွန်းဆွယ်မှလာသော သစ်သားအစားပြည်တွင်းထွက် ကျည်းလံသားဖြင့် သမ္ဗန် စမ်းသပ်ဆောက်လုပ်ကြည့်ရာ ထမြောက်အောင်မြင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော် ထိုသစ်သားကို ပေါက်ရောက်ရာ သစ်တောမှ အလိုရှိသလောက် လွယ်ကူစွာ ထုတ်ယူသယ်ပို့ရန် ဖြစ်နိုင်မည် မဖြစ်နိုင်မည်ကိုသေချာစွာ မပြောနိုင်ချေ။

ကျည်းဦးပေါင်း။ ။မြန်မာဘုရင်များ၏ မကိုဋ်နှင့်အနောက်တိုင်းဘုရင်များ၏သရဖူကဲ့သို့ဆင်မြန်းရသော ကျည်းဦးပေါင်းသည် ရှေးအခါက ကျည်းကုလားများဦးခေါင်းတွင် ဆင်မြန်းသည့်ပေါင်းထုပ် ဖြစ်သည်။ ကျည်းဦးပေါင်းကို လှပစွာအဆန်းတကြယ် ပြုလုပ်ထားလေ့ ရှိ၍ အဖိုးများစွာထိုက်တန်လှ လေသည်။

ရှေးရခိုင်မင်းများသည် ထိုကျည်းဦးပေါင်းများကို ဆင်မြန်းခဲ့ကြောင်း မြန်မာရာဇဝင်များတွင် တွေ့ရသည်။ အင်းဝခေတ်တွင် ဘုရင်မင်းကြီးစွာစော်ကဲထံသို့ ရခိုင်ဘုရင်စောမွန်ကြီးက ရွှေတိုက်တော်အတွင်းမှရရှိသော ကျည်းဦးပေါင်းတခုကို လက်ဆောင်အဖြစ် ဆက်သလေသည်။ ထိုကျည်းဦးပေါင်းကို ရခိုင်ဘုရင်နန်းကျကြီး နန်းကျငယ်တို့ဆင်မြန်ခဲ့ဘူးသည်။ မင်းကြီးစွာစော်ကဲလည်း အမတ်ကြီးစည်းတပစ်က ‘ရေမြေသခင်ဖြစ်တော်မူသော ဧကရာဇ်မင်းတို့သည် ဦးတော်ဆံတော်တင်အံ့သော ဝတ်စားတန်ဆာတို့ကို စုံစမ်းမဆင်ခြင်ဘဲ အလျင်တဆော တင်တော်မမူသင့်’ဟု သတိပေးလျှောက်တင်ချက်အရ ကျည်းဦးပေါင်းကို ဆင်မြန်းခြင်းမပြုပဲ သိမ်းဆည်းထားတော်မူသည်။ ကျည်းဦးပေါင်းမှာ နန်းတော်တွင်းတွင် သင်ဖြူးများဖိရာ လန်ဘိကျောက်ကြာမုံနှင့် သဏ္ဌာန်တူသည်ဟူ၍ ရွှေဘုံနိဒါန်းတွင်လာသည်။

နန်းတော်တွင်း နေရာသင်ဖြူးတွင် ဖိထားသော လန်ဘိ

ကျိတ်ပင်၏ ပင်စည်နှင့်အပွင့်အသီးများ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျောက်ကြာမုံမှာ ကျည်းဦးပေါင်းဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မင်းကြီးစွာစောကဲသည် 'ရခိုင်နံရခိုင်မင်းတို့ အညွှန့်အသားကိုနိမ်လို၍၊ ရခိုင်မင်းဦးပေါင်းနှင့်တူစွာ ကျောက်ကို ထုလုပ်ပြီးလျှင်၊ နန်းတော်တွင်ခင်းသည့် သင်ဖြူးများမှာ အနားလန်သည်ကို လမ်းသွားသာအောင် ဘိထားသည်ဖြစ်၍ လန်ဘိကျောက်ခေါ်သည်။' ဟူ၍လည်းကောင်း ရွှေဘုံနိဒါန်းတွင် ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းကိုထောက်၍ ကျည်းဦးပေါင်းမှာ ရခိုင်မင်း၏ ဦးပေါင်းဖြစ်၍ လန်ဘိကျောက်ကြာမုံ သဏ္ဍာန်ရှိကြောင်း သိသာသည်။

ကျိတ်ပင် ။ ။ကျိတ်ပင်သည် မြက်ပင်ကြီးတစ်မျိုးဖြစ်၍ စိမ့်မြေများ၌ ဖြစ်ထွန်းလေရှိသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ ဖပေမှ ၈ ပေအထိမြင့်၍ အရွက်များအောက်သို့ငိုက်ကျနေသည်။ ပင်စည်အထက်ပိုင်းမှ အပွင့်နှင့်အသီးများအခိုင်လိုက်ထွက်သည်။ ဖြူပြာပြာအရောင်ရှိသောအစေ့များမှာ မာကျောလှပကာ ယင်းတို့ကို ပုတီးသီကုံး၍လည်းကောင်း လွယ်အိတ်စသည်တို့တွင် တန်ဆာဆင်၍သော်လည်းကောင်း၊ အသုံးပြုကြသည်။ တရုတ်လူမျိုးတို့ကမူ ကျိတ်စေ့ကို ဆေးဖက်ဝင်သည်ဟုဆိုကာ ကျိတ်ပင်ကို စိုက်ပျိုးသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတော်ကိုဦးစွာစည်းလုံးပေးခဲ့သောမင်း။

ပုဂံခေတ်တွင် အနော်ရထမင်းသည် ပုဂံကျောက်ဆည် တစ်ဝိုက်အနေမှ ယခု ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အနေနီးပါးအထိ ကျယ်ဝန်းလာအောင် နိုင်ငံသစ်ကို တည်တော်မူခဲ့သည် မှန်သော်လည်း ထိုမင်း နတ်ရွာစံတော်မူပြီးနောက် ထိုနိုင်ငံသစ်ကို တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်သူ မပေါ်ပေါက်ခဲ့သော် မြန်မာနိုင်ငံသည် အဘယ်သို့ဖြစ်အံ့နည်း။ ကျွန်ုပ်တို့ မတွေးဝံ့အောင် ဖြစ်ရသည်။ သို့ရာတွင်နိုင်ငံသစ်ကို ရှိသေလေးစား၍ တည်တံ့ ခိုင်မြဲအောင် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နိုင်သော မင်းတစ်ပါးပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ထိုမင်းကား အခြားမဟုတ်။ ကျန်စစ်သားမင်းပေတည်း။

ကျန်စစ်သား။ ။ ကျန်စစ်သားမင်း အကြောင်းကို ဦးကုလား၏မဟာရာဇဝင်၊ မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီးစသော ရာဇဝင်များမှသာမက၊ ယခုအခါတွင် ကမ္ဘည်းကျောက်စာများမှလည်း သိခွင့်ရလာပြီဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့်ထိုမင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရာဇဝင်များ၌ မပါရှိသေးသော အချက်အလက်များကို ထိုမင်းလက်ထက်တွင် မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးခဲ့သော ကျောက်စာများမှလည်းကောင်း၊ အချို့အချို့သော မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးထိုးခဲ့သော ကျောက်စာများမှလည်းကောင်း သိလာနိုင်ကြပြီ ဖြစ်သည်။ ဒေါက်တာဗလက်ဂဒင်သည် ကျန်စစ်သားမင်းကြီးလက်ထက် ရေးထိုးခဲ့သော မွန်ကျောက်စာများကိုလေ့လာ၍ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ ကျောက်စာဝန်များ ဖြစ်ခဲ့ကြသောမစ္စတာတော်စိန်ခို၊ ပါမောက္ခဒူးရွာဲနှင့် ဦးမြတို့သည်လည်း ကျန်စစ်သားမင်းအကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လေ့လာချက်များ ရေးခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ရှေးခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းနှင့် အာရှအရှေ့ဖျား သမိုင်းဆိုင်ရာ ပါမောက္ခ၊ မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်းရွှေတံဆိပ်ရ ဂျီ၊ အိပ်၊ လု(စ) သည်လည်း ထိုမင်းအကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသော မိမိ၏လေ့လာချက်များကို 'ရှေးခေတ်မြန်မာနိုင်ငံ' ဟူသော သမိုင်းကျမ်း၌ တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ပါ ကျန်စစ်သားမင်းအကြောင်းသည် မြန်မာရာ ဇဝင်များအရလည်းကောင်း၊ ဆိုခဲ့သော ကမ္ဘည်းကျောက်စာ သုတေသီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လေ့လာချက်များအရလည်းကောင်း ညှိနှိုင်းလေ့လာထားသော အကြောင်းအကျဉ်းမျှသာ ဖြစ်သည်။

ဘွဲ့နှင့်အမည်များ

ကျန်စစ်သားမင်းအား ကျောက်စာများ၌ ဂြိတြိဘုဝနာဒိတျဓမ္မရာဇဟုလည်းကောင်း၊ ထီးလိုင်မင်းဟုလည်းကောင်း ထီးလိုင်ရှင်ဟုလည်းကောင်း ကလန်စစ်သားဟုလည်းကောင်း ခေါ်သည်။ ဤဘွဲ့နှင့်အမည်များကို ရာဇဝင်များ၌လည်းတွေ့နိုင်သည်။ ထီးလှိုင်ရှင်ဟု ခေါ်တွင်ခြင်းမှာ ကျန်စစ်သားသည် ပုဂံပြည်၌ မင်းမဖြစ်မီ ထီးလှိုင် (ယခု မိတ္ထီလာခရိုင်၊ ထီးလှိုင်ရွာ)အရပ်ကို အုပ်ချုပ်ခဲ့ဘူးသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ ရာဇဝင်များ၌လည်းကောင်း၊ လှည်းထောက်ကျောက်စာ၌လည်းကောင်း၊ ကျန်စစ်သားမင်းသည် အနော်ရထာမင်း၏ သားတော်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းသည် ချင်းတွင်းမြစ်ဝအနီး၊ လက်ဝဲဖက်မြစ်ကမ်းရှိ ပရိမ္မအရပ်၌ ဖွားမြင်တော်မူသည်။ ဖွားမြင်သောနှစ်ကို သက္ကရာဇ် ၄၀၂ ခုနှစ်လောက်ဟူ၍ ယူဆနိုင်သည်။ ၄၄၆ခုနှစ် (ခရစ် ၁၀၈၄ ခုနှစ်)တွင် ပုဂံ၌ မင်းအဖြစ်ကိုရ၍ ၂၈နှစ် အုပ်စိုးပြီးနောက် ၄၇၄ ခုနှစ်(ခရစ် ၁၁၁၄ ခုနှစ်လောက်) သက်တော် ၇၀ကျော်တွင် လွန်တော်မူသည်။

ကျန်စစ်သားမင်းသည် နိုင်ငံတော်၏အစီးအပွားကို လိုလား၍ ဉာဏ်အမြော်အမြင်ကြီးသောမင်း ဖြစ်သည်။ လူမျိုးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး၊ တရားမျှတစွာအုပ်ချုပ်သော မင်းလည်းဖြစ်သည်။ တိုင်းတစ်ပါးတို့နှင့် အချစ်အကြည်ဆက်ဆံ၍ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရယူနိုင်သော မင်းလည်းဖြစ်သည်။ ထိုမင်းသည်ထိုသို့သော ဉာဏ်အမြော်အမြင်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ထိုသို့သော စေတနာဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနော်ရထာမင်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တည်ခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံတော်ကို နှစ် ၂၀၀ မျှ ဆက်လက်တည်တံ့ ခိုင်မြဲအောင် ၂၈ နှစ်မျှသော နန်းစံကာလအတွင်းတွင် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သည်။(အနော်ရထာ–ရှု။)

ထီးနန်း ရတော်မူခြင်း

ပုဂံထီးနန်းကို ကျန်စစ်သားရခြင်းမှာ ရန်သူ့လက်သို့ ပုဂံပြည်ကြီး ကျဆုံးလုနီးအခြေမှ မိမိကိုယ်တိုင် ကယ်တင်နိုင်၍ ရခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်စစ်သားသည် ပုဂံထီးနန်းကို မဆက်စံမီ ပုဂံတွင် စောလူးမင်း (မင်းလုလင်) အုပ်စိုးလျက်ရှိသည်။ စောလူးမင်းသည် အနော်ရထာမင်း လွန်တော်မူပြီးနောက် ဆက်ခံစိုးစံသောမင်းဖြစ်သည်။(စောလူးမင်း–ရှု။) ထိုအခါက တိုင်းပြည်၏ အခြေအနေမှာ ကမ္ဘည်းကျောက်စာသုတေသီတို့၏ အလိုအရ ထိုခေတ်ပုဂံပြည်နှင့်နိုင်ငံတော်အဝန်းတွင် မြန်မာလူမျိုး၊ ပျူလူမျိုး၊ မွန်လူမျိုးတို့သည် လူမျိုးစုကြီးများအဖြစ် နေထိုင်ကြသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ထေရဝါဒထွန်းကားလာပြီဟု လည်းကောင်း၊ ရှင်အရဟံ (မဟာထေရ်)သည် သာသနာတော်စီးပွားကို ဆောင်ရွက်လျက်ပင်ရှိသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ထေရဝါဒအပြင် မဟာယာနဂိုဏ်းနှင့် တန္တြဂိုဏ်းတို့ ရှိနေသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓအယူမှတစ်ပါးဖြစ်သော ပိဿနိုးကိုးကွယ်သောအယူ၊ နဂါးကိုးကွယ်သောအယူ၊ နတ်ကိုးကွယ်သောအယူတို့ရှိနေသည်ဟုလည်းကောင်း၊ စကားနှင့်စာပေအရာတွင် မြန်မာဘာသာ၊ ပျူဘာသာ၊ မွန်ဘာသာတို့ကို ရေးသားပြောဆိုနေကြသည်ဟုလည်းကောင်း ယူဆနိုင်သည်။ ပုဂံပြည်၌ သထုံမနူဟာ (မကုတ)မင်း၏အဆက်အနွယ်တော်များသည် မြင်းကပါအရပ်၌ နေထိုင်လျက်ရှိကြသည်ဟုလည်းကောင်း၊ မွန်တို့၏ဒေသ ဥဿပဲခူးမြို့ကို အထိန်းတော်သားငရမန်ကန်းအားပေး၍ မြို့စားအဖြစ် အုပ်ချုပ်စေသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ယူဆနိုင်သည်။

ထိုကဲ့သို့ လူမျိုးအမျိုးမျိုး၊ အယူဝါဒအမျိုးမျိုး၊ စကားစာပေအမျိုးမျိုးရှိသော နိုင်ငံသစ်သည် အနော်ရထာမင်းလက်ထက်၌ ငြိမ်းချမ်းခဲ့ပါ၏။ သို့ရာတွင် အနော်ရထာမင်းလွန်တော်မူသောအခါ စောလူးမင်းသည် ထိုငြိမ်းချမ်းမှုကို မထိန်းမသိမ်းနိုင် ဖြစ်လာသည်။ ထိုမင်းလက်ထက်တွင် အထိန်းတော်သား ငရမန်ကန်းသည် မတော်လောဘထွက်၍ ဥဿာပဲခူးကို အားကိုးပြုကာ ပုန်ကန်သည်။

ကျန်စစ်သားသည် ခမည်းတော် အနော်ရထာမင်း လက်ထက်တွင် စစ်သူကြီးတစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် မှုတော်ကိုထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ခမည်းတော် သထုံသို့ချီတော်မူရာတွင် ကြည်းကြောင်းဖြင့် ရှေ့ဖျားတပ်မပြု၍ လိုက်ပါခဲ့ဘူးသူ ဖြစ်သည်။ ဥဿာပဲခူးတွင် ဂွမ်းစစ်သည်တို့ ရံလာသည်ကို တိုက်ခိုက်အောင်မြင်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။

ကျန်စစ်သားသည် စစ်သူကြီးအဖြစ်အမှုထမ်းစဉ်၌ပင် လက်ရုံးနှလုံးနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အခါတစ်ပါး၌ ခမည်းတော်အနော်ရထာမင်း မျက်တော်မူသဖြင့် လွတ်ရာ၌ ပုန်းရှောင်နေရသည်။ စောလူးမင်းနန်းတက်သောအခါ မှူးမတ်တို့က ကိုယ်တော်နှင့် မကွာကောင်းပလေဟု နားတော်လျှောက်သဖြင့် စောလူးမင်းသည် ပြည်ရေးရွာမှုကိုထောက်၍ ကျန်စစ်သားအား ပုဂံသို့ ခေါ်တော်မူလေသည်။ ထိုအခါမှစ၍ ကျန်စစ်သားသည် ပုဂံသို့ ပြန်ရောက်လေသည်။

ငရမန်ကန်းသည် စောလူးမင်းကို ပုန်ကန်လိုသဖြင့် ဥဿာပဲခူးမှ ရဲမက်ဗိုလ်ပါဆင်လုံးမြင်းရင်းဖြင့်ချီ၍ ပြည်တော်သာကျွန်း(မိကျောင်းအောက်ရှိ ကျွန်းတောကျွန်း) ၌ တပ်ချရပ်သောအခါ ကျန်စစ်သားသည် ပြည်တော်သာကျွန်းသို့ တပ်ဦးချီ၍ စောလူးမင်းသည် နောက်ထပ်ပြု၍ချီလေသည်။ ငရမန်ကန်းသည် ကျန်စစ်သားစစ်အရာ၌ လိမ္မာသည်ကို သိသဖြင့် ကျန်စစ်သားတပ်ကို ရှောင်၍ စောလူးမင်းတပ်ကို တိုက်သည်။ စောလူးမင်းသည် ဆင်မှဆင်း၍ ပြေးရသည်။ တပ်လည်း အဆီးအတား မရှိပျက်လေသည်။ ကျန်စစ်သားလည်း ပုဂံသို့ ဆုတ်လာရသည်။ ထိုအခါ ပုဂံပြည်သားတို့သည် ကျန်စစ်သားအား ထီးနန်းအပ်ကြပါ၏။ သို့ရာတွင် ကျန်စစ်သားသည် ထီးနန်းကိုလက်မခံ။ ငါ့အရှင်ရှိမရှိ စုံစမ်းဦးမည်။ ငါအရှင်ရှိသော်ငါ့အရှင်ကို ယူ၍နန်းတင်မည်ဟုဆိုသည်။ ငရမန်ကန်းသည် စောလူးမင်းကို ဖမ်းမိ၍ အလုံးအရင်းနှင့် ချီလာပြီးလျှင် ပုဂံမြို့မှတောင်ဘက် တမိုင်ခန့်အကွာ မြင်းကပါအရပ်၌ တပ်ချ၍ ပုဂံကိုရံသည်။ ကျန်စစ်သားသည် စောလူးမင်းကို အရယူပါသေး၏။ သို့သော်လည်းမရ၊ ပုဂံမှ မိတ္ထီလာ ထီးလှိုင်သို့ ဆုတ်ရသည်။ စောလူးမင်းသည် ငရမန်ကန်း လက်တွင် အနိစ္စရောက်သည်။

ကျန်စစ်သားသည် မိတ္ထီလာ ထီးလှိုင်တွင် ဗိုလ်ဝင်ခံလျက်နေစဉ် ငရမန်ကန်းသည် အင်းဝအရပ်အထိ ချီ၍သိမ်းသည်။ ထိုအခါ ကျန်စစ်သားသည် အင်းဝအရပ်သို့ ချီ၍ငရမန်ကန်းကို တိုက်သည်။ အင်းဝစစ်ပွဲ၌ ငရမန်ကန်းရှုံး၍ မြင်းကပါ သို့ဆုတ်ရသည်။ တစ်ဖန် မြင်းကပါ၌ တိုက်ပွဲဖြစ်ပြန်ရာ ငရမန်ကန်းတပ်ပင် ဆုတ်ရပြန်သည်။ ထို့နောက်ဇေဉ်ကူးအရပ်တွင် ငရမန်ကန်းအသက်ဆုံး၍ သူပုန်အရေး အေးလေတော့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ကျန်စစ်သားသည် သက္ကရာဇ် ၄၄၆ ခုနှစ် (ခရစ် ၁၀၈၄ ခုနှစ်)၌ပုဂံတွင် မင်းအဖြစ်ကို ခံယူ၍ ပုဂံထီးနန်းကို သိမ်းပိုက်လေသည်။

နိုင်ငံတော်၏ အစီးအပွားကို လိုးလားတော်မူခြင်း

ငရမန်ကန်း သူပုန်အရေး ပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျန်စစ်သားမင်းသည် တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ နေထိုင်စားသောက်အသက်မွေးမြူရေးတည်းဟူသော ဘောဂဗလကိုလည်းကောင်း၊ ကာယဉာဏစာရိတဗလတို့ကို လည်းကောင်း၊ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။

ငရမန်ကန်း သူပုန်ထသဖြင့် ပြည်တွင်း၌ ဆူပူသောင်းကျန်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေစဉ်တွင် တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် ဘေး အမျိုးမျိုးနှင့်ကြုံတွေ့ကြရသည်။ အချို့လည်း သားတကွဲ မယားတကွဲ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ကြရသည်။ အချို့လည်း ရန်သူတို့၏ အဖမ်းအဆီးကိုခံရ၍ အောက်ပြည်အောက်ရွာသို့ရောက်ကြရသည်။ အချို့သည် စားရမဲ့၊ သောက်ရမဲ့၊ ဝတ်ရမဲ့ ဖြစ်ကြရသည်။ ဤအခြေကား ဆိုးလှသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းသည် တိုင်းသူပြည်သားများကို ဤအခြေဆိုးမှ ကယ်တင်၍ ပြည့်စုံလုံလောက် ပျော်ရွှင်အောင်ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။ ကျန်စစ်သားမင်း၏ ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာတွင် မင်းကြီး၏ အလိုဆန္ဒတော်အတိုင်း မဆိုင်းမတွ ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ရန်သူတို့သည် ပုဂံကိုတိုက်ဖျက်ရန် ဆန်တက်လာ၍ အမျိုးလေးပါးကို သုံ့ပန်းအဖြစ်ဖမ်းဆီးကြကြောင်း၊ ထိုနောက် လက်ရုံးမှု၍ ထိုသူတို့ကို တစ်ရပ်တစ်ကျေးသို့ ဆောင်ယူကြကြောင်း၊ မင်းကြီးသည် ထိုသူတို့ကို ပုဂံသို့ပြန်ခေါ်၍ နှစ်သိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သားကွဲမယားကွဲဖြစ်သူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပူပင်သောကရောက်ကြရ သူများကိုလည်းကောင်း မင်းကြီးသည် မေတ္တာကရုဏာဖြစ်၍ ထိုသူတို့၏မျက်ရည်တို့ကို သုတ်ပေးတော်မူမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ယာလက်တော်ဖြင့် ဆန်စပါးမှစ၍ စားဖွယ်သောက်ဖွယ်တို့ကို ပေးအပ်ကျွေးမွေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဝဲလက်တော်ဖြင့် အဝတ်ပုဆိုး အဆင်တန်ဆာတို့ကို ပေးအပ်ဆင်ယင်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ အမိသည် သားငယ်တို့ကို ရင်ခွင်၌ ပိုက်ထွေး ယုယသကဲ့သို့ ထိုသူတို့ကို စောင့်ရှောက်ပြုစုမည်ဖြစ်ကြောင်းဆိုခဲ့လေသည်။

တစ်ဖန်၊ ထိုရွှေစည်းခုံကျောက်စာ၌ပင် မင်းကြီး၏ လက်ထက်တော်တွင် မိုး၊ မျှစ်၊ သစ်သီး၊ ပန်းမန်တို့ ပေါများစေရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဆန်စပါး၊ အဝတ်ပုဆိုးတို့အတွက် အခက်ကြုံနေကြသူများသည် ရွှေ၊ငွေ၊တနာဖြင့် ဆန်းကြယ်သော အဝတ်ပုဆိုးတို့ကို ဆင်မြန်းကြရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ကြက်၊ ဝက်၊ ဆိတ်တို့ပေါများစေရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ လူတိုင်းလူတိုင်း ကြွယ်ဝချမ်းသာရမည်ဖြစ်ကြောင်း အိုးစလောင်းရောင်းသော အမယ်အိုများပင်လျှင် ဈေးကောင်းရ၍ ချမ်းသာရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မြေယာထွန်ယက် ကြသော လယ်သမားအပေါင်းတို့တွင် ဆန်စပါး လူးဆပ်တို့သည် ကျီအပြည့်ရရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း တို့ကိုလည်း ဆိုခဲ့လေသည်။

ကျန်စစ်သားမင်းသည် တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ နေထိုင်စားသောက် အသက်မွေးမြူမှုတို့ကို ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာအောင် အရေးယူဆောင်ရွက်ရင်းပင် ဉာဏ်ပညာ၊ စာရိတ္တမြင့်တင်ရေးကိုလည်း ဂရုပြုတော်မူသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းသည်ရှင်အရဟံ၏ ဩဝါဒကို ခံယူကာ ခမည်းတော် အနော်ရထာမင်းဆောင်ရွက်ခဲ့သော သာသနာရေးကိစ္စများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်တော်မူရာ တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် နောင်တမလွန်အတွက်သာမက မျက်မှောက်တွင် ဉာဏ်ပညာစာရိတ္တတိုးတက်မှု အတွက်လည်း အခွင့်အရေးများစွာ ရရှိလာလေကြသည်။ (အရဟံ၊ သျှင်–ရှု)

ငရမန်ကန်းကြောင့် ပြည်တွင်းသောင်းကျန်းသူများဖြစ်ပွားနေစဉ်တွင် ပိဋကတ်တော်စာပေအချို့သည် ပျောက်သည်လည်း ရှိတန်ရာ၏။ ပျက်သည်လည်း ရှိတန်ရာ၏။ အချွတ်အလွဲဖြစ်သည်လည်း ရှိတန်ရာ၏။ ကျန်စစ်သားမင်းသည် ထိုပိဋကတ်တော်စာပေတို့ကို ပြန်လည်စုဆောင်း၍ တည်းဖြတ် သုတ်သင်တော် မူခဲ့သည်။ အနော်ရထာမင်း တည်ခဲ့သော ရွှေစည်းခုံစေတီတော်ကို ဆက်လက်၍ တည်တော်မူခဲ့လေသည်။ (ရွှေစည်းခုံဘုရား–ရှု။) ထိုပြင်စေတီ၊ ဂူ၊ ကျောင်းအများအပြားကိုလည်း တည်တော်မူခဲ့ရာ၊ ပုဂံတွင် အာနန္ဒာနှင့် မင်းအိုချမ်းသာဘုရားတို့သည် ထင်ရှားလေသည်။ (အာနန္ဒာဘုရား–ရှု။) ထိုပြင်တူးရွင်းတောင်ခြေ၌လည်းကောင်း၊ အလန်ပုဂံ (တူးရွင်းတောင်ခြေနှင့် မန်းနန်သူရွာအကြား)၌လည်းကောင်း၊ သတ္တဝါခပ်သိမ်းတို့၏ အကျိုးငှာ ရေကန်တကန်စီ တူးခဲ့လေသည်။ တူးရွင်းတောင်ခြေရှိကန်ကို မြကန်ဟူ၍ခေါ်ကြသည်။ ထိုကန်အနီး၌ပင် ပိဋကတ်တိုက်တစ်တိုက်ကိုလည်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

ထိုပြင် သက္ကရာဇ် ၄၆၀ ပြည့်နှစ် (ခရစ် ၁၀၉၈ ခုနှစ်)တွင် ကျန်စစ်သာမင်းသည် သထုံမြို့သို့သွား၍ သထုံမြို့မြောက်ဖက်မိုင် ၃၀ ခရီး၌ရှိသော ကျိုက်တလင်စေတီ (မြသိန်းတန်ဘုရား)ကိုလည်းကောင်း၊ တောင်စွန်းအနီးရှိ မဟာဓာတ်ဘုရား (ကျိုက်တဲဘုရား)ကိုလည်းကောင်း ပြင်တော်မူလေသည်။ ထိုပြင် အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ မင်းချင်းတို့ကိုစေ၍ မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူရာဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဂါယာ၌ မဟာဗောဓိဘုရား (ဝဇီရာသန)ကို ပြင်စေသည်။ ထိုမျှသာမက၊ ထိုအရပ်၌ မြေဝယ်စေသည်။ ထို့နောက် ကန်တူးပြီးလျှင် လယ်မြေတည်စေ၍ ဘုရားသို့ လှူတော်မူသည်။ ဆီမီးဝတ်မပျက်အောင်လည်းကောင်း၊ အဆို ၊အတီး၊ အက ဝတ်မပျက်အောင်လည်းကောင်း၊ ဆောင်ရွက်စေတော်မူသည်။ ထို့ပြင် အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းဒေသမှ စောဠိမင်းသားတစ်ပါးသည် ခြွေရံသင်းပင်းနှင့်တကွ ပုဂံသို့ရောက်လာသည်ဟု ကြားတော်မူရာ ရတနာသုံးပါး၏ဂုဏ်တော်ကို ရွှေပေတွင် ဟင်္သပြဒါးဖြင့်ရေး၍ မင်းသားထံသို့ ပို့တော်မူသည်။ မင်းသားနှင့် ခြွေရံသင်းပင်းတို့သည် မိမိတို့၏အယူဝါဒကိုစွန့်ပယ်၍၊ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒကိုယူကြသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မျှတစွာအုပ်ချုပ်တော်မူခြင်း

ကျန်စစ်သားမင်းသည် ဥဿပဲကူစား ငရမန်ကာန်း သူပုန်ကို နှိမ်နင်းနေခိုက်မှာပင် ခမည်းတော်တည်ထောင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံသစ်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုအတွက် စည်းလုံးရေးသည် အဓိက ဖြစ်သည်ဟူ၍ ယူဆတော် မူခဲ့ဟန်တူသည်။ မင်းကြီး၏ အုပ်ချုပ်ရေး အစီအမံအဆောင် အရွက်တို့တွင် ထိုယူဆချက်အမူအရာ များကို သိမြင်နိုင်သည်။ ထိုအမူအရာများကား အခြားမဟုတ်၊ လူမျိုးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး မျှတစွာ အုပ်ချုပ်သော အမူအရာများပင် ဖြစ်လေသည်။

ကျန်စစ်သားမင်းသည် သက္ကရာဇ်၄၄၆ ခုနှစ်တွင် ပုဂံထီးနန်းကို သိမ်းပိုက်သော်လည်း ၄၄၈ ခုနှစ်(ခရစ် ၁၀၈၆ ခုနှစ်)မှာမှ အဘိသိက်ကို ခံယူတော်မူသည်။ အဘိသိက်ခံယူတော်မူကြောင်း၊ နန်းတော်သစ် တည်တော်မူကြောင်းတို့ကိုကမ္ပည်းကျောက်စာ (ရွှေစည်းခုံကျောက်စာ) ရေးထိုးတော်မူခဲ့သည်။ တည်တော်မူသော နန်းတော်သစ်သည် ပြာသာဒ် ငါးဆောင်ရှိသော ပဥ္စပါသာဒ ဖြစ်လေသည်။ ရွှေစည်းခုံ ကျောက်စာအရ ကျန်စစ်သားမင်းသည် ပုဂံမြို့ကို အခိုင်အခံ့ပြု၍ ဝင်းကိုယ်ရံတော် ၁၀၀၀ ကျော် ပါဝင်သောအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းတော်မူသည်ဟုသိရသည်။ ထိုပြင် ဘိသိက်ပွဲအခမ်းအနားတွင် မှူးမတ်အရာရှိကြီးများဖြစ်သော သံပျင်ကြီး၊ သံပျင်ငယ်များသည်လည်းကောင်း၊ ကလန်အရာရှိများသည်လည်းကောင်း၊ ထိုနောက် ကျေးရွာအကြီးအကဲများဖြစ်သည့် သင်ကြီး၊သင်လျင်တို့သည်လည်းကောင်း တက်ရောက်ဖူးမြော်ကြသည်ဟုလည်း သိရသည်။ ဘုရားများအား ပူဇော်လှူဒါန်းခြင်း၊ ဘိသိက်ပွဲအခမ်းအနား၌ ပရိတ်တော်ရွတ်ဖတ်ခြင်း၊ ပိသနိုး ပူဇော်ခြင်း၊ ဂဝံပတိ ပူဇော်ခြင်း၊ နဂါး ပူဇော်ခြင်းတို့ ရှိသည်ဟုလည်းသိရသည်။ ထို့ပြင်ထိုဘိသိက်ပွဲ အခမ်းအနား၌ရှင်အရဟံ ကြီးမှူးသောရဟန်းတော်များပါဝင်ကြခြင်း၊ ပုဏ္ဏားများလည်း ပါဝင်ကြခြင်း၊ မြန်မာဘာသာသီဆိုခြင်း၊ မွန်ဘာသာသီဆိုခြင်း၊ ပျူဘာသာ သီဆိုခြင်းတို့ ရှိသည်ဟုလည်းသိနိုင်သည်။ တစ်ဖန် ပြည်ရွှေဆံတော်ကျောက်စာအရ မင်းကြီးအကန်တော့ခံပွဲတွင် အချို့တို့သည် နတ်ဝင်သည်အဟန်ပြု၍ သီဆိုကခုန်ကြသည်ဟုလည်း သိရသည်။

အထက်ပါအချက်များကို ထောက်ခြင်းအားဖြင့် ကျန်စစ်သားမင်းသည် မွန်၊ မြန်မာ၊ ပျူအမျိုးသားများကို ခန့်ထားချီးမြှင့်တော်မူကြောင်း၊ ထေရဝါဒကို နှစ်သက်ကြည်ညို၍ အထူး ချီးမြှင့်သူဖြစ်လင့်ကစား မဟာယာနဂိုဏ်း၊ တန္တြဂိုဏ်းတို့ကိုလည်း ချီးမြှင့်တော်မူကြောင်း၊ ထို့ပြင်ပိသနိုး ကိုးကွယ်သောအယူ၊ နဂါးကိုးကွယ်သောအယူ၊ နတ်ကိုးကွယ်

ကျန်စစ်သားမင်း၏ ကောင်းမှုတော်ဖြစ်သော အာနန္ဒာစေတီတော်

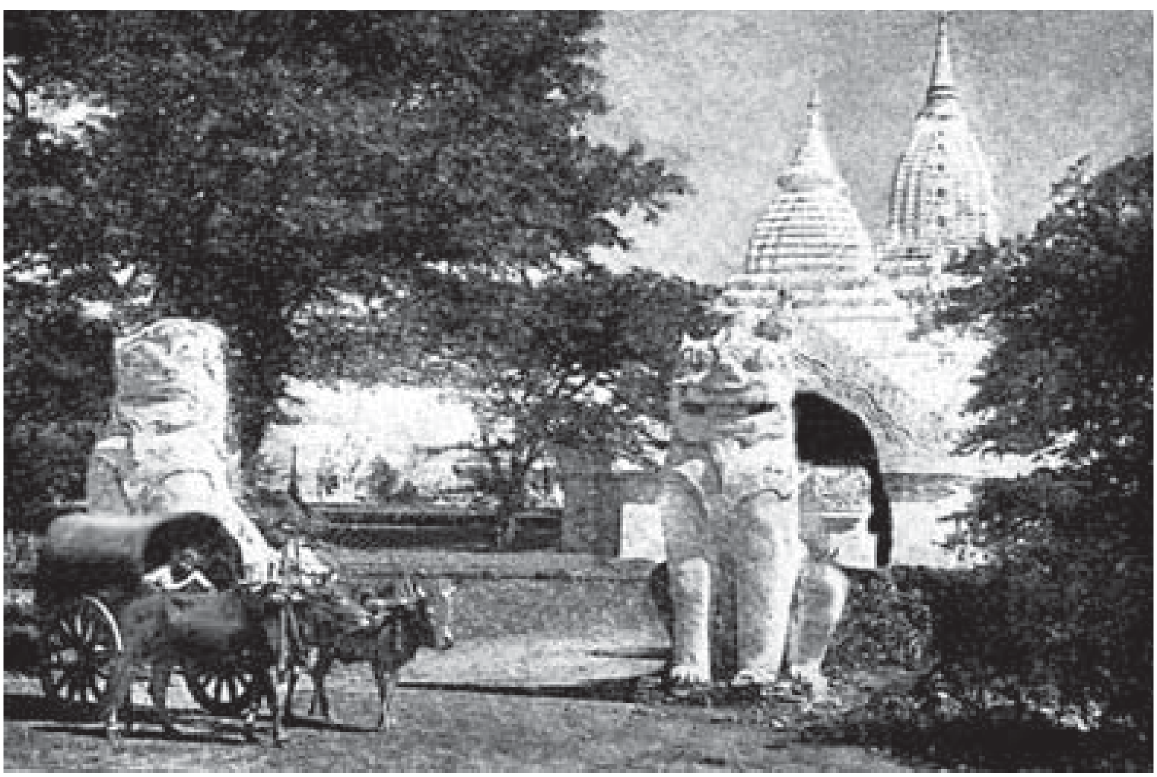

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သောအယူတို့ကိုလည်း ချီးမြှင့်တော်မူကြောင်း မွန်မြန်မာပျူအနုပညာများကိုလည်း ချီးမြှင့်တော်မူကြောင်း သိသာလေသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းသည် ဤနည်းများဖြင့် လူမျိုးအားလုံးကို နှစ်သိမ့်ခြင်းဖြစ်စေ၍ အချင်းချင်း ရင်းနှီးစည်းလုံးမှုကိုပြုကာ မျှတစွာအုပ်ချုပ်ခဲ့သည်ဟု ယူဆနိုင်၏။

ထိုသို့ မျှတစွာအုပ်ချုပ်သည်ထက် အရေးကြီးသောအချက်တစ်ခု ရှိသေးသည်။ ထိုအချက်မှာ မွန်မြန်မာ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်လုံးကျေနပ်၍ အခွန့်ရှည်စွာနိုင်ငံတော် စည်းလုံးခိုင်မြဲမည်ကိုမျှော်ရှုကာ သမီးတော်ရွှေအိမ်သည်ကို သထုံမနူဟာမင်း၏မြစ်တော် နာဂသမန်းနှင့် ပေးထိမ်းမြား၍ မြေးတော်ရသောအခါ မိမိ၏သားတော်ရှိပါလျက် မြေးတော်အား ထီးနန်းကိုဆက်ခံစေခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုမြေးတော်သည် ပါမောက္ခ ဂျီ၊ အိပ်၊လု(စ)၏အယူအရ မွန်မြန်မာမင်းသား ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့ယူ၍(မြစေတီကျောက်စာဟုခေါ်ကြသော)ရာဇကုမာရ် ကျောက်စာကိုလည်းကောင်း၊ မနူဟာကျောက်စာကို လည်းကောင်း သက်သေတင်သည်။

ကူပြောက်ကြီးကျောက်စာအရ ကျန်စစ်သားမင်း၌ ရာဇကုမာရ်မည်သော သားတော်တစ်ပါး ရှိကြောင်း သိရလေသည်။ သို့ရာတွင် ရာဇကုမာရ်သည် ထီးနန်းကို ဆက်ခံရသူ မဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားလေသည်။ တဖန် မနူဟာကျောက်စာအရ၊ သထုံမင်း မနူဟာ၌ သုဓမ္မရာဇ်မည်သောသားတော်ရှိကြောင်း၊ သုဓမ္မရာဇ်၌ အသဝတ်ဓမ္မာမည်သောသားတော်ရှိကြောင်း အသဝတ်ဓမ္မာသည် မင်းစီးလှေတော်ကို ပုပ္ပား၌ ဝှက်ထားကြောင်း၊ ထိုသို့ ဝှက်ထားသည်ကို မင်းကြီး (ကျန်စစ် သားမင်း)သိတော်မူသောအခါ လှေတော်ကို ပြန်အပ်ရန်မိန့်တော်မူကြောင်း၊ လှေတော်ကို ပေးအပ်သောအခါ၊ မင်းကြီးသည် မိမိ၏သမီးတော် ရွှေအိမ်စည်အား၊ အသဝတ်ဓမ္မာ၏ သားတော် နာဂသမန်းနှင့် ပေးထိမ်းမြားတော်မူကြောင်း သိရလေသည်။

မင်းစီးလှေတော်ကို ပုပ္ပား၌ အသဝတ်ဓမ္မာမင်းသားဝှက်သောကာလည်၊ ပုဂံကို ရမန်ကန်းပုန်ကန်နေသော ကာလဆိုးဖြစ်တန်ရာသည်။ ထိုသို့ဝှက်သော အသဝတ်ဓမ္မာ၏အမူအရာသည် ပုဂံတစ်ဝိုက်ရှိမွန်တို့ကိုစုရုံး၍ တထီးတနန်းထူလိုသဖြင့် ပုပ္ပား၌ ဗိုလ်ဝင်ခံသောအမူအရာ ဖြစ်တန်ရာသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် မျက်မှောက်ဆူပူသောင်းကျန်းမှုကို အလွယ်တကူငြိမ်းအေးစေလိုသော ဆန္ဒကြောင့်လည်းကောင်း၊ နောင်ရေးကိုမြော်တွေး၍ မွန် မြန်မာ အခွန့်ရှည်စွာစည်းလုံးခိုင်မြဲစေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကျန်စစ်သားမင်းသည် မိမိ၏သမီးတော် ရွှေအိမ်စည်အား၊ မနူဟာမင်း၏မြစ်တော် နာဂသမန်းနှင့် ပေးထိမ်းမြားခြင်းဖြစ်တန်ရာ သည်။ တစ်ဖန်မြန်မာရာဇဝင်များ၌ မြေးတော်ကို မင်းမြှောက်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍၊ မြေးကားအရင်း၊ သားကားအဖျား ဖြစ်ပြီဟု ကျန်စစ်သားမင်း မိန့်တော်မူကြောင်း ရေးမှတ်ခဲ့ခြင်းသည်လည်း ထိုအကြောင်းများကြောင့်ပင် ဖြစ်တန်ရာသည်။ ဤသို့လျှင် ပါမောက္ခလု(စ)အယူရှိ၍၊ ကျန်းစစ်သားမင်း၏ ထီးနန်းကိုဆက်ခံသော အလောင်းစည်သူမင်းသည် ရွှေအိမ်သည်နှင့် နာဂသမန်းတို့မှ ဖွားမြင်လာသောမွန်မြန်မာမင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

တိုင်းတစ်ပါးနှင့်ဆက်ဆံ၍ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရယူတော်မူခြင်း

ပုဂံခေတ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် တိုင်းတစ်ပါး၏ ထိပါးခြင်းကိုမခံရ။ အနှစ် ၂၀၀ မျှ ငြိမ်းချမ်းခဲ့သည်။ ထိုသို့ငြိမ်းချမ်းခဲ့သည်မှာ ကျန်စစ်သားမင်း၏ နိုင်ငံခြားရေးဝါဒကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုဝါဒမှာအခြားမဟုတ်၊ နိုင်ငံတကာနှင့် သင့်တင့်ညီညွတ်စွာ ဆက်ဆံသောဝါဒဖြစ်လေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနောက်ဘက်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ၍အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် တရုတ်နိုင်ငံရှိသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဗုဒ္ဓဂါယာရှိ မဟာဗောဓိစေတီပြင်ခွင့်ကို ကျန်စစ်သားမင်း ရရှိခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ကျန်စစ်သားမင်းသည် အိန္ဒိယမင်းများနှင့် သင့်တင့်ညီညွတ်စွာ ဆက်ဆံခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထိုသို့ ဆက်ဆံသည့်အတိုင်းလည်း ပုဂံတွင် ယဉ်ကျေးမှု အဆင့်အတန်းသည် မြင့်တက်လာခဲ့လေသည်။

တစ်ဖန်ကျန်စစ်သားမင်းသည် သက္ကရာဇ် ၄၆၅ခုနှစ် (ခရစ် ၁၁၀၃ ခုနှစ်)၌ တကြိမ်၊ ၄၆၈ ခုနှစ် (ခရစ် ၁၁၀၆ခုနှစ်)၌ တကြိမ် တရုတ်ပြည်သို့ သံစေလွှတ်တော်မူသည်။ တရုတ်ပြည် ဆွန်းမင်းဆက် နန်းစဉ်စာတို့တွင် ၄၆၈ ခုနှစ်၌ပုဂံပြည်မှ သံတမန်များရောက်လာကြောင်း၊ ပုဂံပြည်သည် ဘုန်းတန်ခိုး အင်အားနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ထိုနိုင်ငံနှင့်ဆက်ဆံရာတွင် အာရပ်နိုင်ငံ၊ အာနမ်နိုင်ငံနည်းတူ တိုင်းကြီး ပြည်ကြီးအဖြစ် ဆက်ဆံကြောင်း ဖော်ပြထားချက်ရှိသည်။ ကျန်စစ်သားမင်း ထိုသို့သံတမန်စေလွှတ်ခြင်းသည် နှစ်ပြည့်တပြည် အရောင်းအဝယ် ဖြစ်စေလိုသောကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ခမည်းတော် အနော်ရထာမင်းလက်ထက် ဂန္ဓာလရာဇ်(နန်ချောင်)ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ ဘူးရာ ဂန္ဓာလရာဇ်၏ ရန်ကို စိုးရိမ်သဖြင့် တရုတ်ပြည်နှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့လိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်တန်ရာသည်ဟုယူဆကြလေသည်။ (နန်ချောင်–ရှု)ထိုပြင် ကျန်စစ်သားမင်းသည် နောက်တစ်ကြိမ်ထိပါးလာသော ဂန္ဓာလရာဇ်မင်း၏ စစ်သည်တို့ကို တွန်းလှန်နိုင်ခြင်းသည် ပုဂံပြည်၏လက်ရုံးအင်အားကြောင့်လည်းကောင်း၊ တရုတ်မင်းနှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ခဲ့သော ကျေးဇူးကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်မည်ဆိုပါကလည်း ဆိုနိုင်သည်။ မည်သို့ပင် ဆိုစေကာမူ ပုဂံပြည်သည် တရုတ်ပြည်သို့ သံစေလွှတ်မိတ်ဖွဲ့ခဲ့သည်မှစ၍ အနှစ် ၂၀၀ နီးပါးမျှ ငြိမ်းချမ်းခဲ့သည်မှာ အထင်အရှားဖြစ်လေသတည်း။ ဦးသိန်းဟန်။

www.burmeseclassic.com

အနာရောဂါကို ကာကွယ်သောနည်းလမ်းကောင်း

ဥစ္စာကံစောင့် အသက်ဉာဏ်စောင့်ဟူသော ရှေးပညာရှိတို့၏စကားကိုလူတိုင်း သတိချပ်သင့်၏။ ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်စွာ စားသောက်နေထိုင်တတ်ခြင်းသည် ရောဂါဘယကို တားဆီးနိုင်သည့်ပြင် အသက်ရှည်ရာရှည်ကြောင်းလည်းဖြစ်ရကား ကျန်းမာရေးလမ်းညွှန်များကို သေချာစွာ ဖတ်ရှုမှတ်သား၍ သုံးသပ်ကြပါလော့။

ကျန်းမာရေး ။ ။အာရောဂျံ၊ ပရမံ၊ လာဘံဟူသော ဘုရားဟောတရားတော်နှင့်အညီ ကျမ်းမာရေးလာဘ်ကြီးကို လက်ကိုင်ရရှိထားမှသာလျှင် လူ့ဘဝရကျိုး နပ်ပေမည်။ ကျန်းမာရေးနှင့် လျော်ညီစွာ ပြုမူနေထိုင်တတ်ပါမှ မွန်မြတ်လှသော ထိုလာဘ်ကြီးကို ရရှိနိုင်ပေမည်။

မိမိတို့ နေထိုင်ရာအိမ်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း ပြုပြင်နေထိုင်ခြင်းမရှိပါက ထိုအဆောက်အုံသည် မကြာမီ ပျက်စီးယိုယွင်းသွားတတ်သကဲ့သို့ အိမ်နှင့်တူသော ခန္ဓာကိုယ်ကို ကျန်းမာမှုအတွက် ဂရုမပြုဘဲနေပါက တဖြည်းဖြည်းချို့တဲ့လာကာ စိတ်၏ဆင်းရဲခြင်း၊ ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်းများကို ကြုံတွေ့ခံစားရလိမ့်မည်။

ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်စွာ နေနိုင်ရန်မှာ မခက်ပေ။ မိမိ၏နေမှုစားမှုတို့ကို စံနစ်တကျဂရုစိုက်၍ ပြုပြင်ပေးရုံမျှနှင့် ကျန်းမာမှုကို လွယ်ကူစွာ ရနိုင်သည်။ ဤသို့ဖြစ်စေရန် အောက်ပါ ကျန်းမာရေးကျင့်စဉ် ၉ ချက်ကို ကျင့်သုံးလိုက်နာကြရပေမည်။

(၁)လေကောင်းလေသန့်ကို ရှူရှိုက်ပါ။
(၂) ရေကောင်းရေသန့်ကို သောက်ပါ။
(၃)ကျန်းမာစေမည့် အစားအစာမျိုးကို စားပါ။
(၄) အိပ်ရေးဝအောင် အိပ်ပါ။
(၅) ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်စွာ ဝတ်စားဆင်ယင်ပါ။
(၆) ကိုယ်ခန္ဓာ အနေအထား မှန်ကန်အောင် နေပါ။
(၇) ဣရိယာပုတ်မျှတအောင် နေထိုင်ပါ။
(၈) သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စွာ နေပါ။
(၉) စိတ်ကြည်လင်ရွှင်လန်းစွာ နေပါ။

ကျန်းမာမှု ရစေရန် ထိုကျင့်စဉ်များအတိုင်းဆောင်ရွက်ဖို့ရာ အဘယ်ကြောင့်အရေးကြီးသည်ကို တစ်ခုစီစစ်ဆေးကြပါစို့။

လေကောင်းလေသန့် ရှူရှိုက်ခြင်း

လူ၏အသက်ရှင်နေမှုအတွက် မိနစ်စက္ကန့်မလပ် အရေးတကြီးလိုအပ်သောအရာမှာ လေဖြစ်သည်။ အသက်နှင့်ခန္ဓာတည်မြဲနေစေရန် ခန္ဓာကိုယ်တွင်းရှိသွေးတို့၏ လှည့်ပတ်သွားလာမှုကို လေကများစွာ ကူညီထောက်ပံ့ရသည်။ ခန္ဓာကိုယ်တွင်းသို့ ရှူသွင်းလိုက်သော လေသည် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်မှ ကျန်းမာရေးအတွက် အကျိုးအာနိသင်ထိရောက်နိုင်သည်။ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းရှိအဆုတ်သည် သန့်ရှင်းသောလေထဲ၌ပါသည့် အောက်ဆီဂျင်ကိုသာ အလိုရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် လေကောင်းလေသန့်ကိုသာ အခါခပ်သိမ်း အလိုရှိအပ်ပေသည်။

အချို့က လေစိမ်းတိုက်လျှင် နေထိုင်မကောင်းတတ်ဟု ယူဆကာ အိမ်တံခါးများ ပိတ်ဆို့နေလေ့ရှိကြသည်။ ညစ်ပတ်သောအိမ်နှင့် ကျဉ်းမြောင်းသောအခန်းများထဲရှိ ညစ်ညမ်းသောလေသည်သာလျှင် လူတို့ကို အန္တရာယ်ဖြစ်စေသည်။ လေကောင်းလေသန့်သည် မည်သည့်အခါမျှ ရောဂါအန္တရာယ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ပေ။ နေအိမ်အဆောက်အုံတွင်း၌ လေကောင်းလေသန့် ကောင်းမွန်စွာ ဝင်ထွက်နိုင်အောင်ထားရသည်။ အိပ်စက်သည့်အခါတွင် လေ

လေကောင်းလေသန့်ရသောနေရာတွင် ကိုယ်ကို နွေးစွာထား၍ အိပ်စက်ရန် ကျန်းမာရေးဌာနများက ညွှန်ကြားကြ၏။

ကောင်းလေသန့်ကို ပိုမို၍ လိုအပ်ပေသည်။ ကိုယ်ကိုနွေးနေအောင်လုံခြုံစွာ စောင်ခြုံထားလျှင် တံခါးဖွင့်၍ အိပ်စက်နိုင်သည်။(လေ–ရှူ။)

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လေကို ရှူရှိုက်လျှင် နှာခေါင်းမှသာ ရှူရှိုက်သင့်သည်။ သို့မှသာလေသည် ပူနွေး နှာခေါင်းထဲတွင်ရှိသော အမွေးနု ကလေးများကလည်း လေထဲတွင်ပါသောဖုံများကို အဆုတ် အတွင်းသို့ ဝင်မသွားစေရန် စစ်ကာတားဆီးထားနိုင် သည်။ ပါးစပ်နှင့် အသက်ရှူလျှင် အတွင်းနှာပေါက်နှင့် လည်ချောင်းအကြားရှိ အမြှေးရောင်တတ်သည်။ ဤသို့ အမြှေးရောင်ခြင်းဖြင့် ကျန်းမာရေး ချွတ်ယွင်းတတ်သည်။ ကလေးသူငယ်များ၌ လည်ချောင်းနာ၍ ဖျားနာခြင်း စသည့်ရောဂါမျိုးမှာ ထိုကဲ့သို့ အမြှေးရောင်ရာမှ စတင်ဖြစ် ပွားတတ်သည်။

လေကောင်းလေသန့်ကို အများဆုံးရရှိနိုင်စေရန် အိမ် အပြင်ပများတွင် နေနိုင်သမျှနေသင့်သည်။ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သောလေကို ရှူရခြင်းအားဖြင့် ရောဂါပေါင်းများ စွာတို့ကို ပျောက်ကင်းစေနိုင်သည်။ ယခုခေတ်အခါ အဆုတ် နှင့်ဆိုင်သော ရောဂါများကို ကုသရာ၌ ဆရာဝန်တို့သည် လေကောင်းလေသန့် ရရှိရန်ကို ဦးစွာအရေးထားကြရာ အချို့လူနာများကို အိမ်ပြင်၌ပင် အိပ်စက်ခိုင်းသည်။ လေ ကောင်း လေသန့်ကား လူတို့၏ကျန်းမာရေးအတွက် အဖိုး ထိုက်တန်သလောက် အချိန်အခါ မရွေး ရလွယ်ပေသည်။ (ရက်စပိရေးရှင်း–ရှု။)

ရေကောင်းရေသန့်ကိုသောက်ခြင်း

လူ၏ခန္ဓာကိုယ်သည် အစိုင်အခဲ အနေမျိုး ဖြစ်တည် သော ပုံပန်းသဏ္ဌာန်ရှိသော်လည်း ခန္ဓာကိုယ်ကို ခွဲခြား စိစစ်ကြည့်ရှုလိုက်လျှင် ၄ ပုံ ၃ ပုံမှာရေဖြစ်သည်။ ခန္ဓာ ကိုယ်တွင်းရှိသွေးများ မှန်ကန်စွာ လှည့်ပတ်သွားလာနိုင်ရန် ရေ၏ ကူညီ ထောက်ပံ့မှုကို လိုလေသည်။ ထို့ပြင်ကိုယ်တွင်း မှ အညစ်အကြေးတို့ကို အဆုတ်၊ ကျောက်ကပ်၊ အရေပြား များမှတဆင့် ချွေးစသည်တို့အဖြစ်ဖြင့် ကိုယ်၏အပြင်ဖက် သို့ ထုတ်ရလေသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကိုယ်တွင်း၌ ဆေးကြော သန့်ရှင်းစေ၍ သွေးအသွားအလာ ကောင်းမွန်မှန်ကန်စေရန် အတွက် ရေကို များစွာ သောက်ပေးရန် လိုသည်။

ရေကို အချိန်အခါနှင့် လိုက်၍ အနည်းဆုံးတစ်နေ့လျှင် ရေ ၆ ဖန်ခွက်ခန့်မျှ ကုန်အောင်သောက်သင့်ပေသည်။ နံနက်စာ မစားမီ ၁ ဖန်ခွက်၊ နံနက်စာနှင့် နေလည်အတွင်း ၂ ဖန်ခွက်၊ နေ့လည်စာနှင့်ညစာ အတွင်း ၂ ဖန်ခွက်၊ ညအိပ်ရာမဝင်မီ ၁ဖန်ခွက် သောက်သင့်သည်။ အစာစားနေ စဉ် ရေသောက်လျှင် ရေနှင့်အစာကို ရော၍မြိုမချရန် သတိ ထားရပေမည်။ အစာကိုညက်ညက်ဝါး၍ မြိုချပြီးမှသာ ရေသောက်သင့်သည်။ ရေနှင့်အစာရော၍ မြိုချလျှင် အစာမကြေ ဖြစ်တတ်သည်။ ဤသို့ ကျန်းမာမှု အတွက် အရေးပါအရာရောက်သော ရေမှာလည်း တန်ဖိုးကြီးစွာ ပေး၍ ဝယ်ယူရသည်မဟုတ်ဘဲ အလွယ်တကူရရှိနိုင်လေရာ အသုံးပြုရာ၌ ဂရုတစိုက်ပြုတတ်လျှင် ထိရောက်သော အကျိုး ကျေးဇူးကို ရရှိနိုင်သည်။

ကျန်းမာ၍အင်အားဖြစ်စေမည့် အစားအစာတို့ကို စားခြင်း

အင်ဂျင်စက်တို့ကို ထင်း၊ မီးသွေး၊ဆီတို့ဖြင့် အားဖြစ် စေ၍ မောင်းနှင်ရွေ့ရှားစေရသကဲ့သို့ အစားအစာဖြင့် လူတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုလည်း အားဖြစ်စေ၍ လှုပ်ရှား သွားလာစေနိုင်သည်။ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ လှုပ်ရှားသွားလာ နေရသဖြင့် လှုပ်ရှားမှုကြောင့်ကုန်ခန်းသွားသော အင်အား များကို ဖြည့်တင်းပေးရန်အတွက် အစားအစာများကို စားသောက် ပေးရသည် ။

ကိုယ်ခန္ဓာကြီး နွမ်းနယ်ချွေယိုင်ခြင်းမရှိဘဲ အင်အားပြည့် ဖြိုးစေရန်အစာများ စားသောက်ကြရာ၌ အချိန်အခါနှင့် ချင့်ချိန်ကာ အတိုင်းအဆမှန်မှန် မပိုမလိုစားသွားနိုင် မှအကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ စားသင့်သည်ထက် ပိုမိုစားလျှင် အစာချေဖျက်ရသော ကိုယ်အင်္ဂါသည် လုပ်သင့်သည်ထက် ပိုမိုလုပ်ရသဖြင့် မအီမသာဖြစ်တတ်သည်။ ထို့ပြင် အလုပ် ကိစ္စများလွန်းလှသည်ဆိုကာ အဆာလွန်မခံသင့်ချေ။ ဝလာလျှင် အလုပျက်မည်စိုး၍ အစာလျှော့စားသော မိန်းကလေးမျိုးသည် အားအင်ချည့်နဲ့ ရောဂါ ထူပြော၍ ကျန်းမာရေးကိုထိခိုက်သဖြင့် လှပတင့်တယ်မှုကို မရရှိတော့ ဘဲ ပျော်ရွှင်မှုလည်း လက်လွတ်သွားရတတ်သည်။

အချိန်မှန်မထားဘဲ စားချင်သည့်အခါ စားတတ်သည့် အလေ့အကျင့်မျိုးကိုလည်း မမွေးသင့်ပေ။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် အစာအိမ်ကို နားသင့်သည့်အခါတွင် အနားမပေး၊ အချိန်မရွေး အလုပ်လုပ်ခိုင်းသည်နှင့် တူသောကြောင့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို မမှန်မကန် ဖြစ်အောင် ပြုသဖြင့်အစာကြေ ချက်ခြင်းကို ထိခိုက်စေသည်။

အစာစားသည့်အခါ ဝမ်းပြည့်ရန်သာ ပဓာနမထားဘဲ အသွေး၊ အသား၊ အရိုး၊ အကြောအခြင်တို့ကို သန်စွမ်း စေမည့် အစားအစာမျိုးကို စိစစ်စားသောက်သင့်လေသည်။ အချို့ရောဂါ ရှိသူများသည်ဓာတ်စာများကို ချင့်ချိန် စားသောက်ခြင်းဖြင့်ပင် ရောဂါများ သက်သာပျောက် ကင်းစေနိုင်သည်။(အစာချေခြင်း–ရှု။)

လူတို့ စားသုံးရန်သင့်လျော်သော အစာများကား လတ် ဆတ်သောဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့် နွားနို့ဖြစ်၏။ မချက် ပြုတ်ရဘဲ အစိမ်းစားနိုင်သော ဟင်းသီးဟင်းရွက်များမှာ ပိုမိုကောင်းမွန်သည်။ နွားနို့မှာလူတိုင်းနှင့် သင့်လျော်၍ အထူးသဖြင့် ငယ်ရွယ်သူများနှင့် သက်ကြီးရွယ်ရင့်တို့ အဖို့ သာလွန်ကောင်းမွန်သည်။ လက်ဖက်ရည် ကာဖီစသည် တို့ကို များစွာ မသောက်သင့်ချေ။ ကလေးသူငယ်များအား

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မတိုက်ဘဲ နေနိုင်လျှင် ပို၍ကောင်းသည်။ အချို့အအီ အဆိမ့် အကြော် အလှော်များကားအစာကေခဲ၍ များစွာ စားသုံးရန် မသင့်လျော်ချေ။ ဆေးလိပ်နှင့် အရက်တို့သည် ကျန်းမာရေး၏အန္တရာယ်ကြီးများပင် ဖြစ်ချေသည်။

အစာစားသည့်အခါ အလျင်စလိုမစားဘဲ ဖြည်းနေးစွာ အစာကို ကြေညက်အောင် ဝါး၍ စားသင့်သည်။ သို့မှသာ အစာကြေရန် အကူအညီပေးသည့်၊ အစာစားလျှင် ပါးစပ်အတွင်းမှ ထွက်လာသော ကစီရည်ကို ကောင်းမွန်စွာရရှိ၍ အစာအိမ်ကို အလုပ်မများစေဘဲ အလွယ်တကူ ကြေညက်နိုင်စေသည်။ ထို့ပြင် သွားများကိုလည်း ကောင်းစွာအလုပ်ပေးနိုင်စေသည်။ သွားများ အသုံးပြုရနည်းလျှင် လျင်မြန်စွာဆွေး၍ ဒုက္ခပေးတတ်သည်။ 'ဝမ်းတစ်လုံးကောင်းခေါင်းမခဲ'ဆိုသည့် ဆိုရိုးစကားအတိုင်း အစားအသောက်ကို သင့်မြတ်စွာချိန်ဆ၍ စားသုံးသွားနိုင်လျှင် အနာရောဂါကင်းရှင်း၍ ကျန်းမာခြင်း ဖြစ်စေနိုင်သည်။(အစာအာဟာရ–ရှု။)

အိပ်ရေးဝအောင် အိပ်ခြင်း

လန်းဆန်းကြည်လင် ရွှင်ပျစွာ အလုပ်လုပ်လိုလျှင် အိပ်ရေးဝအောင်အိပ်သင့်သည်။ လူ၏ ကိုယ်ခန္ဓာစက်ယန္တရားကြီးကိုအလုပ်ပြီးသည့် အခါရပ်နားအိပ်စက်ခွင့် ပေးရလေသည် ရပ်နားခွင့်ကောင်းစွာမရှိခဲ့လျှင် ချွတ်ယွင်းချက်များရှိလာကာ လူ၏ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေသည်။

အရွယ်ရောက်ပြီးသော လူတိုင်း တစ်နေ့လျှင် ၈ နာရီခန့် အိပ်စက်သင့်၍ ကလေးသူငယ်နှင့် လူအိုများမှာ အချိန်ပိုမို၍ အိပ်စက်သင့်ပေသည်။ အိပ်စက်မည့်ဆဲဆဲတွင် စိတ်ပူပန်စရာ အကြောင်းကိစ္စဟူသမျှကို ဖျောက်ဖျက်ပစ်လိုက်၍ အိပ်ရာဝင်သင့်လေသည်။ အိပ်ရေးဝလျှင် ဦးနှောက်ရှင်း၍ ဉာဏ်ပွင့်လင်းကာ ကြံတိုင်းအောင် တတ်ပေသည်။ နေ့လည်နေ့ခင်းဖက်များ၌ တစ်ရေးမျှ အိပ်စက်ခွင့်ရနိုင်လျှင် ကောင်းသည်။ အိပ်စက်ခွင့် မရလျှင် ၁၅ မိနစ်ခန့် ပက်လက်လှန်ကာ တစ်ကိုယ်လုံးရှိ ကြွက်သားတို့ကိုလျော့ပြီး ငြိမ်သက်စွာ မျက်စိမှိတ်နေပါလေ။ ထိုကဲ့သို့ ခေတ္တမျှအနားယူလိုက်ရခြင်းသည် မည်မျှလောက် လူကို အားအင်ပြည့်တင်းဖျတ်လတ်သွက်လက် လာစေသည်ကို လက်တွေ့စမ်းသပ်ကြည့်က ကောင်းစွာသိနိုင်ပေသည်။

ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်စွာဝတ်စားဆင်ယင်ခြင်း

အဝတ်အစားများကို ရာသီဥတုနှင့်အချိန်အခါအလိုက် ဝတ်စားဆင်ယင်သင့်သည်။ ချမ်းအေးသောရာသီ၌ ထူထဲ၍နွေးသော အဝတ်မျိုးကို ဝတ်ဆင်သင့်၍ လေအေး မည်မျှပင်တိုက်သော်လည်း ကိုယ်မှာလုံခြုံပူနွေးနေလျှင် ဖျားနာခြင်း မဖြစ်နိုင်ပေ။ ပူအိုက်သည်ရာသီဥတုတွင် ပေါ့ပါး၍ လေဝင်နိုင်သည့် အဝတ်မျိုးကို ဝတ်ဆင်သင့်သည်။

လူ၏အဆုတ်သည် အသက်ရှူသည့်အခါ နှစ်လက်မခန့်ကား၍ ထွက်လာပြီးလျှင် အဆုတ်မှာ ခါးပိုင်းအထိ ရောက်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျပ်တည်းကျဉ်းမြောင်းသော အဝတ်ကို မဝတ်ဆင်သင့်ဘဲ ချောင်ချိသက်သာသည့် အဝတ်မျိုးကို ဝတ်ဆင်သင့်သည်။ သို့မှသာလျှင် အသက်လွတ်လပ်စွာရှူနိုင်၍ ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်းရှိသွေးများ ကောင်းမွန်စွာလှည့်လည်သွားလာနိုင်ပေမည်။

အဝတ်များကို သန့်ပြန့် သပ်ရပ်စွာ ဝတ်ဆင်သင့်သည်။ ဝတ်ပြီးသားအဝတ်များကို ကြမ်းပေါ်၌ စုပုံ၍ မထားသင့်ဘဲ လေသလပ် ခံထားသင့်သည်။ လျှော်ဖွပ်ရန် မလွယ်ကူသော အဝတ်များကို မကြာခဏနေရောင် ပြပေးရသည်။

ခြေချောင်း ကလေးများကို တွန့်လိမ်စေသော ဖိနပ်မျိုးကို မစီးသင့်ချေ။ အချို့ခေတ်ဆန်ချင်သူ အမျိုးသမီးကလေးများသည် ခုံမြင့်လွန်းသော ဖိနပ်များစီးမှ နကိုင်းထွက်သည်ဟုယူဆ၍ ထိုဖိနပ်မျိုးကို စီးလေ့ရှိကြသည်။ ထိုဖိနပ်မျိုးစီးလျှင် သွားပုံလာပုံ ဟန်ပန်အမူအရာပျက်စီး၍

စာဖတ်ရာတွင် ဤသို့စနစ်တကျထိုင်တတ်ရန် လိုအပ်ပေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကိုယ်ခန္ဓာ၏အလေးချိန်ကို ထမ်းထားရသော ခြေထောက်များ၏ အနေအထား ပျက်ပြားစေသဖြင့် ကျန်းမာရေးဖက်မှ ကြည့်လျှင်မသင့်လျော်ပေ။

ကိုယ်ခန္ဓာအနေအထားမှန်ကန်ခြင်း

ခေါင်းမော့၍ ရင်ကော့ကာ တင့်တယ်ဖျတ်လတ်စွာ လမ်းလျှောက်လာသူတစ်ဦးကို အများပင်ဂရုထား၍ ကြည့်မိကြပေမည်။ ထိုကဲ့သို့လမ်းလျှောက်တတ်သူသည် မြင်ရသူများ၏ မျက်စိတွင်ခန့်ညားတင့်တယ်သည်သာမက တီဘီရောဂါစသည့် ဝေဒနာမျိုးတို့လည်း သူ့အား လွယ်ကူစွာကပ်ရောက်နိုင်ပေ။ ထိုင်သည့်အခါတွင်ဖြစ်စေ၊ ရပ်နေသည့်အခါတွင်ဖြစ်စေ၊ လေကို မှန်မှန်ရှူသွင်းနိုင်စေရမည်ဖြစ်၍ အသက်မှန်မှန်ရှူနိုင်မည့် အနေအထားမျိုး ရှိရန်လိုသည်။ ကိုယ်ခန္ဓာကိုတည့်မတ်စွာမထားသူ၏ အဆုတ်စသည့် အင်္ဂါတို့မှာ ပွင့်ကားသင့်သလောက် မပွင့်ကားဘဲ နေထားတကျ မရှိနိုင်သောကြောင့် အဆုတ်နှင့်ဆိုင်သည့် ရောဂါများ စွဲကပ်တတ်သည်။ ကိုယ်ခန္ဓာကို ခါးနှင့်ဒူးတို့၌သာ ကွေးညွှတ်သင့်လေသည်။ လမ်းလျှောက်သည့်အခါတွင် ခေါင်းပေါ်၌ တစ်စုံတစ်ခုရွက်ထားရသကဲ့သို့ ခေါင်းကို မတ်မတ်ထားကာ လက်ပြင်ကိုဖြန့်လျက် ရဲရဲတည်ကြည်စွာ လျှောက်သင့်၏။ လေးလံသောဝတ္ထုပစ္စည်းကို လက်ဖြင့်သယ်ဆောင်လာလျှင် တဖက်မှ တစ်ဖက်သို့ ကူးပြောင်းကာ တစ်လှည့်စီယူဆောင်သင့်ပေသည်။ လက်တဖက်တည်းအားပြု၍ သုံးဖန်များလျှင် ပခုံးများ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်ပျက်သွားတတ်လေသည်။

ဣရိယာပုတ် မျှတစေခြင်း

ကိုယ်ခန္ဓာရှိ အရိုး၊ ကြွက်သား၊ အကြော စသည်တို့သည် လှုပ်ရှားမှု အသင့်အတင့်မျှမရရှိလျှင် တောင့်တင်းမာကျော၍ အားနည်းသွားတတ်သည်။ လှုပ်ရှားနေသော အရိုးနှင့် ကြွက်သားတို့သည် သွေးကိုပိုမို၍ အလိုရှိသဖြင့် သွေးပိုမိုရရှိရန် နှလုံးနှင့်အဆုတ်တို့မှာ ပိုမို၍ အလုပ်လုပ်ကြရသည်။ ထိုသို့ ပိုမို၍အလုပ်လုပ်ရသဖြင့် နှလုံးမှာ ပိုမို၍ ခုန်ရပြီးလျှင် အဆုတ်မှာလည်း သွေးများသန့်ရှင်းစေရန် လေကို ပိုမိုရှူသွင်းရသဖြင့် ပိုအားရှိလာသည်။

ကိုယ်ခန္ဓာကို လှုပ်ရှားစေရာ၌ တစ်ကိုယ်လုံး အညီအမျှလှုပ်ရှားစေသင့်သည်။ ထိုကဲ့သို့ လှုပ်ရှားမှုကို ရရှိစေနိုင်မည့် အလွယ်ဆုံးနည်းလမ်းများမှာ ရေကူးခြင်း၊ လေ့လျော့ခြင်း၊ စက်ဘီးစီးခြင်းနှင့် လေကောင်းလေသန့် ရရှိမည့်နေရာများတွင် လမ်းလျှောက်ခြင်းများဖြစ်သည်။ ဘောလုံးကစားခြင်း၊ တင်းနစ်ရိုက် ကစားခြင်း၊ ကြက်တောင်ရိုက်ကစားခြင်းစသည်တို့မှာလည်း စိတ်ရောကိုယ်ပါ ဖျတ်လတ်သွက်လက်စွာ အလုပ်လုပ်ရသော ကစားနည်းများဖြစ်၍ ကောင်းမွန်သင့်လျော်ပေသည်။

ကိုယ်လက်ကြံ့ခိုင်ရေး လေ့ကျင့်ခန်းများကိုလည်း အိမ်တွင်ပင် လေ့ကျင့်ခန်းယူနိုင်သည်။ အလွယ်ဆုံးလေ့ကျင့်ခန်းမှာ နံနက်အိပ်ရာမှထလျှင်ထခြင်း ဖွင့်ထားသော ပြတင်းပေါက်တွင်ရပ်၍ ၅ မိနစ်ခန့် အားရပါးရ အသက်ရှူခြင်းပင်တည်း။

ထိုကဲ့သို့ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားခြင်းများ ပြုလုပ်ရာ၌ တော်သင့်ရုံထက်မပိုသင့်ပေ။ တန်ဆေးလွန်ဘေး ဖြစ်တတ်သဖြင့် လှုပ်ရှားခြင်းလွန်လျှင် မောဟိုက်ပင်ပန်း အားအင်ကုန်ခန်း၍ အန္တရာယ်ဖြစ်စေတတ်သည်။ ကြိုးခုန်ခြင်းဖြင့် လေ့ကျင့်ခန်းယူသူ မိန်းကလေးတစ်ဦးမှာ တော်သင့်သည်ထက် ပို၍ အချိန်ကြာစွာကြိုးခုန်သဖြင့် အားစိုက်ရလွန်းသောကြောင့် နှလုံးခုန်ခြင်း ရပ်သွားဘူးသည်။ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားခြင်းများကို အစာစားပြီးစတွင် ပြုလုပ်လျှင် အစာကြေချက်ခြင်းကို ထိခိုက်စေတတ်၍ ထိုအခါမျိုးတွင် မပြုလုပ်သင့်ပေ။ မည်သည့် ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားခြင်း လေ့ကျင့်ခန်းကို ပြုလုပ်သည် ဖြစ်စေ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ဆောင်ရွက်မှသာ အကျိုးထိ ရောက်နိုင်ပေသည်။(ကိုယ်လက်ကြံ့ခိုင်ရေး-ရှု)။

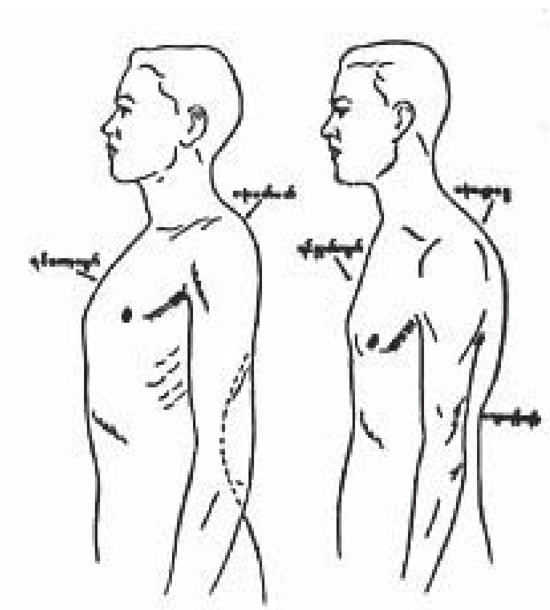

မတ်တပ်ရပ်ရာတွင် (ဝဲ) နည်းမှန် နှင့် (ယာ) နည်းမှား

သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း

ရောဂါဖြစ်လာမှ ပျောက်ကင်းချမ်းသာအောင် ကုသရခြင်းထက်မဖြစ်မီ ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်းက ပိုမိုသက်သာ

www.burmeseclassic.com

လွယ်ကူသည်။ ရောဂါဖြစ်လာမှ အချိန်ကုန်ငွေကုန်လူပန်း ခံကာ ကုသခြင်းထက် ရောဂါမဖြစ်အောင် ကြိုတင်ကာ ကွယ်ခြင်းမှာ သက်သာလွယ်ကူပေသည်။ ထိုသို့ကြိုတင်ကာ ကွယ်ရာ၌ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စွာ နေထိုင်ခြင်းသည် များ စွာ အရာရောက်၍အကျိုးရှိသော အကြောင်းတစ်ပါးဖြစ် ပေသည်။ (ဗီဇမျိုး–ရှု။)

စားသောက်စရာများကို သန့်သန့်ပြန့်ပြန့်ပြုပြင်ထား စေကာမူ ယင်းတို့ကို ညစ်ပတ်ပေရေသောလက်များဖြင့် ယူငင်စားသောက်လျှင် ရောဂါပိုးတို့သည် အစာအိမ်ထဲ ရောက်သွားနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အစားအသောက်များ စားသောက်မည့်အခါများတွင် လက်များကို ကောင်းမွန် သန့်စင်စွာဆေးကြောပြီးမှ စားသောက်သင့်သည်။ လက် သည်းကြားတွင် ချေးများမရှိစေအောင် လက်များ၊ လက် သည်းများကို ဆပ်ပြာစသည်ဖြင့် စင်ကြယ်အောင် ဆေး ကြော၍ သန့်ပြန့်စွာ ရှိစေသင့်သည်။

စားသောက်ပြီးသည့်အခါ ပါးစပ်များကို ပါးလုပ်ကျင်း ပစ်၍ သွားများကို ပွတ်တိုက် ဆေးကြောပစ်နိုင်လျှင် အထူး ကောင်းမွန်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စားစရာ အစ အနများသည် သွားကြိုသွားကြားထဲတွင်ကပ်နေတတ်၍ သွားများကို ညစ်ပတ်စေတတ်သည်။

အစာမစားမီနှင့်စားပြီး လက်များကို ဤသို့သန့်စင်စေရသည်။

သွားများညစ်ပတ်လျှင် ကြည့်၍ အရုပ်ဆိုးသည်သာမက သွားများပိုးစားလာ၍သွားကိုက်သွားနာ ရောဂါများ မကြာမီဖြစ်လာတတ်သည်။ သွားပွတ်တံ မပျော့မမာလွန်း သော အနေကိုသုံး၍ ယင်းကို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စွာ ရှိစေပြီး လျှင် လေနှင့်နေရောင်ရသော နေရာတွင်ထားသင့်သည်။ နေရောင်မှာ သွားရောဂါပိုးများကို တွန်းလှန်နိုင်သော သတ္တိ ရှိသည်။ သွားများကို အနည်းဆုံးနံနက်နှင့်ည ၂ကြိမ်မှန် မှန်တိုက်ပေးသင့်၍ အပေါ်မှအောက်၊ အောက်မှအပေါ်သို့ လည်းကောင်း၊ ကန့်လန့်ထိုးသွင်း၍ လည်းကောင်း၊ ခပ် ကြမ်းကြမ်းကလေး ဖိတိုက်ပေးသင့်သည်။ သွားများက ဒုက္ခ မပေးသည့်တိုင်အောင် တနှစ်လျှင် ၂ ကြိမ်မျှလောက် သွားစိုက် ဆရာဝန်ထံ ပြသစမ်းသပ်ကြည့်သင့်သည်။ သို့မှ သာလျှင် သွားများအတွက် ဒုက္ခမတွေ့ရဘဲ နောက်နောင် သွား အတွက်နှင့် ကုန်ကျမည့်ကြေးငွေကိုလည်း မကုန်ကျ စေရတော့ပေ။ (သွား–ရှု။)

ညစ်ပတ်ပေရေသော လက်များကိုဆေးကြောရန် လိုအပ် သကဲ့သို့ ကိုယ်ခန္ဓာတစ်ခုလုံးကိုလည်း နေ့စဉ် ရေမှန်မှန် ချိုးပေး၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စွာထားရှိသင့်သည်။ သို့မှ သအသားအရေ စိုပြည်ကြည်လင်လျက် ကျန်းမာရွှင်လန်း နေပေလိမ့်မည်။ အသားအရေပေါ်တွင် ချွေးနှင့်ဖုံတို့ကြောင့် စေးထန်း ညစ်ပတ်နေတတ်လေရာ သန့်ရှင်းအောင် ရေ ဆပ်ပြာတို့ဖြင့် ရေမချိုးလျှင် မကောင်းသော အနံ့အသက် များ ထွက်တတ်သည့်ပြင် ကျန်းမာရေးအတွက်လည်း မသင့် ချေ။ အရေပြားတွင်ရှိသော ချွေးပေါက်များကို ဖုံချေး တို့ဖြင့် ပိတ်ဆို့မနေစေရန် ကိုယ်ခန္ဓာတစ်ခုလုံးကို ကောင်းမွန်စွာ တိုက်ချွတ်ဆေးကြော သန့်ရှင်းစေရာသည်။

နံနက်စောစောရေမိုးချိုး၍ မျက်နှာသုတ်ပုဝါဖြင့် ရေစင် အောင် ခပ်ကြမ်းကြမ်းပွတ်တိုက်ပေးလိုက်လျှင် အသားအရေ မှာ ပူနွေးလာကာ သွေးရောင်များသန်းလာ၍ လူမှာလည်း ဖျတ်လတ်သွက်လက် ရွှင်လန်းလာ ပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ မှန်မှန်ပြုလုပ်ပေးနိုင်လျှင် အအေးမိခြင်းကိုလည်း ကာကွယ် နိုင်၍ ရာသီဥတု အပြောင်း အလဲဒဏ်ကိုလည်း ခံနိုင်မည်။

ဦးခေါင်းမှ ဆံပင်များကို အနည်းဆုံး တစ်လ ၂ ကြိမ် လျှော် ပေးသင့်သည်။ ခေါင်း လျှော် ဆပ်ပြာစသည်ဖြင့် လျှော်သည်ဖြစ်စေ၊ တရော် ကင်ပွန်းတို့ဖြင့် လျှော်သည် ဖြစ်စေ၊ ပွတ်လျှော်ပြီး နောက် ရေဖြင့် အထပ်ထပ်စင်ကြယ်အောင် ဆေးပစ်ပြီးလျှင် လေသလပ်ခံရမည်။ ခေါင်းဖြီးသည့်ဘီးနှင့် ဝက်မှင်ဘီးများ ကိုလည်း ရေထဲတွင် ဇဝက်သာ အနည်းငယ်ထည့်၍ ဆေး ကြောစေနိုင်သည်။ ထို့နောက် နေဖြင့် ခြောက်သွေ့စေရာ၏။

ကိုယ်ခန္ဓာကို ကျမ်းမာသန့်ရှင်းစွာရှိစေရန် အထက် ဖော်ပြပါ နည်းများနှင့် လျော်ညီစွာ နေထိုင်ပြုမူကြရမည့် အပြင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

နေအိမ်စသည့်ပတ်ဝန်းကျင်များ သန့်ရှင်းစွာရှိရန် လည်း အထူးလိုအပ်ပေသည်။ အိပ်ရာနေရာစသည်တို့မှာ အမှိုက်သရိုက်များ မှစင်ကြယ်သန့်ရှင်း၍ လေဝင်လေထွက် ကောင်းမွန်စေပြီးလျှင် နေရောင်ခြည်ကောင်းစွာရရှိစေရမည်။ တတ်နိုင်လျှင်အိမ်များကို တနှစ်လျှင် ၂ ကြိမ်မျှ ရေဖြင့် ဆေးကြောပေးသင့်သည်။ ခန်းဆီးလိုက်ကာများမှာ ရေလျှော်ခံသော အထည်မျိုးကိုသုံးသင့်သည်။ အိမ်လှည်းကျင်းသည့်အခါ တံမြက်စည်း၊ ကြက်မွေး စသည်တို့

ခံတွင်းနှင့်သွားကို စင်ကြယ်စွာဆေးကြောရမည်။

သည် ဖုံများလွင့်စင်ထွက်သဖြင့် လျှပ်စစ်ဓါတ်အားပေးသည့် နိုင်ငံများရှိ ခေတ်မှီနေအိမ်များတွင် ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သော ဓါတ်တံမြက်စည်းများကို အသုံးပြု၍သန့်ရှင်းစေကြသည်။

မီးဖိုဆောင်၊ ရေချိုးခန်း၊ အိမ်သာများကိုလည်း တစ်ပတ်လျှင် တစ်ခါမျှ တိုက်ချွတ်ဆေးကြောပေးသင့်သည်။ သို့မဟုတ်လျှင် အညစ်အကြေးများစု၍ မကောင်းသောအနံ့အသက်များ ထွက်တတ်သည်။ အမှိုက်သရိုက်များကို နေ့စဉ်မီးရှို့ပစ်နိုင်လျှင် ကောင်းသည်။ ဤသို့မပြုလုပ်နိုင်လျှင် အဖုံးရှိသော ပုံးတစ်လုံးတွင်စု၍ ထည့်ထားပြီးနောက် သွားရောက်စွန့်ပစ်နိုင်သည်။ အိမ်တွင်း၌ ယင်ကောင်များ၊ ကြွက်များ မလာနိုင်စေရန် စားစရာများကို စည်းကမ်းမဲ့မထားသင့်ပေ။ ယင်ကောင်များ ကြွက်များမှာ ရောဂါပိုးများ သယ်ဆောင်လာတတ်ကြသဖြင့် စားစရာများကို ဖုံးအုပ်ထားသင့်သည်။ ထို့ပြင်သန့်ပြန့်သော ပန်းကန်ခွက်ယောက်များဖြင့် စားစရာများကို လတ်ဆတ်ပူနွေးစွာ စားသောက်သုံးဆောင် သင့်ပေသည်။

နေအိမ်များတွင် သောက်ရေမှာအရေးကြီးသဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်၍ အန္တရာယ်မဖြစ်ဟု သိရှိနိုင်မှသာ သောက်သုံးသင့်ပေသည်။ အဝီစိတွင်းရေများမှာ သောက်ရေအတွက် သင့်လျော်၍ မြို့ကြီးများမှာ ရေလှောင်ကန်ကြီးများမှ ပိုက်များဖြင့် ပေးပို့သောရေကိုသုံးကြသည်။ ထိုရေလှောင်ကန်များမှ ပေးသွင်းသည့် ရေများကို ရောဂါပိုးများ မပါစေရန် ကလိုရိုက်အော့လိုင်းခေါ်ဆေးနှင့် အခြားဓါတုဗေဒဆေးများကိုထည့်ပေးသည်။ သို့ရာတွင် သောက်ရေအဖြစ် အသုံးပြုခါနီးတွင် ရေကိုစစ်၍သော်လည်းကောင်း၊ ချက်၍သော်လည်းကောင်း၊ သောက်သုံးသင့်သည်။ ချက်၍သောက်သောရေကျက်အေးမှာ ပေါ့ပျက်ပျက်နေကာ သောက်၍ အားမရဖြစ်တတ်သဖြင့် ရေကိုကျိုချက်ပြီး အအေးခံသောအခါ ခွက်တစ်ခုမှတခုသို့ ကြိမ်ဖန်များစွာ ကူးပြောင်းအအေးခံပြီးမှ သောက်လျှင်ကောင်းမွန်ပေမည်။

နေအိမ်များကား သပ်ရပ်သန့်ရှင်းစွာ ရှိသင့်သည့်ပြင် တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာလည်း ရှိသင့်ပေသည်။ ဆူညံသောအသံများသည် စိတ်အာရုံကြောများကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်ကာ ထိခိုက်စေတတ်သည်။ အရိုး၊ ကြွက်သား၊ ဦးနှောက်စသည်တို့ကဲ့သို့ အာရုံကြောတို့သည်လည်း ရပ်နားငြိမ်ဆိမ်မှုကို အလိုရှိကြသည်။ နေအိမ်များကား တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်ကာ ကိုယ်စိတ် နှစ်ပါး အနားယူရာနေရာဖြစ်သဖြင့် ပြဖွယ်ကိစ္စတို့ကို ညင်သာစွာပြုလုပ်သင့်ပေသည်။ ဆူညံညံ ဝုန်းဝုန်းဒိုင်းဒိုင်းအသံများကြောင့် အာရုံကြော များကို ထိခိုက်၍ ဖြစ်ပေါ်သော ရောဂါဝေဒနာများသည် ကုသရန်ခဲယဉ်းသည်။

သပ်ရပ်သန့်ရှင်းစွာနှင့် အေးအေးလူလူဆိတ်ငြိမ်ရာတွင်

အဖုံးပါသောအမှိုက်သယ်ယာဉ်များဖြင့် သန့်ရှင်းရေးဆောင်ရွက်ကြ၏။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျန်းမာရေးအတွက်တန်ဖိုးရှိသော နေရောင်ခြည်ကို အသုံးချတတ်ရမည်။

နေထိုင်ရခြင်းမှာ ကျန်းမာရေးအတွက်သာလျှင် ကောင်းမြတ်သည်မဟုတ်ဘဲ စိတ်၏သာယာချမ်းမြေ့ခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေသည်။

နေရောင်ခြည်လုံလောက်အောင်ရရှိစေခြင်း

သစ်ပင် တိရစ္ဆာန်နှင့်တကွ လူသတ္တဝါအပေါင်းတို့မှာ နေရောင်ခြည်မရလျှင် ကြုံလှီဖျော့တော့၍ အားပျော့ကြသည်။ နေရောင်ခြည်သည် လူတို့၏ကျန်းမာသန်စွမ်းရေးအတွက် အဖိုးတန်၍အရာရောက်သည်။ အချို့ရောဂါဝေဒ နာများကိုနေရောင်ခြည်ဖြင့် ကုသပျောက်ကင်းစေနိုင်ပေသည်။

နေပူစာလှုံခြင်းဖြင့် နေမှတိုက်ရိုက်လာသော နေရောင်ခြည်ကို အဖိုးအခမပေးဘဲ လွယ်ကူစွာရရှိနိုင်ပေသည်။ နံနက်ပိုင်းနေရောင်ခြည်မှာ ပိုမိုကောင်းမွန်သဖြင့် ထိုအချိန်အခါမျိုးတွင် အိမ်ပြင်သို့ထွက်၍ နေပူစာလှုံခြင်း နေရောင်ခြည်ခံခြင်းများ ပြုလုပ်သင့်သည်။ တခါတည်းနှင့်အချိန်ကြာမြင့်စွာ နေပူစာမလှုံသင့်ချေ။ တစတစတိုးတက်၍ နေရောင်ခြည်ခံသင့်ကြသည်။

နေအိမ်တွင် မှန်ပြတင်းတပ်ဆင်ထားလျှင် မှန်ကို ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်လာရသော နေရောင်ခြည်မှာ တန်ခိုး အရှိန်အဝါမများလှသဖြင့် အိမ်တံခါးများကိုဖွင့်လှစ်၍ အတွင်းသို့ နေရောင်ခြည်ဝင်ရောက်နိုင်ရန် ပြုလုပ်ပေးသင့်သည်။ ငွေကြေးမပေးရသော သဘာဝနေရောင်ခြည်ဆေးဆရာသည် လူ၏ခန္ဓာကိုယ်မှလည်းကောင်း၊ နေအိမ်ပစ္စည်းအသုံးအဆောင်များမှလည်းကောင်း၊ ရောဂါပိုးများကို နှိမ်နင်းနိုင်ပေသည်။

ပြဆိုခဲ့သော ကျန်းမာရေးကျင့်စဉ်များမှာ ခက်ခဲပင်ပန်းစွာကျင့်ဆောင်ရသော နည်းလမ်းများမဟုတ်ကြောင်းကို သိသာနိုင်ပေပြီ။ မိမိတို့၏နေထိုင်စားသောက်မှုကို အနည်းငယ်ဂရုစိုက်၍ ပြုပြင်နေထိုင်သွားလိုက်လျှင် ကိုယ်၏ကျန်းမာခြင်း၊ စိတ်၏ကျန်းမာခြင်း အကျိုးကျေးဇူးများကို မုချရနိုင်ပေသည်။ ထိုထိုကျင့်စဉ်များအပြင် နောက်ဆုံးနှင့် အရေးအကြီးဆုံးအချက်တစ်ခုကို ဖြည့်စွက်လိုသေးသည်။ 'စိတ်ပျိုလျှင်ကိုယ်နု'၊ 'ပျော်ပျော်နေသေခဲ'ဟူသောစကားများအတိုင်း စိတ်ညစ်ညူးစရာ စိတ်မသက်သာစရာများကို ထပ်တလဲလဲ တွေးတောပူပင်တတ်သူများသည် ကျန်းမာရေးချို့တဲ့တတ်သည်။ ထို့ကြောင့်ကျန်းမာရေးတည်းဟူသောလာဘ်ကို ရရှိစေနိုင်ရန်သော်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခသုခစသည်တို့နှင့် ရင်ဆိုင်ကြရသည့်အခါ စိတ်ထိခိုက်မှုမရှိဘဲ ကြံ့ခိုင်တည်ကြည်စွာနေနိုင်ရန်သော်လည်းကောင်း တရားရှိကြဖို့လည်း လိုပေသေးသည်။

အိမ်သူအိမ်သားများကျန်းမာစွာနေထိုင်နိုင်ကြမှုမှာ အိမ်ရှင်မတို့၏ ကြီးလေးလှသောတာဝန်ဝတ္တရားကြီး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တစ်ခုဖြစ်ပေသည်။ ယခုခေတ်ကဲ့သို့ စက်မှုလက်မှုထွန်းကားနေသော ကမ္ဘာကြီးတွင် ကျန်းမာစွာနေထိုင်နိုင်မှုမှာ ပေါ့ပေါ့ဆဆ နေ၍မဖြစ်ပေ။ အိမ်ရှင်မတို့သည် ကျန်းမာရေး၏တန်ဖိုး၊ ကျန်းမာရေးနှင့်ပြည်စုံစွာ မည်သို့နေထိုင်ကျင့်သုံးရန်များကို တတ်သိနားလည်မှုသာ နေအိမ်များကို စည်းကမ်းတကျအုပ်ချုပ်၍ အိမ်သူအိမ်သားတို့အား ကျန်းမာရေးတည်းဟူသော ဆုကြီးကို ပေးဆောင်အပ်နှင်းနိုင်ပေမည်။

ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်ခြင်း ။ ။စည်းဝါးကိုက်ကိုယ်လက်လေ့ကျင့်ခြင်း–ရှု။

ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန ။ ။မြန်မာနိုင်ငံ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန လုပ်ငန်းများကိုယခင်က ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဝန်ကြီးဌာန၌ တွဲဖက်ထားရှိသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် မတ်လတွင် ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီးဌာန သီးခြားဖွဲ့စည်း၍ ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာများကို တိုးချဲ့က အားသွန်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

ဤဝန်ကြီးဌာနရှိ အတွင်းဝန်များအောက်တွင် ညွှန်ကြားရေးဝန်တဦးရှိသည်။ ထိုညွှန်ကြားရေးဝန်ကို ကူညီရန် ဒုတိယညွှန်ကားရေးမှူးဝန် ၄ဦး၊ အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိတစ်ဦးနှင့် လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးဝန်များ ထားရှိသည်။

မြို့နယ်တစ်ခုလျှင် ဆေးရုံတစ်ခုရှိရမည်ဆိုသော ပြည်တော်သာဆောင်ပုဒ်အရ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ခရိုင်ဆေးရုံကြီးများ၊ မြို့နယ်ဆေးရုံများ၊ ဆေးပေးခန်းများကို အနှံ့အပြားဖွင့်လှစ်လျက်ရှိသည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ဆေးရုံပေါင်း၂၁၄ ရုံရှိ၍ ဆေးပေးခန်းပေါင်း ၁၂၁ ခန်း ရှိလေသည်။ ထိုဆေးရုံများအပြင် စိတ္တဇရောဂါကုဆေးရုံ၊ ခွေးရူးကိုက်ရောဂါကုဆေးရုံ၊ ကုဋ္ဌနူနာဆိုင်ရာ ရောဂါကုဆေးရုံ၊ ကာလသားရောဂါကုဆေးရုံနှင့် တီဘီရောဂါကုဆေးရုံများလည်း ရှိသည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ပေါ်လီကလင်းနစ် ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ဆေးပေးဌာနများကိုလည်း ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှန်းလုံးရှိ ဆေးရုံဆေးခန်းနှင့် ဆေးအဖွဲ့များအတွက် ဆေးဝါးနှင့် ကုသမှုဆိုင်ရာ တန်ဆာပလာများကို နိုင်ငံတော်ဗဟိုဆေးသိုလှောင်ရေးအဖွဲ့မှ ဖြန့်ဖြူး၍၊ ယင်းဌာနကို လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးဝန်တဦးက စီမံအုပ်ချုပ်သည်။

၁၉၅၁ခုနှစ်တွင် ကျန်းမာရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အရေးကြီးသောအချက်၇ ချက်ပါ စီမံကိန်းတရပ်ကိုရေးဆွဲခဲ့သည်။ ထိုစီမံကိန်းအရ တောလက်ကျေးရွာများတွင် ဆရာဝန်ဆရာမများ လုံလောက်စွာရရှိရေး၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရေး၊ ကလေးသူကျန်းမာရေးအတွက် ကလေးကျန်းမာရေးကောင်စီဖွဲ့စည်း၍ အကွက်စေ့ဆောင်ရွက်ရေး၊ ကာလသားရောဂါ၊ ငှက်ဖျားရောဂါနှင့် တီဘီရောဂါများ တိုက်ဖျက်ရေး၊ မိခင်နှင့်ကလေးများအတွက် သက်သာချောင်ချိရေး ဌာနများနှင့် ကလေးဆေးရုံများ ဖွင့်လှစ်ပေးရေးစသည်တို့ ပါဝင်လေသည်။

သင်တန်းများ

သင်တန်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယခင်က ကျန်းမာရေးအင်စပက်တော်သင်တန်းကို တိုးချဲ့က လက်ထောက်ကျန်းမာရေးမှူး သင်တန်းအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်လှစ်သင်ကြားနေသည်။ သင်တန်းတပတ်လျှင် ကျောင်းသားဦးရေ ၁၅၀ခန့်ရှိ၍ တနှစ်ခွဲမျှကြာအောင် သင်ကြားကြရသည်။ နိုင်ငံတဝှန်းလုံးအတွက် လက်ထောက် ကျန်းမာရေးမှူးပေါင်း ၈၀၀ မျှရရှိအောင် သင်ကြားပေးမည်ဟု သိရသည်။

သူနာပြုသင်တန်းနှင့် ဝမ်းဆွဲဆရာမသင်တန်းများကိုမူ မိခင်နှင့်ကလေးသူငယ်များ စောင့်ရှောက်ရေးဌာနက ကြီးကြပ်ဖွင့်လှစ်လျက်ရှိသည်။ လက်မှတ်ရပြီးသော သူနာပြုဆရာမအချို့ကို ဉာဏ်သစ်ထပ်လောင်း သင်တန်းများဖွင့်၍ ပြည်တွင်း၌လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံခြားသို့စေလွှတ်၍ လည်းကောင်း သင်ကြားသည်။

တီဘီရောဂါ

တီဘီရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၊ ကုလသမဂ္ဂ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကလေးများ အရေးပေါ်ရန်ပုံငွေအဖွဲ့၊ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့တို့ ပူးပေါင်းကာ စုံစမ်းလေ့လာရေး ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးနှင့် ကုသရေးများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ရန်ကုန်မြို့ ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးတွင် တီဘီရောဂါကုသရန် အတွက်နေရာ ၂၅၀ ခန့်ရှိသည်။ တီဘီရောဂါစုံစမ်းလေ့လာခြင်းနှင့် ဗီစီဂျီဆေး ထိုးပေးခြင်းများကို ခရိုင်မြို့ကြီးများတွင် စတင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ မန္တလေးမြို့တွင် တီဘီဆေးရုံတခု ဆောက်လုပ်ရန်နှင့် သံလျင်မြို့တွင် လူနာ ၂၅၀ မျှထားနိုင် လဟာပြင် အထူးကုဆေးရုံတခု ဆောက်လုပ်ပေးနိုင်ရန် အစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ဆဲရှိသည်။

ငှက်ဖျားရောဂါ

ငှက်ဖျားရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးကို နိုင်ငံတော်အစိုးရက ၅နှစ်စီမံကိန်းချ၍လုပ်ကိုင်နေသည်။ ထိုစီမံကိန်းအရ ငှက်ဖျားရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးတိုင်းအဖွဲ့ကြီး ၆ ဖွဲ့နှင့်အဖွဲ့ငယ်ပေါင်း ၇၄ဖွဲ့၊ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ရာ၊ ယခုအတိုင်း အဖွဲ့ကြီး ၄ဖွဲ့နှင့် အဖွဲ့ငယ်ကလေး ၁၆ဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်၍ ခြင်သတ်ဆေးများဖျန်းခြင်း၊ ဆေးဝါးဝေငှခြင်း၊ ရပ်သူရွာသားများအား ငှက်ဖျားရောဂါကာကွယ်နည်းများကို ညွှန်ကြားသင်ပြခြင်းစသောလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်နေကြသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကုဋ္ဌနူနာရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းကို လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးဝန်တဦးက အုပ်ချုပ်၍ လူနာများအား ဆေးဝါးကုသပေးခြင်း၊ သီးခြားရိပ်သာနှင့် စခန်းများဖွင့်လှစ်ပေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ကုဋ္ဌလူနာများ သီးခြားရိပ်သာကို အင်းစိန်ခရိုင် ထောက်ကြံ့တွင် ဖွင့်လှစ်ထားသည်။ မုံရွာ၊ ရွှေဘို၊ စစ်ကိုင်း၊ ပခုက္ကူ၊ မိတ္ထီလာ ရမည်းသင်း၊ မင်းဘူး၊ မကွေး၊ သထုံ၊ ပုသိမ်၊ သရက်၊ မော်လမြိုင်၊ မန္တလေးနှင့်မြင်းခြံမြို့များတွင်လည်း ကုဋ္ဌလူနာကုစခန်းကလေးများ ဖွင့်လှစ်ထားပြီးလျှင်၊ ပြည်နယ်များအတွက်ကိုလည်း တာဝန်ယူ၍ ဆောင်ရွက်ရသည်။ထိုဆေးကုစခန်းများတွင် ပြုစုစောင့် ရှောက်ပေးရန်အတွက် စောင့်ရှောက်ရေးမှူးများကို လသင်တန်းပေးပြီးမှ ခန့်ထားသည်။ ထိုမှတပါး ရန်ကုန်မြို့ပြည်သူ့ ဆေးရုံကြီးတွင် ကုဋ္ဌနူနာရောဂါတွင် အကျုံးဝင်သော အရေပြားရောဂါများအတွက် စမ်းသပ်ကုသရန် ဌာနတခုကို ဖွင့်လှစ်ထားပြီးလျှင် အထူးကျွမ်းကျင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုခန့်ထားသည်။ ကုဋ္ဌရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးအတွက် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးမှ ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် ဆေးဝါးကူအညီများကို ရရှိသည်။

ကာလသားရောဂါ

ကာလသားရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းကို ၁၉၅၁ခုနှစ်ကပင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကုသပေးသောဆေးခန်း ၇ ခု ဖွင့်လှစ်ကာ စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ မန္တလေး၊ စစ်တွေအစရှိသော မြို့ကြီးများတွင်လည်း စမ်းသပ်ကုသရေးဌာနများ ဖွင့်လှစ်ပြီးဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းအရဆိုလျှင် ကာလသားရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေး အဖွဲ့ကြီး ၈ ဖွဲ့ကို ခရိုင်အသီးသီးသို့ စေလွှတ်၍ စမ်းသပ်စစ်ဆေး ကုသပေးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။ ကာလသားရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးအတွက် ပညာသည်များ ဆေးဝါးနှင့်အခြားပစ္စည်းများကို တီစီအေ၊ ကုလသမဂ္ဂ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကလေးအရေးပေါ်ရန်ပုံငွေအဖွဲ့နှင့် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေး အဖွဲ့ကြီးတို့မှ အကူအညီများ ရရှိလေသည်။

ပြဆိုခဲ့သောကူးစက်တတ်သည့် ရောဂါ ဆိုးကြီးများကို မည်ကဲ့သို့ကြိုတင်ကာကွယ်ရမည်၊ ကုသရမည် စသည့် အချက်အလက်များကို ပြည်သူလူထုကြီး တရပ်လုံး သိရှိစေရန် ကျန်းမာမှု ပညာဖြန့်ချီရေး ဌာနတခုကိုလည်းဖွင့်လှစ်ထားရှိသည်။ ဤဌာနက ရုပ်ရှင်ရုပ်ပြမ်ကားများ ပြသခြင်း၊ တရားဟောပြောခြင်း၊စာရွက်စာတမ်းများ၊ ပန်းချီကားများ ဝေငှခြင်းတို့ဖြင့် ကျန်းမာမှုပညာကိုဖြန့်ချီသည်။

မိခင်နှင့်ကလေး စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ကျောင်းသားသူငယ်များ ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ၏ လုပ်ငန်းများမှာ သူနာပြုဆရာမများ သင်တန်းပေးခြင်း၊ ကလေး ဆေးရုံများဖွင့်လှစ်ခြင်း၊ ကျန်းမာမှုပညာများသင်ပေးခြင်းများကိုဆောင်ရွက်ရသည်။ စာသင်ကျောင်းများသို့ လှည့်လည်ကြည့်ရှုရသောဆေးအဖွဲ့များ၊ မြို့တွင်းနှင့် ရပ်ကွက်များသို့ လှည့်လည်ကြည့်ရှုရသော ဆေးအဖွဲ့များလည်း ရှိသေးသည်။ ကျန်းမာရေး စီမံကိန်းအရနိုင်ငံတော်အတွင်း ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများနှင့် ဝေးကွာသောဒေသများတွင် ကျေးရွာကျန်းမာရေးအဖွဲ့များထားရှိပေးရန်ဖြစ်သည်။

၁၉၅၃–၅၄ ခုနှစ်အတွင်းတွင် အဆိုပါအဖွဲ့ငယ်ပေါင်း ၁၅၀မျှ ဖွဲ့စည်းရန်စီမံထားလေသည်။

ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ယူ၍ ဆောင်ရွက်ရသောလုပ်ငန်းများအနက်၊ နိုင်ငံခြားသို့ လေ့လာသူများ စေလွှတ်ခြင်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးညီလာခံသို့ ကိုယ်စားလှယ်များစေလွှတ်ခြင်း၊ နိုင်ငံတော် အတွင်းရှိဆိပ်ကမ်းမြို့ကြီးများတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးစည်းကမ်းချက်များကို ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ စေတနာ့ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများသို့ ထောက်ပံ့ကြေးငွေများ ချီးမြှင့်ခြင်းစသည်တို့ပါဝင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှေးအစဉ်အလာ တိုင်းရင်းမြန်မာဆေးပညာများကို လူအများ ယုံကြည်အားထားလျက်ရှိသဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် တိုင်းရင်းမြန်မာဆေးပညာများကိုလည်း အထူးတလည်အားပေးလျက်ရှိသည်။ မြန်မာသမားတော်များ ပဏ္ဍာမရှေ့ပြေး ကော်မတီ၏ တိုက်တွန်းထောက်ခံချက်အရ ၁၉၅၃ ခုနှစ် တိုင်းရင်းမြန်မာဆေးပညာအဖွဲ့အက်ဥပဒေကို အတည်ပြုခဲ့သည်။ ထိုဥပဒေအရမြန်မာဆေးပညာရှင်များကို နိုင်ငံတော် အစိုးရက အသိအမှတ်ပြုကာ ဆေးပေးခန်းများ ဖွင့်လှစ်စေခဲ့သည်။ ယခုအခါ ရန်ကုန်မြို့နှင့် မန္တလေးမြို့များတွင် မြန်မာ ဆေးပေးခန်း ၉ ခန်းစီကို အစိုးရ အထောက်အပံ့နှင့် ဖွင့်လှစ်ထားရှိပြီးဖြစ်သည်။ များမကြာမီအတွင်း ဤမြို့ကြီး ၂ မြို့တွင် ၁၃ ½ သိန်းခန့်စီကုန်ကျမည့် မြန်မာဆေးတက္ကသိုလ်များ ဆောက်လုပ်ရန်ကိုလည်း ခွင့်ပြုအမိန့်များပေးပြီးဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ပြည်သူလူထု ကျန်းမာရေးကို အထူးလိုလားသည့် အားလျော်စွာ ၁၉၅၃–၅၄ ခုနှစ် အစိုးရ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းတွင် ကျန်းမာရေး ဌာနအတွက် မတည်ငွေပေါင်း ၅၉ သိန်းနှင့် ဆေးဌာနခွဲအတွက် အသုံးစရိတ် ၁၂၃သိန်း၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဌာနခွဲအတွက် ၁၈၆ သိန်းမျှ အသီးသီး ခန့်မှန်း သတ်မှတ်ထားလေသည်။

ကျုပ် ။ ။(ခြင်းနှင့် တောင်းများ–ရှု။)

ကျုပ်ခုတ်ခြင်း ။ ။(ရက်ကန်းပညာ–ရှု။)

www.burmeseclassic.com

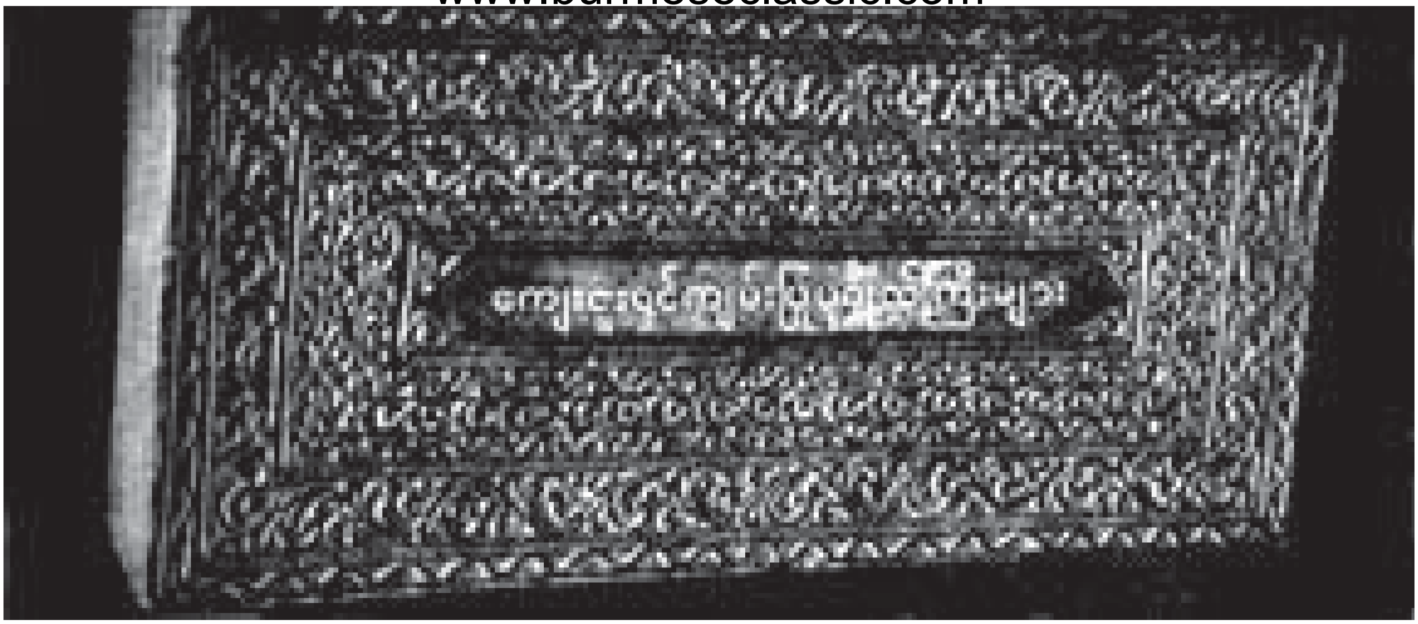

ဗုဒ္ဓသာသနာရောင်ကို ဝင်းပြောင်စေသော ကျေးဇူးရှင်များ

သုံးလောကဉသျှောင်၏ နှုတ်တော်မှဟောမြွက်တော်မူသော ပိဋကတ်တော်များကို ရှင်းလင်းပေးသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ကျေးဇူးတို့ကို ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီများ မမေ့မလျော့ သိထိုက်လှပေသည်။ ထိုပိဋကတ်တော်ပါဠိများကို မြန်မာဘာသာသို့ရောက်အောင် မည်ကဲ့သို့အဆင့်ဆင့် ပြန်ဆိုရခြင်းအကြောင်းကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ပေ။

ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်များ။ ။ ပုဂံပြည် အနော်ရထာစောလက်ထက်သထုံပြည်ကိုတိုက်၍ ပိဋကတ်တော် အစုံသုံးဆယ်နှင့်တကွ ပိဋကတ်တတ်မြောက်သော သံဃာတော်များပါ ပင့်ဆောင်ခဲ့ပြီးလျှင် ပုဂံပြည်တွ ပိဋကတ်တော်တို့ကိုသင်ကြားပို့ချစေ၏။ ပါဠိပိဋကတ်တော်ကို မြန်မာလို အဓိပ္ပာယ်ပြန်ဆို ပို့ချသင်ကြားရေးမှာ သဒ္ဒါနည်းသည် အလွန်အရေးကြီး၏။ သို့ဖြစ်၍ ထိုအခါမှာ သဒ္ဒါကျမ်းကိုအထူးလေ့လာကြရသည်။ ပုဂံပြည်မှာသဒ္ဒါတတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ သဒ္ဒါကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့ပေါ်များသည်။ ယခုတွေ့ရှိရသလောက်မှာ ကာရိကာကျမ်းသည် ပုဂံပြည်တွင် ရှေးအကျဆုံး ပေါ်ပေါက်၏။ သက္ကရာဇ် ၄၂၆ ခုနှစ်နန်းတက်သော ထီးလိုဏ်ရှင်ကျန်စစ်သားမင်း လက်ထက်နန္ဒာဂူအနီး နန္ဒာကျောင်းတိုက်နေရှင်ဓမ္မသေနာပတိစီရင်သော ကျမ်းဖြစ်သည်။ ဤကာရိကာကျမ်းတွင် မပေါ်လွင်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်များကိုနောက်သားတို့ သိလွယ်ဖို့ရာ အဖွင့်ဖြစ်သော ကာရိကာဋီကာကျမ်းကိုလည်း ထိုအရှင်ပင် စီရင်သည်။

သက္ကရာဇ် ၅၃၆ ခုနှစ် နန်းတက်သော နရပတိစည်သူမင်းလက်ထကရောက်သောအခါ သံပျင်ဋီကာခေါ် ပါဠိသဒ္ဒါကျမ်း ပေါ်ပေါက်ပြန်၏။ ဤကျမ်းမှာ သီဟိုဠ်ကျွန်းဖြစ် န္ယာသကျမ်း၊ သို့မဟုတ်ဉာသ်ကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်၏။ ကျမ်းဂန်တတ်မြောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးသည် နရပတိစည်သူမင်း၏ အစွန်အဖျားဖြစ်သော သမီးတော်တစ်ယောက်ကို နှစ်သက်စွဲလမ်း မကျန်းမမာရပ်တည်ရာမရအောင် ဖြစ်နေသည်ကိုမင်းကြီးသိသဖြင့် ခိုင်ခံ့ကောင်းမွန်သော ကျမ်းစာတစ်စောင်ရေးနိုင်လျှင် ပေးစားမည်ဟု အမိန့်ရှိသောကြောင့် ဤကျမ်းကို ရေး၍မင်းကြီးထံဆက်၏။ မင်းကြီးလည်း ကျမ်းကိုနှစ်သက်တော်မူသဖြင့် လူထွက်စေပြီးလျှင် မင်းသမီးကိုပေးကာ သံပျင်အမတ်အရာ၌ ခန့်ထား၏။ သို့ဖြစ်၍ ဤကျမ်းကို သံပျင်ဋီကာဟု ခေါ်သည်။ ဤကား ရှေးစာဟောင်း၊ စာတမ်းများ၌ ရေးသား ဖော်ပြချက်အရတည်း။

နှုတ်ဖြင့်အစဉ်အလာပြောလေ့ရှိသည်ကား၊ ကျစွာမင်းကြီးလက်ထက်မှာမှ ဤကျမ်းပေါ်ပေါက်သော ဟူ၏။ ကျစွာမင်းကြီးသည် ပိဋကတ်သုံးပုံကို ကိုးခေါက်ပြန်၍ သင်ကြားသဖြင့် တတ်မြောက်လှသောကြောင့် ရဟန်းသံဃာများကိုပင် တစ်နေ့လျှင် ခုနစ်ကြိမ်စာသင်ကြား ပို့ချပေးသည်ဟု ရာဇဝင်များမှာပင်ဆို၏။ နှုတ်ပြောဆရာတို့ကမူကား ကျစွာမင်းကြီးသာမဟုတ်၊သမီးတော်ဖြစ်သော သံပျင်မင်းသမီးသည်လည်း ပိဋကတ်တတ်မြောက်လှ၍ ရဟန်းသံဃာများကို တစ်နေ့ခုနစ်ကြိမ်ပင် သင်ကြားပြသ ပို့ချရသည်ဟု ဆို၏။ (သံပျင်မင်းသမီး–ရှု။)ထိုသံဃာထဲက တပည့်ရင်းတစ်ပါးသည် မင်းသမီးကို မက်မောခြင်းအားကြီး ဒုက္ခဖိစီးနေ၍ မင်းကြီးသိသောအခါ ကျမ်းတစောင် အရေးခိုင်းရာတွင် ဤကျမ်းကို ရေးသားဆက်သွင်းသဖြင့် မင်းကြီး နှစ်သက်တော်မူသောကြောင့် သမီးတော်ကို ပေးစားသည်။ ဤသို့လျှင် သံပျင် မင်းသမီးကို ရလို၍ရေးသားသောကျမ်း၊ ရလည်းရသော ကျမ်းဖြစ်၍ သံပျင်ကျမ်းခေါ်သည်ဟု ဆိုကြ၏။

နရပတိစည်သူမင်း လက်ထက်မှာကား သဒ္ဒါကျမ်းတွင်မက အခြားကျမ်းများလည်း ပေါ်ပေါက်လာ၏။ ပုသိမ်မြို့ စီရင်စု၊ ဆပဒရွှာဇာတိ၊ ရှင်ဆပဒ၊ ရဟန်းဘွဲ့ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလသည် သဒ္ဒါဖက်ဆိုင်ရာသုတ္တနိဒ္ဒေသကျမ်း၊ အဘိဓမ္မာဖက်ဆိုင်ရာ သင်္ခေပဝဏ္ဏနာကျမ်း၊ ဝိနည်းဖက်ဆိုင်ရာ ဝိနယဂုတ္ထဒီပနီကျမ်းတို့ကိုပြုစုတော်မူ၏။ ဒလမြို့ စီရင်စု၊

www.burmeseclassic.com

ပတိပွထေယျရွာဇာတိ၊ ဘွဲ့မည်ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ တံဆိပ်မည် ခမ္မဝိလာသမထေရ်သည် ဣဏာကော ပဒကောစေဝ အစချီသောခမ္မသတ်ကျမ်းကို ရေးတော်မူ၏။ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်၏ တံဆိပ်မည်ကိုအစွဲပြုကာ ခမ္မဝိလာသခမ္မသတ်ဟူ၍ ခေါ်၏။ ထီးလင်းမြို့စီရင်စု၊ ပေါင်းလောင်ရွာ ဇာတိရှင်မဟာကဿပသည် နရပတိမင်းနန်းစံသုံးနှစ်တွင်ပင် မဟာဇောဓိဝင်ဋီကာကျမ်းကို ပြုစုတော်မူ၏။ လောကုပ္ပတ္တိပကာသနီကျမ်းကို ရှင်အဂ္ဂပဏ္ဍိတပြုတော်မူ၏။ တထာဂတုပ္ပတ္တိကျမ်းကိုရှင်ဉာဏဂမ္ဘီရပြု၍ ဗုဒ္ဓဃောသုပတ္တနှင့် အရဟတ္တမဂ္ဂဝဏ္ဏနာတို့ကို ကားပုဂံပြည်အမည်မသိထေရ် ပြုသည်။

သက္ကရာဇ် ၅၉၆ ခုနှစ် နန်းတက်သော ကျစွာမင်းလက်ထက်မှာ ကျစွာမင်းကိုယ်တိုင်ကပင် ပိဋကတ် တတ်မြောက်သည်ဖြစ်၍ မင်းမောင်းမတို့ အလွယ်တကူမှတ်သားနိုင်ရန် အဘိခမ္မာဆိုင်ရာ ပရမတ္ထဗိန္ဒုကျမ်းကိုပြုစု၍ သဒ္ဒါဖက်ဆိုင်ရာမှာကား သဒ္ဒဗိန္ဒုကျမ်းကိုအဖွင့်ဋီကာနှင့်တကွ ပြုစုတော်မူ၏။ ဤမင်းလက်ထက်မှာပင် တတိယရှင်အဂ္ဂပဏ္ဍိတဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရှင်အဂ္ဂဝံသဟူ၍လည်းကောင်း ကျော်စောသောမထေရ်သည် သဒ္ဒနီတိကျမ်းကြီးကို ပဒမာလာခာတုမာလာ၊ သုတ္တမာလာ၊ စတုပဒဟူ၍ လေးဌာနပိုင်းခြားပြုစုတော်မူ၏။ ကျမ်းလည်းကြီးကျယ်၊ အဓိပ္ပာယ်အနှစ်သာရလည်းအများပါလှသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်မက သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင်ပါ ကျော်စောထင်ရှားလေးစားကြသော ကျမ်းကြီးဖြစ်သည်။ ထိုလက်ထက်အချိန် အခါမှစ၍ ပုဂံပြည်မှာ သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာ၊ ကစ္စာယနသာရ၊ သဒ္ဒဝုတ္တိ၊ ဝါစ္စဝါစက၊ ဗာလာဝတာရ၊ သမ္ဗန္ဓမာလိနီ၊ အက္ခရ သမ္မောဟ ဆေဒနီ၊ သဒ္ဒါကျမ်းမွဲ၊ သဒ္ဒါကျမ်းနက်စသော သဒ္ဒါငယ်ကျမ်းအများပေါ်ပေါက်၏။ (ကျစွာမင်း–ရှု။)

ပုဂံပြည် ခေတ်တိမ်ပြီးနောက် ပင်းယခေတ်သို့ ရောက်သောအခါပင်းယမြို့ ပထမမြို့တည်နန်းတည် တစ်စီးရှင်သီဟသူမှစတုတ္ထမြောက် သက္ကရာဇ် ၇၁၃ ခု၊ သို့မဟုတ် ၇၁၃ တွင်နန်းတက်သော လေးစီးရှင်ကျော်စွာ၊ သို့မဟုတ် လေးစီးရှင်သီဟသူမင်းလက်ထက် ထိုမင်းဆောက်လုပ်သောကျောင်းနေ ဆူးတွင်းပစ်ဆရာတော်ဟူ၍လည်းကောင်း ပေါက်ကန်ဆရာတော်ဟူ၍လည်းကောင်း ထင်ပေါ်ကျော်စောသော ရှင်နာဂိတမထေရ်သည် သဒ္ဒသာရတ္ထဇာလိနီ အမည်ရှိသောသဒ္ဒါငယ်ကျမ်းကို ပြုစုတော်မူ၏။ ဤမင်းလက်ထက်မှာပင်၊ ပင်းယမြို့ တုဋ္ဌာဝတီမြစ်ငယ်တောင် ပလိပ်ရွာအရှေ့ မြို့သစ်မြို့နေ ရှင်သီရိမင်္ဂလသည် အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာယောဇနာ၊ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာယာဇနာနှင့် ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာယောဇနာ ကျမ်းတို့ကိုပြုသည်။ ဤလေးစီးရှင်ကျော်စွာမင်းထံမှာ သီရိမဟာ စတုရင်္ဂဗလဘွဲ့ခံ ပြည်မြို့ဇာတိအတွင်းဝန်မင်းသည် အဘိခါနပ္ပဒီပိကခေါ် ပါဠိအဘိခာန်ကျမ်း၏ အဖွင့်ဋီကာကိုပြုစု၏။ ဤဋီကာကျမ်းသည် ကျော်စောထင်ရှာ ပညာရှိအများတို့ လေးစားကြသောကျမ်းဖြစ်၏။ ဤကျမ်း တွင်မက မြတ်စွာဘုရား၏ လက္ခဏာတော်ငယ် ရှစ်ဆယ်နှင့် ပါဒနက်သန် တစ်ရာ့ရှစ်ကွက် စက်လက္ခဏာတို့ကို ဂါထာဗန္ဓ ဖွဲ့ကုံးစီရင်သည့်အပြင်ပေအင်္ဂါ နှစ်ဆယ်ကျော်ရှိ ဟိတောပဒေသဝတ္ထုကိုလည်းပြုစီရင်၏။ ကစ္စည်းကျမ်းခေါ် သဒ္ဒါရှစ်စောင်၏အဖွင့်ဖြစ်သော ကစ္စာယနဝဏ္ဏနာကျမ်းကိုလည်း ပင်းယမြို့မှာပင် အဘဟဂီရိကျောင်းတိုက် နေရှင်မဟာဝိဇိတာဝီ ပြုသည်။

သို့ရာတွင် ထိုကျမ်းပြုသည့်အခါမှာ ပင်းယပြည် ကောင်းစားစဉ်ခေတ် သက္ကရာဇ် ခုနစ်ရာခန့်မှာမဟုတ်၊ ဟံသာဝတီဆင်ဖြူများရှင် မင်းတရားကြီးသားတော် ငါးဆူဒါယကာမင်းလက်ထက်ငါးဆူဒါယကာ၏ သားလတ် မင်းရဲကျော်စွာသည် သက္ကရာဇ်ကိုးရာ့ ငါးဆယ်ခန့်လောက်တွင် အဘယဂိရိကျောင်းတိုက်ကိုတည်၍ ရှင်မဟာ ဝိဇိတာဝီကို လှူသည်။

(ဤသို့လျှင် ပင်းယမြို့ကောင်းစားစဉ်ခေတ်မှစ၍၊ နောက်ခေတ်ကာလများတိုင်အောင် ပင်းယပြည်တွင် ပြုစုသမျှ ကျမ်းစုကို စေ့စုံအောင်ရှာဖွေဖော်ပြနေရန် မသင့်သဖြင့် ကျော်စောထင်ရှားယခုထိ အများသုံးစွဲနေကြသော ကျမ်းများကိုသာ ဖော်ပြပါမည်။ အခြားပြည်ဖြစ် ကျမ်းစုကို ဖော်ပြရာမှာလည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။)

ပင်းယမြို့ ပဋ္ဌမမြို့တည်နန်းတည် တစီးရှင်သီဟသူ မင်းလက်ထက်မှာပင်၊ ပင်းယမြို့နှင့် ထီးပြိုင်နန်းပြိုင် ဇေယျာပူရစစ်ကိုင်း ပဋ္ဌမမြို့ တည်နန်းတည် သီရိအသင်္ခယာ ဘွဲ့ခံစောယွမ်းမင်း လက်ထက်ဇေယျာပူရမြို့ အနောက်မျက်နှာအုတ်ကျောင်းနေ ရှင်မဟာဝိဇိတာဝီသည် ဝါစကောပဒေသကျမ်းကို အဖွင့်ဋီကာကျမ်းနှင့်တကွ ပြုစုတော်မူ၏။ ဧကက္ခရ ကောသအမည်ရှိသော သဒ္ဒါငယ်စာကိုယ်နှင့် အဖွင့်ဋီကာ၊ လိင်္ဂတ္ထဝိဝရဏစာကိုယ်နှင့် အဖွင့်ဋီကာကျမ်းတို့ကိုကား စစ်ကိုင်းရှင် သဒ္ဓမ္မကိတ္တိပြုသည်။

ထို့နောက် စစ်ကိုင်းနှင့်ပင်းယ မရှေးမနှောင်းပျက်၍ အဝပြည်ကောင်းစားလာသောအခါ ပဋ္ဌမမြို့တည် နန်းတည်သတိုးမင်းဖျားနှင့်တကွ သရက်မျိုးမင်းခြောက်ဆက်တို့ လက်ထက်တွင်ပြုစုခဲ့သော ကျမ်းဟူ၍ ယခုအခါ အထင်အရှားတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့မှ မတွေ့ရ။ မိုးညှင်းခြောက်ဆယ်တွင် တတိယဖြစ်သော စစ်ကိုင်းထူပါရုံဒါယကာ နရပတိဘွဲ့ခံပြည်မင်းလက်ထက် စစ်ကိုင်းချောင်နေ ရှင်အရိယဝံသခသေနာပတိမထေရ်သည် သင်္ဂြိုဟ်၏အဖွင့်ဖြစ်သော မဏိဒီပကျမ်းကြီးများအပြင် ဂန္ထာဘရဏအမည်ရှိသော သဒ္ဒါငယ်ကျမ်းကိုလည်း ပြုစီရင်တော် မူ၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် စစ်ကိုင်းမြို့မှာ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မဟာသုတကာရီမဃဒေဝါလင်္ကာသစ်ကြီးကို ပြုစုခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

နေ၍ ကျမ်းများပြုစုသော်လည်း ဇာတိရင်းမှာ ဝိဇယပူရ မည်သော ပင်းယမြို့တောင် စကားအင်းရွာဖွား ဖြစ်၏။ မိုးညှင်း ခြောက်ဆက်လွန်ပြီးနောက် ရှမ်းသိုဟန်ဘွားမင်း လက်ထက်သို့ ရောက်သောအခါ ရတနာပူရမြို့ အနောက် မျက်နှာ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်သီရိ ရတနပညာ သည် ဝဇိရသာရတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းနှင့် ထိုကျမ်း အဖွင့်ဋီကာ ကျမ်းတို့ကိုပြု၏။ အဝမြို့ညောင်ရမ်း ဆယ်ဆက်တွင် တတိယဖြစ်သော သာလွန်မင်းတရား လက်ထက် စလင်းမြို့ဇာတိ တောင်ဖီလာပုဂ္ဂိုလ်ကျော် သာသနာပိုင်ဆရာတော်သည် ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ ကျမ်းနှင့် ဝီသတိဝဏ္ဏနာ ကျမ်းများကို ပြုတော်မူ၏။ ဤမင်းလက်ထက် စစ်ကိုင်းမြို့ ဘုံသာတုလွတ်ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်ဒါဌာနဂရာဇဂုရုသည်ကား နိရုတ္တိသာရ မဥ္ဇူသာဋီကာကျမ်းကို ပြု၏။ ပရိတ်ကြီး ဋီကာကျမ်းကိုကား တပယင်းမြို့တောင်လက်၊ ကန်ဖျားရွာဇာတိ ရဟန်းငါးဝါရ ရှင်တေဇောဒီပပြုသည်။ ညောင်ရမ်းဆက် အဌမမြောက်ဖြစ်သော မာရ်အောင်ရတနာစေတီ ဒါယကာ စနေမင်းလက်ထက်မှာ၊ စလင်းမြို့နယ်ကင်ပွန်းတောင်ရွာဇာတိ၊ ပဌမဆိပ်ဖြူဆရာတော်ကြီးသည် သုဒ္ဒသဝိကာသနီ ဋီကာသစ်ကို ပြုတော်မူ၏။

ကုန်းဘောင်ဆက်မင်းများတွင် အမရပူရ ပဌမမြို့တည် နန်းတည် ဘိုးတော်မင်းတရားလက်ထက် သာသနာပိုင် မောင်းထောင်ဆရာတော်သည် သီလက္ခန်ဋီကာသစ်ကို ပြုတော်မူ၏။ မန္တလေးရတနာပုံ ပဌမမြို့တည်နန်းတည် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတရားလက်ထက် ရောက်သောအခါ ဒက္ခိဏာရာမ ဆရာတော်၊ သို့မဟုတ် ဘုရားကြီးဆရာတော်သည် ပါစိတျာဒိအဌကထာယောဇနာကျမ်းနှင့် ဒီပဝင်ဋီကာကျမ်းများကို ပြုတော်မူ၏။ မြန်မာနိုင်ငံတော်ကို အင်္ဂလိပ် လူမျိုးတို့ အုပ်စိုးနေသည့်ခေတ် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၅၉ ခုနှစ်တွင် မုံရွာမြို့လယ်တီဆရာတော်သည် သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၏အဖွင့်ဖြစ်သော ပရမတ္ထဒီပနီ၊ ဤဒီပနီကိုပင် ထပ်၍ ဖွင့်သော အနုဒီပနီ၊ သဒ္ဒါဖက်ဆိုင်ရာ နိရုတ္တိဒီပနီကျမ်း တို့ကို ပြုတော်မူ၏။ ဤကား မြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် ရာဇဝင်အရ ပါဠိကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ထင်ရှားရာသင့်လျော်ရုံ ထုတ်ပြခြင်းဖြစ်၏။ မွန်ပြည်အတွက်မှာကား မုတ္တမမြို့တည် နန်းတည်ဆင်ဖြူရှင် ဗညားဦးလက်ထက် မယ်တော်ကျောင်းနေ ရှင်မေဓင်္ကရသည် လောကဒီပကသာရကျမ်းကို ပြု၏။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင်မင်းတရား လက်ထက် ဟံသာဝတီမြို့နေ ရှင်မဟာနာမထေရ်သည် မူလဋီကာအဖွင့် မဓုသာရတ္ထဒီပနီကျမ်းကို ပြု၏။ အဘိဓမ္မတ္ထ ဝိဘာဝနီ ခေါ် ဋီကာကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီ ကျမ်းကိုကား ထိုမင်း လက်ထက်မှာပင် ရှင်တိပိဋကရေပြုသည်။

ကျေးဇူးရှင်မုံရွာမြို့ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ပါဠိ၊ အဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို မြန်မာပြန်ဆိုသည့် နိဿယ ခေါ်ကျမ်းများတွင်ကား မြန်မာသက္ကရာဇ်ခုနစ်ရာကျော်တွင် ပုဂံမြို့ ရွှေကျောင်းဆရာတော် ရှင်ဂုဏာဝဋ္ဋံသက ပြုစီရင်အပ်သော သုတ်သုံးကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယကို ရှေးအကျဆုံးတွေ့ရ၏။ ထိုနောက် သက္ကရာဇ်၈၃၀ ပြည့်နှစ်တွင်အဝမြို့၌ နန်းတက်သောပြည် စုန်မင်းလက်ထက် စစ်ကိုင်းမြို့နေ ရှင်အရိယဝံသဓမ္မသေနာပတိသည် အနုဋီကာမဟာနိဿယကို ပြုတော်မူ၏။ ဝိနည်းငါးကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယတို့ကို ညောင်ရမ်းဆက် တတိယဖြစ်သော သာလွန်မင်းတရားကြီးလက်ထက် သာသနာပိုင် တောင်ဖီလာဆရာတော်နှင့် ပုခန်းကြီးမြို့ ရွှေဥမင်ဆရာတော်များ မရေးမနှောင်း အသီးအသီး ရေးကြသည်။သာသနာပိုင်ဆရာတော်က မိမိနိဿယ ရေးပြီးသောအခါ ရွှေဥမင်ဆရာတော်ထံကြွ၍ စာနှစ်စောင်ကို တွဲယှဉ်ဖတ်ရှုကြသည်။ ဖတ်ရှုသောအခါ ရွှေဥမင်ဆရာတော်ရေးသားချက်က သာလွန်သဖြင့် သာသနာပိုင်ဆရာတော်သည် မိမိရေးခဲ့သောစာစုကို ပုခန်းစည်သူရှင်ဘုရားတွင် ပူဇော်သောအားဖြင့် မီးရှို့တော်မူ၏။ ရွှေဥမင်ဆရာ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တော်က တောင်းပန်တားမြစ်ပါ သော်လည်းမရချေ။
ဤသို့လျှင် ရှေးပညာရှိ သူတော်ကောင်းကြီးများသည် စိတ်
နှလုံးထား ဖြောင့်မတ်မြင့်မြတ်တော်မူကြ၏။ ကြွင်း
ကျန်သောပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ဂန္ထရတို့ကိုကား
အခြားနောက်ဆရာများ အဆက်ဆက် ရတနာပုံမန္တလေး
မြို့ တိုင်အောင် အသီးအသီး မိမိတို့နှစ်သက်ရာ မြန်မာပြန်
နိသ္သယများ ရေးသားပြုစုတော်မူကြ၏။ ဤသို့ရေးသားရာမှာ
အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ရှေးဆရာများ မရေးသားရသေးသော
ကျမ်းစုကို နိသ္သယပြန်ဆိုတော်မူက၏။ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့
က မူကား၊ ရှေးဆရာများ ရေးသားခဲ့သည့် နိသ္သယဟောင်း
များရှိစေကာမူ ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် ရည်သန်ပြီးလျှင်
ထပ်မံ၍ နိသ္သယသစ် ရေးသားတော်မူကြ၏။ ဤသို့ရေးသား
ပြုစုကြသော နိသ္သယဆရာအများတို့တွင်သဒ္ဒနီတိ၊ ရူပသိဒ္ဓိ
စသော ဂန္ထရတို့ကို နိသ္သယ ပြန်ဆိုတော် မူသောကုန်းဘောင်
ဆက် သတ္တမဘကြီးတော်ဘုရားလက်ထက် မဟာအောင်မြေ
ဘုံစံအုတ်ကျောင်း ဆရာတော်ဦးပုတ်သည် အကောင်း ဆုံး
နိသ္သယဆရာဖြစ်သည်ဟု ပညာရှိအများကောင်းချီးပေး
ခြင်းခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ ဆရာတော်ဦးပုတ်မပေါ်မီ ရှေး
ကပြုစုကြသော နိသ္သယတို့မှာ ရှေးကျသောစကားလုံးတို့ကို
သုံးကာ သာမညပြန်ဆိုကြခြင်း ဖြစ်၏။ အထူးမှတ်သားဖွယ်
အဓိပ္ပာယ်အနှစ်သာရမပါလှ။ အနုဋီကာမဟာနိသ္သယမှာ
လည်း စကားများပြားကျယ်ဝန်း၏။ များပြားကျယ်ဝန်း
သည်ကိုစွဲ၍ မဟာဟူသောအမည်ကိုတပ်ထား၏။ ကျယ်ဝန်း
နေသည့်တွက်ပင် အပိုစကားများ၍ အနှစ်အသား
အဓိပ္ပာယ်နည်းနေ၏။ ဆရာတော်ဦးပုတ်ရေးသားသည့်
နိသ္သယများမှာကား မကျဉ်းမကျယ် မှတ်သားဖွယ်ကောင်း
သည့် အဆီအနှစ် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို လေးနက်သိပ်သည်းစွာ
ရေးသားထား၏။ ဆရာတော်ဦးပုတ်နောက်မှ ပေါ်ပေါက်
သောနိသ္သယ ဆရာတော်တို့က ဆရာတော်ဦးပုတ်၏ ပြန်ဆို
နည်းကိုလိုက်ကြသော်လည်း စကားသိပ်သည်း လေးနက်ပုံ
ကွာခြားကာ မမှီနိုင်ကြချေ။ သို့ဖြစ်၍ ဆရာတော်ဦးပုတ်ကို
ပညာရှိအများတို့က လေးစားချီးမွမ်းခြင်း ပြုကြရလေသည်။
ဤသို့ ဆရာအဆက်ဆက်တို့ အသီးအသီးမြန်မာပြန် နိသ္သ
ယများကို စီရင်ရေးသားသော်လည်း ယခုထက်တိုင်ပင်
မြန်မာနိသ္သယ မပြန်ဆိုရသေးသော စာအများ ရှိနေသေး၏။

ဝတ္ထုစကားပြေကျမ်းတို့တွင်ကား ယခုတွေ့ရသမျှတွင်
ပါရာယနဝတ္ထုသည် ရှေးအကျဆုံးဖြစ်၏။ ဤဝတ္ထုကို
အဝမြို့ မိုးညှင်းငါးဆက်မြောက် ဒုတိယမင်းခေါင်လက်ထက်
ရှင်မဟာသီလဝံသ စီရင်သည်။ မဏိကုဏ္ဍလဝတ္ထုကို ညောင်
ရမ်းဆက်ဒုတိယဖြစ်သော အနောက်ဖက်လွန်မင်းတရား
လက်ထက် လေးထပ်ကျောင်းနေ ဝရာဘိဝံသနာထဆရာ
တော် စီရင်သည်။ ယသဝឌ္ဍနဝတ္ထုမှာ ညောင်ရမ်းဆက်
တတိယ သာလွန်မင်းတရားလက်ထက် ဝိနယာလင်္ကာ
ရဋီကာကိုပြုသော တောင်ဖီလာသာသနာပိုင် ဆရာတော်စီရင်
သည်။ ရတနာကရဝတ္ထုမှာ ပင်းယမြို့ ရွှေစည်းခုံကျောင်းတိုက်
နေ မဟာရတနာကရဆရာတော်စီရင်သည်။ ဤဝတ္ထုကို
ဓမ္မပဒဝတ္ထု ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။ ရာဇောဝါဒဝတ္ထုမှာ ညောင်
ရမ်းဆက်အဋ္ဌမ စနေမင်းလက်ထက် စစ်ကိုင်းမြို့နေ တောရ
ဆရာတော် စီရင်သည်။ မင်္ဂလတ္ထဒီပနီစကားပြေကျမ်းမှာ
အမရပူရ ပဋ္ဌမမြို့တည်နန်းတည် ဘိုးတော် မင်းတရားလက်
ထက် ညောင်ကန်ဆရာတော် စီရင်သည်။ မဟာနိပါတ်လာ
ဇာတ်ကြီးတို့၏ ဝတ္ထုစကားပြေကို မင်းဘူးဆရာတော်
ဦးသြဘာသ စီရင်သည်။ စကားပြေ ဆိုသော်လည်း ရံခါရံခါ
လင်္ကာသဘော ကာရန်ငြိစေသောအချက်များ ပါရှိသဖြင့်
ဖတ်ရွတ်နာခံ၍ကောင်းသည့်အတွက် ဆရာတော်ဦးသြဘာ
သ၏ စကားပြေကို အကောင်းဆုံး စကားပြေဟုချီးမွမ်း
ကြရသည်။ ငါးရာ့ငါးဆယ် ဇာတ်ဝတ္ထု စကားပြေကိုကား
တပယင်းမြို့စီရင်စု မုံတိုင်ပင်ဆရာတော် စီရင်သည်။ ရာဇော
ဝါဒဝတ္ထုနှင့် သာမဏေကျော်လေးပါးဝတ္ထုတို့မှာ
မောင်းထောင်သာသနာပိုင်ဆရာတော် စီရင်သည်။ ဓမ္မော
ပဒေသဝတ္ထုကိုကား မောင်းထောင်သာသနာပိုင်လူထွက်
ချည်ပါရွာစား မင်းတိုင်ပင်အမတ် မဟာဓမ္မသင်္ကြံစီရင်
သည်။ သမန္တစက္ခုဒီပနီအမည်ရှိသော စကားပြေကျမ်း
သည်ကား ဘိုးတော်နှင့်ဘကြီးတော်ဘုရား မင်းနှစ်ပါးတို့
လက်ထက်မုံရွေးဇေတဝန် ဆရာတော် စီရင်အပ်သော
ကျမ်းဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် တမင်ကျမ်းတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့
ပြုမည်ဟု ရည်သန်ပြုစုသည်မဟုတ်၊ မုံရွာမြို့ ရှင်သီရိမာလာ
မေးလျှောက်သမျှစကားစုကို အသီးအသီးရေးသား ဖြေဆို
တော်မူရာ ထိုဖြေသမျှတို့ကို စုပေါင်းထားသဖြင့် ကျမ်းတစ်
စောင်တစ်ဖွဲ့ ဖြစ်နေ၏။ သံဝေဂဝတ္ထုဒီပနီစကား ပြေကျမ်း
ကိုကား မန္တလေးရတနာပုံပဋ္ဌမမြို့တည်နန်းတည် ပဉ္စမသင်္ဂါ
ယနာတင်မင်းတရားလက်ထက် ဒက္ခိဏာရာမတိုက် ဘုရား
ကြီးဆရာတော် စီရင်သည်။ ဇိနတ္ထပကာသနီခေါ် ဝတ္ထုစကား
ပြေကျမ်းကိုကား ရွှေတောင်မြို့ ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော်
စီရင်သည်။ (ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော်-ရှု။)

စွယ်စုံကျော်ထင်အဖြေကျမ်းကိုလည်း ဤဆရာတော်
ကြီးပင်စီရင်တော်မူ၏။ သို့ရာတွင် မိမိအလိုရှိရာ စီစဉ်ရေး
သားရသည်မဟုတ်။ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက်တွင် ထင်
ပေါ်ကျော်စောသော ကျည်းကန်ရှင်ကြီး ရှင်နန္ဒမေဓသည် မေး
ခွန်းလည်းစုံ၊ သတ်ပုံလည်းပြေ၊ နှစ်ဖက်ရဖြစ်သော သံပေါက်
လင်္ကာ ထောင့်တစ်ရာကျော်တို့ကိုရေးသားခဲ့ရာ၊ ထိုသံ
ပေါက်များမှာပါသည့် အမေးအစီအစဉ်အတိုင်း အဖြေ ရေး
သားထားခြင်းသာ ဖြစ်၏။ မုံရွာမြို့လယ်တီ ဆရာတော်သည်
ကားစကားပြေသန့်သန့်ဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ၊ဘာဝနာ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဒကမြစ်တစ်ဖက်ကမ်းမှကြည့်သော် ကျုံပျော်မြို့ရှုခင်းကို သာယာစွာမြင်နိုင်ပေသည်။

ဒီပနီ၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒီပနီစသည်ဖြင့် ဒီပနီကျမ်းအများ ရေးသားတော်မူ၏။ မန်လည်ဆရာတော်သည်လည်း ဂတိဝိသောဓနဒီပနီကျမ်း၊ ဒိဋ္ဌိဝိသောဓန ဝဇိရဂ္ဂဒီပနီကျမ်း စသောစကားပြေကျမ်းများကို ရေးသားသည့်ပြင် ကဗျာဖက်တွင် အကြီးအကျယ်ဆုံးကျမ်းဟု ဆိုလောက်သော မဟာသုတကာရီခေါ် မဃဒေဝလင်္ကာသစ်ကြီးကို စီရင်ရေးသားတော်မူခဲ့လေသည်။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဆရာလင်း။

ကျုံပျော်မြို့ ။ ။ကျုံပျော်မြို့သည်ပုသိမ်ခရိုင်မြောက်ပိုင်း၊ ‘ကမြစ်နှင့်ချင်းယားချောင်း ပေါင်းဆုံရာဒေသတွင် ရှိသည်။ မြစ်၏အရှေ့ဖက်ကမ်းတွင်ခဲပေါင်၊ အရှေ့မြောက်ဖက်ကမ်းတွင် သန်လျက်စွန်း၊ အနောက်ဖက်ကမ်းတွင် ကျုံပျော်မြို့မတည်၍ ချင်းယားချောင်းက သန်လျက်စွန်းနှင့် ခဲပေါင်ကိုခြားလျက် ကျုံပျော်ကို တူရူဦးတိုက်နေသည်။

မြို့မမှာဒကမြစ်အလိုက် တောင်နှင့်မြောက် ၃ မိုင်ခန့်၊ မော်တော်ကားလမ်းအလိုက် အရှေ့နှင့်အနောက် ၁ မိုင်ခန့် အိမ်ခြေစိုက်လျက်ရှိသည်။ ဈေးဟောင်း၊ ဈေးသစ်၊ မြို့သစ်ကုန်း၊ ဖန်ခါးကုန်း၊ အတီးပိုင်း၊ ကျုံးထောင့်၊ ထောင်လုံ၊ မြေရဲကွင်းရပ်ကွက်တို့တွင် လမ်းပန်းယှက်သန်းနေသည်။

မြို့မတွင် သန်လျက်စွန်းနှင့် ခဲပေါင်တို့လည်းပါဝင်သည်။ အကျယ်ဧရိယာမှာ စတုရန်း ၁ မိုင်ခန့်ရှိသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီ ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် အိမ်ခြေ ၁၂၀၀ကျော်၊ လူဦးရေ ၆၀၃၀ မျှ ရှိသည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်မပျက်စီးမီ အိမ်ခြေ ၂၅၀၀ ခန့်၊ လူဦးရေ ၁၅၀၀၀ ကျော်ကျော်အထိ တိုးတက်ခဲ့သည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၊ ရာဘက်တရားသူကြီး၊ ရဲဝန်ထောက်ရုံးစိုက်ခဲ့သည်။မျူနီစီပယ် အဖွဲ့က မြို့စည်ပင်သာယာရေးတွင် အုပ်ချုပ်သည်။

၁၉၄၈ ခု ဩဂုတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် သောင်းကျန်းသူရဲဘော်ဖြူများက အစိုးရထံမှ သိမ်းပိုက်၍ အုပ်စိုးနေစဉ်၊ ၁၉၄၉ခုနှစ်ဧပြီလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် သောင်းကျန်းသူ ကရင်များက မီးတိုက်၍ တစ်မြို့လုံး ပြာကျခဲ့သည်။ ၁၉၅၂ခုနှစ် ဇွန်လ ၇ ရက်နေ့တွင် အစိုးရကပြန်လည်သိမ်းပိုက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်း အရ လူဦးရေ၅၃၉၂ ယောက်ခန့် ရှိသည်။

ဘုရားပုထိုးများကိုဖော်ပြရသော် ချမ်းသာကြီးခေါ် မြတ်ချမ်းသာဘုရားသည် ဉာဏ်တော် ၄ ပေ ၂ လက်မရှိ အလွန်သပ္ပာယ်သော ရှေးဟောင်းဆင်းတုတော် ဖြစ်၏။ ဣန္ဒနီလာ ကျောက်ညိုတစ်မျိုးကို ထုလုပ်ထားသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သီဟိုဠ်လက်ရာ ဖြစ်တန် ကောင်းသည်။ ကျိုက်ထိုမြို့ ကျိုက်ပေါလောရုပ်ပွားနှင့် သွင်ပြင်သဘောချင်းတူသည်။ ရှေးပဝေဏီအခါ၊ ပုသိမ်ဘုရင် သမုဒဃောသ၏ မိဖုရား ဥမ္မာဒန္တီသည် ရန်သူဘေးမှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်စဉ် ကျုံပျော်အနီး အင်းရဲကြီး ထောက်မနက်အိုင်တွင်း၌ ဝှက်ထားခဲ့သည်။ နောက်ကာလတွင် တံငါသည်တစ်ဦး၏ ပိုက်ကွန်၌ ငြိ၍ ငုပ်ရာမှ ရရှိခဲ့သည်။ ဘုရား၏အလိုတော်အရ ကျုံပျော်သို့ ပင့်ဆောင်ခဲ့သည်။ နောက်အိပ်မက်ရသဖြင့် ညီတော်ကို ပင့်ဆောင်ပြန်သည်။ ထို့ပြင် ရတနာရံသီ၊ ရှစ်မြှောင့်ချိုး၊ မိုးကောင်းစေတီ အသီးသီးနှင့် ပြည်လုံးပေါ် ရုပ်ပွားတော်လည်း ရှိသည်။

ထွက်ကုန်များမှာ ဆန်၊ ကြံ၊ ငှက်ပျော၊ ငါးဖြစ်၍ အင်းရဲကြီးငါးနှင့် အင်းရဲမျှင်ငပိတို့မှာ အတော်နာမည်ရသည်။

လမ်းပန်း အဆက်အသွယ် သုံးမျိုးရှိရာ၊ မော်တော်ကားလမ်းမှာ ကျုံပျော်မှ ဟင်္သာတသို့ ၃၆မိုင်၊ ဓနုဖြူသို့ မိုင် ၃၀ ရေကြည်သို့ ၆ မိုင်၊ ငါးသိုင်းချောင်းသို့ ၁၂ မိုင်၊ အသုတ်သို့ ၁၁ မိုင်၊ ကျောင်းကုန်းသို့ ၂၈ မိုင်ခွဲဖြစ်သည်။ မီးရထားလမ်းမှာ ရေကြည်မှတစ်ဆင့် ပုသိမ်သို့လည်းကောင်း၊ ဟင်္သာတနှင့်ရန်ကုန်သို့လည်းကောင်း ပေါက်၍ သင်္ဘောလမ်းမှာကား ကျောင်းကုန်းမြို့ကိုဖြတ်၍ ပုသိမ်၊ရန်ကုန် အသီးသီးသို့ပေါက်ရောက်သည်။

အတိတ်သမိုင်းနှင့် ရာဇဝင်အရ ဆိုသော် ကျုံပျော်မြို့သည် ရှေးရှေးမွန်ဘုရင်များ လက်ထက်အခါကပင် (ကုသိမ မဏ္ဍလ) ပုသိမ် ၃၂မြို့တွင် အပါအဝင်ဖြစ်၍ နာမည်သုံးမျိုးပြောင်းခဲ့သည်။ ယခုအမည်မှာ တတိယမြောက်ဖြစ်သည်။ ဤအမည်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ (က) မွန်ဘာသာ၊ ကြင်ပိ (ကြင်ချောင်း၊ ပိ သုံး) ချောင်းသုံးခုအရပ်၊ ကြင်ပိကို (ကရုံပွဲ)ဟုမွန်အသံထွက် ရာမှမြန်မာတို့က မပီမသ ကျုံပျော်ဟုခေါ်ဆို ရေးသားကြသည်ဟူ၍လည်းကောင်း (ခ) မွန်နှင့်သက္ကဋပျက်၊ ကြင်တရော်(ကင်ချောင်း၊ တရော သုံး)မှ ကျုံပျော်ဖြစ်လာသည် ဟူ၍လည်းကောင်း (ဂ) မွန်မိဖုရား ဥမ္မာဒန္တီ စခန်းစွဲရပ်စဉ်က ကျုံးပေါများစွာ တူးလုပ်ခဲ့သဖြင့် ကျုံးပေါ၊ နောက်တဖန် ကျုံပျော် ခေါ်တွင်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း အမျိုးမျိုး ကြံဆကြသည်။ ကျုံပျော်မြို့သည် ရှေးခေတ်အခါက မွန်တို့ဒေသ ဖြစ်လေသောကြောင့် ကြင်ပိ (ကရုံပွဲ)မှ ကျုံပျော် ဖြစ်လာသည်ဟုဆိုခြင်းက ယုတ္တိများစွာ တန်သည်။ အနီးအနား တဝိုက်တွင်လည်း ကျုံခနီး၊ ကျုံကတွန်၊ ကျုံပတ်၊ ကျုံကတွတ်၊ ကျုံဒရယ်၊ ကျိုက်ပါ၊ ကျိုက်ပိဟူ၍ မွန်အမည်ခံရွာပေါင်း မြောက်မြားစွာရှိသည်။ ရာဇဝင်၌ ထင်ရှားသောအကြောင်းတစ်ရပ်မှာ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၇၇၆ ခုနှစ်တွင် မင်းရဲကျော်စွာမင်းသားသည် ကျုံပျော်မြို့အနောက်ဖက်ကမ်း၊ ခဲပေါင်မြို့ကို သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် တိုက်ခိုက်သော်လည်း မအောင်မြင်ဘဲ လက်နက် လူသူ အဆုံး အပါးများလှသဖြင့်၊ ဝံမြစ်ဆီသို့ ခေတ္တဆုတ်ခွာမည်ပြုသည်။ ထိုအခါ မွန်တို့က ထမီဖြင့်ယပ်ခပ်၍ စကောတီးကာ သရော်ပြောင်လှောင် ကြွေးကြော်ကြသည်။ မင်းရဲကျော်စွာသည် ရက်ဒေါသဟုန်ပြင်းပြစွာနှင့် အတင်းချွံချွံဝင်ရောက် တိုက်ဖျက်လေရာ ခဲပေါင်မြို့ကျလေသည်။

ထို့ပြင်ကျုံပျော်မြို့သည် နိုင်ငံကျော်ဇာတ်ဆရာ၊ မင်းသားဝဏ္ဏကျော်ထင် ဦးဖိုးစိန်ထွက်ပေါ်ရာအရပ် ဖြစ်သည်။

ကျုံး။ ။ကျုံးမှာ ရှေးဘုရင်တို့၏ မြို့တော်များအတွင်းသို့ ရန်သူများ အလွယ်တကူမဝင်ရောက်နိုင်စေရန် မြို့ရိုးတံတိုင်း၏ အပြင်ဖက်တွင် ပတ်လည်ဝန်းရံ၍ပြုလုပ်ထားသော အတားအဆီးမြောင်းကြီးဖြစ်သည်။

ကျုံးမှာသုံးမျိုးရှိသည်။ ယင်းမှာ ရေကျုံး၊ ညွန်ကျုံး၊ အခြောက်ကျုံးတို့ဖြစ်သည်။ မြို့တော်များတွင် ဆိုခဲ့သည့် ကျုံးတစ်မျိုးဖြစ်စေ၊နှစ်မျိုးဖြစ်စေ၊ သုံးမျိုးလုံးဖြစ်စေ၊ စီမံထားရှိကြသည်။ မြို့ရိုးတံခါးများတွင် ထိုကျုံးတို့ကိုကူးဖြစ်ရန် တန်တားငယ်များ ထားရှိ၍ ထိုတံခါးပေါက်ကို ခိုင်လုံစွာစောင့်ရှောက်ကြရသည်။ တံခါးမရှိသောနေရာတွင်ကား ကျုံးများကို ရန်သူကအလွယ်တကူ မဖြတ်ကူးနိုင်သဖြင့် စောင့်ကြပ်ကာကွယ်ရန် များစွာတာဝန်မရှိဘဲ၊ မြို့ရိုးရှိသူရဲခို၊ ပြအိုး စသည်တို့၌ အစောင့်ချထားရုံသာလိုသည်။ အချို့မြို့ရိုးများတွင် ကျုံးကူးတန်တားကို အရေးရှိလျှင် လွယ်ကူစွာဖျက်နိုင်ဖြုတ်နိုင်အောင်လည်း စီရင်ထားတတ်ကြသည်။

ရေကျုံးမှာ ရန်သူစစ်သည်ဆင်မြင်းတို့ အလွယ်တကူ မကူးနိုင်အောင် ကျယ်ပြန့်စွာ တူးဖော်ထားသည့် ကျုံးဖြစ်သည်။ ရေအောက်တွင်လည်း ဆူးငြောင့်ခလုတ်များနှင့်မိချောင်း၊ လင်းပိုင်အစရှိသော အန္တရာယ်ပြုတတ်သည့် ရေသတ္တဝါများကို ထည့်သွင်း ထားတတ်သည်။ ရေပြင်၌ကား အမြင်တင့်တယ်အောင် ကြာမျိုး ၅ ပါးစိုက်ပျိုးထားသည်။

ညွန်ကျုံးမှာ ရန်သူစစ်သည် ဆင်မြင်းရထားတို့ ဖြတ်ကူးလျှင် နစ်ကျွံနေလေအောင် တူးဆွရေသွင်း၍ ရွှံ့ညွန်များဖြင့် စီရင်ထားသောကျုံးဖြစ်သည်။ ညွန်၏အစောက်မှာ အလွန်နက်အောင် ပြုလုပ်ထားသဖြင့် ထိုညွန်၌ ကျွံသူတိုမှာ ရုန်းထွက်ရန်ခက်ခဲသည်။

အခြောက်ကျုံးမှာ ရေမတင်ညွန်မတင်သော မြေလွတ်တွင် ရန်သူစစ်သည် ဆင်မြင်း ရထားတို့ ဖြတ်ကျော်လျှင် ထိခိုက်ပြိုလဲလေအောင် ဆူးချွန် ငုတ်ချွန်ငြောင့်၊ ခလုတ်၊ တွင်းချိုင့် စသည်တိုဖြင့် စီမံထားသောကျုံးဖြစ်သည်။

ကျုံး ၃ရပ်အနက် ရှေးမြန်မာဘုရင် မြို့တော်ဟောင်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

များတွင် အများအားဖြင့် ရေကျုံးကိုသာ ပြုလုပ်စီရင်ထားလေ့ရှိသည်။ ဇာတ်နိပါတ်တော်များ၌သာ အခြောက်ကျုံးညွန်ကျုံးစသည်တို့ကို ပြုလုပ်တတ်ကြောင်းဖော်ပြပါရှိသည်။ မြို့တော်ဟောင်းနေရာများတွင် အုတ်မြို့ရိုးပတ်လည်တို့၌ ကော၍ ရေခန်းခြောက်နေသော ရေကျုံးဟောင်းချိုင့်ဝှမ်းကြီးများကိုတွေ့ မြင်တွေ့ရလေ့ရှိသည်။ မန္တလေးမြို့နန်းတော်အုတ်မြို့ရိုးပတ်လည်တွင် ယခုထက်တိုင် ရေကျုံးကို ထင်ရှားတွေ့မြင်ရသေးသည်။

ကျုံးဝန်ဘုမ္မဗေဒယျ။ ။မြန်မာနိုင်ငံ တဝှန်းလုံးတွင် မနုကျယ်ဓမ္မသတ် သို့မဟုတ် မနုရသေ့ ဖြတ်ထုံးဆိုလျှင် ယောကျာ်း မိန်းမမရွေးမကြားဘူးသူ မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်သည်။ ဤမျှ ထင်ရှားကျော်စောသော ဓမ္မသတ်ကျမ်းကြီးကိုမြန်မာဂန္ထဝင်သို့ သွတ်သွင်းပေးခဲ့သူမှာ ကျုံးဝန် ဘုမ္မဗေဒယျ အမတ်ကြီးပင်ဖြစ်သည်။

ရတနာသိင်္ဃကုန်းဘောင်မြို့တည် အလောင်းမင်းတရားကြီးလက်ထက်တော်တွင် စိန္တကျော်သူဦးဩ၊ ရှင်လင်္ကာသာရ၊ မကာရလောပခင်ကြီးပျော် စသောပညာရှိများသာမက တရားသူကြီးလက်ဝဲဘိနန်သူ၊ အတုလဆရာတော်နှင့် ကျုံးဝန်ဘုမ္မဗေဒအမည်ရှိသော ဥပဒေပါရဂူကြီးများလည်း ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ တရားသူကြီး လက်ဝဲဘိနန်သူက ဓမ္မဝိနိစ္ဆယ ဥပဒေကျမ်းကို ပြုစုခဲ့၍ အတုလဆရာတော်က ဘုရင်၏တောင်းပန်ချက်အရ ၁၀ နှစ်တိုင်တိုင် ခက်ခဲနက်နဲသော အမှုအခင်းများကို အဆုံးအဖြတ်ပေးခဲ့သည်။ ကျုံးဝန်ဘုမ္မဗေဒယျကမူ ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့ ရှေးဟောင်းကျမ်းဂန်ကြီးများအနက် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သော မနုကျမ်းရင်း ၁၀ တွဲကိုပါ ဠိဘာသာမှ မြန်မာစကားပြေ သက်သက်ဖြင့် ၁၈ပိုင်းပိုင်းကာ မနုကျယ်ဓမ္မသတ်ဟူ၍ ပြန်ဆိုရေးသားခဲ့လေသည်။ ဤပညာရှိကြီး၏ မျိုးရိုးဇာတိနှင့် ဖွားသက္ကရာဇ်တို့ကို ဂနသေချာစွာ မတွေ့ရှိရသေးသော်လည်း၊ အမတ်ကြီးသည် အလောင်းမင်းတရားကြီး လက်ထက်၌ ကျုံးဝန်ဘုမ္မဗေဒယျဘွဲ့နှင့် မဟာသီရိဥတ္တမဗေဒယျသင်္ကြံဟူသောဘွဲ့ ၂ဆင့်ကိုအပ်နှင်းခြင်းခံရကြောင်း ကိုကားသိရှိရသည်။

ဤမနုကျယ်ကျမ်းမှာဓမ္မသတ်ကျမ်း တစောင်အနေဖြင့်သာ မဟုတ်ဘဲ၊ မြန်မာစကားပြေကျမ်းတစ်ခုအနေဖြင့် လည်း ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်သဖြင့်၊ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ် ကျုံးဝန်ဘုမ္မဗေဒယျအား ကျေးဇူးတင်ထိုက်လှပေသည်။ (မနုကျယ်ဓမ္မသတ်–ရှု။)

ကြာဆံ။ ။ကြာဆံသည်ဆန်မှုန့်၊ ပဲမှုန့်တို့ကို ကြိုးငယ်သဏ္ဌာန် အမျှင်များ လုပ်ယူသော စားဖွယ် တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ပဲကြာဆံ၊ ဆန်ကြာဆံဟူ၍ ၂ မျိုးရှိသည်အနက် ပဲကြာဆံကို အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ခြင်းများဖြင့် တင်ယူလာလေ့ရှိသည်။ ပဲကြာဆံသည် နဂိုအတိုင်း အဖြူရောင် အမျှင်ခြောက်များသာ ဖြစ်သည်။ စားသုံးလိုသောအခါ ထိုအမျှင်များကို ဆယ်မိနစ်ခန့် ရေတွင်စိမ်လိုက် ရသည်။ ခြောက်နေသော အမျှင်တို့သည် ကြည်လင်၍ လုံးမွတ်သောအမျှင်ပျော့များအဖြစ်သို့ ပြောင်းသွားကြသည်။ ထိုကြာဆံကို လက်သုတ်များ၌ ထည့်၍ဖြစ်စေ၊ ကြက်သား၊ ငါးစသည်တို့ဖြင့် ချက်ပြုတ်၍ဖြစ်စေ စားသုံးလေ့ရှိကြသည်။ အချို့ကလည်း ကြာဆံဟင်းခါး ချက်သောက်ကြသည်။

ဆန်မှလုပ်ယူသောကြာဆံကို တရုတ်ဆိုင်များတွင် အတွေ့ရများ၏။ ပဲမှလုပ်ယူသည့်ကြာဆံကဲ့သို့ပင် အမျှင်များဖြစ်သော်လည်း ဆန်ကြာဆံသည် ရေတွင်စိမ်ရာ၌ ပဲကြာဆံကဲ့သို့ ကြည်လင်မလာဘဲ သာမန်အဖြူရောင်အမျှင်များသာ ဖြစ်လာသည်။ ပဲကြာဆံလောက်လည်း အမျှင်မတုတ်ချေ။ ဆန်ကြာဆံကို ဝက်သား၊ ကြက်သား၊ ဘဲသားစသည်တို့ဖြင့် ကြော်၍ စားလေ့ရှိကြသည်။ အထူးသဖြင့် တရုတ်လူမျိုးများ အသုံးများသည်။ ရန်ကုန်မြို့၌ ထိုကာဆံမျိုး လုပ်ယူသော လုပ်ငန်းများရှိသည်။

ဆန်မှလုပ်ယူသောကြာဆံများ
ရန်ကုန်မြို့၌ ကြာဆံဖိုများတည်ကာ အများအပြားလုပ်နေကြပေပြီ။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရတနာပုံနေပြည်တော်မြို့ရိုးကိုပတ်လည်ဝန်းရံ၍တူးထားသောကျုံး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြာပွင့်ကြာဖက်ကြာရွက်တို့ဖြင့် တင့်တယ်ဝေဆာနေသော ကန်၏တစ်စိတ်တဒေသရှုခင်း

ကြာပင်။ ။ကြာပင်သည် 'နင်ဖီအေးစီး' မျိုးစဉ်တွင် ပါဝင်သည်။ ရေ၌ပေါလောပေါ်ပေါက်၍ အပွင့်ပွင့်သော အပင်မျိုးအားလုံးမှာ နင်ဖီအေးစီးမျိုးစဉ်ဝင် အပင်များဖြစ်သည်။ ကြာပင်သည် ရေကန်အင်းအိုင်များတွင်လည်းကောင်း ချောင်းရိုးကမ်းစပ်များတွင်လည်းကောင်း ပေါက်ရောက်သည်။ အမြစ်များမှာ ပွ၍ ရွံ့ညွှန်များကို ကုပ်တွယ်ထားသည်။ ကြာရွက်ဝိုင်းများသည် ရေပေါ်တွင်အမြဲပေါ်လျက်ရှိသည်။ ကြာပွင့်များသည် ကြာရွက်ဝိုင်းများအကြားမှ ငွါးငွါးစွင့်စွင့် ရေပြင်ပေါ်တွင်ပွင့်ကြသည်။ ပွင့်ညှာနှင့်ရွက်ညှာများသာ ရေအောက်တွင်နစ်လျက်ရှိသည်။ ပွင့်ညှာတစ်ခုအဖျားတွင် များသောအားဖြင့် ကြာပွင့် တစ်ပွင့်သာပွင့်သည်။ ပွင့်ညှာတွင် အရွက်များလုံးဝမပေါက်ချေ။

ကြာပွင့်တစ်ပွင့်တွင် ပွင့်ချပ်နှင့်ပွင့်ဖတ်ပေါင်း များပြားစွာရှိသည်။ ဝတ်ဆံဖိုတံများမှလည်း အများအပြား တစ်စုတစ်ဝေးတည်းပေါက်ကြသည်။ ဝတ်ဆံမတံတားတစ်ခုတည်းပင်ရှိသည်။ ဝတ်ဆံမတံ၏အဖျားတွင်ပြားနေသော ဝတ်ဆံမထိပ် တစ်ခုရှိသည်။ အိုဗာရီခေါ် မျိုးစေ့အိမ်ကြီးထဲတွင် မျိုးမှုန်အမကလေးများစွာ ပါရှိသည်။ ကြာပွင့်ကြာရွက်တို့နှင့် ဆက်သောကြာရိုးတို့မှာ လေလျှောက်နိုင်သောခေါင်းပွများ ဖြစ်ကြသည်။ လေနှင့် အလင်းရောင်ကို ရေပေါ်တွင်ရှိသော အရွက်များက သိုမှီး၍ သတ္တုဓါတ်နှင့် ရေတို့ကိုကား အမြစ်များက စုတ်ယူကြသည်။ ကြာပွင့်များမှာ မျိုးကိုလိုက်၍ အရောင်အမျိုးမျိုးရှိသည်။ အဖြူ၊ အဝါ၊ အပြာ၊ အညို စသည်ဖြင့် အရောင်အမျိုးမျိုး ရှိလေသည်။အများအားဖြင့် ကြာဖူးများသည် နံနက်အရုဏ်တက်ချိန်တွင် ပွင့်ကြ၍ ညနေနေဝင်ခါနီးတွင် ပြန်၍ငုံသွားကြသည်။ အချို့ ကြာမျိုးသည် ညနေတွင် ပွင့်ကြသည်။ ကြာပွင့်သည် ၃ရက်လောက်သာ ခံသည်။ ၃ ရက်မှလွန်လျှင် ညှိုးနွမ်းသွားလေ့ ရှိသည်။ ကုမုဒြာကြာသည် ညအခါလရောင်ခံ၍ ပွင့်သည်ဟု ဆိုကြသည်။

ကြာပွင့်၏အလယ်တွင် ကြာခွက်ကလေးများ ရှိသည်။ ကြာပွင့်မကြီးရင့်မီ ကြာခွက်မှာမြင်နိုင်ရုံလောက်သာ ရှိ၏။ ကြာပွင့်မှ ပွင့်ဖတ်နှင့်ပွင့်ချပ်များ ကြွေကျပြီးနောက်တွင် ကြာခွက်သည် တဖြည်းဖြည်း ကြီးရင့်လာသည်။ ကြာခွက်ထဲမှ ကြာစေ့များကို ကလေးသူငယ်များသည် သရေစာအဖြစ် စားတတ်ကြသည်။

ရေကန်အင်းအိုင်များတွင် အတွေ့ရများသော ကြာတို့မှာ ကြာဖြူ၊ ကြာနီနှင့် ကြာညိုများ ဖြစ်သည်။ ကြာဖြူ

အရွက်ပေါ်တွင် လူတစ်ယောက်ရပ်နိုင်သော ဗစ်တိုးရီးယားရီဂျီးယားကြာ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မိုင်ပေါင်း ၂၆၁၀၀၀ ကျော်ကွာဝေးသော အရံဂြိုလ်မှကြည့်လျှင် ကြာသပတေးဂြိုလ်ကို ဤသို့မြင်ရ၏။

ကို ရက္ခဗေဒ အမည်အားဖြင့် 'နင်ဖီအာအယ်လဗာ' ဟုခေါ်သည်။ ဗြိတိသျှ ကြာမျိုးထဲတွင်အဝါရောင်ကာပန်း မျိုးကို တွေ့ရသည်။ ကြာအပေါင်းတွင် အလှဆုံးကား ကြာပဒုမာပင် ဖြစ်သည်။

အလွန် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော ကြာပင်ကြီးတစ်မျိုးကို တောင်အမေရိကတိုက် အမေဇုန်မြစ်ကမ်းစပ်တစ်လျှောက် တွင်တွေ့ရသည်။ ထိုကြာကို ရက္ခဗေဒ အမည်ဖြင့် 'ဗစ်တိုးရီး ယားရီဂျီးယား' ဟုခေါ်သည်။ ထိုကြာပင်မှာမည်မျှ ကြီးမား သနည်းဟူမူ ကြာရွက်ပေါ်တွင် လူတစ်ယောက်ကောင်းစွာ ရပ်နေနိုင်လောက်အောင် ကြီးမားလေသည်။ အရွက်၏ အချင်းမှာ ၆ ပေမှ ၇ ပေအထိ ရှိ၍ အပွင့်၏ အချင်းမှာ ၈ လက်မမှ ၁၆ လက်မအထိ ရှိသည်။

ကြာမျိုး ၅ ပါးရှိရာယင်းတို့မှာ ကုမုဒြာ၊ ပုဏ္ဍရိတ်၊ ပဒုမ၊ ကြာနီ၊ ကြာညိုတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ကြာဖက်နင်းငှက်။ ။ကြာဖက်နင်းငှက်၏ အခြား အ မည်မှာ ဘီငှက်ဖြစ်သည်။ ကြာဖက်နင်းငှက်ကို အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အရှေ့အာရှတိုက် တစ်ခွင်တွင်တွေ့ရသည်။

အလျား ၁၂လက်မမှ ၁၅ လက်မအထိ ရှိသည်။ ငှက်ငယ်၏အမောက်နှင့် လည်ကုပ်တို့သည် ညို၍ အောက်ပိုင်းမှာ ဖြူသည်။

ကြာဖက်နင်းငှက်သည် ခြေတံရှည်၍ ခြေချောင်းများ မှာ အလွန်ရှည်လျားသည်။ ခြေချောင်းများဖြင့် ကြာဖက်များပေါ်တွင် ပေါ့ပါးစွာလျှောက်၍ အစာ ရှာဖွေနိုင်သော ကြောင့် ကြာဖက်နင်းငှက်ဟု ခေါ်တွင်သည်။ ပျံသန်းရာ တွင် ချည့်နဲ့၍ပင်ပန်းပုံရသည်။ ပျံစဉ် ခြေထောက်များကို အောက်သို့ တွဲလျားချထားတတ်သည်။ အပြေးအလွန် သန်သည်။ ငှက်မသည် ငှက်ဖိုထက် ကိုယ်ထည်ကြီးသည်။ ကြာဖက်နင်းငှက်၏အစာမှာ ပိုးမွှား၊ ခရု၊ ငါးနှင့်ရေတွင် ပေါက်သောအပင်များ ဖြစ်သည်။

မိုးရာသီတွင်ငှက်ကလေးများ ပေါက်သည်။ သစ်ရွက် ပေါင်းပင်များဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော အသိုက်သည် ရေပေါ်တွင် မျောနေတတ်သည်။ တမြိုလျှင် ဥ ၄လုံးရှိတတ်၏။ ဥ များမှာ အဝါရောင် အောက်ခံတွင် အမဲစင်း များပါရှိ၍ ချောမွတ် ပြောင်လက်နေသည်။ ဥ၏အရွယ်မှာ ပျမ်းမျှ အလျား ၁ လက်မခွဲ၊ ပြက် တစ်လက်မ သာသာ ရှိသည်။

ဘီငှက်ခေါ်ကြာဖက်နင်းငှက်

ကြာသပတေးဂြိုဟ်။ ။တနင်္ဂနွေဂြိုဟ်ဟု ခေါ်တွင်သော နေမှလွဲလျှင်ကြာသပတေးဂြိုဟ်သည် ဂြိုဟ်များတွင် အကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။ ထိုဂြိုဟ်ကို အနောက်တိုင်း နက္ခတ်ဆိုင်ရာတွင် ဂျူပီတာဟု ခေါ်သည်။ ထိုဂြိုဟ်ကြီးသည်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျွန်ုပ်တို့ကမ္ဘာမှ မိုင်ပေါင်းကုဋေ ၆ဝကွာဝေး၍ထုထည်အားဖြင့် ကမ္ဘာထက် အဆပေါင်း ၁၃ဝဝ ပို၍ကြီး၏။ သို့ရာတွင် အလေးချိန်အားဖြင့် ၃၁၇ ဆသာပိုသည်။ ဝင်ရိုးစွန်းတစ်ခုမှ တစ်ခုသို့အချင်းမိုင်ပေါင်း ၈၂၉ဝဝရှိ၍၊ အီကွေတာ၌ အချင်းမိုင်ပေါင်း ၈၈၇ဝဝ ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ ဂျူပီတာသည် ဗီးနပ်ခေါ် သောကြာဂြိုဟ်မှတပါး အထွန်းလင်းဆုံး ဂြိုဟ်ကြီးဖြစ်၍ တောက်ပသောအရံ ဂြိုဟ်ငယ် ၁၁ လုံး ခြံရံလျက်ရှိသည်။ နေမှအကွာအဝေး အလိုက် ဂျူပီတာသည် ပဉ္စမမြောက်ဂြိုဟ်ကြီးဖြစ်၍ နေကို ၁၂ နှစ်ခန့်တွင်မှ တပတ်ပတ်မိအောင် လှည့်လည်ရသည်။

ကြာသပတေးဂြိုဟ်သည် တနင်္ဂနွေဂြိုဟ်ဖြစ်သော နေမှ မိုင်ပေါင်း ၄၈၃၂ဝဝဝဝဝ ကျော်မျှ ကွာဝေးသည်။ ကမ္ဘာနှင့်နေ၏အကွာအဝေး ၅ ဆကျော်မျှဖြစ်သည်။ ထိုဂြိုဟ်သည် မိမိဝင်ရိုးပေါ်တွင် အလိုအလျောက် လှည့်ပတ်နေရာ ၉ နာရီနှင့် မိနစ် ၅ဝတွင် တစ်ပတ်ပြည့်သည်။

ကြာသပတေးဂြိုဟ်သည် မြန်မာကျမ်းဂန်များအရ ဂြိုဟ်ကြီး ၉လုံးတွင် ၅လုံးမြောက်ဂြိုဟ်ဖြစ်သည်။ ကြယ်ငယ်အရံ ၄လုံးရှိသော ကြယ်ကြီးဖြစ်၍ အချင်း ၁၇ ယူဇနာ ရှိသည်ဟု ဝေါဟာရလိနတ္ထဒီပနီ (လှေသင်းအတွင်းဝန်) ကဆိုသည်။ ယင်းကြာသပတေးဂြိုဟ်ကို အစွဲပြု၍ ရက်သတ္တပတ် ၏ ၅ရက်မြောက် နေ့ကို ကြာသပတေးနေ့ဟု ခေါ်သည်။ မြန်မာပြက္ခဒိန်ကျမ်းများအရ ကဆုန်၊ တော်သလင်း၊ ပြာသို၊ တပို့တွဲလများတွင် ကြာသပတေးနေ့များ မှာရက်ရာဇာဖြစ်၍ တန်ခူး၊ ဝါခေါင်၊ နတ်တော်လများတွင် ပြဿဒါးရက်များဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူကြသည်။ မြန်မာတို့သည် ကြာသပတေးဂြိုဟ်ကို ပညာဂြိုဟ်အဖြစ် မှတ်ယူကြ၍ 'စာသင်ကြာသပတေး၊ စာရေးသောကြာ' ဟူ၍ ကြာသပတေးနေ့တွင် စတင်ကျောင်းအပ်လေ့ပြုကြသည်။ ကြာသပတေး ဂြိုဟ်နတ်မင်းစီးသော ဂြိုဟ်ကောင်မှာ ကြွက်ဖြစ်၍ ' ကြာသပတေးကြွက်၊ ဆယ့်ကိုးသက်၊ နေချက် ပစ္ဆိမ '၊ ဆိုသောဂြိုဟ်လင်္ကာအရ ကြာသပတေးဂြိုဟ်သက်မှာ ၁၉ နှစ်ပြီးလျှင်၊ ကြာသပတေး ဂြိုဟ်တည်ရာ အရပ်မှာ အနောက်အရပ်ဖြစ်သည်။ ဗေဒင်ဝေါဟာရအားဖြင့် ကြာသပတေးဂြိုဟ်ကို 'ဂုရု' ဟု ခေါ်မှတ်လေ့ရှိသည်။ မြန်မာအက္ခရာအားဖြင့် ပ၊ ဖ၊ ဗ၊ ဘ၊မ ဟူသော ပဝဂ်ဂြိုဟ်အက္ခရာ ၅ လုံးကို ကြာသပတေးနံဟု ခေါ်သည်။

ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့။ ။တနင်္သာရီတိုင်း ကျိုက္ခမီခရိုင်တွင် ကြာအင်းမြို့ရှိ၍ မြို့ပိုင်ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်သည်။ မြို့တည်နေရာအရပ်မှာ ဒေါနတောင်တန်း၏ မြောက်ဖက်အစွန်တောင်ခြေရင်းတွင်ဖြစ်၍ အတ္တရံမြစ်အရှေ့ဖက်ကမ်းမှ၂ မိုင်ခန့် ကွာဝေးသည်။ ကြာအင်းမြို့နယ်သည် စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၂၈၁ဝခန့်ကျယ်ဝန်းသည်။ ၁၉၄၈ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ မြို့နယ်၏လူဦးရေ ၇၄၈၇၇ ယောက် ဖြစ်၍ ယင်းအနက် ၄၆ဝ၁ဝ မှာကရင်လူမျိုးများ ဖြစ်ကြသော်လည်း အများအားဖြင့် ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီများ ဖြစ်ကြသည်။

ကြာအင်းမြို့ကို ရှမ်းလူမျိုးများ စတင်တည်ထောင်သွားကြောင်း အဆိုရှိသည်။ မူလက ရွာကြီးတစ်ရွာမျှသာ ဖြစ်၍တဖြည်းဖြည်း စည်ကားလာသဖြင့် ၁၉ဝ၈ ခုနှစ် လောက်တွင် မြို့ပိုင်ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်လာသည်။ မြို့၏ အနောက်ဖက်တွင် ပဒုမာကြာများပေါက်ရောက်သော အင်းကြီးတစ်ခုရှိခဲ့သဖြင့် ထိုအင်းကြီးကို အစွဲပြု၍ ကြာအင်းမြို့ ဟု

ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့ရှိဗောဓိပင်

ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကြာအင်းမြို့မှ၂မိုင်ကွာဝေးသော အတ္တရံမြစ်ကမ်းနဖူးပေါ်တွင် စည်ကားသော ရွာကြီးတစ်ရွာရှိလေရာ ထိုရွာမှာ ဆိပ်ကြီးရွာပင်ဖြစ်သည်။ ထိုရွာတွင် မြို့ပိုင်ရုံး၊ စာတိုက် အစရှိသော အစိုးရအဆောက်အုံများရှိကြသည်။ ကြာအင်းနှင့် ဆိပ်ကြီးတို့မှာ နီးကပ်နေသဖြင့် ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့ဟု ခေါ်တွင်ကြသည်။

ဆိပ်ကြီးရွာသည် သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းဖြစ်သည့်အလျောက် ယင်းမှ အတ္တရံမြစ်ကြောင်းကိုစုန်ကာ မော်လမြိုင်သို့ အလွယ်တကူ သွားရောက်နိုင်သည်။ အနောက်ဖက်ကျွန်းရွာ၊

www.burmeseclassic.com

ချောင်းနှစ်ခွ၊ မုဒုံအရပ်များကိုဖြတ်၍ မော်လမြိုင်သို့ ကြာအင်းမြို့မှ မော်တော်ကားလမ်းဖြင့်လည်း သွားရောက်နိုင်သည်။ မော်လမြိုင်နှင့် ကြာအင်းမြို့မှာ မော်တော်ကားလမ်းဖြင့် မိုင် ၅၀ခန့်ကွာဝေး၏။ ကြာအင်းမှမြောက်ဖက် ကော့ကရိတ်သို့လည်းကောင်း၊ အရှေ့ဖက်ကျိုက်ဒုံသို့ လည်းကောင်း၊ ကုန်းလမ်းခရီးများ ပေါက်လေသည်။ ကျိုကဒုံမှ တစ်ဆင့် တနသ်ာရီရိုးမကို ဖြတ်ကျော်လျှင် ယိုးဒယား နယ်စပ်သို့ ရောက်နိုင်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဖောက်လုပ်ခဲ့သော ယိုးဒယားမြန်မာမီးရထားလမ်းမှာ ကြာအင်းမြို့နယ် အနန်းကွင်းရွာအနီးကို ဖြတ်သွားလေသည်။

ကြာအင်းမြို့နယ်တွင် တောင်ယာ၊ ပဲခင်းနှင့် လိမ္မော်၊ ရောက်ချိုအစရှိသော ဥယျာဉ်ခြံများလုပ်ကိုင်ကြသည်။ ကျွန်း သစ်အကောင်းစားများလည်း ထွက်ရှိသဖြင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီက ဘုံဘေဘားမား၊ မက္ကရီကာ၊ ဖူးကား စသော သစ်ကုမ္ပဏီကြီးများသည် ဆိပ်ကြီးရွာတွင် ဌာနခွဲများ အသီးသီး ဖွင့်လှစ်ထားခဲ့ဘူးလေသည်။

မြို့ပေါ်တွင် အစိုးရ အထောက်အပံ့ခံ ကရင်အထက်တန်းကျောင်းတစ်ကျောင်းရှိသည်။ ခရစ်ယာန်ဘုရားရှိခိုးကျောင်းကိုလည်း တွဲလျက်ဆောက်ထားသည်။ မြို့နယ်အတွင်း၌ ကျိုက်လောင်ဘုရား၊ ဖါးပြတ် ဘုရားများ ရှိသည်။ ကျိုက်ဒုံအရှေ့ဖက် ဒေါနတောင်ပေါ်တွင်တည်ရှိသော မွတ်လအိနှင့် မွတ်လအပ်စေတီ ၂ ဆူမှာထင်ရှားသော စေတီပုထိုးများ ဖြစ်ကြသည်။ ဖါးပြတ်ဂူအတွင်း နံရံများတွင် ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာက ထုလုပ်ထားခဲ့သော မွန်အနုပညာဆန်သည့် ဗုဒ္ဓရုပ်တုတော်များကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ ယခုအခါ ကြာအင်းမြို့နယ်ကို ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းသို့ ထည့်သွင်းပေးထားပြီး ဖြစ်သည်။

ကြိယာ ။ ။ကြိယာသည် လုပ်ခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း၊ တည်ရှိခြင်း တစ်ခုခုကို ဖော်ပြသော စကားလုံးဖြစ်၏။ ကြိယာသည် ဝါကျတွင် နာမ်ကဲ့သို့ အရေးကြီး၍ ကြိယာမပါဘဲ ဝါကျမဖြစ်နိုင်။ ကြိယာသည် ကတ္တား၏လုပ်ခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း၊ တည်ရှိခြင်းတို့ကို ဖော်ပြသည်။ ဥဒါဟရဏ်၊ 'သူ' 'နေ့စဉ်' 'ထမင်း' ဟူသော စကားသုံးလုံးမှာ အဓိပ္ပာယ်မပြည့်စုံချေ။ 'သူနေ့စဉ် ထမင်းစားသည်' ဟူ၍ 'စားသည်'ဟူသော ကြိယာပုဒ်ကို ထည့်သွင်းမှသာ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံလေသည်။

အချို့ကြိယာသည် လုပ်ခြင်းကို ပြ၍၊ အချို့ကား ဖြစ်ခြင်း၊ အချို့ကား တည်ရှိခြင်းကို ပြသည်။ ဥဒါဟရဏ်၊

'ခါးပြသည် လူကို သတ်သည်'

'မောင်ဘ သေပြီ'

'ခွေးတစ်ကောင်ရှိ၏'

ဤဝါကျ သုံးခုတွင် ပဌမဝါကျ၌ 'သတ်သည်'ဟူသော ကြိယာသည် လုပ်ခြင်းကိုပြ၍ဒုတိယဝါကျ၌'သေပြီ'၊ တတိယဝါကျ၌ 'ရှိ၏'ဟူသော ကြိယာတို့သည် ဖြစ်ခြင်း တည်ရှိခြင်းကိုပြသည်။

ကြိယာတို့ကို ကံပါကြိယာ၊ ကံမပါကြိယာဟူ၍ ခွဲခြားနိုင်သည်။ 'သူသည် မြင်းကိုစီးသည်'ဟူသော ဝါကျ၌ 'စီးသည်' ဟူသော ကြိယာပုဒ်သည် ကြိယာလုပ်ရာခံရသည့် 'မြင်းကို'ဟူသောကံပုဒ်မပါဘဲ အဓိပ္ပာယ် မပြည့်စုံချေ။ 'သူအိပ်သည်'ဟူသော ဝါကျတွင်ကား 'အိပ်သည်' ဟူသော ကြိယာပုဒ်နှင့် အဓိပ္ပာယ် ပြည့်စုံ၍၊ ကြိယာလုပ်ရာခံရသည့် ကံပုဒ်ကို ဆောင်ရန်မလိုချေ။ ကြိယာများကို အကူအညီပေးသည့် ပစ္စည်းများလည်း ရှိကြသေးသည်။ ယင်းတို့ကို ကြိယာနှင့်တွဲသုံးလျှင် အချိန်၊ အခြေအနေ စသည်တို့ကို ထင်ရှားစွာပြသည်။ ဥဒါဟရဏ်၊ 'ပြေးလိမ့်မည်'ဟုဆိုရာ၌ 'ပြေး'သည် ကြိယာဖြစ်၍၊ 'လိမ့်မည်' မှာထိုကြိယာကို ကူညီသောပစ္စည်း ဖြစ်၏။ အချိန်ကာလကိုပြ၏။'ပြေးလိမ့်မည်'၌ ဖြစ်လတ္တံ့ကာလသဘောပါ၏။ ယခု မပြေးသေး၊ နောင်အခါ၌ ပြေးလိမ့်မည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်သည် ထင်ရှား၏။ ကြိယာတစ်ခုတွင် ဆိုင်ရာပစ္စည်းတွဲလျှင်၊ ထိုကြိယာပြသောကာလသည် ပြောင်းလဲသွားသည်။ ဥဒါဟရဏ်၊ 'သွားသည်' ဟူသော ကြိယာမှာ 'ယခုသွားသည်'ဟူသော အနက်ရှိ၍ ဖြစ်ဆဲကာလကို ညွှန်ပြသည်။ 'သွားခဲ့သည်'ဟူသောကြိယာမှာ ပြီးစီးကြောင်းအနက်ရှိ၍၊ ဖြစ်ပြီးကာလကို ညွှန်ပြသည်။ 'သွားလိမ့်မည်'မှာ 'မပြီး မြောက်သေးကြောင်း အနက်ရှိ၍၊ဖြစ်လတ္တံ့ကာလကို ညွှန်ပြသည်။

ကြိယာဖြင့် အမိန့်ပေးခြင်း၊ တောင်းပန်ခြင်း၊ ဆုတောင်းခြင်း စသည့်အနက်တို့ကိုပေါ်လွင်စေလိုသော အခါယင်းတွင် ဆိုင်ရာပစ္စည်းထည့်ပေးရသည်။ ဥဒါဟရဏ်၊ ကျွန်ုပ်ကိုအစာပေး'ပါ'။ စား'ပါရစေ'။ ဘုရင်မင်းမြတ်သက်တော်ရှည်'ပါစေ'သတည်း။ ဤဝါကျများသည် ပါ၊ ပါရစေ၊ ပါစေ ဟူသော ပစ္စည်းများကြောင့် အနက်အမျိုးမျိုး ထွက်ရှိလာကြသည်။ တောင်းဆိုသည့်အခါ ညင်သာပျော့ပျောင်းသော စကားလုံးများကိုသုံးကြ၏။'ယခုချက်ခြင်း ထွက်သွားလိုက်'၊'လက်မြှောက်လိုက်'ဟူသောဝါကျများ၌၊ အာဏာသံပါသော ညွှန်ကြားနည်းကို သုံးထား၏။ ယင်းကဲ့သို့ 'စားသည်'၊'သွားသည်ဟူသောကြိယာရိုးရိုးကိုပင် စားပါ၊ သွားလိုက်' စသည်ဖြင့် လိုရာအနက် ပေါ်လွင်အောင် အမျိုးမျိုးခွဲ၍ သုံးစွဲနိုင်လေသည်။

'ခွေးသည်ကလေးကို ကိုက်သည်'ဟူသော လုပ်ခြင်းသဘောပြသည့် ဝါကျကို ခံရခြင်းသဘောပြသည့် ဝါကျဖြစ်စေလိုလျှင်၊ ကတ္တားကိုကံနေရာ၌ထား၍၊ ကံကို ကတ္တား

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

နေရာ၌ထားကာ ‘ကလေးခွေးကိုက်ခံရသည်’ (ကလေးသည်ခွေး၏ကိုက်ခြင်းကိုခံရသည်)ဟူ၍ ဆိုနိုင်သည်။

နာမ်သဘောသက်ရောက်သော ကြိယာများကို နာမ်ကဲ့သို့ ကတ္တားကံနေရာ၌ သုံးစွဲကြသေးသည်။ ဥဒါဟရဏ်။ ‘စောစော အိပ်ရာထခြင်းသည် ကျန်းမာစေသည်’ ဟု ဆိုရာ၌ ‘ခြင်း’ ဟူသော ပစ္စည်းကို(ထ) ကြိယာနောက်၌ ထည့်ခြင်းဖြင့် (ထ)ကြိယာသည် (ထခြင်း) နာမ်ဖြစ်လာသည်။ ကြိယာစကားလုံးများကို တစ်ခါတစ်ရံ နာမဝိသေသနအဖြစ်နှင့်လည်းသုံးနုင်ည် ဥဒါဟရဏ်၊ ဤမိန်းမပျို လှသည် (ကြိယာ) ‘လှသော မိန်းမပျို’ (နာမဝိသေသန)။

ကြိယာများကိုသုံးရာတွင် အချိန်ကာလအလိုက်ရှေ့နောက်ညီရန်အရေးကြီးသည်။ ဥပါ’ဟရဏ်၊ ‘လုပ်ခဲ့သည်’ ဟူသောဖြစ်ပြီးကာလကို နက်ဖြန်နှင့်တွဲ၍၊ ‘နက်ဖြန်လုပ်ခဲ့သည်’ဟုဆိုလျှင် မှားသည်။ ‘နက်ဖြန်လုပ်ခဲ့ပါ’၊ သို့မဟုတ် ‘နက်ဖြန်လုပ်ခဲ့မည်’ဟု ဆိုမှသာ မှန်မည်။ ထို့အပြင် ကြိယာသည် ကတ္တားနှင့် ကိန်းချင်းတူရန် သတိပြုအပ်သည်။ ကတ္တားက တစ်ခုပြကိန်းဖြစ်လျှင်၊ ကြိယာသည်လည်း တစ်ခုပြကိန်း ဖြစ်သင့်သည်။ ကတ္တားကအများပြကိန်းဖြစ်လျှင်၊ ကြိယာသည်လည်း အများပြကိန်းပင် ဖြစ်သင့်သည်။ ဥဒါဟရဏ်၊ ကျွန်ုပ်လမ်းလျှောက်သွားသည်။ (တစ်ခုပြ) ကျွန်ုပ်တို့ လမ်းလျှောက်သွားကြသည်။ (အများပြ)

ကြိယာဝိသေသန။ ။ကြိယာဝိသေသနသည် ဝါကျ၏ အင်္ဂါတခုဖြစ်သည်။ ယင်းသည် ကြိယာ၏အဓိပ္ပါယ်ကို ပိုမိုထင်ရှားစေသည်။ တိကျ လေးနက်စေသည်။ နာမ်ကို နာမဝိသေသနက အထူးပြုကူညီသကဲ့သို့ ကြိယာကို ကြိယာဝိသေသနက အထူးပြုကူညီ လေသည်။ ဥဒါဟရဏ်၊ ‘လမ်းလျှောက်သည်’ ဟုဆိုရာတွင်၊ ကြားရသူ၏ စိတ်၌ သာမာန်လမ်းလျှောက်နေပုံသာလျှင် ပေါ်ထင်လာပေမည်။ အကယ်၍ လျင်မြန်စွာ လမ်းလျှောက်သည် ’ ဟုဆိုလျှင် ကြိယာ၏ အဓိပ္ပါယ်သည် ပိုမိုတိကျ လေးနက်လာလေသည်။ ဤဝါကျ၌ ကြိယာကို အထူးပြုသည့်‘လျင်မြန်စွာ’ဟူသောပုဒ်သည် ကြိယာဝိသေသနဖြစ်သည်။

ကြိယာတခု၌ ‘စွာ’ ဟူသော စာလုံးကိုဖြည့်စွက်လိုက်ခြင်းဖြင့် ယင်းသည် ကြိယာဝိသေသနပုဒ် ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ဥဒါဟရဏ် ‘ကောင်းမွန်စွာ’‘လှပစွာ’ ‘သေသပ်စွာ’ ‘အေးချမ်းစွာ’ စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ကြိယာဝိသေသနသည်၊ တခါတရံနာမဝိသေသနကို အထူးပြုသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဥဒါဟရဏ်၊ ‘အလွန် ကောင်းသော စာအုပ်’ ဤဝါကျ၌‘စာအုပ်’ ဟူသောနာမ်ကို ‘ကောင်းသော’ ဟူသော နာမဝိသေသနက အထူးပြုထားသည်။ တဖန် ‘ကောင်းသော’ ဟူသော နာမဝိသေသနကိုပင် ‘အလွန်’ ဟူသောကြိယာဝိသေသနက အထူးပြုလေသည်။

ကြိယာဝိသေသနများကို အချိန်၊ နေရာ၊ ပြုမူပုံ၊ အရေအတွက်တို့ကိုဖော်ပြသည့် စကားရပ်များ အဖြစ်ဖြင့်လည်း အသုံးပြုတတ်ကြသည်။

ဥဒါဟရဏ်၊ ‘ဈေးသို့ မနေ့က ရောက်ခဲ့ပြီ’ ဟူသော ဝါကျ၌ ‘ရောက်ခဲ့ပြီ’ဟူသော ကြိယာပုဒ်ကို ပိုမို ထင်ရှားအောင်၊ အချိန်ပြသည့် ‘မနေ့က’ဟူသော ကြိယာဝိသေသနကို ပေါင်းထည့်လိုက်၏။ ဤနည်းနှင်နှင် နေရာကို ပြလိုသောအခါ ‘အနီးတွင်ရပ်နေသည်’၊ ‘အောက်၌တည်ရှိသည်’၊ ‘အတွင်းသို့ဝင်သွားပါ’ဟူသော ဝါကျများတွင်ပါရှိသည့်၊ ‘အနီးတွင်’၊ ‘အောက်၌’၊ ‘အတွင်းသို့’ ကဲ့သို့သောစကားမျကိုသုံးပြုနိုင်သည်။

(က) ‘ကျယ်လောင်စွာမြည်ဟည်းသောအသံ’

(ခ) ‘တယောက်စီ တယောက်စီ စမ်းသပ်သည်’ဟူသော ဝါကျ ၂ ခု၌ ‘ကျယ်လောင်စွာ’ နှင့် ‘တယောက်စီ တယောက်စီ’ ဟူသော စကားတို့သည်ပြုမူပုံကို ထင်ရှားစေသော ကြိယာဝိသေသန များဖြစ်ကြသည်။

အောက်ပါဥ’ဟရဏ် ၂ ခု၌ ‘အလွန်’ဟူသော ကြိယာဝိသေသနသည်‘ပမာဏ’ ကိုဖော်ပြသည်။

‘အလွန်စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသောပုံပြင်’

‘အလွန်အရသာရှိသောမုံ့’

အောက်ပါ ဥဒါဟရဏ် ၂ ခုတွင် အရေအတွက်ကို ဖော်ပြသော ကြိယာဝိသေသနတခုစီပါရှိသည်။

‘ သူသုံးမိုင်ခန့်ပြေးရသည်’

‘သူသည်ကျွန်တော့်အိမ်သို့နှစ်ကြိမ်ရောက်သည်’

နာမဝိသေသန မှာကဲ့သို့ပင် ကြိယာဝိသေသနမှာလည်း နှိုင်းယှဉ်ချက်များရှိကြ၏။ ။ ဥ’ဟရဏ်ကား

‘သာ၍ ကြည်လင်စွာမြည်တွန်းသည်’

‘အမြန်ဆုံးပြေးနိုင်သည်’

‘အစောဆုံး အိပ်ယာမှထသည်’

‘သာ၍နက်အောင်တူးသည်’စသည်တို့ဖြစ်၏။

ဤအလတ်စား၊ အမြတ်စား နှိုင်းယှဉ်ချက်များကို ဝါကျတွင် ကြိယာဝိသေသနအဖြစ် သုံးနိုင်သည်။

ကြီး။ဦး ။ ။ဦးကြီးသည် ကုန်းဘောင်ခေတ် နောက်ပိုင်းတွင် ထင်ရှားသော စာဆိုတော်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ စစ်ကိုင်းနယ် မန်ကျည်းကန်ချောင်း၏ တောင်ဖက် စသာဈေးတက်တောင်ကြားရွာတွင် ဖွားမြင်သည်။ အစ်ကိုဖြစ်သူ ကျောင်းဆောက်လှူဒါန်းသော ပင်းဆရာတော်ထံတွင် ငယ်စဉ်က စာပေသင်ကြား ရလေသည်။

ထို့နောက်အမရပူရမြို့ ဘုံကျော်တိုက် ဆရာတော်ထံတွင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရှင်သာမဏေအဖြစ်၊ ရဟန်းအဖြစ်ရခဲ့သည်။ ထိုကျောင်းတိုက်၌ပင်ဆက်လက်၍စာပေသင်ကြားပို့ချခဲ့သည်။

ထို့နောက် လူထွက်၍ ၁၂၀၁ခုနှစ် သာယာဝတီမင်းလက်ထက် ရွှေပြည်တံခွန်မြင်းစုကိုဖွဲ့စည်းရာ၌ စုရေးစုကိုင်အဖြစ်ထမ်းရွက်သည်။ ရတနာသိင်္ဃ မြို့မရုံးတော်၌လည်း ထမ်းရွက်သေးသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ရတနာသိင်္ဃ မြို့ ၌ပင်ဆက်လက်ထမ်းရွက်သည်။ ထိုအခါ ဆယ်အိမ်ခေါင်းဘွဲ့လွမ်းချင်း၊ တောပြန်ဘွဲ့လွမ်းချင်း၊ မောင်ဘွဲ့လွမ်းချင်းစသည်များကိုရေးသား၍ အိမ်ရှေ့စံ ကနောင်မင်းသားသို့ဆက်သွင်းသည်။ ဦးကြီး၏လွမ်းချင်းများမှာ မည်မျှထိမိသည်ကိုဖော်ပြပါသရုပ်ဖော် ကဗျာတပုဒ်ဖြင့် ခန့်မှန်းနိုင်၏။

ပျော်ပုံကသစ်သနှင့်၊ ငယ်ချစ်ကယ်လိုက်ခဲ့တော့၊
အကြိုက်ကတဲ့တို့တောရွာမှာ၊ မိုးအကာ ပင်ယံထက်ဆီက၊
ထန်းရွက်နှင့် ဆင်သည့်အိမ်၊ ခြံတင်းတိမ် နွားရေခင်းလို့၊
ညဦးတွင်းကို ပုလွေကျော်နှင့်၊ ဖျော်ပမယ်လေး။ ။
ကိုက်ဖူးငယ်ညွှန့်စီ၊ ချဉ်ပေါင်နီကို၊ ရာသီခလေ့၊ ပုဇွန်လုံးခွံဖုံးထေ့လို့၊ တောလေ့ငယ်တဆင်၊ လယ်ကြွက်ကင်နှင့်၊
တို့ခွင်ဖရုံ၊ အချိုချက်ဟင်း ဘက်စုံလှ၊ မင်းပုံထယ်ထယ်၊
နေစာပျို့ အကို့ကို တယ်ပမယ်၊ ဆောင်းနယ်ဝင်သည်
ချိန်ကို၊ ယစ်စည်းစိမ် အဆီဖိန်းလို့၊ မှိန်းစေ့မယ်လေး။ ။

သီပေါမင်း လက်ထက်တွင် တောင်ငူသစ်တောစာရေး၊ တောင်ငူမြို့စာရေး ရာထူးများဖြင့် ခြီးမြှင့်ခြင်းခံရသည်။ လွမ်းချင်းများကိုသာမက စသာဈေးတက်တောင်ကြားသမိုင်း၊ ရတနာကြေးမုံကျမ်းနှင့် ပါဠာနုသာရီသတ်ပုံတို့ကိုလည်း ရေးသားခဲ့လေသည်။

ဦးကြီးသည် အလှူအတန်းဖက်တွင် စေတနာထက်သန်၍ ထာဝရကုသိုလ်ဖြစ်သော ဘုရားတည် ကျောင်းဆောက်ခြင်းများကိုပြုတတ်သည်။ သူ၏ ကဗျာများသည် တောခလေ့နှင့် အရွှမ်းအသောများ ပါဝင်သဖြင့် ဖတ်ရှုသူကြားနာသူတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံး နှစ်သက်စေနိုင်သည်။ ဦးကြီးသည် တောခလေ့သရုပ်ကို ထင်ရှားအောင် ဖော်ပြနိုင်စွမ်းသော စာဆိုဖြစ်သဖြင့် စာပေလောကတွင် ထင်ရှားကျော်ကြားသည်။

အထက်မြန်မာနိုင်ငံကို ဗြိတိသျှတို့သိမ်းပိုက်ပြီးနောက်များမကြာမီ ပျဉ်းမနားမြို့တွင် ကွယ်လွန်လေသည်။

ကြေးစည် ။ ။ကြေးစည်သည် ဃနတူရိယာဟုခေါ်သည့် တခဲနက်စည်များတွင် အဝင်အပါဖြစ်သော တူရိယာတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ကြေးကိုမူတည်ကာ ပြုလုပ်ထားသဖြင့် ကြေးစည်ဟုခေါ်တွင်သည်။ ကြေးစည်သည် သာယာငြိမ့်လေး၊ ကြည်အေးသောအသံကို ဆောင်သည့်ပြင် ကြေးစည်သံကို အဝေးမှကြားနိုင်သဖြင့် ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီများသည် အများအားဖြင့် သာသနာ့ကိစ္စများတွင် ဖိတ်ကြားနိုးဆော်သည့်အခါ၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြု၍အမျှအတန်းဝေသည့်အခါများတွင် တီးခတ်လေ့ရှိသည်။ မြန်မာတူရိယာများ၌ ကြေးသံ ၁၀ ပါးဟု ဆိုသော တူရိယာသံ ၁၀ မျိုးတွင်လည်း ကြေးစည်သံမှာ တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ (တူရိယာ–ရှု။)

ကြေးစည်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ၃ ထောင့်ပုံအပြားဖြစ်သည်။ အပေါ်ထိပ်အစွန်းမှာ လုံး၍ အောက်အစွန်း ၂ ဖက်မှာ အပေါ်သို့ ကော့ထောင်၍နေလေသည်။ ကြေးစည်၏ဝမ်းသည် အနည်းငယ်မို့မောက်၍နေသည်။ အနားသတ်ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် ကြေးစည်သည် စေတီပုံနှင့် တူသည်။

ကြေးစည်မှာ ခေါင်းလောင်းကဲ့သို့ ပုံလောင်း၍ယူရသောကြေးထည်မျိုးမဟုတ်ဘဲ ကြေးမောင်း၊ လင်းကွင်းများကဲ့သို့ ပုံခတ်၍ယူရသောအထည်မျိုးဖြစ်သည်။ ကြေးစည်ပြုလုပ်ရန် သတ္တုရောစပ်ပုံမှာ ဆရာတဦးနှင့်တဦး မတူကြချေ။ အချို့က ကြေးဝါနှင့် ခဲ၊ ကြွပ်၊ ဘင်များကို အချိုးအစား အမျိုးမျိုးဖြင့် ရောစပ်ကြသည်။ အချို့ကမူ ကြေးဝါ၇၀၊သွပ် ၂၀၊ ခဲ ၁၀ ကျပ် အချိုးဖြင့် ရောနှောပေါင်းစပ်ကြသည်။ ကြေးစည် အရွယ်ပမာဏမှာလည်း အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ကလေးကစားစရာ ၂ လက်မအရွယ်ကြေးစည်မှ အောက်ခြေပြက် ၂ပေခွဲခန့်ရှိ၍ အချိန်ပိသာ ၅၀ ကျော်အရွယ်အထိ ကြေးစည်ခတ်ကြသည်။

ကောင်းမှုကုသိုလ်၏အဖို့ကို ဤသို့ကြေးစည်တီး၍ အမျှဝေ၏။

www.burmeseclassic.com

ကြေးစည်ကို ရိုက်တီးရာ၌ အခြားစည်မောင်းခေါင်းလောင်းတို့ကို တီးသကဲ့သို့ မထုမထိုးရဘဲ အရိုးတံတပ်ထားသောသစ်သားဆောက်ပုတ်ဖြင့် ကြေးစည်၏ ထောင့်စွန်းတစ်ဖက်ကိုတီးခတ်ပေးရသည်။ ထိုအခါကြိုးဖြင့် ဆိုင်းထားသော ကြေးစည်သည် လည်သွားယင်းသာယာ ငြိမ့်လေးသောအသံကို ဝေ့၍ဝေ့၍ ထွက်ပေါ်လာစေသည်။ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ နေအိမ်များတွင် ဘုရားစင်ရှေ့၌ အရွယ်သင့်ကြေးစည်များကို ဆွဲထားကြပြီးလျှင် ဘုရားပုထိုး၊ ရှိခိုးဝတ်တက်ခြင်း၊ ဆွမ်းတော်ကပ်ခြင်း၊ ဆီးမီးပူဇော်ခြင်း စသောကုသိုလ်ကောင်းမှုများ ပြုတိုင်းပြုတိုင်း ကြေးစည်ကို ရိုက်တီးလေ့ရှိကြသည်။ ဆွမ်းလောင်းအသင်း၊ ဝတ်အသင်း၊ အရုံခံဆွမ်း လောင်းအဖွဲ့စသော အသင်းအဖွဲ့ များသည် အလှူခံထွက်သည့်အခါ ကြေးစည်ကို ရှေ့ဆုံးမှ ရိုက်တီး၍ နှိုးဆော်ဖိတ်ကြားလေ့ရှိကြသည်။

ကြေးစည်ကို သုမင်္ဂလကိစ္စများတွင်သာမက ဒုမင်္ဂလကိစ္စများ တွင်လည်း အသုံးပြု ကြသေးသည်။ အသုဘ၌ ဆွေမျိုးညာတိ မိတ်သင်္ဂဟ များကပြုလုပ်သောကောင်းမှုဒါနကို သေလွန်သူနှင့်တကွ သတ္တဝါများတို့အားအမျှပေးဝေခြင်း အထိမ်းအမှတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းတို့၌ သတိသံဝေဂ ရစေခြင်းငှာလည်းကောင်း ကြေးစည်ကို ရိုက်တီးလေ့ရှိကြသည်။

ကြေးစည်ကို အသုံးပြုခြင်းမှာ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ သီးခြား ထင်ရှားသောယဉ်ကျေးမှု တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်မြို့ သာသနနုဂ္ဂစေတီ ယင်္ဂဏအသင်းကဲ့သို့သော အသင်းအဖွဲ့ အချို့တို့သည် ကြေးစည်ကို အသင်းတံဆိပ်အဖြစ် အသုံးပြု ကြသည်။ အချုပ်အားဖြင့် ကြေးစည်သည် သာသနာရေးဆိုင် ရာတူရိယာ တစ်ခုဖြစ်သည်။ ကြေးစည်သံကို ကြားရသော သူတော်စင်တို့သည် စိတ်နှလုံး တည်ငြိမ်ချမ်းမြေ့ကြကုန်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ကြရသည်မှာ သာယာချိုဧသော ကြေးစည်သံသည် ဧမြငြိမ် သက်သောနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုစေနိုင် သောကြောင့်ဟု ဆိုရပေမည်။

ကြေးစည်နှင့် ဗုဒ္ဓတရားတော်သည် အစဉ်ဆက်စပ်နေရကား ရတနာသုံးပါးနှင့်ဆိုင်သော ကိစ္စများတွင် ကြေးစည်သံအမြဲကြားရ၏။ သို့ဖြင့် 'စက်တော်ရင်းဝယ်'ကဗျာတွင်

ချာလည် ချာလည်
ရွှေကြေးစည်လည်း
သာကြည်ချိုအေး
နိဗ္ဗာန်တေးကို
ကြော်ကြွေးရာမှ ဆိတ်ခဲ့ပြီ။

ဟူ၍ စာဆိုတစ်ဦးက ဖွဲ့ဆိုထားလေသည်။

ကြေးညို။ ။ကြေးညိုဆိုသည်မှာ ကြေးနီနှင့်သံဖြူကို အချိုးအမျိုးမျိုးနှင့် ရောစပ်ထားသော သတ္တုစပ်ကို ဆိုလိုသည်။ အင်္ဂလိပ် ဝေါဟာရအားဖြင့် ကြေးညိုကို 'ဗရွန်း'ဟု ခေါ်သည်။ သတ္တုနှစ်မျိုး ဖြစ်စေ၊ နှစ်မျိုးထက်ပို၍ဖြစ်စေ၊ ရောနှောပေါင်းထားသော သတ္တုစပ်သည် မူလသတ္တု သန့်သန့်များထက်ပိုမိုအသုံးဝင်ကြောင်းကို ရှေးမဆွကပင်သိရှိခဲ့ကြသည်။ ဥဒါဟရဏ်၊ ကြေးနီသတ္တုသန့်သန့်သည် ပျော့သဖြင့် အရာရာတိုင်းတွင် အသုံးပြုရန် များစွာ မသင့်လျော်သော်လည်း ယင်းကို သံဖြူနှင့်ရောစပ်၍ ကြေးညိုဖြစ်လာသည့်အခါ ကြေးနီထက် မာလာသောကြောင့် ကြေးနီထက် ပိုမိုအသုံးဝင်လာသည်။ ကြေးညိုကို စက်မှုလုပ်ငန်း အမျိုးမျိုး

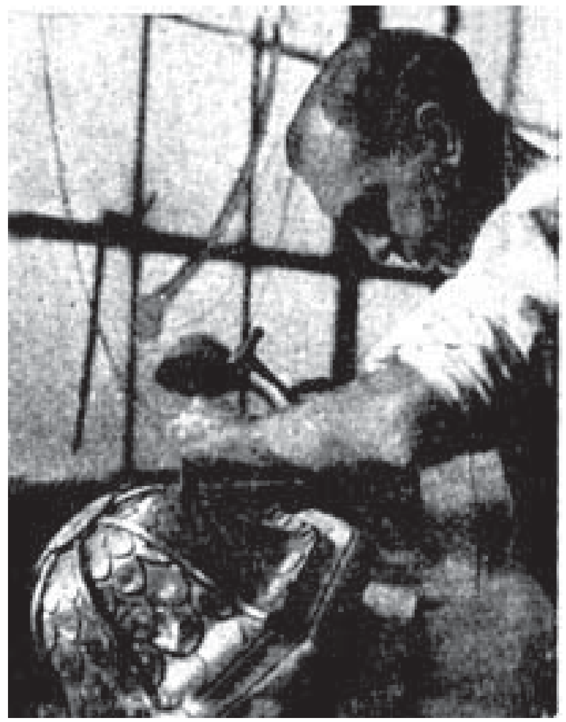

သွန်းပြီး ကြေးညိုထည်တစ်ခုကိုအပြီးသတ်အချောကိုင်နေစဉ်

တွင်လည်းကောင်း၊ အနုပညာလုပ်ငန်းများတွင်လည်းကောင်း၊ ကြေးရုပ်သွန်းလုပ်ငန်းများတွင်လည်းကောင်း၊ များစွာအသုံးပြုကြ၏။ ယခုခေတ်တွင် ကြေးညိုဖြင့် ခေါင်းလောင်းကြီးများကို ပြုလုပ်ယူကြ၏။ ကြေးနီဖြင့် လုပ်သောခေါင်းလောင်းကြီးများမှာ ပျော့၍အသံမသာချေ။ ကြေးနီကို သံဖြူနှင့်ရောစပ်ပြီးလုပ်သောခေါင်းလောင်းများမှာမူကား မာလည်းမာ၍ ထိုးလိုက်သည့်အခါ အသံလည်းအလွန်သာသည်။ အမျိုးကောင်းသော ကြေးညိုရရန် ကြေးနီနှင့်သံဖြူကို အချိုးအမျိုးမျိုးနှင့် ရောစပ်ကြသော်လည်း ရောစပ်ရာတွင် သံဖြူများခဲ့သော ကြေးညိုသည် ပို၍မာပြီးလျှင် ဆတ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သင်္ဘောကြီးများတွင် တပ်ဆင် ထားရှိသော ငမန်းယပ်ဝင်ရိုးကြီးများသည် အလွန်ပင်လေးလှလေရာ ထိုဝင်ရိုးကြီးများကို ထိန်းထားရသော သံကွင်းကြီးများမှာ အလွန်မာကျောဖို့ လိုပေသည်။ အများအားဖြင့် ထိုသံကွင်းမျိုးကို ဖော့စဖိုဗရွန်းဟုခေါ်သော သတ္တုစပ်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည်။ ဤသတ္တုစပ်မှာ ကြေးညိုတွင် ဖော့စဖောရပ် အနည်းငယ်ရောစပ်ထားသဖြင့် ကြေးညိုရိုးရိုးထက် ပို၍ ခိုင်မာသည်။ ကြေးနီကို သံဖြူနှင့် ရောစပ်မည့်အစား အလျူမီနီယမ်နှင့် ရောစပ်လိုက်သောအခါ အလျူမီနီယမ်ဗရွန်းခေါ် သတ္တုစပ်ကိုရ၏။ ထိုသတ္တုစပ်သည် စားတတ်သော ဓါတ်ပစ္စည်းအချို့၏ ဒဏ်ကိုခံနိုင်သောကြောင့် ဦးခွက်များပြုလုပ်ရာတွင် အသုံးပြုကြသည်။

လူတို့သည် ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာကစ၍ ကြေးနီနှင့် သံဖြူရောစပ်ထားသော ကြေးညိုကို အသုံးပြုလာခဲ့ကြသည်။ ကြေးနီ ကြေးဝါ စသောသတ္တုများကို စတင် တွေ့ခဲ့သည်မှာ အမှတ်မဲ့ တွေ့ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအခါက သံကိုမတွေ့ရသေးချေ။ ကြေးနီနှင့်သံဖြူရောစပ်ထားသော ကြေးညိုသည် ကြေးနီ သို့မဟုတ် သံဖြူသန့်သန့်တို့ထက် ပို၍မာကြောင်းကို သိရှိကြသောအခါ ဓါး၊ လှံ၊ ပုဆိန်၊ မြားသွား စသောလက်နက်များ၊ အိုးခွက်ဇွန်းစသော အသုံးအဆောင်များကို ကြေးညိုဖြင့်ပြုလုပ် လာကြ၏။ ဤသို့ဖြင့် 'ကျောက်ခေတ်'ဟု ခေါ်သောခေတ်တွင် ကျောက်တုံး ကျောက်ပြားများကိုသာ အရှိုက အသုံးပြု လာခဲ့ကြရာမှ ကြေးညိုကို အသုံး ပြုလာကြသောအခါ 'ကြေးညိုခေတ်'ဟု ခေါ်သည်။

လူတို့ ပဌမဆုံး အသုံးပြုသည့် သတ္တု ။ ။

သတ္တုထဲတွင် ကြေးနီသည် လူတို့ပဌမဆုံးအသုံးပြုသော ပစ္စည်းဖြစ်၏။ ကြေးနီ၏ အသုံးဝင်ပုံမှာ များလှပေသည်။အကယ်၍ ကြေးနီသာမရှိပါက လျှပ်စစ်ပညာသည် ယခုလောက်ထွန်းကား လာနိုင်ဖွယ် မရှိချေ။

ကြေးနီ ။ ။ကြေးနီကို ကမ္ဘာအနှံ့အပြား၌ ရရှိ၍ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်းလိုပင် တန်ချိန်ပေါင်း ၁၅၀၀၀၀၀ မျှတူးဖော်အသုံးပြုလျက်ရှိ၏။ ထိုမျှသောကြေးနီတို့အနက် ထက်ဝက်နီးပါးကို အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုနှင့် အာဖရိကတိုက်တောင်ပိုင်းတို့မှ တူးဖော်ရရှိသည်။ ဤနှစ်နိုင်ငံအပြင် ကြေးနီအမြောက်အမြားထွက်သော အခြားဒေသများမှာ ချီလီနိုင်ငံ၊ မက္ကဆီကိုနိုင်ငံနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့ ဖြစ်သည်။ ကြေးနီသတ္တုရိုင်း အများဆုံးရှိရာ ဒေသမှာ မြောက်အမေရိကတိုက် ဆူပီရီးယားအိုင်ပတ်လည်တစ်ဝိုက်ပင်ဖြစ်၏။

သတ္တုထဲတွင် ကြေးနီကို လူတို့ပဌမဆုံး အသုံးပြုခဲ့ကြ၏။ သံကိုတွေ့ပြီးသည့်နောက် ကြေးနီအသုံး နည်းလာသော်လည်း သံမှလွဲလျှင် ကြေးနီမှာ အသုံးအဝင်ဆုံး သတ္တု ဖြစ်လေသည်။ ကြေးနီကို သဘာဝတွင် သယံဇာတအဖြစ်ဖြင့်လည်း တွေ့ရတတ်၏။ ကြေးနီ သန့်သန့်ကို အတုံးအနေဖြင့် တွေ့ရရာ အချို့အတုံးများမှာ အလွန်ကြီးမားသည်။ ယခုအချိန်အထိတွေ့ရသမျှသော အတုံးများအနက် အကြီးဆုံးမှာ အလွန်ကြီးမားသဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရာ၌ လွယ်ကူစေရန် လူပေါင်း ၂၀ မျှထိုအတုံးကြီးကို ခွဲစိတ်ကြရ၏။ ဤသို့ ခွဲစိတ်ရာ၌ ၁၅ လခန့်ကြာသည်ဟု ဆို၏။ ထိုအတုံး ကြီးထဲမှ ရွှေဒင်္ဂါးပေါင် ၃၀၀၀၀ မျှ တန်ဖိုးရှိသော ကြေးနီကိုရရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကြေးနီကို သံဖြူနှင့် တစ်နေရာတည်းတွင် တွေ့ရတတ်၏။ ကြေးနီကို သံဖြူနှင့်ရောကျိုသောအခါ ကြေးညို(ဗရွန်း)ကိုရ၏။ ကြေးညိုသည် ကြေးနီထက်မာသောကြောင့် ယင်းကိုရှေးခေတ်လူတို့သည် လက်နက်များ၊ လူ့အသုံးအဆောင်များ ပြုလုပ်ရန် အသုံးပြုခဲ့ကြ၏။(ကြေးညို–ရှု)

ကြေးညိုခေတ်တွင် အသုံးပြုသောလက်နက်ကရိယာများ

www.burmeseclassic.com

ကြေးညိုဖြင့်သွန်းယူသည့်အနုပညာလုပ်ငန်းတစ်ရပ်

၁။ ရုပ်ထုလုပ်ငန်းတွင် ကြေးညိုကိုအရုပ်သွန်းရန်အတွက် ပထမဦးစွာ ဖိုတွင်ထည့်၍ အရည်ကျိုရသည်။

၂။ အရည်ပျော်နေသော ကြေးညိုများကို လောင်းထားသောပုံတွင် ထည့်သွန်းပြီးနောက် နှစ်ခုဟပ်ထားသော ပုံစံခွက်ကို ခွဲလိုက်ရသည်။

၃။ ထိုနောက် သွန်းလောင်းရရှိသော ရုပ်လုံးကိုလိုသောနေရာများတွင် ဆက်ပေးနိုင်ရန် အရာများသတ်မှတ်ရသည်။

၄။ သူ့နေရာနှင့်သူ နေသားတကျရုပ်လုံးပေါ်လာအောင် ဆက်ပေးပြီးနောက် အချောကိုင်ရပြန်သည်။

၅။ အချောကိုင်ပြီး ရုပ်လုံးများကို တစ်ခုနှစ်တစ်ခုတွဲစပ်ပြီးနောက် စိုက်ထူမည့်ခုံတွင် တပ်ဆင်ထူထောင်ရသည်။

၆။ ရုပ်လုံးများ အပြီးသတ်တပ်ဆင်ထူထောင်ပြီးနောက် ခိုင်မြဲစေရန်စို့များရိုက်ပေးရ၍ နောက်ဆုံးအချောကိုင်လိုက်သောအခါမှ လုပ်ငန်းကိစ္စပြီးလေတော့သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြေးနီဖြင့်ပြုလုပ်ထားသောအနုပညာလက်ရာမြောက်သည့်အိမ်သုံးပစ္စည်းများ

ကြေးနီ

လျှပ်စစ်ဓါတ်သွယ်ယူရန် ဝိုင်ယာကြိုးများ၊ ရေအောက်ကြေးနန်းကြိုးများ၊ တယ်လီဖုန်းကြိုးများကို ကြေးနီဖြင့် ပြု လုပ်ယူက၏။ ဂျင်နရေးတား၊ မိုတာ၊ လျှပ်စစ်ခလုတ်များနှင့်အခြားလျှပ်စစ်နှင့်ဆိုင်သည့်အသုံး အဆောင်များတွင် ကြေးနီကို အသုံးပြုကြ၏။ ကြေးနီအပြားကို ဗလောက်လုပ်ရာတွင်သုံး၏။ ကြေးနီသည် အပူကိုအလွယ်တကူလိုက်စေသည့်အပြင် အပူဒဏ်ကိုလည်း အသင့်အတင့် ခံနိုင်ရည်ရှိခြင်းကြောင့် ယင်းကို မီးရထားစက်ခေါင်းများတွင် မီးခန်းများပြု လုပ်ရန်အသုံးပြုကြ၏။ ကော့ပါးဆာလဖိတ် (ကြေးဒုတ္ထာ) ခေါ်ကြေးနီမှပြုလုပ်ရရှိသော ဓါတ်ဆားတစ်မျိုးသည် ကောက်ပဲသီးနှံဖျက်ပိုးမွှားများကို သေစေတတ်သဖြင့် လယ်သမားများအား များစွာသော အထောက်အပံ့ဖြစ်စေ၏။ ကြေးနီကို အခြားသတ္တုများနှင့် ရော၍ သတ္တုစပ်များ ပြုလုပ် ယူနိုင်၏။ သံဖြူနှင့်ရောယူသော ကြေးညို(ဗရွန်း) သတ္တု စပ်ကိုရ၏။ သံမဏိမပေါ်မီ ကြေးနီ၊ ကြေးညိုနှင့် ကြေးဝါ တို့သည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် အလွန်အရေးပါ အရာရောက်ခဲ့ကြလေသည်။

တွင်းမှ တူးဖော်ရရှိသော ကြေးနီသတ္တုရိုင်းသည် နီကြန့်ကြန့်အရောင်ရှိသဖြင့် ယင်းကို သတ္တုနီဟူ၍လည်းခေါ်၏။ ရောမလူမျိုးတို့သည် ကြေးနီကို စိုက်ပရပ်ကျွန်းမှ ရရှိခဲ့ကြသဖြင့် ဤအချက်ကို အကြောင်းပြုပြီးလျှင် သိပ္ပံဝေါဟာရတွင် ကူပရမ်ဟုခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြ၏။ ကြေးနီ ကို သာမန်အပူချိန်၌ပင် အပြားခတ်နိုင်သည်။ နန်းလည်းဆွဲနိုင်သည်။ ထုရိုက်ပေးလျှင် သို့မဟုတ် နန်းဆွဲပေးလျှင် ကြေးနီသည် သံမဏိ အပျော့စားလောက် မာလာ၏။ သို့သော် နီလာအောင် မီးဖုတ်၍ ရေဖြင့် ဆေးလိုက်သော် ဤသတ္တိမှာ ပြယ်သွား၏။ ကြေးနီကို အရောင်ပြောင်လက်လာအောင် ပွတ်တိုက်ပေးနိုင်၏။ သံချေးစားသကဲ့သို့ ချေးမစားခြင်းကြောင့်လည်း အိမ်အသုံးအဆောင်များ၊ အိုးခွက်များ ပြုလုပ်သုံးစွဲကြ၏။ အိုးခွက်များ ပြုလုပ်ရာ၌ ကြေးနီကို သံဖြူရည်သုတ်လိမ်းပေးကြသည်။ ကြေးနီကို လျှပ်စစ်နှင့်ဆိုင်သည့် ကိရိယာများတွင်အများဆုံးအသုံးပြု၏။ အကယ်၍ ကြေးနီသာ မရှိပါက လျှပ်စစ်ပညာမှာယခုလောက် ထွန်းကား လာနိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လျှပ်စစ်ကိုသုံးစွဲရာ၌ ကြေးနီကိုအမြောက်အမြား လိုသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ကြေးနီကို အရည်ကျို၍ ပုံသွန်းလောင်းနေသည့် အလုပ်ရုံခန်းမကြီး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြေးနီသတ္တုရိုင်းမှာ များသောအားဖြင့် ကော့ပါးအောက်ဆိုက်နှင့်ကော့ပါးဆာလဖိုက်(ဒ)များ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့ကြေးနီသတ္တုတွင်းများသည် မြေပြင်၌ တူးရသော တွင်းမျိုးဖြစ်၍ အချို့တွင်းများမှာမူ ကျောက်မီးသွေးတွင်းကဲ့သို့ မြေအောက်တွင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ သတ္တုတွင်းအလုပ်သမားများသည် သတ္တုရိုင်းအကြောင်းကို ကောင်းစွာနားလည်ကြသဖြင့် ကြေးနီသတ္တုရိုင်းကို မြင်ရုံနှင့် အခြားပစ္စည်းတို့အထဲမှ ရွေးချယ်နိုင်ကြ၏။ ရွေးချယ်ပြီးသော ကြေးနီသတ္တုများကို လမ်းလုပ်ရာ၌ အသုံးပြုသည့် ကျောက်ခွဲစက်ကဲ့သို့သော စက်များဖြင့် ခွဲပေး၏။ အချို့သတ္တုရိုင်းများတွင် သတ္တုသည် သတ္တုချေးများနှင့် ရောနေသဖြင့် ခွဲပြီးသား အတုံးများကို အမှုန့်ဖြစ်အောင် ဒလိမ့်ကြီးများဖြင့် ကြိတ်ပေးရ၏။ အကယ်၍ သတ္တုကို ထိုထက်ညက်အောင် ကြိတ်ပေးရန် လိုအပ်သောအခါ ထိုအမှုန့်ကို တစ်ဖန် အလွန်လေးသော သံလုံးများနှင့်အတူ စည်ကြီးများတွင် ထည့်၍လည်း ပို၍ညက်လာအောင် ကြိတ်ပေးရပြန်သည်။

ချေပြီးသာသတ္တုရိုင်းတွင် အတုံးများပါလျှင် အရွယ်အစားစား ရွေးထုတ်၍ ဆန်ခါပေါ်တွင်တင်ပြီးနောက် ရေဖြင့် ကျင်းပေးရသည်။ ကြေးနီပါသော သတ္တုရိုင်းမှာ လေးသဖြင့် ရေအောက်တွင် အနည်ထိုင်သွား၏။ ကျောက်ဖြုန်းတို့မှာမူကား ရေနှင့်ပါသွား၏။ အလွန်သေးငယ်သောအမှုန့်များကို ရေဖြင့်ရောပြီးလျှင် ခုံစောင်းပေါ်တွင် လောင်းချရသည်။ ခုံ၏မျက်နှာပြင်တွင်ရေးစီးရာလမ်းကို ကန့်လန့်ဖြတ်၍ ရိုက်ထားသော တန်းများရှိ၏။ ရေလွှတ်ထားစဉ် ခုံကိုပြင်းထန်စွာလှုပ်ခါပေးသဖြင့် ရေတွင်ပါလာသော သတ္တုမှုန့်များသည် တန်းများပေါ်တွင် တင်ကျန်ခဲ့သည်။ ပေါ့ပါးသည့် ကျောက်မှုန့်များမှာ ရေနှင့်အတူ တန်းအားလုံးကို ကျော်၍ ပါသွား၏။ ခုံမှာအစဉ်လှုပ်နေသဖြင့် တန်းပေါ်တွင် ကျန်ရစ်သောသတ္တုမှုန့်များသည် ခုံအစွန်းဆီသို့ တဖြည်းဖြည်း ရွေ့သွားပြီးနောက် ထိုနေရာတွင်ခံထားသော မြောင်းထဲသို့ကျရောက်ရသည်။

ခုံမှ နောက်ဆုံးကျဆင်းသည့် ရေတွင် သတ္တုမှုန့်များ မျောခိုလျက်ပါရှိ၏။ ထိုအမှုန့်များသည် အလွန်သေးငယ်သဖြင့် ရက်တရက် အနည်ထိုင်ရန်ခဲယဉ်းသည်။ သို့သော် ထိုအမှုန့်များတွင် သတ္တုအချိုးအစားပါရှိသည်မှာ များသဖြင့် ခုံမှ ကျဆင်းလာသောရေကို မစွန့်ပစ်နိုင်ချေ။ ရေတွင် မျောခိုပါရှိသော သတ္တုမှုန့်များကို ထုတ်ယူရန် ကောင်းသောနည်း တနည်းရှိ၏။ ထိုနည်းမှာ ရေကို ဆီမြုပ်များဖြင့် ရောပေးရ၏။ ဆီမြုပ်များသည် သတ္တုကို တွယ်ကပ်နိုင်သော သတ္တိရှိ၍ သတ္တုမှုန့်များကို ရေတွင် နစ်မသွားအောင် ပင့်ဆောင်ထား ကြ၏။ သတ္တုမပါသော ကျောက်များသည် ရေတွင် နစ်မြုပ်သွားကြ၏။ ထိုအခါ သတ္တုမှုန့်ကပ်လျက်ရှိသောဆီမြုပ်များကို ခပ်ယူပြီးလျှင် ယင်းမှ ကြေးနီထုတ်ယူရ၏။ ဤနည်းကိုမသိရမီက သတ္တုရိုင်း ၁ တန်လျှင် ကြေးနီ ၁၆ပေါင်ခန့် ဆုံးရှုံးခဲ့၏။ ဆီမြုပ်ဖြင့် သတ္တုမှုန့်များကို ထုတ်ယူသည့်အချိန်မှစ၍ သတ္တုရိုင်း ၁တန်လျှင် ကြေးနီ ၁ ပေါင်ခွဲမျှသာ ဆုံးရှုံးလေတော့သည်။

ကြေးနီသတ္တုရိုင်းကို အရည်မကျိုမီ ပဌမဆုံးမီးတိုက်ပေးရ၏။ မီးတိုက်ရာ၌ သတ္တုမှာ အရည်မပျော်သော်လည်း သတ္တုရိုင်းမှ ကန့်အားလုံးလိုလိုပင်ထွက်သွား၏။ မီးတိုက်သောစခန်း ပြီးဆုံးသောအခါ အရည်ကျို လုပ်ငန်းစတော့သည်။ အရည်ကျိုရာ၌သုံးသည့် လေပြင်းဖိုသည် သံရည်ကျိုရာ၌ သုံးသည့်လေပြင်းဖိုနှင့် အချက် ၂ချက်မှ လွဲ၍ အတူတူပင်ဖြစ်၏။ ထို ၂ချက်ကား ကြေးနီကျို လေပြင်းဖို၏ အောက်ပိုင်း၌ အတွင်းခံမပါရှိသည့်အချက်နှင့် ထိုအပိုင်းကို ရေအိတ်ဖြင့် အအေးခံပေးထားသည့် အချက်တို့ဖြစ်သည်။ မီးဖိုတွင်းသို့ သတ္တုရိုင်းကို ကုတ်မီးသွေး၊ သတ္တုပျော်ကူတို့ဖြင့် ရော၍ အထက်မှဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် နံရံတွင် ဖောက် ထားသည့်ဘေးပေါက်မှဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် နံရံတွင် ဖောက်ထားသည့် ဘေးပေါက်မှဖြစ်စေ၊ သွင်းပြီး လျှင် လေမှုတ်သွင်းပေးရ၏။ ကြေးနီအရိုင်းမှာ အရည်အဖြစ်ဖြင့် အနည်ထိုင်သွား၍ ချော်မှာမူကား ကြေးနီပေါ်တွင် မျောနေသည်။

မီးဖိုမှ ချော်နှင့် မက် ခေါ် မသန့်စင်သေးသော ကြေးနီသတ္တုတို့ကို အုတ်ဖြင့်ခံထားသော ကန်များအတွင်းသို့ မကြာမကြာ သွင်းပေး၍ထိုကန်မှတစ်ဖန် မက်ကိုထုတ်ယူကြ၏။ မက်တွင် သတ္တုရာခိုင်နှုန်း ၃၀ မှ ၄၅ အထိသာ ပါရှိ၏။ မက်ကို တစ်ဖန် ဗက်ဆီမာ ဖိုကြီးများတွင် ထည့်၍ အညစ်အကြေးများ ကင်းစင်အောင် အရည်ကျိုပြီးလျှင် လေဖြင့်မှုတ်ပေးရ၏။ ထိုအခါ ကြေးနီရာခိုင်နှုန်း၉၀ ပါရှိသည့် သတ္တုကိုရ၏။ ထိုထက် သန့်စင်သောကြေးနီကို ရလိုလျှင် အီလက်ထရိုလစ်ဆစ်ခေါ် လျှပ်စစ်ဖြင့် ဓါတ်ခွဲနည်းကို အသုံးပြုရလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကြေးနီကို ရှေးနှစ်ပေါင်း များစွာကပင် ရှာဖွေသုံးစွဲခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင်ကြေးနီဖြင့် ထုထည်ကြီးမားသော အထည်ဝတ္ထုများ မပြုလုပ်ကြဘဲ သာမန်အသုံးအဆောင်များသာ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း ရှမ်းပြည်နယ် နမ္မတူဘော်တွင်မှ ကြေးနီသတ္တုရိုင်းများ ကို တူးဖော်ရရှိခဲ့ရာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်ပွားမီက နှစ်စဉ် ကြေးနီသတ္တုရိုင်းတန်ချိန် ၁ သောင်းခန့် အထိ ရရှိခဲ့သည်။

ယခုအခါ ဗားမားကော်ပိုရေးရှင်းကုမ္ပဏီနှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရတို့ ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်သောအဖွဲ့က နမ္မတူ ဘော်တွင်းအရပ်၌ ကြေးနီ အစရှိသော မြေတွင်း ဓါတ်သတ္တုများကို ခေတ်မှီစံနစ်ဖြင့် စတင်တူးဖော် လုပ်ကိုင်နေပြီ ဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

ကမ္ဘာတစ်လွှားသို့ လျှပ်စစ်ဓါတ်ဖြင့် သတင်းပို့ခြင်း

သေရေးရှင်ရေးကိစ္စတွင်လည်းကောင်း၊ အခြားအရေးကြီးသောကိစ္စတွင်လည်းကောင်း အမြန်ဆုံး အကြောင်းကြားလိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့အားထားရသည့်ကြေးနန်းသည် ယခုအခါတွင် အဆန်းမဟုတ်တော့သော်လည်း ယင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကျွန်ုပ်တို့ မည်မျှသိရှိကြသနည်း။ ကြေးနန်းရိုက်နည်း ပေါ်ပေါက်လာခြင်းကိုသာမက မြန်မာတို့၏ကြေးနန်းရိုက်နည်းကိုလည်း သိသင့်ပေသည်။

ကြေးနန်းရိုက်ခြင်း။ ။ကြေးနန်းရိုက်ခြင်းသည် ကြေးနန်းကြိုးဖြင့် ရပ်ဝေးသို့သတင်းစကားပေးပို့ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ကြေးနန်းရိုက်နည်း မပေါ်မီအခါက တနိုင်ငံနှင့်တနိုင်ငံ ဆက်သွယ်ရေးများကို စာဖြင့်သာ ပြုလုပ်ခဲ့ရသဖြင့် ပို့လိုက်သောစာများသည် ခရီးအလိုက် ကြန့်ကြာပြီးမှ လိုရာသို့ ရောက်နိုင်ခဲ့ကြပေသည်။ သို့ရာတွင် ဆမ်မျူယယ် အက်(ဖ) မော့ဆိုသူက အချက်ပြကြေးနန်းရိုက်နည်းကို ကြံစည်တီထွင်လိုက်ရာမှစ၍ သတင်းအပေးအပို့ လွယ်ကူလာခဲ့ရာ ယခုအခါ ရပ်ဝေးရပ်နီးနှင့်တကွ နိုင်ငံရပ်ခြား တိုင်းတစ်ပါးများသို့ အချိန်အနည်းငယ် အတွင်း၌ ပို့လိုသည့်သတင်းများကို နေ့ညဥ့်မရွေး ပေးပို့နိုင်ပေပြီ။

၁၈ ရာစုအတွင်း၌ သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးတို့သည် ကြေးနန်းကြိုးတလျှောက်တွင် လျှပ်စစ်ဓါတ်စီးသွားနိုင်ပါက၊ ထိုလျှပ်စစ်ဓါတ်ကို အသုံးပြု၍ သတင်းပေးပို့လျှင် ရနိုင်ဖွယ်ရာရှိသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကြေးနန်းဖြင့် သတင်းပို့နိုင်မည့်နည်းကို အမျိုးမျိုးရှာဖွေ ကြံစည်ကြရာ ၁၉ရာစုအတွင်းသို့ ရောက်သောအခါ ခေတ်မီကြေးနန်းရိုက်နည်းကို ထိရောက်အောင်မြင်စွာတီထွင်နိုင်လာကြပေသည်။

ဂေါက်စနှင့်ဗေးဗားဆိုသူဂျာမန်ပါမောက္ခ ၂ ဦးသည် မိမိတို့နေရာ ဂေါ့တင်းဂျင်း တက္ကသိုလ်ရှိ လက်တွေ့စမ်းခန်းနှင့် မျူးနစ်မြို့ရှိ စတိုင်ဟိုင်းတက္ကသိုလ်၏ လက်တွေ့စမ်းခန်းတို့ကို ကြေးနန်းကြိုးဖြင့် ဆက်သွယ်ပြီးနောက် ထိုကြေးနန်းကြိုးအစနှင့်အဆုံးတွင် သတင်းပို့ကိရိယာနှင့် သတင်းဖမ်းကိရိယာများကို တပ်ဆင်ထားကြသည်။ သတင်းပို့ရာ၌ သတင်းဖမ်း ကိရိယာတွင်ရှိသော အပ်တချောင်းက စက္ကူပေါ်တွင် အစက်နှင့် မျဉ်းတိုအချက်ပြ အမှတ်အသားများကို ရေးခြစ်ပေးလေသည်။ ဤနည်းမှာ နောင်အခါ မော့တီထွင်သော ကြေးနန်းရိုက်နည်းနှင့် အလွန်တူပေသည်။ ထိုအချိန်၌ ချားဝှိစတုန်းဆိုသူသည်လည်း အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် လျှပ်စစ်ဓါတ်ဖြင့် ကြေးနန်းရိုက်နည်းတစ်ခုကို စမ်းသပ်နေဆဲ ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်လောက်မှာပင် နယူးယော့မြို့မှ ပန်းချီဆရာ ဆမ်မျူယယ်မော့သည် တိုင်းတစ်ပါး၌ ပန်းချီပညာကို ဆည်းပူးခဲ့ပြီးနောက် မိမိဇာတိမြို့သို့ 'ဆာလီ'ခေါ် သင်္ဘောဖြင့် ပြန်လာခဲ့လေသည်။ သင်္ဘောပေါ်တွင် မော့နှင့် ခရီးသည်အချို့သည် လျှပ်စစ်ဓါတ်အကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စကားလက်ဆုံကျကြသည်။ လျှပ်စစ်ပညာမှာ ထိုစဉ်က ထွန်းကားစသာရှိသေး၍ လူတိုင်းအံ့ဩနေရသော ပညာဖြစ်သည်။ ဤသို့စကားလက်ဆုံကျခိုက်တွင် ခရီးသည်တဦးက ဥရောပတိုက်မှ မိမိဝယ်ယူခဲ့သော လျှပ်စစ်သံလိုက်တခုကို မော့အားပြသ၍ ထိုလျှပ်စစ်သံလိုက်ဖြင့် ပါရစ်မြို့တော်၌ လက်တွေ့လုပ်ခဲ့သော လုပ်ငန်းများကို ပြောပြလေသည်။

မော့သည် ယေးတက္ကသိုလ်၌ ပညာသင်ကြားနေစဉ်က မိမိပြုလုပ်ခဲ့ဘူးသော လျှပ်စစ်ဓါတ်ဆိုင်ရာ လက်တွေ့စမ်း

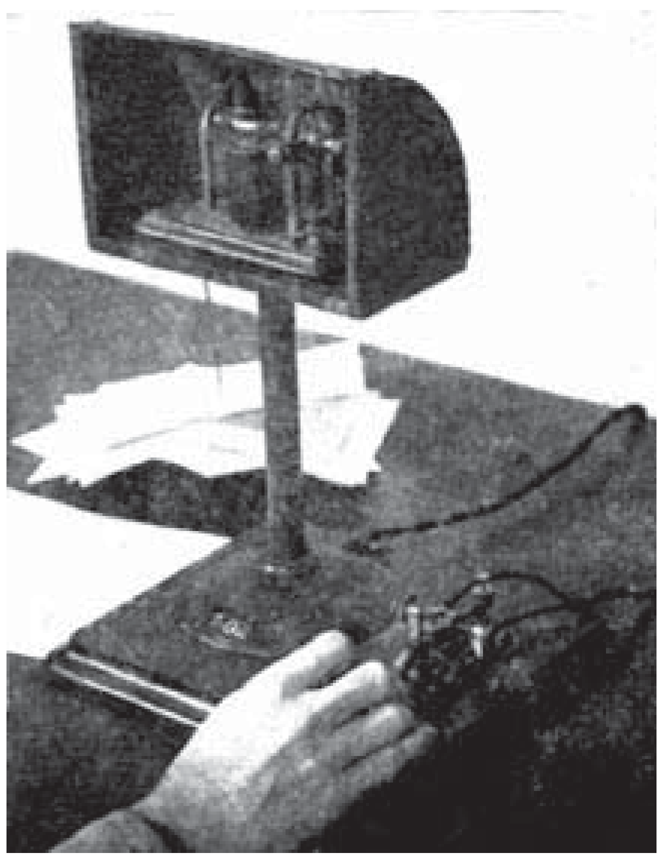

ကြေးနန်း၏အဓိကအသုံးပြုရသော သတင်းပို့နှင့်သတင်းဖမ်းကရိယာ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြေးနန်းလက်နှိပ်စက်ဖြင့် သတင်းပေးပို့စနစ်

စမ်းသပ်မှုများကို ပြန်၍စဉ်းစားသည်။ ခရီးလမ်း ဆုံးသည့် တိုင်အောင် လျှပ်စစ်ဓါတ်ဖြင့် သတင်းပေးပို့နိုင်မည့် နည်းကိုသာ အထပ်ထပ်ကြံစည်စိတ်ကူး၍ နေမိ၏။ နယူးယော့မြို့သို့ သင်္ဘောဆိုက်ကပ်သောအခါတွင် ကြေးနန်းရိုက်နည်းကို အကြမ်း စိတ်ကူးမိပြီးဖြစ်သည်။ သင်္ဘောပေါ်မှ မဆင်းမီ မော့သည် ကပ္ပိတန်ထံ သွားပြီး 'ဒီ ၄၊ ၅ နှစ်အတွင်း ကြေးနန်းရိုက်နည်း ပေါ်လာယင် ဒီနည်းဟာ ခင်ဗျားရဲ့ ဆာလီသင်္ဘောပေါ်မှာ စတင်ကြံစည်တဲ့နည်းဘဲလို့သာ မှတ်ပေတော့'ဟူ၍ ပြောခဲ့သည်။

မော့သည် နယူးယောမြို့သို့ ပြန်ရောက်သည့်အချိန်မှစ၍ ကြေးနန်းရိုက်နည်းကို တိုင်းပြည်သုံးဖြစ်စေရန် ကြိုးစားတော့၏။ ကြေးနန်းရိုက်နည်းတွင် တိုင်းသူပြည်သားများ စိတ်ဝင်စား လာစေရန်လည်း ကြိုးစား၏။ သို့ရာတွင် ဤနည်းကို ကြံစည်တီထွင်ရာ၌ ငွေအမြောက်အမြား ကုန်ကျမည်ဖြစ်ရာ မိမိမှာငွေကြေးချမ်းသာ သူမဟုတ်သည့်အတွက် ငွေကြေးဖြင့် ကူညီမစမည့်သူများကို ရှာဖွေရလေသည်။

မော့သည်ကြေးနန်းရိုက်နည်း အောင်မြင်ရန် ပါမောက္ခဂေးဆိုသူနှင့် တွဲဖက်လုပ်ကိုင်၍ ဂေးထံမှအကြံဉာဏ်ကောင်း များကို ရယူခဲ့သည်။

၁၈၃၇ ခုနှစ်တွင် မော့သည် ကြေးနန်းရိုက်သည့် ကိရိယာများကိုပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ဒေါ်လာငွေ ၂၀၀၀ ကို အရေးတကြီး လိုလာသည်။ လိုသည့်အကြောင်းမှာ ထိုအချိန်တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအစိုးရက အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ဝှိစတုန်းအား ကြေးနန်းရိုက်နည်းကို တီထွင်နိုင်ရန်အတွက် ငွေကြေးဖြင့် ကူညီရန် ရည်ရွယ်လျက်ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ မော့၏အကြံမှာ ကြေးနန်းရိုက် ကိရိယာများကို အစိုးရထံသို့ အချိန်မီပြုလုပ်တင်ပြပြီး အကူအညီ တောင်းယူလိုသည်။ ကံအားလျော်စွာ မော့အလိုရှိသည့် ငွေကြေးကို ထုတ်ပေးမစမည့် အဲလဖရက်ဗေး ဆိုသူတဦးပေါ်လာသည်။ ထိုသူသည် မော့အား ငွေကြေးဖြင့်သာကူညီသည်မဟုတ်၊ မော့၏ အချက်ပြစံနစ်ကိုပင် ကောင်းသည်ထက် ကောင်းအောင်ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကူညီပြုပြင် ပေးပေသေးသည်။

မော့နှင့်ဗေးတို့သည် ကြေးနန်းရိုက်ကိရိယာများကို တိတ်တဆိတ်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးနောက် လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်ရာ အောင်မြင်သည်ကိုတွေ့ကြရလေသည်။

မော့သည် ကြေးနန်းရိုက်ရုံများ ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ဒေါ်လာငွေ ၃၀၀၀၀ ထုတ်ပေးရန် ပြည်ထောင်စု အစိုးရထံ လျှောက်လိုက်၏။ ထိုငွေကိုရလျှင် မော့သည်မိုင် ၄၀ အတွင်း သတင်းပို့နိုင်သော ကြေးနန်းရုံများကို ဆောက်လုပ်ရန် ရည်ရွယ်ထားလေသည်။ လပေါင်းများစွာ ကြာပြီးမှ အစိုးရက ဒေါ်လာငွေ ၃၀၀၀၀ ထုတ်ပေးရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်လေသည်။ မော့သည် ကြေးနန်ရိုက်ရုံများကို ဆောက်လုပ်ပြီးနောက် ၁၈၄၄ ခုနှစ် မေလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ဝါရှင်တန်မြို့မှ ဗောလတီမိုးမြို့သို့ ပဌမဆုံးကြေးနန်းစာကို အောင်မြင်စွာ ရိုက်ကြားပေးပို့ နိုင်လေသည်။ (မော့၊ ဆမ်မျူယယ်–ရှု။)

ထို့နောက်တွင် မော့၏ ကြေးနန်းရိုက်နည်းသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တစ်ခုလုံးနှင့် ဥရောပတိုက်၊ အာရှတိုက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တို့သို့ပါတဖြည်းဖြည်း ပျံ့နှံ့သွားလေသည်။ အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာကို ဖြတ်၍ ကြေးနန်းသတင်း ပေးပို့ရန်အတွက် ရေအောက် ကြေးနန်းကြိုးများကို ချသောအချိန်၌ မော့မှာ အသက်ထင်ရှား ရှိသေး၏။ (ရေအောက်ကြေးနန်း–ရှု။)

အချက်ပြကြေးနန်းတွင် မူတည်သောအချက်မှာ လျှပ်စစ်ဓါတ်စီးလျက်ရှိသော ဆာကစ်ကို ဆက်ချည်တစ်လှည့်၊ ဖြတ်ချည်တစ်လှည့်ပြုလုပ်ပေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကြေးနန်းသတင်းပို့ကိရိယာတွင် ခလုပ်တစ်ခုထားရှိ၏။ ထိုခလုတ်ကို ဖိနှိပ်ပေးစဉ် ဆာကစ်ဆက်မိ၍ ခလုတ်ကိုလွှတ်လိုက်လျှင် ဆာကစ်ပြတ်သွားသည်။ အစက်ဟူသော အချက်ပြအမှတ်ကိုပေးပို့လိုသော် ခလုတ်ကိုရုတ်ခြင်းနှိပ်ပြီး ပြန်လွှတ်လိုက်ရသည်။ မျဉ်းတိုဟူသော အချက်ပြအမှတ်ကို ပေးပို့လိုသော် အစက်ရလို၍ ဖိနှိပ်စဉ်ကထက် ၃ ဆမျှ အချိန်ကြာအောင် ခလုတ်ကို ဖိနှိပ်ပေးရသည်။

ဆာကစ်လမ်းဆုံးတွင်ရှိသော ကြေးနန်းသတင်းဖမ်းကိရိယာ၌ လျှပ်စစ်ဓါတ်ကြိုး ရစ်ပတ်ထားသော လျှပ်စစ်သံလိုက်နှင့်အတူ ထိုလျှပ်စစ်သံလိုက်ကို သံလိုက်ဖြစ်ပေါ်ချိန်၌ ဝင်ရိုက်မည့် သံတုံးကလေးရှိသည်။ လျှပ်စစ်သံလိုက်ကို သံတုံးကလေးက ဝင်ရိုက်သောအခါ 'ကလစ်' ဟူ၍ အသံမြည်သည်။

သတင်းပို့ကိရိယာ ခလုတ်ကိုဖိနှိပ်ချိန်တွင် ဆာကစ်ဆက်မိသွားသဖြင့် သတင်းဖမ်းကိရိယာရှိ လျှပ်စစ်သံလိုက်သည် သံလိုက်ဖြစ်သွားသည်။ ခလုတ်ကို လွှတ်လိုက်သောအခါ သံလိုက်ဓါတ် ပျောက်သွားသည်။ ဤသို့ဖြင့် သတင်းပို့ကိရိယာမှ အချက်ပြအမှတ်များဖြင့် ပေးပို့သမျှသည် သတင်းဖမ်းကိရိယာတွင် ထိုအမှတ်များကိုပြသော အသံဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုအသံမှတစ်ဖန် မူလအမှတ်အသားများပြန်ရကာ သတင်းတစ်ရပ်လုံးကို ဖတ်ယူနိုင်လေသည်။ နောက်ဆုံးပေါ်နည်းများတွင် သတင်းများကိုကြေးနန်းရိုက်လက်နှိပ်စက်ဖြင့်ပေးပို့၍ အခြားတစ်ဖက်တွင် လက်ခံရရှိသောသတင်းသည် လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ရိုက်ပြီးသား ထွက်လာလေသည်။ ကြေးနန်းရိုက်ရာတွင် လျှပ်စစ်ဓါတ်ကို အသုံးပြုသည့်အတွက် အလွန်လျင်မြန်သည်။ ခရီးဝေး၍ လျှပ်စစ်ဓါတ်အားနည်းသော နေရာများတွင် သတင်းကို အဆင့်ဆင့်ပို့ပေးရလေသည်။(လျှပ်စစ်ဓါတ်၊သံလိုက်ဓါတ်–ရှု။)

သိပ္ပံပညာရှင်တို့သည် မော့ကြေးနန်းရိုက်နည်းကို ကောင်းသည်ထက်ကောင်းအောင် ထပ်မံပြုပြင်လာကြရာ ယခုအခါ ငွေကုန်နည်း၍ အလုပ်တွင်သော ခေတ်မီကြေးနန်းရိုက် နည်းများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပေသည်။ မော့တီထွင်ခဲ့စဉ်က ကြေးနန်းကြိုးတစ်ချောင်းဖြင့် ကြေးနန်းသတင်းကို ပေးပို့၍ အခြားကြေးနန်းကြိုးတစ်ချောင်းဖြင့် သတင်းကို လက်ခံရ၏။ သို့သော် မော့ကွယ်လွန်သည့် ၁၈၇၂ ခုနှစ်၌ ဂျေဗီစတန်းဆိုသူကတချိန်တည်းတွင် ကြေးနန်းကြိုးတစ်ချောင်းတည်းဖြင့် သတင်းပေးပို့နိုင်လက်ခံနိုင်သောနည်းကို တီထွင်လေသည်။ ထို ၂ မျိုးရနည်းကို 'ဒျူးပလက်နည်း'ဟု ခေါ်သည်။ နောက် တစ်နှစ်တွင် သောမတ်အေအက်ဒီဆင် ဆိုသူက 'ကွာ'ရ ပလက်'ခေါ် ၄ မျိုးရနည်းကို တီထွင်ပြန်လေသည်။ ထိုနည်းမှာတချိန်တည်းတွင် ကြေးနန်းကြိုးတစ်ချောင်းတည်းဖြင့် သတင်း ၂ ရပ်ကို ပို့နိုင်၍ သတင်း၂ ရပ်ကို လက်ခံနိုင်သောနည်း ဖြစ်သည်။ ယခု အခါ၌မူကား သတင်း ၈ ရပ်အထိပင် တစ်ချိန်တည်းတွင် ကြေးနန်းကြိုးတချောင်းတည်းဖြင့် ပေးပို့ရယူနိုင်နေပြီဖြစ်ရာ ဤအမျိုးမျိုးရနည်းကို 'မာလတီပလက်'နည်းဟု ခေါ်ကြသည်။

တစ်ကမ္ဘာလုံး၌ ယခုအခါ လက်ခံအသုံးပြုလျက်ရှိသော မော့အချက်ပြ အမှတ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

အက္ခရာများ

A ._	G _ _ .	M _ _	T _
B _ . . .	H	N _ .	U . . _
C _ . _ .	I . .	O _ _ _	V . . . _
D _ . .	J . _ _ _	P . _ _ .	W . _ _
E .	K _ . _	Q _ _ . _	X _ . . _
F . . _ .	L . _ . .	R . _ .	Y _ . _ _
		S . . .	Z _ _ . .

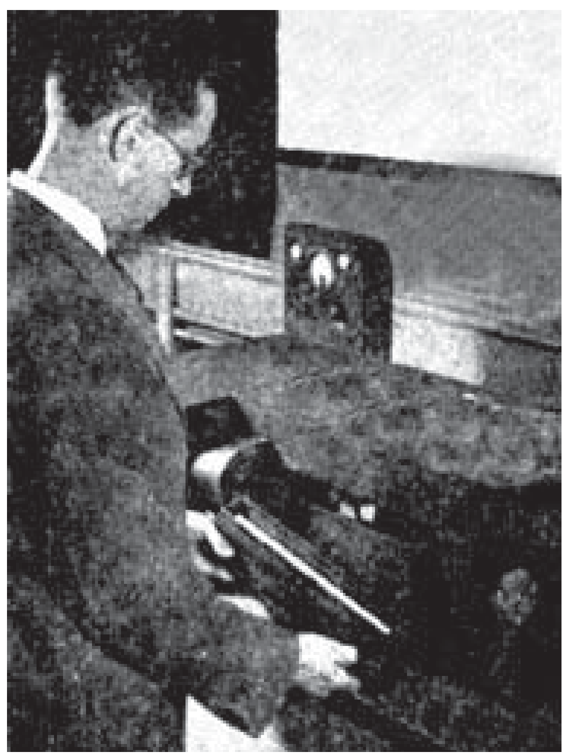

ဓာတ်ပုံများကို ကြေးနန်းဖြင့်ပေးပို့ရာတွင် ဤသို့လက်ခံရရှိပေမည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဂဏန်းများ

1 ._ _ _ _ 6 _ . . . .
2 . . _ _ _ 7 _ _ . . .
3 . . . _ _ 8 _ _ _ . .
4 . . . . _ 9 _ _ _ _ .
5 . . . . . 10 _ _ _ _ _

ယခုအခါ ကမ္ဘာအနှံ့အပြားတွင် သတင်းများကိုသာ ကြေးနန်းဖြင့် ရိုက်ကြားပေးပို့ နိုင်သည်မဟုတ်၊ အချို့နိုင်ငံကြီးများတွင် ဓါတ်ပုံရုပ်ပုံများကိုပင် ကြေးနန်းဖြင့်ပေးပို့နိုင်နေပြီဖြစ်၍ ဤနည်းကို 'ဓါတ်ပုံကြေးနန်းရိုက်နည်း' ဟုခေါ်သည်။

မန္တလေးမြို့တည်နန်းတည် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး လက်ထက်၊သက္ကရာဇ် ၁၂၃၁ ခုနှစ်ကပင် မြန်မာပြည်၌ ပထမဦးဆုံးသောကြေးနန်းများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဘူးပေသည်။ ထိုကြေးနန်းများကို ယခုခေတ်အခါတွင်အသုံးပြုကြသကဲ့သို့ လျှပ်စစ်ဓါတ်အားဖြင့်ပြုလုပ်ခဲ့ကြ၏။ လျှပ်စစ်ဓါတ်အားကို ဓါတ်အိုးအမျိုးမျိုး အသုံးပြု၍ ထုတ်ယူကြသည်။ ယခုအခါတွင် အသုံးပြုနေကြသော မော့အချက်ပြစံနစ်ကဲ့သို့ပင် ဓါတ်အိုး၌တီးခတ်သောအချက်ဖြင့်လည်းကောင်း အမှတ်သညာပေးသော အရေးအဆွဲတို့ဖြင့်လည်းကောင်း သတင်းများကို ပေးပို့ကြပေသည်။ ထို့ပြင် မီးရောင်များကိုလည်းကောင်း၊ အလံများကိုလည်းကောင်း၊ အသုံးပြု၍ သတင်းပေးပို့သော စံနစ်ကိုလည်း အသုံးပြုခဲ့ကြ၏။ ကြေးနန်းရိုက်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍အသုံးပြုသော အက္ခရာရေးသားနည်းကို လူအများ နားလည်စိမ့်သောငှာ မြန်မာပညာရှိကြီး ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်သည် 'လိပိဒီပိကာ' မည်သော မြန်မာကြေးနန်းစာရေးနည်းကျမ်းကို ရေးသားပြုစုခဲ့ပေသည်။

ထိုအခါက ကြေးနန်းစာများသည် ယခုခေတ်ကြေးနန်းစာများကဲ့သို့ပင် ပေးပို့လိုသော သတင်း၏ လိုရင်းအချက်များ ပေါ်လွင်အောင် တိုတိုတုတ်တုတ် ရှိသည်။ ထိုကြေးနန်းစာတွင် လက်ခံရရှိမည့် အရာရှိ၏အမည်နှင့် ရာထူးကိုပါ ဖော်ပြနိုင်ကြ၏။ အင်္ဂလိပ်များနှင့် စစ်ဖြစ်နေဆဲ အချိန်တွင် ပေးပို့သော ကြေးနန်းသတင်းများမှာ သာ၍ပင် တိုတိုတုတ်တုတ်ရှိသေး၏။ ဘုရင်ထံသို့ ပို့သောသတင်းများ၌ မည်သည့်အရာရှိက ပို့သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကြေးနန်း ရိုက်ပေးသော ကြေးနန်းဆရာ၏အမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ယခုခေတ်အခါ မှာကဲ့သို့ပင်ရိုက်ပို့ပေးနိုင်ကြလေသည်။

ထိုအခါက ကြေးနန်းစာရေးသားပုံမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်လေသည်။

စအ၊ ကအား၊ ပရည၊ နအနး၊ တအနး၊ လဥပ၊ စဇ၊ သဦ၊ စအာ၊ ရဇ၊ ကရဤး၊ အ၊ သဉး၊ စအာ၊ ရဇး၊ တအို့၊ စအ၊ ကအား၊ ပရည၊နအနး၊ တအနး၊ ရအန၊ လအမး၊ တ၀အင၊ တအိုင၊ စအိုက၊ လဥပ၊ရအန၊ မဟအ၊ အစ၊ ရ၀ဇ၊ အ၊ ရအပ၊ ရအပ၊ လဥပ၊ ဆညင၊ ရအန၊ ရဟက္က၊ သအည၊ မယအား၊ ကအို၊ ၁၂၃၁၊ ခဥ။ နဟအစ၊ အ၊ တ၀၊ အင း၊ ပရဤး၊ ပရဇ၊ ညင၊ လဥပ၊ ဆညင၊ ကရအ၊ရအ၊မအည၊ခအတ၊ လဟဇ၊ အ၊ ဆအန၊ တ၀အင၊ လအညး၊ မအည၊ ရ၀ဇ၊ မအည၊ မဟယအ၊ လဥပ၊ ဆညင၊ ပရဤး၊ ပရဇ၊ သအည၊ မယအား၊ကအို၊ မအ၊ ပရအတ၊ တအင၊ လဟယညက၊ လအိုက၊ ရအ၊ မအည်။

အထက်ပါကြေးနန်းစာကို အဓိပ္ပါယ်ဖော်ယူသောအခါ ဤသို့တွေ့ရ၏။

စ၊ ကား၊ ပြော၊ နန်း၊ တန်း၊ လုပ်၊ စေ၊ သူ၊ စာ၊ ရေး၊ ကြီး၊ အ၊ သုံး၊ စာ၊ ရေး၊ တို့၊ စ၊ ကား၊ ပြော၊ နန်း၊ တန်း၊ ရန်၊ လမ်း၊ တွင်၊ တိုင်၊ စိုက်၊ လုပ်၊ ရန်၊ မှ၊ စ၊ ငွေ၊ အ၊ ရပ်၊ ရပ်၊ လုပ်၊ ဆောင်၊ ရန်၊ ရှိ၊ သည်၊ များ၊ ကို၊ ၁၂၃၁၊ ခု၊ နှစ်၊ အ၊ တွင်း၊ ပြီး၊ ပြေ၊ အောင်၊ လုပ်၊ ဆောင်၊ကြ၊ ရ၊ မည်၊ ခတ်၊ လှေ၊ အ၊ ဆန်၊ တွင်၊ လည်း၊ မည်၊ ၍၊ မည်၊ မျှ၊ လုပ်၊ ဆောင်၊ပြီး၊ ပြေ၊သည်၊ များ၊ ကို၊ မ၊ ပြတ်၊ တင်၊ လျှောက်၊ လိုက်၊ ရ၊ မည်။

အင်္ဂလိပ်တို့လက်ထက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပြည်တွင်းကြေးနန်းဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းကို ၁၈၆၅ ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြေးနန်းဆက်သွယ်ရေးကိုမူ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှတဆင့် ၁၈၃၆ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ ပြည်တွင်းဆက်သွယ်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် ဗမာ့အချက်ပြ သင်္ကေတများကို မြန်မာလိုတီထွင်၍ အသုံးပြုလျက်ရှိ၏။ ထိုစံနစ်သစ်ကို သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဌာနနှင့်လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဌာနတို့က ဦးဆောင်ကာ တီထွင်ပေး၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့တင်ပြရာ အသင့်လျော်ဆုံးဟုဆုံးဖြတ်၍ ပြည်တွင်းကြေးနန်းဆက် သွယ်ရေးလုပ်ငန်းတွင် အသုံးပြုရန် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်လေသည်။ ထိုစံနစ်သစ်အားဖြင့် မြန်မာအသံထွက်နှင့် ဖတ်မရသောစာလုံးများကိုပင် တိကျမှန်ကန်စွာပေးပို့နိုင်ပေသည်။ ရေးပေးသောစာလုံးသာ ပီသပါက ကြေးနန်းနှင့်ပေးပို့ရာတွင် ရာခိုင်နှုန်းအပြည့် တိကျမှန်ကန်နိုင်ပေသည်။ ပထမအစမ်း သဘောဖြင့်၁၉၅၁ ခုနှစ်ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့နှင့်ပုသိမ်မြို့ကို ထိုစံနစ်ဖြင့် စတင်၍ ကြေးနန်းရိုက်ခဲ့၏။ ကောင်းစွာအောင်မြင်ကြောင်းကို သေချာစွာသိရှိရသော အခါ၊ ၃လအတွင်း မန္တလေး၊ တောင်ငူ၊ မော်လမြိုင်၊ စစ်တွေမြို့များသို့တိုးချဲ့၍ ထိုစံနစ်သစ်ကို အသုံးပြုခဲ့ကြ၏။ ယခုအခါတွင် မြို့တိုင်း၌လိုပင် ကြေးနန်းဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းတွင် ဗမာ့အချက်ပြ သင်္ကေတများကို အင်္ဂလိပ်လို မသုံးတော့ဘဲ မြန်မာလိုအသုံးပြုလျက်ရှိလေပြီ။

သို့ရာတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြေးနန်းဆက်သွယ်ရေး

www.burmeseclassic.com

၌မှု မော့အချက်ပြ သင်္ကေတများကို အင်္ဂလိပ်စာလုံးများဖြင့် ပေးပို့ကြလေသည်။ ဤသို့ သတင်းများကို ပေးပို့ရာ၌ အလွန်လျင်မြန်သောစံနစ်ကို အသုံးပြုကြပေသည်။ ထိုစံနစ်သစ်တွင် အသံနှင့်မှတ်မယူပဲ စက္ကူကြိုးပြားကလေးများအပေါ်တွင် အပေါက်ကလေးများ ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းအားဖြင့် ကြေးနန်းသတင်းများကို ပေးပို့ကြ၏။ ထို့ပြင် 'တယ်လီပရင်တာ' ခေါ် လက်နှိပ်စက်ကဲ့သို့သော ကြေးနန်းရိုက်စက်မျိုးဖြင့်လည်း သတင်းများကို ရိုက်ကူး၍ပေးပို့နေကြသေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဤကဲ့သို့ခေတ်မီသည့် ကြေးနန်းဆက်သွယ်ရေး ကရိယာများကိုအသုံးပြုရန် စီမံကိန်းများချလျက် ဆောင်ရွက်နေပေပြီ။

ကြေးဝါ။ ။ကြေးဝါသည် ကြေးနီနှင့် သွပ်ကို အချိုးအမျိုးမျိုး ရောစပ်၍ ရရှိသည့် သတ္တုစပ်ဖြစ်သည်။ မာ၍ တာရှည်အသုံးခံသော သတ္တုဖြစ်၏။ တခါတရံ ကြေးဝါကို အဆိုပါသတ္တု နှစ်မျိုးအပြင် ခဲပုပ်နှင့် သံဖြူကဲ့သို့သော သတ္တုမျိုးဖြင့်လည်း ရောစပ်ပေး တတ်ကြသည်။ ကြေးဝါလုပ်နည်းကို ဥရောပတိုက်တွင် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၄၀၀၀ ခန့်ကပင် သိရှိခဲ့ကြလေသည်။ ထိုခေတ်အခါက လူတို့သည် ဓါး၊ ပုဆိန်၊ မြားသွားနှင့် အခြား လက်နက်များကို ကြေးဝါဖြင့် ပြုလုပ်သုံးစွဲကြသည်။

ကြေးဝါကို အလွယ်တကူ ကျိုနိုင်၏။ ပုံသွန်းယူ၍ ရနိုင်သည့် အပြင် အသုံးအဆောင် အမျိုးမျိုးကိုလည်း လွယ်ကူစွာ ပြုလုပ်ယူနိုင်၏။ ရေငွေ့ရှိသော လေထဲတွင် ပစ်ထားသော်လည်း ချေးမတက်ချေ။ ကြေးဝါတွင် အရောင်တင်ခံနိုင်သော သတ္တိရှိခြင်းကြောင့် အလှပြတန်ဆာပလာများနှင့် ရုပ်ပုံများ ထုလုပ်ရန်အတွက် အလွန်ကောင်းသည်။ ကြေးဝါ၏ အမျိုးအမည်များစွာ ရှိသည်နှင့်အမျှ အသုံးပြုပုံမှာလည်း များပြားလှ၏။ ကြေးဝါခေါင်းလောင်းများသည် အသံအလွန်သာယာသည့်အပြင် ရာသီဥတုဒဏ်ကို အချိန်အကန့်အသတ်မရှိ ခံနိုင်ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကြေးဝါဖြင့် ပစ္စည်းများကို သွန်းလုပ်ရာတွင် ကြေးဝါကို အရည်ကျို၍ ပုံစံအတွင်းသို့ သွန်းယူလေ့ရှိကြသည်။ ကြေးသွန်းလုပ်ငန်းတွင် ကျွမ်းကျင်မှုလိုလေသည်။ ကြေးသွန်း အလုပ်မစမီ ရွှံ့စေး၊ သဲနှင့်ဖွဲတို့ကို သင့်သလို ရောစပ်ပြီး ပုံကို အကြမ်းအားဖြင့် လုပ်ယူသည်။ ထို့နောက် နံ့မြေဖြင့်မံပြီးလျှင် မီးသွေးမှုန့်နှင့် မြင်းချေးရောထားသော အရည်ဖြင့် လိမ်းကျံပေးသည်။

ထိုပုံစံပေါ်တွင် ဖယောင်းကို လိုသည့်ပုံ ဖြစ်လာသည့်တိုင်အောင်ကပ်ပြီး အသေးစိတ်ပြုပြင်ပေးသည်။ ထို့နောက် ဖယောင်းပုံစံပေါ်တွင် ရွှံ့စေးကိုမံပေးသည်။ လောင်းထည့်သော ကြေးဝါရည် ဖောက်ထွက်မလာနိုင်အောင် ရွှံ့စေးတွင် သဲနှင့် ဖွဲများကို ရောပေးသည်။ ရွှံ့စေး၊ သဲနှင့် ဖွဲများ၊ မံပေးရာတွင် ကြေးဝါရည်လောင်းရန်အပေါက်နှင့် ဓါတ်ငွေ့ထွက်ရန် အပေါက်များကိုပါ တပါတည်းလုပ်သည်။ ထို့နောက် ပုံစံကို ဖိုများဖြင့်ဆိုင်ကာ မီးအပြင်း တိုက်ပေးလေသည်။ ထိုအခါ ဖယောင်းသည် အရည်ပျော်၍ ထွက်လာသဖြင့် ရွှံ့စေးပုံစံအတွင်းတွင် အခေါင်းသာကျန်ရစ် တော့သည်။ ပုံစံယူနေခိုက်တွင် အရည်ကျိုထားသော ကြေးဝါကို လောင်းထည့်သည်။ ကြေးဝါရည်သည် ဖယောင်းရှိခဲ့သော နေရာများသို့ ရောက်သွားသည်။ ထိုသို့ သွန်ပြီးလျှင် အအေးခံကာ အပြင်ဖက်ရှိ ရွှံ့စေးများကို ခွာချလိုက်သည်။ သွန်းပြီး၍ ရသောပုံကို စို့၊ တစည်းနှင့် ကော်ပတ်စက္ကူများဖြင့် အချောကိုင်ပေးသည်။

ကြေးဝါပြုလုပ်ရာတွင် ကြေးနီ ၅၄.၁ ဆနှင့်သွပ် ၄၅.၉ ဆကိုရောကျိုပေးလေ့ ရှိကြသည်။ ကြေးဝါကို ဘုရားရုပ်တုတော်များ သွန်းလုပ်ရာ၌ အသုံးများသည်။ ကြေးဝါဖြင့် လုပ်သည့် အသုံးအဆောင်များမှာ လက်ဆေးခံ၊ ခေါင်းလောင်း၊ ဆည်းလည်း၊ ကွဲနွှား ခလောက်၊ ချူ၊ ကွမ်းအစ်၊ ရေစစ်၊ ကွမ်းညှပ်၊ ဖလား၊ ထုံးဗူး၊ ကွမ်းဆုံ၊ သပိတ်ဖုံး၊ လင်းကွင်း၊ စည်း၊ နားဖာကော်၊ မောင်း၊ ကြေးနောင်၊ ကြေးစည်၊ ချိန်ခွင်၊ ထွေးခံ၊ ဇွန်း၊ မွေးညှပ်၊ ဇာဂနာနှင့် အလေးများ ဖြစ်သည်။

အိန္ဒိယလူမျိုးများ သုံးစွဲလေ့ရှိသော ကြေးဝါထည်များ

www.burmeseclassic.com

အာကာတစ်ခွင်ကို တန်ဆာဆင်သည့် စိန်ပွင့်များ

အင်အားကောင်းသော မှန်ပြောင်းကြီးများဖြင့် စိတ်ရှည်စွာကြည့်ရှုလေ့လာကြသော နက္ခတ်ဆရာတို့၏ ကျေးဇူးကြောင့် အစက်ကလေး သဖွယ်မြင်ရသော ကြယ်တို့၏ ပုံသဏ္ဍာန်ပမာဏကို ကျွန်ုပ်တို့ သိကြရပေပြီ။ ကြယ်တို့သည် နေများဖြစ်ကြ၍ အလင်းရောင် အပူကိုပါ လွှတ်သည်ဟု ဆိုလျှင် ယုံဖွယ်ရှိအံ့လော။

ကြယ် ။ ။ ညဥ့်အခါ ကောင်းကင်သို့ မော့ကြည့်လျှင် မိုတ်တုတ်မှိတ်တုတ်နှင့်လင်းနေသော ကြယ်များကို မရေတွက်နိုင်အောင်မြင်ကြရပေမည်။ ကြယ်တို့သည် တစ်နေရာတည်းတွင် တည်၍ အေးမြသော အလင်းရောင်ကို ပေးသည်ဟု ထင်မှတ် တတ်ကြသည်။ အမှန်မှာ ကြယ်တို့သည် နေများဖြစ်ကြ၍၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ နေကဲ့သို့ပင် အလင်းရောင်၊ အပူကိုပါလွှတ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ နေတွင်ရှိသော ဓါတ်သဘာဝအားလုံးလိုပင် ကြယ်တွင်လည်း ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ကြယ်တိုင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ နေနှင့် တရွယ်တည်းမဟုတ်ချေ။ အချို့ကြယ်တို့သည်နေထက် အဆပေါင်း မြောက်မြားစွာပင် ကြီးမားကြသည်။ နေထက်လည်း အဆပေါင်း ၃၀၀၀၀၀ ခန့်ပိုမိုတောက်ပကြသည်။ ကြယ်တွင် ဓါတ်ငွေ့များသည် ပြော၍မယုံနိုင်လောက်အောင် ပြင်းထန်သော အပူရှိန်နှင့် တောက်လောင်နေကြသည်။ ကြယ်တို့ကို သေးသေးငယ်ငယ် မြင်ရခြင်းမှာ၊ ကြယ်တို့သည် ကမ္ဘာနှင့်နေကွာဝေးသည်ထက် အဆပေါင်းများစွာပို၍ ကမ္ဘာမှ ကွာဝေးသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ပကတိမျက်စိဖြင့် ကြည့်လျှင် ကြယ်ပေါင်း ၆၀၀၀ ခန့်လောက်ကိုသာ မြင်နိုင်သည်။ မမြင်နိုင်သော ကြယ်တို့သည်လည်း အမြောက်အမြားပင် ရှိသေးသည်။ အားကောင်းသော မှန်ပြောင်းများဖြင့်ကြည့်လျှင် ကြယ်ပေါင်း ၁၀၀၀၀၀၀၀၀ ကို မြင်နိုင်သည်။

ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ကမ္ဘာမြေရောက်သော 'က' နေရာမှ တိုင်းတာလိုသော 'စ'နေရာရှိ ကြယ်ကို ကြည့်ရှုသောအခါ 'ကစပ' လမ်းကြောင်းအတိုင်း တွေ့မြင်ရသည်။ ကမ္ဘာမြေသည် တစ်နှစ်တွင်နေကို တစ်ပတ်ပတ်သွားသဖြင့် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင်ယင်း၏ သွားလမ်းပေါ်၌ က နေရာနှင့်ဆန့်ကျင်ဖက် 'ခ'နေရာသို့ ရောက်သွားသည်။ ထိုအချိန်၌ ခနေရာကမ္ဘာမှစနေရာကြယ်ကို ကြည့်လျှင် 'ခစဖ' လမ်းကြောင်းအတိုင်းတွေ့မြင်ရမည်။ ကနှင့်ခနှစ်နေရာသည် ၁၈၆၀၀၀၀၀၀ မိုင်ဝေးသည်ကို သိရသဖြင့် စကခနှစ်နားညီတြိဂံမှကစ၏ အကွာအဝေး ကို သင်္ချာနည်းဖြင့် လွယ်ကူစွာတွက်ယူရရှိနိုင်သည်။

ဤကဲ့သို့သော ကြယ်ပေါင်း ၁၀၀၀၀၀၀၀၀ မှာ အာကာသလောကတွင်ရှိသော ကြယ်အားလုံးကုန် မဟုတ်သေးချေ။ မှန်ပြောင်းဖြင့်ပင် ကျွန်ုပ်တို့မမြင်နိုင်သော ကြယ်ပေါင်း မြောက်မြားစွာလည်း ကျန်ရှိပေသေးသည်။ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်ရှိ နက္ခတ်မျှော်စင်ကြီးများ၌ ကြယ်များ၏ အနေအထားပုံကို ရေးဆွဲနိုင်ခြင်းငှာ ကောင်းကင်တွင်ရှိသော ကြယ်များကို မှန်ပြောင်းများဖြင့် ကြည့်၍ ဓါတ်ပုံရိုက်ကူးယူကြသည်။ ကောင်းကင်ကို ဓါတ်ပုံရိုက်ကူး၍ စစ်ဆေးခြင်းဖြင့် ကြယ်သစ်များကို မကြာခဏပင် တွေ့ရလေသည်။

ပါမောက္ခ မိုက်ကယ်လဆန်သည် ကြယ်၏ အချင်းတိုင်းနည်းကို ထွင်ခဲ့သည်။ ကြယ်များသည်အလွန်ဝေးကွာလွန်းရကား၊ မှန်ပြောင်းတွင်အစက်များ သဏ္ဍာန်လောက်သာ ပေါ်ပေါက်သဖြင့်၊ ထိုကြယ်တို့၏ အချင်းများကို တိုင်းတာရန်မှာမလွယ်ကူပေ။ သို့ရာတွင် မိုက်ကယ်လဆန် ထွင်လိုက်သောနည်းဖြင့် ကြယ်တို့၏ အချင်းကို လွယ်ကူစွာ တိုင်းတာနိုင်ပြီ ဖြစ်သည်။ ထိုနည်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်၏။

သေးသွယ်သောအပေါက်လျား ၂ ခုပြိုင်ယှဉ်လျက်ရှိသော မှန်ချပ်တချပ်ကို မှန်ပြောင်း၏ နောက်ဖက်တွင် တပ်ဆင်ထားသည်။ ထိုအပေါက် လျားတို့မှကြည့်လျှင် ကြယ်အရိပ်ပေါ်တွင် အလင်းစင်းနှင့် အမှောင်စင်းများ ဖြတ်သွားသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ ထိုအပေါက်လျားများကို တဖြည်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဖြည်းခွာပေးသောအခါ အဆိုပါအစင်းများ ပျောက်သွားသည်။ (အလင်း–ရှု။)အစင်းများ ပျောက်သွားသည်အထိ ထိုအပေါက်လျား ၂ ခုကို ခွာပေးခြင်း၊ ချဉ်းပေးခြင်းဖြင့် ရသည့်အကွာအဝေးသည် ကြယ်၏ အကွာအဝေးနှင့်အချင်းတို့ကိုလိုက်၍ ကြယ်တစ်လုံးနှင့်တစ်လုံးမှာ မတူပေ။ ထိုသို့ခွာပေးရသော အကွာအဝေးကိုမူတည်၍ ကြယ်၏အချင်းကို တွက်ချက်တိုင်းတာနိုင်လေသည်။ ဤနည်းကိုအသုံးပြု၍ မောင့်ဝီလဆန် နက္ခတ်မျှော်စင်မှ ကြယ်များ၏အချင်းကိုတိုင်းတာခဲ့ရာ၊ အိုရီယန်နက္ခတ်တွင် အတောက်ပဆုံးဖြစ်သော ဗက်တဲလဂျူး ကြယ်၏အချင်းမှာမိုင်ပေါင်း ၂၅၀,၀၀၀,၀၀၀ ရှိ၍၊ကျွန်ုပ်တို့နေစကြာဝဠာတခုလုံး၏ ထက်ဝက်နီးပါးမျှလောက်ပင် ကြီးမားသည်ကိုတွေ့ရလေသည်။

တောက်ပခြင်းကိုလိုက်၍ ကြယ်များကို အတန်းအစားအဆင့်ဆင့်ခွဲထားသည်။ ပဌမတန်း တောက်ပသောကြယ်အစားတွင် ကြယ်အလုံးပေါင်း ၂၀ ခန့်ပါရှိသည်။ ဒုတိယတန်း တောက်ပသော ကြယ်အစားတွင် ကြယ်အလုံးပေါင်း ၅၀ ခန့်ပါရှိ၍၊ ထိုကြယ်များတွင် ဓူဝံကြယ်ပါဝင်သည်။ တတိယတန်း တောက်ပသော ကြယ်အစားတွင် ကြယ်လုံးရေ ၁၆၀ ခန့်၊ စတုတ္ထတန်း အစားတွင် ကြယ်လုံးရေ ၅၀၀ ခန့်၊ ပဥ္စမတန်းအစားတွင်ကြယ်လုံးရေ ၁၅၀၀ ခန့်၊ ဆဌမတန်းအစားတွင် ကြယ်လုံးရေ ၄၀၀၀ ခန့် စသည်ဖြင့် အသီးသီး ရှိကြသည်။ ၁၆ ခုမြောက်နှင့် ၁၇ ခုမြောက် အတန်းစား ၂ ခုပေါင်းတွင်ကြယ်ပေါင်း ၅၀၀၀၀၀၀၀ (၅ ကုဋေ) ခန့်ထက်မနည်း ပါဝင်သည်ဟုခန့်မှန်းရ၍၊ ထိုကြယ်များကို ပကတိမျက်စိဖြင့် ကြည့်၍ မမြင်နိုင်ချေ။ ကောင်းကင်၌ ကြယ်များ မိုတ်တုတ် မိုတ်တုတ် ဖြစ်နေသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ မြင်ရခြင်းမှာ ကြယ်များမှ လာသော အလင်းလှိုင်းများသည် ကမ္ဘာ၏လေထုကို ဖြတ်လာကြရသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

အလင်းမဲ့ကြယ်များ

ကိုယ်ပိုင်အလင်းရောင်မရှိသော ကြယ်ပေါင်း မြောက်မြားစွာပင်ရှိသည်။ ထိုကြယ်များကို ပကတိမျက်စိဖြင့်လည်းမမြင်နိုင်၊ မှန်ပြောင်းဖြင့်လည်း မမြင်နိုင်ချေ။ သို့ရာတွင် အချို့ကြယ်များသည် အချိန်ကျတိုင်း လင်းရာမှမှိန်သွား၍ မှိန်ရာမှ ပြန်လင်းလာခြင်းကို ထောက်ပြီးလျှင် အလင်းမဲ့ကြယ်မျိုးရှိမှန်းကို နက္ခတ်ဆရာတို့ သိကြရပေသည်။ ထိုအလင်းမဲ့ကြယ်အချို့သည် အခြား နေစကြာဝဠာတွင် ပါဝင်သော ဂြိုဟ်များ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်၍ အဆိုပါလင်းရာမှ မှိန်သွားသော ကြယ်များသည် ထိုစကြာဝဠာတို့၏ နေများ ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပေမည်။ ထိုဂြိုဟ်တို့သည် မိမိတို့၏ နေကို လှည့်ပတ်သွားလာယင်း ကျွန်ုပ်တို့ကမ္ဘာနှင့် ထိုနေအကြားကို ဖြတ်သွားကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုနေသည် အချိန်ကျတိုင်း လင်းရာမှ မှိန်သွား၍ မှိန်ရာမှပြန်လင်းလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအတိုင်းသာ မှန်ပါက အာကာသလောက၌ ကျွန်ုပ်တို့ နေစကြာဝဠာကဲ့သို့သော စကြာဝဠာပေါင်း မရေမတွက်နိုင်အောင် ရှိပေလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းယူဆရပေမည်။

ကြယ်တို့၏ အကွာအဝေး

ကြယ်တို့သည် ဤကမ္ဘာမြေမှ အလွန်ဝေးကွာသဖြင့် ယင်းတို့၏ဤကမ္ဘာမြေမှ အကွာအဝေးကို တိကျအောင် တိုင်းတာရန်မှာ ခက်ခဲလှပေသည်။ သို့ရာတွင် တစ်နှစ်အတွင်း ၌ ကြယ်တို့၏ နေရာပြောင်းရွှေ့ပုံကို မှတ်သား၍၊ ကြယ်တို့၏ အကွာအဝေးကို တိုင်းတာယူနိုင်ပေသည်။ တိုင်းတာပုံမှာ ကြယ်တလုံး၏ တည်နေပုံကို ကမ္ဘာသွားရာလမ်းကြောင်းပေါ်ရှိ တနေရာမှ ပထမ မှတ်သားသည်။ နောက် ၆ လကြာသောအခါ ပဌမနေရာနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက်သို့ ရောက်သောနေရာမှ ထိုကြယ်၏ တည်နေပုံကို မှတ်သားပြန်သည်။ ထို့နောက် ကြယ်၏ပဌမတည်နေရာနှင့် ဒုတိယ တည်နေ ရာ ၂ခုအကြားရှိ ထောင့်ကိုမူတည်၍ ကြယ်၏ အကွာအဝေး ကို တွက်ယူရလေသည်။ ကြယ်တို့သည် ကမ္ဘာမှ အလွန်ဝေးကွာသဖြင့် အဆိုပါထောင့်သည် အလွန်ကျဉ်း၏။ ထို့ကြောင့် အလွန်သိမ်မွေ့သော ကိရိယာများဖြင့် ဂဏန်းစိတ်သေချာစွာ တိုင်းတာနိုင်မှ ကြယ်၏ အကွာအဝေး တို့ကို ပိုမို မှန်ကန်အောင် တိုင်းတာ နိုင်ပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့နှင့် အနီးဆုံးဖြစ်သော ကြယ်သည်ပင် ကျွန်ုပ်တို့နှင့် ခရီးအဆမတန် ဝေးကွာပေသည်။ ထိုကြယ်မှ အလင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့ထံသို့ရောက်အောင် ၄ နှစ်နှင့် ၄လခန့် လာရ၏။ (အလင်းရောင် ဟူသည် တစက္ကန့်လျှင် မိုင်ပေါင်း ၁၈၆၀၀၀ ပြေးသည်။) ထို့ကြောင့် နက္ခတ်ဆရာတို့သည် ကြယ်တို့၏ အကွာအဝေးကို ပြဆိုသောအခါ 'အလင်းနှစ်' ဟူသောဝေါဟာရကို အသုံးပြုလေ့ရှိကြ၍၊ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် အနီးဆုံးဖြစ်သော ကြယ်ကို ကျွန်ုပ်တို့နှင့် အလင်းနှစ် ၄ ၁/၃ နှစ်ဝေးကွာသည်ဟု ပြဆိုကြသည်။အလင်းနှစ် ဆိုသည်မှာ တနှစ်တွင် အလင်းရောင်ရောက်သော ခရီးမိုင်ပေါင်းကို ဆိုလိုသည်။ ပကတိမျက်စိဖြင့် မြင်ရသောကြယ်တို့ အနက် တဝက်ကျော်မျှသည် ကျွန်ုပ်တို့နှင့် အလင်းနှစ်ပေါင်း ၄၀၀ ခန့် ဝေးကွာကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် အလင်းနှစ်ပေါင်း ထောင်သောင်းမက ဝေးသော ကြယ်များသည် အများပင်ရှိလေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြယ်တို့၏သဘာဝ
ကြယ်ကြီးတစ်ခုနှင့်အရံဂြိုလ်များတည်နေဟန်ကို ဤပုံအတိုင်းတွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

စကြဝဠာသည် လုံးဝန်းသော သဏ္ဌာန်ရှိသည်ဟု နက္ခတ်ဆရာတို့ ယူဆကြသည်။ ကြယ်များနှင့် နက်ဗျူလာများဖြင့် ပြွတ်ခဲနေသော နဂါးငွေ့လမ်းကြောင်းသည် ဤလုံးဝန်းကြီး၏ အလယ်လောက်တွင် ခါးပတ်ကြီးသဖွယ် တည်ရှိသည်။ နဂါးငွေ့တွင် ပါဝင်သော ကြယ်များသည် မြောက်စွန်းဖက်သို့ တဖြည်းဖြည်း ပါးသွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ နေစကြာဝဠာသည် ထိုခါးပတ်ကြီး၏ ဗဟိုချက်အနီးတွင် ရှိတန်ရာ သည်ဟု ယူဆကြသည်။

ကြယ်တို့၏ အလင်းရောင်

ကြယ်တို့သည် အပူရှိန်ပြင်းစွာဖြင့် တောက်လောင်လျက်ရှိသောဓါတ်ငွေ့ လုံးကြီးများဖြစ်၍၊ ကြယ်တို့၏ သက်တမ်းကို မည်သူမျှမတွက်ချက် မခန့်မှန်းနိုင်သေးချေ။ နက္ခတ်ဆရာတို့ စစ်ဆေးလေ့လာချက်အရ၊ ကြယ်သည် အသက်နုစဉ် ကြယ်ပျိုဘဝ၌ အရွယ်ပမာဏ အလွန်ကြီးမားသည်။ ထိုအခြေ၌ အပူရှိန်မှာ ဖာရင်ဟိုက် ဒီဂရီ ၂၅၀၀ ခန့်ရှိ၍ ဖျော့သောအနီရောင် ထွက်သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် တဖြည်းဖြည်းကျုံ့ဝင်ယင်း အပူရှိန်တက်လာပြီးလျှင်၊ အရောင်လည်း အနီမှနီဝါ၊ နီဝါမှအဝါ၊ အဝါမှအပြာ၊ အပြာမှ ဖြူပြာအထိ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာသည်။ ဖြူပြာရောင်ထွက်ချိန်၌ အပူရှိန် အမြင့်ဆုံးဖြစ်၏။ ထိုအဆင့်မှတစ်ဖန် အပူရှိန်လျော့ကျယင်း ဖြူပြာမှအနီရောင်သို့အထိ အဆင့်ဆင့် အရောင်ပြောင်း၍ အသက်ကြီးရင့်သော ကြယ်အိုဘဝသို့ ရောက်သွားသည်။ အပူရှိန်များမှာ နီဝါရောင် ထွက်ချိန်၌ ဒီဂရီ ၅၀၀၀ ခန့်၊ အဝါရောင် ထွက်ချိန်၌ ဒီဂရီ ၁၀၀၀၀ ခန့်၊ ဖြူပြာရောင် ထွက်ချိန်၌ ဒီဂရီ ၃၅၀၀၀ မှ ၇၀၀၀၀ ခန့်အထိ ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရလေသည်။

ကြယ်တို့မှ ထွက်နေသော အဖြူ၊ အပြာ၊ အဝါ၊ အနီရောင်များကို စပက်ထရိုစကုပ်ဖြင့်ကြည့်လျှင် မည်သည့် ဒြပ်စင်များ ကြယ်တို့၌ပါဝင်သည်ကို သိရှိနိုင်သည်။ စပက်ထရိုစကုပ် (ရောင်စဉ်ကြည့်ကိရိယာ)သည် ကြယ်မှလာသော အလင်းရောင်ကို ရောင်စဉ်ဖြာထွက်စေနိုင်၍၊ ထိုရောင်စဉ်များကို စစ်ဆေးခြင်းဖြင့် ကြယ်တို့၌ အပူချိန် မည်မျှရှိကြောင်းကို တိုင်းတာနိုင်သည်။ (စပက်ထရမ်နှင့် စပက်ထရိုစကုပ်–ရှု။) ထို့ပြင် ကြယ်တို့၏ သက်တမ်းနှင့် အရွယ်အစားများကိုလည်း ခန့်မှန်းနိုင်သည်။ အသက်နုသေးသော ကြယ်ပျိုသည် တဖြည်းဖြည်းကျုံ့ဝင်လာစဉ်၊ တချိန်တွင် နောက်ထပ်မကျုံ့တော့ဘဲ ရပ်တန့်သွားသည်။ ထိုအခြေ၌ ကြယ်၏သိပ်သည်းခြင်းသည် ရေ၏သိပ်သည်းခြင်းလောက်ရှိ၏။ နောက်ဆုံးတွင် အနီရောင်ကိုထုတ်လွှတ်ရင်း လျှင်မြန်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စွာ အေးပြီးသော် အလင်းရောင် ပျောက်ကွယ်သွားတော့သည်ဟု ဆိုလေသည်။

ဒုတိယတန်းလင်းသောကြယ် အတန်းအစားတွင် ပါဝင်သည့် ဓူဝံကြယ်သည် သုံးလုံးပူးနေသောကြယ်ကြီးဖြစ်၏။ ထိုကြယ်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ကမ္ဘာနှင့် ဝေးကွာလွန်း၍ မျက်စိဖြင့် ကြည့်စဉ် ကြယ်တစ်လုံးကဲ့သို့သာ မြင်ရသည်။ ဓူဝံကြယ်သည် မြောက်စူးစူးအရပ်တွင် အစဉ်တည်ရှိသောကြောင့် အထူးသဖြင့် ရေကြောင်းခရီး သွားလာသူများသည် ဓူဝံကြယ်ကို ဂရုပြု မှတ်သား၍ လမ်းပြသဖွယ် အသုံးပြုခဲ့ကြရသည်။

ကြယ်များအားလုံး အနက် အတောက်ပဆုံးသော ကြယ်သည်ကား ဆီးရီးယပ်ခေါ် ကြယ်ဖြစ်သည်။ ထိုကြယ်သည် နေထက် ၃ ဆမျှ ကြီး၍ နက္ခတ္တဗေဒတွင် နာမည်ကြီးသော ကြယ်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုကြယ်သည် ကမ္ဘာနှင့် ပဋ္ဌမအနီးကပ်ဆုံးသော ကြယ်ဖြစ်၍၊ အခြားကြယ်များနှင့် နှိုင်းစာလျှင် ကမ္ဘာနှင့်နီးကပ်စွာရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ နီးကပ်သည်ဟု ဆိုရသော်လည်း ထိုကြယ်သည် ကမ္ဘာမှ မိုင်ပေါင်း ၅၁၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀ (မိုင်ပေါင်း ကုဋေ ၅၁ သိန်း)မျှ ဝေးကွာပေသည်။

ဆီးရီးယပ်ကြယ်၌ ထိုကြယ်ကို လှည့်ပတ်၍ နေသော ကြယ်ရံရှိသည်။ ထိုကြယ်ရံသည် ဆီးရီးယပ်ကြယ်မှ ထွက်သော အလင်းရောင်ကို ဖုံးကွယ်သွားအောင် ကြားခံခြင်းမရှိပေ။ သို့ရာတွင် အယ်လဂေါကြယ်၌ရှိသော ကြယ်ရံသည် အယ်လဂေါ၏ အလင်းရောင်ကို ၂ ၁/၂ ရက်လောက်တွင် တစ်ကြိမ် နာရီ အနည်းငယ်မျှ ဖုံးကွယ်လေ့ရှိသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ အယ်လဂေါကြယ်သည် ၂ ၁/၃ ရက်လောက်တွင် တကြိမ်မှန်မှန် ကြတ်သည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။ အယ်လဂေါ ကြယ်ကဲ့သို့ ကြတ်လေ့ရှိသော ကြယ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်ကိုတွေ့ရ၏။ ပျမ်းမျှခြင်းအားဖြင့် ကြယ် ၄ လုံးရှိလျှင် ကြယ်တစ်လုံးတွင် အရံပါသည်ဟု ခန့်မှန်းရ၍၊ ယနေ့အထိ ကြယ်ရံရှိသော ကြယ်အလုံးပေါင်း ၁၃၀၀၀ ကျော်ကို တွေ့ရသည်။ ဗီဂါကြယ်သည် နက္ခတ္တဗေဒတွင် အလွန်စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသော ကြယ်ဖြစ်၏။ ဗီဂါသည် မြောက်ဘက်ကောင်းကင်ရှိ လိုင်ရာနက္ခတ်တွင် အတောက်ပဆုံး ကြယ်ဖြစ်၍ နက္ခတ်ဆရာတို့ တွက်ချက်တိုင်းတာကြည့်ချက်အရ ကျွန်ုပ်တို့၏ နေစကြဝဠာကြီး တစ်ခုလုံးသည် ထိုကြယ်ဆီသို့ တစ်မိနစ်လျှင် မိုင် ၇၅၀နှုန်း(တစ်စက္ကန့်လျှင် ၁၂ ၁/၂ နှုန်း) ခန့်နှင့် ရွေ့သွားလျက်ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ တဖန်ယခုအခါ မြောက်စူးစူး အရပ်၌ တည်ရှိသော ဓူဝံကြယ်သည် နောက်နှစ်ပေါင်း၁၂၀၀၀ ခန့်ကြာလျှင် အခြားတစ်နေရာသို့ ရွေ့သွား ပြီး ယခု ဓူဝံကြယ်ရှိရာ မြောက်အရပ်သို့ ဗီဂါကြယ် ရောက်လာလိမ့်မည်ဟုလည်း ခန့်မှန်းကြလေသည်။

စကြာဝဠာလုံးဝန်းကြီး၏ အလယ်လောက်တွင် ခါးပတ်သဖွယ် တည်ရှိသည့် ကြယ်များ၊ နက်ဗျူလာများဖြင့်ဖွဲ့တပ်ခဲ့နေသော နဂါးငွေ့လမ်း

နိဗာခေါ် ကြယ်သစ်များ

တခါတရံ ကြယ်တို့သည် တောက်ပသော အလင်းရောင်ကို ဖြစ်ပေါ်စေ၍၊ ပေါက်ကွဲတတ်သည်။ အားကောင်းလှသည့် မှန်ပြောင်းဖြင့် ကြည့်မှ မြင်ရသောကြယ်သည် ပကတိမျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်လောက်အောင် ရုတ်တရက် အရောင်ထတောက်ပြီးနောက် အရောင်ပျောက်ကွယ်သွားတတ်၏။ ထိုကြယ်မျိုးကို နိဗာကြယ် ဟုခေါ်၍ အဓိပ္ပာယ်မှာ ကြယ်သစ်ဟု ဆိုလိုသည်။ နိဗာကြယ်သစ်တို့သည်ကြယ်ပျံများမဟုတ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

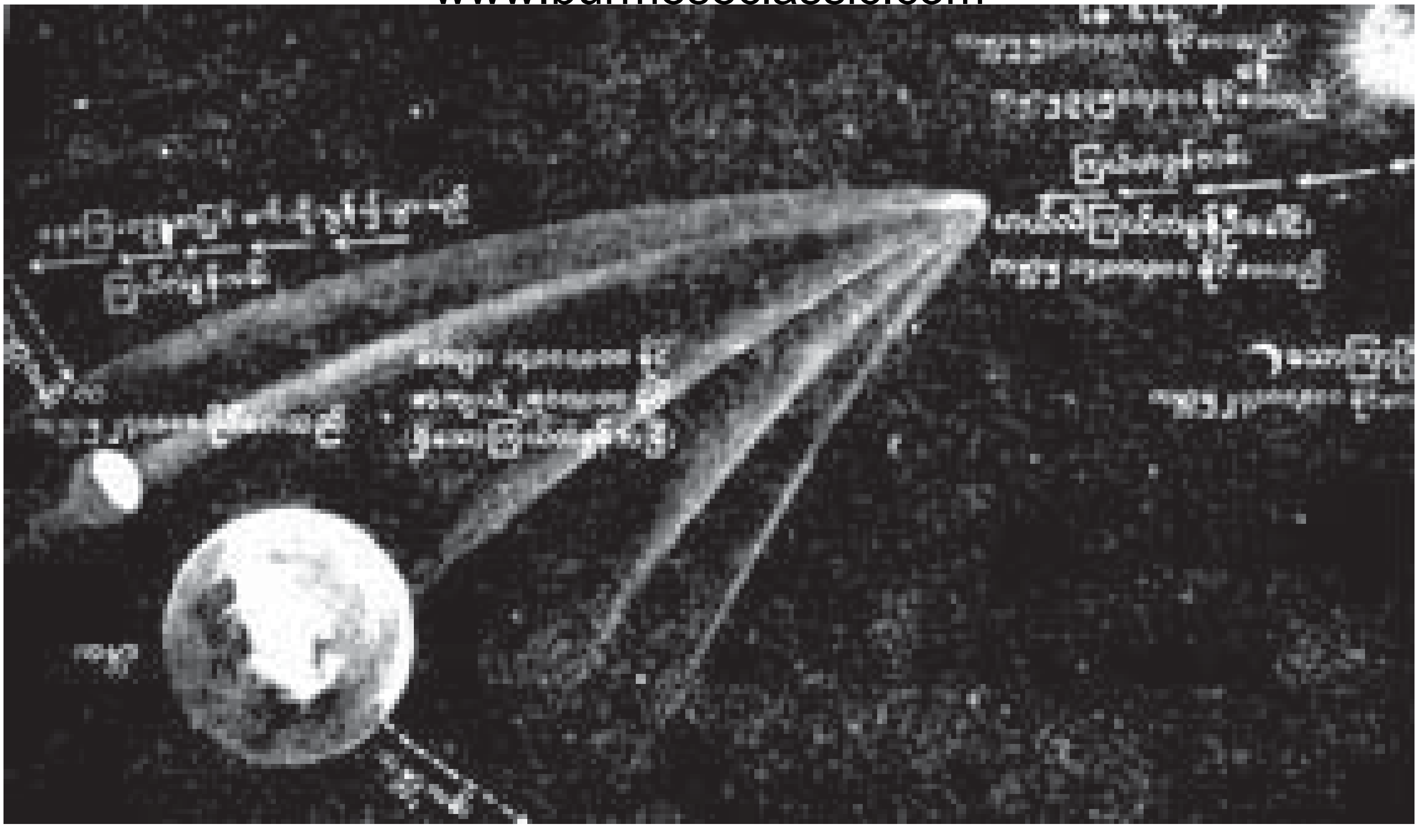

ဟယ်လီကြယ်တံခွန်နေသို့ ဦးတိုက်သွားရာလမ်းနှင့်အကွာအဝေးကို အတိုင်းအတာနှင့် ပြထားပုံ

ကြပေ။ (ဥက္ကာနှင့် ဥက္ကာခဲများ–ရှု။) ၁၉၁၈ ခုနှစ်၌ အက်ကွီလာနက္ခတ်တွင် ကြယ်တလုံး ပေါက်ကွဲခဲ့ဘူးသည်။ ပေါက်ကွဲစ အချိန်တွင် ထိုကြယ်သည် ဆီးရီး ယပ်ကြယ်တမျှ တောက်ပပြီးနောက်၊ တဖြည်းဖြည်း အလင်းရောင် မှိန်၍ ကွယ်ပျောက်သွားလေသည်။ ၁၉၃၄ခု၊ ဒီဇင်ဘာလနှင့် ၁၉၃၅ ခု ဇွန်လ အကြားတွင်လည်း နိုဗာ ဟားကျူးလစ် ခေါ် ကြယ်သစ် တလုံးသည် ၂ ကြိမ်မျှ ပေါက်ကွဲခဲ့ဘူးသည် ဟု သိရလေသည်။ အဆိုပါ ကြယ်တို့ ပေါက်ကွဲရသည့် အကြောင်းကို ယခုတိုင် နက္ခတ်ဆရာတို့ ဖြေရှင်း၍ မရကြသေးပေ။

နက်ဗျူလာ

အချို့ကြယ်တို့၏ အနီးအနားတွင် ဖြူယော်ယော် တိမ်တောင်တိမ်တိုက်များ သို့မဟုတ် မြူနှင်းများ ဆိုင်းနေသည်ဟု ထင်မှတ်ရသောအရာများကို တွေ့မြင်ရသည်။ ထိုအရာများကို မှန်ပြောင်းဖြင့် ကြည့်သောအခါ ပွတ်ခဲနေသော ကြယ်စုများကို တွေ့ရသည်။ ထိုကြယ်စုမျိုး အပြင် နက်ဗျူလာများလည်း ရှိသေးသည်။ နက်ဗျူလာများတွင် အလယ်ပိုင်း၌ ကြယ်များ ထူထပ်စွာ စုရုံးနေတတ်ကြသောကြောင့် ကြယ်လုံးကို ကွဲကွဲပြားပြားမမြင်ရ လောက်အောင်ပင် လင်းနေတတ်ပေသည်။ ကမ္ဘာမြေနှင့် အနီးဆုံးဖြစ်သော နက်ဗျူလာများသည် ကျွန်ုပ်တို့ ကမ္ဘာနှင့် အလင်းနှစ်ပေါင်း ၁၅၀၀၀ ခန့်မျှဝေးကွာသည်။ ယခုအခါ ကောင်းကင်ထက်၌ ထိုနက်ဗျူလာမျိုး ၂၀၀ ခန့်မျှကို တွေ့မြင်ရလေပြီ။ ကမ္ဘာမြေမှ အဝေးဆုံး ဖြစ်သော နက်ဗျူလာကား ကမ္ဘာမှ အလင်းနှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀၀၀ ခန့်ပင် ဝေးကွာလေသည်။ (နက်ဗျူလာ–ရှု။)

ကြယ်မြွှာပူးများ

ပကတိမျက်စိဖြင့် ကြည့်လျှင် တစ်လုံးတည်းသာ မြင်ရ၍ မှန်ပြောင်းဖြင့်ကြည့်သောအခါ နှစ်လုံးပူးမြင်ရသော ကြယ်မြွှာပူး များစွာရှိသည်။ ထိုကြယ် မြွှာပူးမျိုးကို ဗိုင်နရီဟုခေါ်၍၊ ယနေ့အထိ ကောင်းကင်၌ ကြယ်မြွှာပူးပေါင်း ၁၅၀၀၀ခန့်ကို မှတ်သားစာရင်းတင်ထားပြီးဖြစ်သည်။ အချို့ကြယ်မြွှာပူးတွင် ကြယ် ၂ လုံးသည်အလွန် နီးကပ်စွာ ပူးလျက်ရှိရာ မှန်ပြောင်းဖြင့် ကြည့်သော်လည်း မသဲကွဲပေ။ ထိုအခါမျိုးတွင် စပက်ထရိုစကုပ်ဖြင့် ကြည့်ရှုစစ်ဆေးမှ အမြွှာပူးဖြစ်နေမှန်း သိရလေသည်။

ကြယ်ဟူသော မြန်မာသုံး ဝေါဟာရတွင် နေလမှတပါး အခြားဂြိုဟ်၊ နက္ခတ်တာရာတို့ ပါဝင်သည်။ ယခု သုံးစွဲနေသော ကြယ်ဟူသော ဝေါဟာရမှာကား လောကခေါ်တ်သုံး ဝေါဟာရသာ ဖြစ်ပေသည်။

ကြယ်တံခွန်။ ။ကြယ်တံခွန်ဆိုရာ၌ တခါတရံသာလျှင်မြင်ရသော မီးရှူးသဏ္ဍာန်အရောင်တန်းထွက်နေသည့် ကြယ်ကိုဆိုလိုသည်။ ကောင်းကင်တန်ဆာတို့တွင် ကြယ်တံခွန်များသည် အံ့သြစရာကောင်းပေသည်။ ကြယ်တံခွန်တို့သည် ရုတ်တရက်ပေါ်လာတတ်၍၊ ရက်အနည်းငယ်သော်လည်းကောင်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရက်ပေါင်းများစွာသောလည်းကောင်း ကြာအောင် မြင်မြင်ထင်ထင် ရှိပြီးနောက်၊ နေမှဝေးရာသို့ ဆုတ်ခွာပျောက်ကွယ်သွားတတ်ကြသည်။ ရှေးအခါက ကြယ်တံခွန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယုံမှတ်မှု များစွာရှိခဲ့၏။ များသောအားဖြင့် ကြယ်တံခွန် ပေါ်လာလျှင် ကပ်ဘေးများ ဆိုက်ရောက်တတ်သည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့ကြသည်။

ကြယ်တံခွန်သည် မည်သို့မည်ပုံဖြစ်ပေါ်လာ၍၊ မည်သည့်အရပ်သို့ ထွက်သွားသည်ကို ယခုတိုင်ရှင်းလင်းစွာ မသိကြရသေးချေ။ ကြယ်တံခွန်ကို မှုန်မှိုမှုန်မွှား သဏ္ဌာန်က စတင်၍ မြင်ရတတ်သည်။ နေဆီသို့ ချဉ်းကပ်လာသောအခါတွင်မှ ဦးခေါင်း၊ ဦးခေါင်း၏နျူးကလီးယပ် အပိုင်းနှင့် အမြီးတို့သည် ကွဲကွဲပြားပြား ပေါ်လွင်လာသည်။ ကြယ်တံခွန်၏ဦးခေါင်းတွင် နျူးကလီးယပ်အပိုင်းမှာ ပိုမိုထွန်းလင်း၍၊ ထိုအပိုင်းကို ကိုးမားခေါ် မှုန်မွှားမွှားလင်းနေသောအပိုင်းက အိမ်ဖွဲ့ကာ ဝိုင်းရံထားသည်။

ကြယ်တံခွန်တွင် အမြီးသည် နေနှင့် နီးကပ်လာမှ ပေါ်လာတတ်သည်။ ထို့ပြင်အမြီးသည် ဦးခေါင်းနောက်၌လည်း အမြဲမနေချေ။ နေဆီသို့ ကြယ်တံခွန် ချဉ်းကပ်သွားချိန်တွင် ကြယ်တံခွန်နောက်၌ အမြီးသည် ကြယ်တံခွန်၏ ဦးခေါင်းရှေ့သို့ ရောက်သွားသည်။ အခြားတစ်နည်း ပြောရသော် ကြယ်တံခွန်သည် နေဖက်သို့ အမြဲဦးခိုက်နေသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ နေ၏မျက်နှာပြင်တွင် လျှပ်စစ်'ဓါတ်မ'ရှိ၍၊ ကြယ်တံခွန်၏ အမြီးတွင်လည်း လျှပ်စစ် 'ဓါတ်မ' ရှိသဖြင့် နေ၏'ဓါတ်မ'က ကြယ်တံခွန် အမြီး၏ 'ဓါတ်မ'ကို တွန်းခွာသောကြောင့် ဖြစ်တန်ရာသည်ဟုဆိုသည်။

ကြယ်တံခွန်သည် နေရှိရာသို့ ပြန်လာသည်လည်း ရှိသည်။ နောက်ထပ်ပြန်မလာတော့ဘဲ တစ်ခါတည်း အစအန ပျောက်သွားသည်လည်း ရှိသည်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ယခုအခါ နက္ခတ်ဆရာအများကပင် ကြယ်တံခွန်ကို နေစကြာဝဠာတွင် အပါအဝင် ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယင်းသည် နေနှင့်ဂြိုဟ်များဖြစ်ပေါ်ရာ နက်ဗျူလာကြီး၏ ပါးသောအစွန်းအနားမှ ပေါ်ပေါက်လာဟန်ရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း ယုံကြည်ယူဆလာကြလေပြီ။ ကမ္ဘာမှမြင်ရသော ကြယ်တံခွန်တို့သည် ဂြိုဟ်များကဲ့သို့ပင် ကိုယ်ပိုင်လမ်းကြောင်းများဖြင့် နေကိုလှည့်ပတ်နေကြသည်။ သို့သော် ကြယ်တံခွန်၏ လမ်းကြောင်းကားဂြိုဟ်တို့၏ ဘဲဥပုံလမ်း ကြောင်းတို့ထက် များစွာ ပို၍ရှည်လျားသည်။ ယင်းသို့လှည့် ပတ်နေကြရင်း ကြယ်တံခွန်သည် နေရှိရာသို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိလာမည်ဟု ယူဆကြရာ၊ ဤသို့ယူဆသည့် အတိုင်းလည်း နေရှိရာသို့ အချိန်မှန်ပြန်လည့်လာသော ကြယ်တံခွန်များကို တွေ့မြင်ရပေသည်။ ကြယ်တံခွန်များကို အချိန်ကြာကြယ်တံခွန်နှင့် အချိန်တို ကြယ်တံခွန်ဟူ၍ ၂ မျိုး ၂ စား ခွဲခြားထားသည်။ အချိန်ကြာကြယ်တံခွန်သည် အလွန်တောက်ပ၍ သာမန်မျက်စိနှင့် မြင်နိုင်သော အမြီးပါရှိသည်။ အချိန်တို ကြယ်တံခွန်ကို မှန်ပြောင်းဖြင့် ကြည့်မှသာမြင်နိုင်၍ ထိုကြယ်တံခွန်မျိုးတွင် အမြီးမပါသလောက်ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရ၏။

၁၆၈၂ ခုနှစ်တွင် နာမည်ကျော် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးသချာနှင့် နက္ခတ်ဆရာကြီး အက်ဒမန်ဟယ်လီသည် အလွန် တောက်ပသော ကြယ်တံခွန်ကြီးတလုံးကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးပြီးနောက်၊ ထိုကြယ်တံခွန်သည် နောက် ၇၆ နှစ်ကြာ၍၊ ၁၇၅၈ ခုနှစ်သို့ရောက်လျှင် ကမ္ဘာမှမြင်နိုင်အောင် ပြန်လာလိမ့်မည်ဟုကြိုတင် အဟောထုတ်ခဲ့လေသည်။ ဤသို့ အဟောထုတ်ခဲ့သည့်အတိုင်း ထိုကြယ်တံခွန်သည် ၁၇၅၈ခုနှစ်၌ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာပေသည်။ ဟောကိန်းထုတ်ခဲ့သူ နက္ခတ်ဆရာကြီး၏ အမည်ကိုအစွဲပြု၍၊ ထိုကြယ်တံခွန်ကိုလည်း ဟယ်လီကြယ်တံခွန်ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဟယ်လီ ကြယ်တံခွန်သည် ၇၆ နှစ်တွင် တကြိမ် ကမ္ဘာသို့ချဉ်းကပ်လာ၍၊ နောက်ဆုံးအကြိမ် ပေါ်ခဲ့သောနှစ်မှာ ၁၉၁၀ ခုနှစ် ဖြစ်လေသည်။ အခြား ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသော ကြယ်တံခွန်များမှာ အင်ကီကြယ်တံခွန်၊ ဗီအဲလားကြယ်တံခွန်၊ ဒိုနားတီးကြယ်တံခွန်တို့ဖြစ်ကြသည်။ အင်ကီကြယ်တံခွန်သည် ၃ နှစ်နှင့် ၆လကြာတိုင်း ကမ္ဘာသို့ တကြိမ်ချဉ်းကပ်လာသည်။ ဗီအဲလားကြယ်တံခွန်သည် ၁၈၄၆ ခုနှစ်တွင် ၂ခြမ်းကွဲသွားပြီးနောက်၊ အစိတ်စိတ်အမြွာမြွာ ထပ်မံ၍ ကွဲထွက်သွားပြန်သည်။ ဒိုနားတီးကြယ်တံခွန်မှာ ၁၉ ရာစုအတွင်း ပေါ်သော ကြယ်တံခွန်တို့အနက် အထွန်းလင်းဆုံး ကြယ်တံခွန်ဖြစ်၏။

ကြယ်တံခွန်တို့သည် အရွယ်ပမာဏအားဖြင့် အလွန်အမင်း ကြီးမားကြပေသည်။ ကြယ်တံခွန်၏ ဦးခေါင်းမှာ မိုင်ပေါင်း ၁၀၀၀၀ မှ ၁၀၀၀၀၀ အထိကျယ်ပြန့်၍၊ အမြီးမှာ မိုင်ပေါင်း အသိန်းအသန်း ရှည်လျားသည်။ ကြယ်တံခွန် ဦးခေါင်း၏ နျူးကလီးယပ်အပိုင်းသည် မိုင် ၃၊ ၄ ရာမှ မိုင် ၇၊ ၈ ထောင်အထိ ကျယ်ပြန့်သည်။ ကြယ်တံခွန်တို့သည် အေးစက်နေသော အလင်းမဲ့ဒြပ်ထုများ ဖြစ်၍၊ ယင်းတို့တွင် အစိုင်အခဲရော ဓါတ်ငွေ့များပါ ပါဝင်ကြသည်။ ကြယ်တံခွန်တို့သည် နေသို့ချဉ်းကပ်လာမှ အလင်းရောင်ထွက်လာသည်။ ထိုအလင်းရောင်သည် နေရောင်မှ ပြန်ဟပ်သော အလင်းရောင်ပြန်လော၊ သို့မဟုတ်နေပူရှိန်ကြောင့် ပူပြင်းတောက်လောင်ရာမှ ထွက်လာသော အလင်းရောင်လော ဆိုသည်ကိုမူ အတိအကျ မသိရသေးပေ။

နေနှင့်ဝေးချိန်၌ ကြယ်တံခွန်တို့သည် နေးကွေးစွာ ရွေ့လျားကြသော်လည်း နေသို့ ချဉ်းကပ်လာသောအခါ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တစက္ကန့်တွင် မိုင် ၃၀၀ (တမိနစ်တွင် မိုင်ပေါင်း ၁၈၀၀) နှုန်း ပေါက်အောင်ပင် ကြောက်ခမန်းလိလိ လျင်မြန်လာတတ်ပေသည်။ ကြယ်တံခွန်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့ဝင်တိုက်မိသည့်အခါမျိုးနှင့် ကြုံကြိုက်ခဲ့ဘူးသော်လည်း၊ ကမ္ဘာ၌ မည်သို့မျှဘေးအန္တရာယ် မဖြစ်ခဲ့ပေ။ ဝင်တိုက်မိမှန်းကိုပင် မသိရချေ။

ကြယ်ဖိုးကြီးနယ် ။ ။ကြယ်ဖိုးကြီးနယ်မှာ ကယားပြည်နယ် အနောက်ပိုင်းတွင် ပါဝင်သောနယ်တနယ် ဖြစ်သည်။ မြောက်ဖက်တွင် ဘောလခဲမြောက်ပိုင်းနယ်နှင့် မိုးဗြဲနယ်၊ အရှေ့ဖက်တွင် ကန္တာရဝတီနယ်၊ တောင်ဖက်တွင် ဘောလခဲတောင်ပိုင်းနယ်နှင့် တောင်ငူခရိုင်၊ အနောက်ဖက်တွင် တောင်ငူခရိုင်တို့ ရှိသည်။ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၇၀၀ ခန့် ဖြစ်လေသည်။

ပွန်ချောင်း၏ လက်တက်ဖြစ်သော လျဒချောင်းမှာ အရှေ့ဖက်နယ်နိမိတ်ဖြစ်၍ ပွန်ချောင်း၏ အခြားလက်တက်တစ်ခု ဖစ်သောကျောက်ကြီးချောင်းခေါ် ထူးချောင်းမှာ တောင်ဖက် နယ်နိမိတ် ဖြစ်၏။ အခြားလက်တက်တစ်ခုဖြစ်သော နန်းဖဲချောင်းသည် ဤနယ်ကို ဖြတ်သန်းစီးဆင်း၏။ အနောက်ဖက်တွင် တောတောင် ပိုမိုထူထပ်၍ အရှေ့ဖက်ပိုင်းတွင် မြေပြန့်အနည်းငယ်ရှိသည်။ ထိုမြေပြန့်ကို ဖြတ်၍ ဘောလခဲမှ မြောက်ဘက်နောင်ပုလဲ၊ လွယ်ကော်အထိ လမ်းဖောက်ထားသည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် ကြယ်ဖိုးကြီးနယ်၏ လူဦးရေမှာ ၁၄၅၀၀ ဟုခန့်မှန်းရလေသည်။ ယခုအခါ လူဦးရေတိုးတက် ပိုမိုလိမ့်မည်ဟုထင်မှတ်ရသည်။ နေထိုင်သောလူမျိုးများမှာ ကယား၊ ဘရက်နှင့် မနုမနောတို့ဖြစ်၍ ခရစ်ယာန်နှင့်နတ်ကိုးကွယ်သူတို့ ပေါများကြ၏။

ကြယ်ဖိုးကြီးနယ်တွင် တိုက်နယ် ၆ ခု၊ ကျေးရွာ ၁၂၄ ရွာပါဝင်၍ အိမ်ခြေ ၃၆၁၄ အိမ်ရှိသည်။ ကြယ်ဖိုးကြီး နယ်ကို စတင်တည်ထောင်သောမင်းမှာ ဂေးဖိုးဒူးမင်းဖြစ်သည်။ ဂေးဖိုးဒူးအမည်မှာ ကယားဘာသာစကားဖြစ်၍ ပြည်နယ်အပွင့်ကြီးဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ထိုဂေးဖိုးဒူးမင်းကို အစွဲပြု၍ ကြယ်ဖိုးကြီးဖြစ်လာသည်။ ရှေးအခါက ကြယ်ဖိုးကြီးနယ်၏မြို့တော်မှာ ဘောလခဲမှ နောင်ပုလဲနယ်သို့ သွားသော ခရီးလမ်းထက်ဝက်လောက်တွင်ရှိသော ကြယ်ဖိုးကြီးမြို့ ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း မင်းခြောက်ဆက်မြောက်ဖြစ်သော ခွန်ဆူးလက်ထက်ကစ၍ ဖရူးဆိုးမြို့သည်မြို့တော် ဖြစ်လာသည်။ ဖရူးဆိုးမြို့သည် မော်ချီလွယ်ကော် လမ်းမကြီးပေါ်တွင် တည်ရှိလေသည်။

ကြယ်ဖိုးကြီးနယ်မှမင်းများသည် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၁၄ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာမင်းများနှင့်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်အစိုးရနှင့် လည်းကောင်း မဟာမိတ်ဖွဲ့ကြသည်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရသောအခါ ကြယ်ဖိုးကြီးနယ်ကို အုပ်ချုပ်ရသော ယာယီမြို့စားမှာ စောရွှေဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ကယားပြည်နယ်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို သစ္စာဖောက်ဖျက်၍ ပုန်ကန်သဖြင့် စောရွှေကို တိုက်ထုတ်မောင်းနှင်ပြီးနောက် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကြယ်ဖိုးကြီးနယ် လူထု၏ဆန္ဒအရ ကယားအမျိုးသား ဖြစ်သော ဦးချစ်ပန်အား ကြယ်ဖိုးကြီးနယ်အုပ်အဖြစ်တင်မြှောက် ကြသည်။ (ကယားပြည်နယ်–ရှု။)

ကြယ်သီးများ။ ။ယခုအခါ လူတိုင်းလိုပင် ကြယ်သီးများကို တွေ့နေမြင်နေ သုံးနေကြသည်။ လူမျိုးတိုင်းသည် မိမိတို့၏ အဝတ်အစားတွင် ကြယ်သီးများကို တပ်ဆင်ကြ၏။ သို့ရာတွင် ကြယ်သီးအကြောင်းကို ကျကျနနသိသူကားရှားလှသည်။ ကြယ်သီးသည် အရွယ်အားဖြင့် သေးငယ်၍ အသုံးအားဖြင့် နုပ်ဖွဲ့သော်လည်း ကြယ်သီးအကြောင်း ရေးသားစရာ အချက်အလက်များစွာ ရှိပေသည်။

လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်းများစွာကပင် လူများသည် မိမိတို့၏ဝတ်စားတန်ဆာများ၌ ကြယ်သီးကို တပ်ဆင်အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း ခိုင်လုံသောအထောက်အထားများ တွေ့ရသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင် ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများကို တူးဖော်ရာ၌ ကြယ်သီးများကိုတွေ့ရသည်။ ရှေးခေတ်အီဂျစ်နိုင်ငံတွင်လည်း ကြယ်သီးများကို သုံးစွဲကြကြောင်းသိရသည်။ အသုံးပြုကြသည်မှာ အဝတ်အစားများ ကိုယ်တွင် ချပ်ယပ်စေရန်လည်းကောင်း၊ အဝတ်အစားများ ပိုမို၍ တင့်တယ်လာစေရန်လည်းကောင်း ဖြစ်သည်။

လူများသည် အပူအအေးဒဏ်မှ ခံနိုင်ရန် အဝတ်များကို ဝတ်ဆင်စပြုလာကြသည့်အခါတွင် ကြယ်သီးကို မပြုလုပ်တတ်ကြသေးချေ။ အပင်များမှရသောဆူးကိုသာ လိုသောနေရာတွင်မြဲစေရန်အသုံးပြုကြ၏။ ထိုအခါမိမိတို့ အလိုရှိသောဆူးအရွယ်အစားနှင့်အရေအတွက်ကို လွယ်ကူစွာ အသုံးပြုနိုင်ကြလေသည်။ လက်လုပ်ဆူးများမှ တဖန် ဝတ်ဆင်သောသားရေစသို့မဟုတ် အဝတ်စတွင်ပင် အပေါက်ကလေးများဖောက်၍ အပေါက်ကလေးများကို ကြိုးကလေးများဖောက်၍ အပေါက်ကလေးများကို ကြိုးကလေးများဖြင့် ချည်နှောင်ပြီးလျှင် ကြယ်သီးသဘောမျိုး သက်ရောက်အောင် အသုံးပြုလာကြသည်။ အချို့သောလူရိုင်းများမှာမူ ယနေ့တိုင်အောင် သူတို့၏အဝတ်အစားများကို ဆူးဖြင့်တွယ်တုန်းပင် ရှိသေးသည်။ ယဉ်ကျေးသောသူတို့မှာကား တွယ်အပ်များ ကြိုးပေါက်များထက် ကြယ်သီးများကို တနေ့တခြား အသုံးများလာကြ လေသည်။ ကြယ်သီးကို အင်္ကျီ ဖောင်းဇီတို့တွင် တပ်ဆင်ကြခြင်းမှာ အသုံးပြုရန် သက်သက်သာမဟုတ်၊

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အလှအပ အတွက် တန်ဆာဆင်ခြင်းလည်း ဖြစ်ပေသည်။ ယခုခေတ်တွင် ဝတ်ဆင်ကြသော ကွတ်အင်္ကျီ ယူနီဖောင်း အင်္ကျီ စသည်တို့တွင် ကြယ်သီးများကို လိုသည်ထက် ပို၍ အလှအပ အတွက် တပ်ဆင်ကြလေသည်။

ရှေးအခါကကြယ်သီးများသည် အလွန်အဖိုးတန်လေသည်။ အကြောင်းမူကား လူကုံထံများသည် ကြယ်သီးကို ရွှေငွေကျောက်မျက်ရတနာများဖြင့် ပြုလုပ် ကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထို့ပြင်ရှေးအခါက ကြယ်သီးတလုံးဖြစ်မြောက်ရန်အတွက် အချိန်ကြာမြင့်စွာ လုပ်ကိုင်ရသည်။ ယခုခေတ်တွင် သိပ္ပံပညာထွန်းကားမှု၏ ကျေးဇူးကြောင့် တနေ့လျှင် ကြယ်သီးအလုံးပေါင်း မြောက်မြားစွာထွက်အောင် ပြုလုပ်နိုင်ကြသည်သာမက ကြယ်သီးလုပ်သည့် ပစ္စည်းတို့မှာလည်း အမျိုးများလာပေသည်။ ယင်းတို့မှာ ရွှေ၊ ငွေ၊ ကြေးနီ၊ ကြေးဝါ၊ ဒန်၊ သံ၊ ဖန်၊ သစ်သား၊ ဝါး၊ စက္ကူ၊ အဝတ်၊ တိရစ္ဆာန်ဦးချို၊ အစွယ်၊ ခွာ၊ အရိုး၊ ကော်ဖတ်၊ ကနုကမာ၊ ပုလဲ၊ ပင်လယ်ခရုခွံ၊ လိပ်ခွံ၊ ကျွဲကော် စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ယခုအခါပလပ်စတစ်ကြယ်သီးများကို အသုံးများကြသည်။

ကြယ်သီးအမျိုးမျိုးတွင် ကနုကမာစစ်စစ် ကြယ်သီးမှာ အလွန်ရှားသည်။ သို့ရာတွင် ရေကြည်ကနုကမာ သို့မဟုတ် ခရုခွံကြယ်သီးများကို အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတွင် အမြောက်အမြား လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံမှလည်း ကနုကမာကြယ်သီးများထွက်၏။ သမုဒ္ဒရာပုလဲဖြူ ကြယ်သီးများကို သြစတြေးလီးယားတိုက် အနောက်ဖက် ပယ်လယ်တွင်းမှ ရရှိသော ပုလဲခွံအဖြူများမှ လုပ်သည်။ ပုလဲဝါကြယ်သီးများမှာ မနီလာမြို့မှထွက်၍ ပုလဲနက်ကြယ်သီးများကို တဟီးတီးကျွန်းမှ ရရှိသည်။ ထိုပုလဲကြယ်သီးများမှာ အဖိုးတန်သောကြောင့် ငွေကြေးတတ်နိုင်သူ လူကုံထံများသာ ဝယ်ယူတပ်ဆင်လေ့ ရှိသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် တားဂွားခေါ် အသီးခွံများကို ကြယ်သီးပြုလုပ်ကြ၏။ ထိုတားဂွားသီးတို့ကို အက်ကွာဒေါ၊ ကိုလံဘီယားနှင့် ပနားမားနိုင်ငံများမှ အမြောက်အမြားရရှိ၍ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ ယူဆောင်ပြီးနောက် သစ်သီးခွံ ကြယ်သီးပေါင်း တနှစ်တနှစ်လျှင် သန်းပေါင်းများစွာ ပြုလုပ်ကြလေသည်။

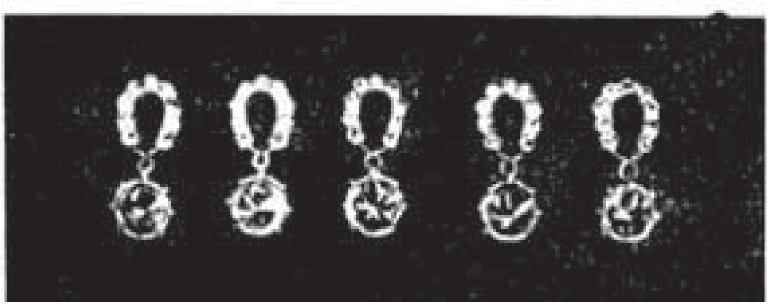

မြန်မာအမျိုးသမီးတို့ ဆင်ယင်လေ့ရှိသည့် ကြယ်သီးများ

ကြယ်သီးများ အကြီးအကျယ်ပြုလုပ်သော အခြားနိုင်ငံများလည်း ရှိသေးသည်။ အင်္ဂလန်ပြည်ရှိ ဗာမင်ဂမ်မြို့တွင် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၂၅၀ ခန့်အချိန်ကပင် စ၍ ကြေးဝါကြယ်သီးများကို ပြုလုပ်ခဲ့လေသည်။ ဖန်ကြယ်သီးများကို အများအားဖြင့် ဥရောပတိုက် ချက်ကိုဆလိုဗားကီးယားနိုင်ငံတွင်လုပ်သည်။ သို့ရာတွင် ဖန်ကြယ်သီးများ ပြုလုပ်သည့်နည်းကို အခြားနိုင်ငံများသို့ အသိမပေးဘဲ အထူးလျှို့ဝှက် ထားလေသည်။

လူများသည် ကြယ်သီးကို စတင်အသုံးပြုတတ်လာကြသည့်အချိန်ကစ၍ ရေလဲအမျိုးမျိုးနှင့် အသုံးချလာခဲ့ကြသည်။ အလှအပအတွက်သာမက အဆင့်အတန်းကို ပြရန်လည်း ကြယ်သီးများ တပ်ဆင်ကြ၏။ ရှေးအခါက ပစ္စည်းဥစ္စာချမ်းသာကြွယ်ဝသူများသည် အဖိုးထိုက်သောရွှေကြယ်သီး၊ ငွေကြယ်သီး၊ ကျောက်မျက်ရတနာ ကြယ်သီးများကို တပ်ဆင်ကြ၍ ဆင်းရဲသူများကိုကား မည်သည့်ကြယ်သီးကိုမျှ မဆင်ယင်ရဟုတားမြစ်ထားသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအခါက လူတယောက်၏ အဆင့်အတန်းကို ထိုသူ၏ ကိုယ်တွင် တပ်ဆင်ထားသော ကြယ်သီး၏ တန်ဖိုး အနည်းအများပေါ်တွင် မူတည်ကာ ဆုံးဖြတ် ကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။

လူတစ်ယောက်၏ ဂုဏ်နှင့်အဆင့်အတန်းကို ထိုသူ တပ်ဆင်သောကြယ်သီးဖြင့် ပြသသည့် အလေ့အထကို ယနေ့တိုင် တွေ့နိုင်သေးသည်။ သက်သေပြရသော် ရဲဌာနအမှုထမ်းများသည် မိမိတို့ဝတ်ဆင်သော ယူနီဖောင်း အင်္ကျီတွင် ရာထူးအဆင့်အတန်းကို ဖော်ပြသောကြယ်သီးမျိုးကို တပ်ဆင်ကြ၏။ ထို့အပြင်မီးရထား ဌာနအမှုထမ်းများ၊ သစ်တောဌာနအမှုထမ်းများ၊ ကြည်းရေလေ တပ်သားများနှင့် အခြားပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများသည်လည်း မိမိတို့ ဌာနရာထူးအဆင့်အတန်း စသည်တို့ ကိုဖော်ပြသော ကြယ်သီးများ တပ်ဆင်ကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ အချို့နိုင်ငံများတွင် ကျောင်းသူကျောင်းသား ကလေးများသည် မိမိတို့ သင်ကြားနေသော ကျောင်း၊ အတန်းစသည်တို့ကို ဖော်ပြသော ကြယ်သီးများကို တပ် ဆင်ကြလေသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ကြယ်သီးကို ရှင်းရှင်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရုပ်လုံးဖော်ထားသော ယခုခေတ်သုံး ကြယ်သီးတချို့

အသုံးမပြုဘဲ နေသူကား လွန်စွာပင် နည်းပါးလှသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသူမျိုးလုံးဝမရှိဟူ၍ကား မဆိုနိုင်ပေ။ ကနေဒါနိုင်ငံရှိ ဒူကိုဗော့လူမျိုးတို့သည် မည်သည့်အခါမျှ ကြယ်သီးကို တပ်ဆင်ခြင်းမပြုကြပေ။ ထိုသူတို့၏ အယူဝါဒဘာသာတရားက သူတစ်ပါး၏အသက်ကို မသတ်ရန် ကျပ်တည်းစွာတားမြစ်ထားသောကြောင့် တိရစ္ဆာန်များ၏ အရိုး ၊အစွယ် ဦးချိုအခွံစသည်တို့နှင့် ပြုလုပ်လေ့ရှိသောကြယ်သီးများကို လုံးဝအသုံးမပြုဘဲ တွယ်အပ်များချိတ်များကိုသာ ကြယ်သီးအစား အသုံးပြုကြလေသည်။

မြန်မာလူမျိုးတို့သည်လည်း ကြယ်သီးများကို အသုံးပြုကြသည်ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကြယ်သီးများကို အများအပြားပင် လုပ်ကိုင်ကြ၏။ စိန်၊ ကျောက်စိမ်း၊ ဥသဖယား၊ သလင်းစသော တွင်းထွက်ကျောက်များအပြင် နိုင်ငံခြားမှလာသောချက်ကျောက်များ၊ ဖန်များကိုလည်း ကြယ်သီးပြုလုပ်ကြ၏။ ထို့ပြင် ကြိုးထိုးကြယ်သီးများကိုလည်း မြန်မာယောကျ်ား မိန်းမအင်္ကျီများတွင် တပ်ဆင်ကြသေး၏။ စစ်ပြီးခေတ်တွင် ရွှေမှုန်ကြယ်သီးနှင့် ပလပ်စတစ်ကြယ်သီးများ ခေတ်စားလာသည့်အလျောက် ထိုကြယ်သီးများကိုလည်း ပြုလုပ်လာကြသေးသည်။

ကျောက်စိမ်း၊ သလင်း၊ ဥသဖယားစသော တွင်းထွက်ကျောက်များကို ကြယ်သီးပြုလုပ်ရာ၌ ပဌမ ကျောက်ရိုင်းတုံးကို စက်ဖြင့် လိုသလောက်အရွယ်အစားစား ဖြတ်ယူသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ပုံကြမ်းလောင်း အကွက်ဖော်သည်။ အကွက်ဖော်ပြီးကျောက်ကို အရောင်ထွက်အောင် စက်ဖြင့်သွေး၍ အရောင်တင်သည်။ နိုင်ငံခြားမှ လာသော ချက်ကျောက်များတွင် ပုံကြမ်းလောင်းပြီး အတုံး ကလေးများလည်း ရှိသည်။ ပုံကြမ်းမလောင်း ရသေးသော အရှည် ၂ လက်မခန့်ရှိ ကျောက်တုံးများလည်း ရှိသည်။ ကျောက်တုံးရှည်ကလေးများကို ထိပ်တည့်တည့်မှဆတ်၍ ခွဲလိုက်သောအခါ ၂ခြမ်းကွဲသွားသည်။ ထိုမှတဆင့် ပုံကြမ်းလောင်းခြင်း၊ အကွက်ဖော်ခြင်းနှင့် အရောင်တင်ခြင်းများကို တွင်းထွက် ကျောက်များလုပ်သည့် နည်းတူပြုလုပ်၏။ နိုင်ငံခြားမှလာသော ပုံကြမ်းလောင်းပြီး ကျောက်တုံးလေးများကိုလည်း ထိုနည်းတူပင် အကွက်ဖော်ခြင်း အရောင်တင်ခြင်းများ ပြုလုပ်သည်။ ဖန်ကြယ်သီးများ လုပ်ရာတွင် ဖန်ကိုချက်၍ ပုံလောင်းပြီးမှ အရောင်တင်သည်။ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ကြယ်သီးများကို အများအားဖြင့် မြန်မာ အမျိုးသမီးများ အသုံးပြုကြ၏။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စစ်ပြီးခေတ် မြန်မာအမျိုးသမီးများ အသုံးပြုတပ်ဆင်လာသော ရွှေမှုန်ကြယ်သီးကား နိုင်ငံခြားမှလာသော ရွှေမှုန်ကျောက်တုံးကြီးကို တွင်းထွက်ကျောက်များနည်းတူ လိုသလောက်အရွယ်ကို ဖြတ်၍ ပုံကြမ်းလောင်းခြင်း အကွက်ဖော်ခြင်း အရောင်တင်ခြင်းများကို ပြုလုပ်၍ယူသည်။

ပလပ်စတစ် ကြယ်သီးများကို လုပ်ရာ၌မူ နိုင်ငံခြားမှမှာယူသောပလပ်စတစ်မှုန့် ရောင်စုံများကို လျှပ်စစ်ဓါတ်အားဖြင့် ဆက်သွယ်ထားသော ပုံသွင်းစက်ထဲသို့ ထည့်လိုက်သည်။ အမှုန့်များအရည်ပျော်၍ အောက်တွင်ခံထားသော ပုံစံခွက်ထဲသို့ကျသွားခြင်းဖြင့် ကြယ်သီးကလေးများ ဖြစ်လာသည်။ ယင်း ကြယ်သီးများကို အပေါက် ဖောက်ခြင်း၊ မညီညာသော အစွန်း အစများကို ညှိခြင်းများကို လက်ဖြင့် ပြုလုပ်သည်။ ပလပ်စတစ်အမှုန့်မဟုတ်ဘဲ ပလပ်စတစ်အပြားကို လုပ်သော ကြယ်သီးများလည်း ရှိသေးသည်။ နိုင်ငံခြားမှ မှာယူသော ပလပ်စတစ်ပြားများကို လိုသောပုံစံရေးပြီးလျှင် လျှပ်စစ်ဓါတ်အားဖြင့် ဆက်သွယ်ထားသောစက်တွင် ဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် ကြယ်သီးများရနိုင်သည်။ ယင်းပလပ်စတစ်ကြယ်သီးများကို ယောကျ်ားမိန်းမမရွေး အသုံးပြုနိုင်ရန် ပုံအမျိုးမျိုး ပြုလုပ်ကြလေသည်။

ကြော့၊ ဦး။ ။(၁၂၀၁–၁၂၅၃) စုံနံ့သာမြိုင်ရှာပုံတော်ကြီးသီချင်းကို ကလေးလူကြီးတိုင်းလိုလို ကြားဘူးကြသည်။ ဤသီချင်းမှာ မည်မျှလှအသိများသနည်းဟူမူ ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာ ပျောက်ရှ၍ ရှာဖွေရလျှင်ပင် ရှာပုံတော်ကြီးနှင့် ရှာနေရသည်ဟု ပြောဆိုကြသည်ကိုထောက်၍ သိနိုင်သည်။ ရှာပုံတော်ကြီးဆိုလျှင် စုံနံ့သာမြိုင်ကို ဆိုလိုကြောင်းသိကြသည်။ ရှာပုံတော်ကြီးဟု ပညတ်သည်မှာ လင်ပျောက်၊ မယားပျောက်၊ ချစ်သူရည်းစားများ ပျောက်ရာတွင် ရှာဖွေရပုံကို ဖွဲ့နွဲ့ထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ရှေးက ရှာပုံတော်ကြီး တေးအသွားမျိုးကို ငိုချင်းရှည်ကြီးဟု ခေါ်သည်။ ထိုမျှ ထင်ရှားသောသီချင်းကို မြန်မာ့ဂန္ထဝင်ပန်းဥယျာဉ်၌ စိုက်ပျိုးပေးသူမှာ ဦးကြော့ဖြစ်သည်။

ဦးကြော့မှာ တောင်တွင်းကြီး ဦးကြော့၊ နတ်မောက်ဦးကြော့၊ စာတော်ဖတ် ဦးကြော့၊ စာရေးတော်ကြီး ဦးကြော့၊ ဝန်စာရေး ဦးကြော့၊ စုံနံ့သာမြိုင် ဦးကြော့ဟူ၍ နာမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် ထင်ရှားလေသည်။ ထိုစာဆိုသည် နတ်မောက်မြို့ တောင်ဖက် ၂ မိုင်ခန့်အကွာ ကိုင်းရွာတွင် သက္ကရာဇ် ၁၂၀၁ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်လေသည်။ ဖခင်မှာ အသည်မျိုးရိုး ဖြစ်သော ဦးအင်းဖြစ်၍ မိခင်မှာ မယ်ထယ်ဖြစ်၏။

ဦးကြော့၏ ဆွေစဉ်မျိုးဆက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။ နတ်မောက်မြို့တွင် ဖိုးကန်နှင့် ဖိုးရွှေဥဟု လည်းကုန်သည် ညီနောင်နှစ်ယောက်ရှိခဲ့ကြသည်။ ဖိုးကန်၌ သားသမီး ၈ ယောက် ထွန်းကားရာ ၆ ယောက်မြောက်သမီးမှာ မယ်နိုး ဖြစ်၏။ မယ်နိုး၏သမီးမှာ မယ်ထယ်ဖြစ်၍ အသည်မျိုးရိုး ဦးအင်းနှင့် အိမ်ထောင် ကျရာ သား ၇ ယောက်၊ သမီး တစ်ယောက်မြင်သည်။ ဦးကြော့သည် ၆ ယောက်မြောက် သားဖြစ်သည်။

ဖိုးရွှေဥတွင် ဖိုးကြွက်နှင့်ဦးကျော်ဇံ(နေမျိုးသက္ကသူရ ဘွဲ့ရသမားတော်) သားနှစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။ ဖိုးကြွက်သားမှာ ဦးချက် ပဌမကျော်ဖြစ်၍ ဦးကြော့အား ပညာသင်ပေးခဲ့သည်။ ဦးကျော်ဇံ၏ မြေးမှာ မန္တလေးမြို့ မိုးထားတိုက်နေ ဦးဝိစယဦးပဥ္စင်းဖြစ်လေသည်။

ဦးကြော့သည် အရွယ်ရောက်လတ်သော် ကိုင်းရွာတွင် သီတင်းသုံးနေသော ဆရာတော်ဦးရွှေသီးနှင့် ဆရာတော် ငယ် ဦးရွှေပြားတို့ထံတွင် ဆည်းကပ်၍သင်ရိုးသင်တန်းများကို သင်ယူခဲ့သည်။

ထို့နောက်ဦးကြော့သည် မိမိနှင့်ဆွေမျိုးတော်စပ်သူ ပဌမကျော်ဦးချက်ထံတွင် စာပေကျမ်းဂန်များကို ဆက်လက်သင်ကြားခဲ့သည်။ တေးဂီတကဗျာများကို စိတ်ဝင်စားသည့် အလျောက် ငယ်စဉ်ကပင် လေ့လာလိုက်စားခဲ့သည်။

ဦးကြော့သည် လူပျိုလူရွယ် ရောက်ချိန်တွင် နတ်မောက်မြို့ အနောက်မြောက်ဘက်ရှိ ကန်ကြီးအောက်ရွာသို့ လာရောက်ပြီးလျှင် လူပျိုကာလသားများနှင့် ရောနှောနေထိုင်လေသည်။ ထိုအရပ်၌ နေထိုင်စဉ်အခါအားလျော်စွာ ပြုလုပ်ကျင်းပသော အရပ်ဇာတ်များကို ဦးကြော့က ကြီးမှူးရှေ့ဆောင်လေ့ရှိသည်။ ဦးကြော့သည် အရပ်ဇာတ်ထဲတွင် ရသေ့ကြီးအဖြစ်၊ သူဌေးကြီးအဖြစ်၊ သူဌေးကတော်ကြီး အဖြစ်စသည်ဖြင့် ပါဝင်ကပြတတ်လေရာ ပရိသတ်တို့ အလွန်စွဲမက်ကြသည်။ ဦးကြော့မှာ ဟာသပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်သဖြင့် ပွဲကြည့်ပရိသတ်အား ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်း ရှိလေသည်။

ဦးကြော့အသက် ၂၀ ခန့်တွင် ဦးကြော့၏အဘိုးတော်၍ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ သမားတော် တစ်ဦးဖြစ်သူ နေမျိုးသက္ကသူရ နော်ရထာဘွဲ့ရ သမားတော်ကြီး ဦးကျော်ဇံက ဦးကြော့နှင့် ဦးမင်းမောင်(ရွှေလရောင်မင်းကြီး ဦးမင်းရောင်၏ ညီ)တို့ကို မန္တလေးနေပြည်တော်သို့ ခေါ်ဆောင်၍ ရွှေတိုက်ဝန်ကြီးထံတွင် အပ်နှံထားလေသည်။

ဦးကြော့မှာ ကဗျာဉာဏ်ရင့်သန်သူတစ်ဦး ဖြစ်သည့်အလျောက်များမကြာမီအတွင်း စာတော်ဖတ်ရာထူးနှင့် မင်းတုန်းမင်း ထံပါးတွင် ခစားရသည်ဟု အဆိုရှိသည်။

ဦးကြော့သည် ငယ်စဉ်က ရာသီဘွဲ့များကို စွဲလမ်းနှစ်သက်ခဲ့ရကား ထိုစိတ်၏ လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် ၁၂ရာသီ တေးထပ်များကိုစီကုံး၍ မင်းတုန်းမင်းကြီးအား ဆက်သရာ ဆုလာဘ်များစွာ ချီးမြှင့်ခြင်းခံရသည်။ ထိုစဉ်အခါက စလင်းမြို့ ဦးမြတ်သာထွန်း ရေးသားစီကုံးသော ဟေမဝန်ဘွေ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အစချီသည့် မင်းသမီးပျောက် ရှာပုံတော်ကြီးမှာ ခေတ်စား နေရကား စာတော်ဖတ် ဦးကြော့သည် မင်းသားပျောက် ရှာပုံတော်တစ်ပုဒ်ကို ရေးသားရန် အကြံဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုကြောင့် ဦးကြော့သည် စုံနံ့သာမြိုင်၊ ရဂုံတွင်း၊ ထုံသင်းငယ်ကြိုင်၊ ဂနိုင်ဟေမ၊ နွေအစ၊ ရွှေမျှော့ကလျာ၊ ဟိုခင်ကိုလျှောက်ပါလို့၊ လင်ပျောက်ကိုရှာခဲ့၊ အစချီသောရှာပုံတော်ကြီးကို ဦးကျော်ဇံ၏မြေး မိမိ၏ညီဝမ်းကွဲတော်ဖြစ်သူ ဦးပဥ္စင်း ဦးဝိစယနှင့် ရွှေတိုက်ဝန်ကြီးတို့အား အကဲဖြတ်စေသည်။ ထို့နောက် မင်းတုန်းမင်းရှေ့တော်တွင် မိမိကိုယ်တိုင် အသံနေအသံထားနှင့် သီဆိုဆက်သရာ မင်းတရား ကြီးလည်း လွန်စွာနှစ်ခြိုက်ပေသောကြောင့် ဆုတော်လာဘ်တော် မြောက်မြားစွာ ပေးသနားတော် မူလေသည်။ ထိုအချိန်မှ စ၍ ဦးကြော့၏ ဂုဏ်သတင်းမှာ ပျံ့သင်း ကျော်ကြားလာပြီးလျှင် သူ့အားလည်း စုံနံ့သာမြိုင်ဦးကြော့ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုလာကြသည်။

စုံနံ့သာမြိုင်ရှာပုံတော်ကြီးမှာ မင်းသမီးက မောင်တော်မင်းသားပျောက်၍ လိုက်လံရှာဖွေပုံကို သရုပ်ဖော်ထားသည့် ငိုချင်းရှည် သီချင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ရာသီဘွဲ့ တောဘွဲ့ တောင်ဘွဲ့များနှင့်ဟပ်၍ မင်းသမီး၏ အလွမ်းဘွဲ့ကို ထိမိစွာဖွဲ့ဆိုထားသဖြင့် နားထောင်သူတို့၏ စိတ်ကို ညွတ်နူးပျော့ပျောင်းစေသည်။ သိလွယ်မှတ်လွယ်၍ အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လွင်သော စကားလုံးများဖြင့် ကြွယ်ကြွယ်ဝဝ သုံးနှုန်းထားသော ကဗျာလည်း ဖြစ်သည်။ 'ဂန္ဓမာဂူ၊ မြေတလင်း၊ နေမင်းကပူသနှင့်၊ နန်းသူဒေဝီ၊ တွေ့နိုင်ပဲဟာမို့၊ လဲလုပြီ 'ဆိုသော စာသားများသည်လည်းကောင်း၊ 'မဟေသီရုပ်၊ ဘွေကြင်နန်းသူ၊ ပွေခန်းငယ်ထူ၊ ရွှေနန်းမှုဟုတ်နိုင်ဘူး၊ ဥက္ကဋ္ဌရှင်၊ ငယ်ကကျွမ်းပါတဲ့၊ ခင်ပွန်းလင်၊ မန္ဒမ်းခင်ခု၊ လျှင်လျှင်ငယ်ပြေး၊ ခင်လေးကို ရှုလှဲ့ပါ၊ ဆွေးမှုထပ်ကြွယ်၊ ဖိုဖိုငယ် ရှိုက်ပါလို့၊ ငိုလိုက်မယ်။' ဆိုသော စကားသားများသည်လည်းကောင်း၊ မင်းသမီး၏ပူဆွေးသောကရောက်ပုံကို ပေါ်လွင်ထင် ရှားစွာစပ်ဆို ထားသဖြင့် သိဂ်ီါရရသနှင့် ပြည့်စုံပေသည်။ စုံနံ့သာမြိုင်ရှာပုံတော်ကြီး တစ်ခုလုံးကို ခြုံ၍ကြည့်လျှင် ဦးကြော့သည် ကြားနာဖတ်ရှုသူတို့အား လင်ပျောက်ရှာသူ မင်းသမီးအပေါ်၌ ကရုဏာစိတ်ဓါတ်များ တဖွားဖွား ပေါ်ပေါက်လာအောင် ဆွဲဆောင်စပ်ဆိုသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။ ထိုကြောင့်လည်း ဦးကြော့မှာ စိန်ခြူးကြာညောင် အမျှော်စိုက်ဘောလယ်ဖြင့် ထင်ရှားသော လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင် အိမ်ရှေ့မိဖုရားကဲ့သို့ ဤစုံနံ့သာမြိုင်ရှာပုံတော်ကြီးနှင့်ပင် စာဆိုကျော်တစ်ဦး ဖြစ်လာလေသည်။

မင်းတုန်းမင်း တရားကြီးသည် မင်းကျော်ရာဇာဘွဲ့ရသော ဦးမိတ်အားမြို့ဝန်ခန့်၍ တောင်တွင်းကြီးမြို့သို့ စေလွှတ်ရာတွင် ဦးကြော့အားဝန်စာရေးအဖြစ်ဖြင့် ထည့်လိုက်လေသည်။ ထိုအချိန်မှ စ၍ ဝန်စာရေး ဦးကြော့ဟု ထင်ရှားလာခဲ့၏။ ထို့နောက် သီပေါမင်းလက်ထက်၌၊ စတုတ္ထခရိုင်ဝန် (တောင်တွင်းကြီးခရိုင်) မင်းလှမဟာမင်းခေါင်ကျော်ထင်ဘွဲ့ရသည့် ဦးအိမ်အထံတွင် အမှုတော်ကိုထမ်းရွက်လေသည်။ မြို့ဝန်မင်း၊ မင်းကျော်ရာဇာ အနိစ္စရောက်သည်တွင် ဦးကြော့သည် ဝမ်းနည်းကြေကွဲဖြစ်မိကြောင်း လေးချိုးကဗျာ ရေးစပ်ခဲ့သည်။ ဦးကြော့သည် တောင်တွင်းကြီးမြို့၌ အမှုထမ်းရွက် နေစဉ် တောင်တွင်းကြီးမြို့၊ အုန်းတောရပ်သူ မယ်မင်းရံဆိုသူနှင့် အကြောင်းပါခဲ့သည်။ မအိဆိုသူ သမီးတယောက် ထွန်းကားခဲ့ရာ ထိုသမီးမှာလ

မန္တလေးမြို့တွင်ကျန်ခဲ့သော ဦးကြော့၏ ငယ်မိတ်ဆွေရင်းလည်းဖြစ်၊ ဆွေမျိုးလည်းဖြစ်သော ဦးမင်းမောင်မှာ နောင်အခါပင်းမြို့၊ နတ်မောက်မြို့၊ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့ ၃ မြို့၏မြို့ဝန် ဖြစ်လာပြီးလျှင် ပင်းမြို့၌ နေထိုင်လေသည်။

ထိုအခါ ဦးကြော့သည် တောင်တွင်းကြီး မြို့မှ ပင်းမြို့သို့ ရွှေ့ပြောင်းကာ ဝန်စာရေးအဖြစ် ဆက်လက် အမှုထမ်းရွက် ပြန်လေသည်။

ဦးကြော့သည် ထီးမူနန်းဟန်ကြင်နန်းဆန်သော စုံနံ့သာမြိုင်သီချင်းမျိုးကိုသာ စပ်ဆိုခဲ့သည်မဟုတ်ဘဲ ပိတောက်ပန်းဘွဲ့၊ ဒဟပ်ပန်းဘွဲ့၊ ကဆုန်လဘွဲ့ အစရှိသော တောဘွဲ့ တောင်ဘွဲ့ ရာသီဘွဲ့ကဗျာများကိုလည်း ဖွဲ့ဆို သီကုံးခဲ့သေးသည်။ ဦးကြော့သည်အသံဩဇာနှင့်ပြည့်စုံ၍ တေးသီချင်းများကို အသံနေအသံထားဖြင့် ကျနပိုင်နိုင်စွာ သီဆိုတတ်သူ ဖြစ်သဖြင့် မိမိရေးစပ်ထားသော ကဗျာများကိုလည်း သူတစ်ပါးတို့ အလွယ်တကူသီဆိုနိုင်အောင် စကားလုံးလှလှနှင့် အဓိပ္ပာယ်ပေါ်လွင်စွာ စပ်ဆိုနိုင်စွမ်း ရှိလေသည်။

အမျိုးဘာသာ၊ သာသနာကို လေးစားသော မျိုးချစ်စာဆိုတဦးဖြစ်သည့်အလျောက် သီပေါမင်းကို အင်္ဂလိပ်တို့ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားသည့်အခါ ဦးကြော့သည် ဆီးဘန်းနီ ဆရာတော်၊ အချုပ်တန်းဆရာဖေတို့နှင့်အပြိုင် 'ကမ္ဘာတွင်စဉ် သမိုင်းငယ်နှင့်၊ ရာဇဝင် စာတင်ရိုင်းလေငဲ့' အစချီသော ပါတော်မူလေးချိုးကို စပ်ဆိုခဲ့၏။ အလွမ်းစာဆိုတစ်ဦးဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ဦးကြော့သည် ထိုကဗျာတွင် မြန်မာနိုင်ငံကျဆုံးသဖြင့် မိမိဝမ်းနည်းကြေကွဲမိပုံ၊ အရှင်နှစ်ပါးတို့ ဝမ်းနည်းပူဆွေးမည့်ပုံတို့ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစွာ ဖွဲ့ဆိုထားလေသည်။

မြန်မာ့ဂန္ထဝင်တွင် ထိုမျှထင်ရှားကျော်စောခဲ့သော စုံနံ့သာမြိုင်၏ဖခင်၊ အမည်အမျိုးမျိုးတွင်သော အနုပညာ စာဆိုကြီး ဦးကြော့သည် ၁၂၅၃ ခုနှစ်တွင် နတ်မောက်မြို့၌ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခဲ့လေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကမ္ဘာကြီး၏ ကြော်ငြာနည်းသစ်များ

အကြောင်းကိစ္စတစ်ခုခုကို လူများ သိနားလည်အောင် ပြုပြင်ခြင်းသည် ကြော်ငြာခြင်းဖြစ်၏။ ရှေးအခါမှစ၍ ကြော်ငြာခြင်း ပြုလုပ်လာခဲ့ရာသာရေး နာရေးများအပြင်၊ အထူးသဖြင့်၊ ရောင်းဝယ်ရေးတွင်၊ထက်မြက်သည့် လက်နက်သဖွယ် အသုံးပြုခဲ့၏။ ခေတ်သစ် ကြော်ငြာနည်းပရိယာယ်အစုစုကို တစ်ခုမကျန် ဖော်ပြထားရာ၊ ယခုအခါတွင် ပညာရပ်တစ်ခု ဖြစ်နေ၍ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ပင်။

ကြော်ငြာခြင်း။ ။အကြောင်းကိစ္စ တခုခုကို လူတစ်စုအား ဖြစ်စေ၊ လူအများအားဖြစ်စေ၊ ကြားသိနားလည်စေရန်ပြုလုပ်ပေးခြင်းကို ကြော်ငြာသည်ဟု ခေါ်သည်။ သို့ရာတွင် ကုန်ပစ္စည်းရောင်းစွံရန်အတွက် လူအသိများအောင်ပြုလုပ်ခြင်း အမျိုးမျိုးတို့ကို ကြော်ငြာသည်ဟု ယခုအခါ နားလည်နေကြသည်။

ရှေးမြန်မာမင်းများလက်ထက်က ပြည်သူလူအများနှင့် ဆိုင်သော အမိန့်တော်များကို မောင်းကြေးနင်းလည်း၍လည်းကောင်း၊ စည်လည်၍လည်းကောင်း၊ ကြော်ငြာလေသည်။ တောလက်ကျေးရွာများတွင် ယနေ့ထက်တိုင် လောကဝတ် ဓမ္မဝတ်၊ ရာဇဝတ်အရေးကိစ္စများ၌ မောင်းတီးနှိုးဆော်သော အလေ့များရှိသေးသည်။ အထူးသဖြင့် အခွန်တော်များကို မောင်းတီး ကြော်ငြာ၍ ကောက်ခံလေ့ရှိသည်။ သာရေးနာရေး အလှူကိစ္စများတွင် ကြေးစည်တီး၍ ဗျို့ဟစ်ကြွေးကြော်ကာ နှိုးဆော်လေ့ရှိသည်။ ဤပြဆိုခဲ့သော နှိုးဆော်ခြင်းစံနစ်များသည် ကြော်ငြာခြင်း၌ အကျုံးဝင်လျက်ရှိသည်။ မြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော် သုမေဓာသူဌေးကြီးသည် မိမိ၏ပစ္စည်းဥစ္စာများကို အရပ်လေးမျက် နှာမှ မည်သူမဆို လာရောက် ယူဆောင်ကြကုန်လော့ဟု ကြော်ငြာကာ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း ကျမ်းဂန်များတွင် လာရှိသည်။ မဟောသဓာတ်တော်ကြီး၌လည်း စူဠနီဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီး၏ သမီးတော်ပဉ္စာလစန္ဒီမင်းသမီး လှပချောမွေ့ကြောင်းများကို တေးသီချင်းများဖွဲ့စေ၍ မိမိလာ ပြည်သို့သွားရောက်ကာ သဘင်သည်တို့က သီဆိုကြစေကြောင်းနှင့် ပါရှိသည်။ ဤသို့ လူသိများအောင် ပြုလုပ်ခြင်းမျိုးများသည် ကြော်ငြာသည့် နည်းများတွင် အပါအဝင် ဖြစ်သည်။

သမိုင်းများအရ ရှေးနှစ်ပေါင်း ၃၀၀၀ ခန့်က သီးဗီး မြို့တွင် သူကြွယ်တစ်ဦးအိမ်မှ ကျွန်တစ်ယောက် ထွက်ပြေးသွားရာ ထိုကျွန်ကို ပြန်လည်ပေးပို့သူအား ဆုငွေပေးမည့် အကြောင်းကို ပပိုင်းရပ်(စက္ကူကျူ) ပေါ်၌ ကြော်ငြာရေး၍ ဈေးလယ်တွင် ဆွဲထားခဲ့ဘူးကြောင်း အထောက်အထားများ တွေ့ရှိရသည်။ ထိုသို့ အကြောင်းကိစ္စတစ်ခုကို လူအများ သိရှိရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်မှစ၍ နောင်အခါများတွင် ကုန်ပစ္စည်း ကြော်ငြာခြင်း စံနစ်များ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

ရှေးခေတ်နှင့်အလယ်ခေတ်များတွင် စာမတတ်သူပေါများသောကြောင့် စာဖြင့်ကြော်ငြာခြင်းထက် အော်ဟစ်၍ ကြော်ငြာနည်းနှင့် သရုပ်ပြကြော်ငြာနည်းမျိုးကို ပိုမိုအသုံးပြုကြသည်။ ပမာအားဖြင့် လှည်းဘီးမီးချပေးသော ပန်းပဲဆရာ၏အိမ်ရှေ့၌ လှည်းဘီးကြီး ချိတ်ဆွဲထားတတ်သည်။ ဥရောပနိုင်ငံများတွင် အရက်ဆိုင်များသည် အရက်ရောင်းရန်ရှိကြောင်းကို ဆိုင်ရှေ့၌ စပျစ်ရွက်များ ချိတ်ဆွဲခြင်းဖြင့် ကြော်ငြာကြသည်။ ဆံသဒ္ဒါနများ၏ရှေ့တွင် အနီ၊ အဖြူခြယ်ထားသောတိုင်များ ထားရှိသည်မှာလည်း ဆတ္တာသည်လုပ်ငန်း၏ အထိမ်းအမှတ်ကို ကြော်ငြာခြင်းဖြစ်လေသည်။ ယခုခေတ်၌ ဆိုင်များတွင် ဆိုင်းဘုတ်ခေါ် အမှတ်အသားများ ချိတ်ဆွဲထားကြခြင်းမှာ ရှေးကြော်ငြာနည်း ၏ အမွေအနှစ်ပင် ဖြစ်၏။

ခရစ် ၁၄၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သော စာပုံနှိပ်စက်သည် ကုန်ပစ္စည်းများ ကြော်ငြာနိုင်ရေးအတွက် များစွာ အထောက်အပံ့ ရရှိစေခဲ့သည်။ ၁၄၈၀ပြည့်နှစ်တွင် ပုံနှိပ်ကြော်ငြာများ စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။

၁၆၀၀ ပြည်နှစ်တွင် နံရံကပ် ကြော်ငြာနည်းများပေါ်ပေါက် လာခဲ့သည်။ အင်္ဂလန် ပြည်တွင် သတင်းစာထဲ၌ ကြော်ငြာစာထည့်၍ ကြော်ငြာသည့်စံနစ်ကို ၁၆၂၅ ခုနှစ်တွင် စတင်တွေ့ရှိရလေသည်။

စက်မှုလက်မှုပညာရပ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသော ခရစ် ၁၇၆၀မှ ၁၈၃၀ခုနှစ်အတွင်းလောက်တွင် ကုန်ပစ္စည်းများ အပြိုင်အဆိုင် ထုတ်လုပ်လာသည်နှင့်အမျှ အပြိုင်အဆိုင် ကြော်ငြာခြင်းများလည်း ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

ပဋ္ဌမရှေ့ပြေးကြော်ငြာများသည် ကုန်ပစ္စည်းအမှတ်တံဆိပ်၊ ရနိုင်သည့်နေရာနှင့်အဖိုးနှုန်းများကို အသိပေးရုံမျှသာ ကြော်ငြာခဲ့သော်လည်း စက်မှုလက်မှုခေတ်သို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ ထိုအချက်အလက်များအပြင် ကုန်ပစ္စည်းတစ်ခုသည် အဘယ်ကြောင့်ကောင်းမွန်ကြောင်း၊ ဈေးနှုန်းမည်မျှသက်သာကြောင်း၊ ဝယ်သုံးသူများအတွက် အကျိုးမည်မျှရှိကြောင်း စသည်ဖြင့် ဝယ်ယူသုံးစွဲသူတို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် စဉ်းစားဝေဖန်ယူနိုင်သော အချက်အလက်များ ပါဝင်လာလေသည်။

ကြော်ငြာနည်းအမျိုးမျိုးရှိရာ အောက်ပါတို့မှာသမရိုးကျနည်းဖြစ်၏။

(၁) စာစောင်များမှတစ်ဆင့် ကြော်ငြာနည်း။

(၂) နံရံကပ်ကြော်ငြာနည်း။

(၃) စင်မြင့်ပေါ်မှ ကြော်ငြာနည်း။

(၄) ခင်းကျင်းပြသ၍ ကြော်ငြာနည်း။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြော်ငြာနည်းအမျိုးမျိုးကိုရှာရာ လူအများမြင်လွယ်မည့်နေရာတွင် မိမိကုန်ပစ္စည်းများ၏ အမျိုးအမည်များကို ပြသထားခြင်းသည် အဓိကဖြစ်သည်။

အထက်ပုံ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူအစည်ကားဆုံးနေရာ၌ ပြသထားသည့် ကြော်ငြာများပုံ

အောက်ဖက်ဝဲပုံ။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် ကုန်ပစ္စည်းများကို ညဥ့်အချိန်တွင် မီးရောင်အမျိုးမျိုးဖြင့် ကြော်ငြာထားသည့်ပုံ

အောက်ဖက်ယာပုံ။ တစ်ခါတစ်ရံ ကုန်ပစ္စည်းများ ပို၍ထင်ထင်ရှားရှား အဓိပ္ပာယ်ပေါ်လွင်စေရန် ရုပ်ပြောင်များရေး၍ ကြော်ငြာကြသည့်ပုံ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

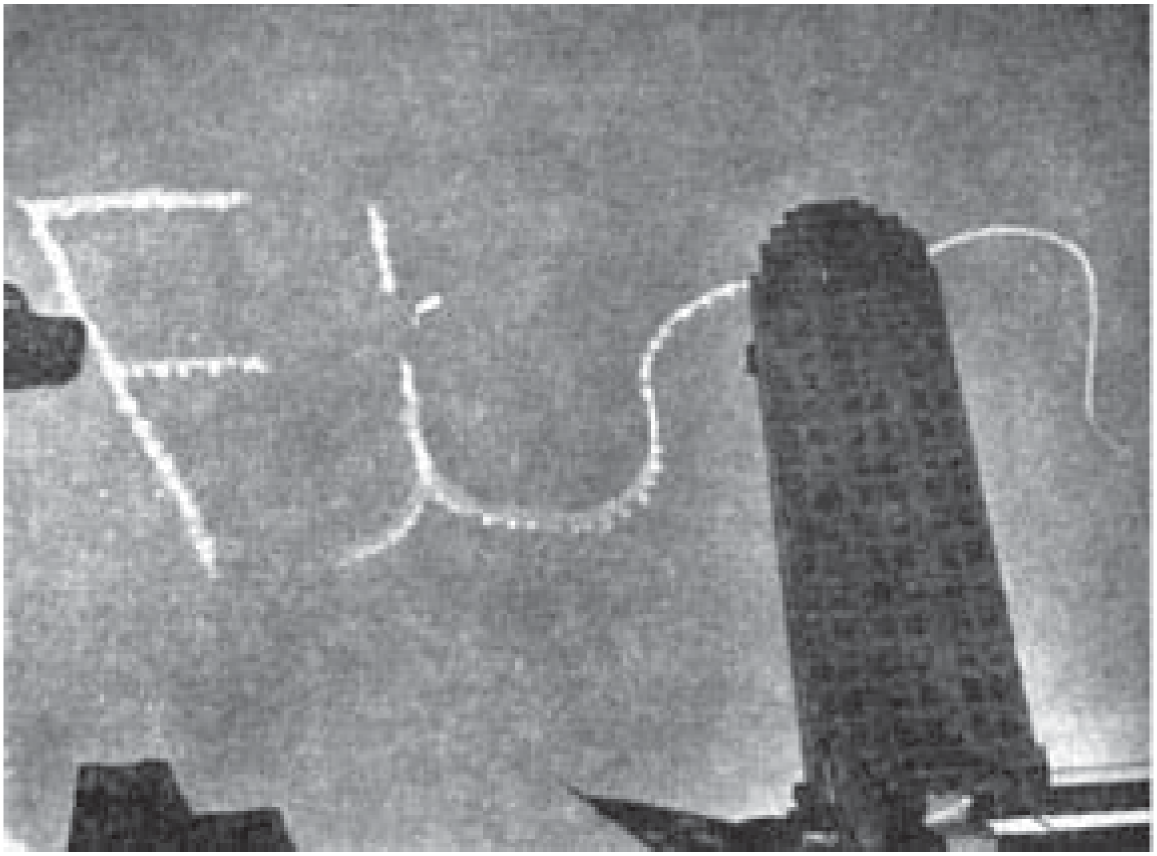

ကောင်းကင်ပြင်တွင် စာလုံးဖော်၍ပြထားသော နယူးယော့မြို့မှခေတ်မီကြော်ငြာနည်းတစ်ခု

(၅) တိုက်ရိုက်ပေးပို့သောစံနစ်ဖြင့် ကြော်ငြားနည်း။
(၆) ရုပ်ရှင် ရုပ်ငြိမ်ကားများဖြင့် ကြော်ငြာနည်း၊
(၇) ရေဒီယိုမှ ကြော်ငြာနည်း။

စာစောင်များမှကြော်ငြာနည်းမှာ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းနှင့် အလားတူစာစောင်များတွင် စာသားချည်းဖြစ်စေ၊ ရုပ်ပုံ ခါတ်ပုံများနှင့်တွဲ၍ဖြစ်စေ ကြော်ငြာသည့် နည်းများဖြစ်သည်။ စာလုံးတစ်သောင်း ရုပ်ကောင်းတခုဆိုသော စကားအတိုင်းစာဖြင့် ကြော်ငြာသည်ထက် ရုပ်ပုံများဖြင့်ကြော်ငြာသည်ကပိုမိုခရီးရောက်သဖြင့် ရုပ်ပုံခါတ်ပုံများကို ရေလဲအမျိုးမျိုးဖြင့် သုံးကာ ကြော်ငြာမှုတွင် အသုံးပြုကြသည်။

နံရံကပ်ကြော်ငြာနည်းမှာ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ကြော်ငြာပြီးသည့် အချက်များကို လူအများ အလွယ်တကူ စွဲမှတ်သွားစေရန် ထပ်မံလှုံ့ဆော်ပေးသော ကြော်ငြာနည်း မျိုးဖြစ်သည်။ လမ်းဆုံ လမ်းခွနှင့် လူအများမြင်သာသော နေရာများတွင် ကြော်ငြာကားချပ်များ ဆွဲထားခြင်း၊ ကြော်ငြာဆိုင်းဘုတ်များတွင် ခါတ်မီးပွင့်များ ထွန်းညှိခြင်း၊ မီးရထား၊ မော်တော်ကားများပေါ်တွင် ကြော်ငြာကတ်ပြားများချိတ်ဆွဲခြင်း၊ ကောင်းကင်သို့ မီးရှူးမီးပန်းများ လွှတ်၍ ကြော်ငြာခြင်း စသောနည်းများ ဖြစ်သည်။

စင်မြင့်ပေါ်မှ ကြော်ငြာနည်းမှာ လူကိုယ်တိုင် စင်မြင့်၊ ခုံမြင့်များပေါ်သို့ တက်ရောက်၍ ဟောပြောကြော်ငြာသောနည်းဖြစ်သည်။ ဇာတ်ပွဲ၊ ကပွဲများတွင် ဇာတ်ကွက် ဇာတ်လမ်းထွင်၍ဖြစ်စေ၊ အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် ဖြစ်စေ ကြော်ငြာသည့် နည်းမျိုး ဖြစ်သည်။

ခင်းကျင်းပြသ၍ ကြော်ငြာနည်းမှာ မိမိဆိုင်ဥပစာအတွင်း၌ ပြခန်းသဖွယ်ပြုလုပ်၍ ကုန်ပစ္စည်းများကိုပြသထားခြင်းဖြင့် ဝယ်ယူလိုသူတို့ အလွယ်တကူ တွေ့မြင်စွဲလမ်းသွားစေနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ပြပွဲများ လက်မှုစက်မှုပညာပြိုင်ပွဲများတွင် ပါဝင်တည်ခင်းပြသခြင်း၊ ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းများဖြင့်လည်း ကြော်ငြာနိုင်သည်။ မော်တော်ကားများ မီးရထားများပေါ်တွင် ပြခန်းသဖွယ်ပြုလုပ်ကာ လှည့်လည် ရောင်းချသောစံနစ်ဖြင့်လည်း ကြော်ငြာနိုင်၏။

တိုက်ရိုက်ပေးပို့သောစံနစ်ဖြင့် ကြော်ငြာနည်းမှာ လက်ကမ်းကြော်ငြာများ ဝေငှခြင်း၊ မိမိ၏ကုန်ပစ္စည်းအကြောင်း ကြော်ငြာပါသည့် စာအုပ်စာတမ်း၊ ပြက္ခဒိန်၊

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အရုပ်ကား၊ မေတ္တာလက်ဆောင်ကတ်ပြား၊ နမူနာအထည်စ၊ နမူနာဆေး စသည်တို့ကို မိမိပေးပို့လိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များထံသို့ ဖြစ်စေ၊ ဌာနများသို့ ဖြစ်စေ၊ မေတ္တာလက်ဆောင်အဖြစ် တိုက်ရိုက်ပေးပို့သောနည်း ဖြစ်သည်။

ရုပ်ရှင် ရုပ်ငြိမ်ကားဖြင့် ကြော်ငြာနည်းမှာ ရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်းများတွင်၍ ကြော်ငြာခြင်း၊ ဇာတ်ကွက်ထဲတွင် မသိမသာ ကြော်ငြာ ထည့်သွင်းခြင်း၊ ရုပ်ပြောင်ရယ်ရွှင်ဖွယ်ကားများဖြင့် သရုပ်ဖော်၍ ကြော်ငြာခြင်း၊ ရုပ်ရှင်ရုံ များတွင် အားလပ်ချိန်၌ မှန်ထိုး၍ကြော်ငြာခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

ရေဒီယို ကြော်ငြာသောနည်းမှာ မိမိ ရောင်းချလိုသော ကုန်ပစ္စည်းအကြောင်းကို ရေဒီယိုမှ အသံလွှင့်ကြော်ငြာသောနည်းဖြစ်သည်။ အနောက်နိုင်ငံများတွင် ကြော်ငြာလက်ခံသော အသံလွှင့်ဌာနများရှိရာ ကြော်ငြာနှုန်းပေး၍ အသံလွှင့်ခြင်း၊ သီချင်းလွှင့်ခြင်း၊ တယ်လီဗစ်ရှင်း လွှင့်ခြင်းများကို ပြုလုပ်နိုင်လေသည်။

ယခုပြဆိုခဲ့သောနည်းများအတွင်းမှတဖန် တစ်ဖက်သားသဘောကျနှစ်ခြိုက်စေရန် အသစ်အဆန်းထွင်လုံးများဖြင့် ကြော်ငြာနည်းမျိုးစုံကို အသုံးပြုကြသည်။ မိမိတို့ ကုန်ပစ္စည်းအကြောင်းကို အထပ်ထပ်ကြော်ငြာ ပေးရမည်ဆိုသော အချက်မှာ ကြော်ငြာသမားတို့ မမေ့မလျော့အပ်သော အချက်ကြီးပင် ဖြစ်သည်။

ယခုနောက်ဆုံး ခေတ်စားလျက်ရှိသော ကြော်ငြာပုံပရိယာယ်တမျိုးမှာ၊ စိတ်ပညာနှင့် ယှဉ်သော ကြော်ငြာနည်းမျိုး ဖြစ်၏။ ပမာအားဖြင့် မိန်းကလေးတစ်ဦး၏ အကျင့်စာရိတ္တကို အမွှမ်းတင်ထားသော ဝတ္ထုမျိုး ရောင်းလိုသူသည် ထိုစာအုပ်ကို တိုက်ရိုက်မကြော်ငြာဘဲ မိန်းမလိုချင်သည်ဆိုသော ကြော်ငြာခေါင်းစဉ် အောက်တွင် မိန်းကလေး၏ အရည်အခြင်းမှာ မည်သည့်အချက်များ ပြည့်စုံရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ အကျင့်စာရိတ္တနှင့်လူမှုဆက်ဆံရေးတို့မှာ မည်သည့်ဝတ္ထု၌ပါသော မိန်းကလေး၏ အကျင့်စာရိတ္တမျိုး ဖြစ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ကြော်ငြာလေသည်။ ဟိုတယ်ပိုင်ရှင်တစ်ဦးသည် မိမိ၏ဟိုတယ်အကြောင်းကို တိုက်ရိုက်မကြော်ငြာဘဲ လက်ကိုင်အိတ်တခု ကောက်ရထားပါသည်။ သေချာဂနစွာ ပြောဆိုနိုင်သော ပိုင်ရှင်အား ပြန်ပေးပါမည်။ မည်သည့်ဟိုတယ်သို့ ကြွခဲ့ပါဟု ကြော်ငြာလိုက်သည်။ ဤသို့ ကြော်ငြာခြင်းဖြင့် လူအများက သူ့အားရိုးသားသူတစ်ဦးဟု ယုံကြည်လေးစားလာကြမည့်အပြင် သူ၏ဟိုတယ်ကိုလည်း လူတို့စိတ်တွင် စွဲမှတ်ကျန်ရစ်ခဲ့စေနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ထွင်လုံးဖြင့် ကြော်ငြာနည်းမျိုးတို့ကို လူထုက ကြာရှည်စွာ လက်မခံချေ။

ကြော်ငြာခြင်းပညာသည် တဖြည်းဖြည်း ကျယ်ပြန့်နက်နဲလာခဲ့ရာယခုအခါ အတတ်ပညာတစ်ရပ်အနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုခြင်း ခံရသည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ပညာရပ်များထဲတွင် ကြော်ငြာခြင်းအတတ်၊ ကုန်ရောင်းခြင်းအတတ်၊ ကုန်များခင်းကျင်းပြသခြင်း အတတ်ပညာများပါအကျုံးဝင်နေလေသည်။ ပန်းချီပညာရပ်များတွင်လည်း စီးပွားရေးပန်းချီပညာမှာ ကြော်ငြာခြင်းနှင့် ဆိုင်သော ပန်းချီပညာ ဖြစ်လေသည်။

ကြော်ငြာခြင်းသည် လူမှုဆက်ဆံရေး အဆောက်အအုံထဲတွင် အရေးပါအရာရောက်ပေသော လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု ဘောဂဗေဒပါရဂူများက ဆိုသည်။ ကြော်ငြာခြင်းသည် ကုန်လုပ်သူ၊ စားသုံးသူ နှစ်ဦးနှစ်ဝလုံးအတွက် အကျိုးကျေးဇူးရှိ၏။ ကုန်လုပ်သူသည် မိမိ၏ ကုန်ပစ္စည်းကို ကြော်ငြာ လိုက်ရာတွင် အများကြိုက် ဖြစ်လာသောအခါ ကုန်ပစ္စည်းအမျိုးအစား မခွဲခြားဘဲ တမျိုးတည်းကိုသာလျှင် အများအစား ထုတ်လုပ်နိုင်၏။ ထိုသို့ ပြုခြင်းသည် ကုန်ကျစရိတ် သက်သာရုံမျှမက ကုန်ပစ္စည်းလည်း ပိုမိုတွင်ကျယ်၏။ ကုန်ထုတ်မှုကိုလည်း ခိုင်မြဲစေနိုင်၏။ တဖန် စားသုံးသူများအဖို့လည်း ကုန်ပစ္စည်းကို အဖိုးနှုန်း သက်သာစွာနှင့် ဝယ်ယူနိုင်စေသည့်အပြင် ကုန်ဈေးမှန်ကိုလည်း အလွယ်တကူသိရှိနိုင်စေ၏။ နိုင်ငံအတွင်းဈေး မတည်တံ့မှု၊ ဈေးကစားမှုတို့ကိုလည်း တားဆီးနိုင်ရန် အထောက်အပံ့ပြုလေသည်။ ထိုမှတပါး ကြော်ငြာခြင်းသည် တနည်းအားဖြင့် ပြည်သူလူထုအား အသိဉာဏ် ပေးရာလည်း ကျရောက်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် တိုးတက်သောနိုင်ငံအစိုးရများသည် ပြပွဲကြီးများ၊ ပြိုင်ပွဲကြီးများ ကျင်းပပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် လုပ်ငန်းများနှင့်သက်ဆိုင်လာလျှင် ကြော်ငြာရှင်များအား အထောက်အကူပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း များစွာ အားပေးလေသည်။ ထို့ပြင် မိမိတို့နိုင်ငံမှထွက်သောကုန်ပစ္စည်းများကို အခြားနိုင်ငံများက ဝယ်ယူသုံးစွဲစေရန် မိမိတို့သံရုံးများတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး အရာရှိများတွဲဖက်ထားရှိကာ ကုန်ပစ္စည်း ကြော်ငြာခြင်းများကို နည်းမျိုးစုံဖြင့် ပြုလုပ်လေ့ရှိကြသည်။ နိုင်ငံအစိုးရများသည် ကုန်တံဆိပ်အမှတ်အသားဆိုင်ရာဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းလျက် အတုအပကုန်တံဆိပ်တပ်ခြင်း၊ အတုအယောင်များကို ကြော်ငြာလိမ်ဖြင့် ရောင်းခြင်းများကို တားဆီးပိတ်ပင်ပေးလေသည်။

အမှန်ကို ကြော်ငြာခြင်းသည် အကောင်ဆုံးကြော်ငြာနည်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကြော်ငြာရှင်တို့ လက်သုံးဆောင်ပုဒ် များမှာ

(၁) အမှန်ကိုသာ ကြော်ငြာပါ။ (၂) ဝယ်သူ လူထု၏ အကျိုးကိုရှေးဦးစွာ ကြည့်ပါ။ (၃) ရောင်းသူ အချင်းချင်း ပြစ်တင်ရှုံ့ချခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ပါတို့ ဖြစ်ကြသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြို့ပင် ။ ။မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပင်လယ်ပြင်မှ ပေ ၃၀၀၀ အထိမြင့်သော ကုန်းမြင့်ဒေသရှိ သစ်တောများ၌ ကြို့ပင်များကို တွေ့ရသည်။ ကြို့ပင်၏အမြင့်သည် ပေ ၈၀ အထိရှိ၍ ပင်စည်လုံးပတ်မှာ ၁၀ ပေအထိရှိသည်။ ကြို့ပင်သည် နွေအခါ၌ အရွက်များစုံလင်ဝေဆာစွာ ရှိ၍ အရိပ်ကောင်းပေးနိုင်သည်။ ကြို့ပင်၏အခေါက်သည် မွဲပြာရောင်ရှိ၍ ကြမ်းသည်။

ကြို့ပင်သည် မိုးပါးသောအရပ်နှင့် မိုးများသောအရပ် ၂ ရပ်စလုံး၌ ပေါက်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ မိုးပါးခြောက်သွေ့သော ဒေသများတွင် ကြို့ပင်ကို အရိပ်ရန်အတွက် သာမဟုတ်၊ အသီးနှင့် အရွက်ရရန် အတွက်ပါ စိုက်ပျိုးကြသည်။ အသီးကို စားသုံးနိုင်၍ အရွက်ကိုကျွဲနွားကျွေးနိုင်သည်။ ကြို့ပင်စိုက်ရာတွင် အစေ့ကိုဖြစ်စေ၊ ကိုင်းဖြတ်ကိုဖြစ်စေ စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ ကြို့သီးမှည့်၏ အရသာမှာ မချဉ်တချဉ်ဖြစ်၍ နွေရာသီတွင် အေးမြသောအရသာရှိသည်ဟု ဆိုကြသည်။

ကြို့သား၏အရောင်မှာ နီကြန့်ကြန့်ဖြစ်သည်။ ပျဉ်းတွဲမာကျောသောကြောင့် ကြို့သားကို လွှဖြင့် ခဲခဲယဉ်းယဉ်းဖြတ်ရသည်။ သို့သော်ခိုင်ခံ့၍ လေးလံသဖြင့် လှည်းဘီးဝင်ရိုးများ ပြုလုပ်ရန်အလွန်ကောင်းသည်။ ထွန်၊ ထယ်၊ စူး၊ ဆောက်လက်ကိုင်ရိုး၊ ဆီကြိတ်ဆုံ၊ ကြံကြိတ်ဒလိမ့်တုံး၊ ကျည်ပွေ့များပြုလုပ်ရန် အတွက်လည်း ကောင်းမွန်သည်။ ပွတ်ခုံရန်လည်း ကောင်း၍ ရေနံတင်တွဲ သမ္ဗန်တို့၏ကုန်းပတ်ကို ကြို့သားဖြင့်ခင်းလေ့ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ချိပ်ရနိုင်သောအပင်များတွင် ကြို့ပင်လည်းပါဝင်သည်။ ချိပ်ချိုးချိန်မှာ တန်ခူးလနှင့် သီတင်းကျွတ်လများဖြစ်၏။ ကြို့သီး၏အစေ့ကို ကြိတ်လျှင် ဆီတစ်မျိုးကိုရ၍ ထိုဆီကို ခေါင်းလိမ်းဆီများတွင် ထည့်သုံးလျှင် ဆံပင်သန်စွမ်းသည်ဟု ဆိုသည်။ ကြို့သားမှ ပန်းဘဲမီးသွေးဖုတ်ယူကြသည်။ ကြို့ခေါက

ကြို့ပင်နှင့် အမည်အားဖြင့် ဆင်တူရိုးမှားဖြစ်သော ကြို့ဖိုပင်လည်း ရှိသေးသည်။ ကြို့ဖိုပင်များကို ပဲခူးရိုးမတောင်နှင့်တနင်္သာရီတိုင်းတို့၌ တွေ့ရသည်။ ကြို့ဖိုပင်သည် ကြို့ပင်လောက်ပင် ရှိသော်လည်း ပင်စည်သက်သက်၏အလျားမှာ တိုသည်။ ကြို့ဖိုသားမှာ မာ၍ လှည်းပုံတောင်းပြုလုပ်ရန် ကောင်းသည်။ ကြို့ဖိုကိုတစ်ခါတစ်ရံ ခတောသရက်ဟု လည်း ခေါ်ကြသည်။

ကြို့ပင်ကောက်မြို့။ ။ကြို့ပင်ကောက်မြို့သည် သာယာဝတီခရိုင်အတွင်း ရန်ကုန်ပြည်လမ်းမကြီးပေါ်၌ တည်ရှိ၍ ရန်ကုန်မြို့မှ ၁၀၉မိုင်ဝေးကွာသည်။ ရှေးအခါက မြို့ပိုင်ရုံးစိုက်

ကြို့ပင်၏အသီးနှင့်အခက်အရွက်များ

ရာမြို့ကြီးဖြစ်၍ ၁၉၃၄၊ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် ဇီးကုန်းမြို့နယ်ထဲသို့ ပူးပေါင်းသွတ်သွင်းခဲ့ဖူးသည်။ တစ်ဖန်၁၉၅၁ ခုနှစ်၌ မြို့ပိုင်ရုံးစိုက်ရာမြို့အဖြစ် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပေသည်။ ကြို့ပင်ကောက်မြို့ဟု အမည်တွင်ရခြင်းမှာ ကောက်ကွေးနေသော ကြို့ပင်ကြီး တည်ရှိခြင်းကို အစွဲပြုသမုတ်အပ်သည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။

ကြို့ပင်ကောက်မြို့၏ မျူနီစီပယ်အဖွဲ့ကို ၁၈၉၄ ခုနှစ်က စတင်၍ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည်။ ထိုမြို့၌ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်း၊ မီးရထား ဘူတာရုံ၊ ဈေး၊ ဆန်စက်၊ သစ်စက်နှင့် စေတနာ့ဝန်ထမ်း မီးသတ်အဖွဲ့များရှိသဖြင့် မြို့၏အခြေအနေမှာ စည်ကားသည်။ ထို့ပြင် ကြို့ပင်ကောက် မြို့နယ်၌ သူကြီးပိုင် ၅၂ ပိုင်းပါဝင်သည်။ ကြို့ပင်ကောက် မြို့မ၌မူ အိမ်ခြေ ၂၀၀၀ ခန့်နှင့်၁၉၅၃ ခုနှစ်သန်းခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၉၈၈၈ ယောက်ခန့်နေထိုင်သည်။ မြို့ပေါ်၌ ရေရှားပါး ခက်ခဲမှုကြောင့် ရေကန်ကြီးများ တူးဖော်ထားရလေသည်။

အရှေ့ဘက်သို့လားသော် ရိုးမတောင်ခြေခံလျက် မြို့နှင့် ၇ မိုင်ခန့်အကွာ၌ မြို့တွင်းရွာဟုတွင်သော ရွာတစ်ရွာရှိသည်။ ထိုမြို့တွင်းရွာ၌ ရှေးမင်းတစ်ပါး နန်းစံခဲ့ဘူးသည်ဟု အဆိုရှိ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သည်။ ကျုံး၊ မြို့ရိုး၊ မျှော်စင်နှင့်နန်းဦးစေတီတို့၏ အပျက်အစီးများကို ယခုတိုင်တွေ့မြင်နိုင် သေးသည်။ မြို့တွင်းရွာသို့ ကြို့ပင်ကောက်မြို့မှ မော်တော်ကားလမ်း ပေါက်၏။ အနောက်ဘက်သို့ လားသော် မိုးညိုမြို့နယ် တည်ရှိသည်။ တောင်ဘက်သို့ လားသော် အုတ်ဖိုမြို့နယ် တည်ရှိ၍ မြို့လယ်ချောင်းနှင့် ကဝေစုချောင်းခေါ် ဂမုန်းချောင်းတို့ ဖြတ်သန်းစီးဆင်းကြသည်။ မြောက်ဘက်သို့လားသော် ဇီးကုန်းမြို့နယ် တည်ရှိ၍ ဝက်ကော်ချောင်းနှင့်မင်းဘူး ဖြတ်သန်းစီးဆင်းကြ၏။

ထို့ပြင် မြို့၏အနောက်ဖက်၌ မဟာစန္ဒာသီဟာဘုရားကြီးနှင့် အရှေ့ဖက်၌ မဟာလောကသီရာဘုရားကြီးများ ရှိကြသည်သာမက ထိုအရှေ့ဖက်၌ပင် မြို့နှင့်၁၂မိုင်ခန့် အကွာတွင် ပုဂံကျစွာမင်းကြီး တည်ထားကိုးကွယ်သည်ဟု အဆိုရှိသော ကျစွာဘုရားကြီး အထင်အရှားရှိလေသည်။ ထိုကျစွာဘုရားပွဲတော်မှာ တပေါင်းလ၌ ကျင်းပမြဲ ဖြစ်၍ များစွာ စည်းကားလှပေသည်။

ကြိုး။ ။ကြိုးကြီးကြိုးငယ် အသွယ်သွယ်တို့ကို မည်သည့်အခါက စတင်အသုံးပြုလာကြသည်ဟု အတိအကျသိရှိရန် ခဲယဉ်းလေသည်။ သို့ရာတွင်ရှေးခေတ်လူများသည် လိမ်ယှက်ကာ ပေါက်ရောက်နေသော နွယ်ပင်များကို တွေ့မြင်၍ ထိုနွယ်ပင်များကိုအတုယူကာ ကြိုးများကို စတင်ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။

ယခုသိရှိရသမျှ ရှေးအကျဆုံးကြိုးမှာ အီဂျစ်နိုင်ငံ၊ ဆက်ကာရအရပ်ရှိ ဟာမကာသင်္ချိုင်းဂူမှတူးဖော်ရရှိခဲ့သော ကြိုးခွေပင်ဖြစ်သည်။ အမှန်းအဆအားဖြင့် ထိုကြိုးသည်နှစ်ပေါင်း ၅၃၀၀ ကျော်မျှ ကြာမြင့်ပြီဖြစ်သော်လည်း မပျက်မစီးဘဲ ရှိနေသေးသည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် အီဂျစ်နိုင်ငံတူးရားဂူများ၌ ပပိုင်းရပ် (စက္ကူကျူပင်) များဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ကြိုး ၇ချောင်းကို တူးဖော်ရရှိခဲ့၏။ ကြိုးတစ်ချောင်းမှာ ပိရမစ်တည်ဆောက်ရာတွင် အသုံးပြုသေ ၆၈ တန်စီးသော ကျောင်းတုံးကြီးကို ချည်နှောင်သည့်ကြိုးဟုဆိုလေသည်။ ရှေးခေတ် အီဂျစ်လူမျိုးတို့သည် ကြိုးများကို ဘီသွာလျှော်၊ ပပိုင်းရပ်ပင် စသည်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်ကြ၏။

၁၇၈၂ခုနှစ်မတိုင်မီက ကြိုးများကို လက်ဖြင့်သာလျှင် ကျစ်ခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက်မှ လက်ငင့်ချည်မျှင်များကို စက်ဖြင့်ကျစ်ယူကြသည်။ ထိုနောက် ချည်မျှင်များကိုပင် စက်ဖြင့်ငင်လာကြ၏။ ၁၉ ရာစုအလယ်လောက်တွင် ရေနွေးငွေ့အား အင်ဂျင်စက်များကို အသုံးပြုနိုင်ကြသောအခါ အချင်း ၁ လက်မထက် ကြီးသော ကြိုးကြီးများသာမက ကြိုးငယ်အမျိုးမျိုးကိုလည်း ကျစ်လာနိုင်ကြသည်။ များသောအားဖြင့် ပိုက်ဆံပင်၊ ဂုံလျော်ပင်၊ ဘီသွာလျှော်ပင်တို့မှရသော လျှော်မျှင်များကို ကြိုးကျစ်ယူကြသည်။ (ဂုံလျှော်ပင်–ရှု။) အုန်းခွံမှ အုန်းဆံကိုလည်း ကြိုးကျစ် နိုင်ပေသည်။ စက်ရုံကြီးများ၌ ကြိုးကျစ်ပုံနည်းအကျဉ်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။ ရှေးဦးစွာ လျှော်မျှင်အထုပ်ကြီးများကို စက်ရုံသို့ ယူလာကြသည်။ စက်ရုံ၌ ထိုအထုပ်များကိုဖြေ၍ လျှော်မျှင်များကို အထပ်လိုက်ဖြန့်ထားသည်။ ထို့နောက် ဆီပက်ဖျန်း ပေးပြီးလျှင် စက်နှင့်စီမံထားသော ဘီးကြမ်းကြီးများဖြင့် ဖြီးပေး၏။ ထို့နောက်အမျှင်များကို တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်လိမ်၍ ကျစ်ယူခြင်းဖြင့် တစ်လွန်းတည်းရှိသောအမျှင်ရှည်ကြီးများကို ရသည်။ ယင်းတို့ကို ဘီးလုံးများတွင် ရစ်ပတ်ထားသည်။ တဖန် ဘီးလုံးမှ အမျှင်များကို သံမဏိပြားကြီးရှိ အပေါက်တို့၌ သွင်းပြီးနောက် လွန်းတင်သော နေရာသို့ပို့၏။ ထိုနေရာမှ တဆင့် လှည့်လည်၍ ကျစ်ပေးသော စက်များဆီသို့ ရောက်သွားပြီးလျှင် ကြိုးကို ဗယ်ပြန် ညာပြန် ခိုင်မာသည်ထက် ခိုင်မာအောင် ကျစ်ပေးသည်။ ဤသို့ အဆင့်ဆင့်လွန်းတင်၍ ကျစ်ပေးခြင်းဖြင့် ကြိုးလုံးသေးသေးမှ သင်္ဘောကျောက်ဆူးကြိုးကြီးအထိ ကြိုးအမျိုးမျိုး ရရှိနိုင်သည်။

ကြိုးကျစ်ရန်အသင့်စုပုံထားသော ပိုက်ဆံလျှော်မျှင်များ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သာယာစွာ တွန်မြည်တတ်သော ကြိုးကြာငှက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

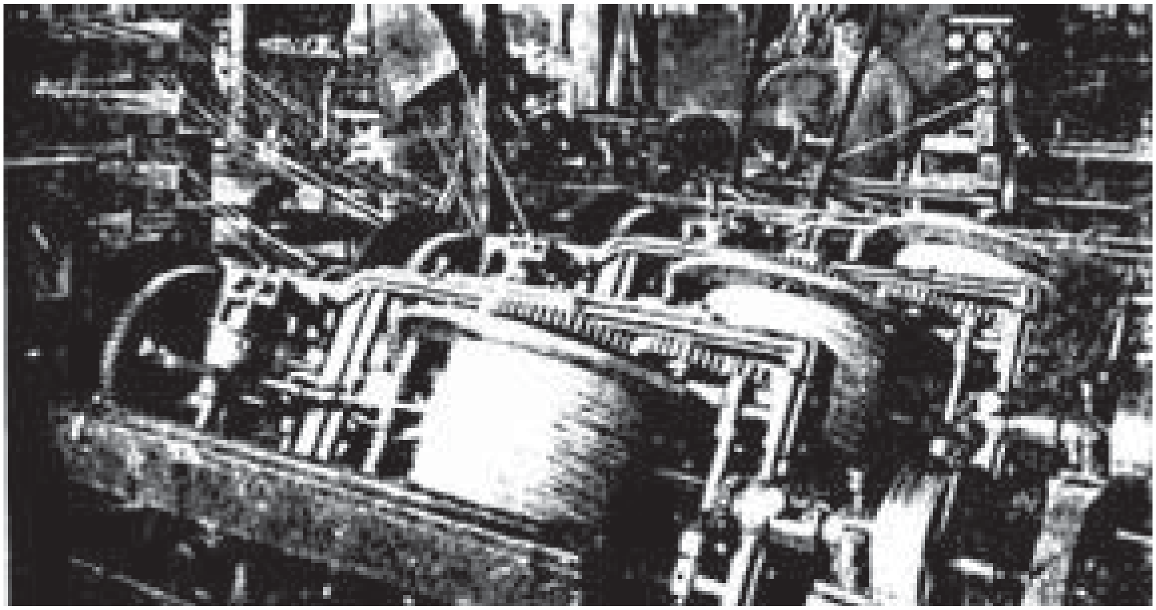

ခေတ်မီကြိုးစက်ရုံတစ်ရုံ၏ အတွင်းပိုင်းရှုခင်းတစ်ခုကို မြင်ရပုံ

ကျစ်ပြီးကြိုးကြီးများကို ကတ္တရာဆီတွင်စိမ်၍ ညှစ်စက်တွင်ဖိညှစ်ပေးရ၏။ ဤသို့ဆီစိမ်ပေးသဖြင့် ကြိုးသည် ရေမဝင်နိုင်ဘဲ ကြာရှည်ခံသည်။ ယခုအခါ၌ သံ၊ သံမဏိ၊ ကြေးနီစသည့် သတ္တုနန်းကြိုးသေးများကို အထက်ပါနည်းအတိုင်းစုပေါင်း၍ သတ္တုနန်းကြိုးကြီးများရအောင် ကျစ်ယူနိုင်ပြီဖြစ်ရာ လျှော်ကြိုးများမှာ ယခင်ကလောက် ခေတ်မစားတော့ချေ။ ပလပ်စတစ်အမျှင်များကိုကျစ်ယူသောနိုင်လွန်ကြိုးမှာ အလွန်ခိုင်မာသဖြင့် ယခုအခါ ခြေအိတ်ထိုးရန်ကြိုး၊ လေထီးကြိုး၊ ရွက်လှေကြိုး၊ တောင်ပေါ်တက်ရန်ကြိုး စသည်တို့ကို နိုင်လွန်ဖြင့် ပြုလုပ်ယူကြသည်။

ကြိုးကြာ။ ။ကြိုးကြာသည် ငှက်ကျားမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်သည်။ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်ကြီး၍ အလျား ၅ ပေခန့်ရှိသည်။ ခြေတံ လည်တိုင်ရှည်၍ 'ငဟစ်'နှင့်တူသည်။ ကြိုးကြား၏အသံမှာ သာယာသဖြင့် သာယာသောအသံကို ကြိုးကြာသံ၊ ကရဝိက်သံနှင့် နှိုင်းယှဉ် လေ့ရှိကြသည်။ ဖိုမအမြဲတမ်းတွဲနေတတ်၍ တကောင်ကိုသတ်ပစ်လျှင် ကျန်တကောင်မှာ ရင်ကွဲနာကျပြီး သေတတ်သည်ဟု ဆိုသည်။

မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းနှင့် အလယ်ပိုင်းတွင် ကြိုးကြာကို အများဆုံးတွေ့မြင်ရသည်။ ကမ္ဘာ့ အရှေ့ပိုင်း နိုင်ငံများတွင်လည်း တွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကြိုးကြာသည် နားသည့်အခါ၌ဖြစ်စေ၊ ပျံသည့်အခါ၌ဖြစ်စေ၊ အော်မြည်လေ့ရှိသည်။ ကြိုးကြာ၏အစာကား အသီးအရွက်၊ ပိုးမွှား၊ ခရုနှင့် မြွေများ ဖြစ်လေသည်။

ကြိုးကြာသည် အသိုက်ကိုကိုင်းရိုး၊ ကျူရိုး၊ ကောက်ရိုးတို့ဖြင့် လယ်တောပွက် တောများတွင် ပြုလုပ်တတ်သည်။ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း အသိုက်ဟောင်းမပျက်မစီးဘဲ ကျန်ရှိလျှင် ထိုအသိုက်ကို ပြန်လည် အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ တမြိုလျှင် ဥ ၁ လုံး မှ ၃ လုံးရှိတတ်သည်။ တစ်ဥလျှင်ပျမ်းမျှအလျား ၃.၅ လက်မမှ ၄.၅လက်မအထိရှိ၍ ပြက်မှာ ၂.၄ လက်မ မှ ၂.၈ လက်မ အထိရှိသည်။ ဥသည် မာချော၍ အစိမ်းနုတွင် အဝါပြောက်များဖြစ်စေ၊ အညိုတွင် အမဲပြောက်များဖြစ်စေရှိတတ်သည်။ ကြိုးကြာကလေးများသည် မိုးဥတုအတွင်း၌ ပေါက်တတ်ကြသည်။

ကြိုးထုံးနည်း၊ ချည်နည်း၊ ထိုးနည်း။ ။ကြိုးထုံးနည်း ချည်နည်း၊ ထိုးနည်းများကို လူတို့အသုံးပြုခဲ့ကြသည်မှာ အလွန်ကြာပေပြီ။ ရှေးခေတ်အီဂျစ်လူမျိုးတို့ ကြိုးထုံးနည်း၊ ချည်နည်းအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည့် သာဓကတစ်ရပ်မှာ ရှေးနှစ်ထောင်ပေါင်းများစွာက ပြုလုပ်ထားခဲ့သော အီဂျစ်လူမျိုးတို့ ဆင်မြန်းစရာ ရတနာတခုပေါ်တွင်၊ ကြိုးချည်နည်း ပုံစံတစ်ခု ထုလုပ်ထားသည်ကို တွေ့ရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ရှေးခေတ် ဖီနီရှန်သင်္ဘောသားများသည်လည်း ကြိုး ၂ ချောင်းမှ တချောင်းတည်း ဖြစ်လာအောင် ကြိုးဖျားချင်းဆက်သည့်နည်းကို လက်တွေ့အသုံးချလာခဲ့ကြသည်။ ယခုခေတ်သုံး ကြိုးထုံးနည်း၊ ချည်နည်း၊ ထိုးနည်းများမှာ အမြောက်အမြားပင်ရှိသည်။ ယင်းတို့တွင် ရှေးခေတ်လူတို့ အသုံးပြုခဲ့ကြသော နည်းများလည်း များစွာပါ၍၊ ခေတ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

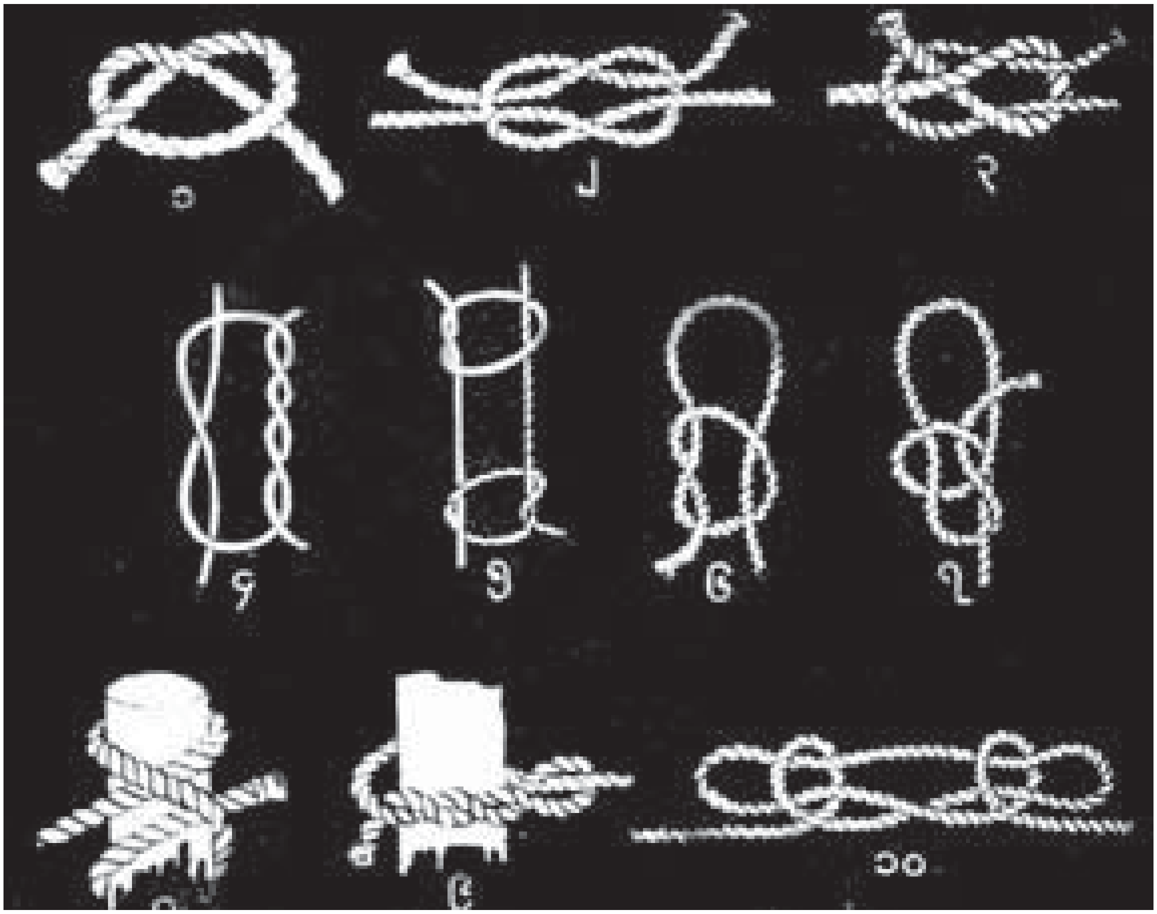

အသုံးများသော ကြိုးထုံးနည်းနှင့်ချည်နည်းများ
(၁) တပတ်လျှိုမိန်းမချည်နည်း၊ (၂) စုံထွက်မိန်းမချည်နည်း (၃) မြင်းဇက်ခွချည်နည်း (၄) ဆရာဝန်ချည်နည်း (၅) တံငါထုံးနည်း (၆) ကွင်းလျှောထုံးနည်း (၇) တိုင်ဆိုင်းကွင်းချည်နည်း (၈) ဗူးလည်သီးခတ်နည်း (၉) စောင်းကြိုးသတ်ချည်နည်း (၁၀) ယုန်နားရွက်ချည်နည်း

အလျောက် တိုးတက် ဆန်းပြားလာသော နည်းသစ်များလည်းပါသည်။ ကောင်းသောကြိုးထုံးနည်း၊ ကြိုးချည်နည်းတခုဖြစ်ရန်မှာ အချက် ၃ ချက်နှင့် ပြည့်စုံဖို့ လိုပေသည်။ ယင်းတို့မှာ (၁)လွယ်ကူစွာ ချည်ထုံးနိုင်ခြင်း (၂)အလေးအပင်တစ်ခုခုကို ချီမရာ၌ ကြိုးထုံးပြေ၍မသွားခြင်း (၃) ကိစ္စပြီးသောအခါ လွယ်ကူစွာဖြေနိုင်ခြင်းတို့ပင်ဖြစ်သည်။ ကြိုးဆက်နည်းတွင်လည်း မည်သို့ဆက်သည် ဖြစ်စေ၊ ခိုင်ခံ့၍ ပြေပြစ်အောင်ဆက်နိုင်ဖို့ အရေးကြီးပေသည်။

အထူးသဖြင့် လှေ၊ ဖောင် သင်္ဘောများနှင့်လိုက်ပါ၍ အသက်မွေးကြရသော ရေကြောင်းသွား အလုပ်သမားတို့သည် ကြိုးကိုအလွန်အသုံးများကြသည့်အတိုင်း ကြိုးထုံးနည်း ချည်နည်း၊ ထိုးနည်းအမျိုးမျိုးကို တတ်မြောက်ထားကြရသည်။ လှေထိုးသား၊ သင်္ဘောသားများသာ မဟုတ်၊ သစ်ဝါးခုတ်သူများသည်လည်းကောင်း၊ စေတီပုထိုး၊ တိုက်တာအိမ်ယာ တည်ဆောက်သူများသည်လည်းကောင်း၊ ဆင်သမားများသည်လည်းကောင်း၊ အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် ကောင်းဗွိုင်ခေါ် မြင်းစီးနွားကျောင်းသားများသည်လည်းကောင်း ကမ္ဘာအရပ်ရပ်ရှိ ကင်းထောက်များသည်လည်းကောင်း၊ ကြိုးထုံးနည်း၊ ချည်နည်း၊ ထိုးနည်းအမျိုးမျိုးကို လေ့လာ တတ်ကျွမ်းထားကြရပေသည်။ ကြိုးများကို သူ့နေရာနှင့်သူ နည်းလမ်းတကျ မှန်ကန်စွာထုံးနိုင်၊ ချည်နိုင်၊ ဆက်နိုင်မှုသည် အလုပ်နှင့်အချိန်ကို သာသက်သာစေသည်မဟုတ်၊ အချို့သောကိစ္စများတွင် လူတို့၏အသက်ဘေးကိုပင် ကယ်တင်ကာကွယ်ပေးနိုင်သည့်အတွက် နည်းမှန်များကို တတ်ကျွမ်းထားရန် အရေးကြီးပေသည်။

ကြိုးထုံးနည်း၊ ချည်နည်း၊ ထိုးနည်းပေါင်း များစွာရှိသည့်အနက်၊ အသုံးများသော နည်းအချို့ကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားပေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တစ်ပတ်လျှိုမိန်းမချည်နည်း။ ။ဤနည်းမှာ ကြိုးထုံးနည်းအားလုံးအနက် အလွယ်ဆုံးဖြစ်၏။ လက်ထဲ၌ ကြိုးစမြဲစေလိုလျှင်ဖြစ်စေ၊ ကြိုးဖျားရှိကြိုးလွန်းများ မပြေစေလိုလျှင်ဖြစ်စေ၊ ကြိုးကို ချော၍မသွားအောင် အစသတ်ထားလိုလျှင် ဖြစ်စေ၊ ကြိုးဖျားကို ဤနည်းဖြင့် ထုံးထားရလေသည်။
စုံထွက်မိန်းမချည်နည်း။ ။ကြိုးစ ၂ ခုကို ချည်ရာ၌ ဤနည်းကို အများဆုံး အသုံးပြုကြသည်။ အလွန်ခိုင်မြဲ၍ လွယ်ကူစွာလည်း ပြန်ဖြေနိုင်၏။ သို့သော် ကြိုးချင်းအရွယ်တူမှသာ ဤနည်းကို အသုံးပြုရန်ကောင်းသည်။
မြင်းဇက်ခွဆက်နည်း။ ။ဤနည်းကို အရွယ်မတူသည့် ကြိုးစ၂ခုကို ချည်လိုသောအခါမျိုး၌ အသုံးပြုကြသည်။
ဆရာဝန်ချည်နည်း။ ။ ဤနည်းကို ကျပ်စည်းရာ ပတ်တီးစည်းရာ၌ အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဤနည်းမှာပဌမအဆင့်ချည်ပြီးနောက် ဒုတိယအဆင့်ကိုချည်လျက်ရှိစဉ်၊ ပဌမအဆင့်သည် ပြေ၍မထွက်နိုင်သောချည်နည်း ဖြစ်သည်။
တံငါထုံးနည်း။ ။ဤနည်းကို ပိုက်ကြိုးနှင့် ဆွဲကြိုးတို့ကို ဆက်ချည်ရာ၌ တံငါသည်တို့ အသုံးပြုလေ့ ရှိသည်။
ကွင်းလျှောထုံးနည်း။ ။ဤနည်းမှာ ကွင်းလျှောနည်းများအနက် အလွယ်ဆုံးဖြစ်၏။
တိုင်ဆိုင်းကွင်းချည်နည်း။ ။ဤနည်းမှာ အကောင်းဆုံးနှင့် အသုံးအကျဆုံး ကွင်းသေချည်နည်းတနည်း ဖြစ်၍ ကြိုးချည်နည်းဘုရင်ဟုပင် တခါတရံ ခေါ်ဆိုကြသည်။
ဖူးလည်သီးခတ်နည်း။ ။ဤနည်းသည် ကြိုးချည်နည်းများတွင် လူသိအများဆုံးပင်ဖြစ်၏။ ကြိုးတင်းလေမြဲလေဖြစ်၏။ သို့သော် လွယ်ကူစွာချည်နိုင်သည့်နည်းတူ အဖြေလည်းလွယ်သည်။ ကြိုးဖျားကြိုးလယ်မရွေးဘဲ ချည်နိုင်သည့်အတွက်လည်း ဤနည်းကို အသုံးများကြပေသည်။
စောင်းကြိုးသတ်ချည်နည်း။ ။ဤနည်းမှာ သစ်လုံးနှင့်တိုင်များကို ခိုင်မြဲစွာချည်နှောင်ရာ၌ အသုံးပြုလေ့ရှိသည့်နည်းကောင်းတခု ဖြစ်သည်။
ယုန်နားရွက်ချည်နည်း။ ။ဤနည်းမှာ ကြိုးကို လိုသလို တိုစေနိုင်သည့်နည်းပင် ဖြစ်၏။
ကြိုးထိုးနည်းများ။ ။ကြိုးထိုးနည်းများကို နားလည်သူနည်းပါးသည်။ သို့သော် နေရာအလိုက် အသုံးကျ အဖိုးတန်သည့်အတွက် တတ်ထားအပ်ကြပေသည်။ ကြိုး ၂ ပင်ကို ဆက်လိုသည့်အခါ ဖြစ်စေ၊ တနေရာ၌ နာနေသောကြိုး၊ ပြတ်သွားသောကြိုးမျိုးကို ပြန်ဆက်လိုလျှင် ဖြစ်စေ၊ ကြိုးထိုးနည်းကိုနားလည်ထားမှဆက်နိုင်ပေမည်။ အထူးသဖြင့် စက်သီးတွင် တပ်ဆင်အသုံးပြုမည့် ကြိုးမျိုးဖြစ်က၊ ဖုထုံးမရှိရအောင် ပြေပြစ်စွာ ဆက်နိုင်ဖို့လိုအပ်ပေသည်။
ကျောက်ကြိုးဆက်အတိုထိုးနည်း။ ။ဤနည်းမှာ ကြိုးဆက်နည်းများအနက် အလွယ်ဆုံးဖြစ်၏။ ဤနည်းဖြင့် ဆက်လိုသော်၊ ရှေးဦးစွာဆက်လိုသည့်ကြိုးဖျား၂ခုတွင်ကြိုးလွန်းများကို ၅ရစ်စီမျှ ဖြေထုတ်ရသည်။ ထို့နောက် ကြိုးတစ်ပင်မှ ဖြေထားသောကြိုးလွန်းတစ်ပင်စီကို အခြားကြိုးရှိကြိုးလွန်းများထဲသို့ တစ်ပင်ကျော် တစ်ပင်လျှိုနည်းဖြင့်သွင်းပေး၍ အစမပေါ်အောင်သတ်ပေးရသည်။ စနစ်တကျ ဆက်ပေးပါက၊ မူလကြိုးနှင့်မခြား ခိုင်ခံ့နိုင်၏။ သို့သော် ဆက်ထားသည့်နေရာတွင် ကျန်နေရာများထက် ပို၍ ထူနေတတ်လေသည်။
ကျောက်ကြိုးကွင်းထိုးနည်း။ ။ဤနည်းတွင် ကြိုးဆက်ပုံသဘောမှာ ကျောက်ကြိုးဆက်အတိုထိုးနည်း အတိုင်းပင်ဖြစ်၏။ ကြိုးဖျားတွင် အကျဉ်းအကျယ်လိုသမျှ မျက်ကွင်းဖော်ထား၍ ကြိုးဖျားကိုပင်မကြိုးနှင့် ဆက်ပေးခြင်း၌သာခြားနားပေသည်။
ကျောက်ကြိုးဆက်အရှည်ထိုးနည်း။ ။ ကြိုးတွင် ဖုထစ်ထမနေအောင် ပြေပြစ်စေလိုသောအခါ ဤနည်းဖြင့် ဆက်ပေးရသည်။ ဤနည်းတွင် ကြိုးဖျားရှိကြိုးလွန်းများကို အရစ်ပေါင်း အတော်များများ ဖြေပေးရ၏။ ထို့နောက် ကြိုးတစ်ပင်မှ ကြိုးလွန်းများကို အခြားကြိုးရှိ ကြိုးလွန်းများအကြား၌ အလိုက်သင့် ကြားညှပ်လိမ်ကျစ်ပေးရ၍၊ အဆုံးသတ်ကျမှ တစ်ပင်ကျော်တစ်ပင်လျှိုနည်းဖြင့် အစသတ်ပေးရလေသည်။

ကြိုးမဲ့ကြေးနန်း ။ ။(ဝိုင်ယာလက်–ရှု။)

ကြိုးသီချင်း ။ ။ကြိုးသီချင်းဟူသော ဝေါဟာရ ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း အကြောင်းမှာစောင်းတူရိယာ အတီးပညာသင်ကြားရာမှ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟုမှတ်သားရသည်။ စောင်းအတီးပညာ စတင်သင်ကြားရာ၌၊ စောင်းတွင်တပ်ဆင်ဖွဲ့ညှိထားသည့် ထံကြိုး၊ တျာကြိုး၊ တေကြိုး၊ တျောကြိုးဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ကြိုးများ၏ နေရာအနေအထား၊ အသံအနေအထားနှင့် အဆိုပါကြိုးများဖြင့် တွဲဖက်တီးလေ့ရှိသော ကြိုးတွဲကြိုးဖက်များကို ရှေးဦးစွာလေ့လာသင်ကြားရန် လိုအပ်လေသည်။ ဤသို့ စောင်းကြိုးများ၏ အသံအနေအထား အတွဲအဖက်များကို လွယ်ကူစွာ လေ့လာသင်ကြားနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ရေးသားစပ်ဆိုအပ်သော သီချင်းအမျိုးအစားများကို ကြိုးသီချင်းဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

မြန်မာလူမျိုးတို့ သီဆိုတီးမှုတ်ကြသော ရှေးသီချင်းကြီးများအနက် ကြိုးသီချင်းသည် ရှေးအကျဆုံး သီချင်းအမျိုးအစား ဖြစ်ပေသည်။ ကြိုးသီချင်းများ မည်သည့်ခေတ်အခါက စတင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်ကို အတိအကျမသိရှိရသော်လည်း ပုဂံခေတ်အခါတွင် ထွန်းကား ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော စောင်းတူရိယာများနှင့်အတူ တပြိုင်တည်းပေါ်ပေါက်ထွန်းကားခဲ့သည်ဟု ယူဆရသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြိုးသီချင်း

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၉၀၄ ခုနှစ် ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ ရေးသားသော နေမိဘုံခန်းပျို့တွင် ဖလိကဝိမာနဘုံခန်းကို ဖွဲ့ဆိုရာ၌၊ ‘မှုတ်တီးငြင်းစောင်း၊ ရွှေနင်းနှောင်းနှင့်၊ မိကျောင်းပြိုင်ဆော်၊ပြည်တော်ပုလဲ၊ အောက်ပြန်လွှဲလျက်၊ ခွာရှုံစံပေါက်၊ အောက်ကလပ်ကီး၊ ကင်းပတ်ဆီးလည်း၊ သီးသီးမနိုင်၊ သာကွင်းကိုင်လျက်၊ ကောက်ပြိုင်အဲအန်’ဟု စပ်ဆိုခဲ့သည်ကို အထောက်အထားပြု၍၊ ကလပ်ကြီးကြိုး၊ ကင်းပတ်ကြီးကြိုးသီချင်း အမျိုးအစားများ ထိုခေတ်အခါက ထွန်းကား ပေါ်ပေါက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း သိသာထင်ရှားလေသည်။ ထို့ပြင် တောင်ဖီလာ ဆရာတော်၏ ဩဝါ’ စာတမ်းအရ၊ သာလွန်မင်းတရားကြီး လက်ထက်တော်အခါက ရှေးသီချင်းရိုး ၃၇မျိုး ဖော်ပြရာ၌ (၁) အချီကြီးသံ (၂) အချီငယ်သံ (၃)ဆရာတောင်းသံ (၄)ဆရာပန်သံ (၅) ဆရာညွှန်းသံ (၆) အတွင်းတီးဖြေသံ (၇)အပြင်တီးဖြေသံ (၈) ဆင်ဖြူရေချသံ (၉) ရွှေပလ္လင်တည်သံ (၁၀) ဗောဓိညောင်ရွက်သံ (၁၁) ဇမ္ဗူသပြေသီး ကြွေသံ (၁၂) ငါးကြင်းမြီးခတ်သံ (၁၃) ခရုသင်းသံ (၁၄) ခွက်ခွင်းသံ (၁၅) ဘီလူးမ ဝမ်းစည်သံ (၁၆) မြစ်တွေးလန့်တွန်သံ (၁၇) မြစ်တွေးတွန်သံ (၁၈) သိကြားအုပ်ဆောင်းသံ (၁၉) သိကြားခလုတ်သံ (၂၀) သိကြားရေကန် တည်သံ (၂၁) သိကြားလောက်ပစ်သံ (၂၂) ကင်းပတ်ကြီးသံ (၂၃)ကင်းပတ်ငယ်သံ (၂၄) ထုံးကိုးတံသံ (၂၅) မျောက်မင်းအူသံ (၂၆) မိတ္ထီလာကန်ပေါက်သံ (၂၇) သပြေလားသံ (၂၈) ပြုံးကာရယ်ရွှင်သံ (၂၉)နောက်မြင်းလှသံ (၃၀) ကသာဝန်းလည်သံ (၃၁) ပွင့်လှရွှေဝါသံ (၃၂) လုလင်ပြန်တောစည်သံ (၃၃) လကၤာ ကုတ္တိသံ (၃၄) မြင်းလှစာတောင်းသံ (၃၅) မြင်းလှခွာသံ (၃၆) တံငါမ အဲချင်းသံ (၃၇) စကြာမင်းဘိသိက်မြှောက်သံဟူ၍ ကြိုးသီချင်းအမျိုးအစားပေါင်း ၃၇ မျိုး ဖော်ပြထားသည်ကို ထောက်လျှင်၊ ကြိုးသီချင်းများ မည်မျှလောက်ရှေးကျသည်ကို ခန့်မှန်းနိုင်လေသည်။ အချို့ရှေးကျသည့် ကြိုးသီချင်းများတွင် တကောင်းဖေါင်ငင်ကြိုး၊ တကောင်းဖေါင်ဆိုက်ကြိုး တကောင်းဖေါင်လားကြိုးဟူ၍၎င်း၊ နရပတိစည်သူမင်းတရားကြီးလက်ထက် တိုင်းခန်းလှည့်လည်တော်မူရာ မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ ရောက်သောအခါ ဖြစ်ပျက်သောအခြင်း အရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖွဲ့ဆိုသီကုံးထား သောကင်းပတ်ကြီးကြိုး၊ ကင်းပတ်ငယ်ကြိုး၊ နရပတိစည်သူ အမေးချင်းကြိုး၊ ဇမ္ဗူသပြေသီးကြွေသံကြိုး ဟူ၍၎င်း၊ စပ်ဆိုသီကုံးခဲ့သော သီချင်းအမျိုးအစားများတွေ့ရှိသည်ကို အထောက်အထားပြုလျှင် ကြိုးသီချင်းများ မည်မျှရှေးကျကြောင်းကိုသိကြရပေမည်။ အထူးသဖြင့် ကုန်းဘောင်ခေတ်စလောက်မှ မြဝတီမင်းကြီးလက်ထက်အထိ ကြိုးသီချင်းများ၏ စပ်ဆိုသီကုံးမှုများသည် ရှေးခေတ်နှင့်မတူဘဲ တမျိုးတဖုံ ဆန်းသစ်တိုးတက်လာခဲ့လေသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်ထက် စောသောခေတ်များတွင် ကြိုးသီချင်းများကို စပ်ဆိုသီကုံးပြီးနောက် ယင်းသီချင်းများ၏ အလိုက်တေးသွားများကို ထံဒုံ့တျောတေလေ ဒူလေတျာ အစရှိသော အမှတ်သင်္ကေတ တစ်မျိုးဖြင့် လေ့လာမှတ်သားသီဆိုကြသော အစဉ်အလာတရပ် ပေါ်ပေါက်ထွန်းကားခဲ့သည်။ ဥပမာ၊ ငုံးမင်းကြိုးသီချင်း နောက်ဆုံးပုဒ်ရှိ ‘မိုးသေးကျကာ မြူးဘွယ်သာ၊ ပျော်စရာလေကြူး၊ ဖော်မကွာလေမြူး၊ လေချိုဖြူးပါလို့၊ ဝမ်းနှုးဘွယ်လေတည့်၊ ဝမ်းနှုးဘွယ်’၊ ဟူသောအပိုဒ်ကို ‘ဒူတျောထပ်တျာ၊ တေးထံတျာ၊ ထပ်တျာတျေတျော၊ တေဒူလေထံဒျန့်ဒျန့်၊ တေဒူလေထံဒျန့်ဒျန့်၊ တေဒူလေထံဒျန့်ဒျန့်၊ တျောထပ်တျာလေတည့်၊ တျောထပ်တျာ’ဟူ၍ လေ့လာမှတ်သား တီးမှုတ်သီဆိုကြသည်။ယင်းကဲ့သို့ မှတ်သားတီးမှုတ်ဆိုကြသော အစဉ်အလာတရပ်ကြောင့် ကုန်းဘောင်ခေတ်မတိုင်မီ စပ်ဆိုသော အချို့ကြိုးသီချင်းများ၏ အပိုဒ်များတွင် မူလရေးသားစပ်ဆိုခဲ့သော စာသားများကွယ်ပျောက်လျက်၊ ထိုကွယ်ပျောက်သော သီချင်းစာသားများအစား၊ ထံတျာဒျန့်တျော အစရှိသော အလိုက်တေးသွား သင်္ကေတများသာ ရောပြွမ်း၍ ကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။

အလွန်ရှေးကျသော ကြိုးသီချင်းများကို စပ်ဆိုသီကုံးဖွဲ့နွဲ့ကြရာ၌ အထူးသဖြင့် အရာဝတ္ထုများ၏ သဘာဝဖြစ်ပေါ်လာသောအသံနှင့် တရိစ္ဆာန်များ၏ သဘာဝအပြုအမူအသံ ၂ မျိုးကို အကြောင်းပြု၍ ဖွဲ့နွဲ့စပ်ဆိုကြသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ အရာဝတ္ထုများ သဘာဝဖြစ်ပေါ်သောအသံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စပ်ဆိုခဲ့သောကြိုးသီချင်း အမျိုးအစားများမှာ (၁) နရည်းစရာခတ်သံကြိုး (၂)ပန်းတည်းခွက်ခြစ်သံကြိုး (၃)ဇယ်စေ့ ထုပ်ချင်းကြိုး (၄)ကြေးခရာသံကြိုး (၅)ပိုက်ကြီးငယ်ချင်းကြိုး (၆) မိတ္ထီလာကန်ပေါက်သံကြိုး (၇)နဝရတ်ခရုသင်းသံကြိုး (၈)ကွန်လန့်သံကြိုး (၉) ခွက်ခွင်းသံကြိုး (၁၀)တောင်တမန်လှိုင်း ကြက်ခွပ်သံကြိုးအစရှိသည့် ကြိုးသီချင်းများဖြစ်သည်။ တိရစ္ဆာန်များ၏ သဘာဝပြုမူသံများနှင့် စပ်လျဉ်း၍သီကုံးခဲ့ကြသော ကြိုးသီချင်းအမျိုးအစားများမှာ(၁) ပုစဉ်းတောင်သံကြိုး (၂)ဂဠုန်မင်းတောင်သံကြိုး (၃) နဂါးပွက်သံကြိုး (၄)မြင်းလှစာတောင်းသံကြိုး (၅) ဆင်ဖြူရေချသံကြိုး (၆)မြစ်တွေးတွန်သံကြိုး (၇)ငါးကြင်းမြီးခတ်သံကြိုး (၈)မျောက်မင်းအူသံကြိုး (၉) မြင်းလှခွာသံကြိုး (၁၀) မြစ်တွေးကွန်လန့်သံကြိုး (၁၁) ကရဝိက် ငှက်မင်းတွန်သံကြိုး (၁၂) ငါးပြေတက်သက်သံကြိုး (၁၃)ငါးကြင်းရေဆန်သံကြိုး (၁၄)ငါးကြင်းရေစုန်သံကြိုး (၁၅) မိကျောင်းရေဆန်သံကြိုး (၁၆) မိကျောင်းရေစုန်သံကြိုး (၁၇)ပိုးတောင်တဲလွန့်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြာပန်း၊တို့မြိုင်တင့်တယ်သော ကြည့်ရှုပျော်ဖွယ်ကန်သာယာ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သံကြိုး (၁၈)ငှက်ကြီးစာငင်ချင်းကြိုး အစရှိသည့်ကြိုးသီချင်းများ ဖြစ်ကြလေသည်။

အချို့ကြိုးသီချင်း အမျိုးအစားများမှာ (၁)သိကြားမင်း (၂) ရွှေပလ္လင် (၃) ဆရာများ အကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စပ်ဆိုသီကုံးခဲ့သော သီချင်းအမျိုးအစားများလည်းတွေ့ရှိရသည်။ သိကြားမင်း အကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စပ်ဆိုကြသော သီချင်းအမျိုးအစားများမှာ (၁)သိကြားမင်းအမေးချင်းကြိုး(၂) သိကြားမင်း တုယင်သံကြိုး(၃)သိကြားမင်းလက်လွှတ်ချင်းကြိုး (၄) သိကြားမင်း ခရုသင်းသံကြိုး (၅) သိကြား မင်းအုပ်ဆောင်းသံကြိုး (၆) သိကြားမင်းတမ်းချင်းကြိုး (၇) သိကြားမင်း လေးညှိုချင်းကြိုး (၈) သိကြားရေကန်တည်သံကြိုး (၉) သိကြားခလုတ်သံကြိုး (၁၀)သိကြားရေကန်တည်သံကြိုး (၁၁) သိကြားမင်းရေကန်တင်သံကြိုးများ ဖြစ်သည်။ ရွှေပလ္လင် အကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စပ်ဆိုခဲ့သော သီချင်းအမျိုးအစား၄ မျိုးမှာ (၁) ရွှေပလ္လင်တည်သံကြိုး (၂) ရွှေပလ္လင်အောင်သံကြိုး (၃)ရွှေပလ္လင်တက် သံကြိုး (၄) ရွှေပလ္လင်သက်သံကြိုးသီချင်းများဖြစ်သည်။ ဆရာအကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စပ်ဆိုခဲ့ကြသော သီချင်းအမျိုးအစား ၄မျိုးမှာ (၁) ဆရာတောင်းသံကြိုး (၂) ဆရာပန် သံကြိုး (၃) ဆရာညွှန်းသံကြိုး (၄) ဆရာသွားသံကြိုးများပင် ဖြစ်သည်။

ကြိုးသီချင်းများကို နှစ်ပုဒ်တစ်စုံမှ ငါးပုဒ်တစ်စုံအထိ အတွဲလိုက်စပ်ဆိုသီကုံးကြသော အလေ့အထများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ နှစ်ပုဒ်တစ်စုံ စပ်ဆိုခဲ့သော ကြိုးသီချင်းအမျိုးအစားမှာ (၁) ကလပ်ကြီးကြိုး၊ ကလပ်ငယ်ကြိုး (၂)ကြာချပ်ကြီးကြိုး၊ ကြာချပ်ငယ်ကြိုး (၃)ကင်းပတ်ကြီးကြိုး၊ ကင်းပတ်ငယ်ကြိုး (၄) အချီကြီးကြိုး၊ အချီငယ်ကြိုး (၅)ကျားမကြီးရေသောက်ချင်းကြိုး၊ ကျားမငယ်ရေသောက်ချင်းကြိုး (၆)ငါးကြင်းရေစုန်ကြိုး၊ ငါးကြင်းရေဆန်ကြိုး (၇)ဝတ်ရုံတော်ကြိုး၊ ဝတ်တော်သိမ်းကြိုး အစရှိသည်တို့ ဖြစ်သည်။ ဘုရင်မင်းမြတ်များ ဖောင်တော်ဖြင့် ဖြန့်ချီထွက်တော်မူရာ အခမ်းအနားအကြောင်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖွဲ့ဆိုသီကုံးကြရာ၌ (၁) ဖောင်လားကြိုး (၂) ဖောင်ငင်ကြိုး (၃)ဖောင်ဆိုက်ကြိုးဟူ၍ သုံးပုဒ်တစ်စုံ သီချင်းအမျိုးအစားကို စပ်ဆိုသီကုံးကြသည်။ ထို့ပြင် သာနိုးပျော်ဘွယ်ဟု ခေါ်သော ကြိုးသီချင်းအမျိုးအစား စပ်ဆိုရာ၌သုံးပုဒ်တစ်စုံမှ ငါးပုဒ်တစ်စုံအထိ စပ်ဆိုသီကုံးလေ့ ရှိကြသည်။

အချို့ကြိုးသီချင်း အမျိုးအစားများသည် စပ်ဆိုသီကုံးခဲ့သည့် အရပ်ဒေသအမည်များ ရှေ့မှတပ်၍၊ မြင်စိုင်းဆရာပန်ကြိုး၊ မြင်စိုင်းကြေးခရာသံကြိုး၊ တောင်ငူဆရာပန်ကြိုး၊ တောင်ငူဆရာတောင်းကြိုး၊ တကောင်းဖောင်ငင်ကြိုး၊ တကောင်းဖောင်ဆိုက်ကြိုး၊ ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းကြသည်။

ကြိုးသီချင်း၏ အင်္ဂါရပ်များမှာ (၁) အခြားဘွဲ့၊ သီချင်းခံ၊ ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယား၊ မွန်သီချင်းများ၏ သီချင်းပိုဒ်များလောက် ရှည်လျားခြင်းမရှိဘဲ၊ အပိုဒ်များကိုတိုတိုတုတ်တုတ် စပ်ဆိုသီကုံးခြင်း (၂) သီချင်းအစမှအဆုံးအထိ တချက်စည်းဖြင့် သီဆို တီးမှုတ်ရခြင်း (၃) သီချင်းအစတွင်ဘွဲ့သီချင်းခံပတ်ပျိုးအစရှိသည့် သီချင်းများစတင်သကဲ့သို့ အတွဲစည်းဖြင့်မစဘဲ နရည်စည်းဖြင့်စတင်ခြင်း (၄) သီချင်းအချပိုဒ်တွင် ထံတျာတေရှင်အစချီ ပုစဉ်းတောင်သံကြိုးအဆုံးပိုဒ် ရှိတျာတေထံတျာတေချန့်၊ တျာတေတျာအပိုဒ်၏ အလိုက်တေးသွား သဘောနှင့် ကိုက်ညီခြင်း (၅) သီချင်းပိုဒ်တစ်ပိုဒ်အဆုံးတွင် တောသည့်အတောမှာ အများအားဖြင့် နှစ်စည်းနှစ်ဝါး ရှိခြင်းများပင် ဖြစ်လေသည်။

ထိုင်ဆိုတီးဝိုင်းများ သီဆိုတီးမှုတ်ကြရာ၌၊ ကြိုးသီချင်းများကို တပုဒ်ချင်းအနေအားဖြင့် သီးခြားသီဆိုတီးမှုတ်ခြင်း အလေ့အထ အလွန်နည်းပါးလျက်၊ ဘွဲ့သီချင်းအဆုံးမှလည်းကောင်း၊ သီချင်းခံအဆုံးမှလည်းကောင်း၊ ကြိုးသီချင်းများကို ဆက်စပ်သီဆိုတီးမှုတ်လေ့ရှိကြသည်။ ကြိုးသီချင်းများကို စောင်းတူရိယာဖြင့် သီဆိုတီးမှုတ်မည်ဆိုလျှင်၊ ညှင်းလုံးသံစဉ်၌သာလျှင် သီဆိုတီးမှုတ်ရသည်။ ဆိုင်းဖြင့်သီဆို တီးမှုတ်မည်ဆိုလျှင်၊ သံရိုးသံစဉ်၌ သီဆိုတီးမှုတ်ရသည်။ စောင်းဆိုင်းအတီးပညာများကို လေ့လာလိုက်စားလျှင်၊ သင်ရိုးသီချင်းများဟုခေါ်သော (၁) ထံတျာတေရှင်အစချီ ပုစဉ်းတောင်သံကြိုး (၂)သီတာအစချီ ကလပ်ကြီးကြိုး (၃)သာယာအစချီကလပ်ငယ်ကြိုး (၄) ဝေဘာဂီရိအစချီ ညွှန့်တက်သံသာဆင်မင်းကြိုး (၅)ထွေတလာအစချီ ဗောဓိရွက်သံကြိုး (၆) ဘုံဆောင်မြင့်အစချီ ဖောင်လားကြိုး (၇) ဇေယျာမြို့အစချီဖောင်ကြိုး (၈) စိမ်းလဲ့လဲ့အစချီ ဖောင်ဆိုက်ကြိုး (၉) သာနိုးပျော်ဘွယ်ကြိုး ၅ ပုဒ် အပါအဝင်ဖြစ်သော စံရာတောင်ကျွန်း (၁၀)ရွှေပြည်ကြီးဇရော (၁၁) မြို့နန်းငယ်လေ (၁၂)ကိုးပါးပေါင်းစု (၁၃)ရွှေဘုန်းအစချီကြိုးသီချင်း ၁၃ ပုဒ်ကို အစီအစဉ်အတိုင်း ရှေးဦးစွာ သင်ကြားလေ့လာကြရသည်။

အလွန်ရှေးကျသော ကြိုးသီချင်းမြောက်မြားစွာတို့ကို ရေးသားခဲ့သော စာဆိုတော်ကြီးများ၏အမည်များ ရှာဖွေမတွေ့ရှိရသော်လည်းကုန်းဘောင်ခေတ်မစမီ အချိန်လောက်မှစ၍ ကြိုးသီချင်းများ ရေးသားစီကုံးရာ၌ထင်ရှားကျော်စောခဲ့သည့် စာဆိုတော်ကြီးများမှာ၊ ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ၊ မြဝတီမင်းကြီး ဦးမြတ်လှ၊ မင်းလက်ဝဲနော်ရထာ ဦးလွန်းပြေတို့ပင် ဖြစ်သည်။ (မြန်မာဂီတ–ရှု။) ဦးမြဦး။

ကြက် ။ ။ယခုအခါ မွေးမြူနေကြသော ကြက်များသည် အာရှတိုက် တောင်ပိုင်းနှင့် အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

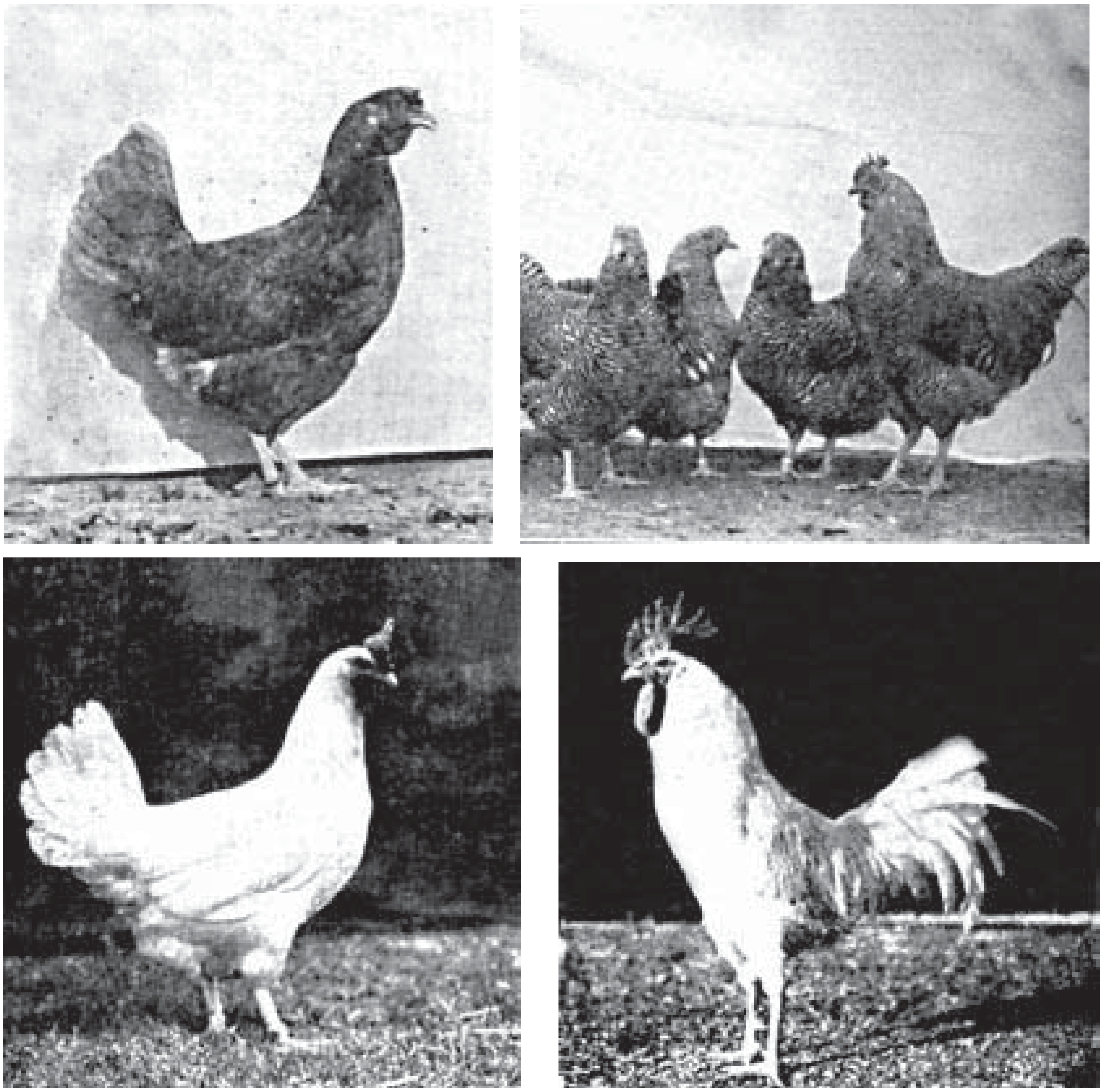

အထက်ပုံ။ (ဝဲ) ဗတ်မီနိုကာခေါ် ငွေနားအနက်မျိုး (ယာ) ဗားပလင်းမတ်ရော့မျိုး ကြက်မများ
အောက်ပုံ။ (ဝဲ) ပို့က် လက် ဟွန်းခေါ် ငွေနားအဖြူမျိုးကြက်မ (ယာ) ပို့က်လက်ဟွန်းမျိုး ကြက်မကြီး

တို့ရှိ တောကြက်ရိုင်းများမှ ပေါက်ဖွားလာကြသည်ဟု ဆိုပေသည်။ တရုတ်နိုင်ငံ၌ ဘီစီ ၁၄၀၀ကပင် တောကြက်များကို ယဉ်ပါးအောင် မွေးမြူခဲ့ကြ၍၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ဘီစီ ၁၀၀၀ မတိုင်မီကပင် မွေးမြူခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် အာရှတိုက်မှတဆင့် ဥရောပတိုက်သို့ ကြက်များ ရောက်ရှိသွား ကြသည်။ တစ်ဖန် ဥရောပတိုက်မှတစ်ဆင့် အမေရိကတိုက်သို့ ရောက်ရှိကြသည်ဟု ဆိုလေသည်။ ယခုထက်တိုင် အာရှတိုက်တောင်ပိုင်းနှင့် အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ တိုင်းနိုင်ငံများတွင် တောကြက်မျိုးများကို တွေ့နေကြရသေးသည်။

ကမ္ဘာပေါ်၌ ကြက်များကို မူလမွေးမြူရာ ဒေသကို စွဲ၍ ငါးမျိုးခွဲထားသည်။ ယင်းတို့မှာ အင်္ဂလိပ်ကြက် မျိုး၊ အာရှကြက်မျိုး၊ ဥရောပကြက်မျိုး၊ အမေရိကန်ကြက်မျိုးနှင့် မြေထဲပင်လယ် ကြက်မျိုးတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ကြက်မျိုးတို့တွင် အရွယ်အစား၊ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်နှင့် အရောင်အမျိုးမျိုး ကွဲပြားကြသည်။ အာရှမျိုးဝင် ဂျပန်နိုင်ငံရှိ ယိုကိုဟားမား ကြက်မျိုးတွင် အလျားပေ ၂၀ရှည်သော အမြီးရှိ၍အခြားကြက်

တစ်မျိုးတွင်မူ အမြီး ဟူ၍လုံးဝမရှိပေ။ ကြက်အချို့တွင် အမောက်နှင့် လည်ဆံပါရှိသော်လည်း အချို့ကြက်တို့မှာမူ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အမောက်နှင့်လည်ဆံမပါရှိကြချေ။ ကြက်တို့တွင် အများအားဖြင့် ခြေချောင်းငယ်လေးချောင်းစီသာ ရှိကြသော်လည်းအင်္ဂလိပ်ကြက်ဒေါကင်းမျိုးနှင့် ပြင်သစ်ကြက် ဟူးဒန်းမျိုးတို့တွင် ခြေချောင်းငယ် ၅ ချောင်းစီပါရှိ၏။ သို့ရာတွင် ကြက်မျိုးတိုင်း၌ တူသောအချက်များလည်းရှိကြ၏။

ကြက်သည် ငှက်မျိုးဖြစ်သောကြောင့် ငှက်များကဲ့သို့ပင် ကြက်၌အမွေးအတောင်များရှိ၍ သွားများမရှိချေ။ ထိုအမွေးအတောင်များသည် ကိုယ်ငွေ့ကို ထိန်းထား၍ အအေးကို ကာကွယ်ပေးသည်။ ထို့ကြောင့် ကြက်များသည် ရာသီဥတုအမျိုးမျိုး၌ နေနိုင်ကြ၍ ယင်းတို့ကို ကမ္ဘာပေါ်ရှိ တိုင်းပြည်တိုင်း၌လိုပင်မွေးမြူနိုင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ တကိုယ်လုံးအမွေးများဖုံးလွှမ်းနေသော်လည်း အမွေးများသည် နေရာတိုင်း၌ မပေါက်ဘဲသူ့နေရာနှင့်သူ ပေါက်ကြသည်။

မြေကြီးကို ယက်ပက်၍ အစာကို ရှာဖွေစားသောက်နိုင်ရန် ကြက်၌ သန်စွမ်းသောခြေထောက်၊ ခြေချောင်းငယ်များနှင့် ထက်မြက်သော နှုတ်သီးရှိသည်။ ကြက်ဖတွင် ခြေထောက်၌ အတက်များရှိသည်။ ထိုအတက်တို့ဖြင့် တစ်ကောင်နှင့် တကောင်ခွပ်ကြသောအခါ တစ်ကောင်ကိုတစ်ကောင် စူးရစေကြသည်။ (ကြက်တိုက်ခြင်း–ရှု။) ကြက်ဖတို့တွင် အမောက်နှင့်တွဲလျားကျနေသော ပါးပျဉ်းရှိကြသည်။ အမောက်နှင့် ပါးပျဉ်းများသည် ကြက်ဖများတွင် ပို၍ ထင်ရှားကြီးမားကာ ပုံအမျိုးမျိုးလည်း ရှိကြသည်။ အမောက်တို့မှာ ကြက်မျိုး အချို့တွင် သေးငယ်၍ အချို့တွင် ကြီးမားသည့်ပြင် တစ်ထပ်နှစ်ထပ်စသည်ဖြင့် ရှိကြလေသည်။ ကြက်၌ သွားမရှိသဖြင့် အစာကို ချွန်ထက်သော နှုတ်သီးဖြင့် ပေါက်ခွဲရ၍ စားချလိုက်သောအစာကို အမြစ်ဖြင့် ချေချက်ရသည်။ ကြက်ပါးစပ်မှစလုတ်သို့ ဆက်ထားသော အစာမျိုမှာ ရှုံ့နိုင်ဆန့်နိုင်သော ပြွန်ချောင်းဖြစ်လေသည်။ ထိုအစာမျိုသည့် စလုတ်မှတဆင့် အစာအိတ်ထဲသို့ ရောက်သွား၏။ စလုတ်မှာအစာပိုများကို သိုလှောင်ထားရန် နေရာပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကြက်သည် အစာကို အချိန်မရွေးစားနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကြက်၏အမြစ်ထဲ၌ ကျောက်ကလေးများရှိ၍ ယင်းတို့သည် အစာကိုချေချက်ရာ၌ ကူညီကြသည်။

ကြက်၏ညစ်ကြေးစွန့်အင်္ဂါစုသည် အခြားနို့တိုက်သတ္တဝါများ၌ရှိသော ညစ်ကြေးစွန့်အင်္ဂါနှင့် မတူပေ။ ကြက်သည် ကျင်ငယ်နှင့်ကျင်ကြီးကို တချိန်တည်းတွင် စွန့်သည်။ ကြက်တွန်လိုက်သောအခါ ဆီရင့်ခေါ် အသံအိုးမှ အသံထွက်လာသည်။ ထိုအသံအိုးသည် လေပြွန်မှ ဗရွန်ကပ်လေရှုပြွန် နှစ်ချောင်း ခွဲထွက်သွားရာ၌ရှိသည်။ ထိုဗရွန်ကပ်များမှာ ကြက်၏အဆုတ်တွင်းသို့ လေပို့ပေးသော ပြွန်များပင် ဖြစ်ကြလေသည်။

ကြက်၏ ကိုယ်ငွေ့သည် ၁၀၄ မှ ၁၀၆ ံ အထိမျှလောက်ရှိသည်။ ကြက်သည် အခြားငှက်များကဲ့သို့ နှလုံးခုန်မြန်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝမ်းမီးအလွန်ကောင်းသည်။ ကြက်၏အရိုးစုသည် ပေါ့၍ ခိုင်ခံ့သည်။ အချို့အရိုးများမှာ ခေါင်းပွဖြစ်ကြ၍ ယင်းတို့အထဲသို့ အဆုတ်မှလေသည် ပျံ့နှံ့သွားသည်။ အဆုတ်သည် နံရိုးတွင် မြဲမြံစွာကပ်နေသဖြင့် ဖောင်းပွအောင် မလုပ်နိုင်ပေ။

ကြက်မတွင် ဥအိမ်တစ်ခုနှင့် ဥပြွန်တစ်ခုပါရှိ၏။ အခြား တိရစ္ဆာန်များ၌မူ များသောအားဖြင့် ယင်းသို့ မပါရှိကြချေ။ ဥအိမ်သည် ကိုယ်၏ လက်ဝဲဖက်တွင်ရှိ၏။ ဥအိမ်နှစ်ခု၊ ဥပြွန်နှစ်ခုပါရှိသော ကြက်မများကိုလည်း မကြာမဏ တွေ့ရတတ်ကြလေသည်။

အိမ်ကြက်မျိုးပေါင်း ၁၀၀ မျှရှိသည့်အနက် ဥစားကြက်မျိုး၊ ဟင်းစား ကြက်မျိုးဟု အချုပ်အားဖြင့် ၂ မျိုး ခွဲခြားနိုင်ပေသည်။ ဥအများဆုံးဥသော ကြက်မျိုးတွင် ထင်ရှားသော ကြက်များမှာ ဝှိုက်လက်ဟွန်း ငွေနားအဖြူမျိုး၊ အန်တိုနာမျိုး၊ အန်ဒါလျူးရှင်းမျိုး၊

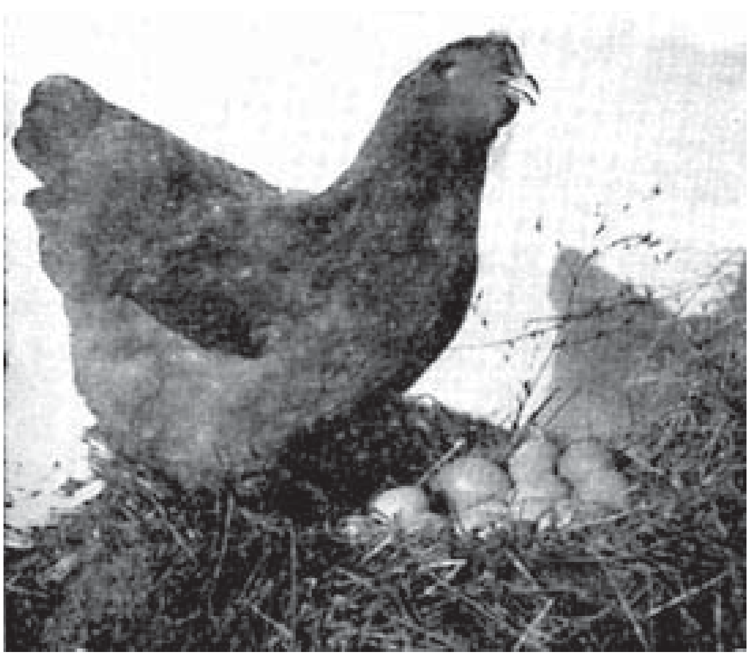

ဥစားရန်မွေးသော ဗတ်အော်ပင်တန်မျိုး ကြက်မ

www.burmeseclassic.com

လိုက်ဆပ်ဆက်မျိုး၊ ဗားပလင်းမတ်ရှေ့မျိုးနှင့် မီနောကား ငွေနားအနက်မျိုးများ ဖြစ်ကြသည်။ ဟင်းစား ကြက်မျိုး ကောင်းများမှ တောကြက်မျိုးနှင့် ဒေါကင်းမျိုးတို့မှ စပ်ကျ သော ဗန္ဓတ်များ၊ ဇက်ဖရော့မျိုး၊ ပ္ပိုက်အော်ပင်တန်မျိုးနှင့် လိုက်ဆပ်ဆက်မျိုးတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့အပြင် အလှ သက်သက် မွေးသောကြက်မျိုးများလည်း ရှိသေးသည်။

မြန်မာအိမ်များ၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၌ တွေ့ရသော ကြက်တို့မှာ များသောအားဖြင့် ကြက်တိန်ညင်နှင့် စစ်တ ကောင်း ကြက်မျိုးများ ဖြစ်သည်။ စစ်တကောင်း ကြက်မျိုး သည် ကြီးထွား၍ ဟင်းစားအတွက်လည်း ကောင်းသည်။ ကြက်တိန်ညင်သည် တောကြက်နှင့်နီးစပ်သော ကြက်မျိုး ဖြစ်၍ အိမ်၌မွေးထားစဉ်ပင် တောစိတ်ဝင်လာ၍၊ ကြက်ရိုင်း ဖြစ်သွားတတ်ကြပေသည်။ မြန်မာတို့သည် တယ်ကြက် လုပ်သော ကြက်မျိုးကိုလည်း မွေးထားတတ်ကြသေးသည်။ ကြက်တိန်ညင်ကို တယ်ကြက်အဖြစ်သုံးသည်။ တယ်ကြက် များကို အထူးလိမ်မာ ပါးနပ်၍နေအောင် လေ့ကျင့်ပေးထား ကြသည်။ သို့ဖြင့် သာယာစွာတွန်လိုက်သော တယ်ကြက် ၏အသံကို ကြားရသောကြက်အရိုင်းတို့သည် တောထဲမှ ထွက်လာကြသည်။ တယ်ကြက်အနီးသို့ မရောက်မီပင် ထို ကြက်များသည် ညွှတ်ကွင်းတွင် မိကုန်ကြသည်။

ကြက်၏ထူးခြားချက်တစ်ရပ်မှာ အချိန်မှန်တွန်တတ်ခြင်း ပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် နာရီမရှိကြသောကျေးလက်တောရွာ များ၌ သန်းခေါင်လောက်အချိန်တွင် တွန်သောကြက်ကို သန်းခေါင်ကြက်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သန်းခေါင်ကျော်မှ မိုး လင်းသည့်တိုင်အောင် တွန်သောကြက်များကို ကြက်ဦးတွန် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အသီးသီးခေါ်ကြသည်။

ကရုဏာရှင်များ၏ လက်တွေ့ကူညီမှု

ကမ္ဘာတစ်ဝှန်းလုံး ယဉ်ကျေးသော နိုင်ငံတိုင်းလိုလို၌ပင် ကြက်ခြေနီအသင်းများ ရှိနေကြပေပြီ။ ယင်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်နှင့် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာပုံမှာ စိတ်ဝင်စားမှတ်သားဖွယ်ကောင်းလှသည်။ ထို့ပြင် အသင်း၏အထိမ်းအမှတ်ဖြစ်သော အလံ ရွေးချယ်ထားပုံမှာလည်း သင့်မြတ်လျော်ကန်သဖြင့် အားကျနည်းမှီဖွယ်ကောင်းလှပေသည်။

ကြက်ခြေနီအသင်း ။ ။ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ယဉ်ကျေးသော နိုင်ငံတိုင်းလိုလို၌ပင် ကြက်ခြေနီ အသင်းများဖွဲ့စည်း ထားကြသည်။ ကြက်ခြေနီအသင်း၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက် မှာ စစ်အတွင်းတိုက်ခိုက်ယင်း ဒဏ်ရာရရှိသူများ၊ ဖျားနာ သူများနှင့်၊ သုံ့ပန်းများအား ကူညီပြုစုရန် ဖြစ်သည်။ အသင်း၏ အထိမ်းအမှတ် ဖြစ်သော အလံမှာ အဖြူရောင် အောက်ခံတွင် အနီရောင်ကြက်ခြေကို ပေါ်လွင်စွာ ရေးခြယ် ထားသည်။ ထိုအလံကိုစွဲ၍ အသင်းကို ကြက်ခြေနီ အသင်း ဟု ခေါ်လေသည်။

ကြက်ခြေနီအသင်း ပေါ်ပေါက်လာပုံ အကြောင်းရင်း ကိုရှာသော် ၁၈၅၉ ခုနှစ်ဇွန်လအတွင်းက ဒျူးနန်းဆိုသူ သည် ဆော်လဖာရီးနိုးနယ်တစိုက်တွင် ခရီးလှည့်လည်သွား လာခဲ့စဉ် လူသတ်ပွဲကြီးပမာ ပြင်းထန် ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ ကောင်းလှသော ဆော်လဖါရီးနိုးတိုက်ပွဲနှင့် ကြုံခဲ့ရသည်မှ စတင်ခဲ့လေသည်။ ထိုတိုက်ပွဲတွင် အီတလီနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်း ကို ဩစတြီးယန်းလူမျိုးတို့ အာဏာစက်အောက်မှ လွတ် မြောက်ရန်အတွက် တတိယနပိုလီယန် ခေါင်းဆောင်သော ပြင်သစ်နှင့် ဆာဒင်းနီးယားတပ်များကတဖက်၊ ဩစတြီး ယန်းတပ်များက တဖက်ယှဉ်ပြိုင် တိုက်ခိုက်ကြ၏။ တိုက်ပွဲ ကြီး ပြီးဆုံးသည့်အခါ စစ်မြေပြင်တွင် ကျဆုံးသူများနှင့် မချိတင်ကဲ ဝေဒနာခံစားနေရသော ဒဏ်ရာရရှိသူများမှာ ၅၀၀၀၀ ခန့်မျှရှိလေသည်။ အောင်ပွဲများစွာ ရခဲ့သည့် နပိုလီယန်ပင်လျှင် ထိုသို့သော ဖြစ်အင်ကြောင့် စစ်ပြေငြိမ်း ရန် တောင့်တမိရာသည်ဟု ဆိုသည်။

ထို့မှ ဒဏ်ရာရသူတို့ အဆမတန်များပြားနေသော်လည်း စောင့်ရှောက်ပြုစု ကုသပေးမည့်သူ အရေအတွက်မှာ နည်း ပါးလွန်းလှသဖြင့်၊ မနိုင်မနင်းဖြစ်၍ ဒဏ်ရာရရှိသူများမှာ မသေသင့်ဘဲ သေကြေပျက်စီးသွားရလေသည်။ ထိုအဖြစ် အပျက်ကို တွေ့မြင်ရသည်တွင် ကြင်နာစိတ် ယိုဖိတ်လျက်ရှိ သော ဒျူးနန်းသည် ဒဏ်ရာရသူများကို မိမိတတ်နိုင်သ လောက်အမျိုးမျိုး ကူညီပြုစုသည်။ ထို့မျှမကသေး၊ အနီးရှိ ရွာများမှ အီတာလျံ အမျိုးသမီးများကိုလည်း စေတနာ့ ဝန်ထမ်းသူနာပြုအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်း၍ ရန်သူမိတ်ဆွေမရွေး ဒဏ်ရာရသူများကို ပြုစုစေသည်။ တိုက်ပွဲပြီးသည့်နောက် တွင် ဒျူးနန်းသည် 'ဆော်လဖါရီးနိုး တိုက်ပွဲ၏ သတိရစာ စောင်' ခေါ်စာအုပ်ငယ်တအုပ်ကို ရေးသားခဲ့၏။ ထိုစာ အုပ်တွင် စစ်မြေပြင်၌ တွေ့ကြုံခဲ့ရသည့် ဒုက္ခတို့ကို အစဉ် သတိရစေရန် ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ဖော်ပြပြီးသော်စစ် မြေပြင်တွင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူများအား ရန်သူ မိတ် ဆွေမရွေး ကူညီစောင့်ရှောက် ပြုစုရန်အတွက် အသင်းအဖွဲ့ များ ဖွဲ့စည်းကြရန် အကြံဉာဏ်များ ပေးခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် ၁၈၆၃ခုနှစ်၌ ကျင်းပခဲ့သော အစည်းအဝေး တွင် စစ်အတွင်းတိုက်ခိုက်ယင်း ဒဏ်ရာရသူများအား မည် သို့မည်ပုံ ကူညီစောင့်ရှောက်နိုင်မည်ကို စုံစမ်း စစ်ဆေးရန်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြက်ခြေနီသူနာပြု၏ ကရုဏာ
ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူများအား ပြုစုရန်မှာ ကြက်ခြေနီအသင်း၏ အဓိကတာဝန်တစ်ခုဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စစ်မြေပြင်သူနာပြုများ၏ လုပ်ငန်းတစ်ရပ်

ကော်မရှင်အဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခဲ့၏။ ထိုမှ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကော်မီတီ အဖွဲ့ ဖြစ်သွားသည့် အဖွဲ့ကြီးကို ဖွဲ့စည်းပြီးလျှင် နောက်နှစ် ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ဂျီနီဗားမြို့၌ပင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အစည်းအဝေး တရပ်ကို ကျင်းပ၍ ကြက်ခြေနီ စာချုပ်ကို ရေးဆွဲအတည်ပြုခဲ့ကြသည်။ ထိုစာချုပ်တွင် တိုက်ပွဲများ၌ ဒဏ်ရာရသူများကို စောင့်ရှောက်ပြုစုရန်၊ စစ်ဆေးရုံများကို ကြားနေအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန်၊ ဆေးဖက်ဆိုင်ရာအမှုထမ်းများနှင့် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများကို အကာအကွယ်ပေးရန် စသည့် အခြေခံ အချက်ကြီးများ ပါဝင်လေသည်။ ထိုပြင် ထိုသို့သော အကာအကွယ်များ ရရှိနိုင်သည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် အဖြူရောင်အောက်ခံတွင် အနီရောင်ကြက်ခြေပါရှိသည့် အလံကိုရွေးချယ်ခဲ့လေသည်။ ကြက်ခြေနီ အသင်း၏အလံမှာ ဆွစ်ဇာလန် နိုင်ငံအလံတော်ကို အရောင်များပြောင်းပြန်ပြုလုပ်၍ ရွေးချယ်ခဲ့သည်မှာလည်း၊ ကြက်ခြေနီအသင်းများ တည်ထောင်ရန် အကြံဥာဏ်ပေးသော ဆွစ် လူမျိုး အန်းနရီဒျူးနန်းအား ဂုဏ်ပြုသည့်အနေနှင့် ရွေးချယ်ခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်လေသည်။ နိုင်ငံတကာရှိ ကြက်ခြေနီအသင်းများသည် ထိုအလံကိုပင် မိမိတို့နိုင်ငံဆိုင်ရာအသင်း၏ အလံအဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုလျက်ရှိကြ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး မွေးနေ့ဖြစ် သော မေလ ၈ ရက်နေ့ကိုလည်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြက်ခြေနီနေ့အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုကာ ထိုနေ့တွင် အထိမ်းအမှတ်ပွဲများ ကျင်းပကြသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကော်မတီအဖွဲ့သည် စတင်ဖွဲ့စည်းသည်မှယခုတိုင် ဂျီနီဗားမြို့တွင် တည်ရှိနေသည်။ နိုင်ငံအသီးသီးတွင် ရှိနေကြသောကြက်ခြေနီအသင်းများမှာ တသီးတခြား ဖွဲ့စည်းထားသော အသင်းများပင် ဖြစ်ငြားသော်လည်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကော်မီတီအဖွဲ့နှင့် ဆက်ထားကြ၏။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့သည် နိုင်ငံအသီးသီးရှိ အသင်းများ အချင်းချင်း ဆက်သွယ်မိစေရန်နှင့် အသင်းလုပ်ငန်းများကို ညီညာဖြဖြ လုပ်ကိုင်နိုင်ကြစေရန် အတွက် ဆောင်ရွက်ပေးလေသည်။ ကြက်ခြေနီ အသင်းများ၏ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများကိုလည်း ထုတ်ဝေလျက်ရှိသည်။

၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ကြက်ခြေနီအသင်း စစ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ၏ ဆော်ဩချက်အရ ငြိမ်းချမ်းနေချိန်တွင်လည်း ကြက်ခြေနီအသင်းများ၏ အသက်ကယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ပြင်သစ်၊ ဂရိတ်ဗြိတိန်၊ ဂျပန်၊ အီတလီနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံများရှိ ကြက်ခြေနီအသင်းများသည် စုပေါင်းကာ ကြက်ခြေနီအသင်းချုပ်ကြီးကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြလေသည်။ ၁၉၂၈ခုနှစ်တွင် အသင်းဝင်အဖွဲ့ပေါင်းမှာ ၅၀ခန့်မျှ ရှိနေပြီဖြစ်၏။ ကြက်ခြေနီအသင်းချုပ်ကြီးသည် နိုင်ငံတိုင်းတွင်ကြက်ခြေနီစာချုပ်အတိုင်း ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်လုပ်ကိုင်မည့် ကြက်ခြေနီအသင်းများ ပေါ်ပေါက်ရေးကို အားပေးရန်၊ နိုင်ငံအသီးသီးရှိ ကြက်ခြေနီ အသင်းများနှင့်ပူးပေါင်းလျက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြက်ခြေနီအသင်း

ကျန်းမာရေးအခြေ မြှင့်တင်ရေး၊ ရောဂါကာကွယ်ရေး စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် တွေ့ရှိပြီး တွေ့ရှိလတ္တံ့သော သိပ္ပံပညာနှင့် ဆေးပညာရပ်များဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကိုလူအပေါင်းတို့ အလွယ်တကူ သိရှိပြီးလျှင် အကျိုးကျေးဇူး ခံစားနိုင်ကြစေရန် ရည်ရွယ်လေသည်။

အသင်းချုပ်ကြီး၏ လုပ်ငန်းစဉ်များကို အသင်းချုပ်တွင် ပါဝင်သည့် ကြက်ခြေနီအသင်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကျစီ ပါဝင်သော အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့က စီမံအုပ်ချုပ်သည်။ အုပ်ချုပ်မှု အဖွဲ့အစည်းအဝေး မရှိသည့်အခါ လုပ်ငန်းများကို အဖွဲ့ဝင်ဆယ်ဦးပါဝင်သော အမှုဆောင်အဖွဲ့က စီမံဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လွှဲအပ်ထား၏။ အသင်းချုပ်ကြီး၏ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌသို့မဟုတ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦးဦးက ကြီးကြပ်၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအမှုထမ်းများအား ဆောင်ရွက်စေသည်။ အသင်းချုပ်ကြီး၏ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကုန်သမျှကို အသင်းဝင်များက အချိုးကျနှစ်စဉ်ထည့်ဝင်ထားသောရန်ပုံငွေမှ ထုတ်ယူ သုံးစွဲလေသည်။ အသင်းချုပ်ကြီး၏ ဌာနချုပ်ကို ယခင်က ဂျီနီဗားမြို့တွင် ထားရှိခဲ့သော်လည်း ၁၉၂၂ ခုနှစ်မှစ၍ ပါရစ်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ထားရှိ၏။

ပဌမတွင် နိုင်ငံအသီးသီး၌ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ကြက်ခြေနီအသင်းများမှာ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံရှိ စစ်တပ်မှဆေးနှင့် သူနာပြုဌာနခွဲအား ကူညီရန်အထူးသဖြင့် စစ်အတွင်း ကူညီရန်ဖြစ်လေသည်။ ယခုအခါတွင် မူကား စစ်အတောအတွင်း၌သာမဟုတ်ဘဲ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်မြဲချိန်တွင်လည်း မွန်မြတ်သော အသက်ကယ်ဆယ်ရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက် ရှိကြသည်။ မီးဘေး၊ ရေဘေး၊ ကပ်ရောဂါဘေး၊ စစ်ဘေးစသော ဘေးဆိုးကြီးများ၏ဒဏ်ကို ခံစားနေရသူများအား အကူအညီ အမျိုးမျိုး ပေးနေလေသည်။

ပဌမကမ္ဘာစစ်နှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အတွင်းက ကြက်ခြေနီအသင်းများသည် အထူးပင် အလုပ်များခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံ အသီးသီးရှိ ကြက်ခြေနီအသင်းများမှ အသင်းဝင်များသည် စစ်မြေပြင်သို့ သွားရောက်၍ အသက်ကယ်ဆယ်ရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ သူနာပြုတပ်များ၊ သူနာတင်ကားများ၊ ထမ်းစင်များ၊ ဆေးရုံသုံးပစ္စည်းများ၊ ဆေးဝါးများကို တိုက်ခိုက်နေသော ဒေသသို့ အရောက် ပေးပို့ခဲ့ကြသည်။ ကြက်ခြေနီ အသင်းဝင်များသည် သူနာပြု လုပ်ငန်းများကို ထိုကဲ့သို့ အသက်ဆံဖျားစွန့်စားဆောင်ရွက်ကြလေသည်။

မြန်မာအမျိုးသမီးသူနာပြုများအား တာဝန်ခံချုပ်ဖြစ်သူ ဗိုလ်ချုပ်ကတော် ဒေါ်ခင်ကြည် စစ်ဆေးကြည့်ရှုနေစဉ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြက်ခြေနီလူငယ်အသင်း

ပဌမကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ကျောင်းသားများနှင့် လူငယ်များသည် လူကြီးများကဲ့သို့ပင် သူနာပြုလုပ်ငန်းများ၌ ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက် ကြရာမှကြက်ခြေနီလူငယ်အသင်းများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ရှေးဦးစွာ ဩစတြေးလီးယားတိုက်နှင့် ကနေဒါနိုင်ငံများတွင် ကြက်ခြေနီ လူငယ်အသင်းများကို စံနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းခဲ့၏။ ထို့နောက် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌လည်း အလားတူ အသင်းများကို တည်ထောင်ခဲ့လေသည်။ ကြက်ခြေနီလူငယ်ကလေးများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်သည် လူငယ်များ၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းစိတ်ဓါတ် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေသော လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း ကြက်ခြေနီအသင်းချုပ်ကြီးက သိရှိလာသောအခါ၊ ထိုလူငယ်အသင်းများ ဖွဲ့စည်းရေးကို အထူးပင်အားပေးခဲ့သည်။ ယင်းတို့၏ လုပ်ငန်းများမှာ ကြက်ခြေနီလူကြီးအသင်းများ၏ လုပ်ငန်းများကဲ့သို့ပင် အရေးပါလှသည်။ စစ်သည်တော်များအတွက် အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းများကို ပေးပို့ခြင်း၊ စားဖွယ်သောက်ဖွယ်များကို မေတ္တာလက်ဆောင်ပေးဝေခြင်း၊ ရန်ပုံငွေများ စုဆောင်းပေးခြင်း စသည့်မွန်မြတ်သော လုပ်ငန်းများကို ဝမ်းမြောက် ရွှင်လန်းစွာ ဆောင်ရွက်ကြလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကြက်ခြေနီအသင်းကို ဗြိတိသျှအစိုးရတို့ လက်ထက်ကပင်အစပျိုးခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုစဉ်က အိန္ဒိယပြည် ကြက်ခြေနီအသင်းကြီး၏ ဌာနခွဲတစ်ခုမျှသာဖြစ်သည်။ အသင်း၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ ဥပဒေအရ မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံမှာ အသင်း၏ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လေသည်။ ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြည်ကို အိန္ဒိယမှ ခွဲထုတ်လိုက်သောအခါ မြန်မာပြည် ကြက်ခြေနီအသင်းမှာ သီးခြားအသင်း ဖြစ်လာသည်။ အသင်းကြီး၏ ရန်ပုံငွေများကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန်အတွက် စီမံကိန်းအသစ်များကိုလည်း ရေးဆွဲခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ သီးခြားတည်ထောင်လာသောအခါ အိန္ဒိယပြည် ကြက်ခြေနီ အသင်းကြီးက ရန်ပုံငွေ အချို့တဝက်ကို လွှဲပြောင်းပေးလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် လွတ်လပ်သော အချုပ်အချာအာဏာပိုင်နိုင်ငံဖြစ်လာပြီးသည့်နောက် ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ဂျီနီဗာအစည်းအဝေးကြီး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီစေရန်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ ကြက်ခြေနီအသင်းကြီး၏ အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို တရားလွှတ်တော်၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ အသင်းကြီး၏ဥက္ကဋ္ဌမှာ ထိုစဉ်က မြန်မာနိုင်ငံတော် တရားဝန်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ဆာဘဦး ဖြစ်လေသည်။

၁၉၅၂ ခုနှစ် မတ်လတွင် ဆာဘဦးအား နိုင်ငံတော်သမတအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်သောအခါ တရားလွှတ်တော် တရားဝန်ကြီးဦးအောင်ခိုင်က ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မဟာသီရိသုဓမ္မ ဒေါ်ခင်ကြည်က အမျိုးသမီးသူနာပြု တာဝန်ခံချုပ်အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြသည်။ ထိုနှစ်အတွင်းမှာပင် အသင်းကြီး၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို လျင်မြန်စွာ ရပ်လုံးဖော်နိုင်စေရန်လည်းကောင်း၊ ဒီမိုကရေစီအခြေခံ သဘောတရားများနှင့် ပိုမိုကိုက်ညီစေရန်လည်းကောင်း၊ အသင်းကြီး၏ အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခဲ့ပြန်သည်။ ထိုပြင်ဆင်ချက်များအရ အသင်းကြီးကို အုပ်ချုပ်ရန် အဖွဲ့ဝင်လူကြီးများ ပိုမို ရွေးကောက်ခွင့် ရရှိလေသည်။

အသင်းကြီး၏ လက်အောက်တွင် သူနာပြုပညာရပ်များ တတ်မြောက်ပြီးသော သူနာပြုတပ်သားပေါင်း ၆၀၀ ကျော်ရှိ၍ သူနာပြုစုရေး၊ ကလေးသူငယ်များပြုစုစောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ဒုက္ခသည်များအား ကူညီစောင့်ရှောက်ရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ဒုက္ခသည်များနှင့် မရှိနွမ်းပါးသူများအတွက် ဆေးဝါးများကို အသင်းကြီးက ခရိုင်ဝန်များမှ တစ်ဆင့် ဝေငှဖြန့်ဖြူးလေသည်။ ရန်ကုန်မြို့ပေါ်ရှိ ဒုက္ခသည်များ စခန်း၌မူ အခမဲ့ ဆေးပေးခန်းတစ်ခု ဖွင့်လှစ်ထားရှိလေသည်။

အသင်းကြီး၌ သားဖွားရေးနှင့် ကလေးသူငယ် ပြုစုစောင့်ရှောက်ရေး၊ ဒုက္ခသည်များ စောင့်ရှောက်ရေး၊ လက်နက်ကိုင်စစ်သားများ သက်သာချောင်ချိရေး၊ တီဘီလူနာများ ပြုစုစောင့်ရှောက်ရေး၊ ဆေးကောလိပ်ကျောင်းသားများအား ထောက်ပံ့ရေး စသည်တို့အတွက် သီးသန့် ရန်ပုံငွေများ ဖွင့်လှစ်ကာ လူမှုဝန်ထမ်းများကို လူမျိုးမရွေး ဘာသာမရွေး အဆင့်အတန်းမရွေးဘဲ ထမ်းဆောင်ပေးလျက် ရှိပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ကြက်ခြေနီအသင်းကြီးသည် ပါရစ်မြို့ရှိ ကြက်ခြေနီအသင်းချုပ်ကြီးနှင့်လည်းကောင်း၊ ဂျီနီဗာမြို့ရှိ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကော်မတီအဖွဲ့နှင့်လည်းကောင်း ဆက်သွယ်ထားပြီး ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ကြက်ခြေနီ အသင်းကြီးသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီနေ့နှင့် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးနေ့ အထိမ်းအမှတ်ပွဲများ၌လည်း ပါဝင်ဆင်နွှဲလျက် ရှိပေသည်။

ကြက်ငှက်မွေးမြူခြင်း ။ ။ယခုအခါ တိုင်းပြည်တိုင်း၌လိုပင် ကြက်ငှက်တို့ကို အသားစားရန်နှင့် ဥစားရန်အတွက် အနည်းနှင့်အများ မွေးမြူလျက်ရှိကြသည်။ မွေးမြူတတ်ကြသော ကြက်ငှက်တို့မှာ၊ ကြက်၊ ဝမ်းဘဲ၊ ငန်း၊ ရစ်ကြီးနှင့် ကြက်ဆင်များဖြစ်ကြသည်။ အနောက်နိုင်ငံများတွင် များသောအားဖြင့် ကြက်ဥများကိုသာ အရေးပေး၍ ရောင်းဝယ်လေ့ ရှိကြသဖြင့်၊ ကြက်မွေးမြူခြင်းသည် ဝမ်းဘဲ၊ ငန်း စသည်တို့ကို မွေးမြူခြင်းထက်ပို၍ အရေးပါလေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြက်ငှက်မွေးမြူခြင်းသည် စီးပွားရေးလည်းဖြစ်၍ စိတ်ပျော်ရွှင်မှုကိုလည်း ပေးပေသည်။

ခေတ်မှီနည်းများဖြင့် ကြက်ငှက်တို့ကို စံနစ်တကျ မွေးမြူလျှင် ကြက်မွေးမြူခြင်းသည် အကျိုးထူးဖြစ်ပေါ်စေမည့် လုပ်ငန်းတရပ် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် တရုတ်နိုင်ငံ၊ ကနေဒါနိုင်ငံ၊ ဒိန်းမတ် နိုင်ငံ၊ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၊ ဩစတြေးလီးယားတိုက်၊ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုနှင့် အခြားတိုင်းပြည် အချို့တို့တွင် ကြက်ငှက်မွေးမြူသည့်လုပ်ငန်းကို အလွန်အရေးထား၍ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြသည်။

ကြက်မွေးရာ၌ ကြက်သားကို ရောင်းစားရန် မွေးမြူသည်ထက် ကြက်ဥအတွက် မွေးမြူသည်က ပို၍ဝင်ငွေကောင်းသဖြင့်၊ ဒိန်းမတ်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံများတွင် ကြက်ငှက်မွေးမြူသူတို့သည် အသင်းအပင်းဖွဲ့၍ စံနစ်တကျ ကြက်ဥများကို ရောင်းဝယ်ကြသည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ အင်္ဂလန်နိုင်ငံနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့တွင်ကား ကြက်ငှက် မွေးမြူသူ အချို့တို့သည် အကောင်ဖောက်၍ရောင်းချကြသည်။ အဥကောင်းသော ကြက်မမျိုးသည် ပျမ်းမျှခြင်းအားဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် ဥပေါင်း ၁၂၀ မျှ ဥနိုင်၏။ ဥအများဆုံး ဥနိုင်၍ ဆုချီးမြှင့်ခြင်း ခံရသော ကြက်မတို့သည် တနှစ်လျှင် ဥပေါင်း ၃၀၀ ကျော်အထိ ဥနိုင်ကြသည်။ နယူးဇီလန် ကျွန်းမှ ကြက်မတကောင်သည် တနှစ်လျှင် ကြက်ဥပေါင်း ၃၆၁ လုံးမျှ ဥခဲ့ဘူးလေသည်။

ကြက်များ အသားထွက်ပိုရန်နှင့် ဥအရေအတွက်ပိုလာရန် မွေးမြူနည်းမှာ ကြက်အုပ်ထဲမှ မျိုးအကောင်းဆုံး ကိုသာ ရွေးချယ်၍ မွေးမြူခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကြက်အုပ်ထဲမှ ကြက်ဥ အများဆုံးဥသော ကြက်မများကို သီးသန့်ရွေးချယ်ထား၍ ထိုကြက်မတို့၏ ဥများကို အကောင်ဖောက်လိုက်ခြင်းဖြင့် ကြက်ဥများများဥသော ကြက်မျိုးကို ရရှိလာပေမည်။ တဖန်ထိုဒုတိယ ကြက်မအုပ်ထဲမှ ဥအများဆုံးဥသောကြက်မများ၏ ဥများကိုဆက်၍ သားဖောက်ရလေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ဆက်ကာဆက်ကာ မျိုးသန့်လိုက်ခြင်းဖြင့် အခြားကြက်ရိုးရိုးထက် ကြက်ဥပေါင်းများစွာ ပို၍ဥနိုင်သော ကြက်မျိုးကို ရရှိလာမည် ဖြစ်၏။

ကြက်များကို မွေးမြူသောအခါ သီးသန့်ထားသော အိမ်များဖြင့်မွေးမြူရ၏။ ကြက်အိမ်များမှာ သန့်ရှင်းလျက် နေရောင်ခြည်နှင့် လေကောင်းများ ရရှိနိုင်သောအိမ်များ ဖြစ်ရပေမည်။ ကြက်များကို သင့်လျော်သော အစာများကိုသာ ကျွေးမွေးရမည်။ ကြက်များသည် နေအလင်းရှိသမျှ တချိန်လုံး အစာကိုမြေကြီးတွင် ယက်ပက်ရှာဖွေ စားသောက်လေ့ရှိသဖြင့် စားနိုင်သမျှအစာကို လုံလောက်စွာ ပေးထားရမည်။ အနောက်နိုင်ငံများတွင် နေ့တာတိုသော ဆောင်းအခါ၌ ကြက်များ ဥမဥဘဲ နေတတ်သဖြင့် နံနက် စောစောနှင့် ညနေစောင်း အချိန်များ၌ ကြက်အိမ်များ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တွင် မီးထွန်းပေးလေ့ ရှိသည်။ ထိုသို့ မီးထွန်းပေး ထားခြင်းကြောင့် ကြက်များသည် နွေအခါကဲ့သို့ အစာကို အချိန်ကြာကြာ စားရသဖြင့် ဥများမပြတ်ဥတတ်ကြသည်။ ကြက်များကို ဘာသာဘာဝအလျောက် လွှတ်ထားမည်ဆိုလျှင် ၁၂ လုံးမှ ၁၅လုံးအထိသာဥ၍ ကြက်တင်းတွင် ဝပ်နေချင်တတ်ကြသည်။ ရက်သတ္တသုံးပတ်မျှ ဝပ်လိုက်လျှင် ကြက်ကလေးများ ပေါက်လာတတ်ကြသည်။ ထိုကြက်ကလေးများကို၂လတန်သည် ၃လတန်သည် စသည်ဖြင့် ကြက်မကြီးက ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် နေရပြန်သည်။

ဤကဲ့သို့ ကြက်မများကိုဝပ်စေခြင်း သားထိန်းစေခြင်းဖြင့် ကြက်ဥများကို ရသင့်သလောက် မရနိုင်သောကြောင့် ကြက်မွေးသူတို့သည် ကြက်မများမဝပ်နိုင်အောင် တင်းကို ဖျက်ပစ်ရလေသည်။ ဝပ်ချင်နေသော ကြက်မများကို သီးသန့်ထားသောအိမ်များ၌ လှောင်ထားလိုက်လျှင် မကြာမီ ဝပ်ချင်စိတ် ပျောက်သွားတတ်ပေသည်။ ကြက်မများ ဝပ်ချင်လာသည့်အခါတိုင်း တင်းဖျက်လိုက်လျှင် ကြက်ကလေးများ မည်သို့ပေါက်လာကြမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

ကြက်ဥများကို အပူငွေ့ပေးခြင်းဖြင့် ကြက်ကလေးများ ပေါက်လာနိုင်ကြသည်။ အပူငွေ့ဖြင့် အကောင်ဖောက်သည့်နည်းမှာ နည်းသစ်နည်းဆန်း မဟုတ်ပေ။ ရှေးခေတ် အီဂျစ်လူမျိုးတို့ အုတ်မီးဖိုများတွင် ကြက်ဥများကိုထည့်၍ နွေးရုံလောက်သာ အပူရှိန်ပေးခြင်းဖြင့် ကြက်ကလေးများကို ဖောက်ယူခဲ့ကြသည်။ ယခုခေတ်ပေါ် ကြက်ဥဖောက်စက်သည် ကြက်ဥများမှ အကောင်ကလေးများ ပေါက်လာရန် လိုအပ်သော သဘာဝအခြေအနေတို့ကို အတုယူ၍ ဖန်တီးထားခြင်း ဖြစ်၏။ ကြက်ဥများသည် ကြက်မဝပ် နေခြင်းဖြင့် ကြက်မ၏ ကိုယ်ငွေ့အပူချိန်ကို ရရှိကြ၏။ ကြက်ဥများတွင် အပူငွေ့အညီအမျှရရှိစေရန်နှင့် လေသစ်လေအေးဝင်စေရန် ကြက်မသည် ဥများကို နေ့စဉ် နှုတ်သီးဖြင့် လှန်လျှောပေး၏။ ကြက်ဥဖောက်စက်တွင် အထက် ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များ စုံလင်စွာပါရှိအောင် မီးအိမ်များဖြင့် လိုအပ်သောအပူရှိန်ကို ရရှိစေသည့်အပြင် ကြက်မကြီးကဲ့သို့ ပဋ္ဌမရက်သတ္တပတ်အတွင်း ကြက်ဥများကို လှန်လှော ပေးနိုင်ရန် စက်ကိရိယာများကိုပါ တပ်ဆင်ထားလေသည်။

ဥဖောက်စက်ဖြင့် အကောင်ဖောက်သည့်အခါ ၇ရက် တစ်ကြိမ်၊ တဖန်၁၄ရက်တကြိမ်၊ ကြက်ဥများကို စစ်ဆေး၍ မအောင်မြင်သောသံချောင်ဥတို့ကို ပယ်ပစ်ရသည်။ ၂၁ ရက်အကြာတွင် ကြက်ဥများအတွင်းမှ ကြက်ကလေးများ တစ်ကောင်ပြီးတစ်ကောင် ဖောက်ထွက်လာကြသည်။ ပေါက်လာသည့် ကြက်ကလေးတို့ကို လှောင်အိမ်တွင် ထွေးထွေးနွေးနွေးထား၍ အစာရေစာများတိုက်ကျွေးပေးရသည်။ ကိုယ်တိုင် အစာများကို ယက်ပက်ရှာဖွေစားသောက်နိုင်မှ အပြင်သို့ထုတ်လိုက်ကြသည်။ ဥဖောက်စက်အရွယ်အစား အမျိုးမျိုးရှိသည်တွင် အချို့မှာတစ်ကြိမ်လျှင် ကြက်ဥ ၃၊၄ ဒါဇင်ကိုထည့်၍ အကောင်ဖောက်နိုင်သည်။ တစ်ကြိမ်လျှင် ကြက်ဥပေါင်း ၁၅ဝဝဝခန့် အကောင်ဖောက်နိုင်သော ဥဖောက်စက်အကြီးစားများလည်းရှိသေးသည်။ အချို့ဥဖောက်စက်တို့တွင် အပူငွေ့ရရှိစေရန် ဆီမီးအိမ်များကို တပ်ဆင်ထားလျက် အချို့မှာမူ ရေနွေးဖြင့် အပူငွေ့ပေးကြသည်။

မြန်မာနည်းဖြင့်လည်း ကြက်ဥ၊ ဘဲဥများကို လွယ်ကူစွာ အကောက်ဖောက်ယူနိုင်ပေသည်။ ဤနည်းမှာ ဥဖောက်လိုသောကြက်ဥ၊ဘဲဥအရေအတွက်ကို ခန့်မှန်း၍ မြေကျင်းရှည်ရှည် တူးရသည်။ ထိုကျင်းကို မြေခိုးမြေငွေ့နှင့် ပိုးမွှားများမှ ကင်းရှင်းရန် ကောက်ရိုးမီးဖြင့် သင်းပေးရသည်။ အေးသွားသောအခါ ထိုကောက်ရိုးပြာများကို ထုတ်ပစ်ပြီး ဖွဲကြမ်းများကို ကျင်းပြည့်အောင်ထည့်ရသည်။ ထိုဖွဲကြမ်းများတွင် မိမိထည့်လိုသည့် ကြက်ဥဘဲဥများကို အထက်အောက် နှစ်ထပ်တခုနှင့် တခုမထိခိုက်စေဘဲ ထည့်ရသည်။ အချို့ သုံးလေးထပ် ဆင့်၍ ထည့်သော်လည်း နှစ်ဆင့်ထည့်ကသာ၍ကောင်းသည်။ ဥများကို မထိခိုက်ဘဲ ဖော်ယူသည့်အခါလည်း လွယ်သည်။ ထိုနောက် ဖွဲကြမ်းအပေါ်မှာ ခနိသက်ငယ်၊ ကောက်ရိုးတခုခုဖြင့် ဖုံးလွှမ်းထားရသည်။ ထိုသို့ထားပြီး ၇ ရက် ၈ ရက် အကြာတွင် ဖောက်ယူ၍ နေရောင်၌ထောင်ကြည့်ပြီးလျှင် မကောင်းသောဥများကို ထုတ်ပယ်ပစ်ရသည်။ တစ်ဖန်ကောင်းသောဥများကို ပြန်ထည့်ပြီးနောက် ၁၄ရက် ၁၅ရက်ကြာသောအခါ နောက်တကြိမ်ဖော်၍ အထက်ပါနည်းအတိုင်း စမ်းသပ်ပြီးလျှင် မကောင်းသောဥများကို ထုတ်ပစ်ရပြန်သည်။ ဥများသည် ၁၆ ရက်နှင့် ၁၇ ရက်တွင်ပေါက်တတ်ကြပေသည်။ အရက် ၂၀ အထက် မကျော်တတ်ပေ။ ဥများ ပေါက်ရက်နီးလာလျှင် အကောင်ကလေးများ၏အသံကို အထူးသတိထား၍ နားထောင် ရပေသည်။ ထိုကြောင့် ပေါက်ချိန်နီးလာသောအခါ ဥများကို တစ်လွှာတည်းထားကာ ထိုဥများပေါ်၌ ဖွဲကြမ်း ပါးပါးသာခင်းပေးရမည်။ ထိုနောက်ပေါက်လာသော အကောင်ကလေးများကို အပူအအေးမှ ကာကွယ်နိုင်အောင် အထူးသသေတိပြု မွေးမြူကြရလေသည်။

ကြက်ငှက်များကို မွေးမြူရာ၌ ယင်းတို့၏ ကျန်းမာရေးကို အထူးဂရုစိုက်ကြရသည်။ အနေအထိုင် မသန့်ရှင်း၍ သော်လည်းကောင်း၊ အစားအသောက် မကောင်းမွန်၍သော်လည်းကောင်း၊ ကြက်၊ ငှက်တို့၌ အနာရောဂါများ ဖြစ်ပေါ်တတ်ကြသည်။ ကြက်ချေးစသောအညစ်အကြေးများကို သုတ်သင်ပေး၍ ကြက်၊ ငှက်များအဖို့ သင့်တင့်မည့် အခြေအနေကို ဖန်တီးပေးနိုင်လျှင် ကြက်ငှက်ရောဂါများကို ကာကွယ်နိုင်ပေသည်။ အထူးအားဖြင့် ကြက်သန်းနှင့်ကမျဉ်းနီကောင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

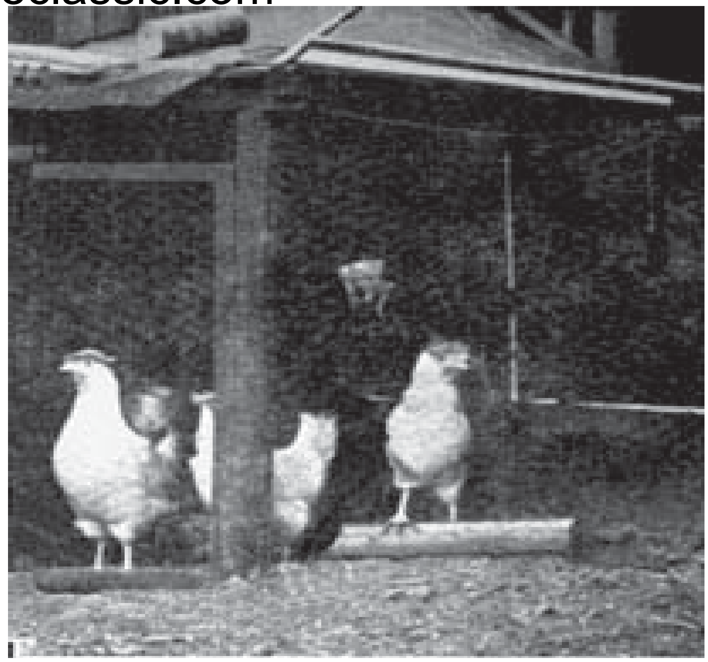

ကြက်ငှက်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း

အပေါ်(ဝဲ)။ ကြက်ဘဲများကို အစာကျွေးနေပုံ။ အပေါ် (ယာ)။ ကြက်အိမ်များတွင် သီးသန့်မွေးထားပုံ။ (အလယ်)။ သားပေါက်ပြီး၍ မိခင်နှင့် မခွဲခွာသေးမီပုံ။
အောက်(ဝဲ)။ လျှပ်စစ်အနွေးဓာတ်ဖြင့် ပေါက်ဖွားစေသောခေတ်မီဥဖောက်စက်။
အောက်(ယာ)။ ဥစားသက်သက်အတွက် ဥများကောက်ယူနေပုံ။

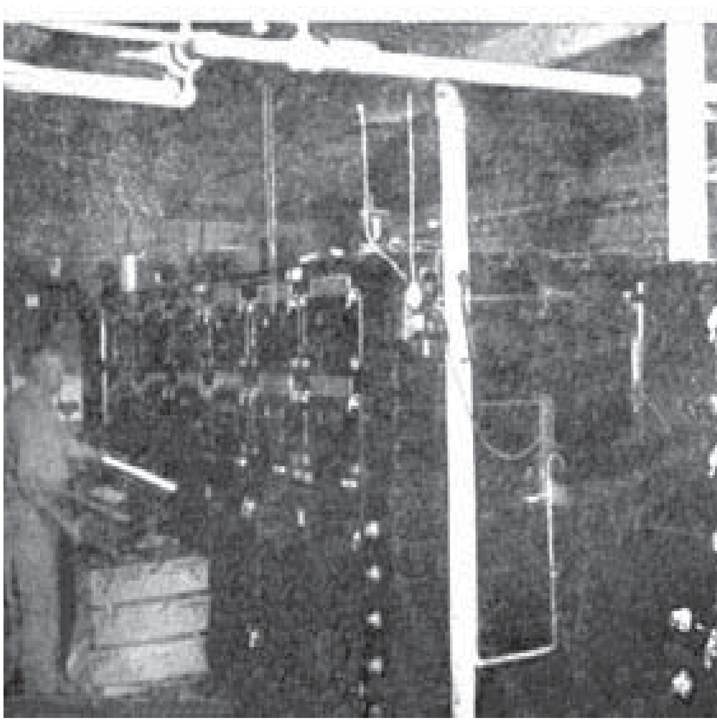

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

များသည် ကြက်ငှက်များကို အမျိုးမျိုးဒုက္ခပေးတတ်ကြသဖြင့် ယင်းတို့ကို အထူးဂရုစိုက်ကြရပေသည်။ ပိုးသတ်ဆေးမှုန့်များကို အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် ယင်းတို့ကို ကာကွယ်နိုင်ပေသည်။ အစားအသောက်များကိုလည်း မျှတအောင် ချိန်ဆကျွေးကြရသည်။ ကြက်ငှက်များသောက်ရန် ရေကိုလည်း သန့်ရှင်းစွာထားရှိရသည်။ သောက်ရေကို သန့်ရှင်းအောင် ပြုလုပ်ရာ၌ ကာဗော်လစ်အက်ဆစ်နှင့် ပိုတက်ဆီယမ် ပါမန်ဂနိတ် အနည်းငယ်ထည့်ပေးခြင်းအားဖြင့် သောက်ရေကို စင်ကြယ်အောင် ပြုလုပ်နိုင်ပေသည်။ အများအားဖြင့် ကြက်ငှက် ရောဂါများသည် ကုသ၍ မရနိုင်အောင် ဖြစ်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤရောဂါများ မပြန့်ပွားရလေအောင် ရောဂါဖြစ်နေသော ကြက်ငှက်များကို ကျန်းမာသောကြက်ငှက်များနှင့် ရောမထားဘဲ သီးခြားထားရပေသည်။ ကြက်ငှက်ရောဂါများ ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် ကြက်ငှက်အဆုံးအရှုံးများခြင်း၊ ဥထွက်လျော့သွားခြင်း၊ အကောင်ကြုံလှီသွားခြင်း စသောနစ်နာမှုများ ရှိလိမ့်မည်။(ကြက်–ရှု။)

ကြက်ဆူပင် ။ ။ကြက်ဆူပင်သည် နွေးသောရာသီဥတုရှိသည့်ဒေသများ၌ အပေါက်ရောက်ဆုံးဖြစ်သည်။ အများအားဖြင့် နှစ်ကြာခံပင်မျိုးဖြစ်၍ မြေဩဇာကောင်းသော အရပ်၌ ပေ ၃၀ အမြင့်အထိ ရှည်နိုင်သည်။ အေးသောဒေသများ၌ကား တနှစ်သာလျှင် ခံ၍အပင်၏အမြင့်မှာ ၄ ပေကျော်ခဲသည်။

ကြက်ဆူပင်၌ လက်ခြားရွက်ကြီးများရှိသည်။ အစေ့သည် အရွယ်အမျိုးမျိုး ပုံအမျိုးမျိုးရှိ၍ ယင်း၏ အရောင်မှာ ညိုမှိုင်းမှိုင်း ဖြစ်သည်။ အသီး၌ အမွေးကြမ်းများရှိသည်။ အရွက်ကို ပိုးမျှင်ကောင်များ စားသည်။ အစေ့မှရသော အဆီကို ဝမ်းနုတ်ဆေးအဖြစ် သုံးရသည့်ပြင် ချောဆီ၊ လှည်းငဆီ၊ သားရေ၊ ဆပ်ပြာများ လုပ်ရာ၌လည်း သုံးရသည်။ ကမ္ဘာတွင် ကြက်ဆူစေ့ အများဆုံး ထုတ်ရောင်းနိုင်သော နိုင်ငံများမှာ ဗရာဇီးနိုင်ငံနှင့်အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့ ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်း၌ အလေ့ကျပေါက်သော ကြက်ဆူပင် အများအပြားကို တွေ့ရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကြက်ဆူပင်များကို စိုက်ပျိုးယူကြသည်။ ကြက်ဆူရိုးကြီး၊ ကြက်ဆူရိုးနီ၊ ကြက်ဆူရိုးဖြူတို့ ရှိကြရာ ကြက်ဆူရိုးကြီးသည် အရွက်ကြီးသော ကြက်ဆူပင်မျိုး ဖြစ်သည်။ ယင်းကို သင်္ဘော ကြက်ဆူဟုလည်း ခေါ်သည်။ ကြက်ဆူရိုးနီသည် အရိုးနီသောကြက်ဆူပင်မျိုးဖြစ်၍ ကြက်ဆူရိုးဖြူသည် အရိုးဖြူသောကြက်ဆူပင်မျိုးဖြစ်သည်။ ကြက်ဆူရိုးကြီး အရွက်မှရသောအစေးကို အနာလိမ်းဆေးအဖြစ်သုံးရသည်။ အစေ့မှရသောဆီကို ဝမ်းနုတ်ဆီ၊ အန်ဆေး အဖြစ်သုံးရ၍ ဆပ်ပြာ၊ ဖယောင်းတိုင်၊ ချောဆီများ လုပ်ရာ၌လည်း သုံးရသည်။ ရှေးအခါက ကြက်ဆူရိုးဖြူ အရိုးကိုပြာချ၍ သစ်သား သင်ပုန်းချေရာတွင် အသုံးပြုကြသည်။

ကြက်ဆူပင်၏ အသီးနှင့်အရွက်ပုံ

ကြက်ဆင်။ ။ကြက်ဆင်သည် ရစ်မျိုးရင်းတွင် ပါဝင်သည်။ ကြက်ဆင်၏ဇာတိဒေသမှာ မြောက်အမေရိကတိုက် ဖြစ်သည်။ ၁၆ရာစု အဦးပိုင်းတွင်စပိန်လူမျိုးတို့သည် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံမှ ကြက်ဆင်ကို စပိန်နိုင်ငံသို့ ယူလာခဲ့ကြလေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ကြက်ဆင်များကို ဥရောပတိုက်တွင်မွေးမြူလာကြသည်ဟုဆိုသည်။ ယခုအခါကြက်ဆင်ကို ကမ္ဘာအရပ်ရပ်တွင် ဟင်းလျာအလို့ငှာ မွေးမြူနေကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ပင် ကြက်ဆင်ကို အလှအပမွေးမြူကြသူများ ရှိသည်။ ကြက်ဆင်သည် ၄ ပေခန့်အထိ မြင့်၍ ပေါင် ၃၀ အထိ အလေးချိန်စီးသည်။ ကြက်ဆင်၏အမွေး အတောင်များသည် အစိမ်းရောင်၊ ကြေးနီရောင်တို့ဖြင့် တောက်ပြောင်နေကြသည်။ အမြီးတွင်အမြီးမွေး ၁၄ချောင်းမှ ၁၈ချောင်းအထိ ရှိတတ်၏။ ဦးခေါင်းနှင့် လည်ကုတ်တွင် အမွေးအတောင်များလုံးဝမရှိဘဲ အသားပကတိအတိုင်း ပေါ်နေသည်။ ဦးခေါင်းမှာ နီ၍ ယင်းမှ အသားပိုသည် တွဲလျားကျနေသည်။ ငှက်ဖို၏ ရင်ပတ်တွင် အမွေးရှည်များ ပေါက်နေ၍ ခြေထောက်တွင်လည်း အတက်များရှိသည်။

နွေဥတုတွင် ကြက်ဆင်ငယ်များ ပေါက်၏။ ကြက်ဆင်ဖိုသည် အမြီးကို ယပ်တောင်သဖွယ်ဖြန့်၍ အမွေးအတောင် များကိုဖွလျက် ကြက်ဆင်မကို ကပြလေ့ရှိသည်။ ကြက်ဆင်မသည် ဥများကို မြေကြီးပေါ်တွင် ဥ၏။ ကြက်ဆင်ဖို ခွဲပစ်မည် စိုးရိမ်သည့် အတွက် ကြက်ဆင်မသည် ဥများကို သစ်ရွက်ခြောက်များဖြင့် ဖုံးအုပ်ထား တတ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တမြို့လျှင် ဥ ၉ လုံး မှ၁၅ လုံးအထိရှိသည်။ တခါတရံ ထိုထက်များပြား တတ်သည်။ ဥအရောင်မှာများသောအားဖြင့် အဖြူဖြစ်၍ အညိုပြောက်များလည်းပါရှိသည်။

ကြက်ဆင်၏အသားသည် အလွန်အရသာရှိသဖြင့် ခရစ်ယာန်တို့သည် နာတာလူးပွဲတော်ချိန်တွင် ကြက်ဆင်သားကို အထူးစားဖွယ်အဖြစ်စားသုံးကြသည်။

အမြီးကို ယပ်သဖွယ်ဖြန့်လျက် ကနေသောကြက်ဆင်ဖို

ကြက်တူရွေး ။ ။ကြက်တူရွေးသည် လှပသောငှက်မျိုးဖြစ်သည်။ ကြက်တူရွေး၏နှုတ်သီးသည် ပေါက်ပွင့်ကဲ့သို့ နီရဲ၍ ကောက်ချိတ်သည်။ အမွေးအတောင်များသည် ပေါက်ရွက်ကဲ့သို့ စိမ်းစိုကြသည်။ ကြီးသော ဦးခေါင်း၊ ရှည်၍သေးသွယ်သောအမြီးနှင့် တိုသောခြေထောက်များ ရှိသည်။ ခြေချောင်းများသည် ရှေ့နှင့်နောက်သို့ တစုံစီထွက်နေကြသည်။ ကြက်တူရွေးအမျိုးမျိုးကို ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဥရောပတိုက်မှအပ ကျန်တိုက်များနှင့် ကမ္ဘာ့အပူပိုင်းဒေသများ၌ တွေ့မြင်ရသည်။

ကြက်တူရွေးတို့သည် အုပ်သင်းဖွဲ့ကာနေတတ်ကြသည်။ သစ်ပင်ကို ကုပ်ခြစ်တက်တတ်၍ ပင်မြင့်တွင်သာ ကျက်စားတတ်ကြသည်။ ယာခင်း၊ စပါးခင်း၊ ဥယျာဉ်တို့၌ သီးနှံများကိုစားသောအခါ ဆူညံစွာမြူးတူးလျက် မိမိတို့စားနိုင်သည်ထက် ပိုမိုကိုက်ဖြတ် ဖျက်ဆီးတတ်ကြသည်။

ကြက်တူရွေးသည် အသိုက်မလုပ်ဘဲ သစ်ခေါင်းတွင် ဥလေ့ရှိသည်။ ဥ၏အရောင်မှာ ဖြူသည်။ အရွယ်မှာ ပျမ်းမျှ အလျား ၁လက်မသာသာရှိ၍ ပြက်၂လက်မ သာသာ ရှိသည်။ 'တမာ လည်းနှ ကျေးလည်းဥ၊' 'တမာလည်းရင့် ကျေးလည်းလွင့်' ဆိုသော စကားအတိုင်း နွေရာသီတွင် ဥ၍ နွေရာသီတွင်ပင် ပေါက်ကြသည်။ ဤငှက်မျိုးသည် အသက် ၇၀အထိပင်နေနိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။ ကြက်တူရွေးသည် လူစကားပြောသံကို အတု ခိုးတတ်သည်။ စကားလုံးအနည်းငယ်သင်ထားလျှင် လိုက်ပြောနိုင်သည်။ 'ကြက်တူရွေးကတော်တော်၊ မယ်ဘော်ကကဲ' ဟူသောစကားပုံသည် စကား မပီကလာပြောတတ်သော ကြက်တူရွေးများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာပေမည်။ ကြက်တူရွေးကို ကျေးဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်တွေ့ရသော ကြက်တူရွေးများကို ပါဏဗေဒ အလိုအားဖြင့် ၇ မျိုးခွဲပြသည်။ ယင်းတို့မှာကြက်တော၊ ကျေးကျုတ်၊ ကျေးတမာ၊ ကျေးကုလား၊ ကျေးကုလားမ၊ ကျေးသန္တာနှင့် မလေးကြက်တူရွေးတို့ဖြစ်ကြသည်။ နောက်ဆုံးအမျိုးကို တနင်္သာရီတောင်ပိုင်းတွင်သာ တွေ့ရသည်။ ဝေါဟာရလိနတ္ထဒီပနီကျမ်းပါ မြန်မာအစဉ်အလာအရကျေးရှစ်မျိုးရှိသည်။ ယင်းတို့မှာဖေါင်းကား၊ တမာ၊ ကျေးသန္တာ၊ ကျေးဝါ၊ ကျေးချုတ်၊ကြက်တော၊ ကုလား၊ ကျေးပုဏ္ဏားတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ကြက်တောသည် အလျား ၂၂ လက်မခန့် ရှိ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၌ တွေ့ရသောကျေးမျိုးများအနက်အကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။ ငှက်မနှင့် ငှက်ကလေးများတွင် အခြား ကြက်တူရွေးများမှာကဲ့သို့ နှင်းဆီသွေး

စကားပြောသံကို အတုလိုက်၍ ပြောတတ်သော ချစ်စဖွယ်ကျေးငယ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လည်ရစ်နှင့်နုတ်ခမ်းမွေးအနက်တို့ မရှိကြချေ။ ကွင်းပြင်နှင့် အင်တိုင်းတောများတွင်နေ၍ မြန်မာနိုင်ငံ မိုးခေါင်ရေရှားရပ်ဝန်းတွင် အများဆုံးတွေ့ရသည်။ ကြက်တောကို ကျေးဖောင်းကားဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

ကျေးကျုတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံအပူပိုင်းဒေသကငှက်မျိုးဖြစ်သည်။ ဧရာဝတီမြစ်ဝှမ်း၊ စစ်တောင်းမြစ်ဝှမ်း တို့တစ်လျောက်တွင် ပျံ့နှံ့စွာ နေသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ကယားပြည်နယ်တွင်လည်း နေတတ်သည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းနှင့် တနင်္သာရီ တိုင်းတွင် ရှိဟန်မတူချေ။ ကျေးကျုတ်သည် အလျား ၁၆ ၁/၂ လက်မခန့်ရှိ၍ တကိုယ်လုံးတွင် အပြာနရောင် လွှမ်းနေသည်။ ကျေးကျုတ်အဖိုကလေးများတွင် ၃ ခါလည်ကျ မှ နှင်းဆီရောင် လည်ရစ်နှင့် အမဲရစ်တို့တွေ့ရ၍ ငှက်မများ၌ မထင်ရှားသော အစိမ်းရစ်ကို တွေ့ရသည်။

အိမ်မွေးကျေး၏ သဘာဝမှာ တန်းပေါ်တွင် ဤသို့နေလေ့ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းတို့တွင်ကျေးတမာကို တွေ့ရတတ်သည်။ ကျေးတမာသည် အလျား ၁၃ ၁/၂လက်မခန့် ရှိသည်။ ပျံသန်းသည့်အခါ အမြီးဖျားရှိ အဖြူမှတ်ကလေးကို ထင်ရှားစွာ မြင်ရသည်။ ငှက်ကလေးများတွင် တကိုယ်လုံး အစိမ်းရောင်လွှမ်းနေသည်။ နုတ်သီးအရောင်မှာ အဝါနရောင် ဖြစ်သည်။ ကျေးတမာသည် အလွန်လျှင်မြန်စွာ ပျံသန်းနိုင်၍ ဒေသရွှေ့ပြောင်းနေတတ်သည်။

ကျေးကုလားသည် အလျား ၁၆ လက်မမှ ၁၈ လက်မထိရှိ၍ကျယ်လောင်စူးရှစွာ အော်တတ်သည်။ ငှက်မ အတောင်၌ အနီအမှတ်မရှိချေ။ ငှက်ကလေးများသည် တစ်ကိုယ်လုံးစိမ်းနေ၍ အခါလည်လျှင် ဦးခေါင်း မည်းလာ၏။ ကျေးကုလားသည် ကွင်းပြင်ကို ရှောင်၍ ကျွန်းတောများတွင် ကျက်စားသည်။ ပေ ၅၀၀၀ အမြင့်အထိ နေနိုင်သည်။ ဤငှက်မျိုးကို ပဲခူးရိုးမ တောင်တန်းနှင့် မေမြို့တဝိုက်တွင် တွေ့ရတတ် လေသည်။

ကျေးကုလားမကို ကုလားမကြက်တူရွေးဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကြက်တူရွေးများတွင် အသံအကျယ်ဆုံးအော်နိုင်သောအမျိုးဖြစ်၏။ ငှက်မဦးခေါင်းသည် မွဲခြောက်၍ အပြာရောင်သော်လည်းကောင်း၊ အစိမ်းရောင်သော်လည်းကောင်း၊ ရောလျက်ရှိသည်။ ရင်အုပ်မှာ အနီရင့်ရောင် ပေါက်နေသည်။ ငှက်ကလေးများတွင် တကိုယ်လုံးစိမ်း၍ အညိုရောင်များလည်း ရောနှောနေတတ်သည်။

ကျေးသန္တာကို မြန်မာနိုင်ငံ၌ အနည်းငယ်သာ တွေ့ရသည်။ ထိုငှက်သည် စိုစွတ်ထိုင်းမှိုင်းသောတော၌ ကျက်စားသည်။ သစ်ကိုင်းတွင် ဦးခေါင်းဇောက်ထိုးထားလျက် တွဲလွဲနေတတ်သည်။ ဤအကျင့်ကို အစွဲပြု၍ ယင်းကို ကျွမ်းထိုးငှက် ဟုလည်း ခေါ်သေးသည်။ ကျွမ်းသန္တာလန်ဟူသောစကားသည် ဤကပင်ဆင်းသက်လာသည်။ အခြား ကြက်တူရွေးတို့ကဲ့သို့ ဆူညံခြင်းမရှိဘဲ တိတ်ဆိတ်စွာ နေတတ်သည်။ ကျေးသန္တာတွင် လည်ပင်း၊ လည်ကုပ်နှင့် ကျောပိုင်းတို့၌ အပြာရောင်သန်းနေ၍ အတောင်၌ အစိမ်းနှင့် အနီရောင်များ ရောနေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျေးနီ၊ ကျေးဝါနှင့် ကျေးပုဏ္ဏား စသော ကျေးမျိုးကို တွေ့ရသည်ဆိုသော်လည်း ယင်းတို့ အကြောင်းကို စုံလင်စွာ မသိရသေးချေ။

ကြက်တိုက်ခြင်း ။ ။လူတို့ပျော်ရွှင်မှု ခံစားပုံကို အချုပ်အားဖြင့် ၂ မျိုးခွဲခြားနိုင်သည်။ တစ်မျိုးမှာ မိမိကိုယ်တိုင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရသော ပျော်ရွှင်မှုများဖြစ်၍ ကျန်တမျိုးမှာ အခြားသူများ ပါဝင် ဆောင်ရွက်သည်ကို ကြည့်ရှုနှစ်သိမ့်သော ပျော်ရွှင်မှုများ ဖြစ်သည်။ ဥပမာ၊ လူအများနှင့် စုပေါင်း ယှဉ်ပြိုင်ရသော ဘောလုံးကန်ခြင်း၊ အပြေးပြိုင်ခြင်း၊ လှေပြိုင်ခြင်း စသော ကစားနည်းမျိုးတို့သည် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများနှင့် ကြည့်ရှုသူများ ကိုပါ ပျော်ရွှင်စေလေသည်။ သို့ရာတွင် လက်ဝှေ့ထိုးခြင်း၊ နပန်းလုံးခြင်း၊ ဓါးခုတ်ခြင်းစသော တစ်ဦးချင်းယှဉ်ပြိုင် ကစားနည်းများ၌မူ ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်သူများထက် ကြည့်ရှုသူများက ပိုမို၍ ပျော်ရွှင်မှုရနိုင်လေသည်။ ထိုသို့ယှဉ်ပြိုင်ကစားနည်း နှစ်မျိုးရှိသည့်အနက် လူတို့သည် ရံဖန်ရံခါအသင်းအဖွဲ့နှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရသောပွဲများကို ကြည့်လိုကြ၍ ရံဖန်ရံခါ တစ်ဦးချင်း ယှဉ်ပြိုင်ရသော ပွဲများကို ကြည့်ရှုလိုကြသည်။ ထို့ကြောင့် လူလူချင်းယှဉ်ပြိုင်ရသောပွဲများကိုသာမက နွားတိုက်ပွဲ၊ ကျွဲတိုက်ပွဲ၊ ကြက်တိုက်ပွဲစသော တိရစ္ဆာန်တိုက်ပွဲများကိုလည်း ပြုလုပ်ကျင်းပလေ့ ရှိကာပျော်ရွှင်မှုကို ရှာဖွေကြံဖန် ယူတတ်ကြသည်။

တိရစ္ဆာန်တိုက်ပွဲများအနက် ကြက်တိုက်ပွဲကို နိုင်ငံတကာတိုင်းမှာလိုပင်ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်မှာ ကြက်သည် အတိုက်အခွပ်သန်၍ အလွယ်တကူရရှိနိုင်သော အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်မျိုးဖြစ်သောကြောင့်ဟု တွေးထင်ရသည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ကြက်တိုက်ပွဲများ မည်သည့်အချိန်ကစတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်ကို အတိအကျမသိရှိရသော်လည်း လူတို့သည် ကြက်ကို စတင်မွေးမြူသည့်အချိန်မှစ၍ ကြက်တိုက်ပွဲများ စတင်ခဲ့သည်ဟု ထင်ရသည်။ ကြက်တိုက်ခြင်းသည် မြန်မာလူမျိုးများ၏ မျိုးရိုးစရိုက် ပျော်ရွှင်မှုတခုဖြစ်၍ မင်းညီ မင်းသားမှအစ သူဆင်းရဲများအထိ ကြက်တိုက်ခဲ့ကြသည်။ တိုက်ကြက်မှာ အတိုက်အခွပ်သန်သောကြက်မျိုးမှ သီးသန့် ဖောက်ယူရရှိသော ကြက်မျိုးဖြစ်၍ သာမန်ကြက်များထက် သန်မာပြီးလျှင် ဇွဲရှိသဖြင့် အတိုက်အခွပ်ကောင်းလေသည်။

သဲသဲမဲမဲဗိုလ်လုပွဲ ဆင်နေကြသော တိုက်ကြက်ဖ ၂ ကောင်

တိုက်ကြက်များကို အမွေးအရောင်အလိုက် အမည်ပေးလေ့ရှိသည်။ အနီရောင်ပေါ်လွင်လျှင် နီဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘုတ်မွေးရောင်ရှိလျှင် ဘုတ်မွေးဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဖြူရောင်ရှိလျှင် ဖောင်းဟူ၍လည်းကောင်း၊ စသည်ဖြင့်ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ တိုက်ကြက်ကောင်း၏ လက္ခဏာများမှာ ဘုတ်ငှက်အရောင်ကဲ့သို့ အမွေးမျိုးရင်မှာသက်ရမည်။ အတက်နက်၍ အမောက်ချွန်းရမည်။ အမြီးမှာဖွာလန်ခြင်းမရှိဘဲ ထင်းစည်းကဲ့သို့ စည်းစည်း လုံးလုံးရှိရမည်။ ခြေထောက်မှ အကြေးဖတ်မှာ ၃၀ ရှိရမည်ဟု ဆိုလေသည်။ ထို့ကြောင့် 'ဘုတ်မွေးရင်သက်၊ တက်နက်မောက်ချွန်း၊ မြီးစွန်းထင်းစည်း၊ မောက်လုံးကြီးနှင့်၊ ခြေကြေးသုံးဆယ်၊ ဝိုင်းကြီးပယ်၊' ဟု တိုက်ကြက် လက္ခဏာများကို ဖော်ပြထားလေသည်။ ခြေကြေးပတ် ၃၀ ကို ရေတွက်ပုံမှာ ခြေခလယ်အကြေးပတ်မှ အတက်နှင့်တည့်တည့် အကြေးပတ်အထိ အကြေးပတ်ပေါင်း ၃၀ ရှိရမည်ဟုဆိုလိုသည်။

ဖောင်းအမျိုးအစားထဲမှ ကြက်ကောင်းလက္ခဏာမှာ ကျောနှင့်ရင်နေရာများတွင် ဖောင်းရောင်သက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ရမည်။ အဖီမွေး၊ ချေးခံမွေး၊ဒူးကွပ်မွေးများမှလည်း ဖောင်းရောင်ရှိရမည်။ ထို့ပြင် နှုတ်သီးအရောင်နှင့် ခြေထောက်အရောင်တို့ တူရမည်ဟု ဆိုလေသည်။

တိုက်ကြက်ကို အိပ်တန်းသီးသန့်ထားပေးရသည်။ နံနက်တိုင်း အစာကြေမကြေသိရန် စလုတ်ကို ဂရုစိုက်၍ ကြည့်ရှုရသည်။ ကြက်ချေးမာလျှင် ကြက်ကျန်းမာနေသည်ဟု သိရသည်။ ကြက်ကို နံနက်တိုင်း ရေဝဝ တိုက်ပေးရသည်။ ထို့နောက် ခြေထောက်ကို ဒူးဆစ်အထိ ရေစိမ်ပေးပြီးလျှင် တောင်ပံကို ရေမစွတ်စေဘဲ ရင်အုပ်နှင့် ပေါင်တံများကို ဆုပ်နယ်ပေးရသည်။

ထိုပြင် ကြက်ကောင်းကြီးမကွာ ဆိုသည့်စကားအတိုင်း ကြက်မများနှင့် ရောနှောမနေစေရန် ဂုတ်စိုက်၍ ကြိုးဖြင့် တည်းထားရသည်။ အနောက်နိုင်ငံများတွင်လည်း ကြက်ဝါသနာအိုးများသည် ငွေကြေးအကုန်အကျခံကာ ဆေးဝါးအကူအညီဖြင့် တိုက်ကြက်များကို မွေးမြူကြ၏။ အနောက်နိုင်ငံများ၌ခေတ်စားသော တိုက်ကြက်မျိုးများမှာ ပလင်းမတ်ရော၊ ဝိုင်ယန်ဒေါ့ ဂျာစီဂျိုင်းယင့်၊ ရတ်ကျွန်း အနီ၊ နယူဟာမ့်ရှိုင်ယာ၊ အောပန်တန်စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ကြက်တိုက်ပွဲ စည်းကမ်းချက်များမှာ တစ်နေရာနှင့် တနေရာ မတူကြချေ။ ဥပမာ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၌ တိုက်ကြက်များကို နဂိုမူလအတက်နှင့် တိုက်လေ့ရှိသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ကြက်အတက်တွင် ဓါးသွားငယ်များတပ်၍ တိုက်လေ့ရှိ သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကြက်ပွဲကျင်းပပုံမှာ ရှေးဦးစွာ ကြက်ပွဲစည်းမျဉ်းများကိုနားလည်သူတစ်ဦးအား ဒိုင်ခန့်ရသည်။ ထို့ပြင် ကြက်များကို ကုသရန်အတွက် ကြက်ဆွဲနှစ်ဦးကိုလည်း ခန့်ထားရသည်။ ဒိုင်လုပ်သူကသတ်မှတ်ထားသော စည်းကမ်းချက်များကို ကြက်ရှင်များကကျေနပ်လျှင် ကြက်များကို ဆိုင်ပေး၍ ကြက်တိုက်ပွဲ စလေတော့၏။ ထိုသို့ တိုက်ရာတွင် တကောင်ကောင် ပိုင်းပိုင်းလဲလျှင်လည်းကောင်း၊ ပြားပြားကပ်အရှုံးခံလျှင်၎င်း၊ စည်းဝိုင်းအပြင်ဖက်သို့ ထွက်ပြေးလျှင်၎င်း၊ ကြက်ပွဲပြီးလေသည်။ အင်အားချင်းမျှ၊ စွမ်းရည်ချင်းတူသောကြက်များ ခွပ်ကြလျှင် တခါတရံ ၂ နာရီနီးပါး ကြာတတ်ကြသည်။ အခြားစည်းကမ်းချက် အချို့မှာ–

(၁) ကြက် ၂ ကောင် ခွပ်နေစဉ် ဝိုင်းအတွင်းမှ ကြက်ကိုလည်း မထူရ။ ကြက်နှုတ်သီး၌ ကြက်မွေးများအကယ်၍ ကပ်နေလျှင်လည်း မဖယ်ရချေ။

မြန်မာကျေးရွာမှ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ကြက်ပွဲကလေးတစ်ခု
ကြက်ဆွဲကြက်ကိုင်တို့နှင့် မြိုင်လှသောကြက်ပွဲသည် မြန်မာတို့၏ ပျော်ရွှင်မှုတစ်ခုဖြစ်ပေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

(၂) ရေဖွာမှုတ်၍ မကူရ၊ လေကိုသာ မှုတ်၍ ကူပေးနိုင်၏။
(၃) ကြက်၌ရရှိသော ဒဏ်ရာများကိုဆီးဖြူသီးခြောက်၊ ဖန်ခါးသီးခြောက်စသည့် သွေးတိတ်ဆေးများဖြင့် မကုသရ။ ကြက်ဝိုင်းအတွင်းမှရသော ဖုံမှုန်မြေမှုန့်၊ ကြက်မွေးတို့ကိုသာ အသုံးပြုနိုင်သည်။
(၄) သတ်မှတ်ထားသော စည်းပေါ်သို့ အမြီးထောက်မှ ကောက်ယူရမည်။
(၅) စည်းဝိုင်းအတွင်း၌ ကြက် ၂ ကောင်အခွပ်ရပ်ဆိုင်းနေလျှင် ၃ ခါစီ လေဖြင့်မှုတ်ပေးနိုင်သည်။ သို့ဖြင့်မခွပ်သေးလျှင် ဒိုင်ကခွင့်ပြုသော် ကြက်ဆွဲများက ကောက်ယူကုသနိုင်သည်။ ကုသပုံမှာ ကြက်၏အာခေါင်တွင်းမှ ချွဲများကို ကြက်တောင်ဖြင့်ကျုပ်၍ ထုတ်ပစ်ခြင်း၊ ကြက်ကို ရေဖြင့်မှုတ် ပေးခြင်း၊ လက်ပူတိုက်ခြင်း၊ အညောင်းဆန့်ပေးခြင်းများဖြစ်သည်။ အချို့ကြက်များသည် ပွဲဦးထွက်စ၌ အသင့်အတင့်မျှသာ ခွပ်ပြီးလျှင် တရေနှစ်ရေ ထိုးပြီးသောအခါမှ အထူးအခွပ် ကောင်းလာတတ်လေသည်။

အကယ်၍ကြက်များသည် တကောင်နှင့်တကောင်ခုန်ပျံ၍ မခွပ်နိုင်ကြသောအခြေအနေသို့ ရောက်နေလျှင် ဒိုင်က တတောင်ပတ်လည် စည်းဝိုင်းရေးပေးလေသည်။ ကြက်များကို ထိုစည်းအတွင်းသို့ အသာအယာ လက်ဆုပ်ဖြေလွှတ်ကာ တေ့ဆိုင်ပေးရသည်။ ကြက်များ အကယ်၍ စည်းအပြင်ဖက်သို့ ရောက်သွားလျှင် ချက်ခြင်းကောက်ယူ၍ ကုသခြင်း မပြုဘဲစည်းဝိုင်းထဲသို့ လွှတ်ပေးရသည်။ ထိုကဲ့သို့ ၃ခါ ကောက်ယူပြီးမှ တခါကုသနိုင်သည်။ တစ်ခါ ကုသလျှင် လက်ပူ ၃ ခါသာ ထိုးရသည်။ ၃ ခါလွှတ်ပြီးသည့် နောက်ပိုင်း၌ တစ်ကောင် ၃ ချက်ဆိတ်၍ ကျန်တကောင်က ပြန်မဆိတ်နိုင်လျှင် ထိုပြန်မဆိတ်နိုင်သောကြက်သည် ရှုံးပြီဟုဒိုင်က ကျေညာလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကြက်ပွဲများကို စပါးပေါ်ချိန်ဆောင်းရာသီများတွင် ကျင်းပလေ့ရှိသည်။ ပွဲရသောကြက်များပါဝင်သော ခွပ်ပွဲကြီးများသည် အထူးစည်ကား၍ အလောင်းအစားပြုရာတွင်လည်း ကြေးပါလှ၏။

တိုက်ကြက်များ မိမိရရခွပ်ပုံမှာ ကြည့်ရှု၍ကောင်းလှသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာလူမျိုး တို့သည် ကြက်ခွပ်ခြင်းကို စကားတင်စား ပြောဆိုရေးသားကြသည်။ ဥပမာ၊ စကားကြီး ၁၀ ခွန်းတွင် ကြက်ဆုတ်ခွပ်ပစ်ဟူ၍၎င်း၊ မြန်မာစကားပုံတွင် ကြွေတလက်၊ ကြက်တခုန်ဟူ၍၎င်း၊ ပြောဆိုရေးသားကြသည်။ ရေသည်ပြဇာတ်တွင်မှ ‘သို့သော်လဲ ယောကျ်ား၊ ကံရှေ့သွား၊ ကံထားရာပဲ့၊ မနုန်နဲ့ပါဘူး၊ အလှဲ့သင့်ချက်ပိုင်၊ ကြက်ကန်းခွပ်လို့၊ ပွဲကျွတ်အောင်နိုင်သေးသပ’ဟု ဦးပုညက ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။

ရှေးအခါက မြန်မာလုလင်ပျိုများ တိုက်ကြက်နှင့်စောင်းများ ခင်တွယ်ပုံကို ရှေးဟောင်းအိုင်းချင်း တစ်ပုဒ်၌ ‘မဲလီပင်

ဗာလီကျွန်းတွင်လည်း ကြက်ပွဲသည် လူတို့၏ ပျော်ရွှင်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

နှင့် ဒန်းပင်နွဲ့နှောင်း၊ ရှက်ကာငယ်ပေါင်း၊ ကင်းကြောင်းဆိပ်ဝယ်၊ ထိုးဝါးငယ်ဝယ်၊ တကယ်စုန်ဖြစ်မလားတော်။ စုန်မယ်ဆို၊ စုန်မဲ့ရက်ဆက်ဆက်မစုန်၊ တီးသည့်စောင်းနှင့်လောင်းသည့်ကြက်ကို၊ ပိုက်လို့ငယ်ငို၊ မောင့်ကို ကုန်သွားထည့်သလားတော်' စသဖြင့် စပ်ဆိုဖွဲ့နွဲ့ထားလေသည်။

ကြက်များခွပ်သည်ကို အတုယူ၍ မိန်းကလေးများက ကြက်ခွပ်တမ်း ကစားလေ့ရှိကြသည်။ ကြက်ဖတိန်ညင်၊ တောကိုဝင်၊မောင်ရင်လာမှလေးနဲ့ပစ် အစချီသော ကြက်ခွပ်သီချင်းမှာ လူသိအများဆုံး ကလေးသီချင်းတပုဒ် ဖြစ်၏။

ကမ္ဘာအရပ်ရပ်တွင် ကြက်တိုက်ပွဲများကို နှစ်ပေါင်းများစွာကပင်သာသနာရေးဖက်နှင့် အခြားတိရစ္ဆာန် ကာကွယ်ရေးအသင်းအဖွဲ့များက အပြင်းအထန် ကန့်ကွက်ခဲ့ကြသော်လည်း ကြက်တိုက်ပွဲများမှာယခုတိုင်ပြုလုပ်မြဲ ပြုလုပ်နေကြသေးသည်။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံနှင့် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံများတွင် ၁၈၅၀ ခုနှစ်ကပင် ကြက်ပွဲများကို တားဆီးပိတ်ပင်နိုင်သော ဥပဒေများ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ၁၈၉၉ ခုနှစ်ဧပြီလတွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သောမြန်မာပြည် လောင်းကစားမှုအက်ဥပဒေအရ ကြက်တိုက်လောင်းတမ်း ကစားခြင်းကို အရေးယူခဲ့သည့်အတိုင်း ယခုအခါ အပျော်သက်သက် ကြက်တိုက်ပွဲများ လောက်သာ ကျန်ရှိနေတော့သည်။

ကြက်တောင်ရိုက်ကစားခြင်း။ ။ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗက်မင်တန်ခေါ် ကြက်တောင်ရိုက်ကစားခြင်း အလေ့သည် မြို့နယ်အနှံ့ပင် ခေတ်စား နေလေသည်။ ကြက်တောင်ရိုက်ကစားခြင်းကို ရှေးဦးစွာ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ စတွင်လိုက်သည်။ အိန္ဒိယကို ဗြိတိသျှတို့ စစ်နိုင်သောအခါ အိန္ဒိယမှတဆင့် အင်္ဂလန်ပြည်သို့ ထိုကစား နည်းရောက်ရှိသွားသည်။ အင်္ဂလန်ပြည်မှ တစ်ဖန် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်သို့ ပျံ့နှံ့သွားလေသည်။ အင်္ဂလန် နိုင်ငံတွင် ၁၈၇၃ ခုနှစ်လောက်ကစ၍ ကြက်တောင်ရိုက်ကစားခြင်းသည် ခေတ်စားလာခဲ့၏။ ဗက်မင်တန် ဟူသောအမည်မှာ အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် ပဌမဆုံး ကြက်တောင်ရိုက် ကစားသော နေရာတခု၏အမည်ကိုယူ၍ မှည့်ခေါ်ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။

၁၈၉၅ ခုနှစ်တွင်အင်္ဂလန်နိုင်ငံကြက်တောင်ရိုက် အသင်းကြီးကိုတည်ထောင်၍ ကြက်တောင်ရိုက်ကစားခြင်းနှင့်ဆိုင်သော စည်းမျဉ်း ဥပဒေများကို ရေးဆွဲကြလေသည်။ ထိုစည်းမျဉ်း ဥပဒေများကို အခြားနိုင်ငံများကလည်း အသိအမှတ်ပြုကာ လိုက်နာလျှက်ရှိကြသည်။

ကြက်တောင်ရိုက်ကစားရာတွင် လိုအပ်သောဝတ္ထုပစ္စည်းများမှာဗက်တံ ၂ ချောင်း သို့မဟုတ် ၄ ချောင်း၊ ကြက်တောင်ဖော့လုံး ၁ ခု၊ အလျား ၁၇ ပေမှ ပေ ၂၀ နှင့် အနံ ၂ ပေခွဲ ရှိသော ပိုက် ၁ ခုနှင့် ညီညာသော ကစားကွင်းဖြစ်သည်။ ကစားကွင်း၏ ပမာဏမှာအလျား ၄၄ ပေ၊ အနံပေ ၂၀ သို့မဟုတ် ၁၇ ပေရှိသည်။ နယ်နိမိတ်မျဉ်းကြောင်းများ၏ အကျယ်မှာ ၁ ၁/၂ လက်မ ရှိသည်။ အများအားဖြင့် နယ်နိမိတ် မျဉ်းကြောင်း၏ အရောင်မှာအဖြူရောင်ဖြစ်သည်။ ပိုက်ကို ကစားကွင်းအလယ် တည့်တည့်၌ကန့်လန့်ဖြတ်ရှိစေရန် ဘေးမျဉ်းကြောင်းများ တဖက်တချက်၌ စိုက်ထားသောတိုင်၂တိုင်တွင်ချည်နှောင်ထားရသည်။ ပိုက်၏ အမြင့်မှာ အလယ်ခေါင်တွင် ၅ ပေရှိ၍ ဘေးတဖက် တချက်ရှိ တိုင်ထိပ်တို့တွင် ၅ပေ၁လက်မရှိသည်။ ဖော့လုံး

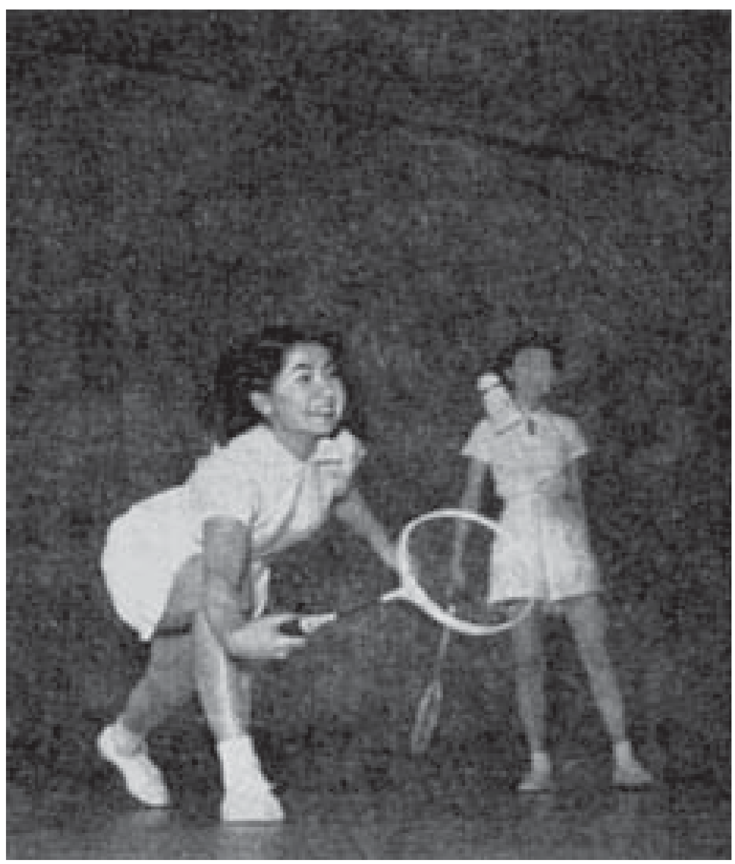

ကြက်တောင်ရိုက်ကစားပွဲတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကစားနေသော တံခွန်စိုက်ဆုရအမျိုးသမီး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တွင် ကြက်တောင်ဖြစ်စေ၊ ၄က်တောင်ဖြစ်စေ၊ ၁၄ ချောင်းမှ ၁၆ ချောင်းအထိပါရှိသည်။ ဖော့လုံး၏အချင်းမှာ ၁လက်မမှ ၃ လက်မအထိရှိ၍ ကြက်တောင်များ၏ အရှည်မှာ ၂ ၁/၂ လက်မမှ ၂ ၁/၄ လက်မအထိ ရှိရသည်။

ကစားရာတွင် တဖက်လျှင် တယောက်စီ ဖြစ်စေ၊ ၂ ယောက်စီဖြစ်စေ ကစားနိုင်သည်။ အရှုံးအနိုင် အမှတ်ကို ရေတွက်ရာတွင် အချို့က ၁၅မှတ်အထိ ရေတွက်၍ အချို့ကမူ ၂၁ မှတ်အထိ ရေတွက်လေ့ရှိကြသည်။ ကြက်တောင်ရိုက်ကစားခြင်း စည်းမျဉ်းများမှာ မည်သည့် နိုင်ငံတွင်မဆို အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်တစ်ယောက်စီနေ၍ ကစားသည့်ကစားကွင်းမှာ အနံ ၁၇ပေသာရှိ၍၊ တဖက် ၂ယောက်စီ နေ၍ ကစားသည့်ကွင်းမှာ အနံ ပေ ၂၀ရှိသည်။ အလျားမှာမူကား အတူတူပင်ဖြစ်၏။ ကြက်တောင်ရိုက်ကစားခြင်းသည် နူးညံ့သိမ်မွေ့၍ လက်မှခြေထောက်အထိ တကိုယ်လုံးလှုပ်ရှားပြေးလွှားရသောကြောင့် ချွေးများထွက်ပြီးလျှင် ကာ္ကရိယာပုတ်မှုတသော ကစားမျိုးဖြစ်လေသည်။ အချို့ဝါသနာထုံ၍ ကျန်းမာလို သောသူများမှာ နွေမိုးမရှောင်ဘဲ ကြက်တောင်ရိုက် ကစားကြသည်။

ကြက်ပေါင်စေး ။ ။ (ကော်ဖတ်–ရှု။)

ကြက်ပေါင်ပင် ။ ။ ကြက်ပေါင်ပင် (အာဆီဥအိုလာ အက်စကူလင်တာ)သည် ကော်ဖတ်ပင်၏ မျိုးစိတ်ဖြစ်၍ အသားထူ နွယ်ပင်မျိုးဖြစ်သည်။ အကိုင်းအခက်အရွက်များ ချောမွတ်ပြောင်လက်၍ အရွက်ချင်း အညှာဆိုင်သည်။ အပွင့်များမှာ ဖြူ၍ သေးငယ်ကြ၏။

အစိမ်းရောင်ရှိသော ကြက်ပေါင်သီးသည် ရှည်လျားလျားဖြစ်၍ အရင်းတုပ်ကာ အဖျားဖက်သို့ရှူးသွားသည်။ အသီးကိုချိုးလိုက်လျှင် အဖြူရောင်အစေးထွက်လာသည်။ အသီး၏အရသာမှာချဉ်၍ ယင်းကို မြန်မာလူမျိုးတို့ အထူးသဖြင့် ငပိနှင့်တို့စားကြသည်။ တခါတရံလည်း လက်သုတ် သုတ်၍ သော်၎င်း၊ ချဉ်ရေချက်၍သော်၎င်း စားသုံးကြသေးသည်။ ကြက်ပေါင်ပင်သည် အလေ့ကျပေါက်၍ စိုက်ပျိုးလိုသော် အစေ့ကိုစိုက်ပျိုးရသည်။

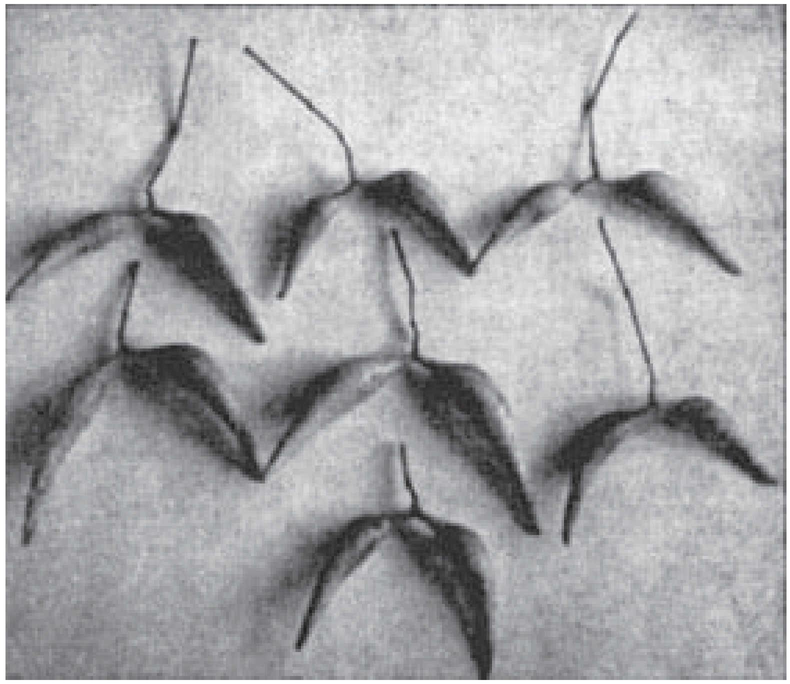

အရသာချဉ်၍ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသည့် ကြက်ပေါင်သီး

ညောင်ကြက်ပေါင် ဟူ၍ ညောင်ပင်မျိုးဝင် အပင်တမျိုးလည်း ရှိသေးသည်။ ထိုအပင်သည် အာသံပြည်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့၌ စိမ်းလန်း စိုစွတ်သော ချိုင့်ဝှမ်းများတွင် ပေါက်သည်။ အမြင့်ပေ ၁၀၀ အထိ ရှိနိုင်သည်။ အရွက်သည် ၆ လက်မခန့် ရှိ၍ အသားထူသည်။ အသီး၏ အရောင်မှာ စိမ်းဝါရောင် ဖြစ်သည်။ ပြန့်ကားနေသော အကိုင်းတို့မှ အမြစ်များသည် မြေသို့ ကျဆင်းလျက်ရှိသည်။ ထိုအမြစ်တို့သည် ပင်စည်များသဖွယ် ဖြစ်ကြသည်။

ကြက်မောက်ပင်။ ။ကြက်မောက်ပင်ကို လူတိုင်းမမြင်ဘူးသော်လည်း ထူးခြားချိုအေးသော ကြက်မောက်သီး၏ အရသာကို မူလူအများပင်ခံစားဘူးကြပေမည်။ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် မစားဘူးသည့် တိုင်အောင် စည်သွတ်ထားသော ကြက်မောက်သီးကိုကား စားသုံးဘူးသူများပေမည်။ ကြက်မောက်သီးသည် ဘဲဥပုံ လုံးလျားလျားဖြစ်၍ အရွယ်မှာ မျိုးကိုလိုက်၍၎င်း၊ ရာသီဥတုနှင့် မြေဩဇာကိုလိုက်၍၎င်းအချင်း ၁/၂ လက်မမှ ၂ လက်မခန့်အထိ ရှိသည်။ အချို့သောအမျိုးတွင် အသီး၌အမွေးရှိ၍ အချို့အမျိုး၌ အဖုကလေးများကိုသာ တွေ့ရသည်။ အခွံ၏အရောင်မှာ အနီ၊ အဝါ၊ နီညိုစသည်တို့ဖြင့် အရောင်အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ကြက်မောက်သီးတွင် တခုတည်းသောအစေ့ကို နို့နှစ်ရောင်ကဲ့သို့ ဖြူဖွေးကြည်လင်သောအသားက ဖုံးထားသည်။ အစေ့ကပ်မျိုး၌အသားသည်အစေ့နှင့်ကပ်နေ၍ အကောင်းစားမျိုး

www.burmeseclassic.com

ဖြစ်သော အစေ့ကျွတ်မျိုးတွင်မူကား အသားသည် အစေ့နှင့် ကွာနေသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

ကြက်မောက်သီးကို လတ်လတ်သော်၎င်း၊ စည်သွတ်၍ သော်၎င်း၊ အခြောက်လှန်း၍ သော်၎င်း ရောင်းချကြသည်။ ကြက်မောက် အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင်(တရုတ်)ကြက်မောက်၊ တောကြက်မောက်နှင့် မော်လမြိုင်ကြက်မောက် သုံးမျိုးကို ထင်ရှားစွာ တွေ့ရ၏။

တရုတ်(ကြက်မောက်)

တရုတ်ဆီးဟုခေါ်သော ကြက်မောက်မျိုးကို မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဗန်းမော်ခရိုင်၊ မြစ်ကြီးနားခရိုင်နှင့် ရခိုင်တိုင်းတို့တွင် အရိုင်း ပေါက်နေကြသည်ကိုတွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတောင်ပိုင်း မိုးများသည့်ဒေသ အချို့၌လည်း အနည်းအကျဉ်း တွေ့ရ၏။ သို့သော် မြောက်ပိုင်းဒေသမှာလောက် အသီးကောင်းစွာမဖြစ်ထွန်းချေ။ ဗန်းမော်ခရိုင်၌ တရုတ်ဆီးသီးဟု ဆိုမှ လူသိများ၏။ ဤကြက်မောက်မျိုးသည် တရုတ်နိုင်ငံတောင်ပိုင်းမှ စတင်ပေါက်ပွားသော အပင်မျိုးဖြစ်၍ လိုင်ချီပင်ဟုခေါ်သည်။

ယင်းကို တရုတ်လူမျိုးတို့ အထူးကြိုက်နှစ်သက် ကြ၍၊ တရုတ်နိုင်ငံ၌ အကြီးအကျယ် စိုက်ပျိုးကြသည်။ ကွမ်တန်တနယ်တည်းမှာပင် တနှစ်တနှစ်လျှင်ကြက် မောက်သီးပေါင်ချိန် ၂ ကုဋေမှ ၃ ကုဋေအတွင်း၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် မြန်မာငွေ ၄သန်းမှ ၆ သန်းခန့်အထိ ထွက်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ကြက်မောက်ပင်သည် တရုတ်နိုင်ငံမှတစ်ဆင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် အာရှတိုက်ရှိ အခြားဒေသများ သို့လည်းကောင်း၊ အမေရိကတိုက်ရှိ ကာလီဖိုးနီးယားပြည်နယ်၊ ဖလော်ရီဒါပြည်နယ်၊ ကျူးဗားကျွန်း၊ ဗရာဇီးနိုင်ငံနှင့် ဟာဝိုင်းယန်းကျွန်းများသို့လည်းကောင်း၊ တဖြည်းဖြည်း ပျံ့နှံ့ သွားသည်။ ဤကြက်မောက်ပင် မျိုးသည် အမြင့် ၃၅ ပေမှ ပေ ၅၀ အထိ ရှိနိုင်သည်။ အပူပိုင်းဒေသတွင်ပေါက်၍၊ မိုးများပြီး ရေမဝပ်သော ထုံးကျောက်မြေမျိုးကို နှစ်သက်သည်။ အပူပိုင်းဒေသ အပင်မျိုး ဖြစ်သော်လည်း၊ သမပိုင်းဇုန်နှင့် နီး၍ ဆောင်းတွင်းအအေးကို အသင့်အတင့်ရှိသော အပူလျော့ပိုင်း ဒေသများ၌ ပိုမိုဖြစ်ထွန်းသည်။ များသောအားဖြင့် အစေ့မှ မျိုးပွားယူလေ့ရှိရာ၊ စိုက်ပျိုးသောအခါ တစ်ပင်နှင့် တစ်ပင် ပေ ၃၀၊ ၃၅ ပေခန့် ခွာ၍ စိုက်ပျိုးသင့်သည်။ အကိုင်းအခက်များကိုလည်း လိုအပ်သလို ချိုင်ပေးရသည်။ မြေနှင့်ရာသီဥတုအခြေကောင်းလျှင် ၇ နှစ် ၈ နှစ်ကြာတွင် ငှက်စာဆော်တတ်၍ တခါတရံတွင်မူကား ၁၅ နှစ်ကြာမှ သီးတတ်သည် ဟုသိရသည်။

ဤကြက်မောက်ပင်မျိုးသည် ဒီဇင်ဘာလကုန်လောက်မှ ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း ပွင့်၍ ဧပြီလလယ်လောက်တွင် မိုးဦး

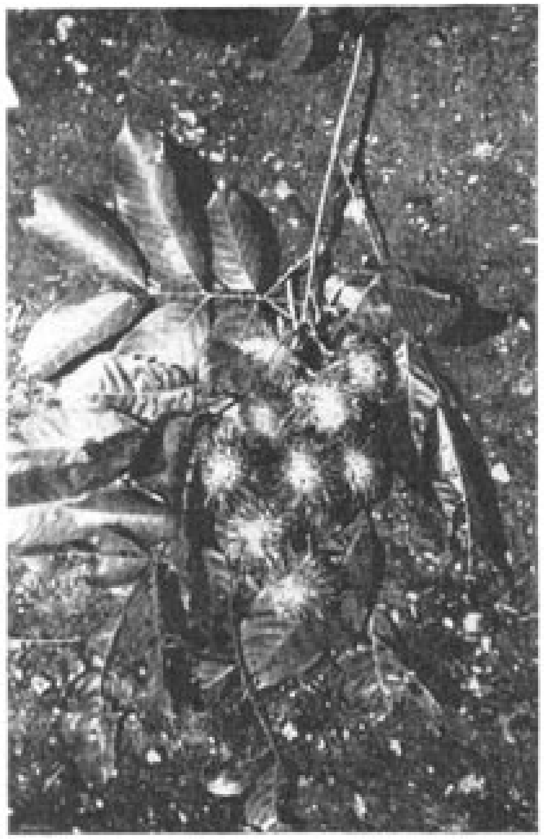

ချိုအေးသောအရသာရှိသည့် ကြက်မောက်သီး

ကျစချိန်တိုင်အောင်အသီးများ မှည့်လေ့ရှိသည်။ အသီး၏ အရွယ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အချင်း တလက်မခန့်ရှိသည်။ အခွံသည်ခြောက်၍ နောင်တဖြည်းဖြည်းကြွပ်လာသည်။ အသီးတွင် အမွေးမရှိဘဲ အသားထူ၍အစေ့ကျွတ်သည်။ ကြက်မောက်အားလုံးအနက် အရသာအကောင်းဆုံး ကြက်မောက်မျိုးဖြစ်၏။ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း မြန်မာနိုင်ငံသို့ တရုတ်နိုင်ငံအပါအဝင် နိုင်ငံခြားများမှစည်သွပ် ကြက်မောက်ယိုဗူး (နှင်းသီးဗူး)များကို အမြောက်အမြား တင်သွင်းလျက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဤကြက်မောက်မျိုးကို တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးနိုင်ပါက အကျိုးများစရာအကြောင်း ရှိလေသည်။

တောကြက်မောက်

တောကြက်မောက်ကို မြန်မာနိုင်ငံ၌ မိုးများသောဒေသရှိ သဲမြေနှင့်ဂဝံမြေများတွင်တွေ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် မရန်းနှင့် သရက်ခြံများအတွင်း၌ ပေါက်လေ့ရှိသည်။ တရုတ်ကြက်မောက်ကဲ့သို့သော ကြက်မောက်ပင်သည် တရုတ်နိုင်ငံမှ စတင် မျိုးပွားလာသည်ဟု ယူဆရ၏။ စိုက်ပျိုးသော အခါ အစေ့ကို စိုက်ပျိုးရသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တောကြက်မောက်ပင်သည် အမြင့်ပေ ၅၀ ခန့်အထိ ရှိနိုင်သည်။ဆောင်းရာသီ၊ ဒီဇင်ဘာလနှင့် ဇန္နဝါရီလတို့အတွင်းပွင့်၍ မတ်လနှင့် ဧပြီလတို့အတွင်း အသီးများမှည့်လေ့ရှိသည်။ အသီး၏အရွယ်မှာအချင်း ၄ လက်မခန့်ရှိ၍၊ အခွံ၏အရောင်မှာ နီဝါရောင်ဖြစ်သည်။ အသားပါး၍ အရသာတွင်လည်း တရုတ်ကြက်မောက်လောက် မကောင်းချေ။

မော်လမြိုင်ကြက်မောက်

မော်လမြိုင် ကြက်မောက်သည် မလ္လာယု ကျွန်းဆွယ်နှင့် ကျွန်းစုများမှ စတင်ရရှိသော ကြက်မောက်မျိုးဟုယူဆရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၊ တနင်္သာရီတိုင်း၌ပင်လယ်ကမ်းခြေနှင့် တောင်ခြေများတွင်စိုက်ပျိုးကြသည်။ မိုးများ၍ရေမဝပ်သော ဂဝံမြေမျိုးတွင် ပိုမိုဖြစ်ထွန်းသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဤကြက်မောက်မျိုးကို အစေ့မှစိုက်ပျိုးယူကြသည်။ သို့သော်မြေထုပ်စည်းနည်း မျက်စိဆက်နည်းတို့ဖြင့်လည်း စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ ထိုသို့ စိုက်ပျိုးသောအခါ တပင်နှင့်တပင် ပေ ၃၀ ခန့်ခွာ၍ စိုက်ပျိုးသင့်သည်။ အစေ့ကို စိုက်ပျိုးလျှင် ၁၅ နှစ်ခန့်ကြာမှ အသီးစားရ လေသည်။ ထိုထက် စောစော သီးစေလိုလျှင် အကောင်းဆုံး နည်းမှာ ကိုင်းကူးခြင်းနှင့် မျက်စိဆက်ခြင်းတို့ဖြင့် စိုက်ပျိုးနည်းပင်ဖြစ်ပေသည်။

မော်လမြိုင် ကြက်မောက်ပင်သည် အခြားအခြား ကြက်မောက်မျိုးများနည်းတူပင် မြင့်မားသည်။ ဒီဇင်ဘာလမှ စတင်ပွင့်၍ မိုးဦးကျချိန်ဖြစ်သော မေလနှင့် ဇွန်လတို့တွင် အသီးများမှည့်ကြသည်။ အသီး၏ အရွယ်မှာ အချင်း ၁/၂ လက်မမှ ၂ လက်မခန့်အထိ ရှိသည်။ အခွံ၏အရောင်မှာ အနီ၊ နီညို စသည်ဖြင့် အရောင် အမျိုးမျိုးရှိတတ်သည်။ အရသာမှာကားတရုတ်ကြက်မောက်လောက် မကောင်းသော်လည်း ယင်းကို အခိုင်လိုက်ချူးဆွတ်၍ ရောင်းချစားသောက်လေ့ရှိကြသည်။ မော်လမြိုင်ကြက်မောက်သီးတွင် အစေ့ကပ်နှင့် အစေ့ကျွတ် နှစ်မျိုးရှိသည့်အနက်၊ ဒုတိယအမျိုးက အသားပိုထူ၍ အရသာမှာလည်း ပို၍ကောင်းပေသည်။

နိမိတ်ကောက်ယူသည့်ကြက်ရိုး

ကြက်ရိုးထိုးခြင်း ။ ။ ကြက်ရိုးဖြင့် နိမိတ်ကောက်၍ အကောင်းအဆိုး ဆုံးဖြတ် ဟောပြောခြင်းကို ကြက်ရိုးထိုးခြင်းဟုခေါ်ဆိုသည်။ ကြက်ရိုး ထိုးပုံနှစ်နည်းရှိသည်။ တနည်းမှာ ကြက်အရှင်၏ ခြေနှစ်ချောင်းကို ပေါင်နှင့် ဒူးဆစ်မှ ဖြတ်ပြီးနောက်၊ နီးစဖြင့်ထိုး၍ နိမိတ်ကောက်ယူသောနည်း ဖြစ်သည်။ အခြားတနည်းမှာ ကြက်သေ၏ အရိုးကို သိမ်းဆည်း ထားပြီးနောက်၊ အလိုရှိသည့်အခါ ပေစာအကြား၊ ထန်းဖူးစာအကြားများသို့ ထိုအရိုးကိုထိုး၍ ကျရာစာ၏ အဟောကိုဖတ်ယူသည့် နည်းဖြစ်သည်။ ယခုခေတ် စာကလေးဗေဒင်များ ကြည့်ပုံနှင့် ဆင်တူသည်။ ကြက်ရိုးထိုး၍ နိမိတ်ယူရန် စီရင်ရေးသားထားသော ပေစာထုပ်များကို ကြက်ရိုးစာဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

ကြက်ရိုးထိုး၍ နိမိတ်ကောက်ယူသော နည်းများကို ရှေးအခါကမြန်မာတိုင်းရင်းသားအများပင် ပြုလုပ်လေ့ရှိကြောင်း အထောက်အထားများတွေ့ရှိရသည်။ မြန်မာများ ပြုလုပ်လေ့ရှိသောနည်းမှာ ပေစာထုပ် အကြားသို့ ကြက်အရိုးဖြင့် ထိုးကြည့်သောနည်း ဖြစ်မည်ဟု ထင်ရသည်။ ဤပညာရပ်များမှာ ရှေးပုဂံခေတ် အရည်းကြီးများ လက်ထက်မှ စတင်ပျံ့ပွားလာခဲ့သည်ဟုထင်ကြောင်း မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်းတွင်ဆိုသည်။

ပုဂံရာဇဝင်ပုံပြင်များ၌ ဗေဒင်တတ်ကျွမ်းလှသော ငမှန်ကန်းသည် ရှင်ငယ်တဦးအား ဗေဒင်ဟောရာ မမှန်သဖြင့် မိမိ၏ ဗေဒင်ကျမ်းတို့ကိုမီးရှို့ပစ်လိုက်သည်။ ထိုပြာကို ကြက်ကလူးယက်စားလေသောကြောင့် ငမှန်ကန်း၏ဖခင်က ကမ္ဘာအစကျမ်းကို မီးတိုက်ရာပြာကို (ကြက်သည်) စားသည်၊ ယက်သည်၊ လူးသည်၊ ဖြစ်သောကြောင့် အရိုးကို ကမ္ဘာပြုကြက်ရိုးထိုး၍ ဟောပြောခြင်းကို ကမ္ဘာမကြေပြုလိမ့်မည် ပြောကြောင်းနှင့် လာရှိသည်။ ယခုအခါ ဤသို့ နိမိတ်ကောက်ယူ ဟောပြောခြင်းမျိုးကို များသောအားဖြင့် တောင်တန်းဒေသများ တွင် တွေ့နိုင်သေးသည်။

မင်္ဂလာအခါယူရန်ဖြစ်စေ၊ အကြောင်းကိစ္စတစ်ခုခုဆောင်ရွက်ရန်သင့်မသင့်ကို သိရန်ဖြစ်စေ၊ မိမိ၏ ပြဿနာများအတွက် အကောင်းအဆိုးသိလိုသောအခါဖြစ်စေ၊ ကြက်ရိုးထိုး၍ နိမိတ် ကောက်ယူလေ့ ရှိကြသည်။ အထူးသဖြင့် တောင်ယာမြေ သစ်တခုခု ခုတ်ထွင်မည့်အခါ၌ ကြက်ရိုးဗေဒင် အရ လိုက်နာကျင့်သုံးလေ့ ရှိကြသည်။

ကြက်ရိုးထိုးပုံမှာ နတ်ဆရာလုပ်သူက အိဋ္ဌာန်ပြုကာ ကြက်တကောင်ကိုသတ်၍ ပေါင်နှင့် ဒူးဆစ်မှဖြတ်ယူရသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ထို့နောက် ဒူးဆစ်ဖက်မှနေ၍ နီးစဖြင့် အရိုးတွင်းသို့ ထိုးထွင်းလိုက်ရသည်။ အရိုးပေါ်ရှိ အပေါက်များမှ သွေးများ စို့ထွက်လာသောအခါ ထိုအပေါက်ကလေးများကို မှတ်သားထားရ၏။ ညာဖက်ခြေထောက်တွင် သွေးစို့ထွက်သော အပေါက်က ဗယ်ဖက်ခြေထောက်တွင် သွေးစို့ထွက်သော အပေါက်ထက် မြင့်နေလျှင် နိမိတ်ကောင်းသည်၊ အောင်မြင်မည်ဟု ယူဆကြသည်။ အကယ်၍ ဗယ်ဖက်ခြေထောက်ရှိ အပေါက်ကသာ မြင့်နေလျှင်မူကား နိမိတ်မကောင်းရှုံးနိမ့်မည်ဟု ယူဆကြသည်။

ကြက်ရိုးထိုးခြင်း အလေ့အထကို မုံရွေးဆရာတော် ရေးသားသော ပဥ္စာဝုဓပျို့တွင် 'ဘုရားမေးကာ၊ နတ်မေးကာနှင့်၊ မှန်စာကြက်ရိုး၊ ထိုးကာဖွင့်ကာအိပ်တုံပါသော်'ဟူ၍လည်းကောင်း၊ဦးကြင်ဥ၏ တပေါင်းလဘွဲ့တွင် 'ငွေနားပန့်ရှင်၊တောင်မီးခင်လဲ၊ မနှင်ထွန်တိုက်၊ ချွန်းစူးငယ်စိုက်လို့၊ အလိုက်ကယ် စာရေ၊ စဉ်ဆက်မျိုးလာ၊ ကြက်ရိုးစာနှင့် ဘာသာငယ် ပွေသည်'ဟူ၍လည်းကောင်း စပ်ဆိုရေးသားခဲ့သည်ကို တွေ့ရလေသည်။

ငစဉ့်ကူးမင်း မိဖုရားကြီး ရှင်မင်းသည် မောင်တော်ဘုရား မလာသောကြောင့် စိတ်သောကဖြစ်ပြီးလျှင် ကြက်ရိုးထိုးခြင်း၊ မှန်စာချခြင်း၊ စနည်းနာခြင်း၊ ဗေဒင်မေးခြင်းများကို ပြုလုပ်ရကြောင်း ဖော်ပြသော မျှော်တော်စိုက် တေးထပ်တွင် 'စောင့်စားလို့ တာရှည်သည်၊ နေခြည်မှာ ပန်းကဲ့သို့ညှိုး။ ချနေကျမှန် စာကို၊ အခါခါ မယ်ထိုး။ ။ စနည်းပုံ ရွှေကြက်ရိုးရယ်က၊ အကျိုးငယ်မထင်။ ရွှေတိုင်ထူနတ်ကိန်းက၊ တိမ်းယိမ်းလို့မမှန်လေကျင်'ဟု ဖွဲ့ဆိုထားလေသည်။

ကြက်ဝက်ခြောက်ကောင်ငှက်။ ။(တောလုံငှက်–ရှု။)

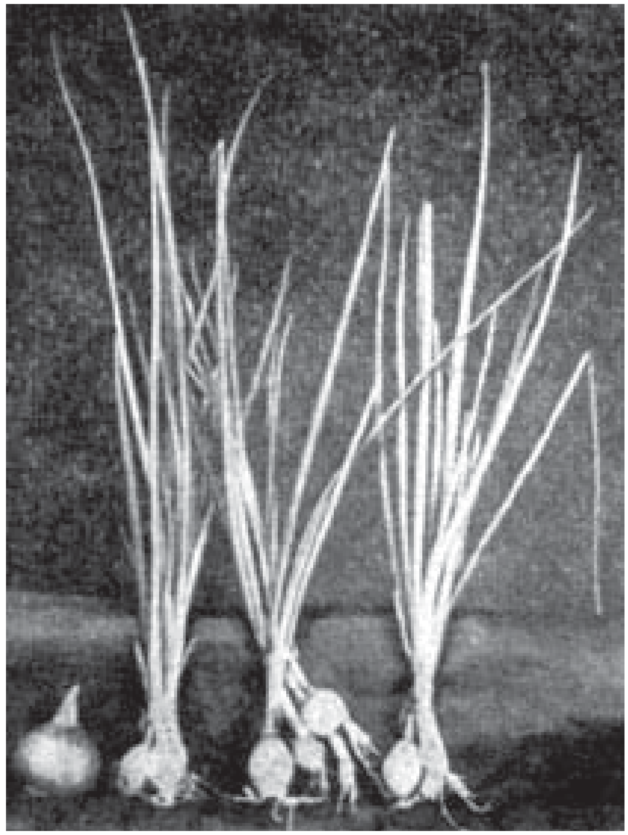

ကြက်သွန်နီ၊ ဥနှင့်အမြစ်များ
မြန်မာများဟင်းစီစဉ်ရာတွင် မပါမဖြစ်သော အမွှေးအကြိုင်တစ်ခု

ကြက်သွန် ။ ။ကြက်သွန်ပင်မျိုး များစွာရှိသည့်အနက် ထန်းကြက်သွန်၊ ကြက်သွန်နီ၊ ကြက်သွန်ဥကြီး၊ ကြက်သွန်ဖြူတို့မှာ ထင်ရှားသည်။

အလွန်ရှေးကျသော ခေတ်အခါမှစ၍ ကြက်သွန်ဥကြီးကို စိုက်ပျိုးလာခဲ့ကြသည်။ ကြက်သွန်ဥကြီး၏ မူလပေါက်ရောက်ရာအရပ်မှာ အာရှတိုက်အလယ်ပိုင်းဒေသပင် ဖြစ်မည်ဟုခန့်မှန်းရသည်။ အချို့ကလည်း အာရှတိုက်အနောက်ပိုင်းဟု ဆိုကြသည်။ ကြက်သွန်ဥကြီးသည် မြေဥပ်ပင်စည်ဖြစ်၍ အပင်အတွက် အစာကို အထပ်ထပ်ရှိသော အဖတ်များ၌ သိုမှီးထားသည်။ ကြက်သွန်ဥကြီးများသည် ဥတလုံးအဖြစ်များလျက် အချို့တို့မှာသာအတက်ပွားများနှင့်ဖြစ်ကြသည်။ ဥတစ်လုံးလျှင် အလေးချိန်အစိတ်သားကျော်ကျော်ခန့်ရှိသော ကြက်သွန်ဥကြီးမျိုးများလည်း ရှိသည်။

ကြက်သွန် စိုက်ရာတွင် အစေ့များကိုလည်းကောင်း၊ ဥကလေးများကို လည်းကောင်းစိုက်ကြရ၏။ ထိုနှစ်နည်းတွင် အစေ့ကို ပျိုး၍စိုက်သည့်နည်းကို အသုံးများသည်။ အစေ့မှ ဥရအောင်စိုက်နည်းမှာ နှစ်မျိုးရှိပြန်သည်။ တစ်မျိုးမှာ အစေ့များကို ပြုပြင်ထားသောစိုက်ခင်းတွင် တခါတည်းစိုက်၍ အပင်ကလေးများ ပေါက်လာသောအခါ ကျပ်မနေစေရန် နုတ်ပစ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အခြားနည်းမှာ ပျိုးခင်းထောင်၍ အပင်ကလေးများ အတော်အတန်ကြီးလာသည့်အခါ စိုက်ခင်းသို့ ရွှေ့ပြောင်းစိုက်ရခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပျိုးထောင်၍စိုက်သည့်နည်းကို ဆည်ရေသောက် မြေများ၌သာ အသုံးပြုသည်။

ပူအိုက်စိုစွတ်သော ရာသီဥတုတွင် ကြက်သွန်ပင်များ၌ မှိုရောဂါကျရောက်တတ်သည်။ မှိုရောဂါကျသောအခါ ကြက်သွန်ပင်အရင်းမှ သုံးလေးလက်မခန့် အမြင့်ရှိသော အရွက်အမြိတ်များ၏အထက်ပိုင်းတွင် ကော်ဖြူမှုန့်ကဲ့သို့

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အမှုန့်ကလေးများ ထွက်ပေါ်လာ တတ်သည်။ ထိုအမှုန့်ကလေးများသည် တပင်လုံးသို့ပြန့်ပွားသွားသောအခါ ညိုမဲမဲအရောင်ပြောင်းသွားသည်။ ထိုအခါ အမြိတ်ညွန့်ကလေးများသည် ညွတ်ကျလျက် တဖြည်းဖြည်း ခြောက်သွေ့သွားကြပြီးလျှင် အပင်များမှာ အားတိတ်သွားကြ၏။ ဤမှိုရောဂါသည် ကြက်သွန်ဥများကို တိုက်ရိုက် မထိခိုက်သဖြင့် ဥများဆွေးခြင်းပုပ်ခြင်းမရှိကြချေ။ သို့ရာတွင် အပင်များမှာ အားတိတ်၍နွမ်းခြောက်သွားတတ်သဖြင့် ကြက်သွန်ဥအထွက် ညံ့သွားတတ်သည်။ ထိုမှိုရောဂါကို ကာကွယ်ရန်နည်းမှာ ကောင်းသောမြေသြဇာကိုသုံးခြင်း၊ အမှိုက်သရိုက်ပေါင်းပင်များကို မီးရှို့ပစ်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

အခြားကျရောက်တတ်သော အနာတစ်မျိုးမှာ အူတိုင်ပုပ်သော အနာဖြစ်၏။ ထိုအနာမျိုးကို ကာကွယ်ရန်အတွက် ကြက်သွန်စိုက်ပျိုးစဉ်၌လည်းကောင်း၊ နုတ်သိမ်းပြီးနောက် သိုလှောင်ထားရာ၌လည်းကောင်း၊ ကြက်သွန်ဥများကိုတတ်နိုင်သမျှ ခြောက်သွေ့အောင် ထားရခြင်းဖြစ်သည်။

ကြက်သွန်ဖြူပင်သည်၊ ကြက်သွန်နီပင်နှင့် တူသော်လည်း ကြက်သွန်ဖြူပင်၏ အရွက်များမှာလုံးမနေဘဲ ပြားနေသဖြင့်မြက်နှင့်တူသည်။ အမြင့်သည် နှစ်ပေအထိရှိသည်။ ထိပ်ဖျားတွင် အဖြူရောင် ပန်းပွင့်များနှင့် ပန်းဥကလေးများ ရောကာပွင့်သည်။ ကြက်သွန်ဖြူပင် တွင် ဥကိုသာအသုံးပြုနိုင်သည်။ ကြက်သွန်နီကဲ့သို့ အနံ့ပြင်းသည်။ ထိုဥကို ဟင်းခတ်အမွှေးအကြိုင်အဖြစ် အသုံးပြုကြသည်။ ပါးပါးလှီး၍ ကြော်ထားသော ကြက်သွန်ဖြူကြော်ကို မြန်မာတို့သည် လက်ဖက်၊ ချင်းသုတ်၊ အစုံသုတ် တို့တွင် ထည့်၍ စားတတ်ကြသည်။ ကြက်သွန်ဖြူမှရသည့် အယ်လီဆာလဖိုက်(ဒ)သည် အမြစ်ခြောက်နာကို ပျောက်ကင်းစေနိုင်သည်ဟုဆိုကြ၏။

ဂျုံးမြစ်သည် ရက္ခဗေဒအလိုအရ ကြက်သွန် မျိုးစဉ်တွင် ပါဝင်လေသည်။

ကြင်ဥ။ဦး။ ။ဦးကြင်ဥသည် ကုန်းဘောင်ခေတ် ဒုတိယပိုင်းတွင် ထင်ရှားသော စာဆိုတဦးဖြစ်သည်။ သရက်မြို့စီရင်စု ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့တွင် မွေးဖွား၍ ကြီးတော်ဘုရား၊ ရွှေဘိုမင်းနှင့် ပုဂံမင်းတို့ လက်ထက်တော်တွင် ကဗျာလင်္ကာအများ ပြုစုရေးသားသည်။ ဦးကြင်ဥသည် ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူး ဉာဏ်ဖြင့် ဖန်တီးရေးသားသော ညချင်းပေါက် ကပြနိုင်သည့်ဇာတ်ရှိပြဇာတ်များကိုစတင်တီထွင်ခဲ့သည်။ ပြဇာတ်များကို လင်္ကာသွား နဘေထပ်များဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ရေးသား၍ အခန်းကဏ္ဍအလိုက် သီချင်းများကိုလည်း ထည့်သွင်း ရေးသားသည်။ နိပါတ်တော်လာ မဟောသဓပြဇာတ်၊ ဝေဿန္တရာပြဇာတ်နှင့် ထိုးဇာတ်ဖြစ်သော ဒေဝကုမ္ဘာ်ပြဇာတ်၊ ဝင်္ကန္တပြဇာတ်၊ ပါပဟိန်ပြဇာတ်၊ကာဋ္ဌကဏ္ဍိပြဇာတ် တို့မှာ ဦးကြင်ဥ၏ ထင်ရှားသော ပြဇာတ်များ ဖြစ်သည်။

ဦးကြင်ဥသည် ပြဇာတ်များကိုသာမက ရာသီဘွဲ့ စသည့် ညည်းချင်းများကိုလည်း ရေးသည်။ သူ၏ ပြဇာတ်များတွင် ဇာတ်ကွက်နှင့် ဆိုင်သော နတ်စကား၊ ဇော်ဂျီစကား၊ မုဆိုးစကား၊ မင်းသားကြီးစကား၊ ဆိုင်းဆင့်စကား စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ ထိုစာစုများနှင့် ဆဲ့နှစ်ရာသီဇာတ်ချင်းများကို စုပေါင်းလျက် ပဒေသာသီချင်းများ အမည်ဖြင့် ယခုအခါ အထင်အရှား အသုံးပြုလျက်ရှိသည်။

ဦးကြင်ဥသည် နန်းတွင်း စာဆိုတစ်ဦး မဟုတ်ငြားသော်လည်း စကားအသုံးအနှုန်း ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာ ရှိပြီးလျှင် ထီးမူနန်းဟန် ပါအောင်ရေးစပ်နိုင်သည်။ ဇာတ်ကွက်များကိုလည်း အလင်္ကာရသ ပေါ်အောင် ဖော်ထုတ်နိုင်လေသည်။

အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သောအခါ ဇာတိဆင်ပေါင်ဝဲမြို့သို့ ပြန်ရောက်နေထိုင်၍၊ ပုသိမ်ခရိုင် မော်တင်စွန်းသို့ ဒေသန္တရ

ဒေဝကုမ္ဘာန်ပြဇာတ်မှ ဝင်္ကီယဘီဘူးမက မင်းသားငယ်အားချော့မြူနေဟန်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဇဟုသုတအလို့ငှာ လှည့်လည်သည်။ မော်တင်စွန်း၌ တွေ့မြင်ရသောရှုမျှော်ခင်းကို၊ 'ကြံုစဖူး၊ မြင်ဘူးမှယုံစဖွယ်။ ဖြူနီဝါပြာတစုနှင့်၊ ခရုထွေလာဆန်း၊ ကမ်းကွေ့ပင်လယ်။ ရွှေမင်တံသံပချုပ်နှင့်၊ ဟန်ရုပ်ပြသွယ်သွယ်၊နတ်မယ်လျှဆံထိုး။ ဝင်ကစွပ်၊ မြင်ဆွတ်ကကြည်ဖို့ရာ၊ ထိုသို့လာသည်သို့သွားနှင့် အငှားခန္ဓာမြှောင်ရတယ်၊ ဆန်းခေါင်ထိမျိုး။' ဟူ၍လေးဆစ်ချိုးဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့လေသည်။

ဦးကြင်ဥ၏စာများသည် အဆီအနှစ်နှင့် ပြည့်စုံသည့် ပြင်အရပ်သားများ နားလည်လွယ်သော စကားများဖြင့် ရေးသားထားသောကြောင့် လူကြိုက်များလေသည်။ စာပေကို လိုက်စားသော မင်းတုန်းမင်းကိုယ်တော်တိုင်က စလေဆရာကြီး ဦးပုညရေးသော ဝိဇယပြဇာတ်ထက် ဦးကြင်ဥရေးသော ဒေဝကုမ္ဘဏ်ပြဇာတ်က တိုတုတ်၍ အပိုအလိုမရှိ၊ ထိမိသိပ်သည်း စည်းစံနစ်ကျသည်။ ပြဇာတ်ရေးမှုတွင် စံတင် သင့်သည်ဟု မိန့်ဆိုဘူးကြောင်း အမှတ်အသား ကျန်ရစ်လေသည်။ ထိုသို့ ဘုရင်မင်းမြတ် ချီးမွမ်းခြင်းခံရသော ပြဇာတ်ရေးဆရာစာဆိုကြီးဦးကြင်ဥသည် မည်သည့်ခုနှစ်တွင်ကွယ်လွန်သွားသည်ကို အမှတ်အသားမရှိ၍ မသိရသည်မှာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ ဖြစ်လေသည်။

သိုးမွေးကဲ့သို့ရှည်လျားသော အမွေးများရှိသည့် ပါးရှင်းကြောင်ပြာမျိုး

ကြောင် ။ ။ ကြောင်သည် ခွေးကဲ့သို့ လူနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး နေထိုင်သော အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ခွေးနှင့် ကြောင်တို့၏ အပြုအမူများမှာ လုံးဝမတူကြချေ။ ခွေးသည် မိမိအရှင်သခင်၏ပစ္စည်းဥစ္စာကို အသက်စွန့်၍ စောင့်ရှောက်ကာကွယ်တတ်သည်။ သခင်အပါးမှ ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်တတ်သည်။ သခင်အား အမြီးနန့်လျက် အားရဝမ်းသာ ခရီးဦးကြိုလည်း ပြုတတ်သည်။ ထိုသို့ ကျေးဇူးသိတတ်မှုကြောင့် လူတို့၏ခင်မင်အားကိုးခြင်းကို ခံယူရပေသည်။ ကြောင်မှာမူ သခင်အပါးသို့မချဉ်းကပ်၊ အမြီးနန့်ခြင်း၊ ကြိုဆိုခြင်းလည်း မလုပ်တတ်ပေ။ ကြောင်သည် ကျွန်ုပ်တို့နှင့်အတူ အိမ်တွင်နေထိုင်ခြင်းမှာ လူတို့၏အယုအယကို ခံယူလိုသောကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ အိမ်တွင်နေသည့်အခါ များသောအားဖြင့် နွေးသောနေရာမျိုးတွင် ချောင်ကုပ်၍ နေတတ်သည်။ လူတို့နှင့် များစွာရင်းနှီးရောနှောခြင်းမရှိ။ အကယ်၍ ရောနှောနေပြန်ကလည်း ခင်မင်မှုကြောင့် မဟုတ်ဘဲ များသောအားဖြင့် စားစရာတခုခုကို အလိုရှိ၍သောလည်းကောင်း၊ လူတို့၏ ကိုယ်ငွေ့ကို ခံယူလို၍သော်၎င်း၊ နေခြင်းသာဖြစ်သည်။ လူတို့ကို ကျေးဇူးတုံ့ပြန်ခြင်း မရှိလှပေ။ ကြောင်သည်အိမ်တွင် နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးနေသော ကြွက်များကို ဖမ်းဆီးတတ်သည်။ သို့သော် သူ့ဆန္ဒအလျောက် ဖမ်းယူခြင်း မျှသာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် 'ခွေးသည် လူကိုခင်၍၊ ကြောင်မှာ အိမ်ကိုသာ ခင်သည်'ဟု ဆိုစမှတ်ပြုကြ ပေသည်။

ကြောင်ကား သားရဲတိရစ္ဆာန် မျိုးရင်းကြီးထဲကဖြစ်၏။ ခြင်္သေ့နှင့်ကျားတို့မှာ ကြောင်၏ မျိုးရင်းဝင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကြောင်သည် အိမ်၌ ကြီးလှလျက် မိမိ၏ဇာတိ မာန်ကိုလည်း မဖျောက်နိုင်ဘဲ၊ အခွင့်ကြုံမည့် အခါများတွင် အစွမ်းပြလေ့ရှိသည်။ ကြောင်၏ မျိုးရိုးစဉ်ဆက်မှာ အထူးသဖြင့် အမဲလိုက် ကောင်းလေသည်။ ကြောင်၏ပုံသဏ္ဌာန်ကို ကြည့်လျှင်လည်း အမဲလိုက်ရာ၌ လျင်မြန် ပေါ့ပါးအောင် သဘာဝက ဖန်တီးပေးထားပုံကို တွေ့နိုင်သည်။

ကြောင်၏ကိုယ်ခန္ဓာကိုလေ့လာလျှင် လုံးသောဦးခေါင်း၊ ရှည်လျားသေးသွယ်သောကိုယ်၊ တိုတုတ် သန်မာသော ခြေလက်၊ အဖျားသွယ်သော အမြီးတို့ကို တွေ့ရပေမည်။ ခြေဖဝါးအောက်တွင် လမ်းလျှောက်သည့်အခါ အသံမကြားရအောင် ပျော့ပျောင်းသော အသားဖုခံထားလျက်ရှိသည်။ ကြောင်လက်သည်းများမှာ ထက်မြက်မာကြော၍ အသုံးမလိုသည့် အခါ ဝှက်ထားနိုင်သည်။

ကြောင်တကိုယ်လုံးတွင် အထူးမှတ်သားဖွယ် ကောင်းသည်မှာ မျက်စိဖြစ်၏။ မျက်စိအတွင်းရှိ သူငယ်အိမ်သည် နေ့ခင်းဖက်အလင်းရောင်အားကြီးသည့်အခါ၌ မျှင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မျှင်ကလေး သေးသွယ်သွယ်ကျဉ်းမြောင်းသွား၏။ ညဖက်မှောင်မိုက်သည့်အချိန်တွင်မူ ကျယ်ဝန်းကြီးမားကာ ဝိုင်းစက်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ကြောင်သည် ညဖက်တွင် အရာဝတ္ထုများကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်သည်။ သို့သော် လုံးဝမှောင်မဲနေသည့်နေရာ၌ကား မြင်နိုင်စွမ်းရမရှိချေ။ ကြောင်၏နှုတ်ခမ်းမွေးများမှာ အတွေ့အထိကိုစမ်းသပ်နိုင်သည့် အင်္ဂါတမျိုးပင်ဖြစ်လေသည်။

ကြောင်သည် ခွေးနည်းအတူ ခြေဖျားထောက်၍ လမ်းလျှောက်လေ့ရှိသည်။ သို့သော် ခွေးကဲ့သို့ အပြေးမသန်လှ။ အပြေး မသန်လှသော်လည်း ရန်သူလိုက်၍ ပြေးရသောအချိန်မျိုးတွင် သစ်ပင်ပေါ်သို့တက်ပြေးခြင်း၊ နံရံတံတိုင်းတခုခုပေါ်သို့ ခုန်တက်ခြင်းဖြင့်၊ လွတ်အောင် ရှောင်

တက်စမေးနီးယားဝံပုလွေမျိုးတွင်ပါဝင်သည့် ဩစတြေးလီးယားတိုက် ကြောင်တစ်မျိုး

တိမ်းနိုင်သည်။ အလွန်ပေါ့ပါး လျင်မြန်သော ခွေးပင်လျှင် ကြောင်ကို တော်ရုံလောက်နှင့် မိအောင် မလိုက်နိုင်ပေ။

ကြောင်သည် ခွေးလောက် သင်လွယ် တတ်လွယ်လှသော တိရစ္ဆာန်မဟုတ်သော်လည်း လိမ်မာပါးနပ်၏။ ငယ်ရွယ်စဉ်က စ၍ စိတ်ရှည်လက်ရှည်နှင့်သင်ကြား လေ့ကျင့်ပေးလျှင် ကြီးပြင်းလာသည့်တိုင်အောင် ကောင်းစွာ မှတ်သားလိုက်နာတတ်လေသည်။ ကြောင်တွင် အထူးသဖြင့် အမြင်၊ အတွေ့၊ အကြားအာရုံများ အလွန် ထက်သန်၍ ဝေးဝေးက ကြွက်၏ခြေသံကို ကောင်းစွာကြားနိုင်၏။

ကြောင်မျိုးရင်းထဲတွင်ကျား၊ ကျားသစ်၊ ခြင်္သေ့၊ တောကြောင် စသည်တို့ပါဝင်ကြသည်။ ယင်းတို့အနက် အချို့၌ အမြီးတိုသည်။ အချို့မှာအမြီးလုံးဝ မပါသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ကြောင်အနွယ်ဝင် တိရစ္ဆာန်အားလုံးတို့၏ အမူအကျင့်တို့မှာ အတူတူပင်ဖြစ်ကြသည်။ ကျားနှင့်ခြင်္သေ့တို့မှ လွဲလျှင် ကြောင်မျိုးရင်းဝင် အားလုံးသည် သစ်ပင်အတက်ကောင်းသည်သည်။ ကြောင်မျိုးရင်းဝင်အားလုံးသည် ညအချိန်၌ အစာရှာရန် ပိုမိုနှစ်သက်ကြ၍၊ သားကောင်ကို ပုန်းကွယ်ကာ ရုတ်တရက်ခုန်အုပ်ပြီးဖမ်းလေ့ရှိသည်၊ အစာရှာထွက်ရာ၌ အဖော်မပါဘဲ တကောင်တည်း ထွက်တတ်သည်။

အိမ်ကြောင်များနှင့် အမျိုးတော်စပ်သော တောကြောင်ရိုင်းများကို ဩစတီးယားတိုက်မှလွဲလျှင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိတိုက်အသီးသီး၌ပင် အနှံ့အပြားတွေ့ရသည်။ ကြောင်အမျိုးဝင် တိရစ္ဆာန်တို့သည် သားတခါမွေးလျှင် အမျိုးအစားကိုလိုက်၍ ၂ ကောင်မှ ၇ ကောင်အထိ မွေးတတ်သည်။ ခြင်္သေ့များကား တကြိမ်မွေးလျှင် ၂ ကောင် ၃ကောင်ထက်ပို၍မမွေးတတ်ကြပေ။ အကောင်ကလေးများသည် အချို့အမျိုးတို့တွင် မျက်စိပွင့်လျက်သားမွေးကြ၍၊ အချို့အမျိုးမှာမူကား ၉ ရက်ခန့်ကြာမှ မျက်စိပွင့်လာကြသည်။

ကျွန်ုပ်တို့နှင့်ယဉ်ပါးသော အိမ်ကြောင်များ၏ ဇာစ်မြစ်ကို စိစစ်ရာတွင် သိပ္ပံကဝိအများပင် အချင်းချင်း တစ်ယောက် နှင့်တစ်ယောက် သဘောအယူအဆ မတူညီကြပေ။ ထိုကြောင်များ၏ ဇာစ်မြစ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရှေးအကျဆုံးသော အထောက်အထားကို အီဂျစ်နိုင်ငံ၌ ကြောင်များသည် ရှေးနှစ်ပေါင်း ၃၀၀၀ခန့်ကပင် အိမ်မွေးတရိစ္ဆာန်များ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ အဆိုပါ ကြောင်အမျိုးအနွယ်ကို အာဖရိကတိုက်တွင် ယခုတိုင် တွေ့ရှိနိုင်သေးသည်။

ရှေးခေတ်အီဂျစ်လူမျိုးတို့သည် ကြောင်ကို အစွဲအလမ်းအလျောက် ထူးဆန်းစွာကြောက်ရွံ့ လေးစားကြသည်။ ကြောင်ကို အိမ်သားတစ်ယောက်ပမာ ပြုစုယုယကြ၏။ ရှေးခေတ်အီဂျစ် အဆောက်အအုံ ပျက်များအောက်တွင် ဆေးစိမ်ထားသော ကြောင်အလောင်းများကို မကြာခဏ တွေ့ရလေသည်။ ရှေးခေတ် ခရစ်ယန်တို့သည်လည်း စုန်းနှင့် ကြောင်အဆက် အသွယ်ရှိသည်ဟူ၍ အယူရှိကာ စုန်းကို ကြောင်နက်ရုပ်ပုံ ဖြင့် ဖော်ပြလေ့ရှိကြသည်။ ယဉ်ကျေးသော တိုင်းပြည် ကြီးများမှာပင် ကြောင်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ထူးဆန်းသော အစွဲအလမ်းများ ယနေ့အထိရှိကြသေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌မူ ကြောင်တစ်ကောင်လုံးနက်လျှင် ကာယသိဒ္ဓိအတွက် ကောင်းသည်ဟု အဆိုရှိသည်။

အိမ်ကြောင်အမျိုးမျိုးတွင် ယိုးဒယားကြောင်မှာ အရှားပါးဆုံးနှင့်အဖိုးအတန်ဆုံးဖြစ်သည်။ ယင်း၏မျက်နှာ၊ ခြေလက်နှင့်အမြီးတို့မှာ အညိုရောင်ဖြစ်၍၊ ကိုယ်မှာဆွတ်ဆွတ်ဖြူလျက်၊ မျက်စိမှာ ပြာလဲ့လဲ့ အရောင်သန်းလျက်ရှိသည်။ အန်ဂိုးရား သို့မဟုတ်ပါးရှင်းကြောင်မျိုးသည် အရွယ်ကြီးမားသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရှည်လျား၍ သိုးမွေးကဲ့သို့သော

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အမွေးများရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အသားရောင်ရှိသောနှုတ်ခမ်းနှင့် ခြေဖဝါး၊ လက်ဖဝါးများရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း ထင်ရှားသည်။ စပိန်နိုင်ငံတွင် လိပ်ခွံကွက်ကြောင်မျိုးကို အသိဉာဏ်ကောင်းသောကြောင့် အလွန်လူကြိုက်များသည်။ ကြောင်ထဲတွင် အိုင်းအော့မန်းကျွန်းမှ မန့်ကြောင်မျိုးမှာ အမြီးလုံးဝမရှိသည့်အတွက် အကျည်းတန်ဆုံးဖြစ်၏။

ကြောင်သည် ရေကိုကြောက်၏။ သို့သော် တိရစ္ဆာန်အပေါင်းတွင် ကြောင်လောက် သန့်ရှင်းသောအမျိုးမှာ မရှိသလောက်ရှားသည်။ကြောင်သည် မိမိ၏အမွေး အမျှင်များကို လျှာဖြင့် အထပ်ထပ်လျက်၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေသည်။ အကယ်၍ ကြောင်တကောင်တွင် အမွေး အမျှင်များ သပ်ယပ် စင်ကြယ်ခြင်းမရှိလျှင် ထိုကြောင်ကို မကျန်းမမာဖြစ်နေပြီဟု သိအပ်၏။ မိခင်ဖြစ်သော ကြောင်မကြီးသည် မိမိ၏ သားငယ်များကို လျှာဖြင့် မရမက လျက်ပေးခြင်းဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေတတ်သည်။ အထူးသဖြင့် ကြောင်ကလေးများကို လုပသောကြောင့် တကြောင်း၊ အမြဲမပြတ် မြူးတူးခုန်ပေါက်၍ ဆော့နေတတ်သောကြောင့် တကြောင်း၊ လူတိုင်းပင် ချစ်နှစ်သက်ကြသည်။ ယင်းတို့သည် ငယ်စဉ်မှစ၍ သားကောင်ချောင်း ဖမ်းသောအကျင့်ကို အလိုအလျောက် ရရှိလာကြသည်။

ကြောင်တို့သည် မွေးရှည်၊ မွေးတို၊ အဖြူ၊ အနက်မြီးရှည်၊ မြီးတို စသည်ဖြင့် အမျိုး များပြားကြသည်။ အချို့ကြောင်များမှာ ၂ မျိုး ၃ မျိုး ရောစပ်ထားသောကြောင်မျိုးစပ်များ ဖြစ်ကြ၏။ ယင်းတို့အနက် အမွေးတိုသောကြောင်မျိုးမှာ အကြမ်းခံနိုင်ရည်အရှိဆုံးနှင့် ကြွက်လိုက်အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ (ကျား၊ ကျားသစ်၊ ခြင်္သေ့။ –လည်းရှု)

ကြောင်မျက်ရွဲ ။ ။ (ကျောက်မျက်–ရှု။)

ကြောင်မြီးတို ။ ။ကြောင်မြီးတိုသည် ကြောင်မျိုးရင်းဝင်ဖြစ်သည်။ ဥရောပတိုက်၊ အာရှတိုက်နှင့် မြောက်အမေရိကတိုက်တို့၏ မြောက်ဖက်ပိုင်းတွင် နေသည်။ ထိုဒေသများတွင် ယင်းကို လင့်ဟူ၍ခေါ်သည်။ ကြောင်မြီးတိုတွင် အမြီးငုတ်တို၊ ရှည်လျားသော ခြေတံ လက်တံ၊ ထောင်နေသောနားရွက်များရှိ၏။ ကြောင်မျက်စိ သူငယ်အိမ်ကဲ့သို့ပင်

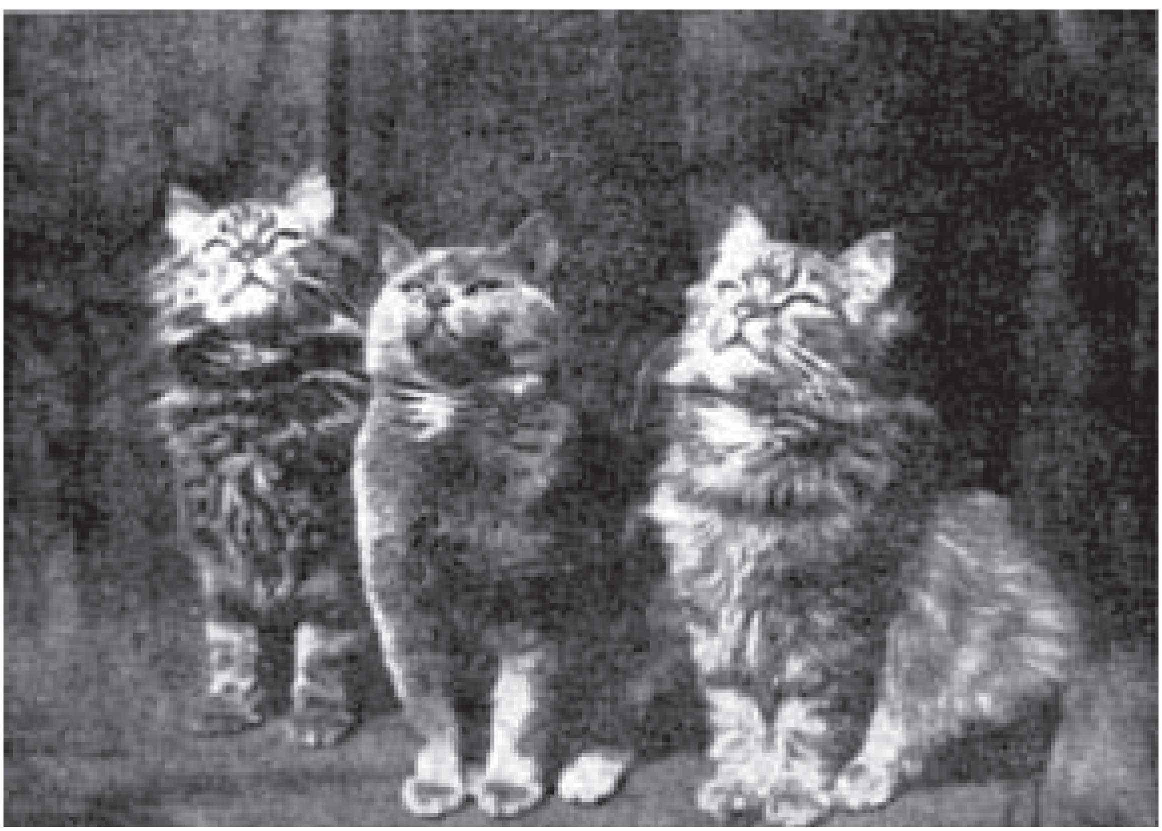

ကြောင်တို့၏ချစ်စဖွယ်သဘာဝကြောင့် လူများသည် အိမ်တွင်မွေးမြူထားလေ့ရှိကြသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြောင်မြီးတို မျက်စိသူငယ်အိမ်သည် နေ့ဖက်အလင်းများချိန်တွင် မျှင်မျှင်ကလေးသေးသွယ်ကျဉ်းမြောင်းသွား၍၊ ညဥ့်ဖက်မှောင်ချိန်ရောက်မှ ကြီးမား ဝိုင်းဝန်းလာသည်။

ကြောင်မြီးတိုသည် အလွန်မျက်စိ ရှင်လေသည်။ ယုန်ပေါသောအချိန်များတွင် ယုန်ကို ဖမ်းယူစားသောက် ယုန်မရသောအခါတွင်ကြက်ငှက်နှင့် တိရစ္ဆာန်ငယ်တို့ကို သတ်ဖြတ်စားသည်။ သစ်ပင်အတက်၊ ရှဥ့်အလိုက် အလွန်ကောင်းလှသည်။ အသိုက်တွင်း ငှက်ငယ်များကို သတ်ဖြတ်ရာ၌လည်းကောင်း၊တောကောင်ကလေးများကို ချောင်းမြောင်းခုတ်ဖမ်းရာ၌လည်းကောင်း၊ ကြောင်မြီးတိုသည် ကျင်လည်သည်။

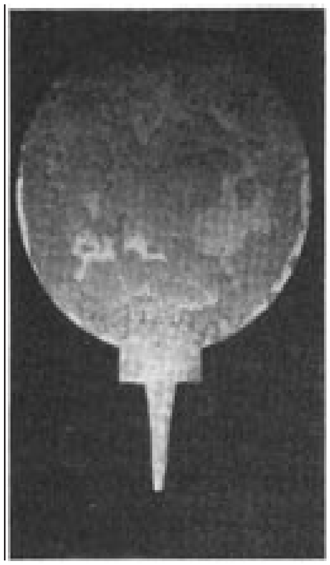

မြန်မာနိုင်ငံမှ ရှေးခေတ်သုံးကြေးမုံတစ်ခု

ဆောင်းရာကျရောက်၍ ရေခဲများ ဖုံးလွှမ်းသောအခါ အစာငတ်ပြတ်နေသည့် သတ္တဝါကလေးများကိုခုတ်ဖမ်း၏။ အစာအလွန် ရှားပါးသောအခါများ၌ ငှက်သေများကိုပင် စားတတ်သည်။ အအေးဒဏ်ကိုခံနိုင်ရန် ကြောင်မြီးတို၌ ထူထဲသော သားမွေးရှိ၏။ ဆောင်းတွင်းအခါ ထိုသားမွေးသည် ပို၍ရှည်လာသည်။ ကြောင်မြီးတိုကို အချို့လူများက သားမွေးရလို၍ ဖမ်းဆီးကြ၏။ သို့သော် ယင်းကိုဖမ်းရန်မှာ မလွယ်ကူလှပေ။ အခုန်အပေါက် အပြေးအလွှားကလည်းမြန်၊ ရေကူးကလည်းသန်သောကြောင့် ကြောင်မြီးတိုသည် တမဟုတ်ခြင်း ပျောက်ကွယ်သွားတတ်သည်။

ညအခါ ကြောင်မြီးတိုအော်လိုက်သောအသံသည် ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်း၏။ စူးရှစွာ တစ်ချက် အော်လိုက်ပြီးနောက် တိတ်ဆိတ်သွားတော့ရသည်။ ထိုသို့ အော်ရာတွင် အကြောင်းရှိ၏။ ကြောင်မြီးတိုသည် သားကောင် ကလေးများကို လိုက်လံဖမ်းဆီးသောအခါ သားကောင်ကလေးများသည် ရန်သူမမြင်နိုင်အောင် ငြိမ်သက်စွာဝပ်နေတတ်ကြ၏။ ကြောင်မြီးတိုသည် ခုတ်ရန်ချိန်ရွယ် ထားပြီးနောက် စူးရှစွာအော်လိုက်သည်။ ထိုအခါ သားကောင်ကလေးတို့သည် ကြောက်လန့်၍ ထခုန်လိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ခုတ်ဖမ်းလိုက်သည်။

ကနေဒါနိုင်ငံ၌ရှိသော ကြောင်မြီးတို၏ သားမွေးသည် မီးခိုးရောင်အောက်ခံတွင် အညိုပြောက်များရှိ၍ အလွန်အဖိုးတန်သည်။

ကြည့်မြင်တိုင် ။ ။ ရန်ကုန်–ရှု။

ကြည့်မှန် ။ ။ကြည့်မှန်သည် ရှုကြည့်ရန်မှန်ကိုဆိုလိုသည်။ ယခုခေတ်တွင် ကြည့်မှန်အမျိုးမျိုး လုပ်နိုင်ကြသော်လည်း၊ သမိုင်းမစမီ ရှေးပဝေဏီ အခါကမူ ကြည့်မှန်များကို မပြုလုပ်တတ်ကြသေးချေ။ ထိုခေတ် လူများသည် မိမိတို့အရိပ်ကိုကြည့်မြင်လိုက ရေအိုင်များ၌သာလျှင် မြင်နိုင်ကြသည်။ တဖြည်းဖြည်းယဉ်ကျေးလာသောအခါ ကြေးပြားကြီးများကို ချောမွတ်ပြောင်လက်အောင် တိုက်ချွတ်အရောင်တင်၍ မိမိတို့၏အရိပ်ကို ကြည့်ကြသည်။ အီဂျစ်၊ ဂရိ၊ ရောမလူမျိုးတို့သည် ထိုကြေးပြားကြီးမျိုးကို ကြေးနီနှင့်သံဖြူ ရောစပ်ပြုလုပ်၍ အချောပွတ်ကာ သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။ ယင်းသို့ အရိပ်ထင်အောင်အချောပွတ်ထားသော ကြေးစသည့် သတ္တုပြားကို မြန်မာတို့က 'ကြေးမုံ'ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။ မှန်ချပ်၏ တစ်ဖက်တွင် ခဲရည်၊ သို့မဟုတ် သံဖြူရည်

ဆန်ဖရန်စစ္စကိုမြို့ရှိ တိရစ္ဆာန်ရုံအတွင်းမှ ကြောင်မြီးတိုတစ်ကောင်၏ပုံ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သုတ်ထားသော ကြည့်မှန်များသည် ၁၃ ရာစု အတွင်းတွင်မှ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့၏။ ကြည့်မှန်ပြုလုပ်ပုံနည်းသည် အဆင့်ဆင့် တိုးတက်လာရာ၊ ၁၇ ရာစုသို့ရောက်သောအခါ ဗင်းနစ်မြို့သားတို့သည် ပြဒါးနှင့် သံဖြူရောစပ်ထားသည့် သတ္တုရည်ဖြင့် သုတ်ထားသော မှန်များကို တီထွင်လာကြလေသည်။ ဤသို့ ပြဒါးကို အသုံးပြုရာ၌ ပြဒါးခိုးဟပ်၍ ပြုလုပ်သူအများ သေကြေပျက်စီးရခြင်း၊ ကြည့်မှန်တချပ်ပြီးရန် ရက်ပေါင်းများစွာ ကြန့်ကြာခြင်းများရှိသော်လည်း ဤနည်းကို ၁၈၅၅ ခုနှစ်တိုင် သုံးစွဲ ခဲ့ကြ၏။ ထိုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ မှန်ချပ်များ၏ ကျောဖက်ကို ဆီးလဗားနိုက်ထရိတ်ဖြင့် သုတ်ပေးသောနည်း ပေါ်ပေါက်လာ၏။ ဤသို့သော နည်းကောင်းပေါ်လာစေကာမူ အပေါစားကြည့်မှန်များအတွက် ပြဒါးသုတ်သည့် အလုပ်မှာ သုံးမြဲသုံးနေသေး၏။ အကောင်းစားကြည့်မှန်လုပ်ရာ၌ တလက်မ၏ ၄ ပုံ ၁ ပုံ ထူသော မှန်ချပ်ကို လိုသောအရွယ်အတိုင်း စိန်ဖြင့် ဖြတ်ယူသည်။ ထို့နောက် စက်ကိရိယာများဖြင့် ရေနှင့်သဲကိုအသုံးပြုကာ ချောမွတ်အောင်တိုက်သည်။ ထောင့်များကို သဲကျောက်ဖြင့်စား၍ ကြိတ်သက္ကလတ် ထူထူနှင့် ပွတ်တိုက်ပြီး စောင်းသတ်ပေးသည်။ ဤသို့ ပြုလုပ်ပြီးနောက်၊ ငွေရောင်သုတ်သော အခန်းတွင် စောင်ထူထူခင်းထားသည့် ပူနွေးသော စားပွဲပေါ်၌ ထိုမှန်ချပ်ကို တင်ထားသည်။ ထို့နောက် ဆီးလဗားနိုက်ထရိတ်၊ အမ်မိုးနီးယား၊ တာတာရစ်အက်စစ်တို့ပေါင်းထားသောအရည်ကို လောင်းချသောအခါ ငွေသားသည် အောက်ခံစားပွဲ၏ အပူရှိန်ဖြင့် မှန်တွင် စွဲကပ်သွားသည်။ နောက်ခံငွေသား ခြောက်သွားသောအခါ ငွေသားနှင့် လေမထိမိအောင် ထိုငွေသားပေါ်တွင် ဆေးသုတ်ပေး၏။ ဤနည်းဖြင့် ကြည့်မှန်အရွယ်အမျိုးမျိုးကို တနာရီအတွင်း ပြုလုပ် ပြီးစီးနိုင်သည်။

ယခုခေတ်တွင် သိပ္ပံပညာများ ထွန်းကားလာသည့်အတိုင်း သိပ္ပံပညာရပ်များတွင် အသုံးပြုရန်အတွက် မျက်နှာပြင် ညီသော ကြည့်မှန်များအပြင် ကြည့်မှန်အခုံးများ၊ ကြည့်မှန်ခွက် များကို ပြုလုပ်ယူကြသည်။ မျက်နှာပြင် ညီညာသော ကြည့်မှန်ပေါ်တွင် ကြည့်သူ၏အရိပ်သည် ပကတိအတိုင်း တည့်တည့်မတ်မတ်ကြည့်မှန်ရှေ့၌ ကြည့်သူဝေးသလောက် ကြည့်မှန်နောက် ဝေးဝေးတွင် အရိပ်ထင်သည်။ သို့ရာတွင် ဗယ်နှင့်ညာကား မှားလျက်နေသည်။ ထိုအရိပ်ကို ပုံရိပ်ယောင်ဟု ခေါ်သည်။ ပုံရိပ်ယောင်ဆိုသည်မှာ ကားချပ်ပေါ်တွင် ထင်အောင် ဖမ်းယူ၍ မရနိုင်သော ပုံရိပ်ကို ဆိုလိုသည်။

မျက်နှာပြင်ခုံးသော ကြည့်မှန်ပေါ်တွင် ကြည့်သူ၏ အရိပ်သည် ကြည့်မှန်နောက်တွင် မတ်တတ်ပေါ်သော်လည်း ပုပုကွကွဖြစ်ကာ ပကတိထက် အရိပ်တိုနေသည်ကို တွေ့ရပေမည်။ ထိုအရိပ်မှာ ပုံရိပ်ယောင် ဖြစ်သည်။ မျက်နှာပြင်ခွက်သော ကြည့်မှန် ပေါ်တွင်မူ ကြည့်သူသည် ကြည့်မှန်နှင့်ကြည့်မှန်၏ အလင်းဆုံချက်တို့အကြားတွင် ရှိလျှင် ကြည့်သူ၏အရိပ် ကြည့်မှန် နောက်တွင် မတ်တတ်ပေါ်သော်လည်း ပကတိထက်ပို၍ အရိပ်ရှည် ထွက်နေသည်ကို တွေ့ရပေမည်။ ထိုအရိပ်မှာလည်း ပုံရိပ်ယောင်ပင် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ကြည့်သူသည် ကြည့်မှန်ခွက်၏ ဗဟိုချက်ကို လွန်၍ရပ်နေလျှင် ကြည့်သူ၏ အရိပ်သည် ကြည့်မှန်ရှေ့တွင် စောက်ထိုးပေါ်၍ ပကတိထက် အရိပ်တိုသည်ကို တွေ့ရပေမည်။ ထိုအရိပ်ကားပုံရိပ်စစ် ဖြစ်သည်။ ပုံရိပ်စစ်ဆိုသည်မှာ ကားချပ်ပေါ်တွင် အရိပ်ထင်အောင် ဖမ်းယူ၍ရနိုင်သော ပုံရိပ်ကို ဆိုလိုသည်။ ထိုအချက်ကို သိသာရန် ကြည့်မှန်ခွက်တစ်ခုဖြင့် နေ၏အရိပ်ကို မှန်ရှေ့မှာ ထောင်ထားသော စက္ကူပေါ်သို့

ခေတ်မီမှန်ခုန်ရှေ့တွင် အလှပြင်နေသော မိန်းကလေးတစ်ဦး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကျရောက်အောင် ဖမ်းယူလျှင် စက္ကူကို မီးစွဲလောင်သည်ကို တွေ့ရပေမည်။

နက္ခတ်တာရာများ ကြည့်ရန်အတွက် စီမံပြုလုပ်ထားသော အဝေးကြည့်မှန်ပြောင်းကြီးများတွင် ကြည့်မှန်ခွက်များကို အသုံးပြုကြသည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ မောင့်ပလိုမာ၌ရှိသော နက္ခတ်တာရာကြည့်မှန်ပြောင်းတွင် အသုံးပြုသော ကြည့်မှန်ခွက်ကြီးများ အချင်းလက်မ ၂၀၀ ရှိ၍ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ ထိုကြည့်မှန်ခွက်ကြီး၏ မှန်သားမှာ ပဌမတန်းစားဖြစ်၍ ချောမွတ်ပြောင်လက်အောင် ပြုလုပ်ရာ၌ လပေါင်းများစွာချောမွတ်အောင် လုပ်ရသည်။

မြေပြင်တလက်မမျှ ရန်သူ့လက်မပါအောင် ကာကွယ်သူများ

တိုင်းပြည်ကာကွယ်ရေးအတွက် အသက်ကိုပမာမထားနိုင်ဘဲ တာဝန်ကိုမည်သည်းမည်ျထမ်းဆောင်ရသူများအဖို့ စံနစ်တကျဖွဲ့စည်းထားအပ်သောစစ်တပ်သာလျှင် ရန်သူအား တွန်းလှန်ဖြိုဖျက်နိုင်ရာသည်။ စစ်တပ်သမိုင်းများကို စိစစ်ကြည့်လျှင် ဤအတိုင်းပင်မှန်ကန်သည်ကိုတွေ့ရပေမည်။ ရှေးအီဂျစ်ခေတ်မှသည် ယခုမျက်မှောက်ခေတ်အထိ စစ်တပ်မည်သို့ဖွဲ့သည်ကို လေ့လာကြည့်ကြစို့။

ကြည်းတပ်။ ။ကြည်းတပ်ဟူသည်မှာ အရပ်သားအခေါ်အဝေါ်အားဖြင့် ကုန်းတပ်ပင် ဖြစ်သည်။ ယခုခေတ်သုံးစစ်တပ်ဟူသောဝေါဟာရတွင် သာမန်အားဖြင့် လက်နက်ကိုင်တပ်များ အားလုံး ပါဝင်သည်ဟု ယူဆကြသော်လည်း၊ ကယ်စင်စစ်မှာ ကြည်းတပ်ကို ဆိုလိုသည်။ ရေတပ်နှင့်လေတပ်များမပါဝင်ချေ။

မြန်မာတို့၏ ကြည်းတပ်ဖွဲ့စည်းပုံ

မြန်မာတို့၏ ကြည်းတပ် ဖွဲ့စည်းပုံမှာ စစ်သား ၅ ဦးလျှင် ၁ အိုးစားဟူ၍အခြေခံကာ ဖွဲ့စည်းပြီးလျှင် ထို ၅ ဦးထဲမှ သွက်လက်ချက်ခြာသူ တစ်ဦးကလူကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရသည်။ ၂ အိုးစားခေါ်လူ ၁၀ ယောက်လျှင် အကြပ် ၁ ယောက်ခန့်သည်။ တပ်ကြပ် ၅ ဦးတို့ စုပေါင်းသောအဖွဲ့ကို ၁ သွေးသောက်ဟုခေါ်၍ ယင်းကို သွေးသောက်ကြီး ၁ ဦးက အုပ်ချုပ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ၁သွေးသောက်တွင် လူပေါင်း ၆ ယောက် ပါဝင်သည်။ သွေးသောက်ကြီးက မြင်းစီး၍ ကြပ်မလိုက်ပါရသည်။ ထိုမှတဖန် သွေးသောက် ၂ ဖွဲ့လျှင် ၁ တပ်မှူး၊ ၅ တပ်မှူး ၁ ဗိုလ် ဖွဲ့စည်းပြန်သည်။ ဗိုလ် ၁ ဗိုလ်အုပ်ချုပ်ရသောတပ်ကို သာမန်အားဖြင့် ၅၀၀ တပ်ဟုခေါ်သော်လည်း တပ်သား စုစုပေါင်း ၅၆၈ ယောက် ပါဝင်သည်။ ယင်းတို့တွင်တပ်ရေး ၁ ယောက်၊ နားခံ ၁ ယောက်နှင့်ဗိုလ် ၁ယောက်တို့ပါဝင်သည်။

၅၀၀ တပ်ဗိုလ်သည် တပ်တည်း ချီတက်ရလျှင် တပ်ပေါင်းဗိုလ်အခွင့်အာဏာများကို ရရှိလေသည်။ ထိုမှ တစ်ဆင့် တပ်ဗိုလ်၊ တပ်ပေါင်းဗိုလ်၊ ဗိုလ်ချုပ်မှ ဗိုလ်မှူး၊ စစ်ဘုရင်ဟု အဆင့်ဆင့်ခန့်ထားလေသည်။ စစ်ချီတက်ရာတွင် ဘုရင်ကိုယ်တိုင်ပါလျှင် ဘုရင်က တစ်နိုင်ငံလုံးရှိတပ်ပေါင်းစုကို ဦးစီးသော စစ်ဘုရင်အဖြစ်ဖြင့် စီမံ အုပ်ချုပ်ရသည်။ ဤသို့ တပ်ဖွဲ့ပုံနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်မင်းသမီးသည် ဝိဇယကာရီ နန်းတွင်းဇာတ်တွင် 'တပ်မတပ်ဦး၊ ရာထူးဖြည့်လျောက်၊ ငါးယောက်တဦး၊ တပိုးတသွယ်၊ တဆယ်တကြပ်၊ လူမှတ်ခလေ့၊ ငါးဆယ် ပြည့်လျှင်၊ မရွေ့ထပ်လျောက်၊ တသွေးသောက်နှင့်၊ ယှံလောက်သည်မှာ၊ ငါးရာတဗိုလ်၊ မပြိုမကွဲ၊ နှစ်စစ်ကဲနှင့်၊ မလွဲအုပ်ချုပ်၊' စသည်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုရေးသားခဲ့သည်။

ရှေးမြန်မာမင်းများ လက်ထက်က စစ်တပ်ထဲသို့ အသက် ၂၀ မပြည့်သူနှင့် အသက် ၅၀ ကျော်သူများကိုဝင်ရောက်ခွင့်မပြုချေ။ ထို့ပြင်လည်း မျက်စိမှုန်၊ ပန်းနာရောဂါရှိသူ၊ ‚လာရောဂါ အားကြီးသူ၊ တက်သောရောဂါ ရှိသူများနှင့် ကိုယ်လက်အင်္ဂါ မသန်စွမ်းသူများ စစ်မှုထမ်းရန်ခွင့်မပြုချေ။

မြန်မာ့သေနင်္ဂဗျူဟာ

စစ်ဆင်စစ်တက်ပုံများမှာလည်း လောကီသကဂု ကျမ်းလာ စစ်သေနင်္ဂဗျူဟာ နည်းအရ ချီတက်လေ့ ရှိသည်။ ပဒုမဗျူဟာခေါ် ပဒုမာကြာပန်းကဲ့သို့ စစ်ဆင်နည်း၊ စက္ကဗျူဟာ ခေါ် စကဝန်းကဲ့သို့ အဝန်းအဝိုင်း စစ်ဆင်နည်း၊ သကဋဗျူဟာခေါ် လှည်းဦးကင်း သဏ္ဍာန် စစ်ဆင်နည်းဟူ၍ ၃ မျိုးရှိသည်။ ထို့ပြင်တဖန်ဒဏ္ဍဗျူဟာခေါ် ယင်ပေါင်တန်းချီတက်ခြင်း၊ ဘောဂဗျူဟာခေါ် ကိုယ်ချင်း ထိကပ်၍ ချီတက်ခြင်း၊ မဏ္ဍလဗျူဟာခေါ် ဝန်းဝိုင်းချီတက်ခြင်း၊ အသံဟတဗျူဟာခေါ် လူချင်းခွဲခွာ၍ ချီတက်ခြင်း သို့မဟုတ် ခုံလောက်ကဲ့သို့ ချီတက်ခြင်း ဟူ၍စစ်ဆင်နည်း ၄ မျိုး ရှိသေးသည်။ ထိုမှတပါး ဂဠုန်တောင်ဆင်နည်း၊ ဥသဘချီနည်း အစရှိသော စစ်ဆင်နည်း ၆ မျိုးတရပ်၊ မိုးတိမ်ကဲ့သို့ချီနည်း၊ ဖားခုန်သကဲ့သို့ချီနည်း၊ မြွေသွားသကဲ့သို့ ချီနည်း စသောစစ်ဆင်နည်း ၁၀ မျိုး တရပ်ရှိပြန်သည်။

မြန်မာတို့ စစ်ဆင်မှုတွင် စစ်အင်္ဂါ ၈ပါးဟု သတ်မှတ်ထားသည်။ ယင်းတို့မှာ စစ်ရင်ဘတ်၊ စစ်ဝဲဖက် ပခုံး၊ ယာဖက် ပခုံး၊ စစ်ဝမ်းပိုက်၊ စစ်ကျောက်ကုန်း၊ ဝဲဖက်စစ်နံ၊ ယာဖက် စစ်နံနှင့် စစ်လျှင်များ ဖြစ်လေသည်။ စစ်လျှင်မှာစစ်ရင်ဘတ်၊ စစ်ပခုံး စသောတပ် ၇ တပ်ရှေ့မှအလျင်သွားရသောတပ်ကို ခေါ်လေသည်။ ဤတပ်သည် တဖက်ရန်သူ၏ အခြေ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အနေကို စုံစမ်းရသော ရှေ့တော်ပြေးတပ်ပင် ဖြစ်လေသည်။ မြန်မာမင်းများ လက်ထက်၌ စစ်တက်စစ်ချီ စစ်ရေးပြရာ တို့တွင် ယခုခေတ်ကဲ့သို့ ဒရိန်းပြသော သဘောမပါဝင်ချေ။ သို့သော် အလောင်းမင်းတရားကြီးလက်ထက်တော်ကကဲ့သို့ အနောက်နိုင်ငံမှစစ်တပ်များနှင့် မြန်မာတို့တိုက်ခိုက်ကြရသည့်အခြေသို့ရောက်သောအခါ အနောက်နိုင်ငံနည်းနိဿယတို့သည် မြန်မာစစ်တပ်ဖွဲ့စည်းမှု၌ အရိပ်အငွေ့ ပါလာကြသည်။ မင်းတုန်းမင်း၏လက်ထက်တော်၌ကား၊ စစ်တပ်ဖွဲ့စည်းမှုသည် အတန်ငယ်မျှ အနောက်နိုင်ငံ၏ နည်းနိဿယကို မှီလာသည်။ သီပေါမင်းခေတ်က စစ်ရေးပြသည်ကို တွေ့မြင်လိုက်ကြသောအနောက်နိုင်ငံသားများ၏ မှတ်တမ်းအရ ထိုခေတ်က ဆင်တူအဝတ်အစားဝတ်ဆင်ခြင်းနှင့် ဒရိန်းပြခြင်းတို့သည် စစ်တပ်ဖွဲ့စည်းမှု၏စည်းကမ်းတွင် ပါရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဥဒါဟရဏ်အားဖြင့်၊ ထိုခေတ်က ဗိုလ်ကြီးတို့၏ ကိုယ်ရံတော်များသည် ခေါင်းပေါင်း၊ အင်္ကျီ၊ ပုဆိုး ဆင်တူ ဝတ်ဆင်ကြရသည်။

သီပေါမင်းခေတ်၌ စစ်ရေးပြသည့်အခါ၊ ဗိုလ်ကြီးကရှေ့မှ ဆင်စီး၍ငင်း၊ သွေးသောက်တို့က ဗိုလ်ကြီး၏နောက်၌ ထီးတော်မိုး၊ ကွမ်းရည်ကိုင်၊ ရဲတံခွန်ကိုင်၊ ကြေးနောင်ဝိုင်း၊ အမှုထမ်းတို့ လိုက်ပါကြရသည်ကိုငင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုခေတ်က ရေတပ်သား (လှေသင်းတပ်များ) သည်စစ်တပ်စည်းကမ်း ရှိသည်ဟုလည်း အမှတ်အသားရှိလေသည်။ အထက်အဆိုပါ အမှုထမ်းများပြီးလျှင်၊ အမြောက်သေနတ်များ ကိုကိုင်ဆောင်ရသော လက်နက်ကိုင်တပ်တို့က လိုက်ပါရသည်။ ထို့နောက်မှ ရှေးခေတ်က ကျော်ကြားခဲ့သော ကသည်းမြင်းတပ်နှင့် အမြောက်တပ်တို့က ရှေ့နောက်ထက်ကြပ်လိုက်ပါရသည်။ ဤကားမြန်မာမင်းတို့၏နောက်ဆုံးခေတ်၌ စစ်တပ်များ စီမံခန့်ခွဲပုံကို အကြမ်းအားဖြင့် ဖော်ပြခြင်းတည်း။

ယခုခေတ် စစ်တပ်ဖွဲ့စည်းပုံ

ယခုခေတ်၌ မြန်မာ့တပ်မတော်ကို ဖွဲ့စည်းပုံမှာ ခေတ်မီသောအနောက်နိုင်ငံတို့၏ ဖွဲ့စည်းပုံနည်းနာနိဿယအတိုင်းပင်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် အနောက်နိုင်ငံတို့၏ စစ်တပ်ဖွဲ့စည်းပုံကို အကျဉ်းမျှ ဖော်ပြလိုသည်။

ကြည်းတပ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ခြေလျင်တပ်ဖွဲ့စည်းရာတွင်တပ်ရင်း(ဗတယ်လျံ) ကိုမူတည်၍ ဖွဲ့စည်းသည်။ တပ်ရင်း ၁ ခုတွင် လူ ၁၀၀၀ ခန့် ပါသည်။ တပ်ရင်းတစ်ခုကို တပ်ခွဲ (ကုမ္ပဏီ) ၄ ခုခွဲထား၏။ တပ်ခွဲ ၁ ခုတွင်တပ်စု ၃ ခုမှ ၄ ခုအထိ ပါဝင်၍ တပ်စု ၁ခုကို ဗိုလ် သို့မဟုတ် ဒုတိယဗိုလ် ၁ ယောက်က အုပ်ရ၏။ တပ်စု ၁ ခုတွင်သာမန်အားဖြင့် လူ ၅၀ မှ ၇၅ ယောက်အထိပါရှိလေသည်။ ဥရောပနိုင်ငံအချို့တွင် အသုံးပြုလျက်ရှိသော စံနစ်အရဆိုသော် တပ်ရင်း ၃ ခု (ရုရှစံနစ်အရ ၄ ခု) ပါဝင်သောတပ်ကို တပ်ရင်းကြီး (ရဲဂျီးမင့်) ဟုခေါ်၍ တပ်ရင်းကြီး ၂ တပ်ပေါင်းကို တပ်မဟာ (ဗရစ်ဂိတ်) ဟုခေါ်ပြီးလျှင် တပ်မဟာ ၂ ခု ပါဝင်သော တပ် ကို တပ်မ (ဒီဗီဇံ) ဟုခေါ်လေသည်။

သံချပ်ကာတပ်တွင် တပ်ရင်းကြီးကိုမူတည်၍ ဖွဲ့စည်းသည်။ တပ်ရင်းကြီး ၁ ခုတွင် တပ်ခွဲ (စကွာဒရွန်) များစွာပါဝင်လေသည်။ တပ်ခွဲ ၁ ခုတွင် သံချပ်ကား တပ်သား ၁၅၀ ခန့် ပါရှိ၏။ထို ၁၅၀ကို တဖန် တပ်စု ၄ ခု ခွဲပြန်၏။ တပ်စု ၁ ခုကို ခြေလျင်တပ်မှာကဲ့သို့

ကင်းစောင့်နေသော တပ်မတော်သားတစ်ဦး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မြင်းများဖြင့်စစ်လက်နက်ပစ္စည်းများကို သယ်ယူနေကြသည့် မြန်မာ့တပ်မတော်ကြည်းတပ်စုတစ်စု

မြန်မာ့တပ်မတော်အမြောက်တပ်သားများ၏ စစ်ရေးလေ့ကျင့်နေကြစဉ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဒုတိယဗိုလ် သို့မဟုတ်အရာခံဗိုလ် တစ်ဦးဦးကအုပ်ချုပ်ရလေသည်။ သံချပ်ကားတပ်တွင် တပ်ခွဲ ၃ ခုမှ ၆ ခုအထိအမျိုးမျိုးရှိ၍ တပ်သား ဦးရေမှာလည်း ၅၀၀ မှ ၁၀၀၀ အထိရှိတတ်လေသည်။ သံချပ်ကားတပ် တပ်ရင်းကြီး ၂ တပ်ကို တပ်မဟာဟု ခေါ်သည်။ ဗြိတိသျှစစ်တပ်များတွင် ကားတပ်ရင်းကြီး ၃တပ်မှတပ်မဟာ ၁ တပ် ဖြစ်သည်။ သံချပ်ကားတပ် တပ်မဟာ ၂တပ် သို့မဟုတ် ၃ တပ်ကို တပ်မဟုခေါ်လေသည်။

အမြောက်တပ်ခွဲ (ဗက်ထရီ) ၁ တပ်လျှင် သာမာန်အားဖြင့်အမြောက် ၉ လက် (ပြင်သစ်စံနစ် အရ ၄ လက်၊ ရုရှစံနစ်အရ ၈လက်) ပါဝင်၏။ အမြောက်တပ်စိတ် ၁ ခုလျှင် အမြောက် ၂လက်ပါဝင်၍ ယင်းကို ဒုဗိုလ်သို့မဟုတ် ဗိုလ်တစ်ဦးဦးက အုပ်ချုပ်ရသည်။ အမြောက်တပ်ခွဲ ၃ တပ်ကို တပ်စုဟုခေါ်၍ တပ်စု ၂ စုမှ ၃စုအထိကို တပ်ရင်းကြီးဟုခေါ်လေသည်။

စစ်တပ်များတွင် ရာထူးအဆင့်အတန်းများမှာ အကြီးဆုံးသောစစ်သေနာပတိမှ အောက်ဆုံးဖြစ်သော ရဲဘော်တပ်သားအထိရှိသည်။ ပြန်တမ်းဝင်ရာထူးများမှာ စစ်သူကြီး၊ ဗိုလ်ချုပ်မှူး၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး၊ ဗိုလ်ချုပ်၊ ဗိုလ်မှူးချုပ် ၊ ဗိုလ်မှူးကြီး၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး၊ ဗိုလ်မှူး၊ ဗိုလ်ကြီး၊ ဗိုလ်နှင့် ဒုတိယဗိုလ်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ထိုအောက်တွင် အရာခံဗိုလ် (၁) အရာခံဗိုလ် (၂)တပ်ကြပ်ကြီး၊ တပ်ကြပ်၊ ဒုတိယတပ်ကြပ်နှင့် တပ်သားရိုးရိုးများ ရှိလေသည်။

ရှေးခေတ်စစ်တပ်များ

ဤခေတ် စစ်တပ်ဖွဲ့စည်းပုံမှာ ရှေးခေတ်မှစ၍ တစတစပြုပြင်ပြောင်းလဲလာခဲ့သော စံနစ်များ အရ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးခေတ်ကစစ်တပ်များ၏ အခြေကို ပြန်ပြောင်းကြည့်ရှုသုံးသပ်ရန် လိုပေသည်။

လူတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုသမိုင်းတွင် စစ်တိုက်ခြင်း အားဖြင့် အသက်မွေးသော လူတန်းစားဟူ၍ စတင်ပေါ် ပေါက်ခဲ့သည်မှာ အီဂျစ်ခေတ်က ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရ၏။ ထိုခေတ်အခါက အီဂျစ်နိုင်ငံတွင် စစ်သည်တော်များအား ကြည့်ရှု ထောက်ပံ့ရေးအတွက် ဥပဒေများ ပြုလုပ်ထားလေသည်။ အီဂျစ်စစ်တပ်တို့တွင် ခြေလျင်တပ်၊ စစ်ရထားတပ်၊ လေးသမားတပ်ဟူ၍ တပ် ၃ မျိုးပါရှိ၏။

ထို့နောက် အဆီးရီးယန်းနှင့် ဗက်ဗီလုံးနီးယန်း လူမျိုးတို့၏ စစ်တပ်တို့မှာလည်း အီဂျစ်စစ်တပ်ကဲ့သို့ပင် ဖွဲ့စည်းထားကြ၏။ သို့ရာတွင် ထူးခြားချက်တရပ်ကား စစ်ရထားတပ်များ အပြင် မြင်းတပ်များ ဖွဲ့စည်းပါရှိခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

ကြည်းတပ်တွင် အရေးပါလှသော သံချပ်ကား

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြည်းတပ်၏ အစိတ်အပိုင်းများ
အပေါ်ပုံ (ဝဲ) လက်နက်ထောက်ပံ့ရေး
အပေါ်ပုံ (ယာ) အမြောက်တပ်၏ ဆောင်ရွက်ရေး
အလယ်ပုံ (ဝဲ) အချက်ပြဆက်သွယ်ရေး
အလယ်ပုံ (ယာ) သံချပ်ကားတပ်၏ ဆောင်ရွက်ရေး
အောက်ဆုံးပုံ စက်မှုလက်မှုတပ်၏လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မျက်မှောက်ခေတ် စစ်တပ်ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် သဘောချင်းတူသည့် စစ်တပ်များကို ၂ မျိုးခွဲခြားထား၏။ တစ်မျိုးမှာ မြို့စောင့်တပ်ဖြစ်၍ အခြားတမျိုးမှာ နယ်လှည့်တပ် ဖြစ်လေသည်။ ထိုတပ်တို့တွင် မြင်းတပ်မှာ အရေးအပါဆုံးဖြစ်၏။ ဂရိခေတ်တွင် စစ်တပ်တို့သည် ခြေလျင်တပ်သားများကို အ ထူး အားကိုးကြသည်။ စစ်တပ်များတွင် အသုံးပြုသော လက်နက်များမှာ လှံတို၊ လှံရှည်၊ ဓါးရှည်၊ လေးမြားနှင့် ဒိုင်းလွှား တို့ဖြစ်ကြ၏။ ဂရိခေတ်က ထင်ရှားကျော်စောကြသော စစ်သားများမှာ စပါးတန်း စစ်သားများ ဖြစ်သည်။

ရောမခေတ်အစလောက်၌ ရောမစစ်တပ်တွင် စစ်မှုထမ်းသူများကို မျိုးကြီးဆွေကြီးများမှသာ ရွေးချယ်ကြသည်။ ထို စစ်သားများမှာလည်း ယခုခေတ်စစ်သားများကဲ့သို့ လခရိက္ခာရကြသည်မဟုတ်ဘဲ၊ စစ်လက်နက်ကိရိယာ များကို မိမိတို့ငွေနှင့် စိုက်ထုတ်ဝယ်ယူကြရ၏။ ပစ္စည်းဥစ္စာကြွယ်ဝသူများမှာ မြင်းတပ်ဖွဲ့ရန် တာဝန်ယူကြရ၍ ကျန်လူများမှာ ခြေလျင်တပ်တွင် ဝင်ရောက် အမှုထမ်းကြရသည်။ ဆင်းရဲသားများမှာမူ အရံတပ်သား အဖြစ်ဖြင့် အမှုထမ်းလိုက ထမ်း၍၊ မထမ်းဘဲ နေလိုက နေနိုင်ကြသည်။

ရောမစစ်တပ်တွင် ခြေလျင်တပ်များမှာ အဓိကဖြစ်သော်လည်း ခြေလျင်တပ်တိုင်းတွင် မြင်းတပ်များတွဲဖက်ပါရှိလေသည်။ စစ်သည်ရဲမက်တို့သည် သံခမောက်များနှင့် ဒိုင်းလွှားများကို ကာကွယ်ရန်အတွက်အသုံးပြု၍ ဓါးရှည် လှံရှည်နှင့် လှံတိုများကို တိုက်ခိုက်ရန်အတွက်အသုံးပြုကြသည်။

မြို့ကို ဝန်းရံထွင်းဖောက်လိုသောအခါ ဘီးတပ်ထားသော စင်မြင့်ကြီးများကို မြို့ရိုးနှင့်တညီတည်းရှိအောင် ဆောက်လုပ်၍ မြို့ရိုးကို ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် စစ်သည်များသည် မြို့ရိုးပေါ်သို့ ခုန်တက် တိုက်ခိုက်ကာ မြို့တံခါးများကိုဖွင့်ကြလေသည်။ စစ်ဆင်စစ်တက်ရာတွင် မြားဦးပုံ ချီတက်တိုက်ခိုက်လေ့ရှိ၏။

အလယ်ခေတ်က တစ်နိုင်ငံနှင့်တစ်နိုင်ငံ စစ်တိုက်ကြရာဝယ် မိမိတို့ပြည်တွင်းရှိစစ်သည်အင်အားနှင့် မလုံလောက်လျှင် ကြေးစား စစ်သားများကို ငှားရမ်းအသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ နိုင်ငံတခုမှ စွန့်စားလိုသော လူငယ်များသည် အခြားနိုင်ငံများသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် ကြေးစားစစ်သားများအဖြစ် အမှုထမ်းကြ၏။ သို့ရာတွင် စစ်တိုက်ရာ၌ကား မိမိနိုင်ငံအတွက် တိုက်သကဲ့သို့ပင် စွန့်စွန့်စားစား တိုက်ခိုက်ကြသည်။ အလယ်ခေတ်တွင် စစ်တပ်တို့၏ အင်အားတောင့်တင်းသည် သို့မဟုတ် အားနည်းသည်ကို သံချပ်အင်္ကျီဝတ် မြင်းစီးသူရဲကောင်းတို့၏ အရေအတွက်ဖြင့် ချိန်ထိုးခဲ့ကြ၏။ သို့ရာတွင် ၁၄ ရာစုနှစ်၌ ယမ်းမှုန့် ပေါ်လာပြီးနောက် ထိုယမ်းမှုန့်ကို စစ်လက်နက်များတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုလာသောအခါ စစ်အင်အား တောင့်တင်းမှုနှင့် စစ်ပြင်ဆင်မှုနည်းစံနစ်တို့သည် လုံးဝပြောင်းလဲသွားသည်။

မျက်မှောက်ခေတ်စစ်တပ်များ

ယခုခေတ်၌ ဖွဲ့စည်းထားသော စစ်တပ်များတွင် ထင်ရှားသောဌာနကြီး ၃ ဌာန ရှိကြစမြဲ ဖြစ်၏။ ယင်းတို့မှာ (၁) ရန်သူနှင့် ရင်ဆိုင် တိုက်ရသောတပ် (၂) အရံတပ်နှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးတပ် (၃) စစ်ဦးစီးဌာနတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ပါဝင်သောတပ်များမှာ ခြေလျင်တပ်၊ မြင်းတပ်၊ သို့မဟုတ်သံချပ်ကားတပ်နှင့် အမြောက်တပ်တို့ ဖြစ်ကြ၏။ ထို့ပြင် လမ်းပန်းအဆောက်အဦးနှင့် တံတားစသည်တို့ကို ပြင်ဆင်ရသော အင်ဂျင်နီယာတပ် နှင့် စစ်တပ်တပ်မှ တစ်တပ်သို့ ဝိုင်ယာလက်(ကြိုးမဲ့ကြေးနန်း) စသည်တို့ဖြင့် ဆက်သွယ်ရသော အချက်ပြ ဆက်သွယ်ရေး တပ်များလည်း ပါဝင်လေသည်။ ထိုတပ်များသည် အမြဲလိုပင် ရှေ့တန်း စစ်မျက်နှာသို့ အခြားတပ်များနှင့် အတူ ချီတက်ရသော်လည်း တခါတရံမှသာ ရင်ဆိုင်တိုက်ပွဲများကို ဆင်နွှဲရလေသည်။ တမိနစ်လျှင် အချက်ပေါင်းများစွာ ထွက်သော စက်သေနတ်ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ စက်သေနတ်များကို သံချပ်ကားတပ်နှင့် ခြေလျင်တပ်များတွင် အသုံးပြုလာကြသည်။ စစ်တပ်စီမံခန့်ခွဲရေးဌာနသည် စစ်တပ်တစ်ခုလုံး၏ အဝတ်အထည် အစားအသောက်နှင့် ဆေးဝါးအကူအညီ စသည်တို့ကို စီမံရလေသည်။

စစ်တပ်၏အခြေခံအင်အား

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ စစ်တပ်တိုင်းသည် အောက်ပါအခြေခံ အင်အားကြီး ၃ ခုပေါ်တွင် အမှီပြုလျက်ရှိပေသည်။ ယင်းတို့မှာ အမျိုးသားစိတ်ဓာတ် အင်အား၊ လက်နက်အင်အားနှင့် လူအင်အားတို့ ဖြစ်ကြသည်။

အမျိုးသားစိတ်ဓာတ်အင်အားဆိုသည်မှာ စစ်မှု တာဝန်တို့ကို မညည်းမညူခံယူလိုသည့်ပြင် စစ်ပွဲတို့တွင် ရဲဝံ့စွာတိုက်ခိုက်လိုစိတ် ပေါ်ပေါက်အောင် စစ်သည်တော်များအား မြှောက်စား ချီးမြှင့်တတ်သော ပြည်သူလူထု၏ စိတ်ဓာတ်အင်အား ဖြစ်သည်။

လက်နက်အင်အား ဆိုသည်မှာ စစ်တိုက်ခိုက်ရေးအတွက် လိုအပ်သည့် ခေတ်မှီစစ်လက်နက် အမြောက်အမြားကို ထုတ်လုပ်နိုင်သော အမျိုးသားစက်မှုလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များ ဖြစ်သည်။

လူအင်အားမှာ ခေတ်သစ်စစ်ဆင်ရေးအတွက် လက်နက်တပ်ဆင်ပြီး စည်းရုံးပြီး လေ့ကျင့်ပြီး စစ်သား အများဆုံး ဖန်တီးပေး နိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ထိုအချက်ကြီး ၃ ချက်နှင့် လိုလေသေးမရှိ ပြည့်စုံမှသာ အဆင့်အတန်းမြင့်၍ အားကိုးလောက်သော စစ်တပ်ကြီးကို ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်နိုင်ပေမည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ယခုခေတ်ကြည်းတပ်၏ ဆောင်ရွက်ရသည့်အလုပ်တာဝန်များ

အပေါ်ပုံ (ဝဲ) စစ်မြေပြင်တွင် ဒဏ်ရာရသူများကို ဆေးတပ်သည် ဤသို့တာဝန်ယူ၍ဆောင်ရွက်ရသည်။
အပေါ်ပုံ (ယာ) အမြောက်တပ်သည်မော်တာလက်နက်မည်သို့ဆင်၍ မည်သို့ပစ်ရမည်ကို တာဝန်ယူရသည်။
အောက်ပုံ (ဝဲ) ခြေလျင်တပ်တွင် စစ်သေနတ်ကြီးတပ်သည် မည်သို့နေရာယူ၍ ပစ်ရမည်ကို တာဝန်ယူရသည်။
အောက်ပုံ (ယာ) ပို့ဆောင်ရေးနှင့် ရွှေ့ပြောင်းရေးတပ်တို့ကား ဆက်သွယ်မှုကို တာဝန်ယူရသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ကာကွယ်ရေး

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီက မြန်မာပြည် ကာကွယ်ရေးအတွက်ဗြိတိသျှ အစိုးရက ဖွဲ့စည်းတည်ထောင် ထားရှိခဲ့သော စစ်တပ် အင်အားမှာ ဗြိတိသျှခြေလျှင် တပ်ရင်း ၂ တပ်နှင့်ချင်း၊ ကချင်၊ ကရင်၊ စစ်သားများ ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ဗားမားရိုင်ဖယ်တပ်ရင်း ၄ တပ်မျှသာဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုတပ်များကို ဗြိတိသျှဗိုလ်ချုပ်တဦးက အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် အိန္ဒိယနိုင်ငံ စစ်သေနာပတိအား တာဝန်ခံ၍ မြန်မာပြည်ကာကွယ်ရေးအတွက် မြန်မာပြည်ရှိ ဗြိတိသျှဘုရင်ခံအား တာဝန်ခံရလေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း၊ မြန်မာ့ လွတ်လပ်ရေးကို ကြိုးပမ်းကြရသောအခါ၊ မြန်မာ့ သူရဲကောင်း အာဇာနည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အမှူးရှိသည့် လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်သည်ထွန်းပေါ်လာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံကိုဂျပန်တို့ လွှမ်းမိုးနေခိုက်တွင်ပင် သူတပါးလက်အောက်ခံဘဝ၌ လောင်းရိပ်ကျနေသော မြန်မာ့စစ်သွေးစစ်မာန်တို့သည် ပြန်လည် ထွန်းကားလာခဲ့သည်။ ဂျပန်ခေတ်တွင်း ၌ပင်လျှင် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်သည် ဗမာ့ကာကွယ်ရေး တပ်မတော်ဟု အမည်ပြောင်းခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင်ဂျပန်တော်လှန်ရေးခေတ်သို့ ရောက်ပြန်သော် ဗမာ့အမျိုးသား တပ်မတော်ဟူ၍၎င်း၊ ဗမာ့မျိုးချစ်တပ်မတော်ဟူ၍၎င်း၊ ၂ မည်ရသည့် မြန်မာတို့၏တပ်မတော်သည် ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ပြန်ရသည်။ သို့ရာတွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ဝင်လာသော အခိုက်အတန့်၌ကား ဗြိတိသျှတို့က မြန်မာပြည် စစ်တပ်အင်အားကိုတိုးချဲ့၍ အသစ်ပြုပြင်ဖွဲ့စည်းပြီးနောက် စစ်တပ်အားလုံးကို အင်စပက်တာဂျင်နရယ် ခေါ် စစ်ဗိုလ်ချုပ်တဦးက အုပ်ချုပ်စေခဲ့သည်။ ထိုဗိုလ်ချုပ်ကား ဗြိတိသျှ ၁၂ နံပါတ် စစ်တပ်ဦးစီးဗိုလ်ချုပ်၏ လက်အောက်ခံဖြစ်၏။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် မေလ ၁ရက်နေ့၌ကား မြန်မာပြည်အတွက် စစ်ဦးစီးချုပ်တခုကိုဖွင့် လှစ်၍၊ ယခင်က အင်စပက်တာဂျင်နရယ်ခေါ် ဗိုလ်ချုပ်ကို တပ်မှူးချုပ်ဟု အမည်ပေးကား အုပ်ချုပ်စေသည်။ ၁၉၄၈ခု ဇန္နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရသောအခါ၌မူကား၊ ယခုရှိရင်းစွဲဖြစ်သောတပ်မတော်ကြီးသည် မြန်မာ့တပ်မတော်ဟူသော အမည်ဖြင့် အထင်အရှားဖြစ်ထွန်းလာလေသည်။ (မြန်မာ့တပ်မတော်—ရှု ။)

ကြတ္တိကာ ။ ။ (နက္ခတ် ၂၇ လုံး——ရှု။)

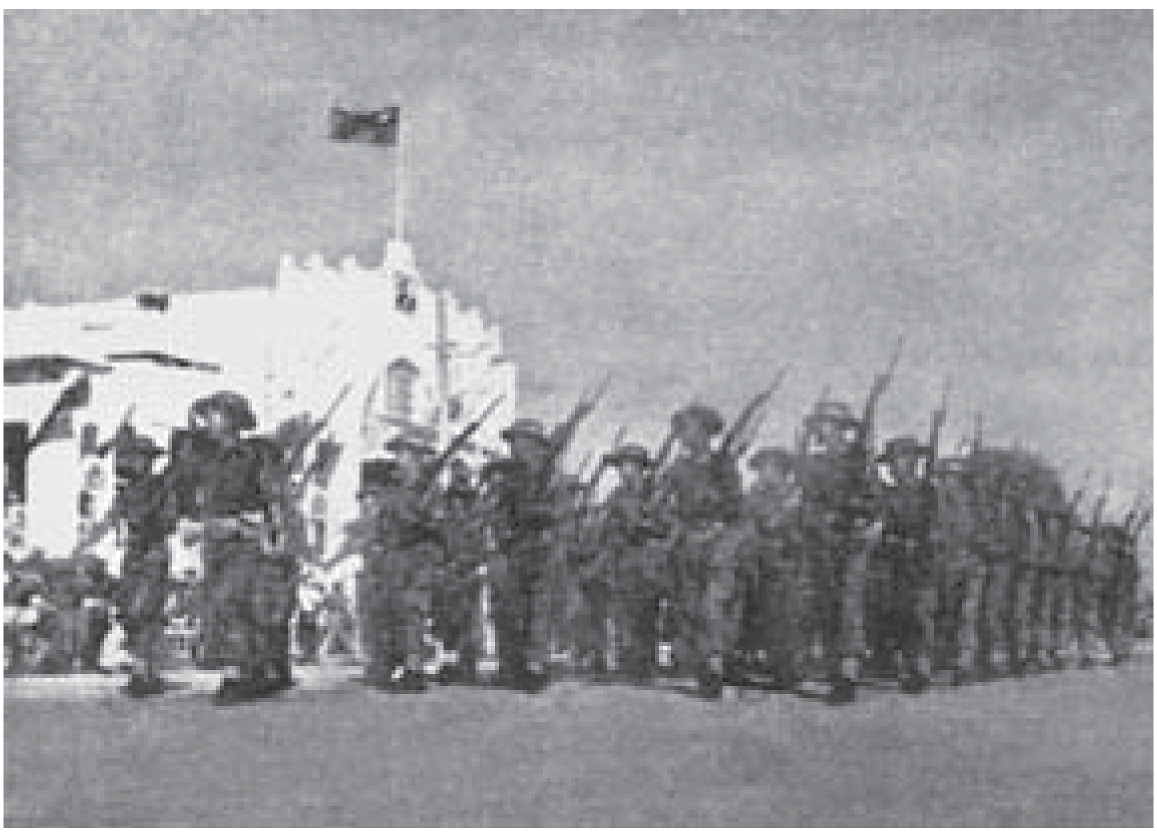

မြန်မာ့ကြည်းတပ်မတော်သားတို့၏ စစ်ရေးပြချီတက်အလေးပြု အခမ်းအနားတစ်ရပ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြတ်နန်ပင်။ ။ကြတ်နန်ပင်ကို ကျနပင်၊ ပင်လယ်အုန်းပင်ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြသေးသည်။ ထိုအပင်မျိုးကို မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသများနှင့် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းနှင့် တနင်္သာရီကမ်းရိုးတန်းတလျှောက်၌ လမုပင်၊ လမဲ့ပင်များပေါက်ရောက်ရာ စိမ့်မြေအရပ်များတွင် တွေ့မြင်နိုင်သည်။

ကြတ်နန်ပင်သည် ထန်းပင်၊ အုန်းပင်တို့ကဲ့သို့ ပေ ၄၀ မှ ၅၀ ခန့်အထိမြင့်၍ ဖြောင့်မတ်သည်။ သို့သော် လုံးပတ်မှာ ၄ပေမျှသာရှိသဖြင့် ပျဉ်ပြားအနံကျယ်ကျယ်ရအောင် ခွဲစိတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။

ရခိုင်တိုင်းနှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် အိမ်တိုင်ထူရန်အတွက်ကြတ်နန်းသားကို အသုံးပြုကြသည်။ အထူးသဖြင့် မြိတ်နယ်အတွင်းရှိ ဝိတိုရိယအငူတဝိုက်မှရသော ကြတ်နန်သားသည် ချောမောဖြောင့်စင်းသဖြင့် စံမီပြီးလျှင် အရွယ်လောတော်ပျဉ်များကိုလည်းရနိုင်သည်။

ကြတ်နန်သားသည် နီရဲရဲ အရောင်ရှိ၍ ခိုင်ခံ့သည်။ လွှဖြင့်ဖြတ်ရန် လွယ်ကူသော်လည်း ရွေပေါ် ထိုးရန်နှင့် ပုံထွင်းရန်ခဲယဉ်းသည်။ အသားသေ အောင်ပြုလုပ်ပြီးမှ သုံးစွဲသင့်သည်။ ကြတ်နန်သားကို အိမ်ဆောက်ရန်၊ လှေစပ်ရန်၊ စူးဆောက် တန်ဆာပလာတို့ လက်ကိုင်ရိုးပြုလုပ်ရန်နှင့် လှည်းဘီးထောက် များပြုလုပ်ရန် အသုံးချနိုင်သည်။ သေနတ်ဒင်နှင့် ရေယာဉ်ပျံအောက်ခြေဘောများ ပြုလုပ်ရန်အတွက်လည်း သင့်လျော်သောအသားဖြစ်သည်။ မဟောဂနီသားနှင့် အနီးစပ်ဆုံးဖြစ်သဖြင့် အိမ်သုံးပစ္စည်းများအတွက် အလွန်ကောင်းသော အသားဖြစ်သည်။(မဟောဂနီပင်–ရှု။)

ကြိတ်သက္ကလတ် ။ ။ကြိတ်သက္ကလတ်သည် သိုးမွေး၊ သားမွေး၊ အမွေးအမှင်တို့ကို ရက်မယူဘဲ ရေနွေးငွေ့ပေး၍ ဒလိမ့်ဖြင့်ကြိတ်ဖိယူသည့် အထည်တမျိုးဖြစ်သည်။ ဒလိမ့်ဖြင့် ကြိတ်ဖိပြီးသောအထည်သည် စိုနေသဖြင့် အခြောက်လှန်း၍ မီးပူထိုးပေးရသေးသည်။ အထည်ရက်လုပ်နိုင်သော အမှင်တိုင်းလိုလိုကို အသင့်အတင့် ကြိတ်သက္ကလတ် ပြုလုပ်နိုင်သော်ငြားလည်း အကောင်းဆုံးအမျှင်များမှာ သိုးမွေး၊ သားမွေးနှင့် အမွေးအမှင်ချင်း ချိတ်တွယ်နေနိုင်ကြသဖြင့် ကြိတ်သက္ကလတ် ပြုလုပ်ရန်အတွက် အထူးသင့်လျော်သည်။ ယခုအခါ ဦးထုပ်၊ မွေ့ယာ၊ ကော်ဇောကြမ်း၊ ဗိလယက်ခံအခင်း၊ အနာစည်းပတ်တီးစသည်တို့ကို ကြိတ်သက္ကလတ်ဖြင့် ပြုလုပ်ယူကြသည်။ အာရှတိုက်နိုင်ငံများ၌ အလွန်ရှေးကျသော ခေတ်အခါမှစ၍ ကြိတ်သက္ကလတ်ကို ကော်ဇောကြမ်းအဖြစ် အသုံးပြုလာခဲ့ကြသည်။ ကြိတ်သက္ကလတ်ကို ပြုလုပ်သုံးစွဲခဲ့သည်မှာ အထည်အလိပ်ကို ရက်လုပ် သုံးစွဲခဲ့သည်ထက်ပင်ရှေးကျသေးသည်ဟု ဆိုလေသည်။ (အထည်အလိပ်၊ ဦးထုပ်များ–လည်းရှု။)

ကြိတ်သက္ကလတ်ကိုအတွင်းမှခံလျက် မွေ့ရာချုပ်နေစဉ်

ကြံ့ ။ ။ခြေလေးချောင်း သတ္တဝါများထဲတွင် ဆင်ကလွဲလျှင် ရေမြင်းနှင့် ကြံ့တို့သည် အကြီးဆုံး ဖြစ်ကြသည်။ ကြံ့သည် အလျား ၁၃ ပေခန့်ရှိ၍ ပခုံးတွင် ၆ ပေခွဲခန့်မြင့်သည်။ အလေးချိန် ၃ တန်မျှ ရှိသည်။

ကြံ့ကို အာရှတိုက်တောင်ပိုင်း၊ အာဖရိကတိုက် အလယ်ပိုင်းနှင့်တောင်ပိုင်းတို့၌သာ တွေ့ရသည်။ ကြံ့၏ကိုယ်မှာ အလွန်ကြီးမား၍ အကြည့်ရလည်းဆိုးသည်။ တကိုယ်လုံး၌ အရေပြားထူကြီး ဖုံးထားသဖြင့် အလွန်ချွန်ထက်မာကျောသော လှံသွား၊ ကျားခြေသည်း၊ ခြင်္သေ့စွယ်တို့ကိုပင်ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်သည်။ ကြံ့၏နှာတံပေါ်တွင် ချွန်ထက်မာကျောသော ဦးချိုရှိသည်။ အချို့ကြံ့မျိုးတွင် ရှေ့နောက်ယှဉ်နေသော ဦးချိုနှစ်ချောင်းရှိ၍ အချို့ကြံ့မျိုးတွင် ဦးချိုတချောင်းသာ ရှိသည်။ ဦးချိုတချောင်းနှင့် ကြံ့မျိုးကို ကြံ့ဆင်ဟု ခေါ်၍၊ ဦးချိုနှစ်ချောင်းနှင့် ကြံ့မျိုးကို ကြံ့ရှော်ဟု ခေါ်ကြသည်။ ထိုခိုင်မာသော ဦးချိုမှာ သစ်ပင်ချုံဖုတ်များကို တွန်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အာဖရိကတိုက်တွင်တွေ့ရသော ဦးချို ၂ ချောင်းပါသည့်ကြံ့ရော်မျိုး

လှဲဖြိုဖျက်ရန်နှင့် ရန်သူကို ခုခံ တိုက်ခိုက်ရန် အသုံးဝင်သည်။ ကြံ့သည် ပင်ကိုယ်သဘာဝအားဖြင့် ရန်လို ကြမ်းကြုတ်သော သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ချေ။ ရန်သူကို ရှောင်တတ်သော်လည်း စိတ်ခက်ထန်ဖွယ်ရာတွေ့ရှိလာသည့်အခါ၊ တရှူးထိုးလိုက်တတ်သည်။ မျက်လုံးအလွန်သေး၍၊ အဝေးသို့မမြင်၊ မျက်စိလည်းမရှင်ချေ။ သို့ရာတွင်အနံ့ခံကောင်း၍ အနံ့သိလွယ်သည့်ပြင်၊ အလွန်နားကင်း ပါးသည်။

ကြံ့၏ ခြေထောက်များသည် ဆင်ခြေထောက်နှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူသော်လည်း ယင်းတို့၌ ခြေချောင်းသုံးခုသာ လျှင်ရှိသည်။ ကြံ့နှုတ်သီးမှာ ရှည်မျောမျော ဖြစ်၍ အထက်နှုတ်ခမ်းသည် အောက်နှုတ်ခမ်းထက် ပို၍ထွက်နေသည်။ နားရွက်များမှာ ရှည်လျား၍ ထောင်နေ၏။ တကိုယ်လုံး အမွေးမရှိသော်လည်း၊ နားရွက်ဖျားနှင့် အမြီးဖျားတို့တွင် အတန်ရှည်သောအမွေးအမှင်များ စု၍ပေါက်နေသည်။ အမြီးမှာ သတ္တဝါနှင့် မလိုက်အောင်ပင် တိုလေသည်။ ရှေးခေတ်က ရေခဲပြင်ကြီးများတွင် နေထိုင်ကြသောကြံ့မျိုးတို့၌ကား အမွေးရှည်များ ရှိကြသည်ဟုဆို၏။

ကြံ့မျိုးတွင် ထင်ရှားသော အမျိုး ငါးမျိုးရှိရာ သုံးမျိုးကို အာရှတိုက်၌ တွေ့ရ၍ ကျန်နှစ်မျိုးကို အာဖရိကတိုက်၌ တွေ့ရသည်။ အာဖရိကတိုက်တွင် တွေ့ရသောကြံ့မျိုးမှာ ကြံ့ရော်မျိုး ဖြစ်၍၊ ယင်းကို ကြံ့မဲနှင့် ကြံ့ဖြူဟူ၍နှစ်မျိုးခွဲထား၏။ ကြံ့မဲနှင့် ကြံ့ဖြူဆိုသော်လည်း အရောင်မှာ မတိမ်းမယိမ်းပင်ဖြစ်၏။ ကြံ့မဲမှာမွဲပြာရောင်ဖြစ်၍ ကြံ့ဖြူမှာ မီးခိုးရောင် ညစ်ညစ်ဖြစ်သည်။

ကြံ့မဲကိုအာဖရိကတိုက် အလယ်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းတို့တွင်အနှံ့အပြားတွေ့ရသည်။ အမြင့် ၅ ပေခွဲ ခန့်ရှိ၍ အလျား ၁၀ ပေခန့် ရှိသည်။ အကောင်ကြီးတို့သည် တတန်မှနှစ်တန်အထိ အလေးချိန်စီးကြ၏။ အမြီးမှာတိုတုတ်တုတ်ဖြစ်သည်။ ဦးချို ၂ ချောင်းအနက်၊ အရှေ့ဖက်၌ရှိသော ဦးချိုမှာ ပို၍ရှည်လျက် ၁ ၁/၂ ပေမှ သုံးပေကျော်ကျော်ခန့်အထိရှည်တတ်သည်။ ကြံ့မဲသည် အလွန်လျင်မြန်၍ သတ္တိလည်း ရှိသည်။ စိတ် ထွက်သည့်အခါ တနာရီလျှင်မိုင်အစိတ် မိုင်သုံးဆယ် အမြန်နှုန်းနှင့်တရှူးထိုးလိုက်တတ်သဖြင့် မုဆိုးတို့သည်ထိုကြံ့မဲမျိုးကို အလွန်ကြောက်ကြ၏။ ကြံ့မဲမျိုးတွင်အမသည် သုံးနှစ်တကြိမ်ခန့် သားတကောင်ကျလေ့ရှိသည်။

ကြံ့ဖြူကို တွေ့ရသော ဒေသတို့မှာ အာဖရိက တိုက်ရှိ ယူဂန်းဒါးနယ်နှင့် ဇူးလူးလန်တို့ဖြစ်၏။ ကြံ့ဖြူကိုနှာဖျားကားကား၊ ပါးစပ်ကျယ်ကျယ် ရှိခြင်းကြောင့် ပါးစပ်ပြဲကြံ့မျိုးဟူ၍လည်း ခေါ်ကြ၏။ အလျား ၁၄ ပေ၊ အမြင့် ၆ ၁/၂ ပေခန့်ရှိပြီး အလေးချိန်သုံးတန်နီးနီးမျှ ရှိတတ်ကြသဖြင့် ကြံ့ရော်တွင် အကြီးဆုံးသောကြံ့မျိုး ဖြစ်သည်။ အထက် နှုတ်ခမ်းဖျားမှာ တစ်ဖြောင့်တည်းဖြစ်နေ၍၊ သစ်ရွက်သစ်ကိုင်းများကို မစားနိုင်မြက်ကိုသာ အများအားဖြင့်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

စားသည်။ ဦးချိုနှစ်ချောင်းအနက် အရှေ့ဖက်ရှိ ဦးချိုမှာ လက်မ ၃၀မှ လက်မ ၆၀ အထိပင်ရှည်တတ်၍ နောက်ဖက် ဦးချိုမှာမူ အတန်ငယ်တိုသည်။ ကြံ့ဖြူသည် ကြံ့မဲလောက် သတ္တိမရှိချေ။

အာရှတိုက်တွင် တွေ့ရသော ကြံ့သုံးမျိုးမှာ အိန္ဒိယကြံ့၊ ဂျားဗားကြံ့နှင့် ဆူမတြားကြံ့များ ဖြစ်၏။ အိန္ဒိယကြံ့မျိုးမှာ အတန်ငယ်ရှားပါးလျက်ရှိရာ အာသံပြည်၌သာတွေ့နိုင်တော့သည်။ အာဖရိကတိုက်ရှိ ကြံ့မဲမျိုးနှင့်အရွယ်၊ စားသောက်ပုံ၊ စိတ်ခက်ထန်ပုံတို့တူသည်။ သို့ရာတွင် အရေအပြားမှာ ကြံ့မဲထက်ပို၍ အတွန့်များပြီးလျှင် ဦးချိုမှာလည်း တချောင်းတည်းရှိ၍ အရှည်တစ်ပေခန့်ရှိသည်။ ဂျားဗားကြံ့တို့သည် အိန္ဒိယကြံ့အောက် သီသီမျှငယ်၍ အလေးချိန် တစ်တန်မျှပင်မရှိချေ။ ထိုကြံ့မျိုးမှာဦးချိုတချောင်းတည်းရှိသော ကြံ့ဆင်မျိုးဖြစ်၍ ယင်းတို့ကို ဗင်္ဂလားပြည်နယ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်နှင့် အရှေ့အိန္ဒိယ ကျွန်းစုတို့တွင် တွေ့ရတတ်သည်။ ဆူမတြားကြံ့မျိုးမှာ အငယ်ဆုံး အမျိုးဖြစ်၍ ဦးချိုတိုတို ၂ ချောင်း ပါရှိသည်။ အမြင့် ၄ ပေ၊ ၄ ပေခန့်ရှိတတ်၍ အလေးချိန် တစ်တန် စီးသောအကောင်မှာ အတန်ပင် ရှားသည်။ ကိုယ်ပေါ်တွင် အထူးသဖြင့်အမြီးနှင့် နားရွက်များပေါ်တွင် အမွေးအမှင်အတော်များများပေါက်တတ်၏။ ယင်းတို့ကို မြန်မာနိုင်ငံ၊ ဖော်ညို ကျွန်းနှင့် မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်တို့တွင် တွေ့ရတတ်သည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ မြန်မာနိုင်ငံစသော အရှေ့တိုင်း နိုင်ငံများတွင် ကြံ့သွေးကို ဆေးဝါး ဖော်စပ်ရာ၌ အသုံးပြုကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကြံ့ကို တန်ဖိုးထားကာ မုဆိုးများက လိုက်လံသတ်ဖြတ်၍ စီးပွားရှာ ကြသဖြင့် ကြံ့မျိုးပြုတ်လုမတတ် ဖြစ်ခဲ့ရာ အစိုးရက ကြံ့များကို မသတ်ဖြတ်ရန် ဥပဒေဖြင့် တားမြစ်ထားရသည်။ ကြံ့သွေးသည် နှလုံးသွေးပျက်၍ တုန်လှုပ်သော အနာ၊ သည်း ခြေပျက်၍ ထိတ်လန့်ရူးသွပ်သော အနာ၊ စိတ္တဇနာ၊ ခံတွင်းသွေးထွက်သောအနာ၊ အော့အန်သောအနာ၊ အိပ်စက်မပျော်သော အနာ၊အလွန်ပူသောအနာတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်ဟု၏ ဆိုသည်။

ကြံ့သူတော်။ ။ကြံ့သူတော်ကို တရုရှုးဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ ကြံ့သူတော်သည်ကြောက်တတ်သော တိရစ္ဆာန်မျိုးဖြစ်၍ တောနက်ကြီးများထဲ၌ တစ်ကောင်ချင်း အေးအေးဆေးဆေး နေတတ်သည်။ နွေးသောရာသီဥတုကို ကြိုက်နှစ်သက်သဖြင့် ယင်းတို့ကိုကမ္ဘာဟောင်းကမ္ဘာသစ်ရှိ ပူအိုက်သောဒေသများတွင်တွေ့ရလေ့ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်၊ အာရှတိုက်အလယ်ပိုင်းနှင့် တောင်အမေရိက

တစ်ကောင်ချင်းနေလေ့ရှိသော ကြံ့သူတော်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တိုက်တွင် အတွေ့ရများလေသည်။ ကမ္ဘာဟောင်းရှိ ကြံ့သူတော်တို့သည် ကမ္ဘာသစ်ရှိ ကြံ့သူတော်များထက် ပိုမိုကြီးမားကြသည်။ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်ရှိ ကြံ့သူတော်သည် အလျား ၈ပေခန့်ရှိ၍ ပုခုံးတွင်၃ ပေ ၃ လက်မမျှမြင့်၏။

ကြံ့သူတော်သည် ဆင်လည်းမမည်၊ ဝက်လည်းမကျ ဖြစ်သောကြောင့်၊ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်မှာ အတော်ပင်အချိုးမကျချေ။ ယင်းတွင် နှာမောင်းတခုပါရှိရာ၊ ထိုနှာမောင်းမှာ အတိုစားဖြစ်သဖြင့်၊ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှကြည့်လျှင် ကြံ့သူတော်သည် ဦးချိုမပါသောကြံ့နှင့် ဆင်တူသည်။ ကြံ့သူတော်၏ ကိုယ်တွင် ချောမွတ်သောအမွေးတိုများ ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိ၏။ အာရှတိုက်ရှိ ကြံ့ သူတော်မျိုးတွင် ခြေလက်နှင့် ကိုယ်ရှေ့ပိုင်းတို့သည် အနက်သို့မဟုတ် အညိုရင့်ရောင်ရှိ၍၊ ကိုယ်ဘေးနှင့် နောက်ပိုင်းတို့၌ ဖြူညစ်ညစ်အရောင်ရှိသည်။အမေရိကတိုက်ရှိကြံ့သူတော်များ၌ တကိုယ်လုံးပင် အညိုရောင် သို့မဟုတ် အနက်ရောင်ရှိကြသည်။ တောင်အမေရိကတိုက် ဗရာဇီးနိုင်ငံရှိ ကြံ့သူတော်မျိုးမှာ တောထူထပ်သော ဒေသများတွင်သာ နေလေ့ရှိသည်။ အန်းဒီးတောင်တန်း၌တွေ့ရသောအမျိုးမှာ ပေ ၇၀၀၀၊ ၈၀၀၀ ကျော် မြင့်သောကုန်းမြင့်ဒေသများ၌ နေလေ့ရှိသည်။ အမေရိကတိုက်အလယ်ပိုင်း၌လည်း လူသိနည်းသောကြံ့သူတော်အငယ်စား နှစ်မျိုးရှိ သေးသည်ကိုတွေ့ရပေသည်။

ကြံ့သူတော်တို့၏အဓိကအစာမှာ သစ်ရွက်နုနှင့် သစ်သီးသစ်ဖုများ ဖြစ်သည်။ ကြံ့သူတော်သည်ရှေးကျသော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်၏။ ယင်းတို့သည် တခါက မြောက်ကမ္ဘာလုံးခြမ်းတွင် အနှံ့အပြား နေထိုင်ခဲ့ကြဘူးသည်။ ထို့နောက်မှ အမေရိကတိုက်နှင့် မလ္လာယုကျွန်းဆွယ် အစွန်အဖျား ဒေသတို့သို့ အပျံ့အနှံ့ ရောက်ရှိ သွားကြခြင်းဖြစ်လေသည်။

ကြံ့သူတော်တို့သည် တစ်ကြိမ်လျှင် တစ်ကောင်ကျသာ မွေးလေ့ရှိသည်။ အရွယ်မရောက်သေးသော ကြံ့သူတော်ကလေးများတွင် အနက်ရောင်ရှိသော ကိုယ်ပေါ်၌ အဝါနှင့်အဖြူအစင်းကျားများ ပါရှိလေသည်။ ကြံ့သူတော်တို့သည် အကြောက်အလန့်ကြီးသည်မှာ မှန်သော်လည်း၊ ကြံ့သူတော်သားအုပ်မတို့ကား၊ မိမိတို့၏သားငယ်များကို အသက်ပေး၍ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်လေ့ ရှိကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌၊ ထားဝယ်နယ်၊ မြိတ်နယ်ဖက်တွင် ကြံ့သူတော်များကို တွေ့ရသည်။

ကြံခင်းမြို့ ။ ။ကြံခင်းမြို့သည် ဟင်္သာတခရိုင် ကြံခင်းမြို့နယ်၏ ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်၍၊ ဟင်္သာတခရိုင်၏ မြောက်ဖက်အစွန်ဆုံး မြို့နယ်ဖြစ်သည်။ ဧရာဝတီမြစ်၏ အနောက်ဖက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကမ်းပေါ်တွင်ရှိသည်။ မြို့ပေါ်တွင် အင်းလပ်၊ ရွာသစ်နှင့် မြို့မဟုတ်၍ အပိုင်းကြီး သုံးပိုင်းရှိရာ မြို့မရပ်ကွက်ကို မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁၁၅၀ ပြည့်နှစ်ခန့်က မွန်လူမျိုးများက စတင် တည်ထောင်ခဲ့သည်။ အင်းလပ်ရပ်ကွက်ကို သက္ကရာဇ်၁၁၁၅ ခုနှစ်ခန့်က အထက်အညာအင်းလပ်အရပ်မှ မောင်ကျောင်း ဆိုသူသည် နောက်လိုက်နောက်ပါများနှင့်အတူ ပြောင်း ရွှေ့လာရောက်နေထိုင်ပြီးလျှင် အင်းလပ်ဟု အမည်ပေးခဲ့လေ သည်။ ရွာသစ်ရပ်ကွက်ကိုလည်း ထိုအချိန်နှင့် မရှေးမ နှောင်းခန့်တွင် စတင်တည်ထောင်လာခဲ့လေသည်။

ကြံခင်းဆိုသောအမည်မှာမွန်ဘာသာ ကျုံကင်းမှ ဆင်း သက်လာသည်ဟုဆို၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာကျောက်မိကျောင်း ရုပ်ရှိသောကင်း(အကောက်ရုံး) ဖြစ်သည်။ အချို့ကမူ ကြံခင်းသည် မွန်ဘာသာအားဖြင့် ကျုံဂင်ဖြစ်၍ မိချောင်း ရဲ့ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရသည်ဟု ဆိုကြသည်။

ကြံခင်းမြို့၏ မျူနီစီပါယ်အဖွဲ့ကို ခရစ်နှစ် ၁၈၈၆ ခုနှစ်လမှစ၍ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည်။

ကြံခင်းမြို့သည် ဟင်္သာတစ်မြို့မှ မီးရထားလမ်းအတိုင်း ၆၄မိုင်ကွာဝေး၍ ဟင်္သာတ ကြံခင်း မီးရထားလမ်းဆုံးမြို့ လည်းဖြစ်၏။ မြို့၏အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်း ၂ မိုင်ခန့် ဖြစ်၍ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၆၀၄၀ ယောက်ခန့် ရှိ၏။ မြို့ပေါ်တွင် တရားရုံး၊ ဆေးရုံနှင့် နိုင်ငံ တော်အထက်တန်းကျောင်းအပြင် ဆန်စက်များနှင့် သစ်စက် များလည်းရှိသည်။ လောကသယမ္ဘူနှင့် ချမ်းသာကြီး စေတီ တော်တို့မှာ မြို့ပေါ်တွင် ထင်ရှားသော စေတီတော်များ ဖြစ်ကြသည်။

ကြံခင်းမြို့မှ အနောက်ဖက် ၈ မိုင်အကွာတွင်ဖက်ရဲရွာ ကြီး တည်ရှိသည်။ ထိုရွာမှတစ်ဆင့် ရခိုင်ရိုးမကို ဖြတ်ကျော် လျှင် ရခိုင်တိုင်းသို့ပေါက်ရောက်နိုင်သည်။ ကြံခင်းမြို့မှ ဧရာ ဝတီမြစ်စဉ်အတိုင်း မြောက်ဘက်ရှိပြည်မြို့သို့ ၄၈ မိုင်၊ တောင် ဘက် ဟင်္သာတစ်မြို့သို့ ၆၆ မိုင်ဝေးကွာသည်။ ဆိပ်ကမ်း ကောင်းမွန်သဖြင့်၊ မီးသင်္ဘော၊လှေကြီး၊လှေငယ်တို့ ဆိုက် ကပ်နိုင်ပြီးလျှင် အရောင်းအဝယ် စည်းကားသောကြောင့် မြို့ပေါ်တွင် ကုန်သည်ကြီးငယ်တို့ များပြားပေသည်။

ပိုးထည်များ ရက်လုပ်ကြ၍ ။ကြံခင်းပိုးထည်မှာ ထင်ရှား လှပေသည်။ ကြံခင်းမြို့နယ်မှ ငှက်ပျောခြောက်လည်း အများအစားထွက်လေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ စီးပွားရေးတစ်ရပ်ဖြစ်သော ကြံပင်

ကြံ၏အရသာကို မြန်မာတိုင်းသိကြပေသည်။ သို့သော် ကြံပင်သည် မည်သည့်အရပ်၌စတင်ပေါ်ပေါက်၍ မည်သို့ပျံ့နှံ့ သွားသည် ကိုမူ သိကြမည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ပြင်ကြံမှထွက်သောသကြားသည် တိုင်းပြည်စီးပွားရေးအတွက် မည်မျှအရေး ပါနိုင်သည်ကို ချိန်ဆပြီးလျှင် မြန်မာနိုင်ငံသည်ကြံစိုက်၍ မည်မျှဖြစ်ထွန်းနိုင်ကြောင်းကို လေ့လာသင့်သည်။

ကြံပင်။ ။ကြံပင်ကို မမြင်ဘူးသူဟူ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရှိ မည်မထင်ချေ။ မြင်ဘူးကြရုံမက ကြံလတ်လတ် ဆတ်ဆတ် ကိုလည်းကောင်း၊ အရည်ညှစ်၍ရသော ကြံရည်ကိုလည်း ကောင်း ၊ ကြံရည်မှ ကျိုချက်၍ရသော ကြံသကာနှင့်သ ကြားကိုလည်းကောင်း စားဘူးကြသဖြင့် ကြံ၏ အရသာကို လည်း လူတိုင်းပင်သိကြသည်။

ကြံပင်သည် အာရှတိုက် အရှေ့ပိုင်း၌ ရှေးဦးစွာပေါက် သည်ဟု ထင်မှတ်ရသည်။ အာရပ်လူမျိုးတို့က ကြံပင်ကို အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ တဆင့် ဥရောပတိုက်သို့ ယူဆောင်ပြီးသော် အီဂျစ်နိုင်ငံ၊ စစ္စလီကျွန်းနှင့် စပိန်နိုင်ငံများ၌စိုက်ပျိုးကြ သည်။ ထို့နောက်ပေါ်တူဂီလူမျိုးတို့ကတဖန်၊ ဗရာဇီးနိုင်ငံ သို့ ယူဆောင်သွားခဲ့သည်တွင်၊ ထိုနိုင်ငံနှင့် အနောက် အိန္ဒိယကျွန်းစုတို့၌ ကြံပင်ကို အကြီးအကျယ်စိုက်ပျိုး လာကပြန်သည်။ ဥရောပတိုက်တွင် ကြံမှရရှိသော သကြား ကို မသုံးနိုင်မီက ပျားရည်ကို သုံးစွဲခဲ့ ကြရသည်။ သို့သော် နပိုလီယန် စစ်ပွဲများ ဖြစ်ပွားသော ခေတ်အတွင်းက ဥရောပ တိုက်တွင် အချိုအရသာအတွက် သကြားမုန်လာပင်များ ကို စတင်စိုက်ပျိုးခဲ့ကြသည်။ သကြားမုန်လာပင်သည် သမပိုင်းဒေသများ၌ စိုက်ပျိုးနိုင်သောအပင်ဖြစ်၍ ကြံပင် ကိုမူ အပူပိုင်းနှင့် အပူလျော့ပိုင်းဒေသများတွင်သာ စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။(မုန်လာဥနီ–ရှု။)

အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ကျူးဗားကျွန်း၊ ဂျားဗားကျွန်း၊ ဖိလစ် ပိုင်ကျွန်း၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဟွားတိုရီးကိုး ကျွန်းတို့မှာယခုအခါ ကမ္ဘာပေါ်၌ ကြံပင်အကြီးအကျယ် စိုက်ပျိုး၍ သကြားအမြောက်အမြားထွက်သော ဒေသများ ဖြစ်ကြပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ခရိုင်တိုင်းလိုမှာပင် ကြံပင်စိုက်ပျိုး နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အထူးတလည် အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်း သောဒေသတို့မှာ သထုံ၊ မြစ်ကြီးနား၊ ရမည်းသင်း၊ တောင်ငူ၊ ပဲခူးနှင့် ကျောက်ဆည်ခရိုင်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ကြံသကာလုပ်ငန်းသည် ရမည်းသင်းခရိုင်၊ ပျဉ်းမနား နယ်တွင် အထူးထင်ရှား၍ သကြားလုပ်ငန်းမှာ မြစ် ကြီးနား၊ တောင်ငူနှင့် သထုံခရိုင်များတွင် စတင် အမြစ်တွယ်ကာ ထွန်းကား လာနေပေပြီ။

မြစ်ကြီးနာခရိုင်ရှိ ဆားမော်သကြားစက်၊ တောင်ငူ ခရိုင်ရှိ ဇေယျဝတီသကြားစက်နှင့်သထုံခရိုင်ရှိ နှင်းပုလဲသ ကြားစက်တို့သည် သကြားလုပ်ငန်း၏ အခြေခံဌာနများ ပင်ဖြစ်ကြလေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြံပင်သည် သန်စွမ်း ကြီးထွားရေးအတွက် ပူအိုက်သော ရာသီကိုလိုသည်။ သို့သော်ရာသီအမျိုးမျိုး အခြေအနေ အမျိုးမျိုး ရှိသော ဒေသတို့၌လည်း ပေါက်နိုင်သည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ရာသီဥတုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပုံသေကားချပြောဆိုရန် မလွယ်ကူချေ။ ကြံပင်သည် ကြီးပွားဆဲအချိန်၌ ရေအမြောက်အမြားလိုသော်လည်း ရင့်ရှမ်းချိန်တွင် သွေ့ခြောက်သောအခြေအနေကို ကြိုက်နှစ်သက်သည်။ မျိုးဖြတ်ကိုင်းကလေးများသည် မိုးမရွာသော်လည်း စိုက်ခင်းမြေအတွင်း၌ အစိုဓါတ်ရှိနေပါက အမြစ်တွယ်၍ အပင်ပေါက်နိုင်သည်။ ကြံကောင်းထွက်ရန် မိုးရေချိန် တနှစ်လျှင် လက်မ ၅၀ခန့်လိုသော်လည်း မိုးမှာ ပဓာနမဟုတ်။ စိုက်ခင်းတွင် ရေတော်သင့်အောင်ရမှုသာလျှင် အရေးကြီးသည်။

နုံးမြေသည် ကြံစိုက်ရန် အထူးသင့်လျော်၍ မြစ်ကမ်းရိုး၊ ချောင်းကမ်းရိုးတလျှောက်ရှိ၊ မြေစေးနှုံး မြေနက်များမှာ အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ မြေစေးနှုံးမြေများတွင် ကြံစိုက်ပျိုးလိုပါကရေထုတ်မြောင်းများ ရှိဖို့လိုအပ်သည်။

ကြံစိုက်ပျိုးရာ၌ အနာအဆာကင်း၍ မျက်ကွယ်ပါသော မည်သည့်အပိုင်းအဆစ်ကိုမဆို စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ အဖျားပိုင်းရှိ အဆစ်များရှစ်ဆယ်မှ ဆယ်ဆစ်တို့သည် မျိုးအတွက် အသင့်ဆုံးဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကြံစိုက်ပျိုးသည့်အချိန်မှာ တနေရာနှင့် တနေရာမတူချေ။ အောက်မြန်မာနိုင်ငံတွင် ချောင်းကမ်းပါးများ၌ဖြစ်စေ၊ ကုန်းမြေများ၌ဖြစ်စေ၊ မိုးနှောင်းမိုးလို ကြံပင်များ သောက်သုံးနိုင်စေရန်တော်သလင်းလပြည့်မှ သီတင်းကျွတ် လပြည့်တိုင်အောင် စိုက်ပျိုးကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း၊ပျဉ်းမနားနယ်၌ နတ်တော်လ၊ ပြာသိုလများလောက်တွင် စတင်စိုက်ပျိုးကြ၍ တခါတရံ တပေါင်းလတိုင်အောင် စိုက်ကြသည်။ ရေသွင်းပေးနိုင်သော ဒေသများတွင်မူ ကြံပင်စိုက်ရန် အကောင်းဆုံးအချိန် အဖြစ် တပေါင်းကို သတ်မှတ်ကြသည်။

ကြံခင်းမြေကို တတ်နိုင်သမျှ နက်အောင်ထယ်ထိုးပေးလျှင် အထူးကောင်းမွန်သည်။ နွားချေးကို အမှုန့်ချေလျက် ကြံပင်စိုက်သည့် အတန်းလိုက်ချပေးပါက ကြံပင်များ သန်စွမ်းသည်။ နွားချေးမှုန့်ကို ဤနည်းအတိုင်း ကြံပင်များ ကြီးမြင့်လာသည့် တိုင်အောင် နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်စသည်ဖြင့် လိုသလိုချပေးသင့်သည်။ အခြားမြေဩဇာကောင်းများမှာ နှမ်းဖတ်၊ ဝါစေ့ဖတ်၊ မြေပဲဖတ်နှင့် ကြက်ဆူစေ့ဖတ်များ ဖြစ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ကြံစိုက်သည့် နည်းလမ်းတို့သည် ကြံစိုက်သည့် အချိန်ကဲ့သို့ပင် အမျိုးမျိုး နေရာဒေသ အလိုက်ကွဲပြားကြသည်။

သကြားစက်ရုံတစ်ရုံရှေ့သို့ ဆိုက်ရောက်နေကြသော ကြံပုံကြီးများ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကြံပင်များကို ခုတ်သိမ်းနေသော ဂျားဗားကျွန်း၏စိုက်ခင်းတစ်ခု

ကြံစိုက်သည့်အချိန်မှ ၁၀ လ ၁၂လခန့် ကြာလျှင်ဖြတ်သိမ်းရန်တော်လောက်ပြီ။ သို့သော် ကြံသကာနှင့် သကြားချက်ရန်အတွက်ဖြစ်မူ ၁၂ လ လောက်ထားပြီးမှ ဖြတ်သိမ်းလျှင်ပို၍ကောင်းသည်။ကည့်ရှုပြုစုကောင်းပါက မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြေတဧကလျှင် ကံချောင်းရေ၁၀၀၀၀ မှ ၂၀၀၀၀ အထိထွက်နိုင်ကောင်းသိရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ အညာကြံ၊ ကြံနက်၊ ကိုင်းကြံ၊ ကျောက်ကောင်းကံစသည်ဖြင့် အမျိုးပေါင်းများစွာ ရှိသော်လည်း အကြီးအကျယ် စိုက်ပျိုးရန်ကောင်းသော မြန်မာကံမျိုးကောင်း နှစ်မျိုးမှာပျဉ်းမနားကြံနီနှင့် တောင်ငူကြံဝါတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ပျဉ်းမနား ကြံသည် မိုးပါးသောမြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်း၌ အထူးဖြစ်ထွန်း၍ တောင်ငူကြံဝါမှာ မိုးများသော မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်းနှင့် ရေသွင်းပေးနိုင်သော ဒေသများတွင် သင့်လျော်သည်။ သို့သော် တောင်ငူကြံဝါသည် အပင်လဲ၍ ပေါက်တတ်သည်ကို သတိပြုရမည်။

အထက်ပါကြံမျိုးအပြင် ယခုအခါ နိုင်ငံခြားမှရရှိသော ကြံမျိုးများစွာကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ စမ်းသပ်စိုက်ပျိုးကြရာ ကောင်းစွာဖြစ်ထွန်းကြောင်း တွေ့ရသည်။ နိုင်ငံခြားကြံမျိုးများ အနက် ပီ၊ အို၊ဂျေ(၂၈၇၈)နှင့် ပီ၊ အို၊ ဂျေ(၂၇၂၇)တို့သည် ကြံချောင်းရေအတွက်၌လည်းကောင်း၊ သကြားအထွက်၌လည်းကောင်း၊ များစွာကောင်းမွန်သဖြင့် ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားမှာပင် စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်နေကြပြီ။ ကွိုင်ဗာတူးကြံမျိုးကိုလည်း စိုက်ပျိုးလျက်ရှိကြပေသည်။

ကြိမ်ပင် ။ ။ရေးအထက် ကျော်ကာရီကစ၍၊ ကြိမ်သည် မြန်မာလူမျိုးတို့အဖို့ ဝါးနှင့်တန်းတူ အရေးကြီး အသုံးဝင်ခဲ့သော ပစ္စည်းဖြစ်သည်။ အိမ်ဆောက်ရာ၌လည်းကောင်း၊ လှေလှည်းလုပ်ရာ၌လည်းကောင်း၊ ဖောင်ဖွဲ့ရာ၌လည်းကောင်း၊ အထုပ်အပိုးများ ချည်နှောင်ရာ၌လည်းကောင်း၊ ကြိမ်ကို အသုံးပြုကြသည်။ ကျွဲနွားရိုက်ရန် နှင်တံအဖြစ်ဖြင့်လည်း အသုံးချ ကြသည်။ ကြိမ်ဖြင့် တောင်းပလုံးခြင်း စသည်များကို လည်း ရက်လုပ်ကြသည်။(ခြင်းနှင့်တောင်းများ–ရှု။)

ကြိမ်ပင်သည် အုန်းပင် ထန်းပင်တို့နှင့်အတူ ထန်းမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍၊ ဆူးနှင့်အဆစ်များပါရှိသော နွယ်ယောင်ပင်ယောင်တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ကပေါင်းကြိမ်၊ ကြိမ်ခါး၊ ရေကြိမ်၊ ကြိမ်နီ၊ ထားဝယ်ကြိမ်၊ ယမထာကြိမ်၊ ဝါးပိုးကြိမ်၊ သိုင်းကြိမ်စသည်ဖြင့် ကြိမ်အမျိုးမျိုးရှိ၍၊ အရွယ်မှာလက်သန်းလုံးတဝက်ခန့်မှ လက်မခြေမအရွယ်တိုင်အောင် အမျိုးမျိုးရှိကြသည်။ ကမ္ဘာတွင် ကြိမ်ပင်ပေါက်ရာဒေသများမှာ အရှေ့အိန္ဒိယကျွန်းစု၊ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်၊ တရုတ်၊ မြန်မာ၊ ယိုးဒယား၊ အိန္ဒိယ၊ သီဟိုဠ်နိုင်ငံအပြင် သြစတြေးလီးယားနှင့် အာဖရိကတိုက်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌၊ ကွင်းပြင်နှင့် တောင်နိမ့်ပိုင်းရှိစိုစွတ်သောသစ်တောများတွင် ကြိမ်ပင်ကို အနှံ့အပြားတွေ့နိုင်ပေသည်။

ကြိမ်ပင်သည် နဂိုအတိုင်းအစိမ်းရောင်ရှိ၍၊ ခြောက်လျှင် အဝါရောင်၊ အညိုရောင် ဖြစ်လာသည်။ အဆစ်များ၌ အရွက်ပေါက်သည်။ ကြိမ်ကို အမျိုးမျိုးအသုံးချနိုင်ခြင်းမှာ၊ပေါ့

www.burmeseclassic.com

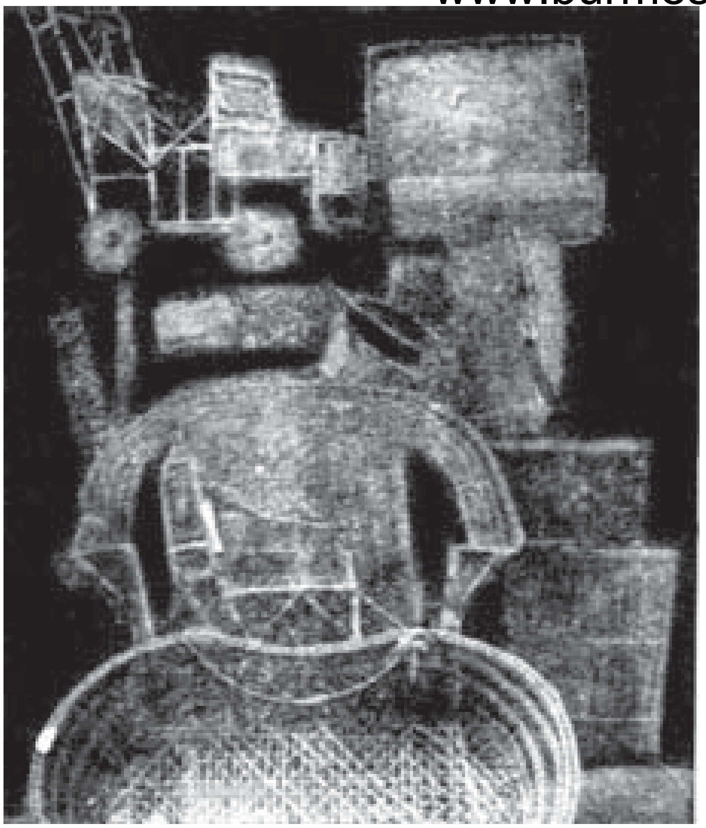

ကြိမ်ဖြင့်ရပ်လုပ်ထားသည့်မြန်မာအသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ

ပါးခြင်း၊ ရှည်လျားခြင်း၊ ခိုင်ခံ့ခြင်းနှင့် ကွေးညွတ်၍ ရခြင်း စသောဂုဏ်သတ္တိများကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။

ကြိမ်သည် ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ကြိုး၊ နီး၊ နှင်တံစသည် အဖြစ်ဖြင့် အသုံးဝင်ရုံသာမက၊ ကုလားထိုင်ဖင်နှင့် နောက်မှီများ ထိုးရန်၊ လက်ကိုင်တုတ်နှင့် ထီးရိုးများ ပြုလုပ်ရန် အတွက်လည်း အသုံးကျသည်။ လက်ကိုင်တုတ်လုပ်ရသော ကြိမ်အမျိုးများအနက် မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်မှထွက်သော ကြိမ်သည် ကမ္ဘာတွင် ထင်ရှား၍ မြန်မာနိုင်ငံ၌ မြိတ်ကြိမ်သည် ကျော်ကြား၏။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရာသီအလိုက် ပေါ်သောကြိမ်သီးကို စားကြ၍၊ ကြိမ်စေ့ကို စိပ်ပုတီးလုပ်ကြ၏။

ကမ္ဘာတွင် ကြိမ်ကို အများဆုံးဖြန့်ချိရောင်းချသော ဒေသများကား ဗတေးဗီးယားမြို့၊ ဆရားဝပ်နယ်၊ စင်္ကာပူ၊ ပီနန်မြို့နှင့် ကာလကတ္တားမြို့တို့ဖြစ်ကြသည်။

ကြွားလားကောင် ။ ။ကြွားလားကောင်သည် သြစတြေးလီးယားတိုက်တွင်တွေ့ရသော သားပိုက်ကောင်တမျိုး ဖြစ်၍ ဝက်ဝံနှင့်တူသည်။ ယင်း၌ဝဖိုင့်သောကိုယ်လုံး၊ တိုတုတ်သောခြေထောက်နှင့် ထူထဲသောအမွေးနုများ ရှိ၍ အမြီးမရှိ။ နားရွက်တို့သည် ဝိုင်း၍ နှာခေါင်းမှာ ပြားနေ၏။

ကြွားလားကောင်သည် သစ်ပင်ပေါ်၌နေ၍ အကိုင်းတခုမှ တခုသို့ကူးသန်း သွားလာတတ်၏။ လေတိုက်၍ သစ်ကိုင်းများ ယိမ်းယိုင်နေသော်လည်း အောက်သို့မကျအောင် ခိုင်မာသော ခြေသည်းတို့ဖြင့် ကုပ်တွယ်ထားနိုင်သည်။ မြေပေါ်ထက် သစ်ပင်ပေါ်မှာနေရခြင်းကို ပိုမိုနှစ်သက်သည်။

ကြွားလားကောင်သည် သားပိုက်ကောင်မျိုးဖြစ်သည့် အလျောက် သားငယ်ကိုသုံးလသားတိုင်အောင် သားအိတ်တွင် ထည့်ကာသယ်ယူသွားလာသည်။ သုံးလကျော်သော အခါ သားငယ်သည် သားအိတ်ထဲ၌ မနေတော့ဘဲ မိခင်၏ ကျောပေါ်တွင်တွယ်ကပ်၍ နေသည်။ အတန်ကြီးသည့်တိုင် အောင်ပင် ဤကဲ့သို့ လိုက်ပါနေ၏။ ကြွားလားမသည် သားငယ်ကို ကျောပေါ်၌သည်ပိုး၍ သစ်ပင်ထက်၌ တစ်ကိုင်းမှ တစ်ကိုင်းသို့ ကူးလူးသွားလာ နိုင်လေသည်။

ကြွားလားကောင်သည် ယူကလစ်တပ်ပင်၏ အရွက်ကို

ယူကလစ်တပ်ရွက်ကိုကြိုက်သည့် ကြွားလားကောင်

အလွန်ကြိုက်နှစ်သက်သဖြင့်၊ ပါးစောင်ထဲတွင် ထိုအရွက်ကို ငုံထားတတ်သည်။ ဆာလောင်သောအခါမှ စားလေ့ရှိ၏။ မြေကြီးပေါ်တွင် မနေလိုသော်လည်း မကြာခဏသစ်ပင်ကို နောက်ပြန်ဆင်းလာတတ်၏။ ပြန်တက်သောအခါ ခုန်ဆွခုန်ဆွနှင့် တက်သွားတတ်သည်။ ရန်သူနှင့်ရုတ်တရက် တွေ့သောအခါ ထွက်ပြေးခြင်းမရှိ။ ကလေးငယ်ပမာ မိမိအား ရန်မူမည်မဟုတ်သကဲ့သို့ ကြည့်နေတတ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကွီနိုင် ။ ။ကွီနိုင်သည် စင်ကိုးနားပင်၏ အခေါက်ကိုချက်ယူသော ဆေးခါးဖြစ်၏။ စင်ကိုးနားပင်ပေါက်ရောက်ရာ မူလဒေသမှာ တောင်အမေရိကတိုက် ဖြစ်သည်။ ယခုအခါအိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဂျားဗားကျွန်း၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတို့၌လည်း စင်ကိုးနားပင်များကို စိုက်ပျိုးသည်။(စင်ကိုးနားပင်–ရှု။)

ကွီနိုင်သည် ငှက်ဖျား ရောဂါအတွက် ဆေးဖြစ်သည်။ ငှက်ဖျားရောဂါကို သက်သာစေနိုင်သော်လည်း ပျောက်ကင်းအောင်ကားမစွမ်း နိုင်ချေ။ (ငှက်ဖျားရောဂါ–ရှု။)

ဗိလတ်တုပ်ကွေး ဖြစ်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ အကြောကိုက်ရောဂါဖြစ်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ခေါင်းကိုက်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ကွီနိုင်သောက်လျှင် သက်သာသည်။ ကွီနိုင်ကို ဆံပင်သန်စွမ်းအောင်လုပ်သောဆေးတွင် ထည့်သုံးကြသည်။ အစားအသောက် ပျက်သူများအတွက် ဆေးအဖြစ်ဖြင့်လည်း ဖော်စပ်၍ သုံးစွဲကြသည်။

ကွီနိုင်အများအပြား စားသောက်မိလျှင် နားအူတတ်သည်။ မူးဝေတတ်သည်။ ခေါင်းကိုက်တတ်သည်။ ထို့ပြင် သွေးအားကိုလည်း ထိခိုက်ပျက်ပြားစေ၍ အသက်ပင် ဆုံးရှုံးရတတ်သည်။ အပူပိုင်းဒေသများတွင် ငှက်ဖျားရောဂါ စွဲကပ်သူပေါ်များရာ ထိုရောဂါမပျံ့ပွားရန် ကာကွယ်ရာ၌ ကွီနိုင်သည်အဓိကဆေးကြီး ဖြစ်သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း (ခရစ်နှစ် ၁၉၃၉–၄၅)၌ အနောက်နိုင်ငံများရှိ အချို့ဒေသတို့တွင် ကွီနိုင်ကို လုံလောက်စွာ မရရှိနိုင်ကြသဖြင့် ဓါတုဗေဒပညာရှင်များသည် ကွီနိုင်နှင့်သတ္တိချင်းတူသော ဆေးကိုဓါတ်ပေါင်းစပ်၍ ဖော်ယူကြသည်။ ထိုဓါတ်စပ်ဆေးမှာ မက်ပါကရင်ဟိုက်ဒရိုကလိုရိုက်ဖြစ်၍ ယင်းသည် သဘာဝအလျောက်ရသော ကွီနိုင်ဆေးထက်ပင် တန်ခိုးထက်မြက်သည်ကို တွေ့ရသည်။

မြောက်အမေရိကတွင် အလှပဆုံးဟုဆိုသောကွီဗက်မြို့၏ ရှုခင်းတစ်ရပ်

ကွီဗက်ပြည်နယ်။ ။ကွီဗက်သည် ကနေဒါဒိုမီနီယန် နိုင်ငံတွင် ပါဝင်သောပြည်နယ်များအနက် အကြီးဆုံးဖြစ်၍ ကနေဒါ နိုင်ငံအရှေ့မြောက်ဖက်ပိုင်းတွင် တည်ရှိသည်။

စင်ကိုးနားခေါက်များကိုနေလှန်းနေသော ဂျားဗားအမျိုးသမီးများ

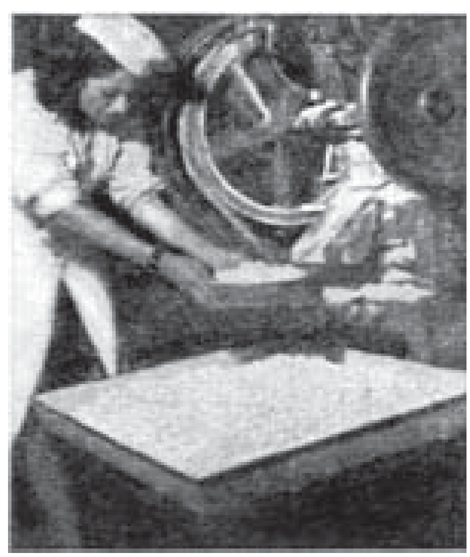

ကွီနိုင်ဆေးလုံးများကို စက်မှအသင့်ခံယူနေစဉ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

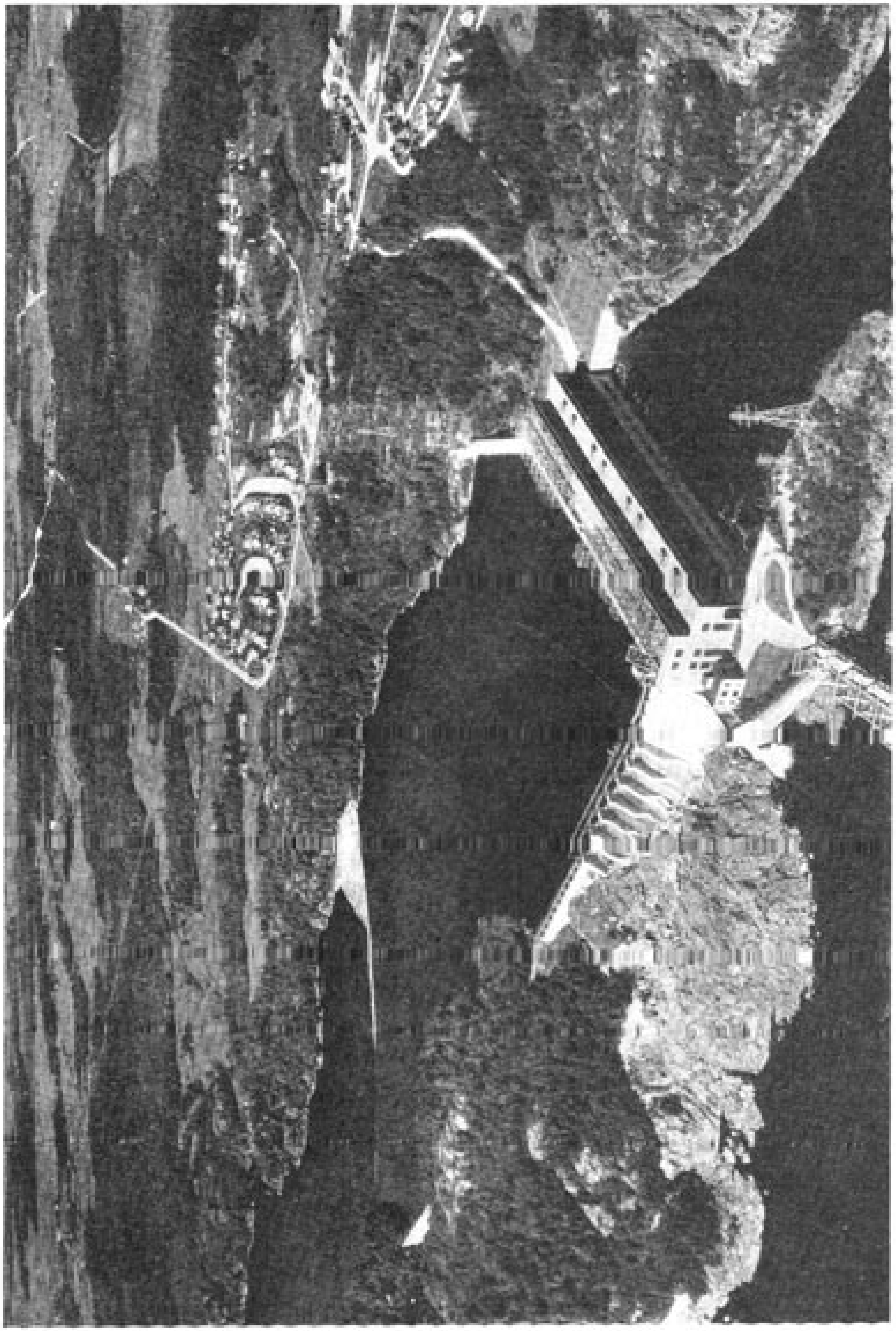

ကွီဗက်ပြည်နယ်ရှိ စက်မှုလုပ်ငန်းကြီးများအား ရေအားအသုံးပြု၍ လည်စေသောအိုင်းမလိုင်းဓာတ်အားပေးစက်ရုံကြီး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အဆောက်အအုံများဖြင့် လှပတင့်တယ်သော ကွီဗက်အောက်မြို့၏ ရှုခင်းတစ်ရပ်

ကွီဗက်ပြည်နယ်၏ အနောက်ဖက်နှင့် အနောက်တောင်ဖက်တို့၌ အွန်တေးရီးယိုးပြည်နယ်နှင့် ဟဒ်ဆန်ပင်လယ်အော်၊ မြောက်ဖက်၌ဟဒ်ဆန် ရေလက်ကြားနှင့် အန်ဂေဗာပင်လယ်အော်၊ အရှေ့ဖက်၌လားဗရာဒေါနှင့် တောင်ဖက်၌ နယူးဗရန်ဇွစ်ပြည်နယ်၊ မိန်းပြည်နယ်တို့ဖြင့်နယ်နိမိတ်သတ်ထားလေသည်။ နယ်၏အကျယ်အဝန်းမှာ ကနေဒါတစ်နိုင်ငံလုံး၏ ၆ ပုံတစ်ပုံခန့်ရှိ၍ စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၅၉၄၈၆၀ ရှိလေသည်။

ကွီဗက်ပြည်နယ်၏သမိုင်းသည် ၁၅၃၅ ခုနှစ်တွင် ဇက်ကာတိယေးဆိုသူ စိန်လော့ရင့်မြစ်ဝကို ဝင်ရောက်သည့်အချိန်မှ အစပြုခဲ့၏။ (ကာတီယေး ဂျေ။) ထို့နောက် ၁၆ဝ၈ခုနှစ်တွင် ရှမ်ပလန်ဆိုသူသည် ကွီဗက်မြို့ကိုစတင်တည်ထောင်ခဲ့သည်။(ရှမ်ပလိန်။) ကွီဗက်ပြည်နယ်သည် နှစ်ပေါင်း၁၅ဝ ကျော်မျှပြင်သစ် လက်အောက် ခံအဖြစ်နေခဲ့၏။ သို့ရာတွင် ၁၇၅၆ ခုနှစ်၌ ခုနစ်နှစ်စစ်ပွဲ ဖြစ်ပွားသောအခါ အင်္ဂလိပ်တပ်များက ကွီဗက်မြို့ကို ပြင်သစ်တို့လက်မှ ၁၇၅၉ ခုနှစ်တွင်သိမ်းယူခဲ့လေသည်။

ကွီဗက်ပြည်နယ်တွင် နေထိုင်သူများသည် များသောအားဖြင့် ကနေဒါနိုင်ငံဖွား ပြင်သစ်အမျိုးသားများဖြစ်ကြသည်။ ခရစ်ယန်သာသနာ ဗရင်ဂျီဂိုဏ်းဝင်များ ဖြစ်ကြပြီးလျှင် ပြင်သစ်စကားကိုပြော၍ ပြင်သစ် ဓလေ့ထုံးစံများကိုလိုက်နာကြလေသည်။ ကွီဗက်ပြည်နယ်သည် ပြင်သစ်လက်အောက်တွင်နှစ်ပေါင်းများစွာနေခဲ့ရသဖြင့် မည်သည့်နေရာ၌မဆို လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်း ၂ဝဝကျော်လောက်က ပြင်သစ်လူမျိုးများဝတ်ဆင်လေ့ရှိခဲ့သော ကိုယ်ရုံများကိုဆင်မြန်းထားသည့် ဘုန်းကြီးများနှင့် မယ်သီလများကိုတွေ့ရမည်ဖြစ်၏။ သာသနာရေးကျောင်းများတွင် ကျောင်းသားများသည် ယခုထက်တိုင် အပေါ်ဝတ်ရုံရှည်ကို အဖြူကွပ်၍ ခါးပတ်အစိမ်းပတ်ကာ ဝတ်ဆင်ကြလျက်ပင် ရှိကြသေးသည်။ မြို့ကြီး ပြကြီးများ၌ ခေတ်မှီမော်တော်ယာဉ်အမျိုးမျိုးရှိသော်လည်း ရှေးခေတ်က အသုံးပြုလေ့ရှိသည့် လှပပေါ့ပါးသော ရထားများနှင့်ခေါင်းရာသီသုံး စွတ်ဖားများကိုလည်း ယခုတိုင်တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ ကွီဗက်ပြည်နယ်ရှိ တောင်သူလယ်သမားတို့သည် သူတို့၏ ဘိုးဘေးများ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကွိဗက်မြို့ကို စိန်လောရင့်မြစ်တွင်းမှရှုသော် ဤသို့ခန့်ညားစွာ တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

ကဲ့သို့ပင်ရှေးရိုးအဝတ်အစားများ ဆင်မြန်းကြသည်ကို ယခုထက်တိုင် တွေ့မြင်နိုင်ပေသေးသည်။

ကွိဗက်ပြည်နယ်မှာ ပြင်သစ်နိုင်ငံထက်ကြီး၍ ဟဒ်ဆန်ပင်လယ်အော်မှ အရှေ့ဖက်အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာအထိ ကျယ်ပြန့်လေသည်။ ၁၉၁၂ ခုနှစ်တွင် အနန်ဂေဗာနယ်ကြီးကို သိမ်းပိုက်လိုက်သည့်အချိန်အခါမှစ၍ ကွိဗက်ပြည်နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ ပြင်သစ်၊ ဗဲလဂျီယမ်၊ စပိန်၊ နော်ဝေး၊ ဆွီဒင်နိုင်ငံများ စုစုပေါင်း အကျယ်အဝန်းနီးပါးမျှ ကျယ်ပြန့်လာခဲ့သည်။ ဤမျှကျယ်ပြန့်သော ပြည်နယ်ကြီး၌ အပူရှိန်သည် တစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာ များစွာ ကွာခြားလျက်ရှိ၏။ သို့ရာတွင် တနယ်လုံးကို ခြုံကြည့်မည် ဆိုသော် ရာသီဥတုမှာ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်၏။ ဆောင်းရာသီမှာ လွန်စွာချမ်းအေးလှ၍ တာရှည်သော်လည်း ခြောက်သွေ့သောလေ တိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့် မပြင်းထန်လှချေ။

ကွိဗက်ပြည်နယ်တွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသည် အဓိကလုပ်ငန်းကြီး ဖြစ်၏။ စိမ်းစိုသာယာသော လယ်ကွင်းများသည် ပြည်နယ်၏ကျက်သရေကို ဆောင်နေဘိသကဲ့သို့ ရှိလေသည်။ မြေဩဇာထက်သန်သည့် ဒေသများတွင် ကနေဒီယန်တောင်သူလယ်သမားများသည် အာလူး၊ ဂျုံ၊ မုယောနှင့်ပြောင်းဖူးများကိုထွန်ယက် စိုက်ပျိုးကြသည်။ သစ်သော့သီး၊ ပန်းသီးစသော သစ်သီးများကိုလည်း စိုက်ပျိုးကြ၏။ အရှေ့ဖက်ကျသောဒေသများတွင် နွားမွေးမြူခြင်း လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ကြသဖြင့် ထိုဒေသများမှ ထောပတ်၊ ဒိန်ခဲ စသည်တို့ အမြောက်အမြား ထွက်လေသည်။ တံငါလုပ်ငန်းများမှာလည်း အရေးပါသောလုပ်ငန်း ဖြစ်ပေသည်။ စက္ကူလုပ်သော သစ်သားများမှာ ကနေဒါနိုင်ငံတွင် ကွိဗက်ပြည်နယ်မှ အများဆုံးထွက်သည်။

ကွိဗက်ပြည်နယ်ရှိသစ်တောများ၏ ဧရိယာအကျယ်အဝန်းမှာစတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၂၆၄၁၅၀ ဖြစ်၍အချို့သစ်တောများကို ဗြိတိသျှတို့က ပိုင်ဆိုင်ကြ၏။ ပေါက်ရောက်သောသစ်ပင် အမျိုးအစားများအနက် အချို့မှာစပရုထင်းရှူး၊ ဆီဒါထင်းရှူး၊ ထင်းရှူးဖြူ၊ ထင်းရှူးနီ၊ အက်ရှပင်၊ မေပယ် ပင်၊ ချယ်ရီပင်၊ ဗောလဆမ်ဖားပင်နှင့် ပေါ်ပလာပင်တို့ ဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ် ရာသစ်လုပ်ငန်းသည် ကွိဗက်ပြည်နယ်တွင် ဒုတိယအရေးကြီးဆုံး လုပ်ငန်းဖြစ်လေသည်။ ဓါတ်သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းသည်လည်း တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်လျက်ရှိ၏။ ဤပြည်နယ်မှထွက်သော သတ္တုအချို့မှာသံ၊ ကြေးနီ၊ ဘော်၊ ခဲမဖြူ စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် အသုံးပြုသော ကျောက်ဂွမ်းများ၏ သုံးပုံနှစ်ပုံမှာ ကွိဗက်ပြည်နယ်မှ ဖြစ်လေသည်။

ကွိဗက်ပြည်နယ်၏ အဓိကထွက်ကုန်များမှာ ကျောက်ဂွမ်း၊ ကြေးနီ၊ ရွှေ၊ ခဲမဖြူ၊ သွပ်၊ လချေး၊ ခဲပုပ်၊ ဂျုံ၊ မြင်းစားဂျုံ ၊ မုယော၊ အာလူး၊ပြောင်းဖူး၊ သစ်၊ စက္ကူ၊ ဆေးရွက်၊ ဆေးလိပ် စသည်တို့ဖြစ်၏။ ထိုကုန်များကို ကွိဗက်၊ မွန်းထရီး

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

အောနှင့်ဗားဒန်းမြို့တို့မှတင်ပို့ကြ၏။ ကွီဗက်ပြည်နယ်ရှိ မြို့ကြီးများမှာ ကွီဗက်မြို့၊ မွန်းထရီးအောမြို့နှင့် ဗားဒန်းမြို့များ ဖြစ်သည်။ မွန်းထရီးအောမြို့မှာ အကြီးဆုံး ဖြစ်၍ လူဦးရေ ၁၀၂၁၅၂၀ ယောက်ရှိသည်။ မြို့တော်မှာကား ကွီဗက်မြို့ ဖြစ်၍လူဦးရေ ၁၆၄၀၁၆ ယောက် ရှိသည်။ စိန်လောရင့်မြစ်၏လက်ဝဲဖက်ရှိ ဒိုင်းမွန်းအငူပေါ်တွင် တည်ထား၍၊ မြို့ကြီးများ၊ရှေးဆန်သော အဆောက်အအုံများနှင့် ကျောက်လုံးခင်းသောလမ်းများ ရှိခြင်းကြောင့် လွန်ခဲ့သည့်နှစ် ၅၀၀ ကျော် ၆၀၀ ခန့်က ပြင်သစ်နိုင်ငံနှင့်တူလေသည်။ ကွီဗက်မြို့ကို အထက်မြို့၊ အောက်မြို့ဟူ၍ ၂ ပိုင်း ခွဲထား၏။ အထက်မြို့တွင်ကားခေတ်မီသော အိမ်ယာတိုက်တာ အဆောက်အအုံများရှိလေသည်။ ထိုအဆောက်အအုံများတွင်အထင်ရှားဆုံးမှာ ပါလီမန်လွှတ်တော်နှင့် အစိုးရအဆောက်အအုံများပင်ဖြစ်၏။ မြောက်အမေရိကတိုက်တွင် အလှပဆုံးမြို့တမြို့ ဖြစ်လေသည်။

ကွေ့လူမျိုး ။ ။ကွေ့လူမျိုးသည် လဟူဟုခေါ်သော ရှမ်းလူမျိုးစုတွင် ပါဝင်သည်။ လဟူတို့ကို ရှမ်းတို့ကမူ မုဆိုးလူမျိုးဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ လဟူတို့သည် ယခုအခါ မိုင်းဆပ်၊ မိုင်းပန်ဒေသများနှင့် ကျိုင်းတုံမြို့အနီးတဝိုက်တွင် နေထိုင်ကြသည်။ သူတို့သည်ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာက သံလွင်မြစ်၏မြောက်ဖက် တရုတ်မြန်မာနယ်စပ်တွင် တည်ရှိသော မိုင်းလင်းဒေသမှ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့ကြသည်။

လဟူလူမျိုးထဲတွင် လဟူနနှင့်လဟူစီဟု အုပ်စုနှစ်မျိုး ကွဲပြန်သေးသည်။ လူဟူစီအုပ်စုကို ကွေ့လူမျိုးဟုခေါ်ကြသည်။ အုပ်စုတစ်ခုနှင့်တစ်ခု စကားအသုံးအနှုန်းဓလေ့ထုံးစံများ အနည်းငယ်စီ ကွဲပြားခြားနားကြသော်လည်း၊ အခြေခံအယူဝါဒ၊ အလေ့အကျင့်တို့မှာတူညီကြသည်။ ကွေ့တို့သည် မိုင်းလင်းဒေသတွင် နေထိုင်ကြစဉ်က တရုတ်နှင့် မြန်မာနှစ်နိုင်ငံသို့ အခွန်ပဏ္ဏာများ ဆက်သရလေသည်။

ကွေ့တို့သည်တောင်ကုန်းမြင့်များပေါ်တွင် ရွာတည်လေ့ရှိသည်။ အိမ်များမှာသစ်ဝါးများဖြင့် ဆောက်လုပ်သော မြေစိုက်အိမ်ငယ်ကလေးများ ဖြစ်ပေသည်။ တခါတရံ အိမ်ထောင်စု ၃၊ ၄ ခု စုပေါင်း၍ တအိမ်တည်း၌ နေထိုင်တတ်ကြသည်။ ရွာဝင်ဝများတွင် တိုင်နှစ်ခုစိုက်ထူ၍ သစ်သားကန့်လန့်များဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော တံခါးများတပ်ဆင်ထားလေ့ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ထိုတံခါးများမှာ ကောရွာများတွင်ပြုလုပ်ထားလေ့ရှိသောတံခါးများလောက် မမြင့်ချေ။ သူတို့သည် တောင်ယာများတွင်ပဲ၊ ပြောင်း၊ ဆန်၊ စပါးနှင့်ဘိန်းများကို စိုက်ပျိုးကြသည်။

ကွေ့ရွာတိုင်းတွင် ကျောင်းဆောင်ငယ်တဆောင်စီနှင့် ဆင်းတတော်တဆူစီကိုးကွယ်ထားလေ့ရှိသည်။ တခါတရံ ထိုကျောင်းဆောင်များတွင် တရုတ်စာ များကို တွေ့ရတတ်သည်။ လပြည့်နေ့နှင့် လကွယ်နေ့များမှာ ကွေ့လူမျိုးတို့ ဘုရားရှိခိုးသော နေ့ထူးနေ့မြတ်များ ဖြစ်သည်။

ကွေ့တို့သည် တစ်လင်၊တစ်မယားစံနစ်ကိုလက်ခံ လိုက်နာကြသည်။ ခင်ပွန်း သို့မဟုတ် ဇနီးသေဆုံးပြီးမှ ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ကွာရှင်းပြီးမှဖြစ်စေ နောက်ထပ် အိမ်ထောင်ပြုကြသည်။ သတို့သားနှင့် သတို့သမီးတို့ မင်္ဂလာဆောင်သည့်အခါ ခန်းဝင်ပစ္စည်းတင်ရသော ထုံးစံမရှိချေ။ လက်ထပ်ပွဲများတွင် ကြက်ဝက်များ သတ်ဖြတ်ကာအရက်သေစာများနှင့် ရပ်သူ ရွာသားများအား ဧည့်ခံလေ့ရှိသည်။ သတို့သားနှင့် သတို့သမီး လက်ထပ်ပြီးသည့်နောက် မိန်းကလေးမိဘအိမ်တွင် ၄ နှစ်၊ ယောကျ်ားလေးမိဘအိမ်တွင် ၃ နှစ် တလှည့်စီ နေထိုင်ကြရသည်။ ထို့နောက်မှ အိုးအိမ် ခွဲခြား၍ နေလိုက နေနိုင်သည်။ အကယ်၍ မိန်းကလေးသည် သူ၏ မိဖအိမ်မှ ခွဲခွာလာခဲ့ပြီးမှ လင်ယောကျ်ား သေဆုံးခဲ့လျှင် မိဘအိမ်သို့ မပြန်တော့ဘဲ မိမိနေထိုင်သည့် လက်ရှိအိမ်မှာပင် ဆက်လက်နေထိုင်လေ့ရှိသည်။ အိမ်ထောင်ပြုလိုကလည်း ထိုအိမ်မှပင် နောက်အိမ်ထောင် ပြုလေသည်။ ကွေ့လူမျိုးများသေလျှင် သစ်သားခေါင်းများဖြင့်ထည့်၍ မြှုပ်နှံကြသည်။ ပစ္စည်းဥစ္စာ ကြွယ်ဝသူများသေလျှင် ရွှေငွေအဝတ်အစားများကို သေသူနှင့် အတူထည့်၍ မြှုပ်နှံလေ့ရှိသည်။

ကွေ့လူမျိုးများတွင် မိဖသေဆုံးက သားယောကျ်ားများသည် မိဖ၏အမွေအနှစ်ကို အညီအမျှခွဲဝေယူကြသည်။ သမီးမိန်းမများကား အမွေကိုလုံးဝမရရှိကြချေ။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မှီတင်းနထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသားများအထဲတွင် ဤထုံးစံမျိုး မရှိသလောက်ပင်ဖြစ်သဖြင့် ကွေ့တို့သည် ဤဓလေ့ထုံးစံများကို တရုတ်လူမျိုးများ ထံမှ ရရှိဟန်တူသည်။ ကွေ့တို့သည်နတ်များကိုလည်း ယုံကြည်ကိုးကွယ်ကြသည်။ တနှစ်လျှင် ၃ကြိမ်မျှ ကြက်ဝက်များကို သတ်ဖြတ်၍ နတ်ပူဇော်လေ့ရှိသည်။ ထိုသုံးကြိမ်အနက် တကြိမ်မှာ အကြီးအကျယ်ဆုံးဖြစ်သည်။ ထိုအခါမျိုးတွင် ရွာတွင်းသို့ အပြင်လူများအား ဝင်ခွင့်မပြုချေ။

ကွေ့တို့အသုံးပြုလေ့ရှိသော တူရိယာတမျိုးမှာ ကန်းဆိုသော ပြွေတမျိုး ဖြစ်သည်။ ကန်းတူရိယာမှာ ဗူးသီးအခြောက်ကို တူရိယာအိမ်အဖြစ် ထားလျက် ၁ ပေမှ၂ပေခွဲထိ ရှည်သော ဝါးပြွေ ၄ ခုမှ၁၄ ခု အထိတပ်ဆင်ထားသည်။ သူတို့သည် ကန်းပြွေကြီးကို ဈေးနေ့များ၌ ဈေးသွားဈေးလာစဉ် တီးမှုတ်လေ့ ရှိကြသည်။ တခါတရံ ရှေးအစဉ်အလာ ကပွဲများ ကျင်းပ၍ တီးမှုတ်သီဆိုကြသည်။ ခြေတဖက်ကို မြေတွင် ထောက်၍ကရသောကနည်းမျိုးကို ကျွမ်းကျင်ကြသည်။ ပြွေသမားများမှာ များသောအားဖြင့် အကကောင်းသူများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့သည် တရုတ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လူမျိုးများကို တုပဝတ်ဆင်လေ့ရှိကြသည်။ နက်ပြာရောင် အင်္ကျီဖောင်းဘီများကို အများအပြားဝတ်ဆင်ကြသည်။

ရွှေဘိုမှ အလောင်းဘုရား ဦးအောင်ဇေယျသည် တတိယမြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီး ပြန်လည်ထူထောင်မည် ပြုသည့် အချိန်တွင် ဂုဏ္ဏအိန်ဆိုသူဦးစီး၍ ကွေ့တို့လည်း အင်အား ဖြည့်တင်းကာ အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းကြသည်။ ကွေ့ ဂုဏ္ဏအိန်က လူပေါင်း ၂၀ စေလွှတ်၍ ဦးအောင်ဇေယျကို ပင် မိမိ၏သစ္စာခံရန် အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဦးအောင်ဇေယျက သစ္စာမခံဘဲ ကွေ့တို့ကို တိုက်ခိုက်ချေ မှုန်းလိုက်သည်။ အလောင်း ဘုရားနတ်ရွာစံပြီးနောက် နောင်တော်ကြီး လက်ထက်တွင် ကွေ့တို့က တဖန်ခြားနား ပုန်ကန်ကြပြန်ရာမြန်မာ့တပ်မတော်များကို စေလွှတ်၍ နှိမ်နင်းရပြန်သည်၊ ထိုအချိန်မှစ၍ ကွေ့တို့၏အကြောင်းကို မြန်မာသမိုင်းတွင် မတွေ့ရတော့ချေ။

ကွိုက်ပစ်ကစားခြင်း ။ ။ရှေး ဂရိလူမျိုးများထံမှ ယခု ခေတ်လူများ အမွေဆက်ခံရလိုက်သည့် ကစားနည်းအမျိုး မျိုး တို့အနက်၊ ကွိုက်ပစ်ကစားနည်းသည် တမျိုးအပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ကွိုက်ပစ်ကစားနည်းမှာလက်ချိန်လက်ဆ ကောင်းရန် အထူးလိုအပ်သော သံကွင်းပစ်ကစားခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

ကွိုက်ပစ်ကစားရာတွင် အသုံးပြုသော သံကွင်းမှာ အချင်း ၈ လက်မရှိ၍ အလေးချိန်၇ ပေါင်မှ ၉ ပေါင်အထိ ရှိပြီးလျှင် ဘေးအနားပတ်တလျှောက်ကို ထက်အောင် ပြုလုပ်ထား လျက်၊ တဖက်တွင်ခုံး၍ တဖက်မှာ ပြားနေလေသည်။ ထိုသံ ကွင်းကို ကစားကွင်း တဖက်တချက်တွင် စိုက်ထားသော သံချွန်ငုတ်တစ်ခုမှတစ်ခုသို့ စွပ်မိစေရန် သို့မဟုတ် အနီး ဆုံးရောက်စေရန် လှမ်း၍ပစ်ရသည်။

သံချွန်ငုတ် တခုနှင့်တခုသည် ၁၈ ကိုက်မျှကွာ၏။ ထို သံချွန်ငုတ်တို့သည် မြေပြင်ပေါ်တွင် တစ်လက်မခန့်မျှသာ ပေါ်ထွက်နေကြပြီးလျှင်၊ ယင်းတို့၏ ဘေးပတ်လည်၌ မြေ ပျော့ကွက်အဝိုင်း တခုစီရှိလေသည်။ ကစားသူသည် သံချွန်ငုတ်တခုမှ အခြားသံချွန်ငုတ်တခုသို့ သံကွင်းကို လှမ်းပစ်ရာတွင် သံကွင်းသည်သံချွန်ငုတ်ကို ခွင်ကျစွပ်ကာ၊ မြေပျော့၌ စိုက်ဝင်ခဲ့လျှင် ၂မှတ်ရ၏။ သံကွင်းသည် သံချွန် ငုတ်ကို မစွပ်မိသော်လည်း၊ ယှဉ်ပြိုင်ကစားသူ၏ သံကွင်း ထက် သံချွန်ငုတ်နှင့် ပို၍ နီးကပ်ခဲ့လျှင်၊ ၁ မှတ်ရလေသည်။ ပစ်လိုက်သောသံကွင်းသည် ပြားသောဖက်နှင့်ကျခဲ့လျှင် ကား စည်းကမ်းမကျသဖြင့် တစ်မှတ်မျှ မရတော့ချေ။

ကွိုက်ပစ်ကစားနည်းကို တမျိုးပြုပြင်လျက်၊ ပင်လယ်ကူး သင်္ဘောများ ကုန်းပတ်ပေါ်တွင် ကစားလေ့ ရှိကြသေး၏။ ထိုကစားနည်းမျိုးကား ဒက်ကွိုက်ကစားခြင်း ဖြစ်ပြီးလျှင်၊ သံကွင်းအစား ရော်ဘာကွင်းကိုလည်းကောင်း၊ တစ်လက်မ သံချွန်ငုတ်အစား၊ ၁၈လက်မ သစ်သားငုတ်တိုင်ကို လည်း ကောင်း၊ အသုံးပြုလျက်၊ ၁၅ ပေအကွာမှ လှမ်း၍ပစ်သည်။ အချို့တို့သည် သစ်ငုတ်တိုင်အစား၊ အမှတ်စဉ်လိုက်တပ်ထား သော စက်ဝိုင်းသုံးထပ်ကို ပစ်ကွင်းအဖြစ် အသုံးပြုကြ၏။

ကွိုက်ပစ်ကစားနည်းကိုပြုပြင်ထား၍၊ ခေတ်စားလာ သောအခြားကစားနည်းတခုမှာ၊ တင်နီကွိုက် ကစားခြင်း ပင်ဖြစ်၏။ တင်နီကွိုက် ကစားရာတွင် လိုအပ်သောအရာတို့ မှာ ကော်ဖတ် (ရော်ဘာ) ကွင်းတစ်ခုနှင့် ပိုက်တန်းတစ်ခု ပါဝင်ရလေသည်။

ကွင်းစလန်ပြည်နယ် ။ ။ဩစတြေး လီးယား တိုက်တွင်အရှေ့မြောက်ဘက်ပိုင်း၌ရှိ၍၊ ဒုတိယ အကြီးဆုံးပြည်နယ်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ပြည်နယ်၏ အကျယ် အဝန်းနှင့်မမျှအောင် လူဦးရေ နည်းပါးလှ၏။

ထိုပြည်နယ်၏ မြို့တော်မှာ ဗရစ္စဗိန်းမြို့ ဖြစ်သည်။ ထိုပြည်နယ်သည်စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၆၇၀၅၀၀ မျှကျယ် ဝန်း၍ ၁၉၅၁ခုနှစ်သန်းခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၁၂၁၉၆၀၆ယောက်ရှိလေသည်။ အရှေ့ဖက်ပိုင်းမှာ တောင် ထူထပ်၍၊ ဂရိတ်ဒဗိုက်ဒင်းတောင်တန်းကြီးသည် တောင်

ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောပေါ်တွင် ဒက်ကွိုက်ပစ်ကစားကြပုံ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကွင်းစလန်ပြည်နယ်မှ ထင်ရှားကျော်စောသော အမျိုးသားဥယျာဉ်ကြီး

နှင့်မြောက်ဖြတ်သန်းလျက်တည်ရှိ၏။ ကွင်းစလန်ပြည်နယ် အလယ်ပိုင်းနှင့်အနောက်ပိုင်းတို့တွင် ကျယ်ပြန့်လှသော စားကျက်ကွင်းများ ရှိသည်။ ထိုဒေသများမှာ ခြောက်သွေ့နေသော်လည်း အဝီစိတွင်းများ အောင်မြင်စွာတူးဖော်နိုင်သဖြင့် ရေလုံလောက်စွာရရှိလေသည်။ ကမ်းခြေတလျှောက်တွင် သစ်တောကြီးများထူထပ်စွာပေါက်ရောက်သည်။ အထူးသဖြင့် ပင်လယ်ကမ်းစပ်တွင် ဒီချောင်းတောများ ရှိလေသည်။

ဤပြည်နယ်ရှိ မြစ်များအားလုံးလိုလိုပင် ဂရိတ်ဒဗိုက် ဒင်းတောင်တန်းမှမြစ်ဖျားခံ၍၊ အချို့သည် တောင်ဘက်သို့၊ အချို့သည်အနောက်ဖက်သို့၊ စီးဆင်းကြ၏။ အချို့မြစ်များကား အနောက်တောင်ဖက်သို့ စီးဆင်းကာ သြစတေးလီးယားတိုက် အလယ်ပိုင်းရှိ အဲယားအိုင်တွင်းသို့ စီးဝင်၏။

ကွင်းစလန်ပြည်နယ်တပိုင်းမှာ အပူပိုင်းတွင်ကျရောက်၏။ သို့သော် အခြားအပူပိုင်း ဒေသများနှင့် မတူချေ။ အခြားအပူပိုင်းဒေသများကဲ့သို့ စိုစွတ်ထိုင်းမှိုင်းသောသစ်တောများနှင့် စိမ့်မြေညွန်ပျောင်းများ မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် အပူပိုင်းတွင်ကျရောက်လေ့ရှိသော ရောဂါမျိုးများနှင့် ငှက်ဖျားရောဂါမှ ကင်း၏။ ကွင်းစလန်ပြည်နယ်တွင် မည်သည့်နေရာမှအပူချိန် ၆၅ ဒီဂရီ ဖာရင်ဟိုက်ထက် မကျော်ပေ။ အရှေ့ဖက်ကမ်းခြေတလျောက်တွင် မိုးသည်းထန်စွာရွာသွန်းလေသည်။ အထူးသဖြင့် အရှေ့ဖက်ကမ်းခြေ မြောက်ပိုင်းတွင် မိုးရေချိန်မှာ တစ်နှစ်လျှင် ပျမ်းမျှလက်မ ၁၆၀ ဖြစ်၏။ အနောက်ဘက်များတွင်ကား မိုးပါးလွန်းလှရာ တနှစ်လျှင် ၆ လက်မခန့်သာ ရွာသွန်းလေသည်။ တောင်ခြေများတွင် သစ်တောများ ထူထပ်စွာ ပေါက်ရောက်၍ သစ်မှာ ပြည်နယ်၏အရေးပါ အရာရောက်ဆုံး ထုတ်ကုန်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ တောင်များမှ ရွှေ၊ ငွေ၊ သံဖြူ၊ ကြေးနီ၊ ကျွပ်စသည့် အဖိုးတန်သတ္တုများထွက်၏။ ကျောက်မီးသွေးမှာ ကွင်းစလန်ပြည်နယ်အရှေ့ပိုင်းမှ ထွက်လေသည်။

ကွင်းစလန်သည် လယ်ယာလုပ်ငန်း ထွန်းကားသော ပြည်နယ်ဖြစ်၏။ အရေးအပါဆုံးသော လယ်ယာလုပ်ငန်း ထွက်ကုန်များမှာ အစဉ်အလိုက်အားဖြင့် ကြံ၊ ဂျုံ၊ ပြောင်းဖူးတို့ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် ဝါ၊ ဆေး၊ မြေပဲနှင့်အပူပိုင်းဒေသထွက် သစ်သီးအမျိုးမျိုးလည်း စိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင်ကြသည်။ သိုးမွေးမြူခြင်းမှာ ကွင်းစလန်ပြည်နယ်၏အဓိကလုပ်ငန်းကြီးတရပ် ဖြစ်၏။ အနောက်ဖက်ရှိ ခြောက်သွေ့သော လွင်ပြင်များတွင်၊ သြစတေးလီးယားတိုက်ရှိ နွားကောင်ရေစုစုပေါင်း၏ ထက်ဝက်ခန့်ကို မွေးမြူကြလေသည်။ ကြံစိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်၍ အထူးဖြစ်ထွန်းသည့်အလျောက် ခရိုင်တိုင်း၌

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကွင်းစလန်ပြည်နယ်၏ မြို့တော်ဗရစ္စဗိန်းမြို့
ကွင်းစလန်ပြည်နယ်သည် ဩစတြေးလီးယား ဓနသဟာယနိုင်ငံစုထဲတွင် ပါဝင်သောပြည်နယ်တစ်ခုဖြစ်၍ ဘုရင်ခံကအုပ်ချုပ်သည်။ ထိုပြည်နယ်တွင် ပါလီမန်လွှတ်တော်ရှိ၍ အမတ်ပေါင်း ၆၂ ယောက်ရွေးကောက်တင်မြှောက်နိုင်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လိုလိုပင် သကြားစက်များ ရှိလေရာ ယင်းတို့ကိုသမဝါယမစံနစ်ဖြင့် လယ်သမားများက တည်ထောင်လုပ်ကိုင်ကြလေသည်။ ကွင်းစလန်ပြည်နယ်၏ ထွက်ကုန်များမှာ သိုးမွေး၊ အမဲသား၊ သကြားနှင့် သားရေများ ဖြစ်လေသည်။

ကွင်းစလန်ပြည်နယ်တွင် မူလတန်းပညာ မသင်မနေရဟု အက်ဥပဒေ သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အပြင် အခလွတ်ပညာသင်ကြားခွင့်ရသဖြင့် လူတိုင်းလိုလိုပင် စာရေးတတ်ဖတ်တတ်သည်။ ယောကျ်ားကလေးကျောင်း မိန်းကလေးကျောင်းများဟူ၍ အထက်တန်းကျောင်းများ သီးသန့်ဖွင့်လှစ်ထားရှိ၏။ ကွင်းစလန်တက္ကသိုလ်ကို ၁၉၁၁ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ဗရစ္ဗိန်းမြို့တွင် ဖွင့်လှစ်ထားလေသည်။

ထိုပြည်နယ်အနီးသို့ ပဌမဆုံး ရောက်ရှိခဲ့သော ဥရောပတိုက်သားများမှာ ပေါ်တူဂီလူမျိုးတို့ ဖြစ်၍၊ ၁၆၀၆ ခုနှစ်က ကွင်းစလနကမ်းခြေသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ၁၇၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကက်ပတိန် ကွတ်သည် ထိုဒေသတဝိုက်သို့ရောက်ရှိလာ၍၊ အင်္ဂလိပ်ပိုင်နယ်မြေအဖြစ် သိမ်းယူခဲ့ပြီးလျှင်၊ နယူးဆောက်သဝေးဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။ (ကွတ်၊ ကက်ပတိန်။ –ရှု) ၁၈၂၆ ခုနှစ်၌ မောတင်ပင်လယ်အော်ကမ်းခြေသို့ ဗြိတိသျှအကျဉ်းသမားတို့ လာရောက်နေထိုင်ကြရာမှ ထိုသူတို့ အခြေစိုက် နေထိုင်ရန်ဒေသအဖြစ် ၁၈၄၂ခုနှစ်တွင် ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့သည်။ ထိုပြည်နယ်သည် ၁၈၅၉ ခုနှစ်တွင်မှ သီးခြားပြည်နယ်တခုဖြစ်လာသည်။ ၁၈၆၈ခုနှစ်တွင်ထိုပြည်နယ်၌ ရွှေကိုတွေ့ရှိလေရာ၊ လူဦးရေမှာလည်းတိုးတက်ခဲ့၏။ ၁၈၉၉ခုနှစ်တွင် ဩစတြေးလီးယား ဓနသဟာယနိုင်ငံစုထဲတွင် ပါဝင်သောပြည်နယ်တခု ဖြစ်လာသည်၊ ထိုပြည်နယ်ကို ဗြိတိသျှ ဘုရင်မင်းမြတ်က ခန့်ထားသော ဘုရင်ခံကအုပ်ချုပ်၏။ သူ့ကို အမှုဆောင်ဝန်ကြီး ၁၀ ဦးကကူညီသည်။ လွှတ်တော်တစ်ရပ်သာ ပါဝင်သောပြည်နယ် ပါလီမန်သို့ တက်ရောက်ရသော အမတ်ပေါင်း မှာ ၆၂ ယောက်ဖြစ်သည်။ ဩစတြေးလီးယားဗဟိုပါလီမန်သို့ ကွင်းစလန်ပြည်နယ်မှ အောက်လွှတ်တော် အမတ် ၁၀ ဦးနှင့်အထက်လွှတ်တော်အမတ် ၆ ဦးစေလွှတ်နိုင်လေသည်။ ကွင်းစလန်ပြည်နယ်တွင် ယောကျ်ား မိန်းမမရွေး မဲပေးနိုင်၏။

ထိုပြည်နယ်၏ အံ့ချီးဖွယ်ရာတစ်ခုမှာ ဂရိတ်ဗဲရီးယားရိခေါ် သန္တာကျောက်တန်းကြီးဖြစ်၏။ ထိုကျောက်တန်းကြီးမှာ ရေထဲမှတောင်တန်းကြီးတခု ထိုးထွက်နေသကဲ့သို့ တည်ရှိသည်။ ကွင်းစလန်ပြည်နယ်မှာ သဘာဝပစ္စည်းပေါများကြွယ်ဝသော်လည်း၊ အလုပ်သမား နည်းပါးသဖြင့် လုပ်ငန်းများ တိုးတက်သင့်သလောက် မတိုးတက်ခဲ့ချေ။

ဩစတေးလီးယားတိုက်သို့ ဦးစွာလာရောက် အခြေစိုက်သူများက အပူပိုင်းကျရောက်သော ဒေသများသည် သူတို့ ကျန်းမာရေးနှင့်သင့်တော်မည်ဟု မထင်ကြချေ။ ထို့ကြောင့် ပဌမ၌ ကွင်းစလန်ပြည်နယ်သည် လူနေနည်းပါးလေသည်။ သို့သော်နောင်အခါ၌ ကျန်းမာရေးကိုမထိခိုက်ကြောင်း သိလာသော အခါ ပြည်နယ်၏ လူဦးရေမှာတဖြည်းဖြည်း တိုးတက်လာလေသည်။

ကွစ်ဇလင်း ဗွီ၊ အေ(ခရစ် ၁၈၈၇–၁၉၄၅)။ ။ဗစ်ဒကွန် အေဗရာဟမ်ကွစ်ဇလင်းကား ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း နိုင်ငံနှင့်လူမျိုးကို သစ္စာဖောက်၍၊ နာဇီဂျာမန်တို့အား အလုပ်အကျွေးပြုခဲ့သော နော်ဝေးနိုင်ငံရေးသမား တယောက်ဖြစ်သည်။ ၁၈၈၇ခုနှစ်ဇူလိုင်လ ၁၈ရက်နေ့တွင် ဖီရက်စဒယ်အရပ်၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ နော်ဝေးစစ်တက္ကသိုလ်တွင် စစ်ပညာသင်ကြားခဲ့ရာ ၁၉၁၁ ခုနှစ်တွင် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၁၈၊ ၁၉ ခုနှစ်တွင် ရုရှားနိုင်ငံ၌လည်းကောင်း၊ ၁၉၁၉၊ ၂၁ ခုနှစ်တွင် ဖင်လန်နိုင်ငံ၌လည်းကောင်း၊ စစ်ဖက်ဆိုင်ရာတွဲဖက်သံအရာရှိအဖြစ်ဖြင့် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် နော်ဝေးနိုင်ငံသို့ ပြန်လာခဲ့ပြီးနောက် နိုင်ငံရေးလောကထဲသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ကွစ်ဇလင်းမှာ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေးခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည်။ သူသည် ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ထမ်းရွက်ပြီးနောက်၊ နော်ဝေးအမျိုးသားညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ကို တည်ထောင်၍ ခေါင်းဆောင်ခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့အား ဖက်ဆစ် ပါတီပင်ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့တွင် ဖက်ဆစ်ဂျာမန်တို့သည် နော်ဝေးနိုင်ငံအား ရုတ်တရက် ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်သောအခါ ကွစ်ဇလင်းသည် ဂျာမန်တို့ဖက်မှ ကူညီတိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ နော်ဝေးကို ဂျာမန်တို့သိမ်းပိုက်ပြီးသောအခါ၊ ကွစ်ဇလင်းကို ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်သည်။ ၁၉၄၂ခုနှစ်တွင် ကွစ်ဇလင်းသည် နော်ဝေးနိုင်ငံ၏သမတအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြန်သည်။ ထိုမှစ၍ နောင်ဝေးနိုင်ငံမှာ ဖက်ဆစ်နာဇီတို့၏ ဩဇာခံ ကွစ်ဇလင်းရုပ်သေးအစိုးရ၏ ခြယ်လှယ်ညှဉ်းပန်းခြင်းကို ခံခဲ့ရလေသည်။

သို့ရာတွင် ကွစ်ဇလင်းအစိုးရသက်တမ်းမှာ ကြာရှည်စွာမတည်မြဲချေ။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် ဂျာမန်တို့ စစ်ရေးရှုံးနိမ့်၍ ကွစ်ဇလင်းသည် နော်ဝေးတပ်မတော်သို့ လက်နက်ချ ဝင်ရောက်ရလေသည်။ သူ့အားအော့စလိုမြို့တော် စစ်တရားခံရုံးတွင် စစ်ဆေးပြီးနောက် သစ္စာဖောက် အဖြစ်ဖြင့် ၁၉၄၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ကွပ်မျက်လိုက်လေသည်။ ယင်းသို့အားဖြင့် နိုင်ငံနှင့်အမျိုးသားအား သစ္စာဖောက်ခဲ့သော ကွစ်ဇလင်းသည် သစ္စာဖောက်တို့၏ သွားရာလမ်းသို့ လိုက်ပါသွားရလေသည်။ ထိုမျှမကသေး၊ စစ်ပြီးခေတ်တွင် ကွစ်ဇလင်းဟူသော သူ၏အမည်သည်လည်း သစ္စာဖောက်ဟူသော ဝေါဟာရနှင့် ဒွန်တွဲလျက် ကျန်ရစ်ခဲ့ပေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဗြိတိန်အတွက်ဩစတြေးလီးယားတိုက်တွင်နယ်သစ်ရှာပေးသူ

ကက်ပတိန်ကွတ်ကို ထင်ရှားသော ဗြိတိသျှရေကြောင်းခရီးသည်ဟု လူသိများလေသည်။ သို့သော် ထိုသို့ဖြစ်လာနိုင်ရန် မည်မျှကြိုးစားလုပ်ကိုင်လာရကောင်းကိုမူ သိကြမည်မဟုတ်ပေ။ သာမန် သင်္ဘောသားဘဝမှ လေ့လာသင်ယူမှု၊ စူးစမ်းရှာဖွေမှု၊ အမြော်အမြင်ရှိတတ်မှုတို့ကို လက်ကိုင်ပြုကာ ဆောင်ရွက်လာခဲ့ခြင်းကြောင့် ဗြိတိသျှသမိုင်းတွင် ဥဒါန်းတွင်ရစ်သူ ဖြစ်လာရကြောင်းများကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားပေသည်။

ကွတ်၊ ကက်ပတိန် (ခရစ် ၁၇၂၈–၁၇၇၉) ။ ။

ကက်ပတိန်ဂျိမ်းကွတ်သည် နာမည်ထင်ရှားသော ဗြိတိသျှရေကြောင်းခရီးသည် တဦးဖြစ်သည်။ ယော့ရှိုင်ယာခရိုင်၌ ၁၇၂၈ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဆင်းရဲသော မိဖများမှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ငယ်စဉ်က ပညာလုံလောက်စွာမသင်ခဲ့ရဘဲ ဆယ့်သုံးနှစ် အရွယ်ကပင် ကမ်းရိုးတန်းမြို့ကလေး တမြို့ရှိဆိုင်တဆိုင်တွင် အကူဝင်၍ လုပ်ခဲ့ရ၏။ ပင်လယ်နှင့် နီးနီးကပ်ကပ်နေရသောအခါ ကွတ်သည် သင်္ဘောသားအလုပ်ကို သဘောကျလာ၍ သင်္ဘောသားအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ်တွင် သင်္ဘောငယ်တစင်း၏ မာလိန်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၇၅၅ ခုနှစ်တွင် ဘုရင့်ရေတပ်မတော်၌ ဝင်ရောက်အမှုထမ်းခဲ့၏။

လေးနှစ်မျှ ကြာသောအခါ ကွတ်၏ အရည်အချင်းကို သဘောကျကြသဖြင့် ရာထူးတိုးမြှင့်ပေးလေသည်။ ထိုနောက် မြောက်အမေရိကတိုက်ရှိ ကွီဗက်မြို့ကို တိုက်ခိုက်မည့် ဗိုလ်ချုပ်မှူးဝုအား ကူညီရန် စစ်ကူပို့သော မာကျူရီအမည်ရှိ သင်္ဘောတွင် ရေကြောင်းပြအဖြစ် လိုက်ပါသွားခဲ့လေသည်။ စစ်ဆင်ရေးအတွက် လိုအပ်သည့်အတိုင်း ကွတ်သည် စိန်လောရင့်မြစ်၏အတိမ်အနက်ကို ဘေးအန္တရာယ်များအကြားတွင် အသက်ကိုစွန့်၍ တိကျမှန်ကန်စွာ စူးစမ်းတိုင်းထွာပြီးလျှင် မြေပုံ ဆွဲပေးခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ကွီဗက်မြို့ကို သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်မှာ တစိတ်တဒေသအားဖြင့် သူ၏ကြိုးပမ်းချက်ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ထို့ပြင် သူသည် နျူးဖောင်း လန်းကျွန်းနှင့် လားဗရာဒေါကမ်းရိုးတန်းတဝိုက်ကို စူးစမ်းတိုင်းထွာ၍ မြေပုံများ ရေးဆွဲပေးခဲ့၏။ ဤသို့ဖြင့် ကွတ်သည် တိကျသေချာစွာ စူးစမ်းတိုင်းထွာတတ်သော မြေပုံဆွဲကောင်းအဖြစ် ကျော်ကြားလာလေသည်။ မကြာမီ ဗြိတိသျှတော်ဝင်အသင်းကြီးက ကွတ်အား ဂရုပြုလာလေသည်။ ထိုအတောအတွင်း ကွတ်သည် ပညာဗဟုသုတ ပြည့်စုံသူတဦးဖြစ်မြောက်လာရန်အတွက် ရနိုင်သမျှသောစာအုပ်စာတမ်းများကို လေ့လာမှတ်သားဆည်းပူးခဲ့လေသည်။

၁၇၆၈ခုနှစ်တွင်ဗြိတိသျှ တော်ဝင်အသင်းကြီး၏ တိုက်တွန်းချက်အရ သောကြာဂြိုဟ် ဖြတ်ကျော်မည့် လမ်းကို သေချာစွာ စောင့်ကြည့်မှတ်သားရန် ကွတ်အားစေလွှတ်၏။ ထို့ပြင် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ တောင်ပိုင်း၌ရှိသည်ဆိုသော တိုက်သစ်ကိုရှာဖွေရန်နှင့် ဤသို့ စူးစမ်းရှာဖွေ တွေ့ရှိသမျှကို ဗြိတိန်နိုင်ငံအတွက်သိမ်းယူရန် တာဝန်များကို ပေးအပ်လိုက်သည်။ သို့ဖြင့် သိပ္ပံကဝိများပါဝင်သောအဖွဲ့ကို ကွတ်သည် ခေါင်းဆောင်၍ ခရီးထွက်ခဲ့လေသည်။ သောကြာဂြိုဟ်ကျော်ဖြတ်မည်ကို မြင်နိုင်မည့်ဒေသမှာ ယခု တဟီးတီးဟု ခေါ်သော ကျွန်းဖြစ်သည်။

ထိုကျွန်းသို့ ချောမောစွာရောက် ခဲ့ပြီးနောက်၊ ၁၇၆၉ ခုနှစ် ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့တွင် သော ကြာဂြိုဟ်ဖြတ်ကျော်သည်ကို ကောင်းမွန်စွာမြင်ကြရသည်။ ထို့နောက် တောင်ပိုင်းတိုက်သစ်ကို ရှာဖွေရန်ထွက်ခဲ့ရာတွင် တောင်လတ္တီတွဒ် ၄၀ အထိရောက်ရှိပြီးမှ နယူးဇီလန်ကျွန်းများရှိရာ အနောက်ဖက်သို့ ခရီးလွှင့်ခဲ့သည်။ နယူးဇီလန်ကျွန်းကမ်းခြေတလျှောက်ကို လှည့်ပတ်စူးစမ်းတိုင်းထွာပြီးနောက်၊ ဩစတြေးလီးယားတိုက် အရှေ့ဖက်ကမ်းကိုရောက်၍၊ ထိုဒေသကို ဗြိတိန်နိုင်ငံအတွက်သိမ်းယူခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ်က ဩစတြေးလီးယားတိုက်ကို နယူးဟော်လန်ဟုခေါ်ကြသည်။ ကွတ်သည် ဩစတေးလီးယားနှင့် နယူးဂင်းနီကျွန်းတို့အကြားရှိ၊ ရေလက်ကြား တလျှောက် သင်္ဘောလွှင့်ခဲ့ပြီးသော် ဗတေးဗီးယားတွင် ခရီးတထောက်နားကာ၊ ဂွတ်ဒဟုပ်အငူကိုပတ်၍ပြန်ခဲ့၏။ ၁၇၇၁ ခုနှစ်ဇူလိုင်လတွင် အင်္ဂလန်ပြည်သို့ပြန်ရောက်၍၊ ကွတ်မှာ သင်္ဘောသူကြီး (ကွန်မန်ဒါ) ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်းခံရသည်။

ကွတ်သည် ၁၇၇၂ခုနှစ်မှ ၁၇၇၅ခုနှစ်အထိ လေးနှစ်အတွင်း ဒုတိယအကြိမ်ခရီးထွက်ပြန်ရာ၊ အများယုံကြည်ခန့်မှန်းကြသော တောင်ပိုင်းတိုက်သစ် မရှိကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်ခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် အန္တာတိတ်ဒေသ၏ တောင်ဖက်ဆီတွင်ကား အပြောကျယ်လှသော ရေခဲလွှမ်းသည့် ဒေသများရှိ လိမ့်မည်ဟု ကွတ်ကခန့်မှန်းခဲ့၏။

ထို အကြိမ်ခရီးထွက်ခဲ့ရာတွင် မိုင်ပေါင်း ၆၀၀၀၀ ခန့်မျှခရီးပေါက်ခဲ့ပြီးလျှင် တောင်ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာအတွင်းရှိ ကျွန်းကလေးမြောက်မြားစွာကို တွေ့ရှိခဲ့လေသည်။

အပြန်တွင် ကွတ်သည် ကပ္ပိတိန်ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထား ခြင်းခံရ၏။ ထို့ပြင်သူ၏ ခရီးသွားမှတ်တမ်းများကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ ၆ခုနှစ်တွင် တတိယအကြိမ်မြောက် ခရီးထွက်ပြန်ရာ ထိုအချိန်တွင် ကွတ်သည် အသက်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လေးဆယ့် ရှစ်နှစ်အရွယ်မျှရှိနေလေပြီ။ ထိုအကြိမ်တွင် ကွတ်သည် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာမှ ဟဒ်ဆန်ပင်လယ်အော်သို့ ပေါက်သော အနောက်မြောက် ပင်လယ်ခရီးလမ်းရှာဖွေရန် အတွက်ခရီးထွက်ခဲ့လေသည်။ကွတ်သည် ၁၇၇၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၁ရက်နေ့တွင် သင်္ဘော ၂စင်းဖြင့် ခရီးစတင်ထွက်ခဲ့ရာ ဂွတ်ဒဟုပ်အငူ၊ တက်စမေးနီးယားကျွန်း၊ နယူးဇီလန်ကျွန်းများကို ကျော်လွန်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၇၇၇ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် တဟီးတီးကျွန်းသို့ ရောက်လေ သည်။ ထိုမှတဖန် မြောက်အမေရိကတိုက်ဖက်သို့ သင်္ဘောလွှင့်ခဲ့သောအခါ ဟာဝိုင်းယန်းကျွန်းများကို ၁၇၇၈ ခု နှစ်ဦးတွင်တွေ့ရှိလေသည်။ ထို့နောက် လာခဲ့ရင်း ကိစ္စအတွက် မြောက်အမေရိကတိုက် အနောက်ဖက်ကမ်းရိုးတန်းတလျှောက် ခရီးဆက်လက်ထွက်ခဲ့ရာ ဗဲရင်းရေလက်ကြားသို့ အရောက်တွင် ခရီးမဆက်နိုင်တော့သဖြင့် လက်လျှော့၍ ပြန်ခဲ့ရလေသည်။ ၁၇၇၉ ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလထဲတွင် ဟာဝိုင်ယန်းကျွန်းစုသို့ ပြန်လည်ရောက်ခဲ့လေသည်။

ကွတ်သည် နယ်မြေသစ် များရှာဖွေရာ၌ တိုင်းရင်းသားလူရိုင်းများနှင့် တွေ့ ကြုံရသည့်အခါ ယဉ်ကျေးလိမ်မာစွာ ဆက်ဆံ တတ်သဖြင့် ကွတ်နှင့်တိုင်းရင်းသားတို့၏ ဆက်ဆံမှုမှာ အများအားဖြင့် ချောမောပြေပြစ်ခဲ့သည်။ ကွတ်၏ ရည်မှန်းချက်နှင့် လုပ်ငန်းများမှာလည်း လွယ်ကူချောမောစွာ အောင်မြင်သည်သာများခဲ့သည်။ သို့သော် တတိယအကြိမ် ခရီးထွက်၍အပြန်၊ ဟာဝိုင်းယန်းကျွန်းသို့ရောက်သည့် အခါတွင်ကား၊ မမြော်လင့်သော ကိစ္စတစ်ရပ်နှင့် ကြုံခဲ့ရ၏။ ထိုကိစ္စမှာ ကွတ်တို့၏ သင်္ဘောမှလှေငယ်တစင်း ပျောက်ဆုံး သွားခြင်းပင်ဖြစ်လေသည်။ လှေငယ်ပျောက်ဆုံးသည့်အတွက် ကွတ်ကတိုင်းရင်းသားတို့၏ အကြီးအကဲကို ဖမ်းမည်အပြု တွင် ရန်းရင်းဆန်ခတ် ဖြစ်ပွားရာမှ တိုင်းရင်းသားတစ်ဦး၏လက်ချက်ဖြင့် ကွတ်မှာ အသက်ဆုံးရှုံးရသည်။ ကွတ်သည် ဩစတြေးလီးယားနှင့် နယူးဇီလန်ကျွန်း ဒေသများကို ဗြိတိသျှအင်ပိုင်ယာအတွင်းသို့ သိမ်းသွင်းနိုင်ရန်အတွက် လမ်းခင်းပေးခဲ့သူ ဖြစ်သည်ဟုဆိုနိုင်သည်။ ကွတ်၏ ကြိုးပမ်းမှုကြောင့်သာလျှင် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ၏ တိကျသော မြေပုံကို နောင်လာနောက်သားများ ရရှိခဲ့ပေသည်။ ကွတ်ရေးဆွဲခဲ့သော မြေပုံများမှာ တိကျမှန်ကန်သဖြင့် ယခုထက်တိုင် အပြောင်းအလဲမပြုလုပ်ရသေးဘဲ ဆက်လက် သုံးစွဲလျက် နေကြရပေသေးသည်။ နယ်မြေသစ်ရှာဖွေခဲ့ကြသူများထဲတွင် ကွတ်သည် နောင်အခါတွင်ရရှိမည့် ဂုဏ်ထူးဘွဲ့ထူးဆု စသည်တို့ကို မမြော်လင့်လှဘဲ စွန့်စားကာ ဝေးရပ်နယ်မြေများကို သွားရောက်ကြည့်ရှုလိုသော ဆန္ဒနှင့်သာ ခရီးထွက်ခဲ့သူ ဖြစ်သည့်ပြင် ခရီးအရှည်ဆုံး စူးစမ်းလှည့်လည်ခဲ့သူလည်းဖြစ်သည်။ ကွတ်သည် ရိုးသားတော်တည့်ဖြောင့်မှန်၍ ရဲစွမ်းသတ္တိနှင့် ပြည့်စုံ၏။ လက်အောက်ငယ်သားများအား သက်ညှာစွာ ပြုမူဆက်ဆံတတ်သဖြင့် လူချစ်လူခင်လည်းပေါများ ပေသည်။ သို့သော် မဖြစ်လောက်သော အရေးကိစ္စအတွက်ကြောင့် လူအဖိုးတန် တယောက်မှာ မမြော်လင့်ဘဲရုတ်တရက် ရန်သူ၏လက်ချက်ဖြင့် ဝမ်းနည်းဖွယ် အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ ရရှာလေသည်။

ဩစတြေးလီးယားတိုက်ဆစ်ဒနီမြို့တွင် စိုက်ထူထားသော ကက်ပတိန်ကွတ်၏ကြေးရုပ်

ကွတ်ခိုင်မြို့။ ။ကွတ်ခိုင်မြို့သည်ရှမ်းပြည် မြောက်ပိုင်း သိန္နီစော်ဘွားပိုင် နယ်ခွဲတစ်ခုဖြစ်၍ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်နှင့်နယ်ခြားဝန်ထောက်ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်သည်။ ဤမြို့သည် တရုတ်မြန်မာ လမ်းမကြီးပေါ်တွင် တည်ရှိ၍သိန္နီမြို့မှ ၁၆ မိုင်၊

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လားရှိုးမြို့မှ ၄၈ မိုင်ကွာဝေးသည်။ သိန္နီမှ ကွတ်ခိုင်မြို့ အထိလမ်းတလျှောက်မှာတောင်တက်ခရီးချည်းဖြစ်သည်။ လူနေအိမ်ခြေ ၆၀၀ မျှရှိပြီးလျှင် ၁၉၅၃ခုနှစ်တွင် လူဦးရေ၆၀၀၀ခန့် ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။

မြို့နယ်အတွင်း နေထိုင်ကြသူများအနက် ဂျင်းဖော့နှင့် ရှမ်းလူမျိုးတို့မှာ အများဆုံးဖြစ်၏။ လရှီ၊ လီစု၊ ပလောင်၊ တရုတ်နှင့် ဂေါ်ရခါးလူမျိုးများလည်း အနည်းငယ်စီ ရှိကြသည်။၁၉၅၀ပြည့်နှစ်တွင်ကချင်ပြည်နယ် အစိုးရ၏ အစီအစဉ်အရ ကွတ်ခိုင်နယ်မှ ကချင် အိမ်ထောင်စု အများပင် ကချင်ပြည်နယ် ဟူးကောင်း မြေပြန့်ဒေသသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားကြသည်။

မြို့ပတ်ဝန်းကျင်တွင် စပါး၊ ပြောင်းဖူးနှင့် အာလူးများ စိုက်ပျိုးကသည့်ပြင် ဂေါ်ဘီ၊ မုန်လာစသော ဟင်းသီးဟင်းရွက်များလည်းဖြစ်ထွန်းသည်။ မြို့နှင့်ခပ်လှမ်းလှမ်းဒေသများတွင် ဘိန်းပင်များစိုက်ပျိုးကြသည်။ ထိုမှတပါး မြင်းများကို မွေးမြူ၍ မန္တလေးစသောမြန်မာပြည်မရှိ မြို့များသို့ တင်ပို့ရောင်းချကြသည်။

ကွတ်ခိုင်မြို့မှအရှေ့မြောက်ဖက်တောင်ကုန်းပေါ်ရှိ တမုံငယ်ရွာသို့ လမ်း ဆက်သွယ်ထားရာ ထိုလမ်းကို နွေရာသီ၌သာ အသုံးပြုနိုင်သည်။ တမုံငယ်မှတဆင့် သိန္နီကွမ်းလုံလမ်းပေါ်ရှိ နမ်စရပ်မြို့သို့လည်းကားလမ်း ဆက်သွယ်ထားသည်။ ထိုကားလမ်းမှာ ၆၅ မိုင်ရှည်၍ ပြည်သူလူထု၏ အကူအညီဖြင့် ၁၉၅၃ခုနှစ်တွင် ဖောက်လုပ်ပြီးစီးခဲ့လေသည်။

မြို့ပေါ်တွင်အထက်တန်းကျောင်း၊ ခရစ်ယာန်သာသနာပြုအဖွဲ့မှ ဖွင့်လှစ်ထားသော စာသင်ကျောင်း၊ ဆေးရုံ၊ ငွေတိုက်နှင့်လမ်းဝန်ထောက်ရုံးများ ရှိသည့်ပြင် နယ်ခွဲကချင် ကောင်စီရုံးလည်းရှိသည်။ ကွတ်ခိုင်မြို့ပေါ်တွင် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေး အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ဖြင့် ဇန္နဝါရီလတွင် မနောပွဲကို ကျင်းပလေ့ရှိသည်။ ထိုမနောပွဲအတွင်း၌ မြို့နယ် ခေါင်းဆောင်များနှင့် ဒူးဝါးကြီးများသည် ရင်းနှီးချစ်ခင်စွာ တွေ့ဆုံခွင့်ရကြပြီးလျှင် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး၊ တိုးတက် ကြီးပွားရေးများကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကြသည်။

ကွန်ဂိုပြည်နယ်များ ။ ။ အာဖရိကတိုက်အလယ်ပိုင်းရှိ ကွန်ဂိုမြစ်ဝှမ်းတွင် ဗဲလဂျီယမ်နှင့်ပြင်သစ်ပိုင်နယ် နှစ်နယ်ရှိသည်။ ယခုအခါ ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံပိုင် ကွန်ဂိုပြည်နယ်သည် အစအဦးက ဗဲလဂျီယမ်ဘုရင် ဒုတိယလီယိုပို၏ ကိုယ်ပိုင်နယ် ဖြစ်လေသည်။

၁၈၇၇ခုနှစ်တွင် ဟင်နရီစတန်လေဆိုသူ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတဦးသည် ကွန်ဂိုမြစ်ရိုးကိုတွေ့ရှိခဲ့သည်။ လီယိုပိုဘုရင်သည် အာဖရိက အလယ်ပိုင်းနယ်များတွင် စိတ်ပါဝင်စားခဲ့သည့်အလျောက် စူးစမ်းရှာဖွေရန်နှင့် ယဉ်ကျေးမှုမြှင့်တင်ရန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အသင်း ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်၊ စတန်လေအား ငွေကြေးအထောက်အပံ့များပေး၍ အာဖရိကတိုက်သို့ တဖန် စေလွှတ်ပြီးလျှင်၊ ကွန်ဂိုမြစ်ရိုးတလျှောက် နယ်သစ်များ စွန့်စားရှာဖွေစေခဲ့သည်။ ထိုသို့ ရှာဖွေတွေ့ရှိသော နယ်များမှာ ပဌမတွင်အသင်းပိုင်နယ်ဟုဆိုသော်လည်း နောင်တွင်မူလီယိုဘုရင်၏ ကိုယ်ပိုင်နယ်များ ဖြစ်သွားလေသည်။

အခြားနိုင်ငံများကလည်း ကွန်ဂိုနယ်များတွင် စိတ်ဝင်စားလာသည့်အတွက် ထိုအရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စည်းဝေးဆွေးနွေးရန် ၁၈၈၄၊ ၈၅ ခုနှစ်တွင် ဘာလင်မြို့၌ ညီလာခံကျင်းပခဲ့ လေသည်။ ထိုညီလာခံကကွန်ဂို နယ်များကိုလီယိုပိုဘုရင်၏ အချုပ်အချာ ပိုင်နက်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုလိုက်လေသည်။ သို့သော် အခြားနိုင်ငံများအား လွတ်လပ်စွာ ကုန်သွယ်ခွင့်ပြုရမည်ဟူသော ခြွင်းချက်ကိုထားခဲ့၏။ ထို့ကြောင့်ထိုနယ်များကို လွတ်လပ်သောကွန်ဂိုပြည်နယ်ဟု ခေါ်တွင်စေခဲ့လေသည်။ နောင်တွင်လီယိုပိုဘုရင်သည် သူပိုင်နယ်အချို့ကို ပြင်သစ်နှင့်ပေါ်တူဂီနိုင်ငံများသို့ ခွဲဝေပေးခဲ့ရလေသည်။

၁၈၉၀ပြည့်နှစ်တွင် လီယိုပိုဘုရင်၌ ငွေရေးကြေးရေး ကျပ်တည်းလာသဖြင့် ပါလီမန်မှငွေချေးရ၏။ ပါလီမန်က

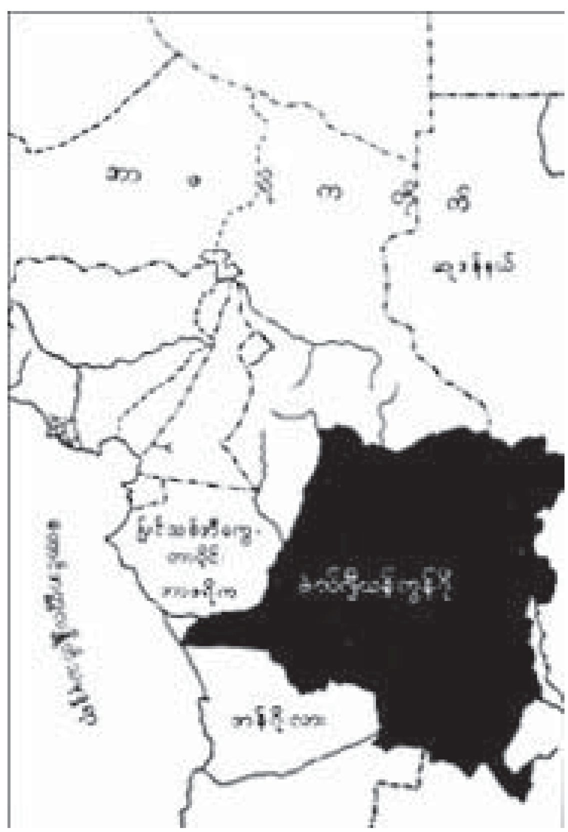

ကွန်ဂိုပြည်နယ်များတည်နေရာပြမြေပုံ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဗဲလဂျီယမ်ကွန်ဂိုတွင်ရှိသော ပညာတတ်တိုင်းရင်းသားတစ်စု

နောင်၁၀နှစ်ကာလျှင် လွတ်လန်သောကွန်ဂို ပြည်နယ်ကို ဗဲလဂျီယမ်အား သိမ်းပိုက်ခွင့်ပေးရမည်ဟု ဘုရင့်ထံမှ ကတိတောင်းယူပြီးနောက် ငွေကို ထုတ်ချေးလိုက်လေသည်။

ထိုအတွင်း လီယိုပိုဘုရင်သည် ကွန်ဂိုပြည်နယ်ကိုအုပ်ချုပ်ရာတွင် မကျေနပ်ဖွယ်အချက်အလက်များစွာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ဘုရင်သည် ကွန်ဂိုပြည်နယ်ရှိ တိုင်းရင်းသားတို့အား မတရားညှင်းပန်းဖိနှိပ်သည်ဟု စွပ်စွဲကြသည်။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလန်ပြည်တွင် လီယိုပိုဘုရင်၏ အပြုအမူကို ကန့်ကွက်ပြောဆိုသူ များစွာပေါ်ပေါက်ခဲ့ရာ၊ စုံစမ်းရေးအဖွဲ့စေလွှတ်၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးစေခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် လီယိုပိုဘုရင်နှင့် ဗဲလဂျီယမ်ပါလီမန်တို့သည် ကွန်ဂိုပြည်နယ် စီရင်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဘောကွဲလွဲခဲ့ကြ၏။ ထို့ပြင် ဘုရင်သည် ကွန်ဂိုပြည်နယ်သူနယ်သားတို့အား ညှင်းပန်းမြဲညှင်းပန်းလျက်ရှိလေရာ၊ ၁၉၀၈ ခုနှစ်တွင် ဗဲလဂျီယမ်အစိုးရသည် ဘုရင်အား ထိုက်တန်သောလျော်ကြေးကို ပေး၍၊ ထိုပြည်နယ်ကို သိမ်းယူလိုက်လေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဗဲလဂျီယမ်ကွန်ဂိုပြည်နယ်ဟုအမည်သစ် ထွင်လာ လေ၏။

ဗဲလဂျီယမ် ကွန်ဂိုပြည်နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၉၀၄၉၇၄ မိုင် ဖြစ်၍ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင်ခန့်မှန်းချက်အရ) တိုင်းရင်းသား၁၁၅၉၃၄၉၄ ယောက်ဖြစ်ပြီးလျှင်၊ ဥရောပတိုက်သား ၆၉၂၀၄ ယောက်ဖြစ်လေသည်။ ဥရောပတိုက်သားများတွင် ဗဲလဂျီယမ် လူမျိုး ၃၆၅၁၀ယောက် ပါဝင်၏။ တိုင်းရင်းသားများမှာ အများအားဖြင့် ဗန်တူလူမျိုးများ ဖြစ်သည်။ ဆူဒန်လူမျိုးလည်း အတော်များများ နေထိုင်ကြ၏။

ကွန်ဂို ပြည်နယ်မှာ ပူပြင်း၍ ကျန်းမာရေးနှင့် မညီညွတ်ချေ။ ငိုက်မျဉ်းသောရောဂါ၊ ငှက်ဖျားရောဂါနှင့် အခြားသောရောဂါများထူပြောလှသဖြင့် ဥရောပတိုက်သားအနည်းငယ်မျှသာ နေထိုင်လေသည်။

မြို့တော်မှာ လီယိုပိုဗီးမြို့ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၂ ခု ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်တွင် လူဦးရေ စုစုပေါင်း ၂၅၇၂၇၅ ယောက် နေထိုင်လျက်ရှိလေသည်။ အယ်လစ်ဇဗက်ဗီးမြို့မှာ ခေတ်အမီဆုံးမြို့ ဖြစ်သည်။ အခြားမြို့များမှာ အဲလဗက်ဗီးမြို့၊ စတန်လေဗီးမြို့နှင့် အီကွေတာဗီးမြို့များဖြစ်ကြလေသည်။ မာတာဒီမြို့မှာ ထင်ရှားသော ဆိပ်ကမ်းမြို့ဖြစ်၏။ ရူအန်းဒါးနှင့်အူရွန်းဒီခရိုင်များကို ပဋ္ဌမကမ္ဘာစစ်ကြီး အပြီးတွင် ၁၉၂၅ ခုနှစ်မှစ၍ နိုင်ငံပေါင်းချုပ် အသင်းကြီး၏ အမိန့်အရ ဗဲလဂျီယမ်အစိုးရက ကွန်ဂိုနှင့်အတူပူးတွဲ အုပ်ချုပ်ခဲ့လေသည်။ အဆိုပါ ခရိုင်များမှာ၊ စတုရန်းမိုင် ၂၀၅၄၀ ကျယ်ဝန်း၍ ရှေးအခါက ဂျာမန်အရှေ့ အာဖရိကနယ်မြေထဲတွင် ပါဝင်လေသည်။

ဗဲလဂျီယမ်အစိုးရ လက်အောက်တွင် ကွန်ဂိုပြည်နယ်သည် လျင်မြန်စွာတိုးတက်လာ၏။ ယခင်ကကော်ဖတ်တစ်မျိုးတည်းကိုသာ လုပ်ကိုင်ခဲ့သော်လည်း ယခုတွင်မူ အုန်းသီး၊ အုန်းဆီ၊ ဝါဂွမ်း၊ သကြား၊ ကာဖီ၊ ကိုကိုးစသည်တို့ အမြောက်အမြားထွက်သောပြည် ဖြစ်လာသည်။

ကြေးနီ၊ စိန်၊ ရွှေ၊ သံဖြူ၊ ယူရေးနီးယမ်းနှင့် တန်စတင်စသော အဖိုးတန်သတ္တုများကိုလည်း တူးဖော်ရရှိသည်။ ဆင်စွယ်များကိုလည်း တင်ပို့ရောင်းချသည်။ ကွန်ဂိုမြစ်နှင့် တကွမြစ်လက်တက်တို့မှာ နယ်တွင်း ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများဖြစ်သည်။ မီးရထားလမ်းနှင့် လေကြောင်းလမ်းများကိုလည်း ဖွင့်လှစ်ထားလေသည်။ ဗဲလဂျီယမ် ကွန်ဂိုပြည်နယ်ကို ဘုရင်ခံအုပ်ချုပ်သော နယ်ခြောက်နယ်ခွဲ၍ အုပ်ချုပ်သည်။ ဘုရင်ခံ များသည် ဘုရင်ခံချုပ်ထံ တာဝန်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သတ္တုတူးလုပ်ငန်းတစ်ခုရှိ တိုင်းရင်းသားအလုပ်သမားများနေထိုင်ရန် စနစ်တကျဆောက်ထားသော တဲတန်းများ

ခံ၍ အုပ်ချုပ်ရပြီးလျှင်၊ ဘုရင်ခံချုပ် ကလည်းဗဲလဂျီယမ် နိုင်ငံတော် အစိုးရအဖွဲ့မှ ကိုလိုနီဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးထံ တာဝန်ခံ၍တနယ်လုံးကို အုပ်ချုပ်ရလေသည်။

ကွန်ဂိုမြစ်၏ မြောက်ဖက်နှင့် အနောက်ဖက်တွင် ယခင်က ပြင်သစ်ကွန်ဂိုဟု အမည်တွင်ခဲ့၍ အလွန်ကျယ် ပြန့်သည့် ပြင်သစ်ပိုင်နယ်ကြီးရှိသည်။ ထိုနယ်ကြီးတွင် (၁) အလယ် ကွန်ဂိုနယ် (၂) ဂါဗွန်းနယ် (၃) အူဗန်းဂီရှား ရီးနယ်နှင့် (၄) ချက်နယ်တို့ ပါဝင်သည်။ လေးနယ်စလုံးကို အလယ် ကွန်ဂိုနယ် ဗရက်ဇာဗီးမြို့ရှိ ဗဟိုအစိုးရက တာဝန်ယူ၍ စီမံအုပ်ချုပ်လေသည်။

ထိုနယ်လေးနယ်အနက် အလယ်ကွန်ဂိုနယ်သည်ကွန်ဂို မြစ်ရိုးအနောက်ဖက်တွင် ကပ်လျက်ရှိ၍၊ အရေးပါဆုံးနယ် ဖြစ်သည်။ ပွိုင့်နွာရေးမြို့မှာ ထိုနယ်၏ဆိပ်ကမ်းမြို့ ဖြစ်သည်။ လီဗရားမြို့သည် ဂါဗွန်းနယ်၏ မြို့တော်နှင့် ဆိပ်ကမ်း မြို့ ဖြစ်သည်။ အူဗန်းဂီရှားရီးနယ်သည် အာဖရိကတိုက် အလယ်ရှိ တောထူထပ်သော အပိုင်းအနီးတွင် တည်ရှိ၍ မြို့တော်မှာဗန်ဂူအီဖြစ်သည်။ ချက်နယ်သည် ဆဒ္ဒဟားရား သဲကန္တာရနှင့် နီးကပ်သဖြင့် ခြောက်သွေ့သောနယ်ဖြစ်သည်။ မြို့တော်မှာ ဖို့လာမီးဖြစ်၏။

ပြင်သစ်ကွန်ဂိုနယ်ကို ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်မှစ၍ပြင်သစ် အီကွေတာပိုင်း အာဖရိကနယ်ဟု အမည်သစ် ပေးခဲ့သည်။ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၉၅၉၂၅၆မိုင် ဖြစ်၍ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၁ ခုနှစ် ခန့်မှန်းခြေအရ ၄၄၄၁၂၀၃ ယောက်ခန့် ဖြစ်သည်။ ၄၄၁၇၈၀၀ မှာ တိုင်းရင်းသား လူမျိုး များဖြစ်၍၊ ဥရောပ တိုက်သား ၂၃၄၀၃ ယောက် နေထိုင်သည်။

ကော်ဖတ်၊ ထန်းဆီ၊ ကိုကိုး ကာဖီနှင့်ဝါဂွမ်း ထွက်သည်။ ဆင်စွယ်နှင့် ငှက်ကုလားအုပ်မွေးများ တင်ပို့ရောင်းချသည်။ ဘုရင်ခံချုပ် တဦးခန့်ထား၍ သူ့ကို အုပ်ချုပ်မှုကောင်စီ အကူအညီဖြင့်အုပ်ချုပ်စေသည်။

ကွန်ဂိုမြစ် ။ ။ အာဖရိကတိုက် အလယ်ပိုင်းဒေသမှ အနောက်ဖက် အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာအတွင်းသို့ ခန့်ညား ထယ်ဝါစွာစီးဆင်းသောမြစ်ကြီးကား ကွန်ဂိုမြစ်ကြီးဖြစ် သည်။ ယခင်ကမူ ဇဲယားမြစ်ဟုတွင်ခဲ့သည်။ ထိုမြစ်သည် အာဖရိက တိုက်တွင် အကြီးဆုံးဖြစ်၍ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဒုတိယ အကြီးဆုံး ဖြစ်လေသည်။ ထိုထက်ကြီးသော မြစ်မှာကား တောင် အမေရိကတိုက်ရှိ အမေဇုန်မြစ်ဖြစ်လေသည်။

ဗဲလဂျီယမ် ကွန်ဂိုနယ်အရှေ့တောင်ပိုင်း၌ မြစ်ဖျားခံ သောမြစ်အချို့သည် အာဖရိကအလယ်ပိုင်းတွင် ကွန်ဂိုမြစ် ကို ဖြစ်ထွန်းစေသည်။ ထိုမြစ်ငယ်များသည် လူအာလားဗာ မြစ်ထဲသို့စီးဝင်ကြသည်။ လူအာလားဗာမြစ်မှာ မွေရူး အိုင်မှ မြောက်ဖက်သို့စီးဆင်းလျက်ရှိရာ တောင်လတ္တီတွဒ် ၄ံ သို့ ရောက်သောအခါ ကွန်ဂိုမြစ်ဟု ခေါ်ကြလေသည်။

ကွန်ဂိုမြစ်မကြီးသည် မိုင်ပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော် ရှည်လျား၍ ရေဆင်းနယ်မှာ စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၁၄၀၀၀၀၀ ကျော်

www.burmeseclassic.com

ကျယ်ဝန်းလေသည်။ မြစ်လက်တက်လေးခုရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ လိုမားမီ၊ အားရုဝီမီ၊ ယူဗန်ဂီနှင့် ကားဆိုင်းမြစ်များဖြစ်ကသည်။ ကွန်ဂိုမြစ်မကြီး အတွင်းတွင်ကားကျွန်းကလေးပေါင်း မြောက်မြားစွာရှိသည်။ သို့ရာတွင်မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသဟူ၍ မရှိချေ။

ကွန်ဂိုမြစ်သည် လူသူအရောက်အပေါက်နည်းသည့် အာဖရိကအလယ်ပိုင်းတွင်ရှိ၍ မြစ်ဝှမ်း တခုလုံးမှာလည်းတော ထူထပ်ပြီးလျှင် သားရဲ တိရစ္ဆာန်နှင့် မှက်ခြင်ယင်ရဲများ ကျက်စားရာဒေသဖြစ်လေသည်။ အာဖရိကတိုက် တိရစ္ဆာန်မျိုးစုံနှင့် သစ်ပင်ပေါင်းစုံတို့၏ပေါက်ဖွားရာဒေသလည်း ဖြစ်လေသည်။

ပန်းချီဆရာကြီး ဂျွန်ကွန်စတေဗယ်၏ပုံ

ကွန်ဂိုမြစ်ဝကို စတင်တွေ့ရှိသူမှာ ပေါ်တူဂီလူမျိုးတစ်ဦးဖြစ်၏။ ထိုစဉ်က အာဖရိကတိုက်အတွင်းပိုင်းသို့ လူသူအရောက် နည်းပါးလှပေရာ မြစ်ကြီး မည်မျှရှည်လျားသည်၊ မည်သည့်နေရာတွင် မြစ်ဖျားခံသည် တို့ကို မသိရှိကြသေးချေ။ ၁၉ ရာစုနောက်ပိုင်းတွင် ကမ္ဘာကျော်စွန့်စားရှာဖွေသူ ဒေးဗစ်လစ်ဗင်းစတုန်းသည် အာဖရိကတိုက် အလယ်ပိုင်းတွင် စုံစမ်း လှည့်လည်ရှာဖွေရာ၊ ကြီးမားသော မြစ်တစ်ခုကို တွေ့ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် နိုင်းမြစ်ဟု အထင်မှားခဲ့သည်။ ကွန်ဂိုမြစ်ဝအထိပဋ္ဌမဆုံး ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သူမှာ ဟင်နရီစတန်လေဖြစ်လေသည်။

ကွန်ဂိုမြစ်ကို သဘာဝအနေအထားကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကူးသန်းဆက်သွယ်ရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ အထက်ပိုင်း၊ အလယ်ပိုင်းနှင့် အောက်ပိုင်းဟု သုံးပိုင်းခွဲခြားထားသည်။ အောက်ပိုင်းတွင် မြစ်ဝမှ မိုင် ၁၁၀ အထိ သင်္ဘော အကြီးစားများ သွားလာနိုင်သည်။ အလယ်ပိုင်းမှ စတန်လေအိုင်ကလေးထိမိုင်ပေါင်း ၂၃၅ ရှည်လျားသည်။ သို့ရာတွင် မတ်စောက်သောရေတံခွန်များ ကျောက်ဆောင်များကြောင့် သင်္ဘောများ မသွားနိုင်ချေ။ အထက်ပိုင်းမှာ စတန်လေရေတံခွန်အထိ မိုင်ပေါင်း ၁၀၆၈ရှိ၍ သင်္ဘောအသေးစားများ သွားလာနိုင်လေသည်။

ကွန်ဂိုမြစ်မှာယခုအခါ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးအတွက်များစွာအရေးပါလာလေပြီ။ ကုန်တင်သင်္ဘောကြီးငယ်များသည် မြစ်ကို ဆန်နိုင်သမျှ ဆန်တက်ကာအာဖရိကတိုက်အတွင်းပိုင်းမှ ထွက်ကုန်များကို သယ်ယူကြသည်။ ဗဲလဂျီယမ်ကွန်ဂိုနယ်မှ ကော်ဖတ်များအားလုံးလိုလိုပင် ကွန်ဂိုမြစ်ကြောင်းမှ သင်္ဘောဖြင့်သယ်ယူရသည်။ ထို့ပြင် အခြားနယ်များမှထွက်ကုန်များကိုလည်း ကွန်ဂိုမြစ်ကြောင်းမှပင်၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ပေးရသည်။

ကွန်စတေဗယ် ဂျေ (ခရစ် ၁၇၇၆–၁၈၃၇) ။

။ဂျွန်ကွန်စတေဗယ်မှာ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးကမ္ဘာကျော်ပန်းချီဆရာကြီးတဦးဖြစ်၍ အင်္ဂလန်ပြည် ဆပ်ဖတ် ခရိုင် အရှေ့ဗာဂဟော့မြို့၌ ၁၇၇၆ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်သည် သူ၏ ဖခင်မှာ ပစ္စည်း အတော်အတန် ချမ်းသာကြွယ်ဝသော ဂျုံစက်ပိုင်ရှင်တဦးဖြစ်သည်။ အသက် ၇ နှစ်အရွယ်တွင် စာသင်ကျောင်း တစ်ကျောင်းသို့ ကျောင်းအိပ် ကျောင်းစားအဖြစ်သွားရောက်၍ ပညာသင်ကြားသည်။ ကျောင်းမှထွက်ပြီးနောက် အသက် ၁၇ နှစ်အထိ သူ့ဖခင်၏ အလုပ်တွင်ဝင်ရောက် ကူညီလုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းကပင် ပုံဆွဲဝါသနာပါလာသဖြင့် အားလပ်ချိန်ရတိုင်း ပုံဆွဲခြင်းကို လေ့လာလေသည်။ ဖခင်ကမူ သူ၏သားအား ပန်းချီဆရာမဖြစ်စေလိုသောကြောင့် သားဖြစ်သူ၏ ဝါသနာကို အားမပေးခဲ့ချေ။ သို့ရာတွင် ကွန်စတေဗယ်၏ စွဲမြဲသောဝါသနာကို တားဆီးခြင်း မပြုနိုင်သဖြင့် ၁၇၉၅ ခုနှစ်တွင်လန်ဒန်မြို့သို့ သွားရောက်၍ ပန်းချီပညာကို လေ့လာခွင့်ပြုလိုက်လေသည်။

လန်ဒန်မြို့တွင် ကွန်စတေဗယ်သည် တော်ဝင်အနုပညာကျော် တဦးဖြစ်သူ ပန်းချီဆရာကြီး ဂျိုးဇက်ဖယ်ရင်တန်နှင့် ကြုံကြိုက်တွေ့ဆုံလေရာ ထိုဆရာကြီး၏ နည်းနာများကိုခံယူလေသည်။ ၁၇၉၉ ခုနှစ်တွင် ဆာဂျော့ဗိုးမွန်၏ အကူအညီဖြင့် လန်ဒန်မြို့ တော်ဝင်ကျောင်းတွင် ကျောင်းသားအဖြစ်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကွန်စတေဗယ်ရေးဆွဲခဲ့သည့် ရှုမျှော်ခင်းပန်းချီကားတစ်ခု

ဝင်ရောက် ပညာဆည်းပူးနိုင်ခွင့် ရရှိလေရာ၊ ပန်းချီပညာဖြင့် တက်လမ်းကိုရှာရန် စိတ်ပိုင်းဖြတ်လိုက်၏။ ၁၈၀၂ ခုနှစ်တွင် သူရေးဆွဲထားသောကားများကို တော်ဝင်အနုပညာ တံခွန်အသင်းတွင် တင်ပြလေသည်။ အသင်းကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သော ဗင်ဂျမင်ဝက်ကလည်း ဂျွန်ကွန်စတေဗယ်ကို အားပေးခြင်းပြုသဖြင့် ဂျွန်သည် လခစား ပုံဆွဲဆရာအလုပ်တစ်ခုကိုပင် လက်မခံတော့ဘဲ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းကို တည်ထောင်ရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။

၁၈၀၆ ခုနှစ်မှ ၁၈၀၉ ခုနှစ်များအတွင်း ဂျွန်သည် ရေးနော်နှင့် ဟော့ပနာတို့၏ပုံတူကားများကို ကူးရေးခြင်းဖြင့် ပုံတူရေးပန်းချီဆရာဖြစ်နိုင်ရန် ကြိုးစားခဲ့သေး၏။ ကြိုးစားခဲ့သည့်အတိုင်းလည်း ပုံတူရေးခြယ်ခြင်းအတတ်တွင် ကျွမ်းကျင်သင့်သလောက် ကျွမ်းကျင်ခဲ့ပေသည်။ သို့ရာတွင် ဆေးရောင်အယူအဆနှင့် အလင်းအမှောင်အထားအသို မှန်ကန်မှုတွင် အာရုံဝင်စားမိသောအခါ ရှုမျှော်ခင်းများကိုသာ ရေးခြယ် လေတော့သည်။

၁၈၁၆ ခုနှစ်တွင် ဖခင်ဖြစ်သူ အနိစ္စရောက်သောအခါ ဂျွန်ကွန်စတေဗယ်သည် အိမ်ထောင် ပြုပြီးနောက် ပန်းချီကားများကို ရေးခြယ်ယင်းပင် လန်ဒန်မြို့၌ ဆက်လက်နေထိုင်လေသည်။ ၁၈၁၉ ခုနှစ်တွင် တော်ဝင်ပန်းချီအသင်းကြီး၏ အတိုင်ပင်ခံ ပန်းချီဆရာတဦးအဖြစ် ရွေးချယ်ခြင်းခံရသည်။ ကွန်စတေဗယ်မှာ ငွေရေး ကြေးရေးအားဖြင့် ပြည့်စုံလုံလောက်သော်လည်း ဇနီးဖြစ်သူ၏ ကျန်းမာရေးချို့တဲ့မှုကြောင့် သူတို့၏အိမ်ထောင်ရေးမှာ သာယာသင့်သလောက် မသာယာခဲ့ပေ။ ဤသို့ဖြင့် ၁၈၂၇ ခုနှစ်အကုန်တွင် သူ၏ဇနီး ကွယ်လွန်လေရာ ကွန်စတေဗယ်အဖို့ ပျော်ရွှင်မှုများ ကင်းဝေးလျက် စိတ်အပျက်ကြီးပျက်ပြီးလျှင် ၁၈၂၉ခုနှစ်တွင် တော်ဝင်အနုပညာကျော်တဦးအဖြစ် ရွေးကောက်ခြင်းခံရသည်ကိုပင် ဝမ်းမသာရှာဘဲရှိတော့သည်။ သို့ရာတွင် သူဝါသနာ ပါရင်း အလုပ်ဖြစ်သော ပန်းချီရေးဆွဲခြင်းကိုမူ မဖြတ်နိုင်သေးဘဲ နာမည်ကျော် ပန်းချီကား များအများအပြားကို ဆက်လက်ရေးဆွဲခဲ့ပြီးနောက် ၁၈၃၇ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ရုတ်တရက်ကွယ်လွန်သွားလေသည်။ သူ၏ရုပ်အလောင်းကို ဟမ်စတက်ဘုရားရှိခိုးကျောင်းဝင်းအတွင်း၌ မြှုပ်နှံထားသည်ကို ယနေ့တိုင် တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကွန်စတန်တင်းဘုရင်ကြီး (ခရစ် ၂၇၄–၃၃၇) ။ ။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး ပြုစုချီးမြှင့်ဘိသကဲ့သို့ ခရစ်ယန်ဘာသာကို အားပေးချီးမြှင့်ခဲ့သော ရောမဧကရာဇ်ကား ကွန်စတန်တင်းဘုရင်ကြီးဖြစ်၏။ ကွန်စတန်တင်းသည် ပဌမဆုံးခရစ်ယန်အယူဝါဒီ ရောမဘုရင်ဖြစ်၏။ ထိုမင်းလက်ထက်တွင် ထူးခြားချက်နှစ်ရပ်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ယင်းတို့မှာခရစ်ယန် အယူဝါဒကို နိုင်ငံတော်အယူဝါဒအဖြစ်ဖြင့် အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် ရောမနိုင်ငံတော် အရှေ့ပိုင်းတွင် နေပြည်တော်သစ် ကွန်စတန်တီနိုပယ်မြို့ကို တည်ခဲ့ခြင်းတို့ပင် ဖြစ်သည်။

ကွန်စတန်တင်းသည် ပဌမကွန်စတင်ရှပ်ဘုရင်နှင့် ဟယ်လီနာမိဖုရားတို့၏ သားဖြစ်၍၊ ခရစ် ၂၇၄ ခုနှစ်ခန့်တွင် ဖွားမြင် လေသည်။ ခမည်းတော်ကွန်စတင်ရှပ်သည် ၂၉၃ခုနှစ်တွင် ရောမဧကရာဇ်၏လက်အောက်ခံ ဂေါလနှင့် ဗြိတိန်နိုင်ငံတို့၏ ဘုရင်ဖြစ်လာသည်။ ဟယ်လီနာသည် နောင်အခါ သူတော်စင် အမျိုးသမီး စိန့်ဟယ်လီနာဖြစ်လာသည်။ ကွန်စတန်လင်းသည် ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ၌၊ ရောမနိုင်ငံတော် အရှေ့ပိုင်းဧကရာဇ်ဖြစ်သော ဂလီးရီးယပ်ဘုရင်ထံတွင် အကျယ်ချုပ်သဘောဖြင့် နေထိုင်ခဲ့ရ၏။ ထိုသို့နေခဲ့ရရာမှ ၃၀၅ ခုနှစ်တွင်ထွက်ပြေး လွတ်မြောက်လာပြီးလျှင် ခမည်းတော် ထံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ခမည်းတော် ကွန်စတန်ရှပ်ဘုရင်လည်း နောက်တနှစ်တွင်ကံကုန်လေရာ၊ စစ်သည်အပေါင်းသည် ကွန်စတန်တင်းအား ဝိုင်းဝန်း၍ ဘုရင်မြှောက်ကြလေသည်။

ကွန်စတင်းသည် ရောမနိုင်ငံတော် အနောက်မြောက်ပိုင်း ဖြစ်သောဂေါလ၊ စပိန်နှင့် ဗြိတိန်နိုင်ငံတို့ကို ငါးနှစ်မျှအုပ်စိုးပြီးနောက်၊ အီတလီနိုင်ငံကိုလုပ်ကြံရန် ရောမမြို့တော်သို့တန်းတန်း မတ်မတ်ချီတက်ခဲ့လေသည်။ တိုင်းဗားမြစ်သို့ ရောက်သောအခါ၊ ကွန်စတန်တင်းသည်မွန်းတိမ်းချိန်ကောင်းကင် ဘုံတွင် ပြိုးပြိုးပြက်ပြက်လက်နေသော လက်ဝါးကပ်တိုင်တခုကိုတွေ့မြင်ရသည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုလက်ဝါးကပ် တိုင်ပေါ်တွင် ‘ဤအမှတ်အသားဖြင့် ရန်အပေါင်းကိုနှိမ်နင်းလော့’ဟူသော စာတမ်းလည်းပါရှိသည်ဟုဆိုသည်။ ထိုည၌မက်သော အိပ်မက်ထဲ၌လည်း လက်ဝါးကပ်တိုင်ကို အောင်လံတော်ပမာဝင့်၍ ရန်သူတို့အားတိုက်ခိုက်ရန် ကောင်းကင်းတမန်တော်တဦးက နှိုးဆော်လာသည်ဟုဆိုသည်။ ဤသို့ဖြင့်လက်ဝါးကပ်တိုင်ကိုအဆောင်ပြု၍ တိုက်ခိုက်သည်တွင် အင်အားအဆမတန်ကြီးမားသော ရောမဘုရင်မက်ဆင်းရှပ်၏တပ်များသည် ပျက်ပြုန်းကြတော့သည်။ ရောမဘုရင်လည်း တိုင်းဗားမြစ်အတွင်း၌ ရေနစ်၍ ကံကုန်ရှာလေသည်။ ထိုအောင်ပွဲကိုအမှတ်တရဖြစ်စိမ့်သောငှာ ရောမမြို့တွင် ကွန်စတန်တင်းမုတ်ဝကို တည်ဆောက်ခဲ့၏။ ထိုအဆောက်အအုံကား ယနေ့တိုင်အောင်တည်ရှိနေပေသည်။

ကွန်စတန်တင်းသည် ရောမနိုင်ငံတော်အနောက်ပိုင်းတွင် ဧကရာဇ်ဖြစ်လာ၏။ သို့ရာတွင် ခရစ်ယန်သာသနာသို့ ချက်ချင်းကူးပြောင်းကိုးကွယ်ခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ ၃၁၃ ခုနှစ်တွင် မီလန်အမိန့်တော် ပြန်တမ်းကိုထုတ်ပြန်၍ ခရစ်ယန်အယူဝါဒီများအား လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်ကို ပေးခဲ့လေသည်။ သို့အားဖြင့် နှစ်ပေါင်း ၃၀၀ ကျော်မျှညှဉ်းပန်းသတ်ဖြတ်ခြင်းခံခဲ့ ရသော ခရစ်ယန် အယူဝါဒီတို့သည် ချမ်းသာခွင့်ရလာကြပြီးလျှင်၊ ခရစ်ယန်သာသနာလည်း ထွန်းကားပြန့်ပွားလာတော့သည်။

ကွန်စတန်တင်းသည် ရောမနိုင်ငံတော်အနောက်ပိုင်းကို နေထားတကျ ရှိစေပြီးသောအခါ၊ ၃၂၃ ခုနှစ်တွင် လိုင်စင်းနီးယပ်ဧကရာဇ်စိုးမိုးနေသော ရောမနိုင်ငံတော် အရှေ့ပိုင်းသို့ ချီတက်သိမ်းပိုက်လေသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် အကွဲကွဲဖြစ်နေခဲ့သော ရောမနိုင်ငံတော်ကြီးကို ပြန်လည်ပေါင်းစည်းအုပ်စိုးလိုက်လေသည်။

ထို့နောက် ခရစ်ယန်အယူဝါဒ၌ အယူအဆကွဲလွဲ၍

ရောမဧကရာဇ် ကွန်စတန်တင်း၏ရုပ်တု

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကွန်စတန်တင်းဘုရင်ကြီး၏ စစ်အောင်ပွဲအထိမ်းအမှတ်ဖြစ်သော ကွန်စတန်တင်းမုတ်ဝ

အငြင်းပွားပြီးလျှင် သင်းကွဲမည့် အရိပ်အယောင်များ ပေါ်ပေါက်လာသဖြင့် ၃၂၅ ခုနှစ်တွင် အာရှမိုင်းနားရှိ နိုင်စီးယားမြို့၌ သာသနာရေးကောင်စီတစ်ရပ် ခေါ်ယူကျင်းပခဲ့၏။ ထိုကောင်စီတွင် ကိုယ်တိုင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဖြင့်ဆောင်ရွက်၍၊ သာသနာရေးညီညွတ်မှုကို ဖြစ်စေခဲ့သည်။ နိုင်စင်းဝါဒသည် ထိုအချိန်မှ စတင်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့၏။

ကွန်စတန်တင်းလက်ထက်တွင် အာရှမိုင်းနားရှိ လက်အောက်ခံနယ်များသည် ရံဖန်ရံခါ ထကြွကြသဖြင့်၊ နိုင်ငံတော် အရှေ့ပိုင်းနယ်များနှင့် နီးကပ်စိမ့်သောငှာ၊ ကွန်စတန်တင်းသည် နေပြည်တော်ကို ရောမမြို့မှ အရှေ့ဘက် ဗိုင်ဇင်းရှမ် မြို့သို့၃၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရွှေ့ပြောင်းလိုက်၏။ ထို နေပြည်တော်သစ်ကို ရောမမြို့ကဲ့သို့ ကြီးကျယ်အောင်တည်၍ ကွန်စတန်တီနိုပယ် မြို့ဟု သမုတ်လေသည်။ နေပြည်တော်သစ် ကွန်စတန်တီနိုပယ်မြို့သည် နှစ်ပေါင်း ၁၀၀၀ ကျော်ခန့် တည်မြဲစည်ကားခဲ့၏။ နေပြည်တော်ဟောင်း ရောမမြို့မှာမူ နှစ် ၁၅၀ ခန့်အတွင်း၌ပင် ရန်သူတို့၏ တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီးမှုကြောင့် ပျက်သုန်းခဲ့ရလေသည်။ ရောမမြို့တွင်တိုက်ရိုက်အုပ်စိုးသော ဧကရာဇ်မရှိသည့်နောက် ပုပ်ရဟန်းမင်း၏ တန်ခိုးအာဏာတို့သည်အီတလီနိုင်ငံနှင့်တကွ အနောက်ဥရောပတလွှားတွင်တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်ကျယ်ပြန့်လာလေသည်။

ကွန်စတန်တင်းသည် အရှေ့တိုင်း ထုံးစံတို့ကို နှစ်မြို့က်၍၊ သက်ဦးဆံပိုင် ဘုရင် စံနစ်ဖြင့် အုပ်စိုးခဲ့၏။ သို့ရာတွင် အခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီစွာ ချင့်ချိန်ဆောင်ရွက်တတ်သဖြင့် အမြော်အမြင်ကြီးသောဧကရာဇ်တပါးဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ဂိုဏ်းအုပ်ကြီးများအား အုပ်ချုပ်ရေး ကောင်စီအဖွဲ့ဝင် ဘုရင့်အတိုင်ပင်ခံများ အဖြစ်ဖြင့် ခန့်အပ်ခဲ့၏။ တရားဥပဒေများကိုလည်း ခရစ်ယန်အယူဝါဒ တရားနှင့် အညီအညွတ်ဖြစ်စေရန် ပြုပြင်စီရင်ခဲ့လေသည်။ ၃၃၇ ခုနှစ်တွင်၊ ပါးရှင်းတို့၏ ထိပါးခြင်းကို ခုခံတိုက်ခိုက်ရန် စစ်ထွက်ယင်း လမ်းခရီး၌ နာမကျန်းဖြစ်၍၊ ကံကုန်လေသည်။ ထိုနောက်ဆုံး နာမကျန်းဖြစ်သောအချိန်ရောက် မှပင် နန်းတက်သည့်အခါမှစ၍ ပြုစုအားပေးခဲ့သော ခရစ်ယန်သာသနာကို အကြွင်းမဲ့သက်ဝင်ယုံကြည်လျက် ဗတ္တိဇံ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

မင်္ဂလာ (ဝါ) ရေနှစ်မင်္ဂလာကို ခံယူခဲ့သည်။ ကွန်စတန်တင်း မရှိသည့်နောက် သူထူထောင်ခဲ့သောနိုင်ငံကြီးသည် ကျန်ခဲ့သော သားတော် သုံးပါး၏ လက်ထက်၌ အစိတ်စိတ်ကွဲ၍ အင်အားနည်းပါးသွားလေတော့သည်။

ကွန်ဆားဗတစ်ပါတီ ။ ။ကွန်ဆာဗတစ်ပါတီဟူသော အင်္ဂလိပ်အမည်မှာ ဗြိတိန်နိုင်ငံရှိနိုင်ငံရေးအဖွဲ့ကြီး တဖွဲ့၏ အမည်ဖြစ်သည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင်ယနေ့တိုင် ထင်ရှားတည် ရှိသောနိုင်ငံရေးအဖွဲ့ကြီးများမှာ ကွန်ဆာဗတစ်ပါတီ၊ လေ ဘာပါတီနှင့်လစ်ဗရယ်ပါတီတို့ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့အနက် ကွန်ဆာဗတစ်ပါတီနှင့် လစ်ဗရယ်ပါတီမှာ ရှေးအခါက တိုရီပါတီနှင့် ဝှစ်ပါတီတို့မှဆင်းသက်လာသည့် ပါတီကြီးများ ဖြစ်လေသည်။

ကွန်ဆာဗတစ်ဟူသော အင်္ဂလိပ်စကားမှာ ရှိရင်းစွဲအခြေ အနေကိုမပြောင်းလဲစေဘဲ၊ စံနစ်ဟောင်းတို့ကို လက်ခံထား ခြင်းဟုအဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ပါတီဟူသောအင်္ဂလိပ်စကားမှာ အဖွဲ့အစည်းပင်ဖြစ်သည်။ ဤဝါဒအရဆိုလျှင် ကွန်ဆာ ဗတစ်ပါတီသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစံနစ်တို့ကို ရှိရင်းစွဲအတိုင်း ထိန်းသိမ်းပေးပြီးလျှင်၊ ထိုစံနစ်တို့ကို တမျိုး တဖုံဖြစ်အောင် ဖန်တီးမည့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတို့ကို လက် မခံလိုချေ။ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ငွေရင်းနှင့် မတည်သောလုပ်ငန်း တို့ကို အကာအကွယ်ပေး၍၊ အရင်းရှင်စံနစ်ကို အခြေခံ သည့် လူမှုရေးကိုအားပေးသည်။ ဗြိတိသျှအင်ပါယာ တည် မြဲရေးဝါဒကို လက်ကိုင်ပြုသည်။ စီးပွားရေး၌ တိုင်းရင်း လုပ်ငန်းများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ကာကွယ်ပေး၍ ကုန်သွယ်မှု၌ အကောက်ခွန်များ ပယ်ဖျက်ရေးကို ဆန့်ကျင် ဖက်ပြုသည်။

ကွန်ဆာဗတစ် ပါတီ၏ ဇစ်မြစ်ကိုဖော်ပြရသော် တိုရီနှင့် ဝှမ်တို့ဖြစ်ပေါ်လာပုံမှ အစပြု၍ ရေးရချိမ့်မည်။ ထိုပါတီ ၂ ခုတို့မှာ အင်္ဂလန်ပြည့်ရှင်ပဌမချားဘုရင် (ခရစ် ၁၆၃၀–၁၆၈၅) လက်ထက်က စတင်ပေါ်ပေါက်သည်။ ထိုမင်းလက် ထက်၌ ဒုတိယချားဘုရင်ကို ဆက်ခံရမည့် ထီးနန်းလျာရွေး ချယ်ကြသည်။ ဒုတိယချားဘုရင်၏ညီ ယော့စားဒျူဘွဲ့ရ ဂျိမ်းမှာ ဗရင်ဂျီဂိုဏ်းဝင်ဖြစ်လေရကား၊ အချို့နိုင်ငံရေး သမားတို့က သဘောမကျချေ။ ထို့ကြောင့် ဂျိမ်းကို နန်း လျာအဖြစ်မှပယ်စေသော ဥပဒေကို ပြုကြသည်။ ထိုနိုင်ငံ ရေး သမားတို့၏ အဖွဲ့အစည်းကို ဝှစ်ဟုခေါ်သည်။ ယင်း ဝှမ်တို့ကိုဆန့်ကျင်ဖက်ပြု၍၊ ဂျိမ်းကိုထောက်ခံသော နိုင်ငံရေး အဖွဲ့ကား တိုရီဂိုဏ်းဖြစ်သည်။ ယင်းတိုရီ ဟူသောအမည်မှ အင်္ဂလိပ်ပါလီမန်ရွေးကောက် နည်းစံနစ်ကို ပြုပြင်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဥပဒေကြမ်းတင်သွင်းအတည်ပြုသော ခရစ်နှစ် ၁၈၃၂ ခုတွင်ကွန်ဆားဗတစ်အမည်သို့ ပြောင်း ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းအဖွဲ့ကိုဝေဖန်လိုသူများက တိုရီဟူ၍ပင် တခါတရံ ခေါ်လေ့ရှိသည်။

ကွန်ဆာဗတစ်ပါတီသည် ဆာရောဗတ်ပီးခေါင်းဆောင် ခဲ့စဉ် ၁၈၄၁ ခုနှစ်မှ ၁၈၄၆ ခုနှစ်အထိ နိုင်ငံရေး အာဏာကို သိမ်းပိုက်နိုင်၍ နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ လော့ဒါဗီခေါင်း ဆောင်ခဲ့စဉ်ကမူ သက်တမ်း တိုလှသော အစိုးရအဖွဲ့ကိုသာ ၃ ကြိမ်တိုင်တိုင်ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့၏။ နောင်အခါ လော့ဗီးကွန်း စဖီးဟုအမည်တွင်သော ဗင်ဂျမင်ဒစ်ဇရေလီ၏ လက်ထက် တွင်ကား၁၈၇၄ ခုနှစ်မှ ၁၈၈၀ ပြည့်နှစ်အထိ နှစ်ရှည်စွာ အာဏာရ၍ အစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်း နိုင်ခဲ့သည်။ ၁၈၈၆ခုနှစ် တွင် အိုင်ယာလန်ကျွန်း ဟုမ္မရူးအရေးကြောင့် လစ်ဗရယ် ပါတီမှ သဘောကွဲလွဲ ထွက်ခွာလာသူများသည် ကွန်ဆာ ဗတစ်ပါတီနှင့် ပူးပေါင်းကြလေရာ ကွန်ဆာဗတစ် ပါတီသည် ယူနီယန်နစ်ပါတီဟု အမည်ခံကာ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ခန့်နိုင်ငံ ရေးအာဏာ လက်ဝယ် ရယူထား နိုင်ခဲ့ပြန်သည်။ ထိုစဉ်က ထင်ရှားသော ကွန်ဆာဗတစ်ပါတီမှာ ဂျိုးဇက် ချိန်ဗာလိန်ဖြစ်သည်။

၁၉၁၅ခုနှစ်နှင့် ၁၉၄၅ ခုနှစ်များအတွင်း၊ ကွန်ဆာဗတစ် ပါတီသည် အင်အားတောင့်တင်းသဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့ဖွဲ့စည်း၍ အုပ်ချုပ်နိုင်ခဲ့၏။ သို့သော် ၁၉၂၄ခုနှစ်တွင် တစ်ကြိမ်၊ ၁၉၂၉–၃၁တွင် တစ်ကြိမ်ခေတ္တမျှ အဆက်ပြတ်ခဲ့ရသည်။ အာဏာ ကို ဤမျှကြာကြာသိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်မှာ လေဘာပါတီ ပေါ် ပေါက်လာခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ လစ်ဗရယ်ပါတီဝင်အများ အစားသည် လေဘာပါတီ၏ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒလွှမ်းမိုးမှုကို ကာကွယ်ရန်အတွက် ကွန်ဆာဗတစ်နှင့် ပူးပေါင်းကြသည်။ ထိုသူများနှင့် အတူဝန်စတန်ချာချီသည် ကွန်ဆာဗတစ် ပါတီသို့ ဝင်ခဲ့၏။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အပြီး ၁၉၄၅ ခုနှစ်၌ ကား လေဘာပါတီသည်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကွန်ဆာဗတစ် များကို အပြတ်အသတ်အနိုင်ရရှိပြီး နောက်အစိုးရ အဖွဲ့ဖွဲ့ စည်းနိုင်ခဲ့လေသည်။

ကွန်ဆာဗတစ်ပါတီ၏ ကမ္ဘာကျော်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ဖြစ်ကြသော ချာချီနှင့်အီဒင်တို့သည် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင်အနိုင်ရရှိရန် အစွမ်းကုန်ကြိုးပမ်းကြ သော်လည်း လေဘာပါတီကိုကပ်၍ရှုံးခဲ့လေသည်။ သို့ရာ တွင် ၁၉၅၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလရွေးကောက်ပွဲ၌ကား၊ ကွန်ဆာဗတစ်သည် အနိုင်ရခဲ့ပြန်သဖြင့် ယခုအခါ ထိုပါတီ၏ အစိုးရအဖွဲ့သည် ချာချီ၊ အီဒင်ခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် နိုင်ငံတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်လျက်ရှိလေသည်။ (ပီးယဆာ ရောဗတ် ဒစ်ဇရေလီယဗီ–ချိန်ဗာလိန်သားအဖ ချာချီ ဆာဝင်စတန်–ရှု။)

ကွန်နီဖာပင်မျိုး ။ ။ (ထင်းရှူး–ရှု။)

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကွန်နက်တီကပ်ပြည်နယ်ရှိ ဟာ့တဖို့မြို့ကို ဤသို့ခမ်းနားစွာတွေ့မြင်ရသည်။

ကွန်နက်တီကတ်ပြည်နယ်။ ။ကွန်နက်တီကတ်ပြည်နယ်သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏မူလပြည်နယ်ကြီး ၁၃ ခုတွင် အပါအဝင်ဖြစ်၍ အတ္တလန္တိတ်ကမ်းခြေဘက်တွင် တည်ရှိသည်။ ထိုပြည်နယ်၏ မြောက်ဘက်တွင် မက်ဆချူးဆက်ပြည်နယ်၊ အရှေ့ဘက်တွင် ရုတ်ကျွန်း၊ တောင်ဖက်တွင် လောင်းအိုင်လန်ရေလက်ကြားရှည်နှင့် အနောက်ဘက်တွင် နယူးယော့ပြည်နယ်တို့က နယ်နိမိတ်သတ်ထားလေသည်။

ကွန်နက်တီကတ်နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာစတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၅၀၀၉ သာရှိ၍ ၁၉၅၀ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေမှာ ၂၀၀၇၂၈၀ ယောက်ဖြစ်ရာ အကျယ်အဝန်းနှင့် မမျှအောင် လူဦးရေထူထပ်လေသည်။

ထိုနယ်တွင် မြို့ပေါင်းများစွာရှိ၍ မြို့တော်မှာကွန်နက်တီကတ်မြစ်ပေါ်တွင်တည်ရှိသော ဟာ့တဖို့မြို့ ဖြစ်၏။ ၁၉၅၀ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရလူဦးရေ ၁၇၇၃၉၇ ယောက် ရှိသည်။ အခြားမြို့များမှာ ၁၉၅၀ ခု လူဦးရေ ၁၆၄၄၄၃ ယောက်ရှိသောနယူးဟေးဗင်းမြို့နှင့် ၁၉၅၀ ခုလူဦးရေ ၁၅၈၇၀၉ ယောက်ရှိသည့် ဗရစ်ဂျပို့မြို့တို့ ဖြစ်လေသည်။ ကမ္ဘာ၌ ထင်ရှားကျော်ကြားလှသော ယေးတက္ကသိုလ်မှာ နယူးဟေးဗင်းမြို့တွင် ရှိလေသည်။

ကွန်နက်တီကတ်ပြည်နယ်သည် မြေသြဇာထက်သန်ကောင်းမွန်ခြင်း မရှိသဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ကောင်းစွာမဖြစ်ထွန်းချေ။ သို့ရာတွင် နွားနို့ထွက်ပစ္စည်းလုပ်ငန်းနှင့် သစ်သီးခြံများမှာ နယ်၏စီးပွားရေးကိုများစွာ အထောက်အပံ့ပေးလေသည်။ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ ထွန်းကားသည့်ပြည်နယ် ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ထွက်ကုန်များမှာ စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ပစ္စည်းသာလျှင်ဖြစ်သည်။ ထိုပြည်နယ်၏ အများဆုံး ထွက်ကုန်များမှာ ခဲယမ်းမီးကျောက်များ၊ လေယာဉ်ပျံ စသည့် စစ်သုံးပစ္စည်းများ၊ နာရီများနှင့် ဆေးလိပ် ဆေးတံစသောကုန်စည်များဖြစ်ကြလေသည်။

ကွန်ပါအိမ်မြှောင် ။ ။(သံလိုက်အိမ်မြှောင်–ရှု။)

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကမ္ဘာကျော်ယေးတက္ကသိုလ်
အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတွင် ယေးတက္ကသိုလ်သည် ပညာဆည်းပူးရာ ဗဟိုဌာနတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလန်တွင် အောက်စဖို့တက္ကသိုလ် ကင်းဗရစ်တက္ကသိုလ်တို့ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသကဲ့သို့ အမေရိကတွင်လည်း ထိုယေးတက္ကသိုလ်သည် ကမ္ဘာကျော်ကြား၍ ဂုဏ်ယူစရာဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တရုပ် ယထာဘူတ ပညာရှင်

ကိုယ်ကျင့်ကောင်းမွန်ရေးအတွက် ဩဝါဒ အမျိုးမျိုးပေးထားသောပညာရှိသုခမိန်ကြီး ကွန်သည် သာမန်လူသား တရားဟော ဆရာ ဖြစ်ငြားလည်းသူ့တရားများမှာ အဆီအနှစ်နှင့်ပြည့်စုံသဖြင့် သန်းပေါင်းများစွာသောအာရှတိုင်းသားတို့က ဘုရားတဆူ ဂုတလုံးသဖွယ် ကိုးကွယ်ကြသည့်။ သူ၏ဩဝါဒများသည် တခါက တရုပ်နိုင်ငံတော် အယူဝါဒဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

ကွန်ဖူးဇီး(ဘီစီ ၅၅၀–၄၇၉)။ ။တရုပ်ပညာရှိ သုခမိန်ကြီး ကွန်ဖူးဇီးသည် ယခုရှန်တွန်ကျွန်းဆွယ်တွင် အပါအဝင်ဖြစ်သောလူးနယ်၌ ခရစ်မပေါ်မီဖြစ်သော ဘီစီ ၅၅၀ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်၍၊ သူ၏ဖခင်မှာ ခရိုင် တခုကို အုပ်ချုပ်သော လူကြီးဖြစ်၏။ ကွန်းဖူးစီး၏ မျိုးရိုးအမည်မှာ ကွန်ဖြစ်၍ ဖူးဇီးကားပညာရှိကြီး၊ သို့မဟုတ် ဆရာကြီးဟု အနက်ရ၏။ (ဆရာကြီးကွန် အဓိပ္ပာယ်ရသောသူ၏အမည်ကို၊ လက်တင်စာဖြင့် ရေးရာတွင် ကွန်းဖျူးရှပ်ဟု ဖြစ်လာသည်။)

ကွန် ၃နှစ်သားအရွယ်တွင် သူ၏ဖခင်ကွယ်လွန်၍၊ ကျန်ရစ်သူတို့မှာ နေရေးထိုင်ရေး ကျပ်တည်းခဲ့၏။ ကွန်သည် ၅ နှစ်သားခန့်ကပင် အခြားသော ကလေးများနှင့် မတူဘဲ ဉာဏ်ပညာ ထက်မြက်သူဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉ နှစ်သားအရွယ်တွင် အိမ်ထောင်ပြုရာသား ၁ ယောက်သမီး ၂ ယောက် ထွန်းကားခဲ့လေသည်။

အသက် ၂၂နှစ်အရွယ်တွင် ပညာအမြော်အမြင်နှင့် ပြည့်စုံသောကွန်သည် ကျောင်းတစ်ကျောင်း တည်ထောင်၍ လူ့ကျင့်ဝတ်တရားနှင့် တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မှု သဘောတရားများကို သင်ကြားလေသည်။ သူ၏တပည့်များထံမှနည်းများမဟူ ဉာဏ်ပူဇော်ခများကို လက်ခံ၍ သင်ကြားပေး သော်လည်း စိတ်ပါဝင်စားခြင်းမရှိသည့် တပည့်များကိုကား လက်မခံချေ။ သူ၏တပည့်များတွင် လူးနယ်မှ ထိပ်သီးလူလုံ ထံများ ပါဝင်လေသည်။

တရုတ်ပညာရှိကြီး ကွန်ဖူးဇီး

အသက် ၃၄ နှစ်အရွယ်တွင် ဆရာကြီးကွန်သည် နန်းစိုက်ရာမြို့တော်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် ရှေးဟောင်း စာပေပိဋကတ်နှင့် သုခမပညာရပ်များကို ရှာဖွေဆည်းပူးပြန်သည်။ အပြန်တွင် တိုင်းပြည် ဆူပူ၍ အုပ်ချုပ်သူမြို့စားလည်း ဆီနယ်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရသည်နှင့် ကြုံလေသည်။ မိမိတို့အပေါ်တွင် အုပ်ချုပ်သူကို တိုက်ခိုက် နှင်ထုတ်သူများအား ကွန်ဖူးဇီးသည် မတွေ့လိုသဖြင့် နေရပ်သို့ မပြန်တော့ဘဲ၊ မြို့စားပြေးရာသို့လိုက်သွားခဲ့၏။ သူ၏တပည့်များစွာလည်း သူနှင့်အတူ လိုက်ပါသွားကြသည်။

လမ်းခရီးတွင် မိန်းမတယောက်သည် သင်းချိုင်းရာတစ်ခုအနီး၌ ငိုကြွေးလျက်ရှိသည်ကိုတွေ့ရ၍ ပညာရှိကြီးက ရပ်တန့်ပြီးလျှင် အကျိုးအကြောင်းကိုမေးမြန်း၏။ငိုကြွေးလျက်ရှိသောမိန်းမက 'ဤနေရာ၌ ကျွန်မ၏ ယောက္ခမ လင်နှင့်သားငယ်သည် ကျားရဲဘေးဖြင့် သေဆုံးသွားသောကြောင့် ငိုကြွေးနေပါသည်' ဟု ပြန်ပြောသောအခါ၊ ပညာရှိကြီးက 'သို့ဖြစ်လျှင် ချစ်သမီး အဘယ်ကြောင့် ဤမျှ ကျားရဲရှိသောအရပ်ကို မခွာသနည်း' ဟု မေး၏။ မယ်ဒုက္ခလည်း 'အရှင်၊ ကျွန်မသည်ဤနေရာ၌ နှိပ်စက်သော အစိုးရမရှိသောကြောင့် နေပါသည်'ဟု ဖြေလေသည်။ ထိုအခါ ပညာရှိကြီးသည် သူ၏တပည့်များအား 'ချစ်သားတို့၊ ဆင်ခြင်ကြလော့၊ နှိပ်စက်သော အစိုးရသည် ကျားထက်ဆိုး၍ကျားထက်ပင် ပိုမို ကြောက်လန့်ကြကုန်သည်' ဟု ဩဝါဒ စကား မိန့်ကြားခဲ့ဘူး၏။

ထို့နောက်မကြာမီ ကွန်ဖူးဇီးလည်း ဇာတိဖြစ်သော လူးနယ်သို့ ပြန်လာပြီးနောက်၊ ၁၅နှစ်ခန့် စာပေလေ့လာလိုက်စားယင်း သူ၏ တပည့်များကို ဆုံးမဩဝါဒ ပေးခဲ့၏။ အသက် ၅၂ နှစ်အရွယ်တွင် ချွန်တူးမြို့တွင် တရားသူကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရသည်။ သို့သော် များမကြာမီ ယခင်က ထွက်ပြေးရသော မြို့စား၏ ညီဖြစ်သူ မြို့စားက ပြန်ခေါ်၍ ကြီးမြင့်သော ရာထူးတခုတွင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

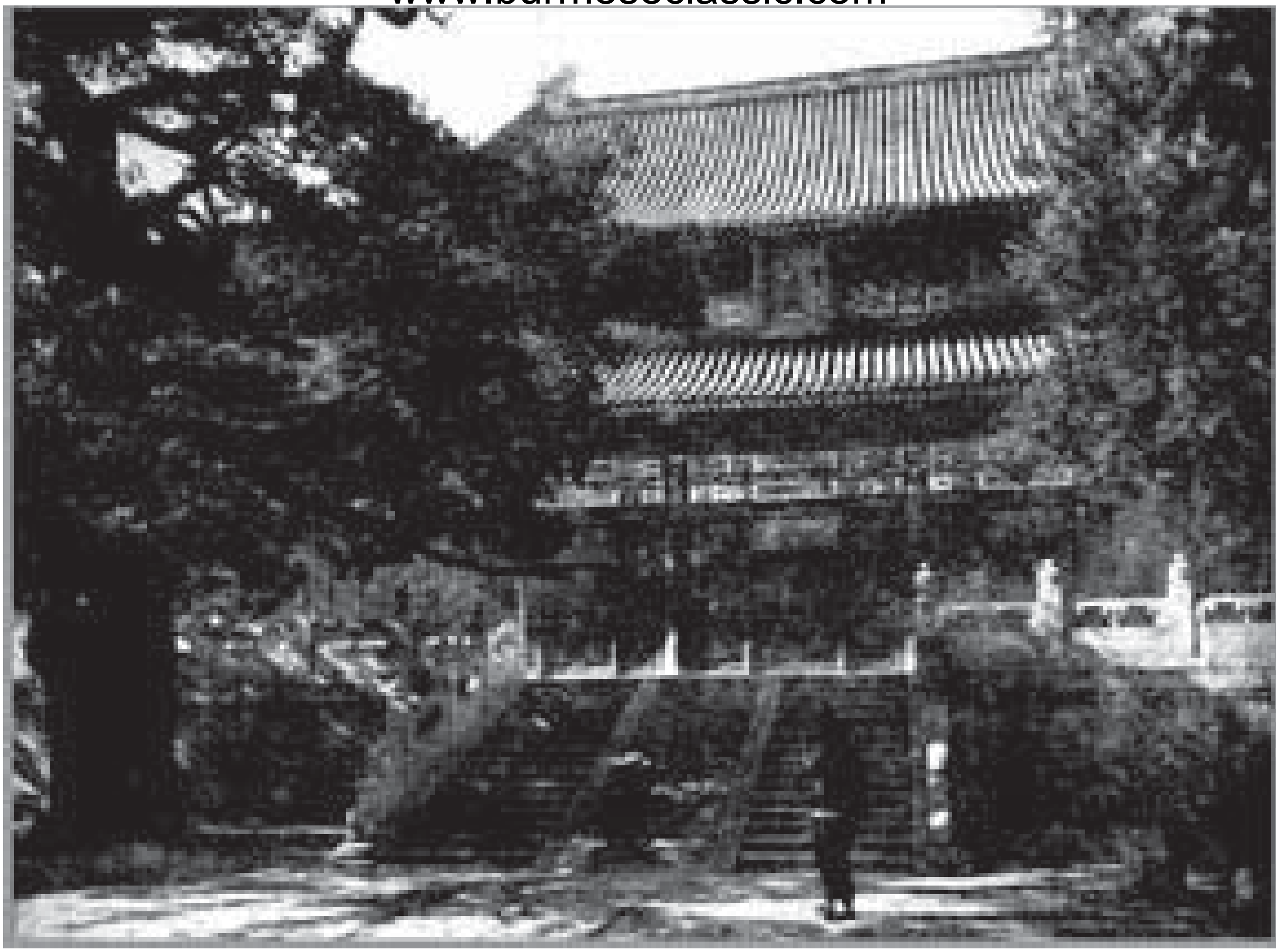

ပီပင်းမြို့ရှိကွန်ဖူးဇီးဘုရားကျောင်း

ခန့်ထားလေသည်။ ထို့နောက် ကွန်ဖူးဇီးအား ရာဝတ်ဌာနဆိုင်ရာဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်ထားသောအခါ သူ၏ စီမံအုပ်ချုပ်ပုံ ကောင်းမွန်လှသောကြောင့် ရာဇဝတ်မှုခင်းများ ဖြစ်ပွားခြင်း မရှိဘဲ လိမ်လည်မှု၊ ဆိုးသွမ်းမိုက်မဲမှုများလည်း ပပျောက်လေသည်။

ယင်းသို့ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုကြောင့် ကွန်ဖူးဇီးသည် လူအများ၏ ကြည်ညိုလေးစားခြင်း ခံယူရသည်နှင့်အမျှ၊ အိမ်နီးချင်းဖြစ်သော နယ်များမှ မြို့စားများကမူ ကွန်ဖူးဇီးသည် တနေ့နေ့တွင် သူတို့၏ လူများအပေါ်ဝယ် ဩဇာလွှမ်းမိုးလာမည်ဟု စိုးရိမ်ကြသည်။ လူးနယ်နှင့် အလွန်နီးကပ်သည့် နယ်တနယ်မှမြို့စားသည် အခြားမြို့စားများထက် ပိုမိုစိုးရိမ်သဖြင့် အတီး အမှုတ် အကအခန်းတွင် ကျွမ်းကျင်သော မိန်းမချောကလေးများကို လူးနယ်အုပ်ချုပ်သူ မြို့စားထံသို့စေလွှတ်၍ မြို့စားကို ကွန်ဖူးဇီးအား ပစ်ပယ်စေရန် ဖြားယောင်းစေသည်။ ထိုသူ၏အကြံအစည် ထမြောက်အောင်မြင်သောကြောင့် ကွန်ဖူးဇီးလည်း လူးနယ်မှ ထွက်ခွာသွားရ ရှာလေသည်။

ထို့နောက် မြို့စားလည်း မေ့လျော့နေသဖြင့် ကွန်ဖူးဇီးအား ပြန်မခေါ်တော့ချေ။ ဆရာကြီးလည်း ၁၃ နှစ်မျှ ကာလပတ်လုံး တရုတ်နိုင်ငံအနှံ့အပြားသို့ လှည့်လည်သွားလာခဲ့ပြီးမှ လူးနယ်သို့ ပြန်လာခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် မည်သည့်ရာထူးကိုမျှ လက်မခံတော့ချေ။

ဆရာကြီးကွန်ဖူးဇီး၏ တပည့်ပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော်ရှိသည့်အနက် ၇၀၊ ၈၀ ခန့်မှာသူ၏တပည့်ရင်း စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ဖြစ်ကြ၍ ထူးချွန်သူများ ဖြစ်လေသည်။ ထို တပည့်ရင်းများသည် သူ့အနီး၌ နေ့ညမပြတ် ရှိသေစွာ ဆည်းကပ်လျက် ဆရာကြီးပြုမူ ပြောဆိုသွန်သင်သမျှကို တစမကျန် နာယူမှတ်သားကြလေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များမှတစ်ဆင့် ပညာရှိကြီး၏အကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ သိကြရပေသည်။

ကွန်ဖူးဇီး၏ ဩဝါဒများမှာ လူတို့၏ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းမွန်ရေးဖြစ်၍ သာသနာရေးဆိုင်ရာ ဟောပြောချက်များမဟုတ်ပေ။ အသက်ရှင်နေစဉ်တွင် မည်သို့နေထိုင်ပြုမူမှ ကောင်းသောနေခြင်းဖြစ်မည်ကို ဆောင်ပုဒ်ကလေးများဖြင့်သွန်သင်ခဲ့၏။ သူ၏ဩဝါဒများစွာတို့တွင် 'သင့်အား သူတပါးကပြုမူလျှင် သင်နှစ်သက်မည် မဟုတ်သည့် အပြုအမူမျိုးကို တပါးသူတို့အား မည်သည့်အခါမျှ မပြုမူ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

လေနှင့် ဟူသော စကားမှာဆရာကြီး၏ လက်သုံးစကား တရပ် ဖြစ်လေသည်။

သူမကွယ်လွန်မီ သူ၏သားနှင့် တပည့်ရင်း ပညာတတ် ပုဂ္ဂိုလ် ၂ ဦး ကွယ်လွန်ခဲ့လေရာ၊ ဆရာကြီးမှာများစွာ နှမြောတသမိလေသည်။ အသက် ၇၃ နှစ်အရွယ်သို့ရောက်၍ သူကွယ်လွန်ရမည်ကို သိသောအခါတခုသောနံနက်စောစော တွင် လမ်းလျှောက်ယင်း ‘တောင်ကြီးသည်ပြိုရမည်။ သံတိုင်သည်လည်း ကျိုးရမည်။ ပညာရှိသည်လည်း သစ်ပင်များ ကဲ့သို့ ညှိုးနွမ်းပျက်စီးရချေမည်တကား။’ ဟု သံဝေဂ စကားကျူးရင့်သည်ကို သူ၏တပည့်ရင်းတစ်ယောက်က မှတ်သားထားခဲ့လေသည်။

ကွန်ဖူးဇီးသည် ဘီစီ ၄၇၈ ခုတွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်လေသည်။ သူ၏ရုပ်အလောင်းကိုချူးဖူးမြို့တွင် ကောင်းစွာမြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်ကြလေသည်။ သူသည် သာမန်လူသားတရားဟော ဆရာကြီးမျှသာဖြစ်သော်လည်း ပညာဗဟုသုတ ပြည့်ဝလှသော သူတော်ကောင်းပညာရှိကြီး တဦးဖြစ်သောကြောင့် သန်းပေါင်း များစွာသော အရှေ့တိုင်းရင်းသားတို့က ဘုရားတဆူ ဂုဏ်တလုံးအမှတ်ပြု၍ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ကြသည်။ တရုတ်လူမျိုးများသည် နှစ်စဉ် ချူးဖူးမြို့ရှိ သူ၏သင်းချိုင်းဂူသို့ သွားရောက်၍ အရိုအသေ ပြုကြသည်။ အသက်ရှင်စဉ်ကထက်ကွယ်လွန်သောအခါမှ၊ ကွန်ဖူးဇီး၏သြဝါဒများကို လိုက်နာကျင့်သုံးသူ ဦးရေများပြားလာသည်။ ယခုအခါ တရုတ်နိုင်ငံရှိမြို့ကြီးတိုင်းတွင် ကွန်ဖူးဇီးအား ရည်စူး၍ ဆောက်လုပ်ထားသော ဘုရားကျောင်း အနည်း ဆုံးတစ်ဆောင်စီ ရှိလေသည်။

ကွန်မြူနစ်ဝါဒ ။ ။ကွန်မြူနစ်ဝါဒသည် လူမှုရေး စံနစ်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ကွန်မြူနစ်ဝါဒတွင် ပါဝင်သောသဘောတရားများမှာ ရှေးအထက် ကာလကပင် ကမ္ဘာပေါ်တွင် တည်ရှိခဲ့၍၊ ထိုသဘော တရားများအတိုင်း ကျင့်ကြံနေထိုင်ရန် အားထုတ်ခဲ့သော လူအစုအဖွဲ့များမှာလည်း လူ့သမိုင်း တလျှောက်တွင် ရှိခဲ့သည်။

ကွန်မြူနစ်ဆိုသော စကားသည် လက်တင်ဘာသာမှ လာသောစကားဖြစ်၍ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ ဆိုသည်မှာ လူသုံးပစ္စည်းထုတ်ဆောင်ရာ ဌာနများ ဖြစ်သောအလုပ်ရုံနှင့် တန်ဆာပလာစသည့် ‘ကုန်ထုတ်ကိရိယာ’များနှင့်မြေယာများကို ပြည်သူလူထုက ပိုင်ဆိုင်၍ ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး၏ အကျိုးအတွက် လူတိုင်းလူတိုင်းက လုပ်အား ဖြည့်တင်းရမည့် သဘောတရားဟု အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ အချို့က မြန်မာလို ‘ဘုံဝါဒ’ဟု ခေါ်သော်လည်း ဘုံဝါဒဟူသောဝေါဟာရသည် တိကျသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ထွက်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

‘သမာသမဂ္ဂဝါ’’ကျမ်းပြုသူ အရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ဆရာတော်က ‘သမာသမဂ္ဂဝါ’’ဟု ဘာသာပြန်ထားသည်။ မြေယာနှင့် အရင်းအနှီး ပစ္စည်းဥစ္စာများကို ဘုံပစ္စည်း အဖြစ်ထား၍ စုပေါင်းလုပ်ကိုင်ကာ ထိုမှ ဖြစ်ထွန်းသည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို မျှတစွာဝေငှစားသုံးသည့် နေထိုင်မှုစံနစ်မှာ ကမ္ဘာဦးလူတို့သည် လူ့သမဂ္ဂ(ဝါ) အစုအဖွဲ့နှင့် နေတတ်လာသည့်အခါကပင် ပေါ်လာဟန် တူသည်။ ထို့နောက်မှ ပုဂ္ဂလိက ပစ္စည်းပိုင်ခြင်းနှင့် တစ်ဦးစီ ကိုယ်ကျိုးရှာခြင်းတို့သည် လောဘ ဒေါသ မောဟအလျောက် ပေါ်လာဟန်တူသည်။ ထိုဘုံဝါဒမျိုးမှာ လူ့သမိုင်းတလျှောက်တွင် ရံခါရံခါပေါ်လာခဲ့၍ လိုက်နာကျင့်သုံးသူ လူစုများလည်း ရှိခဲ့သည်။ ရှေးဦး ခရစ်ယန်အယူဝါဒီတို့သည် ဘုံဝါဒကိုကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ဥရောပအလယ်ခေတ်တွင် ထွန်းကားခဲ့သည့်ခရစ်ယန်ဘုန်းကြီးကျောင်းများတွင် ဘုံဝါဒစံနစ်အတိုင်း နေထိုင်ကြသည်။ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒအရ သံဃာအဖွဲ့အစည်း၌ ‘သံဃိက’ ဟူသော သဘောရှိပုံနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါလေ။ ခရစ်နှစ် ၁၆ရာစုအတွင်းတွင် အင်္ဂလန်ပြည်မှ ‘ရောဗတ်အိုဝင်’ဆိုသူ

တရုတ်နိုင်ငံမြောက်ပိုင်း ရှန်တန်ပြည်နယ် ချူးဖူးမြို့ရှိကွန်ဖူးဇီး၏ သင်းချိုင်းဂူ

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

သည် ဘုံဝါဒကို လိုက်နာကျင့်သုံးနေထိုင်သော စံပြလူစု၂စု အား အိုးအိမ်ထူထောင်ပေး၍ ရွာများကို အင်္ဂလန်တွင်လည်း ကောင်း၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင်လည်းကောင်း၊ တည်ပေးခဲ့လေသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နယူးယော့ပြည်နယ်တွင် ဘုံဝါဒကို ကျင့်သုံးသည့် အိုနိုင်ဒါကွန်မျူနတီခေါ် လူစုတစုလည်း အတော်အတန် နာမည်ထွက်ခဲ့ပေသည်။

အထက်ပါဖော်ပြခဲ့သော လူစုများအပြင် ဘုံဝါဒကို လိုက်နာကျင့်သုံးသည့် အခြားအခြားသော လူစုများအားလုံးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တွေ့ရှိရသော အချက် ၂ ချက်ရှိသည်။ ပဌမအချက်မှာ ထိုလူစုများတွင် လူဦးရေများပြားစွာ ပါဝင်သည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ ဒုတိယအချက်မှာ ဤဘုံဝါဒအတိုင်းဖွဲ့စည်းနေထိုင်ခဲ့သည့် လူစုများမှာ ဘုံဝါဒကို လက်မခံသော လူအများကြားထဲတွင် နေခဲ့ရသည်ဖြစ်၍ ကြာရှည်စွာ မတည်မြဲ နိုင်ခဲ့ပေ။

ဘုံဝါဒကို သဘောတရားတစ်ရပ်အဖြစ်နှင့်လည်း ဂရိကျမ်းပြုဆရာပလေးတိုနှင့် အင်္ဂလိပ်ကျမ်းပြုဆရာ ဆာတော်မတ်မိုးစသည့် ပညာရှင်ကြီးများကလည်း သုံးသပ်လက်ခံခဲ့သည်။ သို့သော် သူတို့၏ အယူအဆများမှာ စိတ္တဇသဘာဝများပေါ်သာ အမှီပြုခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ အမြဲတစေမှန်ကန်နေသော အနုမာနများမဟုတ်ချေ။(ပလေးတို၊ မိုး,ဆာတောမတ်–ရှု။)

ယခုအခါ လူအများ နားလည်နေသော ကွန်မြူနစ်ဝါဒမှာ ၁၈၄၈ခုနှစ် ကားလမတ်နှင့်အန်းဂဲတို့ ရေးသားထုတ်ဝေသော ကွန်မြူနစ်ကျေညာစာတမ်းမှ ပေါက်ပွားလာခဲ့သည်။ ကွန်မြူနစ် ကျေညာစာတမ်း၌ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၏ အခြေခံသဘောတရားများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်တို့ကို ဖော်ပြထားသည်။ (မတ်,ကားလ၊ အန်းဂဲ,အက်(ဖ)–ရှု။)

ကားလမတ်၏ အာဘော်အရမှာ လူ့သမိုင်းဟူသည် စိုးပိုင်သော တန်ခိုးအာဏာရှိသူနှင့် တန်ခိုးမဲ့သူတို့မရပ်မနားပဋိပက္ခဖြစ်နေကြသော လူတန်းစားတိုက်ပွဲများဖြစ်၏ ဟူသည်။ ထိုလူတန်းစားတိုက်ပွဲများသည် ထွက်ကုန်လုပ်ကိုင်နည်းစံနစ်မှ ပေါက်ပွားလာသည်။ ထိုစံနစ်သည် လူ့အစည်းအရုံးကိုလည်း အစိတ်စိတ်အမြွာမြွာ ခွဲခြမ်းနိုင်သော သတ္တိရှိသည်။ သို့ရှိသည့် အားလျော်စွာ လူ့အစည်းအရုံးကို ကျေးကျွန်၊ မြေကျွန်၊ အခစား၊ အလုပ်သမားစသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကျွန်ပိုင်၊ မြေပိုင်၊ ပဒေသရာဇ် အရင်းရှင်စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကွဲပြားခြားနားစေခဲ့သည်။ ပဌမလူတန်းစားသည် အလုပ်ကိုတကယ်လုပ်ပေးရ သူများဖြစ်၏။ ဒုတိယလူတန်းစားကား ပဌမလူတန်းစား၏ လုပ်အားကို သူတို့၏ကိုယ်ကျိုးအလို့ငှာ အသုံးချသူများဖြစ်၏။ အချုပ်ကိုဆိုသော် ကုန်ထုတ်ကိရိယာများကို ပိုင်ဆိုင်သူသည် စိုးမိုးခြယ်လှယ်သူဖြစ်၍၊ ပိုင်ဆိုင်မှုကင်းမဲ့သော အလုပ်သမားတို့မှာ စိုးမိုးခြယ်လှယ်ခြင်း ခံရသူများဖြစ်၏။ အဆိုပါလူတန်းစား ၂ မျိုး ရှိသမျှ ကာလပတ်လုံး လူတန်းစားတိုက်ပွဲများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေမည် ဖြစ်သောကြောင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင်ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရရှိနိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ ထိုကြောင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကိုရလိုလျှင် လူတန်းစား ကွဲပြားခြားနားခြင်းမရှိသော ကွန်မြူနစ် စံနစ်ကို ထူထောင်ရမည်ဟု ကားလမတ်က ညွှန်ကြားခဲ့လေသည်။

ရှေးဦးစွာ အရင်းရှင်နိုင်ငံများပိုင်ဆိုင်သော စက်ရုံအစရှိသောကုန်ထုတ်ကိရိယာများနှင့် မြေယာများကို အလုပ်သမားများက သိမ်းယူပြီးလျှင် ပစ္စည်းမဲ့အာဏာရှင်စံနစ်ကို ထူထောင်ရမည်။ အရင်းရှင်များ ပိုင်ဆိုင်သော အရင်းအနှီးပစ္စည်းအဝဝတို့ကို သိမ်းပိုက်ရန်မှာလည်း ချေမ်းစွာနှင့်ပြီးမြောက်နိုင်ခဲ့သည်။ တော်လှန်မှုကြီးဖြင့်သာ ဖြစ်မြောက်နိုင်ပေမည်။ ထို့ကြောင့် ကွန်မြူနစ် စံနစ်တည်ထောင်ရေးတွင် တော်လှန်ရေးမှာ မလွဲမရှောင်သာသော ကိစ္စတရပ်ဖြစ်သည်ဟူ၍ ကားလမတ်က ဆိုလေသည်။

ကားလမတ်သည် ၁၈၆၇ ခုနှစ်တွင် 'အရင်းအနှီး' ဆိုသောကျမ်းကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ပြန်သည်။ ထိုကျမ်းတွင် လူ့သမိုင်းကို ဘောဂဗေဒအရ အဓိပ္ပါယ်ဖော်ပြထားသည့်အပြင် အရင်းရှင်စံနစ်၏ဆိုးရွားပုံ၊ ဖောက်ပြန်ပုံတို့ကို ဖော်ပြထားလေသည်။ ပမာအားဖြင့် အရင်းရှင်ဝါဒတွင် တဦးတည်း ပိုင်ဆိုင် လုပ်ကိုင်မှုကိုအားပေးခြင်း၊ အပြိုင်အဆိုင်ကုန်စည်များထုတ်လုပ်ခြင်း၊ စံနစ်မဲ့ကုန်ထုတ်လုပ်ခြင်းများနှင့် ကုန်ကြမ်းများကို အလိုရှိခြင်း၊ ကုန်ချောများ ဖြန့်ဖြူးရန် ဈေးနာများလိုခြင်း၊ ထို့ကြောင့်မလွဲမရှောင်သာဘဲ နယ်ချဲ့ဝါဒသို့ ကူးပြောင်းရခြင်းစသော ဖောက်ပြန်မှုများသည် အရင်းရှင်စံနစ် စတင်ပေါ်ပေါက်စဉ်ကပင် တပါတည်း ပါလာခဲ့သည်ဟု ဆို၏။ အရင်းရှင်စံနစ်အောက်တွင် ပစ္စည်းမဲ့အလုပ်သမားများမှာ မိမိဖြည့်စွမ်းပေးသောလုပ်အား၏တန်ဖိုးကို တိကျစွာပြန်လည်မရရှိဘဲ၊ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းကိုသာခံရကြောင်း၊ အမြတ်အစွန်းဆိုသည်မှာ အလုပ်သမားများ ရသင့်ရထိုက်သော လုပ်အား၏တန်ဘိုးထဲမှ အရင်းရှင်တို့က ခေါင်းပုံဖြတ်ယူလိုက်သော အစွန်းထွက်တန်ဖိုး (ဝါ)အပိုတန်ဖိုးသာဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကားလမတ်က ဆိုလေသည်။ ထို အကြောင်းများကြောင့် အရင်းရှင်စံနစ်သည် နောက်ဆုံး၌ မိမိသင်းချိုင်းကို မိမိတူး၍ ဇာတ်သိမ်းရမည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ရေးသားထားလေသည်။ ကားလမတ်သည် အရင်းရှင် စံနစ်ကို ပြစ်တင်ရှုတ်ချထားသော်လည်း အရင်းအနှီးကိုမူ မရှုတ်ချခဲ့ချေ။ အရင်းအနှီးဟုဆိုအပ်သော ကုန်ထုတ်ကိရိယာများကို လူများစုက ပိုင်ဆိုင်ပြီးလျှင် စံနစ်ကျသော ထွက်ကုန်လုပ်ဆောင်ရေး ထူထောင်ရန် လမ်းစဉ်များကို ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ (အရင်းရှင် ဝါဒ–ရှု။)

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကားလမတ် ရေးသားချမှတ်ခဲ့သော ကွန်မြူနစ်ဝါဒတွင် အဆင့်အားဖြင့် ၂ ဆင့်ရှိလေသည်။ ပဌမအဆင့်မှာ စက်ရုံနှင့် လယ်ယာများကို ပစ္စည်းမဲ့ဆင်းရဲသား (အလုပ်သမားနှင့် လယ်သမား) များက သိမ်းယူပြီးနောက် ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး၊ ဖြန့်ဖြူးရေးနှင့်စီမံခန့်ခွဲရေးများကို နိုင်ငံတော်အစိုးရက ဆောင်ရွက်သွားရန်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အရင်းအနှီးသဘော မသက်ရောက်သော မိမိကိုယ်ပိုင်သုံးပစ္စည်းအချို့ကိုမူ ခွင့်ပြုထားလေသည်။ ဤအဆင့်တွင် လူတိုင်းလူတိုင်း စွမ်းအားရှိသမျှ လုပ်ကိုင်ကြ ပြီးလျှင် မိမိလိုသမျှကို မိမိခွန်အားစိုက်ထုတ်မှုနှင့်လျော်စွာ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိလေသည်။ လူလူချင်း ခြယ်လှယ်သော စံနစ်မရှိတော့သဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် ရှေးရှု၍ လူတိုင်းလူတိုင်းပင် နားလည်မှုဖြင့် လုပ်ကိုင်ကြလိမ့်မည်ဟု ကားလမတ်က ဆို၏။ အမှန်စင်စစ် ဤအဆင့်တွင် အခွင့်အရေးညီတူညီမျှ မရရှိနိုင်သေးချေ။ ဤအဆင့်ကို ကားလမတ်က ကွန်မြူနစ်ခေတ်၏ ပဌမအဆင့် သို့မဟုတ် ကွန်မြူနစ် အောက်တန်းခေတ်ဟု ခေါ်ဆိုခဲ့သည်။ သို့သော် လူအများကဆိုရှယ်လစ်ခေတ်ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။(ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ–ရှု။)

ဒုတိယအဆင့်မှာ စက်မှုလက်မှုပညာရပ်များသည် ပိုမိုတိုးတက်လာချိန်ဖြစ်သည်။ ကုန်ထုတ်ကိရိယာ စွမ်းအားများမှာလည်း ပိုမိုကောင်းမွန်လာသော အချိန်အခါဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်၌ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် မိမိစွမ်းပကားရှိသမျှ အလုပ်လုပ်ကိုင်ပြီးလျှင် မိမိတို့အသုံးလိုသမျှ ရပိုင်ခွင့်ရှိလေသည်။ ပြည်သူလူထုတို့မှာ ကွန်မြူနစ် စီးပွားရေးစံနစ်အရ အခမဲ့ပညာသင်ကြားခွင့်၊ အခမဲ့ဆေးဝါးကုသခွင့် ဖျားနာစဉ်တွင် ထောက်ပံ့မှုရရှိခွင့်၊ အိုမင်းမစွမ်းသည့်အခါ ထောက်ပံ့မှုရရှိခွင့် အစရှိသောအခွင့်အရေးများကို ရရှိကြပေလိမ့်မည်။ အပြိုင်အဆိုင် ကုန်ထုတ်လုပ်ခြင်း မျိုးလည်း မရှိ။ မလောက်မငသော အဖြစ်မျိုးတို့လည်း မရှိတော့သဖြင့် လူများငြိမ်းချမ်းသာယာစွာ နေနိုင်ကြမည် ဖြစ်သည်။ စစ်ဖြစ်ခြင်း၊ လူတစ်မျိုးနှင့် တစ်မျိုးအခင်းဖြစ်ပွားခြင်း စသော ပဋိပက္ခမှုများလည်း လုံးဝကင်းဝေးနေပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ၌ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းဟူသည် အလိုအလျောက် ညှိုးနွမ်းပျောက်ကွယ်၍ သွားပေလိမ့်မည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ အစိုးရဟူ၍ ဖွဲ့စည်းရန်ပင် မလိုတော့ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော အဆင့်အတန်း မျိုးကား ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၏ အမြင့်ဆုံးရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် ဖြစ်လေသည်။

ကားလမတ်က သူ၏ကွန်မြူနစ်ဝါဒ အောင်မြင်ရေးတွင် အလုပ်သမား လူတန်းစားတို့ အသိဉာဏ် ပွင့်လင်းရေးနှင့် ဘဝ၏ အသိမှန်ကို ရရှိရေးသည် အဓိကဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ကားလမတ်နှင့် အန်းဂဲတို့ တီထွင်ခဲ့သော ကွန်မြူနစ်ဝါဒမှာ ၂၀ရာစုနှစ်အစပိုင်းခန့်တွင် ဥရောပတိုက်တခွင်၌ ပျံ့နှံ့ခဲ့ခြင်းမှာ စက်မှုလက်မှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းနှင့်အတူ ထောင်ပေါင်းများစွာသော အလုပ်သမားတို့မှာ ဆင်းရဲကျပ်တည်းကျဉ်းမြောင်းလာသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု နိုင်ငံရေးဆရာများက အဆိုရှိသည်။

ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို ယုံကြည်သူများသည် မိမိတို့ကိုယ်ကို မိမိတို့ဆိုရှယ်လစ်များဟု အမည်ခံခဲ့ ကြသည်။ သို့အားဖြင့် ကွန်မြူနစ်ဝါဒနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို အဓိပ္ပာယ်တူညီစွာ ထားခဲ့ကြသည်။

၁၈၆၄ ခုနှစ်တွင် ကားလမတ်ကိုယ်တိုင် ခေါင်းဆောင်၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားများ အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၁၈၇၂ ခုနှစ်တွင် ထိုအဖွဲ့ပျက်စီးခဲ့၏။ ၁၈၈၉ခုနှစ်တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ အဖွဲ့ချုပ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ရုရှနိုင်ငံတွင်လည်း လီနင်အမှူးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တစုတို့က ၂၀ ရာစုအစတွင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ် ပါတီများကို ထူထောင်ခဲ့ကြ၏။ ၁၉၀၃ ခုနှစ်တွင် ထိုပါတီထဲတွင် ဗော်လရှီဗစ်နှင့်မင်ရှီဗစ်ဟု နှစ်ဂိုဏ်းကွဲသွားလေသည်။ ၁၉၁၇ ခုနှစ် ရုရှတော်လှန်ရေးကြီး ပြီးစီးသွားသောအခါ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီများနှင့် ကွဲပြားစေရန် လီနင်ကြီးမှူးသော ဗော်လရှီဗစ်ပါတီကို ကွန်မြူနစ်ပါတီဟု အမည်ပြောင်းခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် လီနင်က ကြီးမှူး၍ တတိယအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်မြူနစ်အဖွဲ့ကြီးကို ဖွဲ့စည်းခဲ့လေသည်။

ဆိုရှယ် ဒီမိုကရက်တစ်ခေါ် ဆိုရှယ်လစ်များနှင့်ကွန်မြူနစ်များသည် ဝါဒနှင့် ရည်မှန်းချက်များမှာ တသဘောတည်းဖြစ်သော်လည်း ဆောင်ရွက်ပုံနည်းပရိယာယ်များ မတူကြချေ။ ဆိုရှယ်လစ်တို့က ကွန်မြူနစ်ဝါဒ ရည်မှန်းချက်သို့ ရောက်ရှိရန်မှာ တော်လှန်မှုများရှိရန် မလိုချေ။ တဆင့်ပြီး တဆင့် ချေမ်းသာယာစွာ ကူးပြောင်းသွားနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ကြ သည်။ ကွန်မြူနစ်များကမူ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ ရည်မှန်းချက်ကို အုံကြွ တော်လှန်ရေးဖြင့်သာ ရရှိနိုင်သည်ဟု စွဲမြဲစွာ ယုံကြည်ကြသည်။ ကွန်မြူနစ်များသည် တော်လှန်ရေးကို အမြဲတစေမပြုလုပ်နိုင်သည့် တိုင်အောင် တော်လှန်ရေးကို အဆက်မပြတ် ပြုလုပ်နေရမည် ဆိုသောဝါဒကို လက်ခံ ယုံကြည်ကြသည်။ ကွန်မြူနစ်များက ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းများကို ပြည်သူပိုင်ပြုလုပ် လိုကြသည်။ သို့သော် ဆိုရှယ်လစ်များကမူ ကုန်လုပ်သည့်ပစ္စည်းများကိုသာ ပြည်သူပိုင်ပြုလုပ်လိုကြသည်။

ကောဏ္ဍည ။ ဂေါတမဘုရား အလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားကို ဖွားမြင်တော်မူပြီးနောက်၊ ရာမ၊ ဓဇ၊ လက္ခဏ၊ ဇောတိမန္တ၊ ယည၊ သုဘောဇ၊ သုယာမ၊ဟူသော ပုဏ္ဏားခုနစ်ဦးတို့က ဤမင်းသားသည် စကြဝတေး မင်းသော်လည်း

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဘုရားသော်လည်း ဖြစ်လတ္တံ့ ဟူ၍ လျှောက်တင်ကြသည်။ ထို့နောက် ကောဏ္ဍညအနွယ်ဖြစ်သော သုဒတ္တပုဏ္ဏားငယ်ကမူ ဤ မင်းသားသည် ဘုရားဧကန် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု နိမိတ်ဖတ်လေသည်။

နိမိတ်ဖတ်ကြားသော ပုဏ္ဏားဆရာတို့မကွယ်လွန်မီ မိမိတို့သားများသား သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ဘုရားဖြစ်တော်မူသော အခါ သူ၏အဆုံးအမကိုခံယူ၍ သူ၏ထံပါး၌ ရဟန်းပြုကြလော့ဟု မှာကြားခဲ့ကြလေသည်။ သုဒတ္တပုဏ္ဏားမှတပါး ကျန် ပုဏ္ဏားအားလုံးတို့ ကံကုန်ခဲ့ပြီးနောက် သုဒတ္တပုဏ္ဏားနှင့် နိမိတ်ဖတ်ပုဏ္ဏား ၇ ဦးအနက် ၄ဦး၏ သားလေးယောက်တို့သည် ရဟန်းပြု၍တောထွက်ကြလေ၏။ သုဒတ္တပုဏ္ဏား၏ ရဟန်းအမည်မှာ အနွယ်ကိုစွဲ၍ ရှင်ကောဏ္ဍည ဟုတွင်သည်။ ကျန်ရဟန်းတို့၏အမည်မှာ ဝပ္ပ၊ ဘဒ္ဒိယ၊ မဟာနာမ်၊ အဿဇိ၊ တို့ဖြစ်၏။ ရှင်ကောဏ္ဍည အမှူးရှိသော ထိုရဟန်းတို့သည် ဂေါတမအား လုပ်ကျွေး ပြုစုကြသည်။ သို့ရာတွင် အရှင်ဂေါတမသည် ဘုရားဖြစ်ကြောင်း သစ္စာလေးပါးကို မတွေ့မြင်မီရဟန်း၄ပါးတို့ စိတ်ပျက်ကာ ဂေါတမအား စွန့်ခွာ၍ မိဂဒါဝုန်တောသို့ သွားကြလေသည်။

ဂေါတမအလောင်းတော်သည် ခြောက်နှစ်ပတ်လုံး ဒုက္ကရစရိယာကျင့်တော်မူ၍ သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်ကာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရရှိတော်မူပြီးနောက် မိဂဒါဝုန်တော၌ ကောဏ္ဍညအမှူးရှိသော ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးဦးတို့နှင့်တွေ့ရှိပြန်ရာ တရားဦးဖြစ်သော ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်ကို ဟောကြားတော်မူသည်။ ရှင်ကောဏ္ဍညသည် တရားတော်၏အဆုံး၌ ရှေးဦးစွာ သောတပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ ကောဏ္ဍညမထေရ်အား မြတ်စွာဘုရားခင် ကိုယ်တော်တိုင် အညာသိကောဏ္ဍညဟု အမည်ပေးတော်မူလေသည်။ ထိုအရှင်ကောဏ္ဍညမှာ တရားဦးရ၍ ရတ္တညူအရာ၌ ဧတဒဂ်ရသော ရဟန္တာ ဖြစ်လေသည်။

ကွန်းဒေါလင်းတ ။ ။ ကွန်းဒေါလင်းတသည် လင်းတတို့တွင် အကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။ တောင်အမေရိကတိုက်၊ ပီးရူးနှင့် ချီလီနိုင်ငံတို့ရှိ၊ အန်းဒီးတောင်ယံ ပေ၁၀၀၀ ကျော်တွင် နေလေ့ရှိသည်။ ယင်း၏အတောင်ပံကို ဖြန့်ထုတ်လိုက်လျှင် တဖက်အစွန်းမှ တခြားတဖက်အစွန်းအထိ ၁၁ ပေခန့်ရှိ၏။ ဤလင်းတကြီးသည် အခြားလင်းတတို့ ကဲ့သို့ပင် မနှစ်မြို့ဖွယ်ရာကောင်းသော်လည်း ကောင်းကင်တွင် လေဟုန်စီး၍ပျံနေသော အခါမျိုး၌မူ ကြည့်ရခန့်ညားပေသည်။ ကွင်းဒေါလင်းတသည် အလွန်မြင့်မြင့် ပျံတက်၍ တိရစ္ဆာန်အသေကောင်ကို စူးစမ်းရှာဖွေတတ်သည်။ မျက်စိအလွန်စူးရှသောကြောင့် ဤမျှမြင့်သောအရပ်မှ အောက်မြေပြင်ကို မြင်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ သားကောင်ကို တွေ့မြင်လျှင် လင်းတကြီးသည် တဟုန်တည်းအောက်သို့ ထိုးဆင်းလာတတ်သည်။ ကြီးသောစွမ်းအားကိုအသုံးပြု၍ သားကောင်ကို အတင်းအဓမ္မ ထိုးသုတ် ယူတတ်ကြသောကြောင့် ဆိတ်အုပ် သိုးအုပ်ရှင်တို့သည် အမြဲသတိထားနေကြရသည်။

ကွန်းဒေါလင်းတသည် ကိုယ်ထည် ကြီးမားသည်နှင့်အမျှ အစားအသောက်လည်း လောဘတကြီး ငမ်းငမ်းတက်စားတတ်၏။ အစာစားပြီးသောအခါ လေးလံ ထိုင်းမှိုင်း၍ နေတတ်လေရာ ဤအချိန်မျိုးတွင် ငှက်ကြီးကို အလွယ်တကူ ဖမ်းယူရရှိနိုင်သည်။

ကွန်းဒေါလင်းတ၏ အမွေး အတောင်သည် အများအားဖြင့်နက်သည်။ အတောင်ပံတွင် အဖြူကြောင်းများ ပါရှိတတ်သည်။ အရေသည် အရောင်အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲ၏။ လည်ပင်းနှင့် ဦးခေါင်းတို့သည် အမွေးအမှင်မရှိဘဲ ပြောင်နေကြသည်။ လည်ပင်းအမွေး စပေါက်သော နေရာ၌ အရစ်ထနေ၏။ လင်းတဖို၏ ဦးခေါင်းတွင် အမောက်သဖွယ် အတွန့်အလိပ်ရှိသည်။

ကွန်းဒေါလင်းတငှက်

ကွန်းဒေါလင်းတသည် ဥသည့်အခါ နှစ်လုံးသာ ဥတတ်သည်။ ရက်သတ္တ ၇ပတ်မျှကြာ သောအခါ သားကောင်ပေါက်၏။ ကွန်းဒေါ လင်းတငယ်သည် နှေးကွေးစွာကြီးပြင်းသည်။ တခါလည် သားကျမှပျံနိုင်သည်။ သို့ရာ တွင် မိမိအစွမ်းဖြင့် အစာ ရှာ မထွက်သေးဘဲ တနှစ် နှစ်နှစ်ကြာအောင် လင်း တကြီးတို့နှင့်အတူ နေ ပြီးမှ ခွဲခွာရှာဖွေတတ်သည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကွန်းရက် ဂျေ

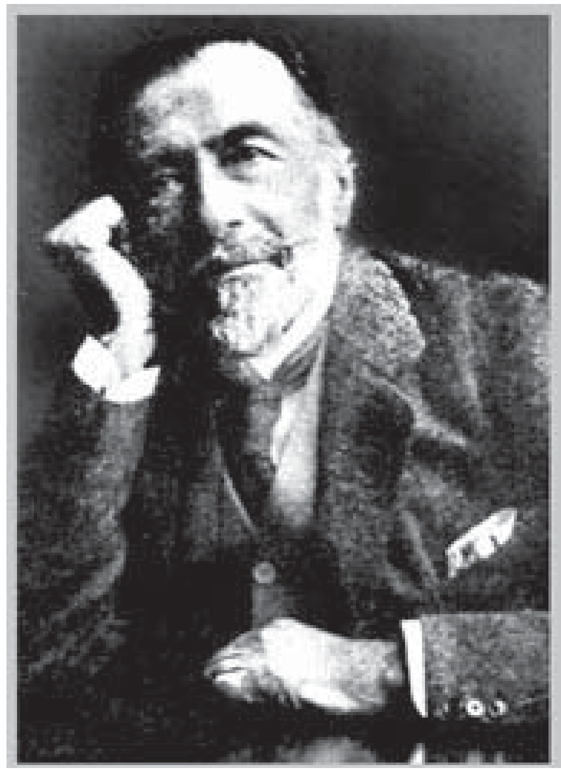

အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာ ပိုလန်လူမျိုး ဂျိုးဇက်ကွန်းရက်

ကွန်းရက်ယ ဂျေ (ခရစ် ၁၈၅၇–၁၉၂၄) ။ ။ နာမည်ကျော် အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဟူ၍ အသိအမှတ်ပြုခြင်း ခံရသော ဂျိုးဇက်ကန်းရက်သည် ပိုလန်ပြည်သား ဖြစ်ပေသည်။ သူ၏အမည်ရင်းမှာ တီယိုဒေါဂျိုးဇက် ကွန်းရက် ကော်ဇင်းနီယိုစကီ ဖြစ်၏။ သူ့ဖခင်မှာ ပိုလန် တော်လှန်ရေး သမားတယောက် ဖြစ်ရကား ကွန်းရက်မှာ ရှုပ်ထွေးလှသော နိုင်ငံရေး သမားများ၏ လောကအလယ်တွင် ကြီးပြင်းလာခဲ့ရသည်။ ပိုလန်ပြည်သည် ကုန်းတွင်းပိုင်းကျရောက်သော ပြည် ဖြစ်သည်။ သို့သော်ကွန်းရက်တွင် ငယ်စဉ်ကတည်းက ပင်လယ်သို့ခရီးထွက်လိုသည့် ဆန္ဒတဖွားဖွား ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ သူသည် ပိုလန်ဘာသာသို့ ပြန်ဆို ရေးသားထားသော ရိုတ်စပီးယား၊ ဒစ်ကင်း၊ ဟျူးဂိုး၊ မဲရီးယတ်နှင့် ကူးပါးတို့၏ ပြဇာတ်နှင့်ဝတ္ထုများကို ဖတ်ရှုခဲ့ရာမှ ပင်လယ်သို့ ခရီးထွက်လိုသည့် ဆန္ဒများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်ဟုဆို၏။ ဤသို့ဖြင့် ကွန်းဂရက်သည် အသက် ၁၇ နှစ် အရွယ်တွင် ပြင်သစ်လူမျိုးပိုင် သင်္ဘောတစင်း၌ သင်္ဘောသား အဖြစ် လိုက်ပါခဲ့သည်။ ၃ နှစ်ကြာပြီးနောက် သူသည်အင်္ဂလိပ် ကုန်သင်္ဘောတစင်းသို့ ကူးပြောင်းသည်။ ၁၈၉၄ ခုနှစ်အထိ နှစ်ပေါင်း ၂၀မျှ ပင်လယ်ခရီးဖြင့် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည်ရောက်ရှိခဲ့ရာ၊ နောက်ဆုံး၌ သင်္ဘောကပ္ပိတန် ရာထူးကိုပင်ရရှိခဲ့သည်။ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်၊ အာဖရိကတိုက် အစရှိသောဒေသများသို့လည်း ရောက်ရှိခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်း ၂၀ အတွင်းရရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတများကို သူသည် စေ့စုံစွာ မှတ်ထားခဲ့လေသည်။

ကွန်းရက်သည် အသက် ၂၁နှစ်အရွယ်တွင် အင်္ဂလန်ပြည်သို့ ပဌမဆုံးအကြိမ် ရောက်ရှိလာစဉ်က၊ အင်္ဂလိပ်စကား တလုံးမျှ မတတ်သေးချေ။ သို့သော် အင်္ဂလန်ပြည်ကို ခင်တွယ်သူ တစ်ယောက်ဖြစ်သဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာနှင့် စကားကို အထူးပင် လေ့လာခဲ့ပေသည်။ ၁၈၈၄ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှ နိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူလေသည်။

ကွန်းရက်သည် လန်ဒန်မြို့ ၌ နေထိုင်လျက်ရှိစဉ် သာယာသောဆောင်းဦးပေါက်ရာသီ နေ့တနေ့တွင် မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်၌ တွေ့ခဲ့ရသောအယ်လမေးယားဆိုသူ၏ အကြောင်းကို တွေးမိ၍ အပျင်းဖြေသဘောနှင့်အယ်လမေးယား ဖော်လီ ခေါ် (အယ်လမေးယား၏ အရှုံးများ) ဝတ္ထုတပုဒ်ကို စတင် ရေးသားခဲ့လေသည်။ ထိုအချိန်တွင် ကွန်းရက်၏ အသက်မှာ ၃၂ နှစ်မျှ ရှိနေလေပြီ။ ၁၈၉၅ ခုနှစ်တွင် ကွန်းရက် အဦးဆုံး ရေးခဲ့သောထိုအယ်လမေးယားဖေါ်လီ ဝတ္ထုကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ထို့နောက် ကွန်းရက်သည် အောက်ပါဝတ္ထုများကို ဆက်လက်၍ရေးသား ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့၏။ ယင်းတို့မှာ နစ်ဂါးအော့သီနာစစ်ဆပ် (၁၈၉၈)၊ လော့ဂျင်(၁၉၀၀)၊ ယု(လူငယ်)(၁၉၀၂)၊ တိုင်ဖွန်း(လေမုန်တိုင်း)(၁၉၀၃) နော့စထရိုမို (၁၉၀၄) စသော စာအုပ်များ ဖြစ်သည်။ ၁၉၀၆ ခုနှစ်တွင်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော မီရာအော့သီဆီး (ပင်လယ်ကြေးမုံ) စာအုပ်တွင်ကွန်းရက်သည် သူ၏ အကြောင်းများကို ရေးသားထားလေသည်။ ဆီးကရက် အေးဂျင့် (အထောက်တော်) (၁၉၀၇)၊ ချန့်(အခွင့်အရေး) (၁၉၁၄)၊ ဗစ်ထရီ (အောင်မြင်ခြင်း) (၁၉၁၅)၊ သရိုဗာ (လှည့်လည်သူ) (၁၉၂၃)တို့မှာဂျိုးဇက်ကွန်းရက် ရေးခဲ့သော အခြားဝတ္ထုများ ဖြစ်လေသည်။ နောက်ဆုံး ရေးခဲ့သော ဆပ်ဆပင့် ဝတ္ထုမှာ တပိုင်းတစဖြစ်၏။ သူ၏ ဝတ္ထုများမှာ ပင်လယ်ပြင်တွင် တွေ့ကြုံခဲ့ရသောအဖြစ်အပျက်များကို ရေးသားထားသော ဝတ္ထုများ ဖြစ်သည်။ သူအင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာအဖြစ် အောင်မြင်မှုမှာ ထူးခြားသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ အကြောင်းကား အသက် ၂၀ အရွယ် ခန့်အထိ အင်္ဂလိပ်စာ တလုံးမျှမတတ်ဘဲရှိနေပြီးမှ အသက် ၄၀ အရွယ်တိုင်အောင် စာအနည်း အကျဉ်းမျှ လောက်သာ ရေးသားခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဂျိုးဇက်ကွန်းရက်သည် ၁၈၅၇ ခုဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်တွင် ယူကရိန်းနယ်၌ ဖွားမြင်ခဲ့၍ ၁၉၂၄ခု ဩဂုတ်လ၄ရက်တွင် အင်္ဂလန်ပြည်ကန်တာဗာရီမြို့၌ ကွယ်လွန်လေသည်။

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကွမ်တမ်သီအိုရီ။ ။ကွမ်တမ်သီအိုရီကို နားလည်ရန် ပဌမ ဒြပ်၏ဆောက်တည်ပုံကိုအနည်းငယ်သိဖို့ လိုလေသည်။ ဒြပ်အားလုံးတွင် အက်တမ်ဟု ခေါ်သော အလွန်သေးငယ်သည့် အမှုန်များပါရှိကြသည်။ အက်တမ်၏အလယ်တွင် နျူးကလီးယပ် ရှိသည်။ နျူးကလီးယပ်သည် အက်တမ်၏အလေးချိန် စီးရာဖြစ်သည်။ နျူးကလီးယပ်ထဲတွင် အက်တမ်အောက်ငယ်သော ပရိုတွန်၊ နျူထရွန်ခေါ်အမှုန်တို့နှင့်အတူ စွမ်းအင်ပါရှိသည်။ နျူးကလီးယပ်ပတ်လည်တွင် အီလထရွန်ခေါ် အမှုန့်များ ရှိသေးသည်။ အီလက်ထရွန်တို့သည် ကိုယ့်လမ်းနှင့်ကိုယ် နျူးကလီးယပ်ကို လှည့်ပတ် နေကြသည်။ အက်တမ်ဖွဲ့စည်းပုံသည် နေစကြာဝဠာဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူရာ နျူးကလီးယပ်သည် သဘောအားဖြင့် နေနှင့်တူ၍ အီလက်ထရွန်တို့ကား ဂြိုဟ်များနှင့် တူကြသည်။

အက်တမ် ဖွဲ့စည်းပုံ မပျက်ပြားသရွေ့ အီလထရွန်တို့သည် ဂြိုဟ်များ နေကို လှည့်ပတ်နေသကဲ့သို့ နျူးကလီးယပ်ကို လှည့်ပတ်၍နေကြသည်။ ထို့ပြင် အက်တမ်သည်စွမ်းအင်ကို ထုတ်လည်း မထုတ်လွှတ်၊ ယူလည်း မယူသွင်းချေ။ သို့ရာတွင် အပမှအားတစ်ခုခုက အက်တမ်ဖွဲ့စည်းပုံကို ပျက်ပြားစေသောအခါ အီလက်ထရွန်များသည် မိမိတို့သွားရာလမ်းမှအခြားလမ်းသို့ ကူးပြောင်းသွားတတ်ကြသည်။ အီလက်ထရွန်တခုသည် မိမိသွားရာလမ်းမှအတွင်းလမ်းသို့ ကူးသွားသောအခါ စွမ်းအင်တစ်ကွမ်တမ်ကို အက်တမ်က ထုတ်လိုက်သည်။ တဖန်အီလက်ထရွန်သည်မိမိသွားရာလမ်းမှ အပြင်လမ်းသို့ ကူးသွားသောအခါ စွမ်းအင်တစ်ကွမ်တမ်ကို အက်တမ်က ရရှိလိုက်သည်။ ထိုအချက်ကို ခရစ် ၁၉၀၀ပြည့်နှစ်တွင် မက်စပလန့်ဆိုသူ ဂျာမန်ပါမောက္ခတစ်ဦးက သိရှိလေသည်၊ ကွမ်တမ်သီအိုရီအရ အလင်းရောင်နှင့်တကွ ဖြာထွက်မှု စွမ်းအင်ဟူသရွေ့တွင် အလွန်သေးငယ်သော စွမ်းအင်ကွမ်တမ်များပါရှိကြသည်။ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်တွင် အီလက်ထရွန်သည် ဧကမှုဖြစ်သကဲ့သို့ ဖြာထွက်မှု စွမ်းအင်ဟူသရွေ့တွင်ကွမ်တမ်သည် ဧကမှုဖြစ်သည်။

စွမ်းအင်ကွမ်တမ်သီအိုရီသည် လှိုင်းသဘောဖြင့် သွားသော စွမ်းအင်မျိုးနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်။ ထို စွမ်းအင်မျိုးကို ဖြာထွက်မှု စွမ်းအင်ဟု ခေါ်သည်။ ထိုစွမ်းအင်တို့တွင် အပူ၊ အလင်း၊ ရေဒီယမ်၊ အာထရာဗိုင်အို လက်ရောင်ခြည် (ခရမ်းဘေးရောင်ခြည်)၊ အင်ဖရာရက်ရောင်ခြည် အိပ်စရေးရောင်ခြည်၊ ရေဒီယိုလှိုင်းနှင့် ကော့စမစ်ရောင်ခြည် (စကြာစဋ္ဌာရောင်ခြည်) တို့ပါဝင်ကြလေသည်။

ပစ္စည်းတစ်ခုသည် စွမ်းအင်ကိုထုတ်လွှတ်သော အခါ၊ယူသွင်းသောအခါတို့တွင်၊ ထိုပစ္စည်းရှိ အက်တမ်ဟူသရွေ့သည် တုန်ခါလာကြသည်။ ပစ္စည်းတခုမှ စွမ်းအင်ထုတ်လွှတ်လျှင် ပစ္စည်းရှိ အက်တမ်တိုင်း၌ စွမ်းအင်အချို့ လျော့ပါးသွားသည်။ တဖန် ပစ္စည်းတစ်ခုသည် စွမ်းအင်ကို ယူသွင်းလျှင် ထိုပစ္စည်းရှိ အက်တမ်တိုင်းသည် စွမ်းအင်အချို့ကိုရရှိသည်။ အက်တမ်များတုန်ခါစဉ် အလင်းရောင်ထွက်နေသည်။ ကွမ်တမ်သီအိုရီ ပေါ်လာခြင်းကြောင့် သိပ္ပံပညာသည် များစွာတိုးတက်လာခဲ့သည်။ အက်တမ်စွမ်းအင်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သုတေသန ပြုလုပ်ရာ၌ အခက်အခဲများစွာကို ကွမ်တမ်သီအိုရီအားဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့ကြလေသည်။

မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုတွင် အရေးပါသောကွမ်း

မြန်မာလူမျိုးတို့ ကျေးမွေးဧည့်ခံလောကဝတ်ပြုရာတွင် ကွမ်းဆေးလက်ဖက်မှာ မပါလျှင်မပြီးသလောက်ဖြစ်၏။ ဤသို့ အစဉ်အလာအားဖြင့် မြန်မာလူမျိုးတို့ မပယ်နိုင်သည့်ကွမ်းသည် မြန်မာမင်းများလက်ထက်တော်၌ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မှု၊ အထူးသဖြင့်တရားစီရင်မှုတွင် ပိုမိုအရေးပါခဲ့၏။ ရာထူးဌာနန္တရအဆင့်အတန်းကိုလည်း ကွမ်းသုံးခွင့်ကိုကြည့်၍ ခွဲခြားနိုင်၏။ ထို့ပြင်တဝ ကွမ်းပင်သည် ဆေးဖက်လည်းဝင်သေး၏။ ကွမ်းအကြောင်းကား စိတ်ဝင်စားဖွယ်ပေ။

ကွမ်း ။ ။ ကွမ်းပင်သည် ငရုတ်ကောင်းပင် အပါအဝင် ပစ်ပါရေးစီးယားမျိုးရင်းတွင်ပါသော နွယ်ပင် တမျိုးဖြစ်သည်။ ကွမ်းပင်ကို အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ မလ္လာယု ကျွန်းဆွယ်နှင့် အင်ဒိုချိုင်းနား နိုင်ငံများတွင် စိုက်ပျိုးကြသည်။ ကွမ်းရွက်ကို ထုံး၊ ကွမ်းသီးများနှင့်ရောဖက်ကာ ကွမ်းယာအဖြစ်ဖြင့် စားသုံးလေ့ရှိသည်။ ဖွယ်ဖွယ်ရာရာစားသုံးလိုလျှင်လေးညှင်း၊ သစ်ကြပိုး၊ ဇီယာ၊ ဖာလာစေ့၊ ဆေးရွက်၊ ပရုတ်၊ ဂမုန်း၊ စမုန်စပါး၊ အုန်းသီးမှုန့် စသော အဆာများ ထည့်၍စားကြသည်။ ကွမ်းရွက်ကို ဆေးဝါးအဖြစ်ဖြင့်လည်း မှီဝဲကြသေးသည်။

အာရှအရှေ့တောင်ပိုင်း နိုင်ငံများတွင် ကွမ်းစားခြင်း အလေ့မှာ ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာကပင် ရှိခဲ့သည်။ ပေါ်တူဂီလူမျိုးတို့သည် ကွမ်းပင်ကို မလ္လာယု ကျွန်းဆွယ်မှဥရောပတိုက်သို့ စတင်ယူဆောင်သွားခဲ့လေသည်။ ကွမ်းကို မလေးစကားဖြင့်ဗက်တီလဟုခေါ်၍ ရွက်ထီးဟု အဓိပ္ပာယ်ရရှိသည်။ ပေါ်တူဂီလူမျိုးတို့က ဗီတာဟုခေါ်၏။ ထို့နောက် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဗီတယ်ဟု ခေါ်တွင်လာခဲ့သည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ကွမ်းစားခြင်းထုံးစံမှာ ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာကပင်ရှိသည်ဟုတွေးထင်ရသည်။ ကွမ်းအကြောင်းကို ဘုရားဟော နိပါတ်တော်များတွင်လည်း တွေ့ရှိရသည်။

www.burmeseclassic.com

ဗြိတိသျှပြတိုက် ကျောက်ကပ်ဆိုင်မှ ပုံ (Courtesy of British Museum)

ညှော်ဝတ်ကျေပွန်ရာ မြန်မာတို့၏ ကွမ်းအစ်

သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး၏မိဖုရား အသန္ဓိမိတ္တာသည် နန်းတော်၌ ကရဝိက်ငှက်၏ သာယာသော အသံကို ကြားရသဖြင့် အလွန်ပင်နှစ်သက်လှရကား ကရဝိက်ငှက်ကိုအမှတ်တရအဖြစ်ဖြင့် ထိုငှက်သဏ္ဌာန် ရွှေကွမ်းအုပ် ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းနှင့် ရွှေဘုံနိဒါန်း ကျမ်းများတွင် လာရှိသည်။ ဥရောပတိုက်မှ အရှေ့တိုင်းများသို့ ၁၃ ရာစုနှစ်က ရောက်ရှိလာ သော ခရီးသည်ကြီးမာကိုပိုလို၏ မှတ်တမ်းများ တွင်လည်း အိန္ဒိယလူမျိုးများ ကွမ်းစားလေ့ရှိ ကြောင်းနှင့် ဖော်ပြပါရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရှေးပုဂံခေတ်မတိုင်မီကပင် ကွမ်းစားခြင်းအလေ့ ရှိခဲ့ဟန်တူသည်။ တကောင်းမင်းများလက်ထက်က ကွမ်းလောင်းကြီး၊ ကွမ်းလောင်းငယ် အဆောင်အယောင်များရှိကြောင်းနှင့် အဆိုရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၆၀၃ ခုနှစ်တွင် ပုဂံပြည် မိဖုရားစော စိုက်ထူသော ကူနီဘုရား ကျောက်စာတွင် စာသင်တိုက်ရှိ ရဟန်းတော်များအတွက် ကွမ်းဖိုးကွမ်းသီးဖိုး အဖြစ် စပါးများ လှူဒါန်းကြောင်းရေးထိုးခဲ့သည်။ အခြားသော ကျောက်စာများတွင်လည်း ကွမ်းစားကြောင်း အထောက်အထားများ ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂံခေတ်တွင် ကွမ်းကို ရှင်လူအများပင် စားသုံးနေကြ ပြီဖြစ်ကြောင်း သိသာနိုင်ပေသည်။

မြန်မာရာဇဝင်တွင် အမတ်ကြီးရာဇသင်္ကြံအား အိမ်ရှေ့မင်းသီဟသူက ကွမ်းသွေးဖြင့်ထွေးဘူးကြောင်း ပါရှိသည်။ ရခိုင် ရာဇဝင်၌လည်း ရခိုင်ဘုရင်မင်းထီးသည် ကွမ်းစားပြီးနောက် နန်းတော်တိုင်ကို ထုံးတို့မိသဖြင့် မိမိ ထုတ်ပြန်ထားသော အမိန့်အတိုင်း မိမိလက်ညှိုးကို ကိုယ်တော်တိုင်ဖြတ်ပိုင်းဘူးကြောင်းပါရှိသည်။ ဤအကြောင်းများကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ကွမ်းကို ဘုရင်မင်းမြတ်မှ အစ သူဆင်းရဲများအထိ အမြတ်တနိုးစားသုံးခဲ့ကြကြောင်း ထင်ရှားသည်။ မြန်မာဘုရင်မင်းမြတ်၏ လက်ဝဲလက်ျာမင်းခမ်းတော်များတွင် ကွမ်းခွက်များ ပါရှိသည်။ မြန်မာဘုရင်များ ကွမ်းတော်တည်သည့် ထင်ရှားသော ကွမ်းခွက်များမှာ ဟင်္သာရုပ်ခံ ကွမ်းခွက်၊ ကရဝိက်ရုပ်ခံကွမ်းခွက်၊ နဂါးရုပ်ခံ ကွမ်းခွက်နှင့် ခြင်္သေ့ရုပ်ခံကွမ်းခွက်များ ဖြစ်ကြ၏။

မြန်မာမင်းမင်းလက်ထက်က လွှတ်တော်၌ ခစားရသော မှူးတော်မတ်တော်များအနက် သတ်မှတ်ထားသော ဂုဏ်ထူးဝိသေသ ရှိသူများသာကွမ်းသွေးထွေးရန် ကွမ်းသွေးပေါက် ရရှိကြလေသည်။ ထို့ပြင် ယုံမှတ်တော်မူသောသူများအား ကွမ်းရေတော်ကိုင်ရာထူးကို ချီးမြှင့်တော်မူလေ့ရှိ၏။ တရားမမှုများတွင် တရားဖြစ်သောပစ္စည်း၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းကောက်ယူသောငွေကိုလည်းကောင်း၊ ရာဇဝတ်မှုများ၌ ဒဏ်ရိုက်သောငွေကိုလည်းကောင်း၊ ကွမ်းဖိုးဟုခေါ်လေသည်။ ထိုကွမ်းဖိုး (အခွန်တော်) ငွေများ ကောက်ခံရန် ကွမ်းဖိုးထိန်းအရာရှိများခန့်ထားလေသည်။ ကွမ်းဖိုးငွေများကို ဘဏ္ဍာတော်သို့ တိုက်ရိုက်ထည့်သွင်းရသည့် အခါများလည်းရှိသည်။ မိဖုရားခေါင်ကြီးအား အသေးသုံးရန်အတွက် ပေးရသည့် အခါများလည်း ရှိလေသည်။

တရားရုံးတော်များတွင် အမှုအခင်းများ ဆုံးဖြတ်စီရင်ပြီးသည့်အခါ အမှုပြီးပြတ်သည့်အထိမ်းအမှတ်ဖြင့် ၂ ဦး ၂ ဖက်အမှုသည်များ ကွမ်းလက်ဖက်စားလေ့ရှိကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထင်ရှားသော ကွမ်းနှစ်မျိုးရှိသည်။ တမျိုးမှာသစ်တောကြီးများအတွင်း သစ်ပင်ကြီးများကို နွယ်၍ သဘာဝအလျောက် ပေါက်ရောက်တတ်သော ကရင်ကွမ်းခေါ်တောင်ပေါ်ကွမ်းဖြစ်သည်။ ကျန်တမျိုးမှာ သီးခြားခြံများပြု၍ စိုက်ပျိုးယူရသော ခြံကွမ်းဖြစ်သည်။

ကွမ်းကို စီးပွားဖြစ် စိုက်ပျိုးရောင်းချကြသည်။ ကွမ်းပင်ကို မြေဩဇာကောင်းမွန်၍ ရေနီးသောဒေသများတွင် ကောင်းမွန် ယုယစွာ စိုက်ပျိုးနိုင်မှ ဖြစ်ထွန်းလေသည်။

ကွမ်းရွက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆေးအဘိဓာန်ကျမ်းတွင်

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

ကွမ်းရွက်သည် သလိပ်ကိုလည်းကောင်း၊ လေကိုလည်းကောင်း၊ သည်းခြေကိုလည်းကောင်း၊ သွေးကိုလည်းကောင်း၊ ဖောက်ပြန်၍ဖြစ်သော အထူးထူးသောအနာတို့ကိုလည်းကောင်း အကြောင်းအားလျော်စွာနိုင်၏ဟု ဆိုသည်။ ဓာတုရသကျမ်း၌ ကွမ်းရွက်သည် လေသလိပ်ကိုလည်းကောင်း၊ အပူကိုလည်းကောင်း၊ မျက်စိမှုန်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ငြိမ်းစေတတ်၏။ ကွမ်းပေါင်း(ပေါင်းပြီးသောကွမ်း)သည် လေကိုငြိမ်စေတတ်၏ဟု ဖော်ပြထား၏။ ထို့ကြောင့် များစွာသော မြန်မာဆေးကုထုံးများတွင် ကွမ်းရွက်နှင့် ကွမ်းရွက်ပြုတ်ရေများ ပါရှိကြသည်။ ထိုမှတပါး မြန်မာလူမျိုးတို့သည် ကွမ်းရွက်ကိုမစားမီ အရင်း အဖျားများကို ဖြတ်ပယ်လေ့ရှိသည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းမှာ လောကနီတိကျမ်းတွင် 'ကွမ်းရွက်၏အရင်း၌ ဘီလူးစောင့်၏။ အဖျား၌ ကာလကဏ္ဏိနတ်မိစ္ဆာစောင့်၏။ အလယ်၌ ကုဝေရနတ် စောင့်၏။ ထို့ကြောင့် အရင်းနှင့်အဖျားကိုဖြတ်၍စားငြားအံ့၊ ဘုန်းကျက်သရေတိုးပွား၏။' ဟု ဆိုသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

မင်္ဂလာအခမ်းအနားများနှင့် အလှူပွဲများ၌ ကွမ်းလက်ဖက်တို့ဖြင့်ဧည့်ခံကျွေးမွေးခြင်းမှာ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုတရပ်ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာတို့၏ အိမ်တိုင်း၌လိုလိုပင် ကွမ်းအစ်များထားရှိကြ၍ မိမိတို့အိမ်သို့ ကြွရောက်လာသူတို့အား ကွမ်းအစ်တည်ခင်းပေးလေ့ရှိသည်။ ရုပ်လုံးများဖော်၍ ထုလုပ်မွမ်းမံထားသော ငွေကွမ်းအစ်ကြီးများနှင့် ပန်းချီအရုပ်များဖြင့် ရေးခြယ်ထားသော သရိုးကိုင် ယွန်းထည်ကွမ်းအစ်များသည် မြန်မာလူမျိုးတို့ အမြတ်တနိုးထားသော အိမ်သုံး အဆောင်အယောင်တွင် ပါဝင်၏။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တံတားဦး အရပ်မှကွမ်း၊ တောင်ငူမှ ကွမ်းသီး၊ ငမြာမှ ဆေး၊ စစ်ကိုင်းမှထုံးများသည် အစဉ်အလာအားဖြင့် ထင်ရှား လေသည်။ ကွမ်းကို ဖွဲ့ဆိုသောတေး ကဗျာ အမျိုးမျိုးများလည်း ရှိရာ လူဦးမင်းနှင့် ဖိုးသူတော်ဦးမင်းတို့ စပ်ဆိုသော အောက်ပါ ဒွေးချိုး ၂ ပုဒ် မှာ ထင်ရှားသော ကွမ်းဖွဲ့များ ဖြစ်ကြသဖြင့် ကွမ်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အလွယ်တကူ မှတ်သားနိုင်ပေသည်။

ခြံအတွင်းပြုစုပျိုးထောင်ထားသောကွမ်းပင်များ

လူဦးမင်း၏ ကွမ်းဖွဲ့

တံတားဦးက ကွမ်းနုဝါ။
ငမြာကဆေး။ ။
ကွမ်းသီးတောင်ငူနှင့်၊ ကိုင်းထုံးဖြူ ပြည်ရှားငယ်။
သာဝါးလို့ထွေး။ ။

ဖိုးသူတော်ဦးမင်း၏ ကွမ်းဖွဲ့

ကွမ်းရွက်ကယ်ညှာကြွေ၊ ရေစိမ်တဲ့ဆေး။ ။
သန်းခေါက်လှိုင်လှိုင်နဲ့။
ချိုင်လိုက်မယ်ထုံးဖြူခြောက်ကယ်၊ အာပေါက်မှထွေး။

ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ ။ ။ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့သည် ဟံသာဝတီခရိုင် ဒလတောကြီးတန်း၏ အနောက်တောင်ဘက်စွန်းတွင် တည်ရှိသည်။ ကွမ်းခြံကုန်းမြောက်ပိုင်းနှင့် ကွမ်းခြံကုန်းတောင်ပိုင်း မြို့နယ် ၂နယ်၏ ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်သည်။ ထိုမြို့နယ် ၂နယ်သည် မြောက်ဖက်ဒလ တောကြီးတန်းမှနေ၍ တောင်ဖက်ပင်လယ်အထိ ရောက်သည်။ တောကြီးတန်းသည် မြေရင့်မြေကျက် ကုန်းတန်းဖြစ်၍၊ သစ်တော၊ ဝါးတော၊ ကော်ဖတ်တောနှင့် ဥယျာဉ်တို့ဖြင့်ဖုံးလွှမ်းတည်ရှိသည်။ ကျန်မြေ နိမ့်ပိုင်းမှာကား မြစ်ချောင်းတို့ဖြင့် သွယ်ဖြာယှက်သန်း လျက် မြေသြဇာကောင်းမွန်သော ပယ်လယ်တိမ် ပင်လယ်ကော မြေနုကျွန်းပေါ်ကွင်းပြင်ရပ်ဖြစ်သည်။

ကွမ်းခြံကုန်းမြို့မှာ မူလက ရန်ကုန်ခရိုင် အုံ့ကြီးမြို့နယ် လှုဝတီတိုက်တွင် ပါဝင်သော ရွာတရွာမျှသာ ဖြစ်သည်။ ခရစ် နှစ် ၁၈၅၈မှ ၁၈၇၇ခုနှစ် အတွင်း အိမ်ခြေ ၂၀၀ကျော် နှင့် လူဦးရေ ၁၀၀၀ ကျော်မျှသာ ရှိခဲ့ဘူးသည်။ များသောအားဖြင့် မွန်လူမျိုးများ

www.burmeseclassic.com

ကွမ်းသီးပင်များဖြင့်ဝေဆာလျက်ရှိသော ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၏ရှုခင်း

သာဖြစ်ကြသည်။ ထိုစဉ်က ရွာသူရွာသားတို့၏ အလုပ်အကိုင်မှာ ဆားဦးများဖုတ်လုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဆားဦးဖုတ်ရန်မြေစေးကို ရွာ၏မြောက်ဘက် တောကြီးတန်းရှိ အတွတ်အိုင်မှ ရသည်။

နှောင်းခေတ်တွင် အရှေ့ဘက်ကွမ်းခြံကုန်းရွာနှင့် အနောက်ဘက်တော်ပလွဲရွာ ၂ရွာပေါင်း၍ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ဟု ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဟံသာဝတီခရိုင် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့နယ်၏ ရုံးစိုက်ရာဖြစ်သည်။ ထိုမှတဖန်ကွမ်းခြံကုန်းမြို့နယ်ကို တောင်နှင့်မြောက် ၂ နယ်ခွဲပြန်သည်။ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ကို ကွမ်းခြံကုန်းချောင်းက အရှေ့အနောက်ဖြတ်သန်းစီးသွား၍ ကွမ်းခြံကုန်းချောင်း၏ လက်တက်များဖြစ်သော တော်ပလွဲချောင်းနှင့် တုတ်ခေါင်ချောင်းတို့က တောင်မြောက်ဖြတ်သန်းစီးသွားကြသည်။ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့သည် ကွမ်းသီးပင် အုန်းပင်တို့ဖြင့်စိမ်းလန်း သာယာစိုပြည်သည်။ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့နယ်များတွင်၊ ကုန်းပိုင်းရှိလူများသည် ဥယျာဉ် လုပ်ကိုင်စားကြ၍၊ ကွင်းပိုင်း ရှိလူများမှာ လယ်ယာလုပ်ကိုင်စားကြသည်။

မြို့မြောက်ဘက်တွင် ၁၂၆၇ ခုနှစ်က သွန်းလုပ်ပူဇော်သော တိလောကမှန်ကူ သွန်းဘုရားကြီးရှိသည်။ ဘုရားကြီးအနီး၌ ဗုဒ္ဓဂယာ မဟာဗောဓိမှ ပင့်ဆောင်လာသည့် ဗောဓိပင်တပင်ရှိသည်။ မြို့ဦးမြို့ ထိပ်၌မူ လည်ပေါ်ကျောင်းကြီးခေါ် အရှေ့ ကျောင်းရှိသည်။ သင်္ဂဇာဆရာတော်ဘုရားအား သာမဏေဘဝက အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းကို ပို့ချပေးသော မေဓာလင်္ကာရမထေရ်ကြီးသည် ထိုကျောင်း၌ ကျောင်းထိုင်ပေသည်။ ထို့ပြင် ရွှေမင်းဝံဆရာတော် စတင်တည်ထောင်ခဲ့သော ငှက်တွင်းကျောင်းခေါ် မဟာသတိ ပဋ္ဌာန်ကျောင်း၊ လယ်တီဆရာတော်၏ တပည့်ရင်း ဦးသုရိန္ဒကျောင်းထိုင်ခဲ့ရာ ကွင်းကျောင်းခေါ် ဓမ္မိကာရုံကျောင်း၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်၏ တပည့်ရင်း ဦးဣန္ဒဝံသ ကျောင်းထိုင်ခဲ့ရာ ကြားကျောင်းခေါ် ရွှေကျင်ကျောင်း၊ ပျဉ်ထောင်ကျောင်း စသည့် ကျောင်းများသည် မြို့ကို ဝန်းရံတည်ရှိကြကုန်သည်။ နိုင်ငံတော် အထက်တန်းကျောင်းကြီးသည် မြို့လယ်တွင် တည်ရှိသည်။

ကွမ်းခြံကုန်းမြောက်ပိုင်းမြို့နယ်တွင် (၁)ကော့မှူးတိုက် (၂) ဣန္ဒာပူရတိုက် (၃) ထမ်းမနိုင်တိုက် (၄) မုတ်ကျွန်းတိုက် (၅) ကိုးတောင်တိုက်ဟူ၍ တိုက်ငါးတိုက် ကျေးရွာ ၅၈ ရွာရှိသည်။ (၁) မြို့ကုန်းတိုက် (၂) တော်ကူးတိုက်(၃) ကညင်ကုန်းတိုက် (၄) ဈေးမသွယ်တိုက် (၅) ကမာပါတိုက် ဟူ၍ တိုက်ငါးတိုက် ကျေးရွာ ၄၅ ရွာတို့သည် ကွမ်းခြံကုန်းတောင်ပိုင်းမြို့နယ်၌ ပါဝင်ကြသည်။ တောကြီးတန်းနှင့် ကွင်းအစပ်ကိုလျှောက်ကာ ပေတရာလမ်းဖောက်၍ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့နှင့် တွံတေးမြို့ကို ဆက်ထားသည်။ ထိုလမ်းတလျှောက်တွင် စေတီတော် အများသည် ကုန်းတန်းစောင်း၌ တည်ရှိကြ ကုန်သည်။ သမိုင်းဆရာတို့က ထိုစေတီတို့ကို

www.burmeseclassic.com

www.burmeseclassic.com

တဖုသ ဘလ္လိကတို့ ဆံတော်ပင့်ခဲ့စဉ်က ဆီးကြိုရာအရပ်တို့တွင် တည်အပ်သော ဆံတော်ကြိုဘုရားများဟု အသိအမှတ်ပြုကြပေသည်။ ယင်းတို့အနက် အချို့မှာကား ဒေးဒနော့ရွာတွင် ကျိုက်ဒေးကနောင် (စစ်ပင်ကုန်းဘုရား) ခေါ် ဒေးဒနော့ဘုရား၊ အင်္ဂလုံးရွာတွင် ကျိုက်အုံ့ခလွန်း(ချောင်အင်းဘုရား) ခေါ် အင်္ဂလုံးဘုရား၊ ဆပဂန်ရွာ (မုံ့ဆန်းစားရွာ) တွင် ကျိုက်လှာပဂန် (မုံ့ဆန်းအိုင်ဘုရား) ခေါ် ဆပဂန်ဘုရား၊ ကလျာဏီသိမ်ကျောက်စာ၌ လက္ခိယပုရ ဟုရေးသော လက္ခိုက်ရွာတွင် လက္ခိုက်ဘုရား၊ ကော့မှူးရွာတွင် ကျိုက်ကော့မှူး (ကျွန်းငူဘုရား) ခေါ် ကော့မှူးဘုရား၊ ဖရကြီးရွာတွင် ဖရကြီးဘုရားတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ ထိုဘုရားတို့သည် ရှေးဟောင်းမွန်စေတီများဖြစ်ကြပေသည်။ အဆိုပါလမ်းမကြီးပေါ်တွင် မြို့ရိုးကျုံးမြောင်းအပျက်များ အထင်အရှားရှိသေး၍ မြို့ကုန်းရွာဟုတွင်သော ရွာတရွာလည်းရှိပေသည်။ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ မြောက်ဖက် မရန်းရွာဟောင်းသင်္ဂဇာဆရာတော်ဘုရား ဝါကပ်ခဲ့ရာ ကျိုက်ပတ်တောရမှာ ယခုအခါ ပျက်စီးလျက်ရှိလေပြီ။ ကွမ်းခြံကုန်းတောင်ပိုင်းမြို့နယ်၏ တောင်ဘက်ပိုင်းတွင် ကျယ်ပြန့်သော ပင်လယ်သောင်ပြင်တို့ဖြင့် အပန်းဖြေစခန်း ဖြစ်ခဲ့ဘူးသည့် လက်ခုပ်ကုန်း ရွာရှိသည်။ မုတ်ကျွန်းတိုက်တွင် ရှေးက ရန်ကုန်မြစ်ကို စောင့်ရှောက်သော ခနုတ်ကင်းရွာနှင့် ရှေးဟောင်းခနုတ်စေတီတော်ကြီး တည်ရှိသည်။ ထမ်းမနိုင်တိုက်တွင် ပင်လယ်ရေကို ဆားချက်၍ ကြီးပွားခဲ့သော ထမ်းမနိုင်ရွာရှိသည်။ ကိုကိုကျွန်းနှစ်ကျွန်းသည်လည်း ဤတောင်ပိုင်းမြို့နယ်တွင် ပါဝင်ကြသည်။ (ကိုကိုကျွန်း–ရှု။)ကွမ်းခြံကုန်း မြို့၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်း အရ ၄၉၇၂ ဖြစ်၍ အိမ်ခြေ ၈၂၉ ရှိသည်။

ကွမ်းလုံကူးတို့ဆိပ် ။ ။ကွမ်းလုံကူးတို့ဆိပ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရှေ့ဘက်တံခါးပေါက် တခုအဖြစ် ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာကပင်ထင်ရှားခဲ့သည်။ တရုတ်မြန်မာယဉ်ကျေးမှု လဲလှယ်ရေးများကို ဤကွမ်းလုံကူးတို့ဆိပ်မှ ကျေးဇူးပြုခဲ့သည်။ တရုတ်မြန်မာစစ်ပွဲကြီးများ ဖြစ်ပွားစဉ်အခါကလည်း ဤကူးတို့ဆိပ်မှာ အထူးအရေးပါအရာရောက်ခဲ့သည်။ ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက်တွင်ဖြစ်ပွားသော တရုတ်မြန်မာစစ်ပွဲများ အတွင်း၌ မြန်မာများက အင်အားကြီးမားသော တရုတ်စစ်သည်တို့ကို အောင်မြင်နိုင်ခြင်းအကြောင်းတရပ်မှာ မြန်မာတို့က ကွမ်းလုံကူးတို့ဆိပ်မှနေ၍ တရုတ်တို့၏ရိက္ခာ ထောက်များကို ဖြတ်တောက် တိုက်ခိုက်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကွမ်းလုံကူးတို့ဆိပ်မှာ သံလွင်မြစ်ကမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။ ထိုကူးတို့ဆိပ်သို့ မန္တလေးမြို့မှ မြစ်ငယ်မြစ်စဉ် လမ်းကြောင်းစဉ်အတိုင်း သွားရောက်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ်ခဲ့လျှင် မန္တလေးမြို့မှ လားရှိုးမြို့သို့ မီးရထားစီးပြီးလျှင် လားရှိုးမြို့မှ မြစ်ငယ်မြစ်ဝှမ်းကိုဖြတ်၍ ကုန်းလမ်းခရီးဖြင့် ကွမ်းလုံကူးတို့ဆိပ်သို့ ရောက်နိုင်သည်။ လားရှိုးနှင့် ကွမ်းလုံကူးတို့ဆိပ်မှာ ၉၈မိုင်ခန့်ကွာဝေးသည်။ လားရှိုးမှ ရှေးဦးစွာ ၂၅ မိုင်ခန့် ဝေးသောမိုင်းယောစခန်းသို့အရောက် သာမန်မြေပြန့်ခရီးဖြင့် သွားနိုင်သည်။ မိုင်းယောမှ ကွမ်းလုံကူးတို့အထိ ၆၇မိုင်ခရီးမှာ တောင်ပေါ်လမ်းကျဉ်းမျှသာဖြစ်သဖြင့် လားဝန်တင်များဖြင့်သွားလာလေ့ရှိကြသည်။ ကွမ်းလုံကူးတို့ဆိပ်မှ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ ယူနန်နယ်စပ်သို့ ၁၅ မိုင်မျှသာ ဝေးလေသည်။

သံလွင်မြစ်ကို ကွမ်းလုံကူးတို့ဆိပ်မှ ဖြတ်ကူးရာတွင် လက်ျာကမ်းပါးထက် လက်ဝဲကမ်းပါးက ပိုမိုမြင့်မားမတ်စောက်သည့်ပြင် ကျောက်များထူထပ်သဖြင့် အဆင်းအတက်များတွင် အထူး အခက်အခဲတွေ့ရသည်။ သံလွင်မြစ်ထဲသို့ တရုတ်ပြည်ဖက်မှ စီးဆင်းလာသော နံတင်ဟိုမြစ်အဝတွင် ကျွန်းငယ်ကလေးတခု ထွန်းလျက်ရှိသည်။ ရှေးမြန်မာမင်းများလက်ထက်က အကောက်တော် ဌာနကို ဤကျွန်းပေါ်တွင် ထားရှိလေသည်။

ဤ ကူးတို့ဆိပ်ကို မှီ၍ သံလွင်မြစ်၏ အရှေ့ဖက်ကမ်းအနောက်ဖက်ကမ်း ကုန်းမြင့် မြေညီများပေါ်တွင် ကူးတို့ဆိပ်ရွာကလေး ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ဤ ရွာကလေးများသည် ဈေးနေ့မဟုတ်လျှင် ခြောက်သွေ့လျက်ရှိသည်။ ကွမ်းလုံကူးတို့ဆိပ်အနီးအနားတွင် နေထိုင်ကြသူများမှာ အများအားဖြင့် ရှမ်းလူမျိုးများဖြစ်၍ ကချင်လူမျိုးနှင့် တရုတ်လူမျိုးများလည်း အနည်းငယ်စီ ရှိကြသည်။ သံလွင်မြစ်ကမ်းပါးတွင် ရှမ်းလူမျိုးများက ဆန်စပါးများကို ရေတူးမြောင်းသွယ်၍ စိုက်ပျိုးကြသည့်ပြင် ဆောင်းရာသီ၌ မုရင်းစပါးနှင့် ကြံများကိုလည်း စိုက်ပျိုးကြသည်။ တောင်ပေါ်ဒေသတွင်မူ ဘိန်းပင်များ စိုက်ပျိုးကြသည်။ ဆင်ခြေလျှောတောင်ကမ်းပါးယံများတွင် နာနတ်ပင်များ စိုက်ကြသည်။ ဈေးနေ့များတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ထွက်ကုန်များအပြင် တရုတ်နိုင်ငံမှ လာသော ပိုးထည်များ၊ မြက်ဦးထုပ်များ၊ ဖိနပ်များ၊ အထည်အလိပ်များနှင့် အခြားအိမ်သုံးပစ္စည်းများကိုလည်း ရောင်းဝယ်ကြသည်။

ကွမ်းလုံကူးတို့ဆိပ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရက အကောက်အရာရှိနှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးအရာရှိများ ခန့်ထား၍ စစ်ဆေးလျက်ရှိသည်။

ကွမ်းသီးပင် ။ ။ကွမ်းသီးပင်ကို အရှေ့တိုင်းနိုင်ငံများနှင့် ပစိဖိတ် သမုဒ္ဒရာ အတွင်းရှိကျွန်းများတွင် ပေါ၍ စိုထိုင်းသော ဒေသများ၌ စိုက်ပျိုးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကွမ်းသီးစိုက်ပျိုး၍ ဖြစ်ထွန်းသောဒေသများမှာ တောင်ငူ၊ ကျိုက္ခမီ၊

www.burmeseclassic.com